

LATVIJAS UNIVERSITĀTES

piecgadu

darbības pārskats

1919.—1924.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES IZDEVUMS

Rīgā, 1925. g.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES

piecgadu darbības pārskats 1919.—1924.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES IZDEVUMS

Rīgā, 1925. g.

Jul. Pēterona spiestuve, Rīgā, Kr. Barona ielā 20/22.

P r i e k š v ā r d s.

„Vēsturisks pārskats par Latvijas Augstskolas nodibināšanu un viņas darbību pirmā (1919/20.) mācības gadā“, doc. P. Dāles sastādīts un 1921. gadā izdots, apskata mūsu augstskolas idejas rašanos un apraksta galvenos priekšdarbus šīs idejas realizēšanā. Šinī pārskatā gan arī attēloti organizēšanas gaitas posmi (no 1919. g. jūlija līdz 1920. g. jūlijam), kas laika ziņā ietelp Latvijas Universitātes piecgažu darbības aprakstā, bet attēlojumā nav saredzamas vēl vajadzīgā spilgtumā tās fakultāšu un viņu institūtu uzbūves kontūras, kuŗas ir mūsu pārskata galvenais pamats. Savās pirmās nodaļās „Vēsturisks pārskats“ apraksta galvenām kārtām to organu konstruēšanos un darbību, kuŗi pārņēmu bijušo Rīgas Politehnisko Institutu resp. Baltische Technische Hochschule un pārveido par Latvijas Augstskolu, kuŗi rūpējas par mācības spēku aicināšanu un vākšanu; tāļāk tas pakavējas pie augstskolas oficiālā atklāšanas akta, un attēlo tos traucējumus, kas cēlušies turpmākā universitātes darbībā sakarā ar Bermonta avantūru Latvijā. Vienīgi trešās nodaļas beigās ietelp daži fakti atstāstījumi, kuŗi pieslēdzas mūsu piecgažu pārskata ziņām un savijas savos attēlojumu pavedienos ciešāki kopā, radīdami pāreju no viena pārskata otrā un papildinādami viena ziņas ar otra datiem.

Latvijas Universitātes piecgažu pārskats aptver vispirms dažas vispārējas augstskolas ziņas, tad attēlo viņas stāvokli un darbību pa atsevišķām fakultātēm un beigās papildina visu to ar administrācijas un saimniecības pārvaldes organu ziņām, kā arī centrālās bibliotēkas stāvokļa un organizēšanas datiem.

I. Vispārējās ziņas.

A. Universitātes goda biedri.

1) Krišjānis Barons, latviešu tautas dziesmu sijātājs un kārtotājs.
† marta mēn. 8. d. 1923. g.

2) Jānis Pliekšāns, dzejnieks — adr. Rīgā, Šoneru ielā 16, dz. 4.

3) Prof. Emile Doumergue — protestantiskās teoloģijas fakultātes dekāns Montobanā (Montauban) — adr. Montauban, France.

4) Prof. Charles Seignobos — ievērojams vēsturnieks, kuŗš darbojas Parizē Sorbonnas univ. — adr. Sorbonne, France.

5) Prof. Auguste Forel — psihiatrijas profesors un psihiatriskas klinikas vadītājs Cīriches universitātē — adr. Yvorne, Suisse.

6) Prof. Josephe Mikkola — slavu filoloģijas profesors Helsingforsas universitātē un Somijas Zinātņu Akadēmijas prezidents — adr. Helsingfors, Universite.

7) Prof. Henry Hauser — ievērojams franču vēsturnieks, profesors Parizē, Sorbonnas univ. — adr. Paris, Sorbonne.

8) Prof. A. Meillet — ievērojams franču valodnieks, profesors Parizē, Sorbonnas univ. — adr. Paris, Sorbonne.

9) Prof. George Gilbert Murray — Oksfordas universitātes profesors un Britu Akadēmijas loceklis — adr. 82, Woodstock Road, Oxford.

10) Sir Alfred Davies — viens no Anglijas Izglītības Ministra pirmajiem darbiniekiem un vairāku ievērojamu juridisku un paidagoģisku rakstu autors — adr. Board of Education, King Charles St., S. W. I., London.

11) Dr. Ch. Hagberg Wright — Londonas lielās grāmatu krātuves bibliotēkars un vairāku zinātnisku rakstu autors — adr. Lodon Library, 14, St. James's Square, S. W. I., London.

12) Dr. Pierre Roux — Pasteur'a Institūta direktors — adr. Paris, Institut Pasteur.

13) Dr. med. Kārlis Kasparsons, privātzinātnieks — adr. Rīgā, Elizabetes ielā 59.

B. Mācības spēku sastāvs un viņu skaita pieaugums.

Savā darbības sākumā Latvijas Universitātes Organizācijas Padome uzaicinājusi profesoru vietas ieņemt visus tos latviešu mācības spēkus, kuŗi profesoru vietās bijuši Krievijas un arī Vakar-Europas universitātēs, tāpat par profesoriem tā atzinusi tos bijušās Rīgas Politehniskā Institūta mācības spēkus, kuŗi tādas vietas ieņēmuši šinī augstskolā; bez tam par profesoriem iecēlusi dažus Krievijas universitāšu privātdocentus ar maģistranda gradu (gadījumos arī ar Krievijas kandidāta gradu) un dažus Vakar-Europas augstskolu absolventus ar Dr. phil. gradu viņu zinātnisku nopelnu dēļ. Visi šie profesori ar vēlreizēju vēlēšanu apstiprināti savos amatos arī pēc universitātes satversmes likuma pieņemšanas un izsludināšanas. Tālākas darbības posmos vēlētā Universitātes Padome par profesoriem ievēl, saskaņā ar satversmes 56. § vienīgi tos mācības spēkus, kas ieguvuši Latvijas Universitātes doktora gradu, kā arī tos, kas par tādiem habilitējušies ārzemju Vakar-Europas augstskolās.

Par docentiem Organizācijas Padome ievēlējusi bijušās Krievijas un Vakar-Europas augstskolu absolventus, kam ir nopelni zinātniskā darbībā resp. solida prakse tehnisko zinātņu nozarēs. Vēlāk Universitātes Padome docentus ar pārvēlēšanu apstiprinājusi viņu amatos.

Pārējie mācības spēki, atskaitot dažus valodu lektoros, sastādījušies no savām speciālitātēm noderīgām, augstskolu beigušām personām.

Mācības spēku sastāvs un viņu skaita pieaugums no 1919. līdz 1924. gadam raksturots sekošā tabelē (sīkākas ziņas skat. Piel.).

Fakultātes	1919/20. m. g.			1920/21. m. g.			1921/22. m. g.			1922/23. m. g.			1923/24. m. g.			1924/25. m. g.		
	Profesori	Docenti	Pārējie	Profesori	Docenti	Pārējie	Profesori	Docenti	Pārējie	Profesori	Docenti	Pārējie	Profesori	Docenti	Pārējie	Profesori	Docenti	Pārējie
Architekt.	2	7	3	4	7	5	3	8	5	3	8	6	3	8	7	3	7	8
Filol. un filoz.	7	13	14	8	13	16	14	12	7	14	11	12	15	6	16	16	9	16
Inženierzin.	6	10	—	5	12	1	4	11	1	4	13	3	4	13	4	4	14	6
Kīmijas.	6	5	13	6	10	19	6	9	19	5	10	18	6	10	18	6	11	19
Lauksaimn.	2	11	8	2	13	12	3	12	11	3	13	15	4	14	18	4	14	24
Mat. un dab. zin.	4	6	7	4	5	9	4	5	11	5	7	9	5	7	10	7	7	10
Mēchanikas	6	9	4	6	9	4	5	9	3	7	12	7	9	9	9	9	9	11
Medicīnas	3	5	8	6	8	19	6	8	17	9	8	29	12	6	37	12	5	41
Tauts. un ties. zin.	4	9	4	5	14	4	5	13	3	5	14	2	4	14	6	4	14	8
Teoloģijas	—	4	—	2	4	2	2	2	2	3	1	2	3	2	2	3	1	1
Veter.-medic.	2	3	—	1	5	—	1	4	—	1	4	1	1	3	2	1	3	3
K o p ā	42	82	61	49	100	91	53	103	79	59	99	104	66	95	129	69	94	147

C. Studējošo sastāvs un viņu skaita pieaugums.

Par pilntiesīgiem studentiem resp. studentēm Latvijas Universitātē uzņem personas, kas beigušas pilnu vidusskolu kursu. Par pilntiesīgām, bez tagadējām Latvijas vidusskolām, atzīst bijušās Krievijas 7 klašu reālskolas un 8 klašu vīriešu un sieviešu ģimnazijas. Humanitāro zinātņu fakultātēs (atskaitot matēm. un dab. zin. fak.) jaunuzņemamiem studentiem, -ēm jāzin arī latīņu valoda. Sākumā par pilntiesīgiem studentiem uzņēma arī citu tipu vidusskolu absolventus un arī tos, kas kara apstākļu dēļ nebija varējuši pabeigt minēto vidusskolu pēdējās klases. Tos ieskaitīja hospitantu kategorijā, kam pienākums, saskaņā ar attiecīgās fakultātes prasībām, nolikt iepriekš universitātes beigšanas abitūrijas eksāmenu. Hospitantu uzņemšana gandrīz pilnīgi izbeidzas 1922. gada rudeni. Bez minētām divi studējošu kategorijām universitātē pieņem arī brīvklausītājus, kuriem neprasa noteiktu izglītības cenzu, bet nedod arī tiem citu kategoriju tiesības. Studentu skaits piecos universitātes pastāvēšanas gados ārkārtīgi pieaudzis. Sekoša tabele to attēlo skaitļos. Tālākā tabele rāda studējoša pāriešanu no vienas fakultātes otrā, kas ir visai dzīva un liecina par mūsu vidusskolu nepiemērošanās augstskolu prasībām un vajadzībām. (Plašākas ziņas skat. Pielik.).

Studējošo skaita pieaugums 1919.—1924. gados.

Fakultātes	1919. g. rud. sēm.	1920. g. pav. sēm.	1920. g. rud. sēm.	1921. g. pav. sēm.	1921. g. rud. sēm.	1922. g. pav. sēm.	1922. g. rud. sēm.	1923. g. pav. sēm.	1923. g. rud. sēm.	1924. g. pav. sēm.	1924. g. rud. sēm.
Architekt.	40	44	100	108	146	137	140	134	152	148	163
Filol. un filoz.	270	245	450	434	566	545	741	696	716	680	677
Inžen. zin.	71	93	325	347	487	450	496	763	494	462	451
Ķīmijas	148	156	374	370	471	455	558	492	547	508	538
Ļauksaimn.	132	145	423	414	449	483	581	558	714	680	793
Mat. un dab. zin.	103	114	200	204	342	306	372	355	483	457	592
Mēchanikas	64	97	340	353	495	454	499	469	498	461	508
Medicīnas	200	229	582	582	736	711	814	799	858	774	863
Tauts. un ties. zin.	174	190	556	543	788	733	1037	977	1304	1256	1540
Teoloģijas	16	31	57	55	85	75	87	84	94	91	114
Vet.-med.	8	10	65	67	112	96	155	110	141	135	148
K o p ā	1262	1354	3472	3477	4777	4445	5440	5137	6001	5652	6387

Studējošo skaits,

kas pārgājuši no vienas fakultātes resp. nodaļas otrā 1920.—1924. gados.

No ↓	Uz →												
	Arhitektūras fak.	Filolog. un filoz. fak.	Inženierzin. ar kult.-techn. nod.	Ķīmijas fak. ar farmac. nod.	Lauksaimn. fak. ar mežkop. nod.	Matēmatikas un dabaszinātņu fak.	Mēchanikas fak.	Medicīnas fak. ar zobārstn. nod.	Tautsaimn. un tiesību zinātņu fak.	Teoloģijas fak.	Veterinār-med. fak.	Aizgājuši no fakultātēm.	Caur pārieš. stud. skaits pavair. (+), resp. samaz. (—)
Arhitektūras fak.	—	2	8	1	2	1	1	—	16	—	—	31	— 15
Filol. un filozof. fak. . . .	—	—	5	6	12	12	—	15	40	7	5	100	— 35
Inženierzinātņu fak. ar kult.-techn. nod.	7	5	—	7	48	12	36	7	57	—	8	184	— 122
Ķīmijas f. ar farmac. nod.	1	2	4	—	11	13	2	7	15	—	5	60	+ 4
Lauksaimniec. fak. ar mežkop. nod.	—	5	11	2	—	2	6	17	36	1	7	87	+ 29
Matēmatikas un dabaszinātņu fak.	1	18	10	32	11	—	10	59	17	—	7	165	— 104
Mēchanikas fak.	4	3	20	1	10	5	—	7	55	—	1	106	— 47
Medicīnas fak. ar zobārstn. nod.	—	10	—	5	8	9	1	—	25	3	7	68	+ 77
Tautsaimniec. un tiesību zinātņu fak.	3	14	3	7	12	4	2	8	—	5	4	62	+ 225
Teoloģijas fak.	—	3	—	—	1	—	1	3	12	—	1	21	— 3
Veterinār-med. fak.	—	3	1	3	1	3	—	22	14	2	—	49	— 9
Pārnākuši uz fak-tēm	16	65	62	64	116	61	59	145	287	18	40	933	
Iekšpus fak-tēm mainījuši nodaļas	—	175	12	28	65	13	—	37	77	—	—	407	
Pavisam mainījuši fak., resp. nodaļas	16	240	74	92	281	74	59	182	364	17	40	1340	

Universitātes kursu beigušo skaits nav bijis proporcionālā samērā ar studējošo skaitu. Sevišķi tas sakams par tām fakultātēm, kurās ir četrgradu mācības kurss, kā teoloģijas, filol. un filozofijas, matēmatikas un dabaszinātņu u. citām, sal. skaitļus zemāk ievietotā tabelē. Medicīnas fakultātes absolventu skaits, kaut šis kurss ir 5—6 gadējs, ir ļoti liels tādēļ, ka viņā ietelp ārzemju augstskolu beigušie un kaņā iesauktie, bijušās Krievijas universitātes nepabeigušie studenti. Samērīgi mazais abiturientu skaits universitātē izskaidrojams ar to, ka studējošo starpā ir ļoti daudz ierēdņu, un dažādās komunālās iestādēs nodarbinātu personu, kam blakus saviem tiešiem pienākumiem grūti veikt augstskolas studijas darbus.

Universitātes kursu beiguši no 1920. gada līdz 1924. gadam (to ieskaitot):

Fakultāte, resp. nodaļa	Vīrieši			Sievietes			Kopā		Pavisam nodaļa	Pavisam fakultātē
	I. šķ.	II. šķ.	Kopā	I. šķ.	II. šķ.	Kopā	I. šķ.	II. šķ.		
Architektūras	9	1	10	3	—	3	12	1		13
Filoloģijas un filozof.:										
filoloģ.	—	2	2	—	—	—	—	2	2	} 6
filozof.	1	—	1	—	—	—	1	—	1	
vēstures	—	1	1	—	1	1	—	2	2	
paidag.	1	—	1	—	—	—	1	—	1	
Inženierzinātņu:										
inž.-zin.	9	14	23	—	—	—	9	14	23	} 23
kult.-techn.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kīmijas:										
ķīm.	30	22	52	5	4	9	35	26	61	} 62
farmac.	—	—	—	—	1	1	—	1	1	
Lauksaimniec.:										
lauksaimn.	31	8	39	5	1	6	36	9	45	} 57
mežkop.	6	6	12	—	—	—	6	6	12	
Matēmat. un dabas zin.:										
matēm.	3	—	3	—	1	1	3	1	4	} 14
dabas zin.	1	3	4	2	4	6	3	7	10	
Mēchanikas	22	17	39	—	1	1	22	18		40
Medicīnas:										
medic.	32	106	138	20	39	59	52	145	198	} 231
zobārstn.	—	—	—	1	33	34	1	33	34	
Tautsaimn. un ties. zin.:										
tautsaimn.	17	30	47	—	2	2	17	32	49	} 73
tiesību zin.	7	12	19	—	5	5	7	17	24	
Teoloģijas	1	8	9	—	1	1	1	9		10
Veterinār-medic.		4	4			—		4		4
Pavisam	170	234	404	36	93	129	206	327		533

II. Atsevišķu fakultāšu ziņas.

A. Architektūras fakultāte.

1. Vēsturisks pārskats par fakultātes rašanos un izveidošanos.

Dibinot Latvijas Universitāti, jaunajā augstskolā bij ietilpināma, uz jauniem pamatiem atbalstīta un jaunā laika zinātniskam garam piemērota, Architektūras fakultāte.

Zināma vienība un koncentrācija mācības gaitā, pēc jaunu organizētāju pārliecības, likās vislabāk sasniedzama ievēdot mācības plānā — pēc Pēterpils Mākslas Akadēmijas parauga — architektūras darbnīcas. Šīm darbnīcām bija jābūt centram, ap kuŗu lai grupētos pārējie zinātniskie priekšmeti. Šāds iekārtojums, kā dzīve pierādījusi, dod studējošiem viengabalaināku architektūras izglītību nekā architektūras kompozīciju darba sadalījums pa dažādām katedrām.

Bijušā Rīgas Politehniskā Institūta architektūras nodaļas programmā noteicošā loma piekrita stila architektūras mācībai. Latvijas Universitātes Architektūras fakultātes programmā galvenā loma piešķirta ne stilu architektūras mācībai, bet principiem, kas veido būvju formas sašķaņā ar pašu būvju būtību un ar būvmākslas likumību.

Pārējā programmas daļa paturēta gandrīz tā pati, kuŗa bija bij. Rīgas Polit. Inst. architektūras nodaļā.

Vispirms Architektūras fakultātes jaunorganizācijas projektu izstrādāja Latv. Izgl. B-bas Augstskolas sekcijas uzdevumā arhitekti E. Laube, P. Kundziņš un arhitekts-mākslinieks E. Štālbergs.

Šo projektu lika par pamatu apspriedēm Architektūras fakultātes organizēšanas subkomisija, kuŗu izvirzīja L. A. Organizācijas Komisija un kuŗā ņēma dalību prof. V. Striks, arhitekts E. Štālbergs, arhitekts E. Laube un arhitekts A. Raisters. Kā kooptēti locekļi, piedalījās vēl arhitekti P. Kundziņš un A. Malvess.

Pieņemot subkomisijā izstrādāto projektu, Organizācijas Komisija radīja tā saucamo fakultātes kodolu, ievēlot tai arhitektus P. Kundziņu,

E. Laubi un A. Malvesu, un par pagaidu dekānu architektu E. Laubi. Šai sastāvā kollēģija noturēja pirmās 3 fakultātes sēdes.

Sākot ar dibināšanas gadu visi, fakultātes programmā paredzētie, māc. priekšmeti tika pasniegti pilnā apmērā, ievēdot tai pašā laikā latviešu valodu par mācības valodu.

2. Fakultātes mācības spēku sastāvs:

a) Mācības spēku sastāvs kopoļies sek. kārtā:

1919. g. pieaicināti un apstiprināti doc. (vēlāk profesors) arhitekts E. Laube, doc. arhitekts P. Kundziņš, doc. arhitekts A. Malvess, doc. arhitekts A. Lamze, doc. inž.-mēch. J. Kalniņš, akadēmiķis profesors V. Purvītis, doc. Būvinženieris R. Ādamsons, doc arhitekts-mākslinieks N. Aļeksējevs, un asistents arhitekts H. Hartmanis .

1920. g. — doc. arhitekts P. Kampe, doc. arhitekts A. Krūmiņš, asistents arhitekts E. Ādams, asistents-arhitekts V. Rīmers un instruktors A. Zeidaks.

1921. g. — profesors arhitekts K. Rončevskis, asistents arhitekts-mākslinieks S. Antonovs, asistents, arhitekts-mākslinieks A. Kramarovs, asistents, arhitekts J. Birzenieks un subasistents stud. arch. J. Rūtmanis.

1922. g. — doc. arhitekts-mākslinieks E. Štālbergs, instruktors brīvmākslinieks J. Ansons.

1922./23. māc. g. par palīga spēkiem (subasistenta vietas izpildītājiem) pie tēlotājas ģeometrijas katedras darbojušies stud. K. Upesleja un stud. O. Tilmanis.

1923. g. apstiprināts par asistentu arhitekts-mākslinieks K. Bikše.

1923./24. m. g. darbojies par docenta vietas izpildītāju pie tēlotājas ģeometrijas katedras būvinženieris J. Vītols.

b) Savu darbību pie fak-tes izbeiguši: Arch. A. Aļeksējevs (1920. g.), subasistenta vietas izpildītāji stud. K. Upesleja un stud. O. Tilmanis (1923. g.), docenta vietas izpildītājs J. Vītols (1923. g.) un subasistents J. Rūtmanis (1924. g.).

Visi pārējie punktā 2. a) minētie darbinieki turpina strādāt pie fakultātes.

c) Fakultātes dekāna amatus izpildījuši: prof. E. Laube, doc. P. Kundziņš un doc. A. Krūmiņš.

Fak-tes sekretāra amatus izpildījuši: doc. P. Kundziņš, doc. A. Krūmiņš un doc. R. Ādamsons.

F-tes bibliotēkara amatu izpildījis asistents H. Hartmanis.

3. Fak-tes nodaļu sastāvs, katedru skaits un apzīmējums un pasniedzamo priekšmetu saraksts.

Fakultāti sastāda: 3 architektūras darbnīcas, 1 vispārēja mākslas darbnīca un sek. 6 mācību katedras (pa daļai ar praktiskiem darbiem): būvkonstrukcijas un būvvielu kat., būvformu kat., būvstatikas kat., architektūras vēstures kat., ēku un pilsētu iekārtas kat. un tēlotājas ģeometrijas kat.

Pasniedzamo priekšmetu saraksts sek.:

I māc. g.

Augstākā matēmatika ar prakt. d., tēlotāja ģeometrija ar prakt. d., fizika, neorganiskā ķīmija ar prakt. d., tehniskā mēchanika I ar prakt. d., būvkonstrukcijas I, vispārējā mākslas vēsture.

Bez tam I studiju gadā studējošie strādā vispārējā mākslas darbnīcā I un architektūras darbnīcā I.

II māc. g.

Techniskā mēchanika II ar prakt. d., būvkonstrukcijas II ar prakt. d., būvvielu mācība, sanitārā būvniecība, mērniecība ar prakt. d., būvkonstrukciju statika I, ēku iekārta I, būvformas I, piemērotā perspektīve un ēnu teorija, dekoratīvās mākslas elementi, Latvijas tēlotāja māksla.

Bez tam II. studiju gadā studējošie strādā architektūras darbnīcā II un vispārējā mākslas darbnīcā II.

III māc. g.

Būvkonstrukcijas III, būvkonstrukciju statika II ar prakt. d., betona un dzelzsbetona būvniecība ar prakt. d., apkurināšana un vēdināšana ar prakt. d., inženieru zinātnes ar prakt. d., būvniecības elektrotehnika, ēku iekārta II, ēku iekārta III, būvformas II, dārzu formas ar prakt. d., pieminekļu uzturēšana.

Bez tam III studiju gadā studējošie strādā architektūras darbnīcā III un vispārējā mākslas darbnīcā III.

IV māc. g.

Būvvielu pārbaudīšana ar prakt. d., pilsētu iekārta ar prakt. d., būvmašinas, būvformas III, architektūras vēsture, būvnoteikumi, būvaprēķini un būvradība.

Bez tam IV studiju gadā studējošie strādā architektūras darbnīcā.

V māc. g.

Studējošie strādā architektūras darbnīcā.

Blakus augšā minētā sarakstā atzīmētiem priekšmetiem IV māc. g. studējošiem obligātoriski jānoklausās māc. priekšmets „klasiskā architektūra“. Bez tam fak-te katru gadu sastāda studējošo zināšanai t. s.

neobligātorisko māc. priekšmetu sarakstu, kā arī sarīko speciālus kursus atsevišķiem, ar architektūru saistītiem, jautājumiem.

4. Noteikumi par valsts eksāmeniem un zinātnisku gradu iegūšanu (sal. pielikumus Nr. 1 u. Nr. 2).

5. Mācības gaita.

a) teorētiskie kursi.

Teorētiskos mācības priekšmetos fak-tes pieturas pie priekšmetu sistēmas, stādot pierakstīšanos pie atsevišķiem mācības priekšmetiem atkarībā no iepriekš nobeidzamiem priekšmetiem ar attiecīgiem praktiskiem darbiem.

b) semināri.

Semināru darbība norit galvenā kārtā architektūras darbnīcās. Pēc sekmīgām studijām vispārējā mākslas darbnīcā (I) studējošos pielaiž architektūras darbnīcā (I). Pāreja uz talākām darbnīcām notiek pakāpeniski atkarībā no studiju sekmēm iepriekšējā darbnīcā, kā arī teorētiskos māc. priekšmetos.

Vispārējās mākslas darbnīcās studējošie vingrinās brīvrokas zīmēšanā un akvarelēšanā pēc nedzīviem vai dzīviem modeļiem.

Arhitektūras darbnīcās studējošie izstrādā darbnīcu vadītāju un viņu asistentu pārraudzībā projektus pēc darbnīcu vadītāju sastādītām programmām saskaņā ar vispārējo fak-tes studiju gaitu. Fakultāšu diplomandi izstrādājuši un aizstāvējuši darbus pēc sek. programmām: Jachtklubs pie Helsingforsas. Sporta biedrības nams. Tautas nams Valkā. Restorans Vērmaņa parkā. Dziesmu svētku ēka. Studentu korporācijas nams. Krematorijs. Latvijas Valsts Bankas nams. Jachtklubs. Latvijas observātorija. Viesnīca Rīgā. Liel. Britanijas Sūtniecības nams Rīgā.

c) Prosemināri u. citi praktiski darbi (Universitātē un ārpus tās, piem. fabrikās, fermās, klinikās u. t. t.) resp. obligātoriskā prakse, zinātniskas ekskursijas.

Pielaišanai pie pārbaudījumiem akadēmiskā grada iegūšanai attiecīgais kandidāts pienes pierādījumus par nodarbošanos praktiskas architektūras praksē.

Augšā minētam pierādījumam vajaga saturēt aizrādījumu par izdarītiem darbiem un par viņu sekmēm, apstiprinātu no attiecīga darba vadītāja-architekta.

Periodiskas zinātniskas ekskursijas ar studējošiem sarīkotas sakarā ar materiālu krāšanu par Latvijas būvniecību (Rīgā, uz Liepāju, Jelgavu, Cēsīm, — un pa dažādiem Latvijas apvidiem).

Atsevišķās ekskursijās piedalījušies sek. māc. spēki:

Doc. R. Ā d a m s o n s, 1921./22. m. g. uz Provodņika fabriku.

Doc. P. K u n d z i ņ š sakarā ar pasniedzamiem kursiem: 1) „Latv. tēlotāja māksla“ — uz Valsts vēsturisko mūzēju; 2) „Pieminekļu uzturēšana“ — būvju uzmērošanas demonstrēšanai.

Doc. A. M a l v e s s — uz Doles salas kaļķakmeņa lauztuvēm un kaļķu cepli (1921. g.), uz Brauna koku apstrādāšanas lietrūpniecību (1922. g.), uz Turaidas ķieģeļu cepli (1923. g.), uz Valdispūla mašīnu fabriku un čuguna lietuvi (1924. g.).

Asist. K. B i k š e — Jelgavas vecā tirgus koka ēku uzmērojumiem (1924. g.).

Asist. H. H a r t m a n i s — Rīgas Pēterā baznīcas torņa koka uzmērojumiem (1921. g.), uz Balto muižu iepazīties ar ēku architektūru (1922. g.), uz Rīgas Pēterā baznīcas torni koka konstrukciju apskatīšanai (1922. g.), Rīgā — vecu portālu studijām (1922. g.).

Asist. A. K r a m a r o v s — sakarā ar architektūras darbnīcas uzdevumiem uz Valsts vēsturisko mūzēju studiju zīmēšanai.

6. Mācības spēku zinātniskie komandējumi.

Prof. E. L a u b e — uz Götēborgas izstādi (1922. g.).

Prof. K. R o n č e v s k s.

Doc. R. Ā d a m s o n s 1923. g. uz Vāciju, Dāniju un Zviedriju. 1924. g. uz Angliju, Holandi un Beļģiju.

Doc. P. K a m p e — uz Vāciju (1922. g.), uz Igauniju (1922. g.), uz Poliju, Austriju, Vāciju, Čecho-Slovākiju (1923. g.), uz Austriju un Itāliju (1924. g.).

Doc. A. K r ū m i ņ š — Uz Itāliju un Austriju (1923. g.).

Doc. P. K u n d z i ņ š — pa Latviju (1920.), uz Lietuvu un Vāciju (1922.), uz Igauniju, Somiju, Zviedriju, Norveģiju un Dāniju (1924.).

Doc. A. M a l v e s s — uz Vakar-Europu (1923. un 24. g.g.).

Asist. A. B i r z e n i e k s — uz Itāliju, Vāciju un Austriju (1922.).

Asist. H. H a r t m a n i s — uz Berlīni (1922.).

7. Mācības spēku publicētie zinātniskie darbi.

a) Prof. E. Laube. Krāsu un formu loģika 1922. Latvijas architektūras radišana 1922. Rīgas nekustamo īpašumu vērtēšana 1923.

Prof. K. Rončevskis. Кариатиды Эрехоиона. 1921. Variantes des Chapiteaux Romains 1923.

Doc. J. Kalniņš. Tēlojošās ģeometrijas kurss ar atlasu. 1922.

Doc. P. Kampe. Dažādu materiālu arhitektoniskās formas 1922. Arhitektonisko ķermeņu pamatformas 1924.

Doc. P. Kundziņš. Par dārzu pilsētas izbūvi Vecgulbenē. 1920. Mūsu lauku būvniecības tradīcijas (inž. kongresa darbos) 1923.

b) Fakultāte izdevusi 3 kopojumus „Materiāli par Latvijas būvniecību“. Redakcijas locekļi: doc-ti P. Kundziņš, P. Kampe un A. Krūmiņš. Sagatavošanā IV kopojumus. Redakcijas locekļi iepriekš minētie un doc. E. Štālbergs.

8. Blakus amati jeb pienākumi, kurus māc. spēki izpildījuši universitātē un ārpus tās. Sacensības, projektu izstrādāšana un realizēšana, kuŗos piedalījušies mācības spēki.

Prof. E. Laube bijis L. U. rektors, L. A. prorektors. Saimniecīb. komis. loceklis. L. A. Organizācijas P-mes loceklis un f-tes dekāns; ir Zinātņu Komitejas loceklis, Latvijas Arhitektu Biedrības priekšsēdētājs, Latvijas Sarkanā Krusta galvenās Valdes loceklis.

Piedalījies Uzvaras pieminekļa I sacensībā ar projektu, pēc kuŗa Min. Kab. nolēma celt pieminekli un Ministru K-ta uzdevumā izstrādājis projektu un aprēķinus.

Izpildīti vēl sekoši darbi: Saeimas nama sēžu zāle, Piemineklis Nāves salā, piemineklis Slokā un piemineklis Ķemeros.

Prof. V. Purvītis. Mākslas Akadēmijas direktors, Rīgas Pilsētas Mūzēja direktors.

Prof. K. Rončevskis. Profesors Mākslas Akadēmijā.

Doc. R. Adamsons. Bijis Ostu būvju virsvaldes saimniecības nodaļas priekšnieks (1919.—1920.). Ir f-tes sekretārs un delegāts U. Padomē.

Doc. P. Kampe. Fak-tes izdevuma: „Materiāli par Latvijas būvniecību“ redakcijas loceklis, I. M. Pieminekļu Valdes līdzdarbinieks, Iekšl. M. Būvvaldes komisijas loceklis, Rīgas Arhitektu Biedrības biedrs, Valsts Rīgas Technikuma mācības spēks.

Sacensībās godalgoti resp. iegūti darbi:

a) Rīgas pilsētas kiosku celšanai — iegūts;

b) Rīgas pilsētas elektr. transformātoru mājiņas celšanai I un II godalgas;

c) Brīvības pieminekļa celšanai Rīgā — iegūts. Projektējis dzirnavas un strādnieku koloniju Korvā.

Doc. A. Krūmiņš. Bijis f-tes sekretārs L. U. Saimniecības P-mes loceklis, terminoloģijas k-jas loceklis; ir f-tes dekāns un U. Padomes sekretārs; f-tes izdevuma: „Materiāli par Latvijas būvniecību“ komisijas loceklis, Latv. Arhitektu biedrības priekšs. vietnieks, Valsts Rīgas

Technikuma māc. spēks. Darbojies kā lektors Tautas Universitātē un bij. Klaustiņa ģimnazijā.

Izstrādājis projektus Biedrības namam (reālizēts) un skolai Stelpē. 4 dzīv. ēkām un 1 fabrikas ēkai Rīgā.

Piedalījies Brāļu Kapu arhitektoniskā izveidojuma projektu sacensībā (iegūts) un Siguldas stacijas projektu sacensībā (iegūts).

Doc. P. K u n d z i ņ š. Ieņēmis blakus amatus Un-tē: bijis f-tes sekretārs un f-tes dekāns. Ir Un-tes pārstāvis Pieminekļu Valdē. Fak. izdevuma „Māter. par Latv. būvni. — komisijas loceklis. Konsultants pilsētas būvniecības jautājumos, Zemkop. M-jas Mērniecības daļā. Latv. un Rīgas arhitektu biedrību biedrs; Brāļu kapu biedr. Valdes loceklis.

Piedalījies Lauku saimniecības ēku projektu sacensībā, I grupā — II godalga.

Izstrādāti projekti:

4 paraugprojekti lauku skolām (Iekšl. M. Būvvaldes uzdevumā) apm. 15 projektu lauku skolu būvēm (reālizēti 4); 8 proj. lauku biedrību būvēm (reālizēti 1); 4 proj. lauku baznīcu atjaunošanai (reāliz. 3); 1 proj. Valkas izbūvei (reālizēts); 1 proj. Valkas pilsētas pamatskolai (reāliz.); 2 proj. Dziesmu svētku estrādēm (reāliz.): — daž. dzīvojamām ēkām (reāliz. 5); 2 proj. kritušo kareivju pieminekļiem (reāliz.); Projekti Un-tes arhitektūras, lauksaimniecības un vet.-med. fak-tu izbūvei (reālizēti).

Doc. A. L a m z e. No 1923. g. izstrādājis Rīgas Pilsētas Valdes uzdevumā „Jaunizbūves ģenerālplāna vispārējo izbūves projektu (pieņemts un apstiprināts).

1924. g. — Turpina izstrādāt „Jaunizbūves ģenerālplāna tehniskā izbūves projekta“ dažādas daļas.

1923. g. izstrādājis Iecavas dārza pilsētas izbūves projektu, kuŗu reālizē. Ir Latvijas arhitektūras B-bas biedrs.

Doc. A. M a l v e s s. Bijis L. A. Saimniecības Komitejas loceklis, un terminoloģijas komisijas tehniskās sekcijas priekšsēdētājs. Izstrādājis Valkas pilsētas mālrūpniecības projektu.

Doc. E. Š t ā l b e r g s. Bijis Un-tes Bibliotēkas komisijas loceklis. Ir Latvijas Arhitektu Biedrības priekšniecības loceklis un L. A. B. reprezentants Latvijas Inženieru Kongresa birojā.

Izstrādājis un reālizējis projektu Lauksaimn. f-tes aulas izbūvei un izgreznošanai. Izstrādājis Valsts Ķemeru dziedināšanas iestādes vispārējo atjaunošanas projektu (Dūņu vannu ēkas projektu reālizē). Izstrādājis un reālizējis projektu Latvijas Aktieru Savienības Sanatorijai.

Asistents S. A n t o n o v s. Latvijas Architektu Biedrības biedrs. Izstrādājis un reālizējis dekorāciju, mēbeļu un rekvizišu zīmējumus Rīgas un Rēveles teatriem.

Izstrādājis projektus: a) Rīgas pilsētas pasažai ar pirmklasīgu viesnīcu un teatru un b) pirmklasīgai viesnīcai ar 300 istabām. Reālizējis S. S. S. R. izstādes paviljonu Rīgas rūpniecības izstādē. Piedalījies ar darbiem mākslas izstādēs Rīgā un Rēvelē.

Asistents K. B i k š e. Pieminekļu Valdes līdzdarbinieks. Latvijas Architektu B-bas biedrs.

Izstrādājis:

a) pieminekļa projektu Liepājas brāļu kapiem (atklāšana š. g. novembrī;

b) Mežotnes (Bauskas apr.) kara laikā nodedzinātās baznīcas atjaunošanas projektu (darbus beigs 1925. g. vasarā);

c) Kalnciema pag. (Jelgavas apr.) 6 klašu pamatskolas projektu (skolas atklāšana š. g. okt.);

d) Svētes pag. (Jelgavas apr.) 2 klašu pamatskolas projektu (skolas atklāšana 1925. g. rudenī). Bez tam izstrādāti un reālizēti vairāki projekti lauku dzīvojamām ēkām.

Izstrādājis projektus, kuŗu reālizēšanai pašlaik notiek būvmateriālu sagatavošana un piegādāšana.

a) Ozolnieku pag. (Jelgavas apr.) 2-kl. pamatskolai;

b) Emburgas pag. (Jelgavas apr.) biedrības namam;

c) Platones pag. (Jelgavas apr.) 2 divkl. pamatskolām;

d) Jaun-Svirlaukas pag. (Jelgavas apr.) biedrības namam.

Bez tam izgatavojis vairākus pārbūves projektus sabiedriskām ēkām uz laukiem.

Darbojas par arch. Štālberga līdzstrādnieku pie Ķemeru dziedināšanas iestādes I kl. dūņu vannu ēkas projekta izgatavošanas.

Asistents E. Ā d a m s. Latvijas Architektu B-bas biedrs. Izgatavojis projektus: 1) Drustu B-bas namam; 2) Skrīveru B-bas namam; 3) Rembates B-bas namam; 4) Tomes B-bas namam; 5) Tomes pagasta namam; 6) Ļaudones-Odzienes 6-kl. skolas namam; 7) Bornsmindes 6-kl. skolas namam.

Bez minētiem sabiedrisko ēku projektiem sastādījis lielāku skaitu lauku dzīvojamo un saimniecības ēku projektu.

Asistents A. B i r z e n i e k s. Latvijas Architektu B-bas biedrs. Izgl. M-jas Pieminekļu Valdes līdzdarbinieks.

Piedalījies sacensībās:

a) starptautiskās:

- 1) projekts Rēveles Techniskās Augstskolas jaunbūvei;
- 2) naudas zīmes Igaunijai;

b) vietējās:

- 1) Skrīveru stacijas projekts;
- 2) Siguldas stacijas projekts;
- 3) Paraugu saimniecības projekti (izsl. Zemk. M-ja);
- 4) Mudulis uzvaras piemineklim Cēsīs un
- 5) Mudulis brīvības piemineklim Rīgā.

Reālizējis:

- 1) piemiņas tāfeli kritušiem L. U. studentiem;
- 2) pieminekli Augškurzemes kritušiem partizāņiem.

Darbā:

- 1) Trikātas baznīcas iekšējais izveidojums;
- 2) Brāļu kapu izbūve Rīgā.

Asistents H. H a r t m a n i s. No 1919. gada f-tes bibliotēkār. Rīgas Architektu B-bas loceklis. 1923. g. uzmērojis Rīgas Pēterā baznīcas torņa koka konstrukciju un izgatavojis visus attiecīgos rasējumus.

Asistents A. K r a m a r o v s. Piedalījies:

- 1) Rīgas pilsētas paviljonu projektu konkursā. I godalga.
- 2) Rīgas pilsētas „motoru nama“ konk. I. + II godalga.
- 3) Pils reprezentācijas telpu iekārtas konkursā (iegūts).
- 4) Transformātoru namiņa konkursā (iegūts).
- 5) Avižu kioska konkursā II godalga.

Projekti un izpildītas būves:

- 1) Dzīvojamā ēka Latgalē.
- 2) Svētku zāles dekorācija Rīgā.
- 3) Mets lauku dzīvojamai ēkai Kurzemē.
- 4) Mets lauku dzīvojamai ēkai jūrmalā.

Asistents V. R ī m e r s. Rīgas Architektu B-bas loceklis. Pasniedz stundas Valsts Rīgas Technikumā.

Piedalījies sacensībās:

- 1) Paraugu saimniecības projekti (1922. g.).
- 2) Siguldas stacijas ēkas projekts.
- 3) 14 Aizputes kājnieku pulka piemineklis.

Reālizējis 3.

9. Fakultātes palīga iestādes.

a) Bibliotēka.

Pagājušos 5 gados f-te neatlaidīgi pūlējusies papildināt savu bibliotēku, kurā tagad skaitās 2630 sēj. Ņemot vērā aprobežotos kreditus, nav vēl bijis iespējams iegādāties visu vajadzīgo zinātnisko literatūru. Ja pirmajos gados pie atsevišķām katedrām, kā p. p. ēku un pilsētas būvniecības katedras, trūka pat nepieciešamāko rokas grāmatu, tad šobrīd šādi trūkumi uzskatāmi visumā par novēršiem.

F-tei pienāk pavisam 28 zinātniski žurnāli un periodiski izdevumi par mākslu.

b) Kabineti un institūti.

Fakultātei ir vēl nepilnīgas būvmateriālu un būvkonstrukciju paraugu kolekcijas.

F-te saņēmusi kā dāvinājumu dažu vēsturisku architektūru daļas, pp. XVII gads. Vec-Rīgas portālu. Glabāšanā f-tei nodotas Rīgas Jēkaba baznīcas luktu daļas.

Fakultātē iesākta sistematiska Latvijas būvniecības pieminekļa archiva kopošana (uzmērojumos, zīmējumos, žurnālu izgriezumos etc.).

Pietiekošu telpa trūkums asi sajūtams pie diplomdarbu izstrādāšanas. Trūkst telpu akvārelēšanas un modelēšanas darbnīcai un būvvielu kabinetam.

c) Tuvākas ziņas par dāvinājumiem.

No L. Izgl. B-bas Augstskolas sekcijas f-te saņēmusi 15.000 rubļ. lielu dāvinājumu materiālu vākšanai par Latvijas būvniecību.

Kultūras Fonds izsniedzis 2 reiz à 100.000 r. kārtējiem f-tes izdevumiem „Materiāli par Latvijas būvniecību“.

Grāmatas, separātus, brošūras, žurnālus, uzņēmumus, zīmējumus, akvareļus u. tml. dāvinājuši:

Norsk Folkmuseum, Lauksaimniecības D-ts, firma „Silenda“, Dr. A. v. Gerkans, Dr. Heikels, prof. E. Laube, prof. C. Lindbergs, prof. K. Rončevskis, prof. G. Barons v. Rosens, prof. Šysko-Bohušs, prof. W. v. Strīks, Čecho-Slovākijas konzulis Rīgā, Latvijas konzulis Pragā Krasts. archit. Sadeniemis, archit. Zirkwics, asist. S. Antonovs, asist. J. Birznieks, doc. J. Kalniņš, doc. P. Kampe, doc. A. Lamze, doc. A. Tramdachs, studējošie: Bērzkalns, Jankaus, Jēpe, Kronberga, Legzdiņš, Zebauers, Stāls, Arch. f-tes b. brīvkl. Dzērvītis un R. V. Technikuma audzēknis Millers.

Pielikums № 1.

Noteikumi akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem.

§ 1.

Pielaišanai pie pārbaudīšanas akadēmiska grada iegūšanai attiecīgais kandidāts pienes sekošus pierādījumus:

1) Pierādījumu par visiem sekmīgi nobeigtiem obligātoriskiem priekšmetiem (izņemot galv. aroda priekšmetus) un praktiskiem darbiem, kuri ir paredzēti normālā studiju priekšmetu plānā, kā arī pierādījumu par nobeigtiem praktiskiem darbiem, kuri pieder pie galv. aroda priekšmetiem. Galv. aroda priekšmeti minēti § 4.

2) Pierādījumus par nodarbošanos praktiskas arhitektūras praksē.

Augšā minētam pierādījumam vajaga saturēt uzrādījumu par izdarītiem darbiem un par viņu sekmēm, apstiprinātu no attiecīga darba vadītāja-architekta.

§ 2.

Studentiem, kuri vēlas nolikt pārbaudījumus akadēmiska grada iegūšanā ne vēlāk kā 8 dienas priekš pārbaudīšanas sesijas sākuma rakstiski par to jāpaziņo dekānam, lai varētu viņus uzņemt kandidāta sarakstā.

Augšējam ziņojumam ir jāpievieno klāt § 1. minētie pierādījumi.

§ 3.

Ateikšanās no galv. aroda priekšmetu pārbaudījumiem ir rakstiski jāpaziņo dekānam mazākais 24 stundas priekš pārbaudīšanas termiņa.

§ 4.

A. Galv. aroda priekšmeti ir sekoši:

1) Būvkonstrukcijas ar svarīgām būvvielu mācības nodaļām un būvkonstrukciju statika.

2) Būvformas.

3) Arhitektūras vēsture.

B. Zinātniski tehniska darba temata teorija.

P i e z ī m e: Zinātniski-techniska darba tematu izraugās kandidāts saziņā ar savas arhitektūras darbnīcas vadītāju un paziņo par to dekānam rakstiski ne vēlāk, kā 8 dienas iepriekš pārbaudīšanas sākuma (salīdz. § 2).

§ 5.

Mutiska pārbaudīšana galvenos aroda priekšmetos notiek sevišķā no fakultātes ievēlētā komisijā ar dekānu par priekšsēdētāju. Sesijas mutiskiem pārbaudījumiem galv. aroda priekšmetos tiek sasaukta 4 reizes gadā, katra sēmeštra sākumā un beigās.

§ 6.

Visi galv. aroda priekšmeti sadalāmi termiņos tādā veidā, ka vienā dienā kandidātam jāliek pārbaudīties tikai vienā priekšmetā.

Mutisko galv. aroda priekšmetu pārbaudījumu rezultāti.

§ 7.

Ja mutiskie pārbaudījumi visos aroda priekšmetos sekmīgi izturēti, tad pārbaudīšanas komisija rakstiski uzdod kandidātam stāties pie zinātn. tehniska darba izstrādāšanas, atzīmējot iesniegšanas laiku.

§ 8.

Ja kandidāts vienā galvenā aroda priekšmetā pārbaudījumu neiztur, jeb kandidāts slimības jeb kāda cita gravējoša gadījuma dēļ, kuŗš no pārbaudījumu komisijas atzīts par pareizu, tiek kavēts likties pārbaudīties vienā priekšmetā noliktā termiņā, tad tādā gadījumā, kandidātam uz viņa motivēta lūguma pamata fakultāte no savas puses var atļaut iztrūkstošā priekšmetā, tikai tādā nolikt pārbaudījumus nākošā sesijā.

Pirmo reiz izturētie 2 galveno aroda priekšmetu pārbaudījumi šinī reizā ieskaitāmi tādā gadījumā, ja kandidāts otrreiz sekmīgi iztur pārbaudījumu iztrūkstošā priekšmetā.

Ja turpretim arī otrreiz kandidāts pārbaudījumu neiztur, tad visi iepriekšējie pārbaudījumi skaitās par neizturētiem. Vienreizēja atkārtošana ir atļauta.

Piezīme: Minētais zīmējas uz pārbaudījumiem pirmos trijos galv. aroda priekšmetos.

Zinātniski-techniskais darbs.

§ 9.

Ja kandidāts iztur mutiskos pārbaudījumus galvenos aroda priekšmetos, un fakultāte praktisko nodarbošanos atzīst par pietiekošu, tad viņam pārbaudīšanas komisija rakstiskā formā uzdod stāties pie zinātniski-techniska darba izstrādāšanas.

§ 10.

Zinātniski-techniskais darbs sastāv no viena lielāka architektūras projekta ar attiecīgiem zinātniskiem paskaidrojumiem un aprēķiniem.

§ 11.

Zinātniski-techniska darba izstrādāšanai dod vismaz 6 mēnešu laiku, kurš atsevišķos gadījumos, sakarā ar uzdevumu un uz pārbaudīšanas komisijas lēmumu pagarinājams līdz 9 mēnešiem.

Termiņa pagarinājums pielaižams tikai izņēmuma gadījumos, ja fakultāte to atzīst par pareizu, pie kam kandidātam par to jāiesniedz fakultātei raksisks lūgums.

§ 12.

Kandidātam zinātniski-techniskais darbs jāizstrādā patstāvīgi, mācības spēku vadībā.

§ 13.

Pie zinātniski-techniska darba iesniegšanas dekānam, kandidātam jānodod rakstisks apliecinājums, ka viņš patstāvīgi šo darbu ir izvedis un lietojis tikai pievestos līdzekļus.

§ 14.

Iesniegtie zinātniski-techniskie darbi apštempelējami ar fakultātes zīmogu un iesniegtas dienas datumu un ievedami sevišķā žurnālā (gabalu skaits, lapu daudzums paskaidrojuma lapu daudzums etc.).

Piezīme: Sarullētus un tamlīdzīgā neparocīgā veidā zīmējumus nepieņem. Paskaidrojumi iesniedzami iesietā veidā, jeb iešūti mapēs. Valējās loksnes nepieņem.

§ 15.

Iesniegto zinātniski-technisko darbu caurskatīšana izdarāma galvenā pārbaudīšanas komisijā, kurā arī dod par to rakstiski savu atsaukumi sevišķā protokolā.

§ 16.

Mutisko pārbaudījumu protokolus, kā arī atsaukumi par zinātniski-technisko darbu, pārbaudīšanas komisija stāda priekšā fakultātei apstiprināšanai.

§ 17.

Ja pārbaudīšanas komisijas (§ 5. u. 15.) fakultātei priekšā stādītie rezultāti izrādītos par pietiekošiem un fakultāte tos apstiprina, tad fakultāte uzaicina kandidātu aizstāvēt savu zinātniski-technisko darbu galvenās pārbaudīšanas komisijas priekšā. Šo komisiju, sastāvošu vismaz no dekāna priekšsēdētāja un 2 locekļiem, ar kooptācijas tiesībām, ievēl fakultāte katrā mācības gada sākumā uz 1 gadu un apstiprina Universitātes Padome. Pēdējā var katrā atsevišķā gadījumā deleģēt uz šīs komisijas sēdēm savu pārstāvi.

Piezīme: 1) Galveno pārbaudīšanas komisiju pēc vajadzības sasauc fakultāte un ziņo par to Augstskolas Padomei.

Piezīme: 2) Šinī vai § 6. minētā komisijā var piedalīties visi pilntiesīgie fakultātes locekļi, kuŗi ar komisijas priekšsēdētāju piekrišanu var pārbaudāmam stādīt jautājumus.

§ 18.

Ja zinātniski-techniska darba aizstāvēšana atzīta par pietiekošu, tad fakultāte uz kopēja izturēta pārbaudījuma pamata akadēmiska grāda iegūšanai piešķir kandidātam zinātnisko grādu. Uz augšā minētā fakultātes lēmuma pamata izsniedzams diploms.

Nepietiekošs zinātniski-techniskais darbs resp.
darba aizstāvēšana.

§ 19.

Ja pārbaudīšanas komisija atzīst zinātniski-technisko darbu par nepietiekošu, jeb kandidāts bez svarīgu iemeslu pievešanas nokavē iesniegšanas termiņu, viņš var izvēlēties, saziņā ar savas architektūras darbnīcas vadītāju jaunu zinātniski-technisku darba uzdevumu un nākošo pārbaudīšanas termiņu, bet ne vairāk kā vienreiz.

Piezīme: Kandidātam ir jāiesniedz dekānam rakstisks lūgums pielaišanai pie otrreizēja pārbaudījuma zinātniski-techniska darba temata teorijā, mazākais 8 dienas priekš nākošas sesijas sākšanas, minot attiecīgo tematu.

§ 20.

Ja turpretim pats zinātniski-techniskais darbs atzīts par pietiekošu, bet viņa aizstāvēšana par nepietiekošu, tad kandidātam ir tiesība lūgt fakultāti, atļaut viņam aizstāvēt no jauna savu iepriekšējo darbu nākošā sesijā. Augšminētā atkārtotā zinātniski-techniska darba aizstāvēšana ir pielaižama tikai vienu reizi. Lūgums atļaujai otrreiz aizstāvēt zinātniski-technisko darbu, kandidātam ir jāiesniedz dekānam rakstiski ne vēlāk kā 8 dienas priekš sesijas sākuma.

Apliecību iesniegšana par pabeigtiem pārbaudījumiem, praktiskiem darbiem etc.

§ 21.

Studenti, kuŗi uz vispārējo noteikumu pamata nevar iegūt architekta grādu, var iesniegt rakstisku lūgumu apliecības izsniegšanai par nobeigtiem priekšmetiem, nobeigtiem praktiskiem darbiem, noliktiem galveno aroda priekšmetu pārbaudījumiem, pielaišanu pie zinātniski-techniska darba un par darba tematu, kā arī par darba rezultātiem.

Pielaišana pie zinātniski-techniska darba ar noteikumiem.

§ 22.

Ja kandidāts ir beidzis mutiskus galveno aroda priekšmetu pārbaudījumus, izņemot vienu (sk. § 8.), kurš līdz nākošai sesijai var tikt atlikts, tādā gadījumā pārbaudīšanas komisija var dot viņam zinātniski-technisko darba uzdevumu uz viņa motivēta iesnieguma pamata, ar noteikumiem.

Ja kandidāts nākošā sesijā iztur pārbaudījumu nepabeigtā priekšmetā, tad zinātniski-techniska darba uzdevums paliek spēkā un ir jāiesniedz noteiktā termiņā dekanam un var viņu aizstāvēt parastā kārtībā.

Ja turpretim kandidāts nepabeigtā priekšmetā pārbaudījumu neiztur, tādā gadījumā termiņā iesniegtais zinātniski-techniskais darbs paliek spēkā tikai tad, ja kandidāts nākošā sesijā iztur mutisko pārbaudījumu galvenos aroda priekšmetos (§ 4.) pilnā apmērā.

Pretējā gadījumā zinātniski-techniskais darbs zaudē savu spēku un nevar tikt no jauna priekšā stādīts.

Studentu-ārzemnieku uzņemšana Latvijas Universitātes arhitektūras fakultātē.

§ 23.

Vajadzības gadījumā fakultāte izspriež, vai attiecīga ārzemes augstskola ir atzīstama par stāvošu vienādā augstumā ar Latvijas Universitāti. Ja fakultāte atzīst augšā minēto Augstskolu par vienlīdzīgu, tad reflektants var tikt uzņemts kā students Latvijas Universitātē uz priekšā stādīto neapšaubamu dokumentu pamata. Pretējā gadījumā reflektantam ir vajadzīgs uzrādīt dokumentus par vidusskolas beigšanu, kuri dod tiesību iestāties Latvijas Augstskolā.

§ 24.

Pēc uzņemšanas Universitātē uz priekšā stādīto neapšaubamo dokumentu pamata var atzīt ārzemēs noklausītos priekšmetus, ja pēdējie sakrīt ar arhitektūras fakultātes sudiju plāna priekšmetiem, ko tādā gadījumā dekāns atzīmē studiju grāmatiņā.

§ 25.

Ārzemēs izturētu pārbaudījumu un nobeigtu praktisku darbu atzīšana atkarājās no priekšmeta pasniedzēja saziņā ar dekānu.

Pārbaudījumu un praktisku darbu atzīšanas dēļ ir jāstāda priekšā priekšmeta pasniedzējiem apliecības par izturētiem pārbaudījumiem, pabeigtiem praktiskiem darbiem, kā arī jāuzrāda zīmējumi.

Klātpieliktām apliecībām neapšaubami jāpierāda, ka students viņas ieguvis savā studiju laikā ārzemes augstskolā. Ja attiecīgu priekšmetu pasniedzējs atzīst ārzemēs izturētos pārbaudījumus un pabeigtos praktiskos darbus par pietiekošiem, tad viņš to atzīmē studiju grāmatīnā.

Pretējā gadījumā ir vajadzīgs no jauna izturēt pārbaudījumu parastā kārtībā, bet pie praktiskiem darbiem kārtīgi jāpierakstās un viņi jānobeidz.

§ 26.

Pārbaudījumus, kuŗi ārzemes augstskolās izturēti komisijās, pārbaudīšanas komisija var ieskaitīt par noliktiem kā galveno aroda priekšmetu pārbaudījumus, ja tikai viņi sakrīt ar galveniem aroda priekšmetiem.

§ 27.

Uz Latvijas Universitātes uzņemtū studentu studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību zīmējās vispārīgi noteikumi par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību.

Eksternu pielaišana pie pārbaudījumiem uz akadēmiska grada iegūšanu Latvijas Universitātes arhitektūras fakultātē.

§ 28.

Pie akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem Latvijas Universitātes arhitektūras fakultātē par eksterniem, pielaižami tikai vienlīdzīgu ar Latvijas Universitāti ārzemju augstskolu absolventi: Fakultāte vajadzības gadījumā izspriež, vai attiecīga augstskola stāv vienā augstumā ar Latvijas Universitāti un vai ārzemes augstskolas arhitektūras fakultātes mācības plāns pietiekoši saskan ar Latvijas Universitātes arhitektūras fakultātes mācības plānu.

§ 29.

Lūgumi pielaišanai pie akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem par eksternu ir jāiesniedz rakstiski fakultātes dekānam, ne vēlāk kā 1 mēnesi priekš pārbaudīšanas sesijas sākuma ar sekošām apliecībām:

- 1) Uz lūdzēja vārda izdots diploms par ārzemes augstskolas beigšanu.
- 2) Visi no reflektenta izvestie darbi pie ārzemes augstskolas (praktiskie darbi, zīmējumi, projekti), kā arī diploma darbi.
- 3) Apliecība par nodarbošanos praktiskā arhitektūras darbnīcā vai uz būvēm.

Par katras apliecības pareizību ir vajadzīgs pievest neapšaubamu pierādījumu, ka reflektants viņu ir likumīgi ieguvis savu studiju laikā ārzemes augstskolā.

§ 30.

Pēc lūguma iesniegšanas atļaujai likties pārbaudīties par eksternu, fakultāte uzdod pārbaudīšanas komisijai skatīt cauri un novērtēt iesniegtas apliecības.

Uz pārbaudīšanas komisijas ziņojumu pamata fakultāte izspriež eksterna pielaišanu pie akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem.

§ 31.

Eksterniem akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījums pastāv no mutiskiem galveno arodu priekšmetu pārbaudījumiem un no priekšā stādīta zinātniski-techniska darba aizstāvēšanas.

§ 32.

Ja fakultāte nospriež pielaist reflektantu par eksternu pie akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem, tad augšā minēto lēmumu dekāns paziņo reflektantam. Pēdējam tad ir jāsamaksā universitātes kasē pārbaudīšanas maksa, kuŗa līdzinājās tekoša sēmestra mācības maksai ārzemniekiem, un dabūtā kvīte jāuzrāda dekānam, pēc tam kandidātu uzņem sarakstā un paziņo viņam pārbaudīšanas termiņus.

§ 33.

Pēc mutiskiem pārbaudījumiem galvenos aroda priekšmetos, komisija stāda protokoli priekšā fakultātei apstiprināšanai.

Ja mutisko pārbaudījumu rezultātus fakultāte atzīst par pietiekošiem, tad tā uzaicina kandidātu aizstāvēt savu zinātniski-technisko darbu galvenas pārbaudīšanas komisijas priekšā.

§ 34.

Ja zinātniski-techniska darba aizstāvēšana atzīta par pietiekošu, tad fakultāte piešķir kandidātam attiecīgo gradu uz nolikto pārbaudījumu un zinātniski-techniska darba aizstāvēšanas pamata.

Uz augšā minētā fakultātes lēmuma pamata augstskola izdod kandidātam diplomu.

§ 35.

Ja turpretim mutiskie pārbaudījumi, resp. zinātniski-techniska darba aizstāvēšana atzīti par nepietiekošiem, tad ir pielaižama tikai vienreizēja akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījuma atkārtošana.

Pielikums № 2.

Arhitektūras doktora grada piešķiršanas kārtība.

§ 1.

Uz Latvijas Universitātes satversmes 46. un 52. panta pamata arhitektūras fakultātei ir tiesība piešķirt arhitektūras doktora gradu.

§ 2.

Personas, kas vēlās iegūt arhitektūras doktora gradu, iesniedz fakultātes padomei rakstītu lūgumu.

Lūgumam jāpieliek:

- a) diploms par Latvijas Universitātes arhitektūras fakultātes pirmā zinātn. grada iegūšanu.

Piezīme: Ārzemju augstskolu diplomus var pieņemt, ja fakultātes padome, katrā atsevišķā gadījumā ar to lemjot, atzīst tos par pielaižamiem.

- b) disertācija, kurai vajaga būt patstāvīgam pētījumam un kurai jāpierāda, ka autors spēj patstāvīgi strādāt zinātnes laukā. Disertācijā jāapstrādā jautājumi, kuŗi ietilpst arhitektūras fakultātes (viņas nodaļu un nozaŗu) speciālos priekšmetos. Disertācijai var tikt pielīdzināts arī izcilus mākslas darbs arhitektūras laukā. Disertācija jāiesiedz 3 eksemplaros: rakstam jābūt iespiestam vai uz mašinas rakstītam, zīmējumiem jābūt skaidri reproducētiem.

Piezīme: Ja disertācija nav sarakstīta valsts valodā, tad fakultātes Padomei ir tiesība pieprasīt doktorandam viņas tulkojumu.

- c) dzīves apraksts;

- d) kvīte par Universitātes Saimniecības Padomes kasē iemaksātu pārbaudījumu maksu, kuŗas lielumu nosaka Universitātes Padome.

§ 3.

Pēc iesnieguma saņemšanas fakultātes padome savā tuvākā sēdē ievēl komisiju no 3 pilntiesīgiem fakultātes locekļiem disertācijas novērtēšanai.

Sevišķos gadījumos fakultātes padomei ir tiesība pieaicināt komisijā citu L. U. fakultāšu locekļus, vai arī citu augstskolu mācības spēkus, vai arī ievākt rakstītas atsauksmes par disertāciju no citu augstskolu mācības spēkiem.

§ 4.

Tiklīdz komisija disertāciju pārbaudījusi, bet ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem, viņa iesniedz fakultātes padomei rakstītu ziņojumu, pieliekot klāt disertāciju, ar attiecīgām atsauksmēm. Disertācijai ar atsauksmēm jābūt vismaz 1 mēnesi pieejamai visiem pilntiesīgiem fakultātes locekļiem iepazīšanās dēļ. Pēc tam fakultātes padome vienā no tuvākām sēdēm izšķir jautājumu par disertācijas pieņemšanu un pieņemšanas gadījumā nosaka pārbaudīšanas laiku.

§ 5.

Pārbaudīšana notiek pilnā fakultātes padomes sēdē. Doktorandam uzdod jautājumus tanīs fakultātes disciplinās, kuŗas saistītas ar disertā-

cijas saturu. Pārbaudījums notiek pēc doktoranda iesniegtas un fakultātes padomes pieņemtās programmas. Pārbaudījumi mutes vārdiem jāiztur viena gada laikā.

§ 6.

Disertācija aizstāvama publiski. Kārtējos oponentus ievēl fakultātes padome, bez tam ar priekšsēdētāja atļauju var oponēt ikviens no klātesošiem.

§ 7.

Tieši pēc disertācijas publiskas aizstāvēšanas fakultātes padome nolemj, vai doktorandam ir piešķirams architektūras doktora grads.

Savu lēmumu fakultāte tūlīt paziņo.

Architektūras doktora grada piešķiršanu apstiprina Universitātes Padome, pēc kam doktorandam izsniedz attiecīgu doktora diplomu ar rektora, architektūras fakultātes dekāna un Universitātes Padomes sekretāra parakstiem (L. U. satv. § 54.).

§ 8.

Ja fakultātes padome disertāciju nav pieņēmusi vai disertācijas aizstāvēšana nav notikusi sekmīgi, tad jaunu disertāciju var iesniegt ne agrāk, kā pēc viena gada.

Ja pārbaudījums mutes vārdiem nav bijis sekmīgs, tad var to pašu disertāciju iesniegt otrreiz ne agrāk, kā pēc 1 gada.

B. Inženierzinātņu fakultāte.

1. Vēsturisks pārskats par fakultātes rašanos un izveidošanos.

Inženierzinātņu fakultātes liktens lasāms jau universitātes vēstures pirmās lapas pusēs; tur redzams, ka Latvijas Universitātes sākums un pamats viņas tālākai izveidošanai un attīstībai ir Latviešu Izglītības Biedrības Augstskolas Sekcijas 1919. gada 14. jūlija iesniegums valdībai. Pēc kuŗa Latvijā dibināma viena apvienota augstskola ar tehniskām un humanitārām fakultātem, saistot ar augstskolas fakultātem speciālus zinātniskus institūtus.

Kā atbildi uz šo iesniegumu, valdība 1919. gada 2. augustā izdod rīkojumu pārņemt citkārtējo Rīgas Politehnisko Institutu un iecel „bij. Politehniskā Institūta reorganizācijas komisiju“, kuŗā citu starpā par piltiesīgiem locekļiem ieiet no tagadējiem fakultātes locekļiem prof. E. Jakobijs par bij. Rīgas Politehniskā Institūta inženieru nodaļas pārstāvi un būvinženieris A. Tramdachs par satiksmes un darba ministrijas pārstāvi.

Saskaņā ar šo valdības rīkojumu toreizējais Izglītības ministris Dr. med. K. Kasparsons 1919. gada 8. augustā atklāj „bij. Politehniskā Insti-

tūta reorganizācijas komisijas" pirmo sēdi, kurā nolemj jaunajā Latvijas Augstskolā paturēt Politehniskā Institūta līdzšinējās nodaļas. Ar šo lēmumu izšķiras inženierzinātņu fakultātes liktens. Reorganizācijas komisija savā otrā sēdē 12. augustā atzina, ka jautājumi par pastāvošo un jaunatveramo fakultāšu iekšējo īpatnējo iekārtu, mācības spēku saistīšanu, mācības valodu, budžetu, telpām u. c. prasa iepriekšēju apspriešanu atsevišķās, šim nolūkam dibināmās, subkomisijās.

Inženierzinātņu fakultātes subkomisija, kurā ņēma dalību prof. E. Jakobijs, būvinženieris A. Razums, būvinženieris A. Sikсна, būvinženieris A. Tramdachs, būvinženieris M. Vēgners, ceļu inženieris A. Vītols un būvinženieris E. Ziemelis, fakultātes pamatos ielika domu, ka fakultātei jābūt zinātniskam institūtam tehnisko zinātņu kopšanai un zinātniski izglītotu inženieru sagatavošanai praktiskai dzīvei. Šī doma pilnīgi saskanēja ar 1919. gada 14. jūlija iesnieguma pamatdomu un šī doma vēlāk bija un arī uz priekšu būs fakultātes ceļa vadītāja viņas attīstības gaitā.

Subkomisija izstrādā fakultātes mācības plānu, ņemot par paraugu labākās tehniskās augstskolas Europā, īpašu vērību piegriežot mūsu īpatnējiem apstākļiem, uzstāda pagaida dekāna amatam prof. E. Jakobija kandidātūru un tā saucamā „fakultātes kodola“ locekļu amatiem prof. E. Jakobija, prof. A. Jenša, būvinženiera A. Tramdacha, būvinženiera M. Vēgnera un ceļu inženiera A. Vītola kandidātūras. Latvijas Augstskolas Organizācijas Komisija savā 1919. gada 9. septembra sēdē minētās personas ievēl atzīmētos amatos.

Fakultātes kodols ar pagaidu dekānu priekšgalā turpmāk patstāvīgi uz savu lēmumu pamata stāda priekšā Organizācijas Komisijai nākamajos kandidātus mācības spēku amatiem, un, paplašinoties savā sastāvā, veido un vada fakultātes tālāko uzbūvi un darbību.

Ar 1919. gada 8. augusta lēmumu bija likts pamats inženierzinātņu fakultātei kā zinātniskam institūtam, kuŗa pamatdisciplīnas galvenā kārtā grupējās ap inženierbūvniecību. Bet drīz pēc fakultātes nodibināšanās zemkopības resors norādīja, ka mums, kā zemkopju valstij, vajadzīgs arī zinātnisks institūts, kuŗa disciplīnās ietilptu ģeodaizija, meliorācija un kadastra tehnika un ka mums vajadzīgi arī zinātniski izglītoti kultūr-inženieri un ģeodaiti; un tā izvirzījās jautājums par kultūrtechnikas fakultātes vai nodaļas dibināšanu. Meliorācijas pārvaldes saaicinātā starpresoru komisija savās apspriedēs izšķīrās par labu nodaļai (lai gan Cīrichē, Minchenē u. c. ir atevišķas fakultātes) no vienas puses aiztaupības un no otras, ka mūsu valsts īpatnējiem apstākļiem nav piemērota par daudz šaura diferenciācija; tāpat šī komisija atzina par piemērotāku kultūrtechnikas nodaļu atvērt nevis lauksaimniecības fak., bet pie inženierzinātņu fakultātes, jo nodaļas disciplīnas stāv tuvāk inženierbūvniecībai un ka nodaļas absolventiem savā praktiskā dzīvē nāksies lietot

inženierzinātnes pirmā vietā un tikai otrā vietā stāvēs agronomiskā rakstura jautājumi. Sakarā ar šiem lēmumiem meliorācijas pārvalde griežas pie inženierzinātņu fakultātes ar lūgumu atvērt kultūrechnikas nodaļu un izstrādāt mācības plānu. Fakultāte ierosinājumu pabalsta un to virza tālāk, uzdodot doc. M. Vēgneram izstrādāt nodaļas mācības plānu projektu. 1919. gada 9. novembrī fakultātes padomes sēdē kultūrtechnikas nodaļas mācības plānu pieņem un jau 1920. gada 11. februāra sēdē dekāns ziņo, ka kultūrtechnikas nodaļa pie inženierzinātņu fakultātes no Izglītības ministrijas apstiprināta.

Universitātes darbu sākšana bija nolikta 29. septembrī 1919. g.; un fakultātes kodolam bija jāpieliek visas pūles, lai visvajadzīgākās katedras līdz mācības sākumam būtu aizvietotas. Pirmā fakultātes kodola sēde notiek 1919. gadā 10. septembrī universitātēs pagaidu dekāna prof. E. Jakobija vadībā; viņā piedalās docents A. Tramdachs, docents M. Vēgners un no kodola kooptētais prof. G. Švarcs. Šai sēdē fakultātes kodols nolemj likt priekšā Organizācijas Komisijai ievēlēšanai par profesoriem: Dr. math. P. Bolu (bij. Pol. Inst. prof.) un būvinženeri G. Švarcu (bij. Pol. Inst. prof.) un par docentiem: būvinženeri A. Buchholcu (bij. Pol. Inst. docents), būvinženeri A. Razumu, būvinženeri A. Siksnu, būvinženeri E. Veisu un būvinženeri E. Ziemeli. Visas priekšā stādītās personas Organizācijas Komisija savā 1919. gada 17. septembra sēdē apstiprina par mācības spēkiem.

Šādā ceļā nodibinātā fakultātes padome stājās pie grūtā un atbildīgā fakultātes izveidošanas darba.

Fakultātes izveidošanas darbam fakultātes padome piecu gada laikā veltījusi pavisam 96 kopsēdes. Bez tam sakarā ar fakultātes administratīvo, paidagoģisko un zinātnisko darbību atsevišķu jautājumu noskaidrošanai, kā arī kārtējas mācības gaitas veikšanai ievēlētas un strādājušas 52 komisijas, neierēķinot šeit speciālus uzdevumus atsevišķiem mācības spēkiem.

Pirmais 1919./1920. mācības gads veltīts pilnīgi organizatoriskas un paidagoģiskas dabas jautājumiem, kā vakantu katedru aizvietošanai, tā programmu izstrādāšanai, mācības gaitas un pārbaudīšanas kārtības noteikšanai.

Otrais mācības gads norit mierīgākos apstākļos un veltīts šiem pašiem jautājumiem, tikai jau pirmā vietā stāv paidagoģiskie jautājumi.

Trešajā mācības gadā bez minētiem jautājumiem fakultātei rodās jau iespēja sākt nodarboties ar tīri zinātniskas dabas jautājumiem. Šinī gadā ievēd dzīvē jauno programmu, ierīko rasētavas jaunizbūvētās telpās un stājās pie inženierzinātņu laboratorijas ierīkošanas.

Ceturtais mācības gads pēc universitātes dibināšanas ir svarīgākais kā universitātes, tā fakultātes dzīvē. Šinī gadā universitāte un līdz ar

viņu arī fakultāte iegūst savas „de jure“ tiesības. Kultūrtechnikas nodaļai ievēd jaunu programmu; pieņem jaunus noteikumus par studiju gaitu un līdz ar to ievēd dzīvē „minimuma“ noteikumus; pieņem noteikumus par inženierbūvju projektu izstrādāšanu, par zinātniskiem komandējumiem, mācības spēkiem un ekskursijām ar studentiem; bez tam izstrādā un ievēd dzīvē programmas Kara ministrijas komandētiem virsniekiem-brīvklausītājiem, nodibina komisiju tehnisko termiņu un apzīmējumu sašķaņošanai un, beidzot, ievēd dzīvē noteikumus par otrā zinātniskā grada (Dr. ing.) iegūšanu.

Piektais mācības gads atzīmējams fakultātes dzīvē kā pirmais, kad blakus pavidagoģiskai darbībai nostājās fakultātes zinātniskā darbība. Šinī gadā galīgi saskaņo un pieņem programmas visām fakultātē lasītām disciplīnām, pieņem noteikumus par atzīmi „loti sekmīgi“ diplomā, par rasētavu lietošanu un inženierbūvju projektu obligātorisku izstrādāšanu universitātes telpās, par jaunu studentu uzņemšanu ar obligātorisku kontrolpārbaudījumu matemātikā reālskolas kursa apmērā pagarina būvinženiekiem mācības ilgumu no 4^{1/2} gada un 5 gadiem; bet kultūrinženiekiem atstāj mācības ilgumu 4^{1/2} gadus; izstrādā noteikumus par asistentiem; izstrādā likumprojektu par tiesībām universitātes tehnisko fakultāšu absolventiem un par gradu un tiesībām tehniskos arodos. Inženierzinātņu laborātorijā sāk strādāt hidrotehniskā nozare, izdarot pirmos pētījumus, citu starpā Palangas ostas izbūvi Lietavā; pa daļai sāk strādāt arī betontechniskā nozare. Pārvērš ģeodaizijas kabinetu par Ģeodaizijas Institutu. Piešķir pēc sekmīgas aizstāvētas disertācijas inženierzinātņu doktora gradu ceļu inž. doc. A. Vitolam; piešķir profesoram M. Bīmanim un profesoram G. Švarcam par izcilus nopelniem zinātniski-techniskā darba laukā inženierzinātņu doktora gradu honoris causa.

2. Fakultātes iekšējās izveidošanās darbības komisijas.

1) 26./IX./1919. Asistentu vēlēšanai pie ģeodaizijas katedras, sakarā ar P. Ažiņa kandidātūru. Komisijā — prof. G. Švarcs, prof. A. Buchhols un doc. E. Ziemelis.

2) 26./IX./1919. Docenta vēlēšanai priekšmetam „tēlotāja ģeometrija“, sakarā ar A. Labutiņa kandidātūru. Komisijā — prof. E. Jakobijs, doc. A. Tramdachs un doc. E. Veiss.

3) 4./XII./1919. A. Buchhols darbu iepriekšējai caurlūkošanai sakarā ar viņa ievēlēšanu par profesoru. Komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. M. Vēgners.

4) 4./XII./1919. Priekšmeta „dzelzceļu rīcība un organizācija“ noskaidrošanai. Komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. A. Tramdachs.

- 5) 15./XII./1919. Diploma pārbaudījuma komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. A. Jenšs, prof. G. Švarcs, doc. A. Sikсна un doc. E. Veiss.
- 6) 11./II./1920. A. Buchholca zinātniskās darbības un viņa rakstīto darbu novērtēšanai. Komisijā — prof. P. Bols, prof. G. Švarcs un prof. Rotsmanis (Tērbatā).
- 7) 11./II./1920. Hospitantu lūgumu un dokumentu caurlūkošanai. Komisijā — prof. A. Buchholcs, doc. A. Sikсна un doc. M. Vēgners.
- 8) 18./II. 1920. Noteikumu par mācības gaitu un pārbaudīšanas kārtību caurskatīšanai. Komisijā — prof. A. Buchholcs, prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. M. Vēgners.
- 9) 18./II. 1920. Jautājuma noskaidrošanai par „tiltu“ katedras aizvietošanu. Komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs, doc. A. Tramdachs un doc. E. Veiss un 1./VI. 1921. g. sēdē ievēl arī doc. G. Klaustiņš.
- 10) 7./VI. 1920. Atbildes izstrādāšanai dekānu padomei jautājumā par atlīdzības samazināšanu pie inženierbūvju prakt. darbiem. Komisijā — prof. G. Švarcs, doc. A. Sikсна un doc. E. Veiss.
- 11) 18./VIII. 1920. Priekšmeta „tēlegrafija un tēlefonija“ noskaidrošanai Komisijā — prof. G. Švarcs, doc. G. Klaustiņš un doc. A. Tramdachs.
- 12) 24./IX. 1920. Godalgojamo tematu izstrādāšanai. Komisijā — prof. A. Buchholcs, prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. M. Vēgners.
- 13) 6./X. 1920. M. Bīmaņa zinātniskās darbības un viņa rakstīto darbu novērtēšanai. Komisijā — prof. A. Buchholcs, prof. E. Jakobijs un prof. G. Švarcs.
- 14) 28./IX. 1921. Jautājuma noskaidrošanai par prof. Krivošeina kandidātūru „tiltu“ katedrai. Komisijā — prof. E. Jakobijs, doc. P. Pavulāns un doc. E. Veiss.
- 15) 13./X. 1921. Jautājuma noskaidrošanai par atlīdzību pie inženierbūvju prakt. darbiem. Komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. A. Sikсна.
- 16) 2./XI. 1921. Bēniņu izbūvei fakultātes rasētavu vajadzībām. Komisijā — prof. E. Jakobijs, doc. A. Tramdachs un doc. E. Veiss.
- 17) 16./XI. 1921. Priekšmeta „būvsaimniecība“ programmas grozīšanai. Komisijā — prof. M. Bīmanis, prof. G. Švarcs un doc. E. Veiss.
- 18) 16./XI. 1921. Māteriālu pārbaudīšanas laboratorijas reorganizācijai. Komisijā — doc. P. Pavulāns, doc. A. Tramdachs un doc. E. Veiss.
- 19) 17./XII. 1921. Docenta vēlēšanai priekšmetam „augstākā ģeodaizija“. Komisijā — prof. A. Buchholcs, prof. G. Švarcs, doc. G. Klaustiņš un doc. A. Žagars (mat. un dabas zin. fak.).

20) 14./I. 1922. Jautājuma noskaidrošanai par „matēmatikas“ katedras aizvietošanu. Komisijā — prof. M. Bīmanis, prof. E. Jakobijs un prof. G. Švarcs.

21) 14./I. 1922. „Virsnieku kursu“ programmas izstrādāšanai. Komisijā — doc. E. Laimiņš, doc. A. Tramdachs un doc. E. Ziemelis.

22) 14./I. 1922. Jaunizbūvēto telpu sadalīšanai IV. stāvā (bēniņu izbūvē). Komisijā — doc. P. Pavulāns, doc. A. Tramdachs un doc. E. Veiss.

23) 22./III. 1922. Programmu un mācības plānu revidēšanai. Komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. A. Tramdachs. 9./5. 1922. g. sēdē ievēlēts arī doc. E. Ziemelis.

24) 4./IX. 1922. Studentu atsvabināšanai no lekciju maksas. Komisijā doc. G. Klaustiņš, doc. M. Vēgners un doc. E. Ziemelis.

25) 14./IX. 1922. Diploma projektu godalgošanai. Komisijā — prof. Bīmanis, prof. G. Švarcs un doc. E. Ziemelis.

26) 21./IX. 1922. Diploma darbu pārbaudīšanai. Komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. E. Ziemelis.

27) 21./IX. 1922. Pārbaudīšanai galvenos aroda priekšmetos. Komisijā — prof. E. Jakobijs, doc. A. Tramdachs un doc. E. Veiss.

28) 29./IX. 1922. Studiju gaitas un pārbaudīšanas kārtības revidēšanai. Komisijā — prof. E. Jakobijs, doc. A. Tramdachs, doc. M. Vēgners un doc. E. Veiss.

29) 3./XI. 1922. Otrā zinātniskā grada (Dr. ing.) piešķiršanas kārtības izstrādāšanai. Komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. E. Ziemelis.

30) 24./XI. 1922. Technisko termiņu un apzīmējumu saskaņošanai. Komisijā — doc. J. Cizarevičs, doc. A. Tramdachs, doc. E. Veiss, doc. R. Adamsons (arch. fak.), doc. A. Vītols (mech. fak.) un doc. P. Zilīte (mēch. fak.).

31) 16./II. 1923. Noteikumu izstrādāšanai par inženiera gradu un tiesībām. Komisijā — doc. A. Siksnā, doc. M. Vēgners un doc. E. Veiss.

32) 10./IV. 1923. „Matēmatikas“ un „techn. mēchanikas“ programmas saskaņošanai. Komisijā — doc. J. Cizarevičs, doc. E. Veiss un doc. A. Vītols (mēch. fak.).

33) 4./V. 1923. Diploma parauga izstrādāšanai kursu beigušiem. Komisijā — doc. M. Vēgners, doc. E. Veiss un doc. E. Ziemelis.

34) 11./V. 1923. Rakstu „pro venia legendi“ novērtēšanai. Komisijā — prof. A. Buchholcs, prof. E. Jakobijs, prof. M. Bīmanis un prof. G. Švars.

35) 11./V. 1923. Doc. A. Vītola disertācijas uz Dr. ing. novērtēšanai. Komisijā — prof. M. Bīmanis, prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un prof. R. Meijeris (mat. un dabas zin. fak.).

36) 11./V. 1923. Diploma darbu pārbaudīšanai. Komisijā — prof. M. Bīmanis, doc. J. Cizarevičs un doc. E. Ziemelis.

37) 11./V. 1923. Pārbaudīšanai galvenos aroda priekšmetos. Komisijā — prof. E. Jakobijs, doc. G. Klaustiņš un doc. M. Vēgners.

38) 18./V. 1923. Docenta vēlēšanai priekšmetam „zemes ierīcība un kadastra darbi“. Komisijā — prof. A. Bucholcs, prof. G. Švarcs un doc. E. Laimiņš.

39) 1./V. 1923. Noteikumu izstrādāšanai atzīmes „ļoti sekmīgi“ iegūšanai. Komisijā — prof. M. Bīmanis, doc. J. Cizarevičs un doc. E. Ziemelis.

40) 31./VIII. 1923. Noteikumu izstrādāšanai aspirantu uzņemšanai no arodnieciskām vidusskolām. Komisijā — doc. E. Ansons, doc. A. Sikсна un doc. E. Veiss.

41) 31./VIII. 1923. Studentu atsvabināšanai no lekciju maksas. Komisijā — doc. A. Tramdachs, doc. M. Vēgners un doc. E. Ziemelis.

42) 21./IX. 1923. Likumprojekta caurskatīšanai par atalgojumu universitātes mācības spēkiem. Komisijā — prof. G. Švarcs, doc. M. Vēgners un doc. E. Ziemelis.

43) 9./XI. 1923. Mācības plānu un programmu saskaņošanai. Komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs, doc. M. Vēgners un doc. E. Ziemelis.

44) 9./XI. 1923. Doc. A. Vītola disertācijas oponentu komisijā — prof. E. Jakobijs, prof. R. Meijeris (mat. un dabas zin. fak.) un doc. J. Cizarevičs.

45) 9./XI. 1923. Fakultātes telpu jautājuma noskaidrošanai. Komisijā — prof. M. Bīmanis, doc. A. Razums un doc. E. Veiss.

46) 30./XI. 1923. Jaunu studentu uzņemšanas noteikumu izstrādāšanai. Komisijā — doc. E. Ansons, doc. A. Sikсна un doc. E. Veiss.

47) 1./II. 1924. Fakultātes laboratorijas plāna izstrādāšanai. Komisijā — prof. M. Bīmanis, prof. E. Jakobijs, doc. A. Tramdachs, doc. M. Vēgners un doc. E. Veiss.

48) 11./V. 1924. Likumprojekta izstrādāšanai par fakultātei beigušo inženieru tiesībām. Komisijā — doc. P. Pavulāns, doc. E. Veiss un doc. E. Ziemelis.

49) 23./V. 1924. Diploma darbu pārbaudīšanai. Komisijā — prof. M. Bīmanis, prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs, doc. E. Ansons, doc. P. Pāvulāns, doc. A. Sikсна, doc. A. Tramdachs, doc. M. Vēgners, doc. E. Veiss un doc. E. Ziemelis.

50) 23./V. 1924. Pārbaudīšanai galvenos aroda priekšmetos. Komisijā — prof. G. Švarcs, doc. M. Vēgners un doc. E. Ziemelis.

51) 23./V. 1924. Jauno studentu pārbaudīšanai matēmatikā. Komisijā — doc. J. Cizarevičs, privatdoc. K. Zaltis un vec. asist. N. Bommovskijs.

52) 30./V. 1924. Otrā zinātniskā grada piešķiršanas kārtības izstrādāšanai par izcilus nopelniem (Dr. Ing. honoris causa). Komisijā — prof. M. Bīmanis, prof. A. Buchholcs, prof. E. Jakobijs, prof. G. Švarcs un doc. A. Tramdachs.

Dalību ņēmuši: prof. M. Bīmanis — 11 komisijās, prof. A. Buchholcs — 8 kom., prof. E. Jakobijs — 25 kom., prof. G. Švarcs — 27 kom. Doc. E. Ansons — 3 kom., doc. J. Balodis — 3 kom., doc. J. Cizarevičs — 6 kom., doc. G. Klaustiņš — 4 kom., doc. P. Pāvulāns — 5 kom., doc. A. Razums — 1 kom., doc. A. Tramdachs — 16 kom., doc. M. Vēgners — 14 kom., doc. E. Veiss — 21 kom., doc. E. Ziemeļis — 15 kom., doc. A. Labutiņš — — kom., doc. E. Laimiņš — 2 kom., doc. A. Sikсна — 8 kom., doc. A. Stūrstepis — — kom., privatdoc. K. Zaltis — 1 kom. Vec. asist. N. Bomovskijs — 1 kom. Asist. V. Skārds — — kom.

3. Mācības spēku piedalīšanās speciālos uzdevumos.

Prof. M. Bīmanis. 20./X. 1920. Noskaidrot Ainažu pilsētas lūgumu par pilsētas plānu.

15./XII. 1920. Revidēt programmu pilsētu būvniecības nozarei.

2./XI. 1921. Sakopot fakultātes programmas.

Prof. A. Buchholcs. 15./III. 1920. Būt par fakultātes pārstāvi saimniecības komisijā.

28./V. 1920. Eksāminēt hospitantus.

20./XI. 1920. Noskaidrot Ainažu pilsētas lūgumu par pilsētas plānu.

Prof. E. Jakobijs. 28./V. 1920. Būt par fakultātes pārstāvi satiksmes ministrijas tehniskā padomē.

15./XII. 1920. Revidēt programmu ūdensbūvniecības nozarei.

23./II. 1921. Būt par fakultātes pārstāvi Satiksmes Padomes sēdē.

Prof. G. Švarcs. 9./XI. 1919. Izstrādāt noteikumus studiju gaitai un pārbaudīšanas kārtībai.

15./III. 1920. Noskaidrot jautājumu par studējošo praktiskiem darbiem.

15./XII. 1920. Revidēt programmu ceļu būvniecības nozarei.

23./II. 1921. Būt par fakultātes pārstāvi Satiksmes Padomes sēdē.

30./XI. 1923. Dot atsaukumi dzelzsceļu virsvaldei par pēdējās noteikumiem sliežu piegādāšanai.

Doc. E. Ansons. 11./4. 1924. Vest iepriekšējās sarunas ar Zemkopības ministriju Jaunpētermuižas pārņemšanā kultūrtechnikas nodaļas vajadzībām.

Doc. A. Sikсна. 2./X. 1919. Būt par fakultātes pārstāvi Izglītības ministrijas pādagogiskā komitējā.

28./V. 1920. Eksāminēt hospitantus.

Doc. A. Tramdachs. 2./X. 1919. Būt par fakultātes pārstāvi Izglītības ministrijas terminoloģijas komisijā.

23./V. 1922. Izstrādāt noteikumus par galdu lietošanu rasētavās.

21./IX. 1922. Izstrādāt noteikumus par studentu ekskursijām.

9./XI. 1923. Būt par fakultātes pārstāvi apspriedē par Doles spēka stacijas izbūvi. Būt par pārstāvi komisijā „virsnieku kursu“ programmas grozīšanai.

Doc. M. Vēgners. 1919. Izstrādāt kultūrtechnikas nodaļas programmu.

24./XI. 1922. Izstrādāt noteikumus par „minimumu“.

11./I. 1924. Nokārtot ar Rīgas pilsētas valdi jautājumu par laukumu pie Uzvaras parka fakultātes laborātorijas vajadzībām.

Doc. E. Veiss. 28./V. 1922. Būt par fakultātes pārstāvi Lībeka tilta pārbaudīšanas komisijā.

1./VI. 1922. Būt par fakultātes pārstāvi studentu nama komisijā.

Doc. E. Ziemelis. 8./IX. 1920. Būt par fakultātes pārstāvi latviešu valodas pārbaudīšanas komisijā.

17./XII. 1921. Izstrādāt noteikumus par fakultātes bibliotēkas lietošanu.

24./11. 1922. Izstrādāt noteikumus par „minimumu“.

14./XII. 1923. Būt par fakultātes pārstāvi apspriedē par Jelgavas pils atjaunošanu.

21./III. 1924. Būt par fakultātes pārstāvi apspriedē par skolotāju pensiju likumu.

4. Mācības spēku sastāva formēšanās un veidošanās.

Kodolā ievēlēti:

2./IX. 1919. pag. dekāns prof. Edgars Jakobijs.

9./IX. 1919. prof. Arnolds Jenšs, † 11./II. 1920; doc. Artūrs Tramdachs; doc. Maksimilians Vegners; doc. Alfreds Vītols, 1./VII. 1921. g. pāriet uz mēchanikas fak.

Fakultātes ievēlēti.

10./IX. 1919. prof. Pīrs Bōls, † 25./XII. 1921.; prof. Grigorijs Švarcs; doc. Alvils Buchholcs, 20./XII. 1919. g. ievēlēts par profesoru; doc. Alfrēds Razums; doc. Aleksandrs Sikсна; doc. Edvards Veiss; doc. Edmunds Ziemelis.

20./XII. 1919. doc. Aleksandrs Labutiņš.

21./I. 1920. doc. Gustavs Klaustiņš.

26./IV. 1920. doc. Mārtiņš Bīmanis, 6./X. 1920. ievēlēts par profesoru.

8./IX. 1920. doc. Edvards Ansons.

6./XI. 1920. asistents Nikolājs Bomovskijs, 1./VI. 1922. g. ievēlēts par vecāko asistentu.

26./I. 1921. doc. Andrējs Stūrstepis.

15./VI. 1921. doc. Pāvels Pāvulāns.

25./VII. 1921. privātdoc. Kārlis Zaltis, 11./V. 1923. g. ievēlēts par vecāko asistentu.

14./I. 1922. doc. Edvards Laimiņš.

29./III. 1922. jaun. asist. Vilis Skārds, 9./V. 1924. g. ievēlēts par asistentu.

1./VI. 1922. doc. Jēkabs Cizarevičs.

7./IX. 1923. lektors Jānis Balodis, 25./IX. 1924. g. ievēlēts par docentu.

Piektā 1924./1925. mācības gada sākumā pie fakultātes skaitās:

Štatā: 1) prof. M. Bīmanis pie sanitārās tehnikas katedras; 2) prof. A. Buchholcs pie ģeodaizijas katedras; 3) prof. E. Jakobijs pie ūdensbūvniecības katedras; 4) prof. G. Švarcs pie ceļu būvniecības katedras; 5) doc. E. Ansons pie kultūrtehnikas katedras; 6) doc. J. Balodis pie kultūrtehnikas katedras; 7) doc. J. Cizarevičs pie augstākās matemātikas katedras; 8) doc. G. Klaustiņš pie ceļu būvniecības katedras; 9) doc. P. Pāvulāns pie tiltu katedras; 10) doc. A. Razums pie būvsaimniecības katedras; 11) doc. A. Tramdachs pie dzelzsbetona katedras; 12) doc. M. Vēgners pie kultūrtehnikas katedras; 13) doc. E. Veiss pie būvmēchanikas katedras; 14) doc. E. Ziemelis pie ūdensbūvniecības katedras; 15) privātdoc. un vec. asistents K. Zaltis pie augstākās matemātikas katedras; 16) vec. asist. N. Bomovskijs pie augstākās matemātikas katedras; 17) asistents V. Skārds pie sanitārās tehnikas katedras.

Ārpus štata: 1) doc. A. Labutiņš pie matemātikas katedras; 2) doc. E. Laimiņš pie ģeodaizijas katedras; 3) doc. A. Sikсна pie ceļu būvniecības katedras; 4) doc. A. Stūrstepis pie ceļu būvniecības katedras.

Vairums mācības spēku lasa un vada seminārus un praktiskos darbus latvju valodā, tikai prof. E. Jakobijs un prof. G. Švarcs lieto ar Universitātes Padomes piekrišanu krievu valodu.

Inženierzinātņu fakultātes darbības vadība uzticēta: no 2./IX. 1919. līdz 30./VI. 1922. dekānam prof. E. Jakobijam; no 1./VII. 1922. līdz 30./VI. 1924. dekānam doc. E. Ziemelim; no 1./VII. 1924. dekānam doc. A. Tramdacham.

Fakultātes tekošo lietu vešana uzticēta: no 26./IX. 1919. līdz 4./IX. 1922. sekretāram doc. A. Siksnam; no 5./IX. 1922. sekretāram doc. M. Vēgneram.

Fakultātes bibliotēkas pārzināšana uzticēta: no 26./IX. 1919. līdz 15./XII. 1920. g. profesoram G. Švarcam;

no 15./XII. 1920. līdz 17./XII. 1921. docentam A. Siksnam; no 17./XII. 1921. līdz 1./VII. 1922. g. docentam E. Ziemeļim; no 1./VII. 1922. līdz 3./XI. 1922. g. jaun. asist. V. Skārdam; no 3./XI. 1922. g. docentam M. Vēgneram.

Fakultātes ģeodaizijas institūta pārzināšana no universitātes dibināšanas uzticēta profesoram A. Buchholcam.

Fakultātes laboratorijas pārzināšana uzticēta no 23./V. 1922. profesoram E. Jakobijam.

Kultūrtechnikas nodaļas pārzināšana uzticēta no 18./VIII. 1920. docentam M. Vēgneram.

Bez tam sekošie fakultātes mācības spēki izpildījuši līdzās minētos universitātes amatus:

1. Profesors M. Bīmanis: Augstskolas Organizācijas Komisijas un Universitātes Padomes loceklis no 5./V. 1921.; Dekānu Padomes loceklis no 1./VII. 1923.; Saimniecības Padomes loceklis no 15./III. 1921. līdz 30./VI. 1922. g.; prorektors saimniecības lietās no 1./VII. 1923. g.

2. Profesors E. Jakobijs Augstskolas Organizācijas Komisijas un Universitātes Padomes loceklis no universitātes dibināšanas līdz 30./VI. 1922. g.; Dekānu Padomes loceklis no universitātes dibināšanas līdz 30./VI. 1922. g.

3. Docents E. Ansons Universitātes Padomes loceklis no 1./VI. 1923. g. līdz 30./VI. 1924. g.

4. Docents J. Cizarevičs Universitātes Padomes loceklis no 1./VII. 1924. g.

5. Docents G. Klaustiņš Saimniecības Padomes loceklis no 20./X. 1922. g.

6. Docents A. Razums Augstskolas Organizācijas Komisijas un Universitātes Padomes loceklis no universitātes dibināšanas līdz 24./IV. 1924. g.; Dekānu Padomes loceklis no 3./II. 1920. līdz 30./VI. 1923.; Saimniecības Padomes loceklis no 1./VII. 1923. g. līdz 30./VI. 1924. g.; Saimniecības Padomes priekšsēdētājs un prorektors saimniecības lietās no 3./II. 1920. līdz 30./VI. 1923. g.

7. Docents A. Tramdachs Augstskolas Organizācijas Komisijas loceklis no universitātes dibināšanas līdz 16./IX. 1919. g.; Universitātes Padomes loceklis no 1./VII. 1924. g.; Dekānu Padomes loceklis no 1./VII. 1924. g.

8. Docents M. Vēgners. Universitātes Padomes loceklis no 1./VII. 1922. g. līdz 30./VI. 1923. g. un no 24./IV. 1924. līdz 30./VI. 1924. g.

9. Docents E. Ziemeļis. Augstskolas Organizācijas Komisijas loceklis no 17./IX. 1919. g. līdz 30./VI. 1921. g.; Universitātes Padomes loceklis no 1./VII. 1922. g.; Dekānu Padomes loceklis no 1./VII. 1922. g. līdz 30./VI. 1924.; Studentu Tiesas loceklis no 1921. g.

5. Mācības spēku zinātniskie komandējumi.

Fakultātes uzdevumā izdarījuši ārzemju ceļojumus sekoši mācības spēki:

1922. gadā:

Prof. A. Buchhols Vācijā Jēnā studēja jaunākos ģeodaitiskos instrumentus, sevišķi interesējoties par fotogrammetriskiem instrumentiem starp citu automatiskai plānu sastādīšanai.

Prof. E. Jakobijs Vācijā Esenē apmeklēja ūdensbūvju izstādi, Kārlsruhē upju laboratoriju un apskatīja sekošas ūdens spēka stacijas: Hemelingenā (Vēzere), Forbachā (Murga), pie Minchenes (Izāra), Valchensee-Kochelas.

Otrā ceļojumā prof. Jakobijs apskatīja Stetīnas ostu un kuģubūvētavu, Keļnē Reinas ostu, Hamburgas jaunās ostas daļas un Kukhafenas jauncelamo balstsienu.

Docents M. Vēgners Vācijā studēja Prūsijas, Bavārijas un Bādenes ūdenslikumus un ūdeņu pārzināšanas kārtību.

Docents E. Ziemeļis Vācijā, Berlīnē, Hamburgā un Drezdenē studēja būvmašīnas kā darbu vietās, tā fabrikās un iepazinās ar darbiem inženierzinātņu laboratorijās Berlīnes un Drezdenes tehniskās Augstskolās.

Docents E. Veiss Vācijā studēja inženierzinātņu fakultāšu iekārtu apmeklējot Berlīnes, Dancigas, Darmštates, Drezdenes, Kārlsruhes un Minchenes tehniskās augstskolas.

1923. gadā.

Prof. E. Jakobijs Vācijā Rēgensburgā piedalījās ostu būvniecības kongresā un apskatīja: Rēgensburgā jauno ostu, Pasau'a Kachlepkāpes izbūvi, Minchenā vidējās Izāras izbūvi, Frankfurtā Maina izbūvi un Walchenrējā spēka stacijas būvi (Bavārijā).

Docents A. Tramdachs studēja modernos betontechnikas pamēmienu un darbu izvešanas kārtību, apmeklējot: Šveicē pie Cīriches Wegi ielējās trīs būvvietas, Bādenē Švarcbacha tvēršanas darbus, Bavārijā pie Minchenes Izāra izbūves dārbus, Innas spēka stacijas būvi un Walchensee-Kochelas spēka stacijas būvi, Vestfālijā Gēstemundes zvejnieceības ostas būvi, dažādu lielu firmu darbus Berlīnē, Vīnē, Prāgā. Laboratoriju iekārtu studēšanai doc. Tramdachs apmeklēja Cīriches, Kārlsruhes, Vīnes un Berlīnes augstskolas, iepazīstoties ar moderno pētījumu stāvokli.

Docents E. Veiss apmeklēja Berlīnes, Grācas, Cīriches, Drezdenes, Minchenes, Štutgartes un Vīnes augstskolas būvmēchanikas un konstruktīvo priekšmetu pasniegšanu studēšanai. Tajā pašā ceļojumā doc. Veiss apmeklēja Gēteborgas izstādi un pilsētu būvniecības kongresu.

1924. gadā:

Prof. M. Bīmanis apmeklēja World Power Conferenci Londonā, apskatīja Berlīnes, Cīriches, Parīzes ūdensvadu un kanalizāciju, apmeklēja Berlīnes un Cīriches tehniskās augstskolas un iepazinās ar Prūsijas ūdenshigiēnas pārvaldi.

Prof. A. Buchholcs apmeklēja Čehoslovākijas Militārģeogrāfisko institūtu Prāgā, Austrijas „Bundesvermessungsamt“ Vīnē, Itālijas „Istituto geografico militare“ Florencē, „Societe anonyme rilievo aerofogrammetrici“ Romā, Šveices Mat.-mēch. institūtu Koradi Cīrichē, kur iepazinās ar tagadējo terestriskas fotogrammetrijas un aerofogrammetrijas stāvokli. Apmeklēja Prāgas, Vīnes un Drezdenes tehniskās augstskolas un iepazinās ar vairākiem jauniem aerofogrammetriskas uzņemšanas paņēmieniem un instrumentiem un ar šo priekšmetu teorētisko un praktisko pasniegšanu minētās augstskolās.

Prof. E. Jakobijs piedalījās ostu būvniecības kongresā Karaļaučos un apskatīja: Karaļauču ostu un jūras kanālu, spēka stacijas „Ostpreussenwerk“, Elbes plostu ceļu Čehoslovākijā, Teigičas un Fušas ūdensspēka staciju būves, apmeklēja ūdensbūvju laborātorijas Grācā un Berlīnē.

Doc. E. Ansons studējā lauksaimniecisku izmēģinājumu stāvokli Dānijā un Zviedrijā.

Doc. E. Laimiņš apmeklēja Baltijas valšķu ģeodaitisko konferenci Heilsingforsā; iepazinās ar instrumentiem un paņēmieniem, kādus lieto tagad pie ģeodaitiski-astronomisko darbu izvešanas.

6. Dažas ziņas par atsevišķu mācības spēku darbību.

Prof. Bīmanis, Mārtiņš. Dzimis 1864. gadā; inženiera gradu ieguvis Rīgas Politechnikā 1891. gadā. Darbojās pie fakultātes no 1./VII. 1920. g. Vada sanitārtechnikas katedru un lasa „ūdensvadu un kanalizāciju“ vispārējo kursu visiem fakultātes studentiem, bet speciālu kursu pilsētu būvniecības nozares studentiem; šie kursi aptver arī notekūdeņu tīrīšanu, atkritumu novietošanu un pilsētu asenizāciju.

No Rīgas Politehniskā Institūta mācības līdzekļiem nebija nekas pāri palicis. Saviem spēkiem izgatavotas dažādas sienu tabeles un paraugu rasējumi. Dāvāti vairāki pilsētu kanalizāciju un ūdensvadu rasējumi un fotografijas, starp tiem arī Rīgas, Maskavas, Čaņkovas. Pirkšanas ceļā iegūti Latvijas pilsētu plāni, pilsētu apkārtnes kārtes u. t. t. Priekšlasījumu ilustrēšana sevišķi apgrūtināta ar to, ka Latvijā nav lielu pilsētu ar dažādām kanalizācijām ūdeņu tīrīšanas ietaisēm. Domāts šo lielo trūkumu novērst, izgatavojot nepieciešamus modeļus ūdensvadu filtriem, notekūdeņu tīrīšanas ietaisēm: grūtības ceļās nepietiekošo līdzekļu

dēļ. Jāpērk būs caurules, to savienojumu noslēgumu u. c. sīkdaļu modeļi, kādus citas augstskolas parasti saņem kā dāvinājumu no firmām.

Piecu gadu laikā no studentiem izstrādāti 64 projekti B. un asistentu Skārda vadībā.

Paidagoģisko darbību ļoti traucē tas, kā vecāko kursu studentiem jāstrādā ārpus universitātes līdzekļu iegūšanai.

Zinātnisko darbību kavē laboratorijas trūkums universitātē; tādu nav arī pilsētās (parasti izmēģināšanas stacijas veidā).

Apstrādāšanā atrodās jautājums par aktīvo dūņu lomu notekūdeņu tīrīšanas procesā.

Ārpus universitātes mināma Cēsu pilsētas ūdensvada un kanalizācijas projekta izstrādāšana kopdarbībā ar asistentu V. Skārdu un būvinženeri R. Rāvelu (Economists 1922. Nr. Nr. 6—8). Publicēti sekoši raksti: „Sanitārtehnika Latvijā“ — „Economists“ 1921. Nr. 5; „Nosacījumi par upju tīrīšanu“ — „Ekon.“ 1921. Nr. Nr. 15, 16; „Lielceļu problēms Amerikas Savienotās Valstīs“ „Ekon.“ 1921. Nr. 20; „Par pilsētu labierīcību“ Latv. Inž. un techn. kongresa darbi I — 1921. „Sanitārtehniskā organizācija Krievijā un Latvijā“ „Ekon.“ Nr. 1922. Nr. 1. „Lielceļu stāvoklis Anglijā“ „Ekon.“ 1922. Nr. 12. „Ūdensvadu un kanalizācijas izdevumu segšanas veidi“ „Pašvaldības Balss“ 1924. Nr. Nr. 3, 4. „Inženieru profesionālās etikas principi“ Latv. Inžen. un Techn. kongresa biroja žurnāls 1924. Nr. 9, 10. „Pilsētu uzturēšana“. Latv. Inž. un Techn. kongresa Darbi III (iespiešanā).

a) Profesors Buchholcs, Alvils.

Dzimis 1880. gadā; ieguvis būvinženiera gradu Rīgas Politehniskā Institutā 1904. gadā; darbojās pie fakultātes no 1919. gada.

Lasa „zemāko ģeodaiziju“ un „klūdu teoriju“ kā visiem fakultātes, tā arī kultūrtehnikas nodaļas studentiem; kurss aptver ģeodaitisko instrumentu teoriju, nivelēšanu, tālmērīšanu, fotogrammetriju.

Studentu vingrošanos noslēdz ilgstoši praktiski līmetņošanas, uz-mērīšanas un trigonometriskā tikla uzņemšanas darbi, tuvākā un tālākā Rīgas apkārtnē profesora personīgā vadībā ar asistentu palīdzību.

Fakultātes ģeodaitiskais institūts iekārtots kā pirmais, apgādāts ar visvajadzīgākiem instrumentiem un jau tagad nostādīts labāk par pārējiem fakultātes paliginstitūtiem. Institūtu pārziņ profesors Buchholcs.

Izdevis krievu valodā „zemākās ģeodaizijas kursu“ 3 sējumos.

Ir biedrības „Internationale Gesellschaft für Photogrammetrie“ biedrs.

Ārpus augstskolas darbojās par konsultantu pie Rīgas Pilsētas Valdes ģeodaitiskās daļas.

Uzņēmis 1924. g. trigonometriskā ceļā Pēterļa baznīcas torņa asi, konstatējot ass likumus.

Apstrādā tematu par fotogrammetriju.

b) Profesors Jakobijs, Edgars.

Dzimis 1881. g., ieguvis būvzinieņa gradu Rīgas Politehniskā Institutā 1906. gadā. Pie fakultātes sācis darboties jau fakultātes kodolā.

Lasa visiem fakultātes studentiem „ūdensbūves“ vispārējo kursu, kas aptver kā upju, tā jūras būves, krastmalu, ostu, slūžu un slēgumu būves; ūdensbūvju mācības nozares studentiem lasa vēl speciālu kursu par spēku izmantošanas ietaisēm, ūdensdambju problēmām un speciālu nodaļu par ūdensbūvju objektu statiku.

Pēc laboratorijas hidrauliskās nodaļas ierīkošanas domāts to izlietot dažādu parādību demonstrēšanai.

Katram studentam jāizstrādā 2 individuāli projekti kādām ūdensbūvju daļām.

Saslimušā profesora Heniga vietā prof. Jakobijs kādu laiku lasījis „technisko mēchaniku“ un „stiprības mācību“.

Prof. Jakobijs ņēmis dalību sacensībās, sastādījis sekošus projektus: Palangas ostai (piespriesta I. godalga internacionālā konkurencē). Daugavas un Gaujas kanāla ūdensspēka stacijai.

Ūdensspēka stacijai uz Amatas upes Cēsu pilsētai (pašlaik būvē). Bez tam ņēmis dalību pie Daugavas ūdensspēku stacijas projektu sastādīšanas.

No publicētiem rakstiem mināmi:

„Beitrag zur Berechnung von Flossgassen“ L. augstskolas rakstos 1919. g.

„Flossübergang über hohe Gefällstufen“ Inž. un tech. kongresa biroja darbos I. 1921. g.

„Atšķirīgs Doles spēka stacijas projekts“ L. inž. un techn. kongresa biroja žurnālā 1924. g.

„Die ehemals russischen Seehäfen im Baltikum“ Baltische Verkehrszeitung 1922. g.

„Entwurf eines Fischereihafens in der Mündung der Sventaja bei Polangen“ Bautechnik 1924. g.

„Zur Berechnung von Pfahlrosten“ Beton und Eisen 1922, 23 (Diskusija ar profesoru Ostfeldu Kopenhagenā.)

No priekšlasījumiem mināmi:

„Flossübergang über hohe Gefällstufen“ turēts Latv. inženieru un tehniķu kongresā un vācu „Technischer Verein'a“.

„Die ehemaligen russischen Seehäfen im Baltikum“ turēts — Tagung der Hafenbautechnischen Gesellschaft, Stetinē septembrī, 1922. g.

„Die Eisbildung auf fließenden Gewässern und die Verhütung von Eisgefahren“ Technischer Verein Stiftungstag 1923. g.

„Konstruktive Einzelheiten der Krafwerkprojekte Dahlen und Kokenhusen“ Technischer Verein 1921. g.

c) Profesors Švarcs, Grigorijs.

Dzimis 1860. gadā. Inženiera gradu ieguvis 1885. gadā Rīgas Politehniskā Institutā; fakultātē darbojās no 1919. gada.

Lasa „dzelzsceļu būvniecības“ speciālo kursu ceļu būvniecības nozares studentiem un „dzelzsceļu darbību“ pārējo nozaļu studentiem.

Pie tematu izlases „dzelzsceļu būvniecības“ praktiskiem darbiem, vērību piegriež Latvijas dzelzsceļu varbūtējām nākamības prasībām, sevišķi mezglos.

d) Docents Ansons, Edvards.

Dzimis 1880. gadā; mācīta agronoma gradu ieguvis 1910. g. Kopenhagenas Lauksaimniecības Augstskolā. Fakultātē darbojās no 1921. gada. Pasniedz priekšmetus:

„Vispārējā augkopībā“, kurš noskaidro tos faktorus, kādi spēlē lomu pie augu vielas produkcijas. Kursu ievada īsa augu anatomija un fizioloģija.

„Kūdrāju vērtēšana un sagatavošana“, kurā apgaismo iepriekšējos apstākļus, pētišanas darbus, ģeogrāfisko satiksmes ceļu u. c. apstākļu nozīmi. Runājot par sagatavošanu, galveno vērību piegriež kūdrāju nosusināšanai, virsmas sagatavošanai, kūdrāja izmantošanai un ceļu ierīkošanai.

Mācības līdzekļi, zīmējumi un diagrammas vēl nav pilnīgas. Kurša ilustrēšanai izdara ekskursijas uz tuvākiem kūdrājiem.

„Pļavu, ganību un kūdrāju kultūra“. — Praktisku darbu izvešanai vajadzīga attiecīga ferma.

Ari zinātnisku jautājumu apstrādāšanai nepieciešama izmēģinājumu ferma.

Ārpus universitātes darbojas pie Latvijas Lauksaim. Ekon. sabiedrības, vadot kultūrtechnisko biroju.

e) Docents Cizarevičs, Jēkabs.

Dzimis 1868. gadā; būvinženiera gradu ieguvis Rīgas Politehnikā 1895. gadā; fakultātē darbojās no 1922. gada. Lasa „augstāko matemātiku“ aptverot diferencāl-, integrāl rēķinus un analītisko ģeometriju.

Studentu praktiskai vingrināšanai notur seminārus personīgi un ar asistentu (N. Bomovskijs un K. Zaltis) līdzdarbību.

Priekšlasījumu piesavināšanās atvieglošanai sastādījis kursu: „diferenciālnolīdzinājumu integrēšana“.

Zinātniski strādā pie „dzelzsceļu virsbūves remonta izdevumu un remonta darbu organizācijas“ temata. Trūkst līdzekļu praktiskai pētījumu pārbaudīšanai.

Publicējis šādus darbus:

- 1) Желѣзобетонныя шпалы. Записки Имп. Техн. О-ва Ек-славъ
- 2) Разсчетъ желѣзобетонн. шпаль " " " " "
- 3) Замѣтки о путевыхъ работахъ " " " " "
- 4) Мотодрезины. Вѣстникъ Екатеринбургской ж. дор.
- 5) Принципы, системы успѣшности Записки Имп. Техн. О-ва Ек-славъ.
- 6) Матеріалы къ вопросу о примѣ-
неніи щебня въ качествѣ бал-
ласта для желѣзодорож. пути " " " " "
- 7) Матеріалы къ вопросу научной
организациі путевыхъ работъ. Труды конференцій по научной
организациі — Москва.

f) Docents Klaustiņš, Gustavs.

Dzimis 1880. gadā. Inženiera technologa gradu ieguvis 1908. gadā Rīgas Politehniskā Institutā; fakultātē sācis darboties 1920. gadā.

Lasa „dzelzsceļu rīcību un organizāciju“, „satiksmes politiku“ un „mašīnu elementus“. Sevišķu vērību piegriez dzelzsceļu rīcībā un organizācijā studentu sagatavošanai dzelzsceļu darbībai.

Noturēti referāti:

„Latvijas dzelzsceļi“ I. Latvijas inženieru un tehniķu kongresā 1921. g. „Daži svarīgākie dzelzsceļu saimniecības jautājumi“ Daugavpilī 1923. g.

Apstrādā jautājumu par dzelzsceļu saimniecības racionālizēšanu.

g) Docents Pāvulāns, Pāvels.

Dzimis 1883. gadā. Ieguvis būvinženiera gradu Rīgas Politehniskā Institutā 1911. gadā. Pie fakultātes darbojās no 1921. g.

Lasa „dzelzskonstrukcijas“ un „dzelzs tiltus“ vispārējo kursu visiem fakultātes studentiem un dzelzs tiltus speciālu kursu ceļu būvniecības nozares studentiem. Kursa ilustrēšanai izlieto dzelzsceļu tiltu bazi Krūzesmuižas stacijā; tai pašā nolūkā izdarītās ekskursijas uz tiltu būvēm (Lielupes tilts pie Bulduriem, Juglas tilts) un vietējām fabrikām ar darbnīcām dzelzskonstrukcijās (piem. Provodņiku).

Studentiem dzelzs tiltu projektu sastādīšana vēl arvien apgrūtināta lielu tiltu albumu trūkuma dēļ.

Ārpus universitātes darbojās par komisijas locekli dzelzsceļu virsvaldē pie tiltu būvēm un šoseju un zemesceļu valdē pie vecā Rīgas dzelzs tilta atjaunošanas darbiem.

Sastādījis sekošus projektus:

Šosejas tiltam pār Lielupi pie Bulduriem 4 variantos. Pilsētas tiltam pār Sarkandaugavu Rīgā (realizēs 1925. gadā). Vecā dzelzs tilta atjaunošanai pār Daugavu Rīgā (reālizē 1924. un 1925. gadā).

Dzelzsceļu tiltam pār Abelijas upi Lietuvā (reālizēts).

Zinātniski apstrādā dzelzs tiltu dinamiskās pārbaudīšanas jautājumu.

h) Docents Razums, Alfreds.

Dzimis 1880. gadā. Būvinženiera gradu ieguvis Rīgas Politehniskā Institutā 1909. gadā. Pie fakultātes sācis darboties jau fakultātes kodolā.

Lasa „būvsaimniecību“ un „sanitārās augstbūves“. Būvsaimniecības kursā apskata lielu būvju tehniskos iekārtojumus un saimnieciskās organizācijas jautājumus sekojot to straujai pēc kara attīstībai ārzemēs. Noteiktu vērību piegriež arī personāla kvalifikācijai un izlasei pēc psihotehnikas metodēm. Praktiskos darbus semināra veidā izmanto studentu iepazīstināšanai ar īstiem prakses tāmju sastādīšanas paņēmieniem.

Pie katedras pakāpeniski iekārto psihotehnisku institūtu pēc modernās programmas, piemērotas praktiskai darbinieku izlasei. Apstrādā sakarīgus vietējās būvniecības tematus.

i) Docents Tramdachs, Artūrs.

Dzimis 1884. g. Rīgas Politehniskā Institutā ieguvis 1910. g. būvinženiera gradu. Universtātes organizācijā ņēmis dalību par Satiksmes un Darbu ministrijas pārstāvi Organizācijas Komisijā. Pie fakultātes darbojas sākot no k o d o l a.

Lasot „betona un dzelzsbetona būvniecību“ un „koka un masīvos tiltus“ T. piegriež vērību pielietojamo heterogēno materiālu atšķirīgām īpašībām un attiecīgo konstrukciju īpašību noskaidrošanai. Tiltu kursa ievadā piegriež vērību sakarībai ar citām disciplinām.

Kursu ilustrēšanai sākumā bija jālieto vienīgi personīgie fotogrāfiju un rasējumu krājumi; arī tagad fakultātes mācības līdzekļi vēl arvien nepietiekoši. Tagad jau likti pamati betona materiālu un izstrādātu betona paraugu kolekcijām; iegādāti pirmā pakāpē liesinātāju analīzes piederumi; izgatavotas un iegūtas tabeles un rasējumi kursa ilustrēšanai (ap. 80 gab.); sastādītas diapozitīvu (ap. 400) un fotogrāfiju (ap. 120) kolekcijas. Vēlāk, kad būs iekārtota laboratorija, nodomāts kursu ilustrēt ar demonstrācijām laboratorijā

Modeļi tiltu kursa ilustrēšanai ir tikai daži; šim nolūkam izlietoti Rīgas un apkārtnes tilti, kuŗu kritisku aprakstu izdara ekskursijās.

Pie tiltu projektu izstrādāšanas piegriež vērību kā rūpīgas programmas sastādīšanai, tā konstruktīvai izveidošanai un darbu izvešanas

kārtībai. Bieži vienu un to pašu tematu vairāki studenti apstrādā vairākos variantos.

Zinātniski apstrādā tematus: 1) ledgrieži; 2) betona plūstamība un uzbūve; šī temata sekmīgu atrisināšanu kavē laboratorijas iekārtas nepilnība un ietaišu trūkums.

Ārpus universitātes darbojās līdz 1921. gada 1. jūlijam par dzelzceļu virsvaldes tehnisko direktoru; tagad pasniedz Valsts Rīgas Tehnikumā priekšmetu „betons un dzelzsbetons“; strādā Latvijas inženieru un tehniķu kongresa biroja komisijā pie „noteikumiem betona un dzelzsbetona būvniecībai Latvijā“.

Publicēti sekoši raksti: „Koka būvniecības jautājums“ L. inž.-techn. kongresa darbi I. 1921. g.; „Ledgriežu aplēses jautājums“ L. Augstskolas raksti III. 1922. g.; „Tuvinu formulas tapu aplēsei“ L. Augstskolas raksti III. 1923. g.; „Pagaidu noteikumu pamati projektu sastādīšanai dzelzsbetona konstrukcijām un dzelzsbetona izvešanai“ L. inž. un techn. kongresa darbi II. 1923. g.; „Dzelzs daudzums stiegrotās betona konstrukcijās“ L. I. un T. kongresa biroja žurnāls 1923. g. Nr. 3/4; „Beku griestu aplēses pamati praksē“ L. I. un T. k. biroja žurnāls 1924. g. Nr. 7/8; „Normu smilts jautājums“ L. I. T. k. biroja žurnāls 1924. g. Nr. 9/10 (sk. rediģēto subasist. E. Jakobsona rakstu: Paraugu blietēšana cementa pārbaudīšanai); „Dobjas betona blūķu sienas“ L. I. un T. k. bir. žurnāls 1924. g. Nr. 7/8.

j) Docents Vēgners, Maksimilians.

Dzimis 1884. gadā. Ieguvis būvinženiera gradu Rīgas Politehniskā Institutā 1907. gadā.

Nēmis dalību universitātes nodibināšanās darbos Izglītības Biedrības Augstskolas sekcijā. Fakultātē darbojās sākot no k o d o l a. Izstrādājis „kultūrtechnikas nodaļas“ programmu un organizējis pašu nodaļu.

Lasa „meliorācija“ vispārēju kursu fakultātes studentiem un atsevišķu speciālu kursu kultūrtechnikas nodaļas studentiem; kurss aptver kā nosusināšanu un apūdeņošanu, tā arī kāpu, smilšāju, grāvju, viršu kultūru un meliorācijas darbus zivkopības interesēs; iepazīstinot klausītājus ar citu zemju paņēmieniem un jauninājumiem arvienu tos kritiski apskata no mūsu klimata un citu vietējo apstākļu viedokļa.

Vasaras praksei nepieciešama piemērota ferma; kamēr fakultātei tādas nebūs, studentiem būs jāapmerinās ar nesistematisku gadījumu praksi.

Ārpus universitātes V. nēmis aktīvu dalību pie mūsu ūdens likuma izstrādāšanas — par referentu un lietpratēju attiecīgā jūrniecības departamenta komisijā un tagad darbojās Zemkopības ministrijas kultūrtechniskā daļā par konsultantu lietpratēju meliorācijas jautājumos.

V. sastādījis Pāpes ezera meliorācijas projektu visumā un destaljēti apstrādājis tā atsevišķās daļas; būvdarbus 1924. g. izved V. virsuzraudzībā.

1924. g. V. Zemkopības ministrijas kultūrtechniskās daļas uzdevumā ierīkojis sistematisku hidrometrisku novērojumu posteņu tīklu un pārzin tā darbību; iegūtos materiālus izlietos arī zinātniskiem nolūkiem.

Publicēti sekoši raksti: „Pārskats par Vācijas ūdens likumiem“ Mērniecības un kultūrtechnikas mēnešraksts 1924. g. Nr. 1, 2; Par notekas normām“ Mērniec. un kultūrtechn. mēnešraksts 1924. g. Nr. 6, 7, 8 un turpm.

Nolasīti referāti: „Par notekas normām“ Zemes ierīcības un kultūrtechniķu kongresā Rīgā 1924. g. aprīlī.

k) Docents Veiss, Edvards.

Dzimis Rīgā 1886. g. Būvinženiera gradu ieguvis Rīgas Politehniskā Institutā 1911. gadā. Fakultātē darbojas no 1919. gada, ievēlēts pie būvmēchanikas katedras.

Piecu gadu laikā izgatavoti pašu spēkiem priekšzīmīgi rasējumi un aplēšu protokoli, sakārtoti vecie modeļi un izgatavoti jauni mācības līdzekļi.

Pie priekšmeta pasniegšanas visi pamatojumi pēc iespējas vienkāršoti, praktisko darbu uzdevumi izveidoti par paraugiem praksei. Māteriāla koncentrēšana vēl nav nobeigta un turpināsies saskaņā ar „statikas“ un „stiprības mācības“ nostādīšanu; ievedamas vēl dažas statiski nenoteiktas konstrukciju sistēmas un to atrisinājumi piemērojami praktiskām vajadzībām.

Priekšmeta pasniegšanu kavē piemēroti plašu telpu trūkums un sistēmu modeļu trūkums dēformāciju dēmonstrēšanai.

Zinātniski apstrādā tematu: sniega slodze Baltijas valstīs, kādam nolūkam jau dažus gadus tiek izdarīti pētījumi un novērojumi.

Sagatavošanā atrodās pētījumi par koku savienojumiem naglām.

Publicēti raksti: „Festigkeit und Raumgewicht des Betons“ Beton und Eisen 1923. g.; „Die Universitas Latviensis und die Normierung der Formelgrößen“ Beton und Eisen 1923. g.

Noturēti referāti: „Rīgas vecpilsēta un satiksmes attīstība“ L. būvinženieru biedrībā 1924. g.; „Praktiskā pilsētu būvniecība Latvijā“ L. Inženieru un techniķu kongresā Rīgā 1924. g.; „Wilhelms Rīters un viņa darbība“ inženierzinātņu fakultātē 1924. g.

Izvesti darbi: dzelzsbetona bāka Daugavgrīvā.

Ārpus universitātes darbojas: par iekšlietu ministrijas būvvaldes tehniskās padomes locekli (no 1921. g.) un zemju departamentā par mērniecības daļas konsultantu pilsētu būvniecības lietās.

Pie Jūrmalas pilsētas valdes par konsultantu pilsētas izbūves lietās.
Prīvātā praksē: inženierbūvniecība, ekspertizes, patentu lietas.

1) Docents Ziemelis, Edmunds.

Dzimis 1880. gadā. Ieguvis būvinženiera gradu Rīgas Politehniskā Institutā 1907. gadā. Pie universitātes organizēšanās ņēmis dalību Organizācijas Komisijā (vēlāk Padomē) kā Satiksmes un Darbu ministrijas pārstāvis. Pie fakultātes darbojas no 1919. g.

Lasa „pamatus“ un „būvmašinas“; kurss aptver kā dažādu būvgrunšu pētišanas un nestspējas pārbaudīšanas metodes, tā arī dažādu konstrukciju pielietošanas veidus pie pamatu likšanas, apskata visas ar būvdarbu izvešanu saistītās mašinas, viņu lietošanas paņēmienus un ražību.

No Rīgas Politehniskā Institutā mācības līdzekļiem, izņemot vienu pilnīgi sabojātu Levicka sistēmas tvaika pāldziņa modeli, nekas vairāk Rīgā nebija pāri palicis.

Sākumā kursu ilustrēšanai Z. lietoja gandrīz vienīgi savus personiskus mācības līdzekļus kā fotografijas, rasējumus un diapozitīvus. Tagad jau iegūti gan ar pirkšanu, gan dāvināšanu, gan paša rokām pagatavoti mācības līdzekļi; ir gan ģeoloģiski profili, gan būvgruntes paraugi no izvesto vai projektējamo būvju vietām; ir vairāki pāldziņu modeļi un Meijera būvgruntes pārbaudīšanas aparāts; sastādīta neliela diapozitīvu kolekcija; izgatavoti visnepieciešamākie rasējumi un tabeles, bet viss tas vēl par maz sekmīgai uzdevumu veikšanai. Sekmīgai priekšlasījumu ilustrēšanai nepieciešami visvairāk lietojamo būvmašīnu un konstrukciju modeļi, kas jau varētu noderēt par pamatu nākošam būvmašīnu un konstrukciju mūžējam. Pēc inženierzinātņu laborātorijas ierīkošanas nodomāts dažas kursa daļas, kā būvgruntes nestspējas pārbaudīšanas metodes, tā arī ar slodzēm izsauktās dēformācijas būvgruntē ilustrēt ar demonstrācijām laborātorijā.

Semināros Z. piegriež vislielāko vērību kritiskai novērošanai un lietderīgāko konstrukciju izvēlei pie pamatu likšanas.

Zinātniski apstrādā tematus: 1) par būvgruntes dēformācijām zem dažāda lieluma slodzēm un 2) par Latvijas kaļķu javām būvniecībā; sekmīgu darbību traucē laborātorijas trūkums.

Ārpus universitātes Z. līdz 1921. g. jūnijam darbojās ceļu un būvju virsvaldē par galveno direktoru; no 1922. g. marta darbojās par Iekšlietu ministrijas būvvaldes tehniskās padomes locekli; no 1924. g. jūlija ir

Rīgas pilsētas būvkomisijas loceklis. Latvijas Būvinženieru Biedrībā Z. no biedrības dibināšanas ir priekšsēdētāja biedrs.

Publicēts raksts „Jaunākie pētījumi par dažādu būvkonstrukciju siltuma caurlaišanas spēju“ Latv. Inž. un Techn. kongresa žurnāls 1924. g. Nr. 3/4.

Sagatavots iespiešanai atsevišķā izdevumā „Ūdens piegādāšana“.

Rediģēts un papildināts mirušā universitātes prof. A. Jenša manuskripts krievu valodā „Sanitārā būvniecība“ 3 daļās un 2 sējumos.

m) Docents Labutiņš, Aleksandrs.

Dzimis 1880. gadā. Būvinženiera gradu ieguvis Rīgas Politehniskā Institutā 1904. gadā; fakultātē sācis darboties 1920. g.

Lasa „projektīvo ģeometriju“ un vada praktiskos darbus mēchanikā, stiprības mācībā, dinamikā un hidraulikā.

Noturēti referāti: „Latvijas ostas“ Inženieru savienībā 1921. g.; „Ledus iešana un ar to saistīti Rīgas ostas izbūves jautājumi“ Būvinženieru biedrībā 1924. g.

Publicēti raksti: „Par brīvostas ierīkošanu Rīgā“ Ekonomists 1920. gadā Dr. 8; „Latvijas ostas“ Ekonomists 1920. g. Nr. 12; „Mūsu ostas“ Ekonomists 1922. g. Nr. 7 un 8; „Rīgas ostas izbūve“ Ekonomists 1924. g. Nr. 11.

n) Docents Laimiņš, Edvards.

Dzimis 1882. gadā. Ģeodaita gradu ieguvis 1914. g. pēc bij. Krievijas Nikolāja Kaņa akadēmijas ģeodaitiskās nodaļas un divgadējā praktiskā Pulkovas observātorijas kursa pabeigšanas; fakultātē sācis darboties 1922. g.

Lasa „sfairisko trigonometriju“ un „augstāko ģeodaiziju“; pēdējā ietilpst arī sfairiskā un praktiskā astronomija un kartografija. Galveno vērību piegriež tieši ģeodaizijas kursam.

Praktiskos darbos audītorijā iztirzā dažādus jautājumus un uzdevumus teorētiskā kursa paskaidrošanai. Praktiskos darbos astronomijā, kuŗi notiek universitātes observātorijā, galveno vērību piegriež ģeografisko koordinātu noteikšanai, lauka darbos ģeodaizijā — trigonometriskā tīkla sastādīšanai.

Grūtības izsauc vajadzīgo ģeodaitisko un astronomisko instrumentu trūkums, kuŗu līdz šim nav iespējams bijis novērst līdzekļu trūkuma dēļ.

Apstrādā jautājumu par universitātes observātorijas ģeografisko koordināto noteikšanu un izdara attiecīgus astronomiskus novērojumus.

o) Docents Sikсна, Aleksandrs.

Dzimis 1882. gadā. Rīgas Politehniskā Institutā 1914. g. ieguvis būvinženiera gradu. Ņēmis dalību fakultātes pirmajos organizēšanas darbos.

Pasniedz „Zemes darbus“ un „Ceļus“, bez tam inženierzinātņu enciklopaideiju kultūrtechnikas nodaļā un lauksaimniecības fakultātes mežkopības nodaļā.

Ārpus Augstskolas darbojas par šosēju un zemes ceļu virsvaldes direktoru.

Nolasījis sekošus referātus: „Mūsu zemes ceļu izkopšanas neveiksmes un to cēloņi“ Latv. būvinženieru biedrībā. 1924. g.; „Mūsu zemes ceļu izbūves vajadzība un izbūves iespējamība“ Latv. inženieru un tehniķu kongresā 1924. g. aprīlī.

p) Docents Stūrstepis, Andrējs.

Dzimis 1874. gadā. Inženiera elektrotehniķa gradu ieguvis Pēterpils Ēlektrotehniskā Institutā 1904. gadā. Fakultātē darbojas no 1920. gada.

Lasa „tēlefoniju un tēlegrafiju“, kursa ilustrēšanai, lāborātorijas trūkuma dēļ, izdara ekskursijas uz satiksmes ministrijas vietējām darbnīcām, centrālēm un darbu telpām; šādas ekskursijas tomēr nevar dot to, ko varētu dot pat neliela lāborātorija.

Publicējis „Tēlefonijas kurss“ I. daļa; otra daļa jau sagatavota iespiešanai.

r) Prīvātdocents Zaltis, Kārlis.

Dzimis 1885. gadā. Ieguvis 1912. gadā inženiertechnologa gradu Kijevas Politehniskā Institutā. Fakultātē darbojas no 1921. gada. Lasa „praktisko matēmatiku“ aptverot dažādos rēķināšanas palīglīdzekļus: mašīnas, tabeles u. c. grafiskas rēķināšanas metodes, nomogrammas. Priekšmeta pilnīgu pasniegšanu kavē matēmatikas lāborātorijas trūkums.

Darbojas par asistentu pie matēmatikas katedras.

Zinātniski apstrādā nomografijas teoriju, ļoti sajūtot žurnālu vecāko gada gājumu trūkumu.

Publicēti raksti: „Statistiski māteriāli par zirgu spalvu Latvijas daiņās“ Izglītības ministrijas mēnešraksts 1923. g.: „Jaunākais māteriāls par Latvijas iedzīvotāju augumu“ Latvijas Vēstnesis 1923. g.

Ārpus universitātes darbojas: 1921.—1923. „Latvijas Kareivja“ redakcijā un sākot no 1921. g. Valsts Statistikas Pārvaldē, vadot antropoloģiskā māteriāla apstrādāšanu.

s) Vecākais asistents B o m o v s k i j s, N i k o l ā j s.

Dzimis 1880. gadā. Inženiera tehnologa gradu ieguvis Rīgas Politehniskā Institutā 1916. g. Fakultātē sācis darboties 1920. gadā. Vada praktiskos darbus pie matemātikas katedras.

Vienu gadu pēc prof. P. B o l a nāves lasīja matemātiku I. un II., reizē vadot praktiskos darbus minētos priekšmetos.

š) A s i s t e n s S k ā r d s, V i l i s.

Dzimis 1894. gadā. Būvinženiera gradu ieguvis Latvijas Universitātē 1923. gadā; fakultātē darbojas no 1923. gada pie sanitārtechnikas katedras.

Zinātniski strādā pie gruntsūdens tecēšanas teorijas; darbu kavē laborātorijas trūkums teorijas pārbaudīšanai.

7. Fakultātes un nodaļu sastāvs, katedru skaits un pasniedzamo priekšmetu saraksts.

Fakultātes pamatdisciplīnas kārtojas ap inženieru būvniecības satiksmes ceļu, tiltu, sanitārtechnikas un ūdensbūvju nozarēm; kultūrtechnikas nodaļas disciplīnas grupējās ap ģeodaiziju, meliorāciju un kadastra tehniku. Galveno priekšmetu programmas aptver nevien teorētiskus jautājumus, konstrukcijas un darbu izvešanu, bet arī darījumu izmantošanu un uzturēšanu (ekspluatāciju).

Palīgpriekšmetu programmas fakultāte centusies piemērot galveno priekšmetu programmām.

Konstruktīvo priekšmetu pamatos likta modernā elasticitātes teorija un būvmēchanika, izmantojot matemātiku kā palīglīdzekli.

Pie fakultātes kopā ar kultūrtechnikas nodaļu pastāv 10 katedras (pielikums Nr. 1.), no kurām 7 apkalpo arī citas fakultātes; citu fakultāšu 19 katedras apkalpo līdz arī inženierzinātņu fakultāti kopā ar kultūrtechnikas nodaļu.

Fakultātes studiju plāni (bez kultūrtechnikas nodaļas) satur ceļu būvniecības nozarē 51 priekšmetu, ūdensbūvniecības nozarē 52 priekšmetus un pilsētu būvniecības nozarē 51 priekšmetu (praktiskos darbus atsevišķi neieskaitot) (pielikums Nr. 2). Praktiskie darbi galvenos aroda priekšmetos pastāv galvenā kārtā dažādu darinājumu un ietaišu projektu sastādīšanā. Diploma darbs pastāv kāda liela inženieru darinājuma sastādīšanā visos sīkumos ar darbu izvešanas plānu un izmaksas uzstādīšanu, izlietojot zinātnes un modernās būvprakses publicētos ieguvumus.

Fakultātes mācības spēki cenšās apstrādāt pirmā kārtā mūsu zemes akūtākos būvniecības tematus, bieži vairākos variantos, arvien ievērojot vietējās prasības un īpatnības (pielikums Nr. 3.).

Liela grūtības rada modeļu un albumu, kā arī laikrakstu un veco žurnālu veco gada gājumu trūkums, kuŗa novēršanai vajadzīgi ievērojami naudas līdzekļi.

Trūkst tāpat laboratorijas dažādu parādību dēmonstrēšanai un zinātniskai pētīšanai.

Uzsverams vēl telpu trūkums: fakultātei nav mūzēja resp. mācības inventāra kolekciju telpu, nav sagatavojamo istabu, kādēļ priekšlasījumu kārtēja ilustrēšana dažādiem modeļiem u. t. l. nav izvedama, bet vislabākā gadījumā ļoti apgrūtināta.

Grūtības, kādas izsauca literatūrās lietojamie dažādie apzīmējumi, kādēļ studējošiem nācās vienu un to pašu lielumu dažādas disciplīnas dažādi apzīmēt, būs novērstas pēc jaunizstrādātas jau saskaņotas apzīmēšanas kārtības publicēšanas un ieviešanas dzīvē.

Pie kultūrtechnikas nodaļas programmas izstrādāšanas aiz taupības principa centās pēc iespējas atturēties no plašas jaunu mācības spēku pieaicināšanas un nodaļu disciplīnas pieskaņot cik vien iespējams, citu fakultāšu disciplīnām (galvenā kārtā lauksaimniecības fak.).

Nodaļas studiju plāni satura 48 priekšmetus. (praktiskos darbus atsevišķi neskaitot), no kuŗiem 28 priekšmetus lasa ar citām fakultātēm kopēji (pielikums Nr. 4). Praktiskie darbi galvenos priekšmetos pastāv galvenā kārtā dažādu meliorācijas ceļu un ūdenspiegādāšanas jeb noteku ūdeņu novadīšanas projektu sastādīšanā un uzdevumu izstrādāšanai ģeodaizijā un kūdrāju kultūrā. Diploma darbs pastāv kultūrtechnikas nozarē kāda lielāka objekta meliorācijas projekta sastādīšanā visos sīkumos ar darba plānu un maksas aprēķinu, bet ģeodaizijas nozarē kāda augstākās ģeodaizijas uzdevuma atrisināšanā (pielikums Nr. 5).

Kultūrtechnikas nodaļas darbību apgrūtina mācības līdzekļu trūkums: trūkst modeļi, paraugi, kolekcijas un albumi.

Kaut cik apmierinoši nostādīts līdz šim Ģeodaizijas Institūts.

Nodaļa tuvākā nākotnē paredz ierīkot mūzēju; arī pacelts jautājums par izmēģināšanas fermas iegūšanu.

8. Studiju gaita.

Pie iestāšanās fakultātē no aspirantiem bez obligātoriskā pārbauģdijuma latviešu valodā, sākot ar 1924. gada rudeni prasa no visiem arī obligātorisku kontrolpārbauģdijumu matemātikā reālskolas kursa apmērā.

Mācības ilgums, kā jau sacīts būvinģenieriem 5 gadi un kultūrinģenieriem $4\frac{1}{2}$ gadi.

Pie kursa izieģšanas fakultāte pieturās pie priekģmetu sistēmas, regulēģot mācības gaitu ar piemēģrotiem pakāģpeģības noteikumiem un paāģtriģnot studiju gaitu ar obligāģtoriska „ģminģuma“ izveģšanu (pielikums Nr. 6).

Jaunāko kursu darbība nolikta galvenā kārtā uz rītiem un priekšpusdienām, vecāko kursu darbība klausītavu trūkuma dēļ lielā mērā notiek arī pēcpusdienās. Pie tagadējiem saimnieciskiem apstākļiem grūti ir citādi iekārtot darbību, lai gan fakultāte atzīst to par nevēlamu.

Seminārus un praktiskos darbus ved vai nu paralleli lasāmām kursam, vai nākošā sēmestrī pēc tam, kad kurss noklausīts. Šie darbi pastāv galvenā kārtā dažādu teorētiskas un praktiskas dabas jautājumu atrisināšanā.

Semināros katram studentam jāapstrādā viens temats, bez kā viņam semināra nobeigšana netiek ieskaitīta. Semināri speciālos priekšmetos pastāv „būvmēchanikā“, „betonā un dzelzsbetonā“, „pamatos“ un „būvsaimniecībā“.

Kas zīmējās uz tematiem, tad zemāk sakopoti daži visvairāk ievēribas cienīgi sevišķi savas praktiskas nozīmes dēļ: 1) Ostas krastmalas pamati Kristianijā; 2) pamats uz dzelzsbetona pāļiem; 3) ūdens spēka stacijas pamatu likšana uz Misisipijas upes; 4) Pēterpils Ochtas tilta balsta pamats; 5) tilta balsta pamats uz gremdakas; 6) pamats uz „compressol“ pāļiem; 7) pamatu likšana „Södertälje“ slūžai Zviedrijā; 8) „Hudzon-River“ tunela pamati; Daugavgrīvas bākas pamats; 10) Eksportostas noliktavas griesti Rīgā; 11) tilts par Sarkandaugavu Rīgā; 12) universitātes nākamās garderobes konstrukcijas variants.

Semināros studentus iepazīstina arī ar visjaunākiem tehnikas uzdevumiem un sasniegumiem.

Lielāku inženieru projektu temati: 1) Cēsu kanālizācija; 2) dzelzsbetona viadukts uz Jelgavas Jānišķu šosejas pār dzelzsceļa pietātnes galu pie Jelgavas; 3) hidroelektriskā spēka stacija uz Amatas; 4) Rojas ostas izbūve; 5) brīvostas projekts Baltiņsportā; 6) Salacgrīvas ostas projekts; 7) dzelzstilta projekts pār Daugavu pie Krustpils; 8) Vecgulbenes dzelzsceļa mezglas izbūves projekts; 9) Daugavpils divsliežu dzelzstilta projekts pār Daugavu; 10) šosejas tilta projekts pār Lielupi pie Bulduriem; 11) Rīgas šķirotavas stacijas izbūves projekts; 12) dzelzsbetona viadukts pār pilsētas kanālu Rīgā; 13) šosejas tilta projekts pār Lielupi pie Jelgavas; 14) dzelzstilta projekts pār Daugavu pie Rīgas, Valdemāra ielas galā.

Studiju sekmes pēdējos gados ievērojami uzlabojušās, salīdzinot ar pirmo gadu sekmēm, pa daļai pateicoties arvien stingrākiem kursu iziešanas noteikumiem, minimumam un izlasei pie uzņemšanas. Izzudis kara laikā praktizējušo studentu nelabvēlīgais iespaids; tā vietā stājies nopietns akadēmisks gars.

Fakultātē studējošo skaits pēc gadiem šāds:

	inž.	kult. techn.	Kopā
1919./20. mācības gadā	93	—	93
1920./21. „ „	316	20	336
1921./22. „ „	432	35	467
1922./23 „ „	445	34	479
1923./24. „ „	426	52	478

to starpā 9 sievietes.

Fakultāti beiguši ar būvinženiera gradu no 1919. gada rudenā līdz 1924. gada 1. jūlijam pavisam 20 personas.

Ievērojot kultūrtechnikas nodaļas studiju laika ilgumu $4\frac{1}{2}$ gadi, līdz šim nav bijis iespējams izlaist nevienu kultūrinženieri.

Kādā kārtībā studējošos pielaiž pie pārbaudījumiem galvenos aroda priekšmetos un pie diploma darba, tāpat arī kā piešķir pirmo zinātnisko gradu līdz ar atzīmi diplomā „sekmīgi“ vai „ļoti sekmīgi“ redzams no pielikumiem Nr. 7 un 8.

Otrā zinātniskā grada „inženierzinātņu doktors“ vai „inženierzinātņu doktors honoris causa“ iegūšanas kārtība redzama no pielikumiem Nr. 12 un 13.

9. Fakultātes palīga iestādes.

Fakultātei savu darbību vajadzēja sākt tukšās, pat neremontētās telpās; no Rīgas Politehniskās institūta inženieru nodaļas palīga iestādēm itin nekas nebija Rīgā palicis; visu vajadzēja sākt pilnīgi no jauna. Pirmās palīga iestādes, pie kuŗu ierīkošanas fakultātes stājās bija bibliotēka un ģeodaizijas institūts.

a) Bibliotēka.

Fakultātes padome savā 26. septembra 1919. g. sēdē nolēma uzdot prof. G. Švarcam iekārtot fakultātes bibliotēku. Šo darbu pēc tam turpināja doc. A. Sikсна un doc. E. Ziemelis, un tikai pavasarī 1922. gadā, pēc tam kad bibliotēka bija novietota jaunbūvētās telpās un bija pieņemti no doc. E. Ziemeļa izstrādātie bibliotēkas lietošanas noteikumi, var uzskatīt bibliotēkas noorganizēšanu par nobeigtu.

Sakot no novembra 1922. g. bibliotēku pārzin doc. M. Vēgners un grāmatu izsniegšanu un ierakstīšanu sākot ar oktobri 1924. g. izdara stud. inž. Auguste Baumanē.

Ievests kartiņu katalogs ar 18 nodaļām pēc speciālitātēm. Uz 1. jūliju 1924. g. bibliotēkā atrodās 3095 numuri; aiz līdzekļu trūkuma vēl apm. 550 grāmatas nav iesietas. Pie bibliotēkas iekārtots lasamais galds, kur atrodās 62 dažādi žurnāli, no kuŗiem 32 izraksta fakultāte ar saviem li-

dzekļiem un 30 dod Universitātes Centrālā bibliotēka. Latvju valodā 3 žurnāli, vācu 42, angļu 5, franču 10 un citās 2.

Bibliotēka un lasītava studējošiem pieietama ikdienas. Pēdējā mācības gadā bibliotēkas grāmatas lietojuši 317 studējošie.

b) Ģeodaizijas institūts.

Otrā palīga iestāde, pie kuŗas ierīkošanas fakultātē stājās, bija Ģeodaizijas Institūts (toreiz ģeodaizijas kabinets). Institūta instrumentu kolekcija pirmā laikā lietota galvenā kārtā studentu vingrināšanai zemākā ģeodaizijā. Jau no paša sākuma bija nodomāts gādāt arī par tādu instrumentu un līdzekļu iegūšanu, kuŗi nepieciešami dažādu jaunāko Latvijā vēl maz pazīstamo metožu un paņēmienu pētīšanai un demonstrēšanai. Ar to likti pamati mācības spēku un studentu zinātniskai darbībai ģeodaizijas kabinetā. No paša sākuma bija nodomāts nostādīt ģeodaizijas kabinetu un viņa darbību tā, lai ne tikai būtu nodrošināta ģeodaizijas pasniegšanas normālā gaitā, bet lai ģeodaizijas kabinetam arī būtu zinātniska institūta nozīme. Tādos virzienos ģeodaizijas kabineta darbība sekmīgi attīstījās: notika interesanti mēģinājumi gaŗuma mērīšanā ar mērkokiem un precizā līmetņošanā ar Zeibt-Breithauptu un Vild-Ceisa līmetņiem; pagājušā mācības gadā nopietna ievēriba piegriezta aerofotogrammetrijai, kuŗai varētu būt nozīme pie uzmērīšanas darbiem Latvijā. Lai saskaņotu savu darbību ar ģeodaizijas attīstību ārzemēs, ģeodaizijas kabinets sarakstījās ar pazīstamiem zinātniekiem un mērniecības iestādēm gandrīz visās Eiropas valstīs; tādām pašām nolūkam nodarbināti pie ģeodaizijas kabineta mācības spēki personīgi apmeklēja mērniecības iestādes un tehniskas augstskolas ārzemēs un piedalījās pie ģeodaizijas kongresa Helzingforsā.

Kad kultūrtechnikas nodaļā iesāka lasīt augstāko ģeodaiziju, tad ģeodaizijas kabinetam vajadzēja piemēroties arī šīs disciplīnas prasībām studentu vingrinājumos un zinātniskā darbībā.

Tikai pagājušā gada beigās izdevās paplašināt ģeodaizijas institūta telpas.

Ģeodaizijas institūts puslīdz apmierinoši apgādāts ar instrumentiem un citiem mācības līdzekļiem, sekmīgai paidagoģiskai darbībai — zemākā ģeodaizijā. Paidagoģisko darbību augstākā ģeodaizijā traucē un kavē vairāku nepieciešamu instrumentu trūkums. Vajadzīgo instrumentu vairākums atrodas astronomiskās observātorijas kolekcijā, un kamēr astronom. observātorija nāks pretim ģeodaizijas institūta vajadzībām, tik ilgi arī varēs institūts iztikt bez saviem instrumentiem dublikātiem, tomēr būs jāgādā par vēl trūkstošo instrumentu iegūšanu, vispirms, protams, paidagoģiskiem darbiem augstākā ģeodaizijā.

Vēlāk varēs un vajadzēs galveno vērību piegriezt tādu līdzekļu iegūšanai, kuri nepieciešami institūta zinātniskās darbības sekmīgai attīstībai. Jāpiegriež būs arī vērība institūta darbībai piemērotu telpu izbūvei.

Tuvākā laikā ģeodaizijas institūts ņems aktīvu dalību pie valsts ģeodaiziskiem darbiem, gan pašam tieši piedaloties pie tādiem darbiem, gan zinātniski apstrādājot no citām iestādēm ievāktu materiālu. Pie izvedamiem darbiem starp citu būtu minami: precīzas līmetnošanas un bažu mērīšana, astronomiski-ģeodaitiski darbi kā smaguma spēka un punktu koordinātu noteikšana, jaunu metožu un instrumentu (piemēram aerofotogrammetrijā) izmēģināšanā un pētīšanā.

c) Inženierzinātņu laboratorija.

Atzīstot ka fakultāte ir zinātnisks institūts tehnisku zinātņu kopšanai un, zinātniski izglītotu inženieru sagatavošanai praktiskai dzīvei, tā nevarēja iztikt bez piemērotas laboratorijas eksperimentālai pētīšanai inženierbūvniecības laukā; viņa domāta nevis materiālu pārbaudīšanai, kādam nolūkam pastāv atsevišķā materiālu pārbaudīšanas stacija pie mehānikas fakultātes, bet gan svabadai būvniecības problēmu pētīšanai, piemēram: hidraulisku jautājumu atrisināšanai, ūdensbūvju elementu un komplektu pārbaudīšanai, pamatu veidu studēšanai, betontechnisku jautājumu skaidrošanai, lielu konstrukciju daļu novērošanai zem slodzes iedarbojoties dažādiem citiem spēkiem un iespaidiem, materiālu pārvēršanās vērošanai u. t. t.

Sakarā ar aizrādītiem laboratorijas uzdevumiem viņas aparātūrai jābūt plaši dimenzionētai un spēcīgai, novērojamie un mērāmie instrumenti vajadzīgi pietiekošā skaitā un piemēroti jūtīgi.

Laboratorijā var izdarīt dažādus pētījumus un izmēģinājumus praktisku jautājumu atrisināšanai piem. valsts iestāžu uzdevumā; varētu minēt tiltu statisku, sevišķi arī dinamisku pārbaudīšanu jaunu būvniecības veidu un materiālu izpētīšanu.

Inženierzinātņu laboratorija tikpat vajadzīga valstij kā materiālu pārbaudīšanas stacija tikai cita rakstura uzdevumiem; tās iekārtošana vēl tikai sākta, pieturoties pie izstrādātā ģenerālplāna un tuvāko posmu detaļplāniem.

Laboratorijas telpas pagaidām ierīkotas universitātes galvenās ēkas pagraba stāva vienā stūrī; telpas ļoti neērtas un nepiemērotas savam uzdevumam, bet līdz jaunu telpu izbūvei pie Uzvaras parka (pašulaik ved sarunas ar Rīgas Pilsētas valdi), vajaga apmierināties ar šīm pašām telpām.

Pēc pieņemtā projekta laboratorijā darbosies 6 nodaļas: hidrauliskā, betontechniskā, ceļutechniskā, sanitārtechniskā, konstrukciju pārbaudīšanas un vispārīgā.

No, paredzamām 6 atsevišķām nodaļām atvērtas tikai divas: hidrauliskā un betontechniskā.

Vēl nepilnīgi iekārtotā hidrauliskās nodaļas 18 m. gaŗā, 2 m. platā 0,40 m. dziļā straumes silē līdz šim izdarīts Palangas ostas projekta modeļa pārbaudījums ar nolūku izpētīt, vai projektējamais moļu veids tiešām sekmiņi aizkavēs ostas aizsērēšanu (prof. Jakobijs).

Darbā atrodas cementa un smilts plūstamības pētījumi pie dažāda ūdens pāruma (doc. Tramdachs).

Programmas izstrādātas, sagatavošanas un priekšdarbi iesākti sekošiem pētījumiem: 1) Lejamu betonu izgatavojot piedodamā ūdens daudzuma iespaids uz cementa javas un betona uzbūvi. (Doc. Tramdachs); 2) mūsu zemes būvkaļķu būvtechnisko īpašību raksturojums un vērtība salīdzinot ar citiem javas saistekļiem, (doc. Ziemelis); 3) ūdens straumes pētījumi upju līčos un gultnei daloties (prof. Jakobijs).

Lāborātorijas pārzināšana no 1922. gada uzticēta prof. E. Jakobijam.

d) Māteriālu un konstrukciju novērošanas mūzējs.

Blakus pētīšanas lāborātorijai fakultātei vajadzīgs māteriālu un konstrukciju novērošanas mūzējs, kāds pastāv pie daudzām ārzemju augstskolu būvinženeru nodaļām, sevišķi vietējā mūsu zemes māteriālu un dažādu konstrukciju tuvākai izpētīšanai; atklātā laukā novietotie jeb zemē dažādos apstākļos ievietotie māteriāli un konstrukcijas novērotas ilgu gadu laikā, dos ar savu protokolēto pārmaiņu ainu pieturas punktus racionālai izlasei; novērojumu mūzējā uzņemami arī atsevišķus resorus interesējošie māteriāli un reālizējamās to saskaņotās un ev. papildinātās programmas.

Ievērojamu vietu domāts ierādīt novērojumiem par mūsu plieņu un dolomitu izturību gan pastāvīgu būvmāteriālu, gan betona liesinātāju lomā, dažādu koku sajūgumu mūžu, piem. tiltos, dažādi izgatavotu betona jumtu plātņu izturību bez parastiem sevinājumiem, dažādu dzelzs tiltu otējumu izturību un rūsējumu novērošanas spēju mūsu apstākļos...

Šāda māteriālu novērošanas mūzēja ģenerālp programma sastādīta, gruntsgabals izlasīts un fakultāte cer to pārņemt savā rīcībā visdrīzākā laikā.

10. Latvijas Universitātes studentu-inženeru pulciņa pārskats.

1920. gada pavasarī nodibinājās „Latvijas Universitātes studentu inženeru pulciņš“. Pulciņa dibinātāji sastādīja lielāko daļu no toreiz studējošiem bijušā Rīgas Politehniskā Institūta inženeru pulciņa biedriem, tādēļ pulciņš atzina sevi kā bijušā „inženernij kružok“ turpinājumu ar tiesībām uz visu viņa īpašumu. Uzsākot savu darbību, pulciņa kase bija ga-

līgi tukša; bibliotēkas arī tik pat kā nebija, ja neskaita tās nedaudzās grāmatas, kuras bija atlikušas no okupācijas laikā iegādātām. Bijušā pulciņa bibliotēka kopā ar Rīgas Politehniskā Institūta bibliotēku ēvakuēta uz Maskavu un tālāk; izredzes to atpakaļ dabūt nav. Līdzekļu bibliotēkas iegādāšanai nebija; savu mērķu sasniegšanai pulciņš varēja tikai sarīkot ekskursijas un referātus, ko arī darija. Kultūras fonda pulciņam piešķirtā summa Ls 270.— no Ameriķaņu Krist. Stud. savienības saņemtas 32 grāmatas, mācības spēku un studentu ziedojumi lika pamatu bibliotēkai, kuŗā 1920. gada rudens sēmeštra beigās atradās 120 grāmatas. To pēc iespējas paplašinot un darot ērti pieejamu arī vasaras brīvlaikā, bibliotēka bijusi atvērta vienu līdz divas reizes nedēļā. Ekskursijas sarīkotas uz daudziem lielākiem inženieru darinājumiem un ietaisēm Latvijā, piemēram: Bulduŗu tiltu, Bolderājas bāku, pilsētas ūdens pumpētavu, veco Juglas tiltu, Satversmes Sapulces ēkas un Nācionālās operas dzelzsbetona darbiem, Rīgas un Pārdaugavas tiltiem u. t. t.

Sarīkotos diskusiju un referātu vakaros dzīvi pārrunāti dažādi būvniecības jautājumi.

Pēdējā laikā pulciņa biedriem bija dota iespēja piedalīties sarīkotos inženieru kongresos un sevišķi Latvijas būvinženieru biedrības referātu sēdēs.

Fakultātes mācības spēki visādi sekmējuši pulciņa darbību.

Pielikums 1.

Fakultātes štati

(kopā ar kultūrtechnikas nodaļu).

Mācības personāla štati.

(Pieņemti Saeimas izglītības komisijā 1923. g. pavasarī.)

Katedras nosaukums	Piekšmeta nosaukums	Lekciju stundu nedēļā		Semināru st. nedēļā		Praktisko darbu stundu ned.	
		I. sēm.	II. sēm.	I. sēm.	II. sēm.	I. sēm.	II. sēm.
1. Augstākās matemātikas katedra 1 profesors 1 docents 2 asistenti	1. Augstākā matemātika I.	8	6	20	20	—	—
	2. Augstākā matemātika II.	2	2	18	18	—	—
	3. Praktiskā matemātika	—	2	—	—	—	—
	4. Sfairiskā trigonometrija	—	2	—	2	—	—
	5. Projektīvā ģeometrija	2	—	—	—	—	—
	Kopā		12	12	38	40	—
2. Būvmēchanikas katedra 1 profesors 1 docents 1 asistents	1. Būvtehnika I.	—	2	—	—	—	—
	2. " II.	4	4	4	4	—	—
	3. Inženierbūvju projektēšana	—	—	—	—	10	10
	Kopā	4	6	4	4	10	10
3. Dzelzsbetona katedra 1 profesors 1 asistents	1. Betons un dzelzsbetons	4	—	—	4	8	8
	Kopā	4	—	—	4	8	8
4. Tiltu katedra 2 profesori 1 docents 1 asistents	1. Koka un masīvi tilti	4	4	—	—	15	15
	2. Dzelzs tilti, visp. k.	4	—	—	—	15	15
	3. " " spec. k.	—	6	—	—	15	15
	4. Dzelzskonstruktijas	2	—	—	—	—	—
	Kopā	10	10	—	—	30	30
5. Ūdens būvniecības katedra 2 profesori 1 asistents	1. Ūdensbūves, visp. k.	4	2	—	—	15	15
	2. " spec. k.	2	4	—	—	15	15
	3. Pamati	4	—	—	4	—	—
	4. Būvmašīnas	2	2	—	—	—	—
	5. " arch. fak.	2	—	—	—	—	—
	6. Hidraulika II.	—	2	—	—	—	—
Kopā	14	10	—	4	15	15	

Katedras nosaukums	Priekšmeta nosaukums	Lekciju stundu nedēļā		Semināru stundu ned.		Praktisko darbu stundu ned.	
		I. sēm.	II. sēm.	I. sēm.	II. sēm.	I. sēm.	II. sēm.
6. Ceļu būvniecības katedra 4 profesori 2 asistenti	1. Dzelzsceļu būvniecība, visp. k.	—	6	—	—	—	—
	2. Dzelzsceļu būvniecība, spec k.	6	—	—	—	15	15
	3. Dzelzsceļu darbība	4	—	—	—	—	—
	4. Dzelzsceļu rīcība un organizācija	2	2	—	—	—	—
	5. Dzelzsceļu ritošais sastāvs	2	—	—	—	—	—
	6. Zemes darbi	—	4	—	—	8	8
	7. Ceļi	4	—	—	—	—	—
	8. Inženierzinību enklōpādeija	4	—	—	2	—	—
	9. Mašīnu elementi	4	—	—	—	—	4
	10. Vispārējā mašīnu mācība	—	4	—	—	—	—
	11. Tēlegrafija un tēlefonija	2	2	—	—	—	—
	12. Satiksmes politika	—	2	—	—	—	—
		Kopā	28	20	—	2	23
7. Sanitārās tehnikas katedra 2 profesori 1 asistents	1. Udensvadi un kanālīzācija, visp. k.	4	4	—	—	—	—
	2. Ūdensvadi un kanālīzācija, spec. k.	4	4	—	—	15	15
	3. Sanitārās augstbūves	2	2	—	—	—	—
	4. Sanitārā būvniecība	—	4	—	—	4	4
	5. Pilsētu būvniecība	4	—	—	—	—	4
	Kopā	14	14	—	—	19	23
8. Būvsaimniecības katedra 1 profesors	1. Būvsaimniecība	4	—	—	4	4	4
	2. Būvaprēķini un būvju vadība, arch. fak.	2	—	—	—	—	—
	3. Būvlikumi	1	—	—	—	—	—
	4. Ūdenstiesības	—	2	—	—	—	—
	Kopā	7	2	—	4	4	4

Kultūrtechniskā nodaļa.

Katedras nosaukums	Priekšmeta nosaukums	Lekciju stundu nedēļā		Semināru stundu ned.		Praktisko darbu stundu ned.	
		I. sēm.	II. sēm.	I. sēm.	II. sēm.	I. sēm.	II. sēm.
9. Ģeodāzijas katedra 2 profesori 1 docents 4 asistenti	1. Zemākā ģeodāzija	4	4	—	—	34	42
	2. Augstākā ģeodāzija I.	4	4	—	—	4	2
	3. Augstākā ģeodāzija II.	2	2	—	—	2	2
	4. Kļūdu teorija I.	—	4	—	16	—	—
	5. " " II.	—	—	4	—	—	—
	6. Plānu zīmēšana I.	—	—	—	—	4	4
	7. Plānu zīmēšana II.	—	—	—	—	4	—
	Kopā	10	14	4	16	48	50
10. Kultūrtechniskās katedra 3 profesori 1 asistents	1. Meliorācija I.	4	4	—	—	15	15
	2. Meliorācija II.	4	4	—	—	—	—
	3. Meliorācija, visp. k.	2	2	—	—	—	—
	4. Vispārējā augkopība	2	2	—	—	—	—
	5. Purvu botanika	—	—	2	—	—	—
	6. Purvu zemes mācība un pētīšana	3	—	—	—	—	3
	7. Kūdrāju vērtēšana un sagatavošana	—	2	—	—	—	—
	8. Pļavu, ganību un kūdrāju kultūra	4	2	—	—	5	5
	9. Kūdrāju tehniskā izmantošana	2	2	—	—	—	2
	10. Zemes ierīcība un kadastra darbi	4	4	—	—	4	4
	Kopā	25	20	2	—	24	29

Zinātniski-pedagoģiskā papildu personāla štati.

(Pieņemts fakultātes padomes sēdē 2. maijā 1924. g.)

Subasistenti — 11; I. šķiras lāboranti — 2; II. šķiras lāboranti — 2.

Administratīvā personāla štati.

(Pieņemti fakultātes padomes sēdē 2. maijā 1924. g.)

Dekāns — 1; sekretārs — 1; kultūrtechnikas nodaļas vadītājs — 1; darbvedis — 1; mašīnrakstītāja — 1.

Kalpotāju štati.

(Pieņemti fakultātes padomes sēdē 2. maijā 1924. g.)

II. šķiras lāboratorijas kalpotāji — 2; II. šķiras bibliotēkas kalpotājs — 1.

Fakultātes mācības plāns.

Apzīmējumu paskaidrojumi: A. — architekt. fak. M. — mēchan. ” K. — ķīmijas ” L. — lauksaimn. ” D. — dabas zin. ” T. — tautsaimn. ”		Stundu skaits nedēļā			
		I. sēmeštri		II. sēmeštri	
		leke.	pr. d. vai semin.	leke.	pr. d. vai semin.
P r i e k š m e t i					
I. mācības gads					
1.	Augstākā matēmatika I. kopēji ar M.	8	2	6	2
2.	Tēlotāja ģeometrija ” ” M. A.	4	4	4	4
3.	Statika ” ” M.	6	2	—	—
4.	Stiprības mācība ” ” M.	—	—	4	2
5.	Fizika ” ” M. D.	6	2	6	2
6.	Būvkonstrukcijas I. ” ” A.	—	—	4	—
7.	Ķīmija ” ” M. A.	4	—	—	2
8.	Techniskā zīmēšana atsevišķi	—	4	—	2
9.	Minerāloģija un petrografija ” ” K. L.	—	—	4	—
Kopā		28	14	28	14
II. mācības gads					
1.	Augstākā matēmatika II. kopēji ar M.	2	2	2	2
2.	Zemākā ģeodaizija atsevišķi	4	2	4	4
3.	Kļūdu teorija I. ” ”	—	—	4	2
4.	Dinamika ” ”	2	1	—	—
5.	Hidraulika I. ” ”	2	1	—	—
6.	Būvkonstrukcijas II. kopēji ar A.	4	6	4	6
7.	Būvvielu mācība ” ” A.	4	—	—	—
8.	Mašinu elementi atsevišķi	4	—	—	4
9.	Ģeoloģija kopēji ar L. K.	2	—	2	—
10.	Plānu zīmēšana I. un kroķēšana . atsevišķi	—	2	—	2
11.	Būvniecības arhitektoniskie elem. ”	—	—	2	2
12.	Būvmēchanika I. ” ”	—	—	2	—
13.	Projektīvā ģeometrija ” ”	2	—	—	—
14.	Vispārējā mašinu mācība ” ”	—	—	4	—
15.	Civīlbūvniecība ” ”	2	—	2	—
16.	Zemes darbi ” ”	—	—	4	—
Kopā		28	14	30	22
III. mācības gads.					
1.	Ceļi atsevišķi	4	—	—	—
2.	Koka un masīvi tilti ” ”	4	—	4	—
3.	Udensbūves, (visp. kurss) ” ”	4	—	2	—
4.	Pamati ” ”	4	—	—	2(2)
5.	Udensvadi un kanālizācija, (visp. kurss) ” ”	4	—	4	—
6.	Būvmēchanika II. ” ”	4	4	4	4
7.	Betons un dzelzsbetons kopēji ar A.	4	—	—	2(2)
8.	Ēku projektēšana atsevišķi	—	4	—	4
9.	Māteriālu pārbaudīšana kopēji ar M. A.	—	—	4	2
10.	būvmašinas atsevišķi	2	—	2	—
11.	Pamatvīleieni elektrotechnikā . . kopēji ar M.	4	—	4	—
12.	Dzelzskonstrukcijas atsevišķi	2	—	—	—
13.	Dzelzsceļu būvniecība, (visp. kurss) ”	—	—	6	—
Kopā		36	8	30	14

Priekšmeti	Stundu skaits nedēļā										
	Ceļu būvju nozarē				Ūdens būvju nozarē				Pilsētas būvju nozarē		
	I. sēm.		II. sēm.		I. sēm.		II. sēm.		I. sēm.	II. sēm.	
	lekcijas	pr. d. vai seminārs	lekcijas	pr. d. vai seminārs	lekcijas	pr. d. vai seminārs	lekcijas	pr. d. vai seminārs	lekcijas	pr. d. vai seminārs	
IV. mācības gads.											
1. Dzelzsceļu būvniecība, spec. kurss atsevišķi	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Dzelzsceļu darbība " "	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—
3. Dzelzsceļa ritošais sastāvs " "	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Dzelzsceļu rīcība un organ. " "	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Satiksmes politika " "	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Tēlegrafija un tēlefonija " "	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2
7. Dzelzstilti, visp. kurss " "	4	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—
8. Dzelzstilti, spec. kurss " "	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Ūdensbūves, spec. kurss " "	—	—	—	—	2	—	4	—	—	—	—
10. Hidraulika II " "	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
11. Ūdensvadi un kanālizācija, spec. kurss " "	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
12. Meliorācija, visp. kurss " "	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
13. Būvsaimniecība " "	4	—	—	2(2)	4	—	—	2(2)	4	—	—
14. Būvlikumi kopēji ar A.	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
15. Meteoroloģija " " L.	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—
16. Pilsētu būvniecība " " A.	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
17. Sanitārās augstbūves atsevišķi	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
18. Ūdens tiesības " "	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
19. Ūdens tehnoloģija " "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
20. Tautsaimniecība un finanses " "	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	2
21. Sociālā likumdošana kopīgi ar T.	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2
22. Ievads tautsaimniecībā (fakultatīvs)	(2)	—	—	—	(2)	—	—	—	(2)	—	—
23. Inženierbūvju projektēšana atsevišķi	—	15	—	20	—	15	—	20	—	15	—
Kopā	23	15	16	22	21	15	16	23	27	15	13

V. mācības gads.

1. Inženierbūvju projektēšana atsevišķi	—	36	—	—	—	36	—	—	—	36	—
2. Diplomū darbu projektēšana " "	—	—	—	36	—	—	—	36	—	—	36
Kopā	—	36	—	36	—	36	—	36	—	36	—

Pielikums № 3.

Projektu izstrādāšanas kārtība.

A. Ceļu būvju nozarē:

a) I. projekts zemes darbos — 1 projekts; II., III. proj. ūdensbūvēs — 2 proj.; IV., V. proj. ūdensvados un kanalizācijā — 2 proj.; VI. proj. betona vai dzelzsbetona tilts — 1 proj.; VII. proj. dzelzs tilts — 1 proj.; VIII., IX. proj. dzelzsceļos — 2 proj. Kopā 9 projekti.

b) Studentiem, kuŗi pēc uzskaitīto projektu iesniegšanas vēlās izstrādāt diploma darbu „dzelzsceļos“, jāizstrādā vēl projekts (X.) tiltos: „koka tilts“, diploma darbs: projekts dzelzsceļos;

c) studentiem, kuŗi pēc p. a) uzskaitīto projektu iesniegšanas vēlās izstrādāt diploma darbu „tiltos“, jāizstrādā projekts (X.) dzelzsceļos diploma darbs: dzelzs tilts vai dzelzsbetona tilts, pie kam jāizprojektē arī vajadzīgās turas ar sīkdaļām (koka tilta projekta vietā).

B. ūdensbūvju nozarē un

C. pilsētu būvju nozarē.

I. projekts zemes darbos un ceļos — 1 projekts; II., III. proj. dzelzsceļos — 2 proj.; IV., V., VI. proj. tiltos — 3 proj.; VII., VIII. proj. ūdensbūvēs — 2 proj.; IX., X. proj. ūdensvadi un kanalizācija — 2 proj. Kopā 10 projekti, diploma darbs nākas kā otrs projekts attiecīgā speciālitātē (ūdensvados — kanalizācijā vai ūdensbūvēs).

Uzdevumos „tilti“ šinīs divās nozarēs ietilpst projekts: koka tilts; betona vai dzelzsbetona tilts: proj.: dzelzs tilts.

Pielikums № 4.

Inženierzinātņu fakultātes kultūrtechnikas nodaļas mācības plāns.

Apzīmējumu paskaidrojumi: I. — inženierzin. fak. K. — ķīmijas D. — dabas zināt. „ M. — mēchanikas „ L. — lauksaimniec. „ T. — tautsaimniec. „	Stundu skaits nedēļā			
	I. sēmeštrī		II. sēmeštrī	
	lekc.	pr. d. vai semin.	lekc.	pr. d. vai semin.
P r i e k š m e t i				
I. mācības gads				
1. Augstākā matēmatika I. kopēja ar I.	8	2	6	2
2. Projektiju mācība „ „ K.	2	2	2	2
3. Fizika „ „ I.	6	2	6	2
4. Ķīmija neorganiskā „ „ I.	4	—	—	2
5. Ķīmija organiskā „ „ T.	—	—	2	—
6. Statistika „ „ I.	6	2	—	—
7. Stiprības mācība „ „ I.	—	—	4	2
8. Mineraloģija un petrografija „ „ I.	—	—	4	—
9. Botanika „ „ I.	4	4	4	2
10. Praktiskā matēmatika atsevišķi	—	—	2	—
11. Uzraksti „	—	2	—	—
K o p ā	30	14	30	12

Apzīmējumu paskaidrojumi: I. — inženierzin. fak. K. — ķīmijas " " " " " " " " D. — dabas zināt. " " " " " " " " M. — mēchanikas " " " " " " " " L. — lauksaimniec. " " " " " " " " T. — tautsaimniec. " " " " " " " "				Stundu skaits nedēļā			
				I. sēmestri		II. sēmestri	
				lekc.	pr. d. vai semin.	lekc.	pr. d. vai semin.
P r i e k š m e t i :							
II. mācības gads							
1.	Augstākā matemātika II.	kopēji ar I.	2	2	2	2	
2.	Dinamika	" " I.	2	1	—	—	
3.	Hidraulika I.	" " I.	2	1	—	—	
4.	Būvkonstrukcijas	" " M.	4	4	4	4	
5.	Ūdenstechnoloģija	kopā ar I.	—	—	1	1	
6.	Zemākā ģeodaizija	kopēji ar I.	4	2	4	4	
7.	Ģeoloģija	" " I.	2	—	2	—	
8.	Purvu semes mācības un pētīšana atsevišķi	" " "	3	—	—	3	
9.	Purvu botanika	" " "	—	2	—	—	
10.	Kūdrāju vērtēšana un sagatavošana	" " "	—	—	2	—	
11.	Kļūdu teorija I.	kopēji ar I.	—	—	4	2	
12.	Plānu zīmēšana I.	" " I.	—	4	—	4	
13.	Vispārējā augkopība	atsevišķi	2	—	2	—	
14.	Sfāiriskā trigonometrija	" " "	—	—	2	2	
15.	Lauksaimniecības ķīmija	kopēji ar L.	—	—	4	—	
16.	Projektīvā ģeometrija	" " I.	2	—	—	—	
K o p ā			21	16	27	22	
III. mācības gads							
1.	Būvniecības elektrotehnika	kopēji ar A.	—	—	4	—	
2.	Mikrobioloģija	" " L.	—	—	2	2	
3.	Kļūdu teorija II.	atsevišķi	—	4	—	—	
4.	Meteoroloģija	kopēji ar L.	—	—	2	1	
5.	Lauksaimniecības būvniecība	atsevišķi	2	2	2	4	
6.	Būvkonstrukciju statika	kopēji ar M.	2	2	2	2	
7.	Zemes mācība	" " L.	2	—	3	—	
8.	Plānu zīmēšana II.	atsevišķi	—	4	—	—	
9.	Augstākā ģeodaizija I.	" " "	4	4	4	2	
10.	Meliorācija I.	" " "	4	—	4	—	
11.	Kūdrāju tehniskā izmantošana	" " "	2	—	2	—	
12.	Pļavu ganību un kūdrāju kultūra	" " "	4	—	2	—	
13.	Sanitārā būvniecība	" " "	—	—	4	—	
K o p ā			20	16	31	13	
IV. mācības gads							
1.	Inženierzinību enkklopaideija	atsevišķi	4	—	—	2	
2.	Ūdenstiesības	kopā ar I.	—	—	—	—	
3.	Augstākā ģeodaizija	atsevišķi	2	2	2	2	
4.	Zemes iericība un kadastra darbi	" " "	4	4	4	4	
5.	Meliorācija II.	" " "	4	4	4	—	
6.	Tautsaimniecība un finanses	kopēji ar II.	—	—	2	—	
7.	Praktiski darbi zemes mācībā	atsevišķi	—	1	—	—	
8.	Projektēšana	" " "	—	20	—	20	
K o p ā			14	27	14	28	

V. mācības gads

1. Diploma darba izstrādāšana atsevišķi		—		36		—		—				
				K o p ā		—		36		—		—

Pielikums № 5.

Uzdevumu izstrādāšanas kārtība.

inženierzinātņu fakultātes kultūrtechnikas nodaļā.

I., II., III., IV. projekts meliorācijā — 4 projekti; V. proj. inženierzinībās, ceļos — 1 proj.; VI. proj. sanitārā būvniecībā — 1 proj.; VII. uzdevums kūdrāju tehniskā izmantošanā — 1 uzdevums; VIII. uzdevums kūdrāju kultūrā — 1 uzdevums; IX. uzdevums zemākā ģeodaizijā — 1 uzdevums; X. uzdevums augstākā ģeodaizijā — 1 uzdevums. Kopā 10 uzdevumi.

Diploma darbs (XI.) projekts tiek uzdots studentiem, kuŗi vēlas specializēties kultūrtechnikā — meliorācijā (projekts), bet mērniecībā — augstākā ģeodaizijā (uzdevums).

Pielikums № 6.

Pierakstīšanās kārtība lekcijām un praktiskiem darbiem.

A. Uz II. mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

1. Uz matēmatiku II., ja nobeigti praktiskie darbi matēmatikā I.
2. Uz klūdu teoriju, ja nobeigti prak. darbi matēmatikā un zemākā ģeodaizijā, par I. sem.
3. Uz hidrauliku, ja nobeigti prak. darbi statikā un matēmatikā I.
4. Uz dinamiku, ja nobeigti prak. darbi statikā un matēmatikā I.
5. Uz būvkonstrukcijām II., ja nobeigti prak. darbi tehniskā zīmēšanā, tēlotājā ģeometrijā.*)
6. Uz vispārējo mašīnu mācību, ja nobeigti prak. darbi tehniskā zīmēšanā.
7. Uz mašīnu elementiem, ja nobeigti prak. darbi tehniskā zīmēšanā, statikā un stiprības māc.
8. Uz būvmēchaniku I., ja nobeigti prak. darbi statikā un stiprības mācībā.

B. Uz III. mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

1. Ja nobeigti visi praktiski darbi I. mācības gada priekšmetos.
2. Ja nolikti eksāmeni priekšmetos: matēmatikā I., tēlotājā ģeometrijā, statikā un stiprības mācībā.

3. Bez tam uz sekošiem priekšmetiem atļauts pierakstīties:

- a) uz ūdensbūvēm I., ja nobeigti prakt. darbi hidraulikā I.;
- b) uz ūdensvadiem un kanalizāciju, ja nobeigti prakt. darbi hidraulikā;
- c) uz prakt. darb. dzelzsbetonā, ja nobeigti prakt. darbi būvkonstrukcijās;*)
- d) uz prakt. darb. pamatos, ja nobeigti prakt. darbi būvkonstrukcijās;
- e) uz tiltiem I., ja nobeigti prakt. darbi būvkonstrukcijās;
- f) uz ēku projektiem, ja nobeigti prakt. darbi būvkonstrukcijās;
- g) uz dzelzskonstrucijām, ja nobeigti prakt. darbi mašīnu elementos;
- h) uz būvmēchaniku II., ja nobeigti prakt. darbi būvkonstrukcijās.*)

C. Uz IV. mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

1. Ja nobeigti praktiski darbi visos II. mācības gada priekšmetos.
2. Ja nolikti visi pārbaudījumi I. mācības gada priekšmetos.
3. Ja nolikti eksāmeni priekšmetos: būvkonstrukcijas II., mašīnu elementi un būvvielu mācībā.

Piezīme: Pierakstīšanos uz priekšmetiem, kuŗi saistīti ar praktisku darbu nobeigšanu tēlotājā ģeometrijā un būvkonstrukcijās, var atļaut arī bez to galīgas nobeigšanas, bet tikai tādos gadījumos, ja pēdējo nobeigšanai nav vajadzīga otrreizējā pierakstīšanās.

Pierakstīšanās kārtība uz lekcijām un praktiskiem darbiem kultūr- technikas nodaļā.

A. Uz II. mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

1. Uz matēmatiku II., ja nobeigti prakt. darbi matēmatikā I.
2. Uz kļūdu teoriju, ja nobeigti prakt. darbi matēmatikā I. un zemākā ģeodaizijā par I. sem.
3. Uz hidrauliku un dinamiku, ja nobeigti prakt. darbi matēmatikā I. un statikā.
4. Uz būvkonstrukcijām, ja nobeigti prakt. darbi projekciju mācībā.
5. Uz ūdens tehnoloģiju, ja nobeigti prakt. darbi ķīmijā.
6. Uz lauksaimniecisko ķīmiju, ja nobeigti prakt. darbi ķīmijā.
7. Uz pr. dar. purvu zemes mācībā, ja nobeigti prakt. darbi ķīmijā.
8. Uz purvu botaniku, ja nobeigti praktiskie darbi botanikā.
9. Uz purvu vērtēšanu un sagatavošanu, ja nobeigti prakt. darbi botanikā un ķīmijā.
10. Uz vispārējo augkopību, ja nobeigti prakt. darbi botanikā.

B. Uz III. mācības gada priekšmetiem atļauts pierakstīties.

a) Ja nobeigti visi praktiski darbi I. mācības gadā priekšmetos; b) ja nolikti eksāmeni priekšmetos: augstākā matēmatikā I., projekciju mācībā, statikā un stiprības mācībā; c) bez tam uz sekošiem priekšmetiem atļauts pierakstīties:

1. Uz lauksaimniecības būvniecību, ja nobeigti pr. dar., būvkonstrukcijās.

2. Uz kļūdu teoriju II. (turpinājums), ja nobeigti pr. dar., kļūdu teorijā I.

3. Uz plānu zīmēšanu II., ja nobeigti pr. dar., plānu zīmēšanā I.

4. Uz augstāko ģeodaiziju I., ja nobeigti pr. dar., zemākā ģeodaizijā kļūdu teorijā I. sfairiskā trigonom.

5. Uz meliorāciju I., ja nobeigti pr. dar. hidraulikā.

6. Uz purvu tehnisko izmantošanu, ja nobeigti pr. dar., purvu zemes mācībā.

7. Uz pļavu, ganību, mežu un purvu kultūru, ja nobeigti pr. darbi purvu botanikā.

C. Uz IV. gada priekšmetiem atļauts pierakstīties:

a) ja nobeigti praktiski darbi visos II. mācības gada priekšmetos; b) ja nolikti eksāmeni visos I. mācības gada priekšmetos; c) bez tam uz sekošiem priekšmetiem atļauts pierakstīties:

1. Uz zemes taksāciju, ja nobeigti pr. darbi zemes mācībā.

2. Uz augstāko ģeodaiziju II., ja nobeigti pr. darbi augstākā ģeodaizijā I., kļūdu teorijā II.

Prasību minimums

ir nobeigt katrā studiju gadā ne mazāk par 3 priekšmetiem (izturēt pārbaudījumu jeb nobeigt praktiskus darbus). Ja students bez svarīgiem iemesliem šo minimumu nav beidzis, viņam no fakultātes padomes tiek nolikts termiņš, līdz kādam šis minimums būtu jāizpilda — un ja arī pēc šī prasība nebūtu izpildīta, tad students zaudē tiesību turpināt studijas inženierzinātņu fakultātē.

Pielikums № 7.

Noteikumi pārbaudījumiem pirmā akadēmiskā grada iegūšanai.

Pārbaudījumi galvenos aroda priekšmetos.

1. Lai reflektants varētu tikt pielaist pie pārbaudījumiem galvenos aroda priekšmetos, no viņa top prasīts: 1) visu normālā studiju plāna paredzēto obligātorisko pārbaudījumu un praktisko darbu sekmīga nobeigšana.

izņemot galvenos, kā arī to praktisko darbu nobeigšana, kuŗi pieder pie galveniem aroda priekšmetiem (galvenie aroda priekšmeti atzīmēti § 4.); 2) apliecība par praktisko nodarbošanos būvniecībā jeb inženieru būvju tehniskā izmantošanā ne mazāk par 6 mēnešiem. Piezīme: Izņēmuma gadījumos, ja reflektants nevar uzrādīt apliecību par praktisko darbu nobeigšanu pilnos apmēros, fakultāte var atļaut nolikt pārbaudījumus ar noteikumu, ka praktiskie darbi nobeidzami līdz diploma darba aizstāvēšanai (skat. § 17.).

2. Studējošiem, kuŗi vēlas tikt pielaisti pie pārbaudījumiem galvenos aroda priekšmetos, jāpaziņo par to ar rakstu dekānam ne vēlāki kā 8 dienas priekš pārbaudījumu sesijas sākuma. Pie šī paziņojuma jāpieliek pierādījumi par minēto prasību izpildišanu, kā arī jāatzīmē, kādos speciālos priekšmetos kandidāts vēlas likties pārbaudīties (skat. galveno aroda pārbaud. grupu priekšmetus § 4. un 5.).

3. Atsacīšanās no diploma pārbaudījumiem jāizdara ar rakstu, iesniedzot to dekānam mazākais 24 stundas priekš pārbaudījuma sākuma.

4. Galvenie aroda priekšmeti ir šādi: Ceļu būvju nozarē a) vispārējie priekšmeti: būvmēchanika, betons un dzelzsbetons, zemes darbi un pamati; b) speciālie priekšmeti: dzelzsceļu būves, tiltu un ūdensbūves.

Ūdensbūvju nozarē: a) vispārējie priekšmeti: hidraulika, betons un dzelzsbetons, zemes darbi un pamati; b) speciālie priekšmeti: ūdensbūves, ūdensvadi un kanālizācija un meliorācija.

Pilsētu būvju nozarē: a) vispārējie priekšmeti: būvtechnika, betons un dzelzsbetons, zemes darbi un pamati; b) speciālie priekšmeti: ūdensvadi un kanālizācija, pilsētu būves un ceļi.

5. Katrs kandidāts top pārbaudīts trijos speciālos priekšmetos. No vispārējiem priekšmetiem kandidāts var izvēlēties 3 priekšmetus, kuŗos tas vēlas tikt pārbaudīts. Priekšmetos, kuŗi netiek izvēlēti pie galvenā pārbaudījuma, eksāmens jāiztur parastā kārtā, kā par citiem obligātoriskiem priekšmetiem.

Pārbaudījumi mutes vārdiem galvenos aroda priekšmetos.

6. Pārbaudījumus mutes vārdiem galvenos aroda priekšmetos izdara fakultātes izvēlēta komisija 4 reizes gadā, sēmeštra sākumā un beigās.

7. Pārbaudījumu sadalīšana pēc pārbaudījumu sesiju termiņiem top izdarīta tādā kārtā, ka kandidātam vienā un tanī pašā dienā jāliekās pārbaudīties tikai vienā priekšmetā.

8. Ja trijos galvenos aroda priekšmetos pārbaudījumi mutes vārdiem izrādās par neapmierinošiem, tad kandidāts netop tālāk pārbaudīts, un pārbaudījums tiek uzskatīts par neizturētu. Līdzīgā kārtā pārbaudījums top uzskatīts par neizturētu, ja kandidāts no tā turpināšanas atraujas agrāki nekā pēc 4 sekmīgi izturētiem pārbaudījumiem. Galveno aroda mutes vārdu pārbaudījumu neizturēšanas gadījumā, top atļauta vienreizēja

pārbaudījuma atkārtošana, pie kam pārbaudījums par jaunu jāiztur pilnā apmērā; pirmā pārbaudījumā izturēto priekšmetu ieskaitīšana netop pieļauta.

9. Ja tikai 1 jeb 2 galvenos aroda priekšmetos mutes vārdu pārbaudījumi izrādītos par neapmierinošiem, jeb ja kandidātam rodas šķēršļi noteiktos termiņos izturēt pārbaudījumus 1 jeb 2 priekšmetos — slimības vai citu iemeslu dēļ, kurus pārbaudīšanas komisija atzīst par dibinātiem, tad tam uz motivēta lūguma pamata fakultāte var atļaut eksāminēties arī tikai šos iztrūkstošos priekšmetos nākošā pārbaudījumu sesijā. Pirmo reizi izturētie 5 jeb 4 pārbaudījumi tādā gadījumā top ieskaitīti, ciktāl papildu pārbaudījumi top izturēti. Ja šie papildu pārbaudījumi netiktu izturēti, tad visi mutes vārdu diploma pārbaudījumi skaitās par neizturētiem. (Vienreizējs atkārtojums ir atļauts pēc § 8.).

Diploma uzdošana.

10. Pēc mutes vārdu pārbaudījuma izturēšanas pārbaudīšanas komisija izsniedz kandidātam diploma uzdevumu, reizē ar to nosakot diploma darba iesniegšanas termiņu. Uzdevumu izsniedzot, pēc iespējas top ievērotas kandidāta sevišķas, ar speciālitātes virzienu saskaņotas, vēlēšanās, zīmējoties uz zinātnes lauku, no kuŗa top ņemts uzdevums.

11. Diploma darbs pastāv no lielāka inženieru būves projekta izvēlēta speciālitātē: dzelzsceļš, šoseja, tilts, ostas izbūve, upes regulēšana vai kanāla būve, kuģniecības kanāla, ūdens spēka stacijas, ūdensvada vai kanalizācijas ierīkošana zināmai vietai u. c. Jāiesniedz zīmējumi, ar kuriem būve skaidri un noteikti attēlota, piederošu paskaidrošanas rakstu, stipruma aplēses, masu aplēses un maksas aplēsi.

12. Diploma darba izstrādāšanai top dots 6 mēnešus ilgs laiks, kuŗš sevišķos gadījumos atkarībā no uzdevuma, pēc pārbaudīšanas komisijas slēdziena, var tikt pagarināts līdz 9 mēnešiem. Termiņa pagarināšana var notikt tikai fakultātes atzītos izņēmuma gadījumos pēc kandidāta, ar rakstu motivēta, lūguma fakultātei.

13. Diploma uzdevums kandidātam jāizstrādā patstāvīgi zem attiecīgu mācības spēku vadības. Līdz ar diploma darba iesniegšanu dekānam kandidātam jāiesniedz arī apliecinājums, ka viņš darbu izpildījis un lietojis tikai viņā minētos palīga līdzekļus.

14. Iesniegtie diploma darbi top apzīmēti ar fakultātes zīmogu un iesniegšanas dienas datumu un ievesti žurnālā (zīmējumu lokšņu skaits, paskaidrošanas raksta lapas puses u. t. t.) **Piezīme:** Sarullēti vai citādā neparocīgā veidā zīmējumi netiek pieņemti. Paskaidrošanas raksti jāiesniedz iesieti vai mapēs iešūti. Vaļējas loksnes nepieņem.

15. Iesniegtie diploma darbi, attiecīga speciālista caurlūkoti, top likti priekšā pārbaudīšanas komisijas apspriešanai, kuŗai tas ziņo savu

atsauksmi par attiecīgo darbu. Slēdzienu ieraksta pārbaudīšanas protokolā.

16. Protokolus par mutiskiem pārbaudījumiem un slēdzieniem pie diploma darbu pārbaudīšanas komisija liek priekšā fakultātei apstiprināšanai.

Diploma darba aizstāvēšana.

17. Ja pārbaudīšanas komisijas, fakultātei priekšā likto, pārbaudīšanas protokolu rezultāti top fakultātē atzīti par apmierinošiem un apstiprināti un ja praktiska nodarbošanās atzīta par pietiekošu, tad kandidāts tiek uzaicināts uz sava diploma darba aizstāvēšanu galvenās pārbaudīšanas komisijas priekšā. **P i e z ī m e 1.** Galvenā pārbaudīšanas komisijā ieiet fakultātes dekāns un divi no fakultātes ievēlētiem locekļiem. Izvēlēto komisiju apstiprina uz 1 gadu Universitātes Padome. Komisijai dotas kooptācijas tiesības. Universitātes Padome katrā atsevišķā gadījumā var sūtīt komisijā savu priekšstāvi. **P i e z ī m e 2.** Šinī gadījumā, kā arī 6. § minētā komisijā, var piedalīties visi pilntiesīgi fakultātes locekļi un ar priekšsēdētāja piekrišanu var pārbaudāmam uzstādīt jautājumus.

18. Ja aizstāvēšana ir apmierinoša, uz fakultātes lēmuma pamata universitāte izsniedz diplomu.

Neapmierinošs diploma darbs resp. viņa aizstāvēšana.

19. Ja pārbaudīšanas komisija atzinusi diploma darbu par neapmierinošu, jeb ja kandidāts bez pamatota iemesla nokavējis iesniegšanas termiņu, tad nākošā pārbaudīšanas termiņā viņam var tikt dots jauns uzdevums, bet ne vairāk kā vienu reizi. Reflektantam jāiesniedz dekānam lūgums izsniegt jaunu uzdevumu visvēlākais 8 dienas priekš nākošās sesijas sākuma, pieliekot kvīti par pārbaudīšanas maksas iemaksu no jauna pilnā apmērā.

20. Par pietiekošu atzīta diploma darba neapmierinošas aizstāvēšanas gadījumā kandidāts var lūgt atļauju aizstāvēt to pašu diploma darbu nākošā sesijā. Aizstāvēšana var tikt atkārtota tikai vienu reizi un arī šinī gadījumā saistīta ar pārbaudīšanas maksas atkārtojumu. Lūgums atļaut diploma darbu otrreiz aizstāvēt jāiesniedz dekānam ne vēlāk par 8 dienām priekš nākošās sesijas sākšanās, pieliekot kvīti par naudas samaksu.

21. Studējošie, kuŗi nav apmierinājuši prasības diploma iegūšanai, var uz rakstīta lūguma pamata saņemt apliecību par izturētiem gada un diploma pārbaudījumiem, nobeigtiem praktiskiem darbiem, par pielaišanu pie diploma darba, tā temātu un slēdzienu par viņu.

Pielaišana pie diploma darba ar noteikumu.

22. Ja kandidāts ir izturējis galvenos aroda pārbaudījumus, izņemot 1 vai 2 priekšmetos, kuŗi var tikt izturēti nākošā sesijā (§ 9), tad pārbaudīšanas komisija var tam, pamatojoties uz viņa motivētā rakstītā lūguma, izsniegt diploma uzdevumu ar noteikumu. Ja nākošā sesijā kandidāts iztur pārbaudījumu pārpalikušos priekšmetos, tad diploma uzdevums paliek spēkā un tas jāiesniedz noliktā termiņā un parastā kārtā jāaizstāv. Ja pārbaudījumi pārpalikušos priekšmetos izrādītos par neapmierinošiem, tad noliktā termiņā iesniegtais diploma darbs paliek spēkā tikai tādā gadījumā, ja nākošā sesijā visi mutsvārdu pārbaudījumi tiek par jaunu apmierinoši izturēti. Pretējā gadījumā diploma darbs kļūst nederīgs un nevar vairs tikt priekšā stādīts.

Ārzemju studentu uzņemšana Latvijas Universitātē inženieru fakultātē.

23. Vajadzības gadījumā fakultāte izlemj, vai ārzemes attiecīgā fakultāte ir atzīstama par vienādā augstumā stāvošu ar Latvijas Universitātē inženieru fakultāti. Pozitīva lēmuma gadījumā reflektants var tikt uzņemts par studentu Latvijas Universitātē uz priekšā stādītu neapšaubāmu dokumentu pamata. Pretējā gadījumā reflektantam jāuzrāda dokumenti par vidusskolas beigšanu, kuŗi dod tiesību iestāties Latvijas Universitātē.

24. Pēc uzņemšanas universitātē uz priekšā stādīto neapšaubāmo dokumentu pamata var atzīt ārzemēs noklausītus priekšmetus, ja pēdējie sakrīt ar inženieru fakultātes studiju plāna priekšmetiem, kas tādā gadījumā deķānam atzīmējams studiju grāmatiņā.

25. Ārzemēs izturētu pārbaudījumu un nobeigtu praktisku darbu atzīšana atkarājas no katra priekšmetu pasniedzēja personīgiem ieskaŗtiem. Pārbaudījumu un praktisku darbu atzīšanai ir jāstāda priekšā priekšmeta pasniedzējiem apliecības par izturētiem pārbaudījumiem, pabeigtiem praktiskiem darbiem, kā arī jāuzrāda zīmējumi. Klātpieliktām apliecībām neapšaubāmi jāpierāda, ka students viņas ieguvis savā studiju laikā ārzemes augstskolā. Ja attiecīgu priekšmetu pasniedzējs atzīst ārzemēs izturētos pārbaudījumus un pabeigtos praktiskos darbus par pietiekošiem, tad viņš to atzīmē studiju priekšmetu grāmatiņā.

Pretējā gadījumā ir vajadzīgs no jauna izturēt pārbaudījumu parastā kārtībā, bet uz praktiskiem darbiem kārtīgi jāpierakstās un viņi jānobeidz.

26. Pārbaudījumus, kuŗi ārzemju augstskolās izturēti komisijās, pārbaudīšanas komisija var ieskaitīt par noliktiem kā galveno aroda priekšmetu pārbaudījumiem, ja tikai viņi sakrīt ar galveniem aroda priekšmetiem.

27. Uz Latvijas Universitātē uzņemtu ārzemes studentu studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību zīmējās vispārēji noteikumi par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību.

Eksternu pielaišana pie pārbaudījumiem akadēmiskā grada iegūšanai Latvijas Universitātes inženieru fakultātē.

28. Pie akadēmiskā grada iegūšanas pārbaudījumiem Latvijas Universitātes inženierzinātņu fakultātē par eksterniem pielaižami tikai vienlīdzīgi ar Latvijas Universitāti ārzemju augstskolu absolventi. Fakultātē vajadzības gadījumā izspriež, vai attiecīgas augstskolas stāv vienādā augstumā ar Latvijas Universitāti un vai ārzemju augstskolas attiecīgās fakultātes mācības plāns pietiekoši saskan ar Latvijas Universitātes inženierzinātņu fakultātes mācības plānu.

29. Lūgums pielaiest pie akadēmiskā grada iegūšanas pārbaudījumiem eksternam ir jāiesniedz ar rakstu fakultātes dekānam ne vēlāki kā 1 mēnesi priekš pārbaudīšanas sesijas sākuma ar šādām apliecībām: 1) Uz lūdzēja vārda izdots diploms par ārzemes augstskolas beigšanu; 2) visi reflektanta izvestie darbi pie ārzemes augstskolas (praktiskie darbi, zīmējumi, projekti), kā arī diploma darbi; 3) apliecība par nodarbošanos praktiski inženieru darbnīcā vai pie būvēm.

Par katras apliecības pareizību ir vajadzīgs pievest neapšaubāmu pierādījumu par to, ka visas viņas reflektants likumīgi ieguvis savā studiju laikā ārzemes augstskolā.

30. Pēc tam kad eksterns iesniedzis lūgumu atļaut tam likties pārbaudīties par eksternu, fakultāte uzdod pārbaudīšanas komisijai skatīt cauri un novērtēt iesniegtās apliecības. Uz pārbaudīšanas komisijas ziņojuma pamata fakultāte izspriež eksterna pielaišanu pie akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem.

31. Eksternam akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījums pastāv no mutes vārdu galveno arodu priekšmetu pārbaudījumiem un no priekšā stādītā zinātniski-techniskā darba aizstāvēšanas.

32. Ja fakultāte nospriež pielaiest reflektantu par eksternu pie akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem, tad augšā minēto lēmumu dekāns paziņo reflektantam. Pēdējam tad arī jāsamaksā universitātes kasē pārbaudīšanas maksa tekošā mācības gada pēdējā sēmeštra maksas apmērā ārzemniekiem un dabūtā kvīte jāuzrāda dekānam, kurš viņu pēc tam uzņem kandidātu sarakstā un paziņo pārbaudīšanas termiņus.

33. Pēc mutes vārdu pārbaudījumiem galvenā aroda priekšmetā, komisija stāda protokolu priekšā fakultātei apstiprināšanai.

Ja mutes vārdu pārbaudījumu rezultāti fakultātē atzīti par pietiekošiem, tad fakultāte uzaicina aizstāvēt savu zinātniski-technisko darbu galvenās pārbaudīšanas komisijas priekšā.

34. Ja zinātniski-techniskā darba aizstāvēšana atzīta par pietiekošu, tad fakultāte piešķir kandidātam attiecīgo gradu uz nolikto pārbaudījumu un zinātniski-techniska darba atzīšanas pamata. Uz augšā minētā fakultātes lēmuma pamata izdodams diploms.

35. Ja, turpretim, mutes vārdu pārbaudījumi resp. zinātniski-tehniska darba aizstāvēšana atzīta par nepietiekošiem, tad eksternam ir pieļaujama tikai vienreizēja akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījuma atkārtošana.

Pielikums № 8.

Noteikumi atzīmes „ļoti sekmīgi“ iegūšanai uz būvinženiera diploma.

1. Visi obligātoriskie mācības priekšmeti sadalās piecās grupās: pirmā grupā — diploma darbs, otrā — 10 inženierbūvju projekti, trešā grupā — vispārējie un speciālie komisijas priekšmeti, ceturrtā un piektā — pārējie priekšmeti (sk. pielikumu).

2. Studējošam jādadabū atzīme „ļoti sekmīgi“: I. grupā par diploma darbu, II. grupā vismaz par 7 inženierbūvju projektiem, III. grupā vismaz par 4 komisijas pārbaudījumiem, IV. grupā vismaz par 17 priekšmetiem, V. grupā vismaz par 9 priekšmetiem.

Pielikums.

I. grupa.

1. Diploma darbs.

II. grupa.

1. Desmit inženierbūvju projekti.

III. grupa.

Vispārējie komisijas priekšmeti: 1) zemes darbi; 2) pamati; 3) betons un dzelzsbetons; 4) būvmechanika I. un II. (ceļu būvn. un pils. būvn. nozarē); 5) hidraulika II. (ūd., būvn., nozarē.).

Piezīme: Neizvēlētais komisijas pārbaudījumu priekšmets ietilpst ceturrtās grupas priekšmetos.

Speciālie komisijas priekšmeti: A. Ceļu būvniecības nozarē:

1) dzelzsceļu būvniecība: a) vispārējais kurss, b) speciālais kurss; 2) tilti: a) koka, akmeņa un dzelzsbetona tilti, b) dzelzs tilti, visp. kurss, c) dzelzs tlti, spec. kurss; 3) ūdensbūves, visp. kurss.

B. Ūdensbūvniecības nozarē:

Ūdensbūves: a) visp. kurss, b) spec. kurss; 2) ūdensvadi un kanālizācija, visp. kurss; 3) meliorācija.

C. Pilsētas būvniecības nozarē:

1) Ūdensvadi un kanālizācija: a) visp. kurss, b) spec. kurss; 2) pilsētu būvniecība; 3) ceļi.

IV. grupa.

1) augstākā matēmatika I.; 2) augstākā matēmatika II.; 3) tēlotāja ģeometrija; 4) statika; 5) stiprības mācība; 6) dinamika; 7) hidraulika; 8) ģeoloģija; 9) mašīnu elementi; 10) būvmašīnas; 11) pamatvielcieni elektrotehnikā; 12) materiālu pārbaudīšana; 13) būvvielu mācība; 14) būvkonstrukcijas I; 15) būvkonstrukcijas II.; 16) zemākā ģeodaizija; 17) klūdu teorijas I.; 18) ēku projektēšana; 19) būvsaimniecība; 20) dzelzskonstrukcijas; 21) ūdensvadi un kanalizācija, visp. kurss (ceļu būvniec. noz.); 22) ceļi (ceļu būvniec. un ūden. būvniec. nozarē); 23) dzelzsceļu būvniecība, visp. kurss (ūd., būvniec. un pils. būvniec. nozarē); 24) koka, akmeņa un dzelzsbetona tilti (ūd., būvniec. un pils. būvniec. nozarē); 25) dzelzstilti, visp. kurss (ūd. būvniec. un pils. būvniec. nozarē); 26) ūdensbūves, visp. kurss (pils. būvniec. nozarē).

V. grupa.

1) fizika; 2) ķīmija; 3) minerāloģija un petrogrāfija; 4) sociālā likumdošana; 5) tautsaimniecība un finanses; 6) tehniskā zīmēšana; 7) plānu zīmēšana un kroķēšana; 8) projektīvā ģeometrija; 9) vispārējā mašīnu mācība; 10) būvniecības arhitektoniskie elementi; 11) civiltūvniecība; 12) tēlegrāfija un tēlefonija; 13) būvlikumi; 14) dzelzsceļu ritošais sastāvs (ceļu būvniecības nozarē); 15) dzelzsceļu rīcība un organizācija (ceļu būvniec., noz.); 16) satiksmes politika (ceļu būvniec. nozarē); 17) meteoroloģija (ūd. būvniec. nozarē); 18) ūdens tiesības (ūd. būvniec. nozarē); 19) dzelzsceļu darbība (ūd. būvniec. un pils. būvniec. nozarēs); 20) sanitārās augstbūves (pils. būvniec. nozarē); 21) ūdens tehnoloģija (pils. būvniec. nozarē).

Noteikumi atzīmes „ļoti sekmīgi“ iegūšanai uz kultūrinženiera diploma.

Visi obligātoriskie mācības priekšmeti sadalās piecās grupās: pirmā grupā — diploma darbs, otrā — 10 gada projekti resp. darbi, trešā — komisijas priekšmeti, ceturtā un piektā — pārējie priekšmeti (sk. pielikumu).

2) Studējošam jādabū atzīme „ļoti sekmīgi“: I. grupā par diploma darbu, II. grupā vismaz par 4 komisijas pārbaudījumiem, IV. grupā vismaz par 15 priekšmetiem, V. grupā vismaz par 7 priekšmetiem.

Pielikums.

I. grupa.

1. Diploma darbs.

II. grupa.

1. Desmit gada projekti resp. darbi.

III. grupa.

1) purvu tehniskā izmantošana; 2) purvu kultūra; 3) zemākā ģeodaizija; 4) augstākā ģeodaizija; 5) kadastru tehnika; 6) meliorācija I. un II.

IV. grupa.

1) augstākā matēmatika I.; 2) augstākā matēmatika II.; 3) statika; 4) stiprības mācība; 5) dinamika; 6) hidraulika; 7) sfairiskā trigonometrija; 8) kļūdu teorija I.; 9) kļūdu teorijas II.; 10) būvkonstrukcijas; 11) būvkonstrukciju statika; 12) lauksaimniecības būvniecība; 13) elektrotehnika; 14) sanitārās būvniecība; 15) inženierzinību enklklopaideija; 16) ķīmija; 17) lauksaimnieciskā ķīmija; 18) botanika; 19) vispārīgā augkopība; 20) zemes mācība; 21) purvu zemes mācība; 22) purvu vērtēšana un sagatavošana.

V. grupa.

1) projekciju mācība; 2) praktiskā matēmatika; 3) fizika; 4) minerāloģija un petrografija; 5) ģeoloģija; 6) meteoroloģija; 7) mikrobioloģija; 8) ūdens tehnoloģija; 9) ūdens tiesības; 10) uzraksti; 11) plānu zīmēšana I.; 12) plānu zīmēšana II.

Pielikums № 9.

Instrukcija pārbaudīšanas komisijai „galvenos aroda priekšmetos“.

I. Pārbaudīšanas komisija sastāv no vismaz trijiem fakultātes ievēlātiem locekļiem; komisijas priekšsēdētāju nozīmē fakultāte.

II. Komissju ievēl mācības gada beigās uz vienu gadu. Komisijai ir tiesība, saziņā ar dekānu, kooptēt uz vienu sesiju sekmīgai pārbaudīšanas gaitai nepieciešamus fakultātes locekļus.

III. Priekšsēdētājs sasauc sēdes un vada tās; viņš pārrauga pārbaudīšanas kārtīgu noturēšanu un iesniedz ziņojumu fakultātēi.

IV. Kārtējās sēdes noturāmas iepriekš katras pārbaudīšanas sesijas un pēc tās. Pēc vajadzības var sasaukt arī ārkārtējās sēdes.

V. Pārbaudīšanas komisijas uzdevums ir:

a) noturēt komisijas pārbaudīšanas galvenos aroda priekšmetos;

b) diploma uzdevuma sastādīšana tiem studentiem, kuŗi pārbaudījumu izturējuši;

c) iesniegto diploma darbu pārbaudīšana.

VI. Komisijas priekšsēdētājs sasauc pirmo sēdi pēc tam, ka saņēmis no dekāna to aspirantu sarakstu un lekciju grāmatīņas, kuŗi priekšā stāvošā sesijā pielaisti pie pārbaudījumiem. Šinī sēdē noteicami, saskaņā ar attiecīgiem eksāmenatoriem, pārbaudījuma termiņš un pārbaudošo komisiju sastāvs atsevišķos priekšmetos. Ziņas jāiesniedz dekānam divu dienu laikā izziņošanai.

VII. Pārbaudīšana izdarāma attiecīgam priekšmeta pārstāvim eksāminējot divu pārbaudīšanas komisijas locekļu klātbūtnē, vienam no tiem protokolu vedot un zem otra priekšsēdības. Pārbaudīšanas komisijas locekļiem ir tiesība uzstādīt aspirantam jautājumus.

VIII. Lēmumu par pārbaudījuma sekmēm iznes pēc balsu vairākuma pārbaudošā komisija un ieraksta pārbaudīšanas protokolā, visiem locekļiem parakstot.

IX. Priekš katra aspiranta vedams viens protokols caur visiem pārbaudījumiem. Protokolā jāatzīmē: a) pārbaudāmā vārds un matriculas Nr.; b) mēneša diena un gads; c) priekšmeta apzīmējums; d) pārbaudošās komisijas sastāvs; e) priekšā liktie jautājumi; f) pārbaudīšanas sākums un beigas; g) komisijas lēmums un paraksts; piezīme: atļautas arī ir piezīmes lēmuma motivēšanai.

X. Protokoli pēc katra pārbaudījuma nododami pārbaudīšanas komisijas priekšsēdētājam, kurš seko pārbaudījuma un akadēmiskā grada iegūšanas noteikumu 9. un 10. § § ievērošanai;

Sesijas beigās pārbaudīšanas komisija ieraksta pārbaudīšanas iznākumus lekciju grāmatiņās un priekšsēdētājs nodod protokolus līdz ar grāmatiņām dekānam.

Pārbaudīšanas komisijas atzinums ir galīgs.

XI. Pēc pārbaudīšanas nobeigšanas pārbaudīšanas komisija lemj par diplomandiem uzdodamiem darbiem uz attiecīga priekšmeta pasniezēja priekšlikuma pamata un noliek laiku darba iesniegšanai.

Uzdevumi dodami dekānam izsniegšanai diplomandiem.

XII. Komisija pārbauda iesniegtos diploma darbus un savus atzinumus ceļ priekšā fakultātei apspriešanai.

Pielikums № 10.

Inženierzinātņu doktora gradu piešķiršanas kārtība.

1. § Uz Latvijas Universitātes satversmes 46. un 52. panta pamata inženierzinātņu fakultātei ir tiesība piešķirt inženierzinātņu doktora gradu.

2. § Personas, kas vēlas iegūt inženierzinātņu doktora gradu iesniedz fakultātes padomei rakstisku lūgumu.

Lūgumam jāpieliek:

a) diploms par Latvijas Universitātes Inženierzinātņu fakultātes pirmā zinātniskā grada iegūšanu;

P i e z ī m e: Par ārzemju augstskolu beigušo pielaišanu pie doktora grada iegūšanas fakultātes padome lemj katrā atsevišķā gadījumā.

d) disertācija, kurai vajaga būt patstāvīgam pētījumam un kurai jāpierāda, ka autors spēj patstāvīgi strādāt zinātniskā laukā. Disertācijā jāapstrādā jautājumi, kuri ietelpst inženierzinātņu fakultātes (viņas nozaļu un nozaļu) speciālos priekšmetos. Disertācija jāiesniedz 3 eksemplā-

ros; katram jābūt iespiestam vai uz mašīnas rakstītam, zīmējumam jābūt skaidri reproducētiem;

P i e z ī m e: Ja disertācija nav sarakstīta valsts valodā, tad fakultātes padomei ir tiesība pieprasīt no doktoranda viņas tulkojumu.

c) dzīves apraksts;

d) kvīte par Universitātes Saimniecības Padomes kasē iemaksātu pārbaudījumu maksu, kuŗas lielumu nosaka Universitātes Padome.

3. § Pēc iesnieguma saņemšanas fakultātes padome savā tuvākā sēdē ievēl komisiju no 3 pilntiesīgiem fakultātes locekļiem disertācijas novērtēšanai.

Sevišķos gadījumos fakultātes padomei ir tiesība pieaicināt komisijā citu L. U. fakultāšu locekļus, vai arī citu augstskolu mācības spēkus, kā arī ievākt rakstiskas atsauksmes par disertāciju no citu augstskolu mācības spēkiem.

4. § Tiklīdz komisijas disertāciju pārbaudījusi, bet ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem, viņa iesniedz fakultātes padomei rakstītu ziņojumu, pieliekot klāt disertāciju ar attiecīgām atsauksmēm. Disertācijai ar atsauksmēm jābūt vismaz 1 mēnesi piejamai visiem pilntiesīgiem fakultātes locekļiem iepazišanās dēļ. Pēc tam fakultātes padome vienā no tuvākām sēdēm izšķir jautājumu par disertācijas pieņemšanu un pieņemšanas gadījumā nosaka pārbaudīšanas laiku.

5. § Pārbaudīšana notiek pilnā fakultātes padomes sēdē. Doktorandam uzdod jautājumus tanīs fakultātes disciplīnās, kuŗas saistītas ar disertācijas saturu. Pārbaudījums notiek pēc doktoranda iesniegtas un fakultātes padomes pieņemtās programmas.

6. § Disertācija aizstāvama publiski. Trīs kārtējos oponentus ievēl fakultātes padome; bez tam ar priekšsēdētāja atļauju var oponēt katrs klātesošais.

7. § Tieši pēc disertācijas publiskas aizstāvēšanas fakultātes padome izlemj, vai doktorandam ir piešķirams inženierzinātņu doktora grāds. Savu lēmumu fakultāte tūlīt paziņo.

Inženierzinātņu doktora grāda piešķiršanu apstiprina Universitātes Padome, pēc kam doktorandam izsniedz attiecīgu doktora diplomu ar rektora, inženierzinātņu fakultātes dekāna un Universitātes Padomes sekretāra parakstiem (L. U. satv. § 54.).

8. § Ja fakultātes padome disertāciju nav pieņēmusi, vai disertācijas aizstāvēšana nav notikusi sekmīgi, tad jaunu disertāciju var iesniegt ne agrāk kā pēc viena gada.

Ja pārbaudījums mutes vārdiem nav bijis sekmīgs, tad var to pašu disertāciju iesniegt otrreiz, bet ne agrāk kā pēc viena gada.

Pielikums № 11.

Inženierzinātņu doktora „honoris causa“ grāda piešķiršanas kārtība.

1. §. Doktora „honoris causa“ gradu var piešķirt par: 1) zinātniskiem rakstiem; 2) ievērojamu inženieru darbu izvešanu; 3) izcilus būvtechniski organizatorisku un administratīvu darbību.

2. §. Kandidātus var likt priekšā katrs fakultātes loceklis caur fakultātes dekānu.

3. §. Atsauksmi par kandidātu nopelniem izstrādā komisija fakultātes dekāna, sekretāra un 2 vēl ievēlamu fakultātes locekļu sastāvā.

4. §. Ja kandidāts nav zinātnes aprindās vispār pazīstama persona, komisija ievēro dokumentus par kandidāta zinātniski-technisko izglītību un darbību, zinātniskos darbus un pazīstamu zinātnieku atsauksmes.

5. §. Par kandidātiem, kuŗi atbilst uzstādītām prasībām, komisija sastāda atsauksmes un tās ceļ priekšā fakultātei.

6. §. Pēc iepriekšējām debatēm fakultāte atklāti balsojot lemj par komisijas atsauksmes pieņemšanu. Komisijas atsauksmes uzlūkojamas par pieņemtu, ja par viņu balso ne mazāk par $\frac{3}{4}$ no citiem pilntiesīgiem fakultātes locekļiem.

7. §. Komisijas atsauksmes pieņemšanai seko aizklāta balsošana par doktora „honoris causa“ grada piešķiršanu, saskaņā ar universitātes satversmi.

8. §. Par doktora „honoris causa“ grada piešķiršanu dekāns ziņo Universitātes Padomei. Kad Universitātes Padome piešķiršanu apstiprinājusi, fakultāte par to paziņo doktorandam.

Pielikums № 12.

Ģeodaizijas institūta instrumentu saraksts.

31 lenķu mērāmo un lenķu nospraužamo instrumentu, 9 piederumi un sastāvdaļu modeļi; 32 menzulas un kīprēģeļi; 30 gaŗuma mērāmie instrumenti, 15 piederumi; 2 tachimetri, 1 piederums; 10 laukumu mērāmie instrumenti, 8 piederumi; 18 līmeņrāži; 52 lates, 4 piederumi; 3 barometri; 115 spraudes; 8 lietussargi; 14 cirvji; 38 statīvi; 2 fotografiskie un fotogrammetriskie aparāti, 10 piederumi; 44 palīglīdzekļi plānu uzlikšanai; 11 lēšamie aparāti; 2 kuŗu chronometri; 40 dažādi piederumi; Univer-sālaparāta piederumi; Jederina aparāta kompl.; 1 radio aparāts, uztvērējs.

Pielikums № 13.

Pārskats par kultūrtechniskas nodaļas darbību 1919.—1924. g. g.

No vienas puses nepieciešamība pāriet uz intensīvākiem lauksaimniecības paņēmieniem, no otras puses agrarreforma jau 1919. gadā radīja jautājumu par zinātniski izglītotu kultūrtechniku un mērnieku-ģeodaitu

sagatavošanu praktiskai dzīvei. Pirmā tehnikas nozarē — t. i. kultūrtehniskā pie mums nomanāms speciālistu trūkums ar augstāko izglītību.

Pirms kara augstāko izglītību šinī speciālitātē iespējams bija iegūt vienīgi 2 Krievijas tehniskās Augstskolās (Maskavā un Novorosiskā) vai Vakareuropā (Minchenē, Bonnā, Cīrihē, Vīnē u. t. .t). Rīgas Politehniskā Institūtā un pārējās Krievijas tehniskās augstskolās, kultūrtehniku pasniedza tikai entiklopaideiski inženierzinātņu nodaļās.

Kas attiecas uz otro ģeodaizijas mērniecības nozari, jāatzīmē, ka kaut gan pēc Latvijas nodibināšanas uz dzimteni atgriezušies daļa no bij. Krievijas speciālo augstskolu absolventiem, tomēr pie triangulācijas un kadastru darbiem Latvijā plašākos apmēros arī šinī nozarē vajadzība pēc ģeodaizijas inženieriem ļoti liela.

1919. gadā uz Zemkopības Ministrijas meliorācijas pārvaldes ierosinājumu tika sasauktas vairāk apspriedes jautājumu noskaidrošanai par kultūrtehniku speciālistu sagatavošanu, pie kam tika uzsvērts un noskaidrots, ka ir nepieciešami nodibināt:

Praktisko kultūrtehniku sagatavošanai — vidējo „kultūrtehnisko skolu” — pie Zemkopības Ministrijas, bet zinātņu kopšanai un zinātniski izglīto tu kultūrinženieru un inženieru-ģeodaitu sagatavošanai sevišķu nodaļu pie L. U. Inženierzinātņu fakultātes.

Apspriedēs, kurās piedalījās resoru speciālisti un daži L. augstskolas mācības spēki (prof. Buchholcs, doc. Nomalis, doc. Vēgners) galvenos vilcienos uzmeta arī tuvākās nodaļas mācības plānu.

Starpresoru komisija uzsvēra, ka kultūrtehnikas nodaļa atverama nevis pie lauksaimniecības fak., bet pie inženierzinātņu fakultātes, aiz tā iemesla ka nodaļas absolventiem praktiskā dzīvē pirmkārt nāksies lietot savā darbā laukā inženieru zinātnes un tikai otrā vietā sniegt zemkopjiem agronomiskā rakstura aizrādījumus un padomus; un arī otrā ģeodaizijas mērniecības nozarē pēc būtības stāv tuvāki inženierzinībām nekā lauksaimniecībai. Ievērojot komisijas slēdzienus šinī jautājumā „meliorācijas pārvalde” savā laikā ar savu ierosinājumu arī bija griezūties pie L. U. inženierzinātņu fakultātes, un atrada tur pabalstu un pretimnākšanu.

Inženierzinātņu fakultāte uzdeva doc. Vēgneram izstrādāt kultūrtehnikas nodaļas mācības plāna projektu. Šis darbs, pateicoties prof. Buchholca un doc. Nomaļa līdzdalībai tika beigts jau 1919. g. novembrī.

1919. gada 9. novembrī Inženierzinātņu fakultātes padome apstiprināja un pieņēma kultūrtehnikas nodaļas mācības plānu un nolēma atvērt pie inženierzinātņu fakultātes sevišķu kultūrtehnikas nodaļu; lēmumu apstiprināja L. A. „Organizācijas Padome” un „Izglītības Ministrija”.

Nodaļas pārziņāšana ar 1./IX. 1920. gadu tika uzdota doc. Vēgneram.

Kultūrtehnikas nodaļa aptver trīs speciālitātes: zemes uzlabošanas tehniku (meliorāciju); kūdrāju lauksaimniecisko un tehnisko izmanto-

šanu, un ģeodaiziju, pie kam blakus izņem kā disciplīnas lauksaimniecisko būvniecību, ceļu būvniecību un sanitārtechniku.

Sastādot kultūrtechnikas mācības plānus ņemta vērā analogiskā fakultāte (Cīriches tehniskā augstskolā p. p. pastāv speciāla fakultāte šinī speciālitātē) vai nodaļa (Minchenē Technische Hochschule, Abteilungen für Kulturtechnik un Vermessungswesen) un speciāla Institūta (Hochschule für Bodenkultur — Wien) programmas ar vienīgo atšķirību, ka kultūrtechnika un ģeodaizijas apvienotas vienā nodaļā. Tādas apvienošanas galvenie motīvi: no vienas puses taupības princips un no otras tas, kā pie mums, samērā nelielā valstī par daudz šaura diferenciācijā nav piemērota dzīves prasībām.

Neskatoties uz divu speciālitāšu apvienošanu vienā nodaļā, izdevās sastādīt mācības plānus tādā veidā, kā iespējami piekopt visas nepieciešamās disciplīnas, tomēr nesamērīgi neapgrūtināt studiju gaitu.

Programmu reālizējot aiz taupības, fakultāte pēc iespējas centās aturēties no plašas jaunu mācības spēku pieaicināšanas: kopējo ar citām fakultātēm disciplīnu pasniegšana tika uzticēta pastāvošiem mācības spēkiem un tikai speciālām disciplīnām pieaicināti jauni mācības spēki (p. p. agronomiskās nozarēs disciplīnām doc. Ansons, augstākai ģeodaizijai un praktiskai astronomijai doc. Laimiņš un zemes ierīcības un kadastru teknikai doc. Balodis).

1923. gadā fakultāte revidējot savu nozaļu un nodaļu programmas, izdarīja dažus pārgrozījumus kultūrtechnikas nodaļas mācības plānā. Studiju ilgums pēc jaunās programmas pagarināts no 8 sēmeštriem līdz 9.

Pasniedzamie kultūrtechnikas nodaļā priekšmeti (sk. pielikumu) sa-
grupējās sekošās 3 grupās:

A. Vispārējie priekšmeti.

Augstākā matēmatika, projekciju mācība, fizika, ķīmija, statika, stiprības mācība, dinamika, kinēmatika, hidraulika, minerāloģija, ģeoloģija, botanika, būvkonstrukcijas, zemākā ģeodaizija, kļūdu teorija I., lauksaimnieciskā ķīmija, būvkonstrukciju statika ar attiecīgiem semināriem un praktiskiem darbiem; uzskaitītos priekšmetus kultūrtechnikas nodaļas studenti klausās kopēji ar inženierzinātņu un citu fakultāšu studentiem:

Speciāli kultūrtechnikas nodaļas studentiem tiek pasniegtas: augkopība (doc. Ansons); sfairiskā trigonometrija (doc. Laimiņš).

B. Papildu priekšmeti:

Kopēji ar citu fakultāšu studentiem: Ievads tiesību zinātnēs, projektīvā ģeometrija, tautsaimniecība un finanses, speciāli kultūrtechniķiem pasniedz: praktisko matēmatiku (privātdocents Zaltis); uzraksti (doc. Kampe); ūdenstechnoloģiju (doc. Nomalis).

C. Speciālie priekšmeti meliorācijā.

1) Purvu zemes mācība un pētīšana (doc. Nomalis); 2) purvu botanika (asistents Galenieks); 3) kūdrāju vērtēšana un sagatavošana izmantošanai (doc. Ansons); 4) elektrotehnikā būvniecībā (doc. Hūnchens); 5) mikrobioloģijā (prof. Kirchenšteins); 6) meterioloģija (prof. Meijeris); 7) lauksaimnieciskā būvniecība (doc. Raisters); 8) zemes mācība un bonitēšana (doc. Kulītāns); 9) kūdrāju tehniskā izmantošana (doc. Nomalis); 10) pļavu, ganību un kūdrāju kultūra (doc. Ansons); 11) sanitārā būvniecība (doc. Ziemeļis); 12) inženierzinību enkiklopaideija (doc. Siksna); 13) meliorācija I. un II. (doc. Vēgners); 14) ūdens tiesības (doc. Vēgners).

D. Speciālie priekšmeti ģeodaizijā.

1) Plānu zīmēšana un kroķēšana I. un II. (doc. Balodis); 2) kļūdu teorija II (prof. Buchholcs); 3) augstākā ģeodaizija I. un II. (doc. Laimiņš); 4) zemes ierīcība un kadastru darbi (doc. Balodis).

Visi uzskaitītie priekšmeti savukārt sadalās divās daļās:

a) gada priekšmetos un b) galvenos aroda priekšmetos, kuŗu pārbaudījumi noliekāmi speciālā pārbaudīšanas komisijā, tādi būtu: 1) zemākā ģeodaizija; 2) augstākā ģeodaizija I. un II.; 3) pļavu, ganību un kūdrāju kultūra, 4) kūdrāju tehniskā izmantošana; 5) zemes ierīcība un kadastru darbi; 6) meliorācija I. un II.

Pirms pārbaudīšanas galvenos aroda priekšmetos studentiem jāuzrāda pietiekošas sekmes visos gada priekšmetos un jāizstrādā attiecīga mācības spēka vadībā 10 inženierbūvju projekti resp. uzdevumi, proti: inženierzinātņu enkiklopaideijā (ceļa projekts) — 1 projekts; sanitārā būvniecībā — 1 proj., meliorācijā — 4 proj., kūdrāju tehniskā izmantošanā — 1 proj., kūdrāju kultūrā — 1 uzdevums, zemākā ģeodaizijā — 1 uzdevums, augstākā ģeodaizijā — 1 uzdevums.

Pēc pārbaudīšanas galvenos aroda priekšmetos studentam izsniedz diploma darba tematu: kultūrtechnikas speciālitātē, meliorācijā, ģeodaizijas speciālitātē, augstākā ģeodaizijā, pie kam jāuzrāda arī apliecība par 6 mēn. ilgu vasaras praksi savā arodā.

Diploma darba izstrādāšanai dod vismaz 6 mēn. laika; ja līdz termiņam iesniegtais darbs tiek uzskatīts par pieņemamu, diplomandu pielaiž pie diploma darba aizstāvēšanas.

Kultūrtechnikas nodaļā skaitās 2 katedras: kultūrtechnikas un ģeodaizijas ar ģeodaizijas institūtu, (neieskaitot pārējās katedras, kā inženierzinātņu tā arī citas fakultātes, kuŗas apkalpo kultūrtechnikas nodaļas vajadzības).

Pie kultūrtechnikas katedras skaitās: doc. Ansons, doc. Balodis, doc. Vēgners; ģeodaizijas katedras: prof. Buchholcs, doc. Laimiņš.

Uz L. U. satvērsmes likuma pamata fakultāte piešķir kultūrtechnikas nodaļas absolventiem: „kultūrinženiera gradu“ par I akadēmisko gradu un „inženierzinātņu“ doktora gradu par II akadēmisko gradu.

Studējošo skaits nodaļā: 1920./21. māc. g. — 20; 1921./22. māc. g. — 35; 1922./23. māc. g. — 34; 1923./24. māc. g. — 52, pēdējo starpā viena studente.

Ievērojot 4¹/₂ g. studiju ilgumu, kultūrtechnikas nodaļa līdz šim nav varējusi izlaist neviena absolventa.

Kultūrtechnikas nodaļas darbību apgrūtina mācības līdzekļu trūkums; trūkst modeļi, paraugi, kolekcijas, albumi, arī bibliotēka. Kaut cik apmierinoši nostādīts līdz šim Ģeodaizijas Institūts.

Darbības programma paredz tuvākā nākotnē mūzēju ierīkot; arī pacelts jautājums par izmēģināšanas fermas atvēršanu.

C. Mēchanikas fakultāte.

1. Vēsturisks pārskats par fakultātes rašanos un izveidošanos.

1919. gada 8. augustā bijušā Rīgas Politehniskā Institūta reorganizācijas komisijas sēdē tika nolemts paturēt m ē c h a n i k a s fakultāti arī jaunajā augstskolā.

Tika nodibināta fakultātes apakškomisija sekošā sastāvā: fakultātes priekšstāvis — profesors P. Denfers, Tirdzniecības un Rūpniecības Ministrijas priekšstāvis — departamenta direktors K. Rezevsks un inženieru savienības priekšstāvis — inženieris-techn. K. Bušs. 1919. g. 21. augustā minētā apakškomisija noteica fakultātes izveidošanai sekošus pamatus: „Nav domu starpības, ka Latvijas augstskolai resp. viņas techn. fakultātēm jākalpo pirmā un galvenā vietā Latvijas saimnieciskajām vajadzībām, un tādēļ programma jāsakāņo ar Latvijas dabiskām iespējamībām un uz viņām dibinātām saimnieciskām izredzēm. Programmā būtu nopietna vērtība jāpiegriež tām rūpniecības nozarēm, kurām jēlmāteriāli ronami valsts iekšienē: koku, papīra, papes un celulozes tehnoloģijām un linu apstrādāšanai. Tad tām mašīnu būves nozarēm, kuŗas Latvijas saimniecisko iespējamību izmantošanā ieņem dominējošo vietu: lauksaimniecības mašīnas un rīki, kūdras mašīnas un rīki kūdras iegūšanai un lietošanai un sudmalas. Programmā nopietna vērtība piegriežama dziju vērpšanai un drēbju aušanai, jo šīs rūpniecības visā Europā strādā ar ievestiem jēlmāteriāliem.

Latvijas ģeografiskais stāvoklis starp Vakara Europu vienā pusē un Krieviju, Uralu, Pavolgu un Vakara Sibīriju otrā pusē uzliek viņai preču

izmaiņas ziņā lielus pienākumus un uzdevumus. Latvijas augstskolai jā-sagatavo techniķi un organizātori šo pienākumu un uzdevumu veikšanai. Jāpiegriež vērība: dzelzsceļu un citu satiksmes līdzekļu ripojošam sastā-vam, ostu saldētavu, ēlevatoru, silosu un citu noliktavu mēchaniskajiem ierīkojumiem. Tad vēl vienojās programmā ievest priekšmetu par ma-zākām ūdens un vēja spēku staciju izbūvēm tai nolūkā, lai radītu jauna-jiem inženieriem interesi un sajēgu dzimtenes dabas spēku izmantošanā.

Vienojās, ka mēchanikas fakultātes speciālā programma jāattīsta šādos virzienos: mašīnu būvniecībā, tehnoloģijā, elektrotehnikā un kuģu būvniecībā.

Šī komisija apsprieda arī fakultātes mācības līdzekļu jautājumu un konstatēja, ka:

a) Bibliotēkas nav — un jāpieliek pūles, lai viņu atjaunotu, resp. dabūtu atpakaļ. Vajadzīgs būtu kredīts.

b) Lāborātorijas:

1. Ķīmiskā — jau strādāja.

2. Fizikālā — jau strādāja.

3. Ēlektrotehniskā — sākumi ir; papildinājumi ļoti va-jadzīgi. Jāizprasa jauni krediti.

4. Tehnoloģiskā — ir pilnīgi ēvakuēta, te viss ir jāierīko no jauna; vajadzīgi krediti.

5. Mašīnu izmēģināšanai — plāni bija izstrādāti 1914. g., bet karš aizkavēja. Darbus pagaidām varētu izdarīt pilsētas ēlektriskā centrālē un pie augstskolas Puškina bulvārī.

6. Māteriālu izmēģināšanai. Plānus un projektus šai lāborātorijai izstrādāja prof. Denfers 1914. g. Sapulce atzina šādas lāborātorijas vajadzību nevien augstskolai, bet arī valsts tehniskiem uz-ņēmumiem un Latvijas rūpniecībai. Te par kreditiem būtu enerģiski jā-gādā.

c) Mācības līdzekļi lekcijās. Šim nolūkam vajadzīgos diapozitīvus un sienas tabeles varētu te izgatavot, bet arī vajadzīgi kre-diti.

Pamatojoties uz šiem vispārējiem redzes viedokļiem, vispirms tika izstrādāti studiju plāni mašīnbūvniecības un tehnoloģijas nozarēm, sastādīts priekšmetu saraksts (sakārtots pēc katedrām) un likts priekšā priekšmetu pasniegšanai piemērotas personas (protokola pielikumi).

Par mēchanikas fakultātes dekānu Izglītības ministris apstiprinājis profesoru P. Denferi, skaitot no 1. septembra 1919. g.

Uz fakultātes apakškomisijas priekšlikumu, centrālkollēģija 4. septembrī izvēlēja tā saukto fakultātes kodolu, kurš sastāvēja no prof. R. Feldvēga, inž. K. Rezevska, prof. N. Šimaņa un doc. O. Hābermaņa kungiem ar fakultātes dekānu par priekšsēdētāju. Izglītības ministris apstiprināja fakultātes kodolu 6. septembrī 1919. g.

Šī mēchanikas fakultātes pirmā kodola uzdevums bija veikt visus nepieciešamos darbus septembra beigās paredzamam mācības sākumam.

Vispirmā kārtā bija jāiesniedz (jāliek priekšā) centrālkomisijai pārējie, vēl iztrūkstošie mācības spēki viņu ievēlēšanai, un ja tie nebija Rīgā, nekavējoši jāstājas ar viņiem sakarā.

Nākošais svarīgais uzdevums bija nepieciešamo mācības līdzekļu sagādāšana, kuŗos valdīja pilnīgs trūkums.

Kad 1918. gada augustā bijušā Rīgas Politehniskā Institūta mēchaniskā nodaļa atgriezās no Maskavas Rīgā, tad viņa redzēja, ka tai nolaupīti visi agrākie mācības līdzekļi. Vērtīgās rokas bibliotēkas bija projām, konstruktīvo priekšmetu projektu paraugi, katalogu kolekcijas, profesoru un docentu bibliotēkas, kuŗas lielāko tiesu atradās mācības spēku kabinetos, arī bija ēvakuēti; tas pats arī ar laboratoriju iekārtām, mūzējiem un dēmonstrācijas priekšmetiem. No pēdējiem palikušas tikai niecīgas daļiņas; visas vērtīgas lietas turpretim aizvestas. Aizvests arī lielais projekcijas aparāts, lielais epidiaskops palicies bez optiskās daļas — tā tad arī nelietojams.

1918./19. mācības gadā nevarēja būt runas par kādu jaunu mācības līdzekļu iegādāšanu. Izdevās vienīgi iegādāties dažas grāmatas no privātiem avotiem (kādi gadagājumi Zeitschrift des Vereins deutscher Ingenieure un dažas grāmatas mašīnu būvniecībā).

Tā tad fakultātei stāvēja ārkārtīgi grūts uzdevums priekšā — iesākt mācības gandrīz pilnīgi bez kādiem līdzekļiem.

Apstākļus it sevišķi sarežģīja tas, ka mēchanikas fakultātei, lai dotu iespēju turpināt mācības līdzšinējiem bijušā Rīgas Politehniskā Institūta studentiem, darbi bija jāiesāk ar visiem 4 kursiem (studiju gadiem) uz reizi un nevis kā pilnīgi jaundibināmām fakultātēm, kuŗām jāapmierina tikai pirmā mācības gada prasības.

Mācības spēku vēlēšana noritēja centrālkollēģijā uz fakultātes kodola ierosinājumu un līdz 1919. gada 25. septembrim visi mēchanikas fakultātes izvēlētie locekļi bija no ministra apstiprināti.

Fakultātes sastāvs 1919./20. mācības gada I. sēmeštra sākumā bija sekošais:

Dekāns — prof. P. Denfers.

Sekretārs — doc. A. Bankins.

Mācības spēki:

Pasniedzamie priekšmeti:

1. Prof. P. Denfers . . . Metallu un koku tehnoloģija. Metallu un koku apstrādāšanas mašīnas ar prakt. darbiem. Papīra ražošana. Diploma darbu projektēšana.
2. Prof. R. Feldvēgs . . . Mašīnu elementi ar prakt. darbiem. Ceļamās mašīnas ar prakt. darbiem. Kinematika.
3. Prof. N. Šīmanis . . . Tvaika mašīnas. Iekšdegu dzinēji. Sūkņi un kompresori. Virzuļu mašīnu projektēšana. Mašīnu izmēģināšana (prakt. darbi). Diploma darbu projektēšana.
4. Prof. R. Hennigs . . . Techn. mēchanika I (statika un stipr. mācība). Techn. mēchanika II (dinamika). Techn. mēchanika III (hidraulika).
5. Prof. G. Taube . . . Māteriālu izmēģināšana ar prakt. darbiem. Tehnoloģiski pētījumi ar prakt. darbiem. Techniskā rasēšana.
6. Prof. A. Milodrovskis . . . Tekstilrūpniecība. Diplomu darbu projektēšana.
7. Doc. G. Nolteins . . . Lokomotīvu un dzelzsceļu ripojošais sastāvs.
8. Doc. O. Hābermanis . . . Turbīnes. Ventilātori un rotācijas sūkņi. Mēchaniskā siltuma mācība. Rotācijas mašīnu projektēšana. Mašīnu izmēģināšana (prakt. darbi). Diploma darbu projektēšana.
9. Doc. O. Hakelis . . . Būvkonstrukcijas ar prakt. darbiem. Būvstatika ar prakt. darbiem. Diploma darbu projektēšana.
10. Doc. L. Hūnchens . . . Ēlektrotehnikas pamatvilcieni. Ēlektrotehniskā lāborātorija.
11. Doc. A. Bankins . . . Apkurināšana un vēdināšana. Apkurināšanas un vēdināšanas iekārtu projekti. Vēsināmas mašīnas. Diploma darbu projektēšana.
12. Doc. K. Rezevskis . . . Spēka stacijas. Fabriku organizācija. Fabriku būve un iekārta. Diploma darbu projektēšana.
13. Doc. V. Vencelides . . . Bencīna motori un automobiļi ar prakt. darbiem.

14. Doc. E. Āboliņš . . . Kurtuves un tvaika katli. Siltuma izmantošana. Tvaika katlu projektēšana. Tvaika katlu izmēģināšana. Diploma darbu projektēšana.
15. Doc. A. Zīle Kuģubūvniecība.
16. Doc. V. Kirchengrābers. Ēlektrotehnika.
17. Asist. T. Tīfs Būvkonstrukcijas.
18. Asist. J. Levāns Techniskā rasēšana.

Pārējie mācības plānā paredzētie priekšmeti: augstākā matēmatika, tēlojošā ģeometrija, fizika, ķīmija un citi, kuŗiem mācības spēki nebija paredzēti mēchanikas fakultātes sastāvā, tika pasniegti no citu fakultāšu mācības spēkiem, kā tas bija parasts jau agrāk Rīgas Politechn. Institutā. Tādā pat kārtā mēchanikas fakultātes locekļi pasniedza mašintehniskos priekšmetus citās fakultātēs, kur tas mācības plānos nebija paredzēts (Inž. zin. ķīmijas, architektūras fakultātēs).

Priekšlasījumi iesākās 1919. gada 1. oktobrī, bet tie bija jāpārtrauc, pateicoties kara darbībai, 9. oktobrī un varēja turpināties 22. novembrī.

Ar šādu pārtraukumu 1919./20. m. gada I. sēmēstris tika pagarināts līdz 1920. gada 1. martam un II. sēmēstris līdz tā pašā gada jūnija beigām.

Tūlit pēc mācību sākuma fakultāte nosprieda izstrādāt mācības un pārbaudījumu noteikumus. Šim nolūkam izvēlēja sevišķu komisiju un no viņas izstrādātos mācības un pārbaudījumu noteikumus fakultāte pieņēma 1920. g. 9. februārī un iesniedza apstiprināšanu Dekānu un Organizācijas Padomēm.

Tālāk tika nolemts, ka mēchanikas fakultāti beigušiem piešķiramās tiesībās ietilpst tiesība: „Izstrādāt projektus un izvest visu veidu būvdarbus, izņemot pilsētu dzīvojamo ēku projektus un sabiedriskas ēkas, cik tālu tie nekalpo tehniskiem nolūkiem“.

Tā kā mācību sākumā visi mācības spēku sastāvā paredzēti mācības spēki neatradās Rīgā, tad daži priekšmeti, kā tekstilrūpniecība, dzirnavas, siltuma izmantošana, nevarēja tikt pasniegti.

1920. gada jūnija beigās tika noturēta pirmā galvenā un aroda priekšmetu pārbaudījumu sesija. Pēc jaunajiem pārbaudīšanas noteikumiem tos izturēja 1 students un ieguva inženiera-technologa gradu. Bez tam pārbaudījumus pēc bij. Rīgas Politehniskā Institutā programmas izturēja arī 1 students un ieguva inženiera-technologa gradu ar uzslavu.

Fakultāte pielika visas pūles, lai iegādātos mācības līdzekļus piešķirtā kredīta robežās. Uz vietas iepirka pēc iespējas aparātus un instrumentus ēlektrotehniskai un tehnoloģijas lāborātorijām, kā arī iekārtoja fotografisku lāborātoriju diapozitīvu izgatavošanai.

Tālāk iegādāja grāmatas un žurnālus rokas bibliotēkām, izgatoja diapozitīvus.

Ārzemju pasūtījumiem nolemto kreditu labākai izlietošanai 1920. g. vasarā komandēja uz ārzemēm prof. P. Denferu, lai iepirktu resp. pasūtītu aparātus, instrumentus un mašīnas elektrotehniskai un materiālu pārbaudīšanas laboratorijām, kā arī mehāniskai darbnīcai.

Mācības līdzekļi ieguva vērtīgu pieaugumu ar Armijas Tehniskās Pārvaldes dāvētām automobiļu un aeroplānu daļām, un pilnīgi jauna lidmašīnu motora, kuŗi nolemti bencina motoru un spēka braucēju katedrai.

1919./20. mācības gada beigās mācības līdzekļu kopsuma sastādīja 438 numurus, kuŗu starpās 128 — grāmatas. Šai sarakstā Rīgas Politehniskam Institūtam piederējušie mācības līdzekļi nav ieskaitīti, jo faktiskā pārņemšana vēl nebija notikusi, kautgan tos izlietoja mācību pasniegšanai.

1920./21. mācības gads.

Šis mācības gads noritēja puslīdz normālos apstākļos, kaut gan mazākus traucējumus ienesa tehniskās mehānikas pasniedzēja prof. R. Henninga saslimšana un būvkonstrukciju pasniedzēja doc. O. Hakeļa nāve; fakultātei izdevās tomēr laikā iztrūkumu aizvietot ar to, ka atbrīvojošos priekšmetus uzņēmas pagaidām citi mehānikas resp. inženierzinātņu fakultātes mācības spēki, tā kā nopietni mācības gaitas traucējumi tika novērsti. Tikai arī jau iepriekšējā gadā neaizņemtiem priekšmetiem — tekstilrūpniecībai, dzirnavām un siltuma izmantošanai — bija jāizpaliek arī šai gadā. Šie priekšmeti tomēr ietilpst speciālos, tā kā viņu iztrūkums netraucēja vispārējo mācības plānu.

1920. gada decembrī prof. Rodzevičs-Beļevičs tiek ievēlēts par stundu profesoru speciālā mehāniskā metallu tehnoloģijā.

1921. gada februārī Doc. G. Nolteins ievēlēts par profesoru. Mācības gada beigās galīgi aizvietoti svarīgie priekšmeti — tehniskā mehānika un būvkonstrukcijas. Tehniskai mehānikai ievēlēts doc. A. Vītols un būvkonstrukcijām un būvstatikai — būvinž. P. Zilīte.

Februārī noturēta pārbaudījumu sesija pēc bij. Rīgas Politehniskā Institūta programmas, pie kam inženiera-technologa gradu ieguva 3 studenti. Maija beigās pārbaudījumus pēc jaunās programmas izturēja 1 students un ieguva inženiera-technologa gradu, un pēc bij. Rīgas Politehniskā Institūta programmas — 1 students, iegūdam inženiera-technologa gradu.

Par fakultātes mācības līdzekļiem jāsapaka, ka 1920./21. mācības gads atnesa krietnu viņu pieaugšanu.

Nepārtraukti iegādātas grāmatas un žurnāli, kā arī laboratoriju papildināšana ņemusi labvēlīgāku virzienu, jo 1921. gada pavasarī sāka pienākt 1920. gada vasarā elektrotehniskai un materiālu izmēģināšanas

lāborātorijai, kā arī mēchaniskai darbnīcai pasūtītas mašīnas un aparāti, kuŗu uzstādīšana sāka bez kavēšanās.

1921. g. martā bij. Rīgas Politehniskā Institutā mēchanikas nodaļas inventārs pārņemts mēchanikas fakultātes inventāra sastāvā. Kopā ar viņu fakultātes inventāra sastāvs 1921. g. jūnija beigās — 1355 Nr. Nr., kuŗos ietelp 412 grāmatu Nr. Nr. bibliotēkā.

1921./22. mācības gads.

Šī mācības gada sākums beidzot deva fakultātei pārbaudījumu noteikumu apstiprināšanu Organizācijas Padomē (iesniegts Dekānu Padomei 1920. g. februārī). Pagājušā sēmeštra beigās ievēlētie jaunie mācības spēki varēja sākt savu nodarbošanos. Rīgā ieradies arī ilgi gaidītais docents E. Āboltiņš un sācis savus priekšlasījumus.

1921. g. septembrī profesors Rodzevičs-Beļevičs atstāj fakultāti, sekodams Krakovas Kalnu Akadēmijas uzaicinājumam.

Mācības gaita ievirzījusies normālās slīdēs un studējošiem radusies iespēja sekmīgi strādāt elektrotehniskā lāborātorijā; arī tehnoloģiskā lāborātorijā iespējams izvest normālus praktiskus darbus. Oktobrī nodota lietošanā pilnīgi par jaunu iekārtotā materiālu izmēģināšanas lāborātorija.

Fakultāte nolēmj šai lāborātorijā dibināt oficiālu materiālu izmēģināšanas iestādi: tika izstrādāti attiecīgi noteikumi un iesniegti apstiprināšanai Organizācijas Padomei. Apstiprināšana notika 1922. g. jānvāŗa beigās un ar 1. februāri 1922. g. materiālu izmēģināšanas stacija uzsāka savu oficiālu darbību.

Uz kaŗa resora ierosinājumu tiek apspriests jautājums par virsnieku piekomandēšanu izglītošanai speciālos tehniskos priekšmētos un iesniegts attiecīgs priekšlikums Organizācijas Padomei apstiprināšanai.

Ar Pēterpils Tehnoloģiskā Institutā prof. J. Pšenicina ievēlēšanu fakultātei izdevās aizvietot līdz šim vēl brīvos priekšmetus — tekstilrūpniecību un dzirnavas (sākot ar 1922./23. m. g.). 1921./22. m. gada pārbaudījumu sesijas rezultāti uzrādīja, ka fakultāti nobeiguši 3 studenti ar inženiera-mēchanika gradu un 7 studenti ar inženiera-technologa gradu. Pēc bij. Rīgas Politehniskā Institutā programmas fakultāti beiguši 2 studenti ar inženiera-technologa gradu ar uzslavu. Šie bija pēdējie gala pārbaudījumi pēc bij. Rīgas Politehniskā Institutā programmas. Pie elektrotehniskās katedras ievēlēts docents inž. K. Tormanis, kā arī vispāri mācības spēku skaits pavairojies ar 4 asistentu un 1 subasistenta ievēlēšanu.

Fakultātes mācības līdzekļi arī 1921./22. m. gadā papildināti saskaņā ar atvēlētā kredita apmēriem. Inventāra Nr. Nr. skaits palielinājies par 1120 un 1922. g. jūnija beigās sasniedzis 2475 Nr. Nr. Bibliotēka vien

pieaugusi par 437 Nr. un sasniegusi jūnija beigās 849 Nr. Ari mēchaniskā darbnīcā pieaudzis mašīnu un darba rīku skaits, tā kā radusies iespēja ne tikai veikt lāborātoriju mašīnu uzstādīšanu, bet arī izvest pašu līdzekļiem visus vajadzīgos mašīnu un aparātu remontus.

1922./23. mācības gads.

Jaunās Universitātes satversmes ievēšana ar šā mācības gada sākumu izsauca jaunu dekāna, sekretāra un delegātu vēlēšanu Universitātes Padomē. Darbu sācis jaunievēlētais tekstilrūpniecības un dzirnavu priekšstāvis. Atklāti virsnieku kursi un fakultātei piekomandēti 6 virsnieki speciālai sagatavošanai.

Dēkanu Padomes uzdevumā fakultāte izstrādājusi noteikumus doktora grada iegūšanai.

Pateicoties liela studentu skaita nesekmībai pirmajā studiju gadā, fakultāte uzskaitīja par nepieciešamu uzsādīt studējošiem zināmas minimālprasības, par kuru neizpildīšanu noteiktā laikā viņi izslēdzami no fakultātes. No jauna apspriests arī jautājums par inženieru un tehniķu tiesībām, kā arī tiesībām saukties par inženieri Latvijā un ieņemts stāvoklis attiecībā uz Iekšlietu Ministrijas priekšlikumu. 1923. g. aprīlī stājās spēkā no Saeimas pieņemtā Universitātes Satversme un fakultāte spēra soļus jautājiēnā par profesora titula piešķiršanu Latvijas Universitātē fakultātes profesoriem no bij. Rīgas Politehniskā Institūta un citām Krievijas tehniskām augstskolām. Fakultāte atrada, ka viņas profesori ir pielīdzināmi doktoriem resp., maģistriem un sasniedza saviem profesoriem šā titula atzīšanu Universitātes Padomē.

Mācības gadā izvirzījās studiju plāna caurskatīšanas un pārstrādāšanas nepieciešamība, jo radās iespēja ar 1923. g. septembri atklāt elektrotehnisko nozari. Šie darbi uzticēti sevišķai komisijai un viņas izstrādātie mācības plāni 3 nozarēm: mašīnbūvniecības, tehnoloģijas un elektrotehnikas — no fakultātes pieņemti. Kredītu trūkuma dēļ bija jāatsakās no kuģubūvniecības nozares atvēršanas, bet mašīnu būvniecības nozarei pievienots speciālpriekšmets „kuģu būvniecība“. Uz šo priekšmetu fakultāte ievēlēja Prof. Č. Klarku no Odesas.

Sakarā ar mācības plānu grozīšanu izmainīts arī vispārējais mācības laiks. Studiju laiks nolikts uz 5 gadiem, ieskaitot arī diploma projekta izstrādāšanu.

Sakarā ar jaunās Universitātes Satversmes spēkā stāšanos izdarītas jaunas dekāna, sekretāra un Universitātes Padomes delegāta vēlēšanas 1923./24. mācības gadam.

Fakultātei bija jāapspriež arī docentu venia legendi atzīšanas jautājieni. No fakultātes profesoriem sastādīta īpaša komisija lūkoja caur docentu zinātniskos darbus un tiem tika piešķirtas venia legendi.

Ēlektrotehniskās nozares atklāšanai vajadzīgo profesūru fakultāte nolēma aizvietot ar publisku uzaicinājumu. 1922./23. m. gadā fakultāti nobeidza 10 studējošie, no tiem 4 ar inženiera-mēchanika un 6 ar inženiera-technologa gradu, pirmo starpā viens ar akadēmiskām tiesībām.

Ari 1922./23. mācības gadā mācības līdzekļu papildināšana izvesta budžeta atvēlētās robežās. Iekārtota lāborātorija bencinmotoriem un spēka braucējiem, kurā uzstādīts aparāts dzinēju izmēģināšanai. Šī lāborātorija papildinājās savos mācības līdzekļos ar bagātīgu „Skoda Werke“ (Čecho-Slovakijā) dāvinājumu no daudzām automobiļu daļām un ar „Brunošanās Pārvaldes“, mēchanikas fakultātes rīcībā nodotiem „Fiat“ motoru un vienu vieglo automobili (Stoever).

Inventāra numuru skaits pieaudzis par 1528, jūnija beigās kopējs skaits sasniedzis 4003. Nr., no kuriem 1340 — bibliotēkās.

1923./24. mācības gads.

Šī mācības gada sākumā fakultātei bija jānožēlo būvkonstrukciju vecākā asistenta T. Tifa miršana un jārupējās par viņa aizvietošanu ar jaunievēlēšanu. Ēlektrisko mašīnu būvniecības profesora vieta aizvietota, pamatojoties uz pagājušā sēmēstra beigās izsludināto uzaicinājumu, ar Hanoveras profesora Dr. ing. A. Brikmaņa ievēlēšanu.

Rīgā ieradies profesors Č. Klarks un sācis savu darbību.

Uz kara resoru ierosinājumu fakultāte apsprieda gaisa kuģniecības katedras dibināšanu un nolēma tādu dibināt zem nosaukuma „katedra gaisa kuģniecībā un spēka braucējos.“

Universitātes Saimniecības Padome izstrādājusi materiālu izmēģināšanas stacijai jaunas instrukcijas, kuŗas pieņemtas Universitātes Padomē. Uz instrukciju pamata fakultāte iesniegusi Universitātes Padomei un Universitātes Saimniecības Padomei budžeta projektu un jaunu tarifu tabeli 1924./25. budžeta gadam.

Fakultāte kopīgi ar inženierzinātņu, ķīmijas un lauksaimniecības fakultātēm izstrādājusi noteikumus komandējumiem zināniskos nolūkos, kā arī pamatus likumam par fakultāti beigušo tiesībām.

Fakultāte ievēlējusi par profesoru vecāko docentu tehniskā mēchanikā Dr. ing. A. Vitolu un piešķīrusi profesoriem P. Denferam un G. Nolteinam Dr. honoris causa gradus.

1923./24. mācības gadā fakultāti nobeiguši 10 studējošie, no tiem 5 ar inženiera-mēchanika un 5 — ar inženiera-technologa gradu.

Mācības līdzekļu pieaugums 1923./24. m. g. sastāda 979 inventāra numurus, un vispārējais skaits pieaudzis uz 4982 numuriem, no kuriem 1547 — bibliotēkās. Grāmatu skaits pieaudzis pavisam tikai par 207 Nr., kas izskaidrojams ar grāmatu cenu nesamērīgu pieaugšanu. Lai arī 1923./24. m. gadā ēlektrotehniskai lāborātorijai iegādāti daudzi jauni mācības līdzekļi, tad tomēr galvenie no tiem iekļūs inventāru sarakstos tikai 1924./25. budžeta gadā.

2. Mācības gaita.

Pie mēchanikas fakultātes pašlaik pastāv 3 nozares: mašīnbūvniecības, tehnoloģijas un elektrotehnikas, kamēr ceturtā, kuģu būvniecības nozare, līdz šim nevarēja nodibināties līdzekļu trūkuma dēļ. Visās nozarēs mācības priekšmetus iziet 5 gados pie vienādiem mācības plāniem 2 pirmos studiju gados. Speciālizēšanās elektrotehnikas nozares studentiem sākās jau 3. gadā kamēr mašīnbūvniecības un tehnoloģijas nozarēm vēl 3. gadā pastāv kopēji mācības plāni un speciālizēšanās sākās tikai 4. studiju gadā.

a) Mācības priekšmeti sastāv no priekšnesumiem, to vingrinājumiem, laboratoriju darbiem, projektiem un iedalās gada vai sēmeštra priekšmetos. Pēdējie ir galvenā pārbaudījuma priekšmeti. Studentus pielaiž pie šī pārbaudījuma tikai tad, ja tie sekmīgi beiguši visus gada priekšmetus un var uzrādīt kopsumā vismaz 12 mēnešus ilgu darbnīcas praksi. Lai neapgrūtinātu studentus ar pārāk lielu speciālo priekšmetu skaitu, katrā nozarē bez speciāliem priekšmetiem, kuģi galvenā pārbaudījumā obligātoriski visiem šīs nozares studentiem, ir vēl priekšmeti, pēc izvēles, kas atbilst šaurākai speciālitātei kādas nozares robežās.

b) Mēchanikas fakultātes smaguma punkts inženieru izglītošanā — ir ievadīt studentus patstāvīgā projektu izstrādāšanā. Šo mērķi sasniedz pakāpeniski ar priekšmetiem, kas sadalīti uz visu studiju laiku.

Pirmā mācības gadā priekšmets „Techniskā zīmēšana“ ievada studentus mašīnzīmēšanā, izgatavojot pēc modeļiem darbnīcu zīmējumus, piegriežot vērību pareizai mēru ierakstīšanai un virsmas apstrādāšanas veidiem.

Otrā mācības gadā studenti nodarbināti pie mašīnu sastāvdaļu projektiem, aprēķinot un projektējot mašīnu savienojumu daļas un to pievaddaļas.

Būvkonstrukciju priekšmeta projektos studentus iepazīstina ar atsevišķo būvdaļu izpildījumu, kam beigās seko pilnīgas ēkas projekts.

Atbalstoties uz 2 pirmos gados iegūtām zināšanām 3. un 4. mācības gadā studenti stājas pie projektu aprēķiniem un izstrādājamām ceļāmām un transporta iecīcēm, virzuļu, rotācijas un elektrības mašīnām, skatoties pēc izvēlētās nozares. Būvkonstrukciju statikas projektos ietelp virs- un apakšzemes būvju aprēķini un projektu izstrādājumi, par cik tas stāv sakarā ar mašīnu ietaisēm, piegriežot sevišķu vērību dzelzsbetona būvēm. Piektā un pa daļai arī jau 4. mācības gadā, apstrādājamie projekti ir katrā nozarē citādi, piegriežot jo sevišķu vērību šaurākai speciālitātei. Tiklīdz izturēti galvenie pārbaudījumi mutes vārdiem, students stājas pie diplomdarba izstrādāšanas. Pēdējais pastāv no patstāvīga plašākā apjoma projekta līdz ar pašizmaksas aprēķinu tai speciālitātē, kuģu students izvēlas, vai arī tehniski-zinātniska problēma patstāvīgas apstrādāšanas laboratorijā.

Šāda darba izvešanā un aizstāvēšanā students parāda iegūtās zināšanas, kā arī savas spējas šīs zināšanas pareizi un lietišķi izmantot.

Mēchanikas fakultātes pirmo 5 gadu pastāvēšanas laikā ir izstrādāti sekoši diplomprojekti: 1) Saspiesta gaisa radīšanas ietaise ar Gildnera dzinēju. 2) Papīra fabrika ar 800 pudu papīra ražošanas spēju dienā. 3) Zāģētava (koku) līdz ar mēchanisko būvgaldniecību ar tvaika dzinēju spēku. 4) Automobiļu remontu darbnīca. 5) Radiotēlegrafa stacija uz 35 KW ar dzinēja spēku no tvaika turbīnas. 6) Bulšu fabrikas projekts. 7) Konservu bundžu fabrika ar 30.000 gab. dienas izlaidumu. 8) Čuguna lietuves projekts. 9) Koku zāģētava ar mucu fabriku. 10) Koku slīpētava ar papes fabriku. 11) Papīru fabrika. 12) Koku zāģētavas projekts. 13) Lokomotīves projekts. Ātrums 140 klm. 14) Lokomotīves projekts preču vilcienam 5/5. 15) Tvaika dzirnavu projekts. 16) Kokvilnas austuves projekts. 17) I Rīgas pilsētas slimnīcas apgādāšana ar siltumu no ēlektriskās centrāles. 18) Ēlektriskā spēka centrāle ar tvaika turbīnām 15.000 K. W. — ar tvaikturbīnas projektu. 19) Rudzu sudmalu projekts uz 10.000 pudu dienā. 20) Fabrika koka masas izgatavošanai 21) Salmupapīru fabrika. 22) Hidroēlektriskā spēka centrāle pie Amatas upes. 23) Darba rīku fabrikas projekts. 24) Pirmās Rīgas Pilsētas slimnīcas apgādāšana ar siltumu no ēlektriskās centrāles. 25) Čugunalietuves projekts. 26) Lidmašīnu remontdarbnīcas projekts. 27) Liepājas ēlektriskās spēka stacijas projekts. 28) Linu mērcētavas un vērptuves projekts. 29) Hidroēlektriskā spēka stacija. 30) Drāts un dzelzs velmētavas projekts. 31) Cauruļu lietuves projekts. 32) Papes fabrikas projekts. 33) Amatas hidroēlektriskā spēka stacija. 34) Spēka stacijas projekts Slokai.

c) Lai atvieglotu un padziļinātu studijas, lieto sekošus palīglīdzekļus 1) vingrinājumus priekšnesumu priekšmetos, 2) lāborātorijas universitātē un tehniskus pētījumus darbnīcās un fabrikās, 3) darbnīcu praksi un zinātniskas ekskursijas.

Vingrinājumi atsevišķos priekšmetos attiecināmi galvenā kārtā uz pirmā un otrā mācības gada sagatavošanas priekšmetiem kā piem.: vingrinājumi augstākā matēmatikā pirmā un otrā mācības gadā, statikā — pirmā, dinamikā un hidraulikā — otrā, tēlojošā ģeometrijā — pirmā mācības gadā.

Vingrinājumi matēmatikā un mēchanikā pastāv uzdevumu atrisināšanā tais jautājumos, kuri aplūkoti priekšnesumos, lai tos vieglāki piesavinātos.

Tēlojošas ģeometrijas vingrinājumu uzdevums — veicināt iztēlošanas spēju telpā, ko studenti panāk, pagatavojot zīmējumus ar līniju, laukumu un ķermeņu visdažādāko savstarpējo stāvokļu aplūkošanu dažādos tēlošanas un konstrukcijas paņēmiēnos. Ēlektrotehnikas nozares studenti ar vingrinājumu palīdzību maiņstrāvas teorijā iepazīstās ar maiņstrāvas darbības lauku un maiņstrāvas problēmu atrisināšanu.

Svarīgākie palīglīdzekļi inženieru izglītošanā ir laboratorijas. Līdz ar fizikas un ķīmijas priekšnesumiem pirmā mācības gadā notiek praktiski darbi fizikas un ķīmijas laboratorijās, kurās studenti mācās izdarīt mērošanas dažādās fizikas nozarēs un svarīgākās ķīmiskas analīzes.

Materiālu pārbaudes laboratorija dod iespēju studentiem trešā un ceturtā gadā iepazīties ar mašīnbūvniecībā svarīgāko konstrukcijas materiālu un būvmateriālu īpašībām, pie kam, pateicoties laboratorijas rīcībā esošām mašīnām un aparātiem jo plašā mērā lieto visdažādākās materiālu pārbaudes metodes.

Technoloģiskā laboratorijā izpēta tekstil- un papīra rūpniecības ražojumus viņu īpašībās un sastāvā.

Ēlektrotehnikas laboratorija paredzēta ēlektrotehnikas nozares studentu praktiskiem darbiem 3-ā, 4-tā un 5-tā mācības gados, kā arī citu nozaļu studentiem 3-ā mācības gadā. Mērošanas laboratorijā (I laboratorija) studenti, izdarīdami mērošanas, iepazīstās ar ēlektības mērojamo aparātu uzbūvi un īpašībām un ar dažādām metodēm ēlektības lielumu mērošanā. Vesela darbu virkne dod iespēju studentiem pamatīgi iepazīties ar maiņstrāvas īpašībām un izpētīt materiālus viņu magnētiskās un ēlektriskās īpašībās. Mašīnu laboratorijā (II laboratorija) studenti nodarbojas ar ēlektības mašīnu un stiprās strāvas aparātu izpētīšanu. Ar sevišķi piemērotu uzdevumu izvēli panāk sekošus ieguvumus: iepazīšanos ar ēlektības mašīnu pārbaudes dažādām metodēm, darbības īpašību izpratni pie dažādiem darba nosacījumiem, konstrukcijas iespaids izpratni. III laboratorija 5-tā mācības gadā ir domāta kā augstsprieguma un radio-tēlegrafijas laboratorija, bet līdz šim līdzekļu trūkuma dēļ nav realizēta. Vēl pašā attīstības stadijā atrodas bencīna motoru un spēka braucēju laboratorija, kurā mašīnbūvniecības nozares studenti iegūst nepieciešamās zināšanas spēka braucēju un gaisakuģniecības laukā. Laboratorijas darbi palīdz studentiem iepazīties ar motoru konstrukcijām un laboratorijas mēģinājumi un parauga braucieni ārpus tās sniedz darbības īpašību pamatīgu izpratni.

Iedziļināšanos spēka mašīnu mācībā panāk ar spēka mašīnu un tvaika ražotāju pētīšanu. Bet tā kā mēchanikas fakultātes rīcībā līdz šim tādas laboratorijas nav, tad šos pētījumus pēc iespējas izdara vietējo fabriku un centrāļu piemērotās mašīnu ietaisēs.

Atziņa, ka sekmīgas inženieru zinātņu studijas un vēlāka inženieru darbība fabrikā ir iespējama tikai tad, ja jau laikus ar fabriku darbību stājas ciešā sakarā, mēchanikas fakultāte prasa no saviem absolventiem obligātorisku fabrikas praksi atslēdznieku darbnīcā, virpotavā, smēdē un lietuvē, kas studentam jāiegūst pirms studiju sākuma vai vismaz vasaras mēnešos studiju laikā.

Beigās studiju padziļināšanas un redzes aploka paplašināšanas nolūkā sarīko zinātniskas ekskursijas uz dažādu rūpniecības nozaļu darbnīcām, fabrikām un spēka ietaisēm iekš- un ārzemēs.

3. Mēchanikas fakultātes mācības spēku sastāvs.

a) K ā s a s t ā d ī j i e s.

Bij. Rīgas Politehniskā Institutā Reorganizācijas Komisija izvēlēja 12. augustā 1919. g. fakultātes apakškomisiju, sastāvošu no mēchanikas fakultātes pārstāvja Prof. P. Denfera k-ga, Tirdzniecības un Rūpniecības Ministrijas pārstāvja Inž. K. Rezevska k-ga, Inženieru Savienības pārstāvja Inž. techn. K. Buša k-ga.

Uz šīs apakškomisijas priekšlikumu tika no centrālās kollēģijas izvēlēts fakultātes k o d o l s (4. septembrī 1919. g.), kuŗu apstiprināja Izglītības Ministris (6. septembrī 1919. g.).

Fakultātes k o d o l ā iegāja sekoši kungi: prof. Feldvēgs, inž. Rezevsks, prof. Šīmanis, doc. Hābermanis un 1. septembrī 1919. g. no ministra apstiprinātais dekāns prof. P. Denfers.

Uz fakultātes k o d o l a priekšlikumu notika fakultātes locekļu vēlēšanu centrālā kollēģijā un viņu apstiprināšana no Izglītības ministra.

Līdz 25. septembrim 1919. g. bija ievēlēts un ministra apstiprināts šāds mēchanikas fakultātes mācības spēku s a s t ā v s: Prof. P. Denfers — mēchaniskā tehnoloģija, prof. R. Feldvēgs — mašīnu elementi, prof. N. Šīmanis — spēka mašīnas, prof. Hennings — tehniskā mēchanika, prof. G. Taube — māteriālu pārbaudīšana, prof. A. Milodrovsks — tekstilrūpniecība, doc. G. Nolteins — lokomotīves, doc. O. Hābermanis — spēka mašīnas, siltuma tehnika, doc. O. Hakelis — būvkonstrukcijas, doc. L. Hūnchens — elektrotehnika, doc. A. Bankins — siltuma tehnika, doc. K. Rezevsks — spēka mašīnas un speciālā tehnoloģija, doc. V. Venclides — spēka mašīnas, doc. E. Āboliņš — ceļamās mašīnas un siltuma tehnika, doc. V. Kirchgrābers — elektrotehnika, doc. A. Zīle — kuģu būvniecība, asist. T. Tīfs — būvkonstrukcijas, asist. J. Levāns — mašīnu zīmēšana.

b) K ā m a i n ī j i e s.

Prof. Milodrovsks, kuŗš bija 1919. g. vasarā aizceļojis uz savu dzimteni — Poliju, neatgriezās vairs Rīgā.

Docents E. Āboliņš ieradās Rīgā 1921. g. vasarā un iesāka savu darbību septembrī 1921. g.

Doc. A. Zīle neatsaucās uz uzaicinājumu ieņemt katedru.

Doc. V. Kirchgrābers — ar viņu nebija iespējams stāties sakaros.

1920. gads.

Maijs. Inž. el. K. Tormanis tiek ievēlēts par docentu elektrotehnikā.

Oktobris. Asistents J. Levāns slimības dēļ izstājās no mācības spēku sastāva — inž. E. Liepiņš tiek ievēlēts par asistentu tehniskā

zīmēšanā. — Inž. J. Pestmalis tiek ievēlēts par asistentu mašīnu elementos.

Decembris. Doc. O. Hakelis mirst.

Prof. Rodzevičs-Beļevičs tiek ievēlēts par stundu profesoru speciālā mēchaniskā tehnoloģijā.

Stud. J. Āboliņš tiek ievēlēts par subasistentu mēchaniskā tehnoloģijā.

1921. gads.

Februāris. Prof. Hennigs slimības dēļ izstājas no mācības spēku sastāva.

Vec. docents G. Nolteins tiek ievēlēts par profesoru.

Marts. Inž. P. Zilīte tiek ievēlēts par docentu būvkonstrukcijās.

— Inženieru fakultātes doc. A. Vītols tiek ievēlēts par docentu tehniskā mēchanikā.

Septembris. Prof. Rodzevičs-Beļevičs tiek aicināts no kalnu akadēmijas Krakovā un izstājas no mācības spēku sastāva. — Doc. A. Vītols tiek ievēlēts par vecāko docentu.

Jaun. asist. E. Liepiņš izstājas no mācības spēku sastāva. — Inž.-techn. R. Rūtiņš tiek ievēlēts par jaun. asistentu tehniskā zīmēšanā.

Novembris. Inž.-techn. H. Pestmalis tiek ievēlēts par jaun. asistentu māteriālu pārbaudīšanā.

1922. gads.

Aprilis. Prof. Pšenicins tiek ievēlēts par profesoru tekstilrūpniecībā. — Subasist. J. Āboliņš tiek ievēlēts par jaunāko asistentu mēchaniskā tehnoloģijā. — Stud. K. Mellupis tiek ievēlēts par subasistentu mašīnbūvniecībā.

Maijs. Inž. M. Rozenaueris tiek ievēlēts par jaun. asistentu tehniskā mēchanikā. — Inž.-techn. O. Mitenbergs tiek ievēlēts par vec. asistentu ceļamās mašīnās. — Doc. K. Tormanis tiek ievēlēts par vec. docentu. — Doc. P. Zilīte tiek ievēlēts par vec. docentu.

Jūlijs. Inž. E. Cizarevičs tiek no ministra apstiprināts par stundu docentu.

Novembris. Stud. P. Bārs tiek ievēlēts par subasistentu elektrotehnikā.

1923. gads.

Aprilis. Stud. O. Luchss tiek ievēlēts par subasistentu mēchaniskā tehnoloģijā.

Maijs. Prof. Č. Klarks tiek ievēlēts par profesoru kuģu būvniecībā. — Jaun. asistents J. Āboliņš tiek ievēlēts par asistentu. — Jaun. asistents N. Rozenaueris tiek ievēlēts par asistentu. — Inž.-elektr. V. Doniņš tiek ievēlēts par vec. asistentu elektrotehnikā. — Asist. R. Rūtiņš pāriet no tehniskās zīmēšanas uz spēka mašīnām.

Jūnijs. Vec. asistents T. Tīfs mirst.

Septembris. Stundu docents E. Cizarevičs tiek ievēlēts par vecāko docentu. — Arhitekts V. Krūmiņš tiek ievēlēts par vecāko asistentu būvkonstrukcijās. — Jaun. asistents H. Pestmalis pāriet no materiālu pārbaudīšanas uz tehnisko zīmēšanu. — Inž.-techn. V. Burkevics tiek ievēlēts par jaun. asistentu materiālu pārbaudīšanā.

Oktobris. Subasistents P. Bārs mirst. — Prof. Dr. inž. A. Brikmanis tiek ievēlēts par profesoru elektromašīnās.

Decembris. Stud. P. Rudzītis tiek ievēlēts par subasistentu elektrotehnikā.

1924. gads.

Maijs. Vec. docents Dr. inž. A. Vītols tiek ievēlēts par profesoru.

c) Kas izpildījuši fakultātes administratīvos amatus.

1919./20. g. Dekāns: prof. P. Denfers; sekretārs: Doc. A. Bankins.

1920./21. g. Dekāns: Prof. Denfers; sekretārs: A. Bankins.

1921./22. g. Dekāns: Prof. Denfers; sekretārs: A. Bankins.

1922./23. g. Dekāns: Prof. P. Denfers; sekretārs: A. Bankins.

1922./23. g. Dekāns: Prof. P. Denfers; sekretārs: Vec. doc. E. Āboliņš.

1923./24. g. Dekāns: Vec. doc. E. Āboliņš; sekretārs: Vec. doc. A. Bankins.

4. Fakultātes nodaļu sastāvs, katedru skaits un apzīmējums un pasniedzamo priekšmetu saraksts.

Mēchanikas fakultāte nesadalās atsevišķās nodaļās, bet tikai dažādās nozarēs:

1) Mašīnbūvniecības nozare, 2) Tehnoloģijas nozare, 3) Elektrotehnikas nozare, 4) Kuģu būvniecības nozare (nav vēl atvērta).

Mācības plāns visām nozarēm pirmos divos gados ir pilnīgi vienāds. Trešais mācības gads mašīnbūvniecības un tehnoloģijas nozarēm ir kopējs, turpretim elektrotehnikas nozarē blakus priekšmetiem, kuģi ir kopēji ar pirmām divām nozarēm, tiek pasniegti jau speciālie priekšmeti. Ceturtā un piektā mācības gadā katrai nozarei ir savs mācības plāns.

Mēchaniskai fakultātei, ieskaitot visas četras nozares, ir paredzētas sekošas 17 katedras:

I. Kopējas katedras:

- 1) Techniskā mēchanika.
- 2) Mašinu elementi.
- 3) Ceļamas mašīnas un transportierīces.
- 4) Spēka mašīnas.
- 5) Siltuma tehnika.
- 6) Mēchaniskā tehnoloģija.
- 7) Būvkonstrukcijas.
- 8) Māteriālu pārbaudīšana.
- 9) Vispārējā elektrotehnika.

II. Speciālas katedras:

A. Mašīnbūvniecības nozarē. 10) Lokomotīves un dzelzsceļu ripojošais sastāvs. 11) Lidmašīnas un spēka braucēji.

B. Tehnoloģiskā nozarē. 12) Tekstilrūpniecība. 13) Speciālā tehnoloģija.

C. Elektrotehnikas nozarē. 14) Teorētiskā elektrotehnika. 15) Pielietojamā elektrotehnika.

D. Kuģu būvniecības nozarē. 16) Kuģu būvniecība. 17) Kuģu mašīnas.

Pašlaik mēchanikas fakultātes mācības plānā paredzēti šādi priekšmeti:

Katedra.	Priekšmeti:
1) Techniskā mēchanika	Techniskā mēchanika I (statika un stipruma mācība). Techniskā mēchanika II (dinamika). Techniskā mēchanika (hidraulika).
2) Mašinu elementi . .	Mašinu elementi. Kinematika. Techniskā zīmēšana.
3) Ceļamas mašīnas un transportierīces . .	Ceļamas mašīnas u. t. t.
4) Spēka mašīnas . . .	Tvaika Mašīna: Rotācijas mašīnas I (ūdens turbīnes un centrifugālie pumpji). Rotācijas mašīnas II (tvaika turbīnas). Iekšdegu motori. Pumpji un kompresori. Spēka stacijas.
5) Siltuma tehnika . .	Mēchaniskā siltuma teorija. Kurtuves. Tvaika katli. Apkurināšana un vēdināšana. Siltuma izmantošana. Saldējamās mašīnas.

6)	Mēchaniskā tehnoloģija	Metallu un koku tehnoloģija. Metallu un koku apstrādāšanas mašīnas.
7)	Būvkonstrukcijas	Būvkonstrukcijas. Būvstatika.
8)	Māteriālu pārbaudīšana	Māteriālu pārbaudīšana.
9)	Vispārējā elektrotehnika	Pamatvilcieni elektrotehnikā.
10)	Lokomot. un dzelzsc. ripojošais sastāvs	Lokomotīves un dzelzsceļu ripojošais sastāvs.
11)	Lidmašīnu dzinēji un spēka braucēji	Aerodinamika. Lidmašīnu stabilizācija. Fizikālie lidošanas pamati. Lidmašīnas propellera teorija. Fotografija gaisā un fotogrammetrija. Spēka braucēji un lidmašīnu dzinēji. Lidmašīnu būve. Lidmašīnu apbruņošana, apkalpošana un vadīšana.
12)	Tekstilrūpniecība	Tekstilrūpniecība.
13)	Speciāla mēchaniska tehnoloģija	Dzirnavas. Papīra ražošana. Tehnoloģiskie pētījumi. Fabriku būve un iekārta. Fabriku organizācija. Kalkulācija.
14)	Teorētiskā elektrotehnika	Mainstrāvu teorija. Teorētiskā elektrības mācība.
15)	Pielietojamā elektrotehnika	Ēlektromašīnas I Ēlektromašīnas II Augstsprieguma tehnika. Aparātu būve. Tēlegrafija un tēlefonija. Bezdrāts tehnika. Ēlektriskas ietaises I (motori un apgai-smošana). Ēlektriskas ietaises II (vadi un dzelzsceļi).
16)	Kuģu būvniecība	} Kuģu būvniecība.
17)	Kuģu mašīnas	

Bez tam vēl citu fakultāšu mācības spēki pasniedz šādus, pēc mācības plāna, obligātoriskus priekšmetus:

- 1) Augstāko matēmatiku I un II 2) Tēlojošo ģeometriju. 3) Fiziku. 4) Ķīmiju. 5) Metallurģiju. 6) Mērniecību. 7) Lauksaimniecības mašīnas. 8) Grāmatvešanu. 9) Sociāllikumdošanu.

5. Fakultātes palīgiestādes.

a) Technologiskais mūzējs un laboratorija.

Technoloģijas nozares mācības priekšmetu sekmīgai pasniegšanai un studējošo iepazīstināšanai ar dažādām jēlvielām, viņu īpašībām un šo īpašību izpētīšanu, — fakultātes rīcībā atrodas technologiskais mūzējs (kollekciju krājums) un laboratorija. Technologiskās kollekcijas savāktas vēl bijušā Rīgas Politehniskā Institūta laikā un satur eksponātus, metālu, koku, papīra, šķiedru vielu un graudu apstrādāšanai. Kollekcijās ietelp kā jēlvielu, pusfabrikātu un gatavu fabrikātu paraugi, tā arī dažādi ražošanā lietojamie darba rīki. Pēdējie gan mūsu laiku modernākos paraugus nesatur, jo fakultātes līdzekļi neatļauj tādus iegādāties. Pasaules kara laikā uz Krieviju ēvakuētas visas vērtīgākās mūzēja mantas. Tekstilrūpniecības mašinas (selfaktors, aužamās mašinas) līdz pēdējam laikam nav bijis iespējams izremontēt darbības demonstrēšanai, bet pie šī darba arī jau fakultātē stājušies un iegādājušies 5 Z. S. elektrodzinēju un attiecīgās dzensiksnašas. 1921./22. m. g. kollekciju papildināšanai saņemtas kā dāvinājums firmas „Gebrüder Böhler“ tēraudu un vīļu kollekcijas.

Mūzējs novietots ļoti šaurās telpās un studentiem grupās nav pietams. Pagaidām jāapmierinās ar priekšmetu aplūkošanu klausītavā — priekšlasījumu laikā.

Technoloģijas laboratorijas aparāti un piederumi gandrīz visumā iegūti Latvijas Universitātes pastāvēšanas laikā. Šī laboratorija nolemta miltu, graudu, audumu, dziju, papīra, ādu, gumijas un tam līdzīgu materiālu dažādām izpētīšanām. No laboratorijas iekārtas kā pirmie iegādāti 1919. gada septembrī 2 mikroskopi ar visnepieciešamākiem preparēšanas piederumiem.

Laboratorija sākusi darboties 1921. gadā un viņu apmeklējuši 15 studenti.

1921./22. m. gadā saņemti aparāti papīra izmēģināšanai, ar ko radās iespēja krietni pavairot praktisko darbu skaitu.

1922./23. m. gadā iegādāti dziju un audumu izpētīšanas aparāti, kā arī mikroskopi papildināti ar mērošanas aparātiem un citiem papildu piederumiem. Praktiskos darbus veikuši 20 studējošie.

1923./24. mācības gadā iegūts trešais mikroskops. Praktiskos darbus veikuši 24 studējošie.

No 1922. gada pie laboratorijas nodarbināts 1 asistents.

b) Fotografiskā laboratorija.

Diapozitīvu, uzņēmumu un palielinājumu izgatavošanai 1920. g. jānvārī pie tehnoloģijas nozares atvērta fotografiskā laboratorija. Viņas uzdevums sastāvējis līdz šim galvenā kārtā universitātes apgādāšanā ar diapozitīviem. Pastāvēšanas laikā izgatavoti 8125 diapozitīvi, 6764 negatīvi un 1521 fotogrāfija. Laboratorijas rīcībā atrodas 1 fotograf. aparāts, 1 palielināšanas aparāts un iekārta uzņemšanai pie mākslīgas apgaismošanas. Laboratoriju apkalpo 1 vecākais foto-techniķis un 1 laborants, kuri vēl nodarbināti pie 5-ās klausītavas projekciju aparāta.

	Negat.	Diapoz.	Fotogr.
1. Mēchanikas fakultātei	1055	1837	—
2. Ķīmijas fakultātei	2266	27600	3960
3. Filoloģ. u. filozof. fakult.	1308	1308	908
4. Matēmatikas un dab. zin. fak.	1117	1117	—
5. Architektūras fakultātei	604	737	195
6. Inženierzinātņu fakult.	384	311	22
7. Lauksaimniecības fakult.	40	55	—

c) Mēchanikas darbnīca.

Fakultātes rīcībā esošo mašīnu un aparātu kārtībā uzturēšanai, kā arī māteriālu izmēģināšanas stacijas un laboratorijas vajadzību apmierināšanai darbojās mēchanikas darbnīca ar 1 vecāko techniķi-mēchaniķi, 1 vecāko un 1 jaunāko palīgu.

Bijušā Rīgas Politehniskā Institutā mēchanikas darbnīcas iekārta tika pasaules kara sākumā gandrīz pilnīgi ēvakuēta uz Krieviju, tā kā darbu sākšanai darbnīcas rīcībā bija atlikušas tikai 1 ar kāju dzenamas vecas virpes un neliels daudzums nolietotu atslēdznieku darba rīku. Lai veiktu citās laboratorijās uzstādāmo mašīnu montažas darbus pašu spēkiem, kā arī izlabotu un sakārtotu dažādus pārpalikušos aparātus, tad liela vērība tika piegriezta darbnīcas apgādāšanai ar nepieciešamām darba mašīnām un jauniem darba rīkiem.

1920./21. m. gadā saņemta „shaping“ mašīna un urbjmašīna, kā arī iegādāti 2 elektrodzinēji un transmisija.

1921. gada jūlijā uzstādītas modernas virpes metālu zāģis un lauku kaltuve. 1921. g. septembrī — universāla slīpmašīna ar elektrodzinēju un tā paša gada oktobrī — pusuniversāla frēzmašīna. Tādā kārtā 1922./23. m. gadā darbnīcas rīcībā bija jau mašīnas galveno metallgriešanas darbu izvešanai, kā arī dēmonstrēšanai studējošiem. Līdztekus mašīnu iegādāšanai, visu laiku papildināts arī darba rīku un mērošanas instrumentu krājums. Visas mašīnas montētas un uzstādītas no pašu darbiniekiem.

Mēchanikas darbnīca ir fakultātei devusi iespēju uzstādīt pašu spēkiem visas materiālu pārbaudīšanas laboratorijas mašinas, izdarīt gandrīz visus remontus pie vecajām, no Rīgas Politehniskā Institūta palikušajām mašinām, kā arī izgatavot daudzas palīgiekārtas un piederumus. Darbnīcā izgatavots arī liels skaits atslēgu (no 23./III. 1923.—1924. g. septembrim apm. 350 gab.) universitātes mācības spēku un citu darbinieku vajadzībām. Darbnīcas plašāku darbību un bagātāku apgādāšanu ar raksturīgākām apstrādāšanas mašinām kavē plašāku telpu trūkums un galvenā kārtā mazie krediti. Tā pilnīgi iztrūkst elektriskās kausēšanas, rūdīšanas un sametināšanas iekārtas.

d) Materiālu pārbaudīšanas laboratorija.

Lai mēchanikas, inženierzinātņu un arhitektūras fakultāšu studējošiem dotu iespēju praktiski iepazīties ar dažādu būvniecībā izlietojamo materiālu izmēģināšanu un pārbaudīšanu, tad līdz ar fakultātes darbības sākšanu ar vislielāko rūpību ir strādāts pie šādas laboratorijas izbūves. Laboratoriju iekārtojot bija jāparedz viņas mašīnu un aparātu izmantošana arī ārpus studējošo apmācības, t. i. izmēģinājumu izvešanai valsts un rūpniecības vajadzībām.

No bijušā Rīgas Politehniskā Institūta iekārtām bija palikušies tikai kādu 3 raujamo mašīnu krēsli, — tā tad nevienas lietojamas mašīnas, nedz aparāta.

Pirmā kārtā laboratorija tika apgādāta ar aparātiem un mašinām metālu resp. koku un cementa izmēģināšanai. Visas mašīnas pirktas jaunas, moderna tipa.

1921. gadā saņemtas un uzstādītas:

1) 50 tonnu „Mohr & Federhaff“ universālā izmēģināšanas ar 7,5 Z. S. elektro-dzinēju.

2) Tās pašas firmas „Brinell spiede“ metālu cietuma noteikšanai.

3) „Ernst Leitz'a — metālu mikroskops ar fotografēšanas iekārtu metallografiskiem pētījumiem.

4) Chary svārstveseris.

5) Pilnīga izmēģināšanas laboratorija normāliem cementa un betona izmēģinājumiem (54 priekšmeti). Kā lielākā no mašinām mināma 300 tonnu hidrauliskā betona spiede.

Materiālu un paraugu uzglabāšanai iekārtoti apcirkņi un plaukti; mašīnu dzīšanai uzstādīta transmisija ar 2 Z. S. elektrodzinēju.

1921./22. m. g. laboratorija nodota studentu praktiskai nodarbināšanai, un pirmajā gadā viņā dalību ņēmuši 219 studējošie no augšā minētām 3 fakultātēm. Praktiskos darbus vadīja 1 profesors, 1 subasistents un 1 laborants.

1922. gadā izlabota un papildināta L. Schopper'a 600 klgr. raujamā mašina siksnām, stiepulēm un audumiem; iegādāts „darbnīcas metālu mikroskops“ metallografisku slīpējumu sagatavošanai.

1922./23. m. gadā laboratorijā strādājuši — 118 studējošie. 1923. g. izremontēta „Lozenhauzen'a“ 5 tonnu raujamā mašina, kuņas iztrūkstošas daļas apstrādātas un pa daļai izgatavotas fakultātes mēchanikas darbnīcā. Iegādāti vairāki izmēģināšanas mašīnu kontroles aparāti.

1922./23. m. gadā praktisko darbu vadīšanai ievēlēts viens asistents.

1923./24. m. gadā praktiskos darbos bijuši 121 students.

Visas laboratorijas mašīnas uzstādītas un montētas no fakultātes mācības spēkiem un mēchaniskās darbnīcas personāla. Mēchanikas darbnīcā izgatavots lielāks vairums papildiekārtu īpatnējiem izmēģinājumiem.

Laboratorijas iekārta tomēr ir ļoti nepilnīga; tā pagaidām mācības spēkiem nav iespējams izvest nopietnākus zinātniskus pētījumus.

It sevišķi jūtams otras lielas (50 tonnu) izmēģināšanas mašīnas trūkums ilgstošiem pētījumiem; arī tagadējās vienīgās mašīnas bojājumu gadījumos var izsaukt darbu pārtraukumus uz ilgāku laiku.

e) M ā t e r i ā l u i z m ē ģ i n ā š a n a s s t a c i j a.

Reizē ar galveno māteriālu izmēģināšanas laboratorijas mašīnu uzstādīšanas pabeigšanu 1922. g. februārī oficiāli uzsāka savu darbību māteriālu izmēģināšanas stacija, kuņa nepārtraukti darbojās līdz šim laikam.

Izmēģināšanas stacija darbojas kā patstāvīga iesāde uz īpašas instrukcijas pamata, kuņa apstiprināta 1924. g. jānvārī Universitātes Padomē, un ved ar Latvijas Universitātes Saimniecības Padomi no fakultātes šķirtu norēķināšanos.

Izmēģinājumus izved fakultātes mācības spēki un galvenā kārtā tie, kas saistīti ar tehnoloģijas nozari.

Jau pirmajā 1922. gadā, no 1./II. līdz 31./XII. pavisam ienākuši 82 pasūtījumi; 1923. gadā — 173 un 1924. g. 8 mēnešos — 145, kopā 400.

Laikā no 1922. g. 1./II. līdz 1923. g. 31./III. saņemts	Ls.	3557.12
1923./24. budžeta gadā saņemts	„	5576.70
1924./25. budžeta gada 5 mēnešos izpildīts par	„	2724.15

Izmēģinājumi pēc to veidiem sadalās šādi: dzelzs 171, cements 65, audumi 62, ādas dzensiksnas 8, ādas 1, betons 13, dzijas 5, jumtu pape 10, brezenti 20, striķi 12, ķieģeļi 5, papīrs 4, akmeņi 2, vaŗš 5, misiņš 4; sveces 4, ģipss 1, māls 1, koks 1, gumijas izstrādājumi 1, blīvmater. 1, elektriski aparāti 2, spuldzes 1.

Pēc pasūtītājiem piekrit: valstij 263 izmēģinājumi, komunāliestādēm 10 izmēģin., privātpersonām 127 izmēģinājumi.

f) Ēlektrotehnikas lāborātorija

Nepieciešamākā palīglīdzekļa ēlektrotehnikas studijās — ēlektrotehnikas lāborātorijas mērķis ir veicināt mēchaniskās fakultātes mašīnīnženieru, inženieru-technologu un ēlektro-inženieru izglītību ēlektrotehnikā.

Lāborātorijas mašīnas un aparāti paredzēti ne tikai vien studentu praktiskiem darbiem lāborātorijā, bet tiem, kā dēmonstrācijas objektiem ir vēl ļoti svarīgs uzdevums papildināt priekšnesumus un atvieglot to izpratni.

1919./20. gads.

Pasaules kara laikā Rīgas Politehniskā Institutā ēlektrotehnikas lāborātorija stipri cieta, jo visus tehniski un zinātniski vērtīgākos aparātus aizveda uz Iekškrīeviju, tā kā 1919. gadā, atklājot Latvijas Universitātes mēchanikas fakultāti, rudens pusgadā praktiskos darbus lāborātorijā nebija iespējams sarīkot, jo no visas lāborātorijas iekārtas un krājuma bija pāri palicies tikai vadutīkls un mazvērtīgi palīgrīki. Šis atlikums pastāvēja no 191 vienības, vērtībā apm. $\frac{1}{10}$ daļa no Rīgas Politehniskā Institutā lāborātorijas iekārtas vērtības. Daži mazi jauniegādājumi pie vietējām firmām deva iespēju pavasarā pusgadā atjaunot darbus lāborātorijā ļoti ierobežotos apmēros, un pirmā 1919./20. mācības gadā lāborātorijā darbus pabeidza pavisam 4 mēchanikas fakultātes vecāko kursu s t u d e n t i.

Mācības līdzekļu un lāborātorijas iekārtas jauniegādājumu skaits 1. mācības gada beigās sasniedza 19 vienības.

1920./21. gads.

Par vienu no saviem svarīgākiem uzdevumiem fakultāte uzskatīja ēlektrotehnikas lāborātorijas aparātu krājumu papildināšanu, lai abu, pie fakultātes esošo, speciālo nozaļu — mašīnbūvniecības un tehnoloģijas — studentiem dotu iespēju piemēroti izglītoties ēlektrotehnikā. 1920. gada vasarā ārzemēm nodotais lielāks pasūtījums ir šādas papildināšanas ievads. Daži vietējie mazāki iegādājumi un 1920./21. mācības gada beigās saņemta daļa no apsūtītājiem aparātiem pa daļai novērsa lielākās lāborātorijas darbus traucējošās grūtības.

1921. g. martā Latvijas Universitāte pārņem agrākā Rīgas Politehniskā Institutā lāborātorijas inventāru — 191 vienību. No jauna iegādātas 14 vienības, tā kā 1920./21. g. beigās mācības līdzekļu inventārs, ieskaitot pārņemto Rīgas Politehniskā Institutā inventāru, uzrāda 224 vienības. Lāborātorijas darbus pabeidza 14 s t u d e n t i.

1921./22. gads.

Pieaugošais praktikantu skaits un pastiprinātam izlaidumam neatbilstošā lāborātorijas iekārta bija par iemeslu tam, ka studentus vajadzēja

sadalīt vairākās grupās un pieaicināt par palīga spēku docentu Tormani, kas vadītu vienas studentu daļas praktiskus darbus. Līdz ar agrāk ap-
sūtīto mērāmo aparātu un mašīnu saņemšanu radās iespēja izvairīties lie-
lākām grūtībām laboratorijas darbos. Atzīmējams akc. sab. „Ringsdorff-
Werke Mehlem/Rhein dāvinājums — dinamo suku krājums. Laboratoriju
pabeidz **24** studenti. Mācības līdzekļu un laboratorijas iekārtas
inventārā gada beigās skaitās 240 vienības pie 16 jauniegādājumiem.

1922./23. mācības gads, salīdzinot ar iepriekšējo, uzrāda ievērojamu
praktikantu skaita pieaugumu, kādēļ laboratorijā ievēl palīga asistentu.
Tāpat izrādās par nepieciešamu pieņemt laborantu, kas uzturētu kārtībā
laboratorijas iekārtu un aparātu krājumu. 1923. g. aprīlī pēdējais stājās
darbā.

Jau ievērojami pieaugušās prasības izdodas apmierināt kaut arī tikai
visnepieciešamākā kārtā, pateicoties saņemtam lielākam aparātu dau-
dzumam.

Lai nāktu pretīm neatliekamām laika prasībām, fakultāte nolēmj ar
nākošo mācības gadu dibināt speciālu elektrotehnikas nozari.

1922./23. gadā laboratoriju pabeidz 40 mašīnbūves un tehnoloģijas
nozares studenti.

Mācības līdzekļu un laboratorijas iekārtas inventārā skaitās 289 vie-
nības pie 49 jauniegādājumiem.

1923./24. gads.

Reizē ar elektrotehnikas nozares nodibināšanu, fakultāte stājās pie
elektromašīnbūves katedras aizvietošanas, iegūstot pēdējam Hanoveres
techniskās augstskolas profesoru Dr. ing. Brikmani.

Laboratorijai ievēl par palīgspēku 1 asistentu.

Tā kā šī gada jauniegādājumiem atvēlētie līdzekļi ir vairāk kā div-
kārtēji, salīdzinot ar pirmos 4 gados izlietotiem laboratorijas vajadzībām,
tad saskaņā ar stipri paaugstinātām prasībām, ko stāda elektroinženieru
studijas attiecībā pret laboratoriju, tiek izdarīti lielāki aparātu un mašīnu
iepirkumi. Kaut gan palīga asistenta nāves dēļ, kuŗš nomira oktobrī, kre-
dita trūkuma dēļ un arī ap 4 mēnešus ilgstošā laboranta iztrūkšanas dēļ
cēlās lielas grūtības, tomēr elektrotehnikas nozares studentu vingrinā-
jumus I laboratorijā izdevās uzstādīt pilnīgi apmierinoši, it sevišķi, kad
pienāca II sēmestrī agrāk pasūtītie aparāti un atviegloja darbus. 1923. g.
novembrī laboratorija atkal ieguva laborantu un 1924. g. jānvārī — palīga
asistentu.

Laboratoriju 1923./24. g. pabeidza **27** elektrotehnikas nozares stu-
denti un **25** citu nozaŗu studenti.

Mācības līdzekļu un laboratorijas iekārtas inventārs sasniedz 360
vienības pie 71 jauniegādājuma.

Pārņemot elektrotehnikas laboratoriju, Latvijas Universitāte neatrada neviena paša mērojamā aparāta, ne vienas mašīnas, tādēļ laboratorijai līdz šim atvēlētie līdzekļi deva iespēju iegādāties tikai parastos mērojamus aparātus un tikai daļu praksē lietojamo elektrības mašīnu, kuŗas izlieto pa daļai, kā darbības mašīnas. No smalkākiem aparātiem laboratorija ieguvusi 2 precīzus milivoltmetrus ar attecīgām atteku un papildu pretestībām, 3 precīzus vatmetrus, 1 jūtīgu spoguļa galvanometri, 1 mēramo taņķu tiltu, 1 Kolrauša un 1 Tomsonatiltu. Dzelzspētišanai iegūts 1 Hopkinsona dzelzspētamais aparāts. Mašīnu laboratorijā skaitās bez parastām līdz- un maiņstrāvas mašīnām viens visjaunākā izpildījuma kompensēts trijfažu motors nelielai jaudai. Ar pašlaik esošiem palīga līdzekļiem ir dota iespēja sniegt mašīnbūves un tehnoloģijas inženieriem izglītību ļoti aprobežotā apjomā, kamēr elektroinženieru izglītošana prasa jau daudz plašāki iekārtotu laboratoriju. Šādas plašākas laboratorijas organizācijas darbi sākās 1923./24. gadā.

g) Bencinmotoru un automobiļu laboratorija.

Lai dotu 1919./20. mācības gada studentiem, kuŗi klausās priekšmetu „Bencinmotori un pašbraucēji“ iespēju iepazīties ar motoru un automobiļu daļām, mēchanikas fakultāte griezās ar priekšlikumu pie valsts- un komunāliestādēm — dot viņas rīcībā dažus bencinmotorus un automobiļu daļas, kuŗi derētu par paraugiem priekšmeta pasniegšanai.

Tādā veidā iegūtie mācības līdzekļi, kuŗi galvenā kārtā pastāvēja no vecām, dēfektīvām automobiļu daļām, tika uzstādīti telpās, blakus elektrotehniskai laboratorijai, kur arī notika pirmie praktiskie darbi. Tie pastāvēja vispirms iekš tā, ka studenti izārdīja dzinēja un šasijas mēchanismus un pēc tam tos pareizi sastādīja un ieregulēja, pie kam viņu rīcībā stāvēja darbnīcas nepieciešamie instrumenti.

Automobiļu daļu krājums nākošos gados pieauga un kad 1922. g. mēchanikas fakultātei tika nodots lietošanā mazs automobils — bija iespējams stāties pie automobiļu laboratorijas iekārtošanas, kuŗa tika novietota pagrabā, blakus mēchaniskai darbnīcai. Laboratorijā uzstādīja firmas „Sepeler“ Berlīnē konstruētu vājspārnu dzinēja izmēģināšanas ietaisi, derīgu automobiļu dzinēju izmēģināšanai, kā arī jaudas un bencina patēriņa noteikšanai.

Augstskolai dāvinātie vecie dzinēji tika savesti kārtībā ar pašu spēķiem, pa daļai ar studentu palīdzību, un iebūvēti izmēģināšanas ietaisē. Šī ietaise dod iespēju novērot dzinēja raksturīgās īpašības un izzināt viņa apgriezīenu skaitu, jaudu, bencina patēriņu un t. t. Bez tam ar modeļu un automēchanismu palīdzību tika uzdoti tīri praktiski uzdevumi, kuŗus viņi veica pašu rokām docenta un asistenta vadībā.

Automobiļu laboratoriju beidza 1921./22. g. — 44 stud., 1922./23. g. — 32 stud., 1923./24. g. — 31 stud.

6. Ziņas par mācības spēku darbību.

Profesors Dr. ing. h. c. D e n f e r s.

1. Publicējis: a) Über das Format 6×13 und seine vielseitige Verwendbarkeit. „Photographische Rundschau und Mitteilungen“ 1923. g. Nr. 8. b) Der Bildwerfer als Hilfsmittel für technische Vorträge — „Zeitschrift des Vereins deutscher Ingenieure“ 1924. g. Nr. 17.

2. Bijis: 1919./20.—1922./23. mēchanikas fakultātes dekāns. a) No augusta m. 1919. g. Rīgas Politehniskā Institutā reēvakuācijas, vēlāk Latvijas Augstskolas Organizācijas Komisijas, tad Latvijas Augstskolas Organizācijas Padomes, beidzot Latvijas Universitātes Padomes loceklis līdz 30./VI. 1923. g. b) Izglītības ministrijas pāidagoģiskās komisijas loceklis. c) Satiksmes ministrijas tehniskās padomes loceklis. d) Rīgas Techniskās biedrības loceklis. e) Mēchanikas fakultātes māteriālu pārbaudīšanas stacijas vadītājs no 1. februāra 1922. g. līdz šai dienai.

Profesors Č. K l a r k s. 1) Izstrādājis jūras ledlauža „Kr. Valdemārs“ 5000 H. P. pilnīgu projektu un vada kā jūrniecības eksperts šo būvi pie „Wm. Beadmore & Co.“ Ltd. Dalmuirā. 2) Kara ministrijas uzdevumā izstrādājis 2 detaljētas atsauksmes par zemūdens laivu un minometēju projektiem un piedalījies sēdēs. 3) Vadījis pils. kuģīšu „P“ un „R“ pārbūves projektus, pēc kuriem tie pārbūvēti. 4) Kā priekšsēdētājs Rīgas pilsētas uzņēmumu valdes techn. komisijā pie centrāles katlu pārbūves un jaunu katlu pieņemšanas. 5) Doles spēka stacijas izbūves birojam izstrādājis atsauksmi par tā projektu. 6) Devis vairākas atsauksmes dzelzsceļu virsvaldei un privātpersonām.

Profesors Dr. ing. h. c. G. N o l t e i n s.

1. Publicējis: Ueber gewisse Gesetzmässigkeiten beim Verbrennungsprozess im Lokomotivkessel I. L. I. u. T. Kongresā rakstu krājumā 1921. g.

2. Bijis: a) Rīgas Technikas biedrības loceklis. b) Rīgas vēstures sabiedrības loceklis

3. Izdarījis vairākas ekspertīzes Latvijas dzelzsceļu tehniskos jautājumos.

Profesors J. P š e ņ i c i n s. 1) Vienu gadu bijis par lektoru praktisko zinātņu institūtā. 2) Izstrādājis dzirnavu projektu importa kviešu malšanai.

Profesors G. T a u b e. 1922. g. bijis Vācijā un Anglijā zin. komandējumā, iepazīties ar dažādām valsts māteriālu pārbaudīšanas iestādēm un speciālām fabrikām.

2. 1922. g. iesniedzis ziņojumu par ārzemju zinātnisko komandējumu (nodots Universitātes Padomei).

3. Ir Latvijas Universitātes mēchanikas fakultātes māteriālu izmēģināšanas stacijas darbinieks no tās dibināšanas.

4. 1920. g. kā Rīgas reēvakuācijas komisijas loceklis un смешанной комиссии loceklis bijis reēvakuācijas lietās Maskavā no XI. 1920. g. līdz februārim 1921. g. Bez tam Latvijas Valsts papīru spiestuves uzdevumā bijis Pēterpilī no 12.—16. jānvārim 1921. g.

Profesors Dr. ing. A. Vītols. 1. Publicējis: a) Mēģinājums uzstādīt lietus ūdeņu notekas daudzumu „Satiksmes ministrijas Vēstnesī“ 1920. g. un Latv. Inž. un Techn. kongresa rakstos. b) Essai d'établissement d'une théorie de l'écoulement des eaux pluviales, „Acta Universitatis Latviensis“ un atsevišķā brošurā.

2. Bijis: 1919.—1921. g. 1. jūlijam Latvijas ūdensceļu direkcijas direktors.

Docents E. Āboliņš. 1) 1924. g. Vācijā — zinātniskā komandējumā. 2) 1922./23. m. g. mēchanikas fakultātes sekretārs. 3) Sākot ar 1923./24. m. g. līdz šai dienai mēchanikas fakultātes dekāns.

Docents A. Bankins. 1) No septembra m. 1919. — maijam 1923. g. Rīgas pilsētas būvvaldes inženiers. 2) Fakultātes sekretārs 1919./1920. 1920./1921. un 1923./1924. 3) Techn. padomdevējs dažādās valsts un privātās iestādēs. 4) Izstrādājis tehniskus projektus, kuři zem paša uzraudzības un vadības izvesti dzīvē: a) mēchan. iekārta katoļu seminārā, b) mēchan. iekārta Valsts papīru spiestuves namā, c) mēch. iekārta lauksaimniecības fakultātes namā, d) mēchan. iekārtas papildinājumi un pārlabojumi Latv. Sarkanā Krusta slimnīcā Rīgā, e) mēchan. iekārtas papildinājumi un pārlabojumi Rīgas pilsētas I slimnīcā, f) mēchan. iekārtas papildinājumi un pārlabojumi Rīgas pilsētas bērnu slimnīcā, g) mēchan. iekārtas papildinājumi un pārlabojumi Nacionālā Operā, h) jaunbūvētā kinematografā „Splendid Palace“, i) Rēzeknes jaunbūvētās kazarmēs.

Docents E. Cizarevičs. 1) Līdz 1. decembrim 1923. g. mašindirektora palīgs Latvijas dzelzsceļu virsvaldē. 2) komisijas loceklis par ritošo māteriālu iegādāšanu Latv. dzelzsceļiem. 3) Inženieru savienības biedrs.

Docents L. Hūnchens. 1) Latvijas ēlektrotehniskās biedrības loceklis. 2) Izglītības ministrijas arodskolu programmu komisijas loceklis.

Docents O. Hābermanijs. Techn. komisijas loceklis Rīgas pilsētas uzņēmumu valdē.

Docents K. Rezevskis. 1) 1920./21. g. Saimniecības Padomes loceklis. 2) Latv. Akc. Sab. Sīmens valdes priekšsēdētājs. 3) Doles spēka stacijas biroja vadītājs. 4) Inženieru savienības biedrs. 5) Pilsētas uzņēmumu valdes vadītājs

Docents K. T o r m a n i s. 1923. g. bijis Vācijā un Šveicē zinātniskā komandējumā ar paša līdzekļiem. No jūnija 1920. g. līdz septembrim 1921. g. Daugavbūves elektr. nodaļas vadītājs; no septembra 1921. g. līdz maijam 1922. g. Rūpniecības departamenta vecākais inženieris; 1923./24. g. Latvijas Universitātes Padomes loceklis; no 1. jūlija 1924. g. mēchanikas fakultātes sekretārs; loceklis: Vācijas Elektrotechn. Verein, Latvijas Elektr. biedrībā un Latvijas Inženieru savienībā; Eksperts Rīgas tramvaju lietās no 1922.—1923. g.; Eksperts vairākās valsts un pilsētu iestādēs; Izstrādājis projektus elektr. apgaismošanai pilsētās: Kuldīgā, Slokā, Rīgas jūrmalā, Rēzeknē, Jaunjelgavā, Valkā, Saldū un vairāku lauku centrālēs un tīklu projekti kā Gaujā, Braslā u. c., projekti pa daļai realizēti: Saeimas ēkas elektrības iekārtas izbūves vadītājs un eksperts.

Docents V. V e n c e l i d e s. 1. 1922. g. bijis Vācijā, lai iepazītos ar panākumiem mazmotoru un automobiļu rūpniecībā, ar automobiļu motoru izmēģināšanas ietaisēm, smago degvielu izlietošanu bencinmotoros.

2. Publicējis: a) Einiges über die Einführung des Motorpfluges in Lettland. Handels u. Industrie Zeitung 1921, Nr. 43. b) Fortschritte auf dem Gebiete der Automobil-Lästenförderung H. II. Industrie Zeitung 1922. Nr. 2. c) Automobil u. Motorpflug in Lettland „Motorwagen“ 1922, Nr. 26. d) Subventionierung von Motorpflugfirmen in Lettland. „Motorwagen“ 1922, Nr. 32. e) Smago degvielu izlietošana automobiļu motoriem. Manuskripts nodots Universitātes Padomei.

3. Ir Rīgas Techniskās biedrības loceklis.

Docents P. Z i l i t e. 1. Publicējis resp. lasījis: a) Konstruktora piezīmes pie industrijas būvju palētināšanas jautājuma. Iestāju lekcija 29. oktobrī 1921. g. b) Būvju palētināšana un dzelzsbetona griestu konstrukcija. „Economistā“ Nr. 15/16, 1922. g.

2. Bijis: a) no 1. jūlija 1924. g. Universitātes Saimniecības Padomes loceklis. b) Latvijas Būvinženieru biedrības loceklis. c) Latvijas Inženieru un Techniķu kongresa biroja pastāvīgā komisijā dzelzsbetona, betona un cementa tehnisko noteikumu izstrādāšanai.

3. Sastādījis projektus, pēc kuriem darbi izvesti: a) Dzelzsbetona caurule uz Rīgas un Daugavpils līnijas (52. verstē); b) Satversmes Sapulces nama dzelzsbetona griestu konstrukcija. c) Dzelzsbetona kazarmes Rēzeknē. d) Dzelzsbetona angāri Rīgā (Spilvē). e) Dabūjis pirmo godalgu par Apsardzības ministrijas izsludināto Stopiņu nometnes izbūvi.

Asistents J. Ā b o l i ņ š. 1) 1922./23. g. u. tālāk par skolotāju Rīgas Amatnieku skolā. 2) 1923./24. Valsts Rīgas Technikumā par skolotāju. 3) Biedrs radiobiedrībā.

Asistents V. B u r k e v i c s. 1) Valsts Rīgas Technikumā par skolotāju. 2) Rīgas pilsētas Amatnieku skolā par skolotāju.

Asistents V. Krūmiņš. 1) Rīgas Architektu biedrības loceklis.

2) Izstrādājis projektus: a) Prof. Dr. Alkšņa vasarnīcai; b) Vandzenes kultūrbiedrības namam ar zāli 500 personām.

Asistents O. Mitenbergs. Izstrādājis projektu Rīgas muitas dārza griežamiem celtniem 2,5 t. celtspējas $\times 14,0$ mt. izlaides. Krāni tiek uzstādīti.

7. Studentu-mēchaniku savienības īss darbības pārskats.

Drīz pēc Latvijas Augstskolas nodibināšanas, 1920. g. aprīlī atjauno savu darbību Studentu-mēchaniku savienība, agrākā „Mēchanikas pulciņa“ vietā, kas darbojās pie Rīgas Politehniskā Institūta. Viss mēchanikas pulciņa īpašums bija pa kara laiku aizvākts līdz ar Politehnisko Institūtu uz Ivano-Voznesensku, tā kā mēchaniku savienība manto niecīgu pārpalikumu, kā arī nedaudzās bij. mēchanikas pulciņa grāmatas, ko daži pulciņa biedri bija paglābuši.

Sākumā savienības darbība bija vāja, jo trūka līdzekļu un arī pati universitāte atradās vēl organizācijas stadijā. Vēlāk jau attīstās rosīgāka darbība.

Viens no Studentu-mēchaniku savienības galveniem mērķiem ir veicināt biedru izglītību tehnisko zinātņu laukā. Tādēļ arī savienība ir piegriezusi gandrīz galveno vērību tehnikas bibliotēkas ierīkošanai. Šai bibliotēkai ir liela nozīme mēchaniku studējošiem, jo tā ir gandrīz vienīgā viņiem pieejamā bibliotēka ar speciālu tehnikas literatūru. Tad arī Studentu-mēchaniku savienība ir centusies cik iespējams bibliotēku paplašināt, un tā bibliotēka, kas sākumā sastāvēja no dažiem mazvērtīgiem sējumiem, tagad skaita 387 sējumus — pa lielākai daļai vācu modernās tehnikas literatūras. Bibliotēkas augšanu pierāda sekošie skaitļi:

1921./22. A.g. iegādāti no jauna 95 sējumi, 1922./23. A.g. iegādāti no jauna 47 sējumi, 1923./24. A.g. iegādāti no jauna 68 sējumi.

Līdzekļi grāmatu iegādāšanai ir ņemti, sarīkojot izrīkojumus un izlietojot Kultūras Fonda piespīestos pabalstus (pavisam 63.500 L. rbl.). Bez tam ar pateicību jāmin, ka daudzas vērtīgas grāmatas ir mācības spēku un citu labvēļu dāvātas.

Studentu-mēchaniku savienība ir sarīkojusi divus izrīkojumus — 1923. g. februārī un novembrī — kas devuši prāvus atlikumus: pirmais 11.350 L. rbl. un otrais — 10737 L. rbl.

Pagājušā sēmestrī arī atvērta lasītāva, kur pasūtīti visizplatītākie dienas laikraksti un žurnāli.

Ir sarīkoti vairāki referāti, kur uzstājušies mācības spēki, diplomandi un studenti, tāpat arī sarīkotas vairākas ekskursijas uz Rīgas un Liepājas lielākiem rūpniecības uzņēmumiem.

Pielikums.

Noteikumi pārbaudījumiem akadēmiska grada iegūšanai.

§ 1.

Pielaišanai pie pārbaudīšanas akadēmiskā grada iegūšanai attiecīgais kandidāts pienes šādus pierādījumus:

1) pierādījumu par visiem sekmīgi nobeigtiem obligātoriskiem (izņemot galv. aroda priekšm.) priekšmetiem un praktiskiem darbiem tai nozarē, kuŗu students ir izvēlējis, un kas ir paredzēti normālā studiju priekšmetu plānā, kā arī pierādījumu par nobeigtiem praktiskiem darbiem, kuŗi pieder pie galv. aroda priekšmetiem. Galv. aroda priekšmeti § 4.

2) Pierādījumu par mazākais viengadēju praktisku nodarbošanos (darbnīcas prakse), kā atslēdznieks, dzelzsgriezējs, kalējs un formēris. (Ieteicams būtu nobeigt praktisko nodarbošanos, pēc iespējas, jau agrāk pirms iestāšanās universitātē.)

Augšā minētam pierādījumam vajaga saturēt aizrādījumu par izdarītiem darbiem un par viņu sekmēm, fabrikas priekšniecības apstiprinātu, ka praktikantam viņa mācības laikā nav doti nekādi atviegļinājumi, attiecībā uz darbu. No augšējās praktiskās nodarbošanās laika var visgravējošākā gadījumā (slimība, kara klausība jeb tamlīdzīgs gadījums) tikt atlaistas četras nedēļas.

Praktisko nodarbošanos pie mašīnu ierīkojuma vadīšanas un tamlīdzīgu var ieskatīt kā divi mēneši praktiskas nodarbošanās, pie lokomotīvēm un kuģu mašīnām — kā 3 mēneši praktiskas nodarbošanās.

§ 2.

Studentiem, kuŗi vēlās nolikt pārbaudījumus akadēmiska grada iegūšanā, ne vēlāki kā 8 dienas iepriekš pārbaudīšanas sesijas sākuma ar rakstu par to jāpaziņo dekānam, lai varētu viņus uzņemt kandidātu sarakstā. Augšējam ziņojumam ir jāpievieno plāt § 1. minētie pierādījumi un jāatzīmē, kādos speciālos priekšmetos (sk. § 5 galveno aroda priekšmetu grupa) kandidāts vēlētos nolikt pārbaudījumus.

§ 3.

Atteikšanās no galv. aroda priekšmetu pārbaudījumiem ir ar rakstu jāpaziņo dekānam mazākais 24 stundas priekš pārbaudīšanas termiņa.

§ 4.

Galv. aroda priekšmeti ir šādi:

I. Mašīnu būvju nozare.

A. Vispārējie priekšmeti:

A. **Vispārējie priekšmeti:** 1) tvaika mašinas un iekšējās sadegšanas motori; 2) turbīnas (ūdens un tvaika); 3) Ceļamas mašinas un vielu pārvietošanas ierīkojumi.

B. **Speciālie priekšmeti:** 1) kurināšanas ietaises — tvaika katli — siltuma izmantošana; 2) apkurināšana un vēdināšana — aukstējamas mašinas; 3) lokomotīves — bencīna motori un automobiļi; 4) lauksaimniecības mašinas — mazas spēka stacijas; 5) pumpji un kompresori — ventilātori un centrifugāl-pumpji.

II. **Technoloģiskā nozarē.**

A. **Vispārējie priekšmeti.** 1) Tvaika mašinas — iekšējās sadegšanas motori; 2) turbīnas (ūdens un tvaika); 3) metālu un koku tehnoloģija.

B. **Speciālie priekšmeti:** 1) tekstilrūpniecība (vērpšana un aušana); 2) papīra ražošana — dzirnavas; 3) metālu un koka apstrādāšanas mašinas; 4) būvvielu pārbūvēšana — tehnoloģiski pētījumi; 5) fabriku organizācijas un darbu iekārtošana — fabriku būve un darbu ierīkošana.

§ 5.

No speciāliem priekšmetiem katrs kandidāts var pēc savas gribas izvēlēties 3 priekšmetus, kuŗos viņš vēlētos nolikt pārbaudījumus galveno aroda priekšmetu pārbaudīšanas komisijā.

Speciālie priekšmeti, kuŗi neietilpst augšā minētā pārbaudīšanā, skaitās kā priekšmeti, kuŗos studentiem jāliek pārbaudīties parastā kārtībā.

§ 6.

Mutiska pārbaudīšana galvenos aroda priekšmetos notiek sevišķā fakultātes izvēlētā komisijā ar dekānu kā priekšsēdētāju.

Sesija mutiskiem pārbaudījumiem galvenos aroda priekšmetos tiek sasaukta 4 reiz gadā — katra sēmeštra sākumā un beigās.

§ 7.

Visi 6 galv. aroda priekšmeti (3 vispārējie un 3 speciālie priekšmeti) sadalāmi 6 termiņos tādā veidā, ka vienā dienā kandidātam jāliek pārbaudīties tikai vien priekšmetā.

Mutisko galv. aroda priekšmetu pārbaudījumu rezultāti.

§ 8.

Ja mutiskie pārbaudījumi visos 6 galv. aroda priekšmetos sekmīgi izturēti, tad kandidātam pārbaudīšanas komisija ar rakstu dod zinātn.-techniska darba uzdevumu, atzīmējot iesniegšanas laiku.

§ 9.

Ja kandidāts 3 mutiskos galv. aroda priekšmetu pārbaudījumus neiztura, tad viņš vairs tālāk netiek pārbaudīts, un pārbaudījums tiek skaitīts par neizturētu.

Līdzīgā veidā, par neizturētu skaitās pārbaudījums uz akadēmiska grada iegūšanu, ja kandidāts mazāk kā 4 priekšmetos pārbaudījumu iztur sekmīgi, bet no pārējiem atteicās.

Ja galveno aroda priekšmetu pārbaudījumu kandidāts nav izturējis, tad vienreizēja pārbaudījuma atkārtošana ir atļauta, tikai pārbaudījums ir jāiztura pilnā apmērā; no pirmo reizi liktiem un izturētiem pārbaudījumiem neviens nav ieskaitāms.

§ 10.

Ja turpretim kandidāts 1 jeb 2 galvenos aroda priekšmetos pārbaudījumu neiztur, jeb kandidāts slimības jeb kādu citu gravējošu iemeslu dēļ, kuŗš pārbaudījumu komisijā atzīts par pareizu, tiek kavēts likties pārbaudīties 1 jeb 2 priekšmetos noliktā termiņā, tad tādā gadījumā, kandidātam, uz viņa motivēta lūguma pamata fakultāte no savas puses var atļaut iztrūkstošos priekšmetos, tikai kā tādus, nolikt pārbaudījumus nākošā sesijā.

Pirmo reizi izturētie 5 jeb 4 galveno arodu priekšmetu pārbaudījumi šinī reizē ieskaitāmi tādā gadījumā, ja kandidāts otrreiz sekmīgi iztur pārbaudījumu iztrūkstošos priekšmetos.

Ja turpretim arī otrreiz kandidāts pārbaudījumu neiztur, tad visi iepriekšējie pārbaudījumi skaitās par neizturētiem. Vienreizēja atkārtošana pēc § 9 ir atļauta.

Zinātniski-techniskais darbs.

§ 11.

Ja kandidāts iztur mutiskos pārbaudījumus galvenos aroda priekšmetos, tad viņam pārbaudīšanas komisija ar rakstu uzdod zinātniski-technisku darbu.

Pie uzdevuma došanas pēc iespējas ievēro speciālas kandidāta vēlēšanās, sakarā ar priekšmetu nozari.

§ 12.

Zinātniski-techniskais darbs pastāv:

I mašīnu būvju nozarē — no viena lielāka mašīnu ietaises projekta (spēka stacijas, pilsētas ūdens vadu stacijas, dzesinājamās ietaises, centrālapkurināšanas un vēdināšanas ietaises etc. projektiem), jeb no lokomotīves, jeb no paša spēka braucēja mašīnas projektiem jeb tamlīdzīgiem ar attiecīgiem konstrukcijas zīmējumiem un zinātniskiem paskaidrojumiem — jeb arī no zinātniski-techniskiem eksperimentāliem mašīnu pētījumiem ar zinātniskiem paskaidrojumiem.

II tehnoloģijas nozarē — no vienas lielākas fabriku ietaises projekta (no metālu un koka apstrādāšanas, papīra ražošanas, aušanas un vērpsšanas un tamlīdzīgām nozarēm, ar attiecīgo zinātnisko paskaidrojumu. Tehnoloģiskās un konstruktīvās daļās vajaga ietilpt arī paskaidrojumam par ietaises oikonomisko un izmantošanas lietderību) — jeb arī no zinātniski eksperimentāliem tehnoloģiskiem pētījumiem un paskaidrojumiem un no fabriku projekta mazā apmērā ar vajadzīgiem paskaidrojumiem.

§ 13.

Zinātniski-techniskā darba izstrādāšanai dod 6 mēnešu laiku, kuŗš atsevišķos gadījumos, sakarā ar uzdevumu un pēc pārbaudīšanas komisijas lēmuma, pagarinājums līdz 9 mēnešiem.

Termiņa pagarinājums pielaižams tikai izņēmuma gadījumos, ja fakultāte to atzīst par pareizu, pie kam kandidātam par to jāiesniedz fakultātei rakstīts lūgums.

§ 14.

Kandidātam zinātniski-techniskais darbs jāizstrādā patstāvīgi mācības spēku vadībā.

Grafiskie zinātniski-techniskie darbi jāizstrādā Augstskolas zīmētavās, eksperimentālie pētījumi — laborātorijās.

Par laborātorijas lietošanu un par vajadzīgiem piederumiem jāmaksā. Maksas lielums katrreiz atkarājas no attiecīgā darba plašuma un to noteic laborātorijas pārzinis.

§ 15.

Pie zinātniski-techniska darba iesniegšanas dekānam, kandidātam jānodod rakstisks apliecinājums, ka viņš patsāvīgi šo darbu izvedīs un lietojis tikai pievestos līdzekļus.

§ 16.

Iesniegtie zinātniski-techniskie darbi noštempelējami ar fakultātes zīmogu un iesniegšanas dienas datumu un ievedami sevišķā žurnālā (gabalu skaits, lapu daudzums, paskaidrojuma lapu daudzums etc.).

P i e z ī m e: Sarullētus un tamlīdzīgā neparocīgā veidā zīmējumus nepieņem. Paskaidrojumi iesniedzami iesietā veidā, jeb iešūti mapēs. Vaļējas loksnes nepieņem.

§ 17.

Iesniegto zinātniski-technisko darbu caurskatīšana izdarama pārbaudīšanas komisijā, kuŗa arī dod par to ar rakstu savu atsauksmi sevišķā protokolā.

§ 18.

Mutisko pārbaudījumu protokolus, kā arī atsauksmi par zinātniski-technisko darbu, pārbaudīšanas komisija fakultātei stāda priekšā apstiprināšanai.

Zinātniski-techniskā darba aizstāvēšana.

§ 19.

Ja no pārbaudīšanas komisijas (§ 6. un 11. un § 17.) fakultātei priekšā stādītie rezultāti izrādītos par pietiekošiem un rezultāti, kā tādi, fakultātē apstiprināti, tad fakultāte uzaicina kandidātu aizstāvēt savu zinātniski-technisko darbu galvenās pārbaudīšanas komisijas priekšā.

Šo komisiju, sastāvošu vismaz no dekāna kā priekšsēdētāja un 2 locekļiem ar kooptācijas tiesībām izvēlē fakultāte katrā mācības gada sākumā uz vienu gadu un apstiprina Universitātes Padome. Padome var deleģēt uz šo komisiju katrā atsevišķā gadījumā savu priekšstāvi.

Piezīme I.: Galvenās pārbaudīšanas komisijas pēc vajadzības sasauc fakultāte un ziņo par to Universitātes Padomē.

Piezīme II.: Šinī, kā arī § 6. minētās komisijās var piedalīties visi pilntiesīgi fakultātes locekļi, kuri ar komisijas priekšsēdētāja piekrišanu var pārbaudāmam stādīt jautājumus.

§ 20.

Ja zinātniski-techniskā darba aizstāvēšana atzīta par pietiekošu, tad fakultāte, uz kopēja izturēta pārbaudījuma pamata, piešķir kandidātam attiecīgas nozares zinātnisku gradu. Uz augšā minētā fakultātes lēmuma pamata iesniedzams diploms.

Nepietiekošs zinātniski-techniskais darbs resp. darba aizstāvēšana.

§ 21.

Ja pārbaudīšanas komisija atzīst zinātniski-technisko darbu par nepietiekošu, jeb kandidāts bez svarīgu iemeslu minēšanas nokavē iesniegšanas termiņu, viņam var dot jaunu zinātniski-techniska darba uzdevumu uz nākošo pārbaudīšanas termiņu, bet ne vairāk kā vienreiz.

Piezīme: Kandidātam ar rakstu jāiesniedz dekānam lūgums par jauna darba uzdevuma izsniegšanu mazākais 8 dienas priekš nākošās sesijas sanākšanas.

§ 22.

Ja turpretim pats zinātniski-techniskais darbs atzīts par pietiekošu, bet viņa aizstāvēšana par nepietiekošu, tad kandidātam ir tiesība lūgt fakultāti atļaut viņam aizstāvēt no jauna savu iepriekšējo darbu nākošā sesijā. Augšminētā atkārtotā zinātniski-techniskā darba aizstāvēšana ir pielaižama tikai vienu reizi. Lūgums, lai atļauj otrreiz aizstāvēt

zinātniski-technisku darbu, kandidātam ir ar rakstu jāiesniedz dekānam ne vēlāk kā 8 dienas priekš sesijas sākuma.

Apliecību izsniegšana par pabeigtiem pārbaudījumiem, praktiskiem darbiem etc.

§ 23.

Studenti, kuŗi uz vispārējo noteikumu pamata nevar iegūt inženiera gradu, var ar rakstu iesniegt lūgumu izsniegt tiem apliecību par nobeigtiem priekšmetiem, nobeigtiem praktiskiem darbiem, noliktiem galveno aroda priekšmetu pārbaudījumiem, pielaišanu pie zinātniski-techniskā darba un par darba tematu, kā arī par darba rezultātiem.

Pielaišana pie zinātniski-techniskā darba ar noteikumiem.

§ 24.

Ja kandidāts ir beidzis mutisko galveno aroda priekšmetu pārbaudījumus, izņemot vienu jeb divus (sk. § 10.), kuŗi līdz nākošai sesijai var tikt atlikti, tādā gadījumā pārbaudīšanas komisija var dot viņam zinātniski-technisko darba uzdevumu uz viņa motivēta iesnieguma pamata, ar noteikumiem.

Ja kandidāts nākošā sesijā iztur pārbaudījumu nepabeigtos priekšmetos, tad uzdotais zinātniski-techniskais darbs paliek spēkā un ir jāiesniedz noteiktā termiņā dekānam un var viņu aizstāvēt parastā kārtībā.

Ja turpretim kandidāts nepabeigtos priekšmetos pārbaudījumu neiztur, tādā gadījumā termiņā iesniegtais zinātniski-techniskais darbs paliek spēkā tikai tai gadījumā, ja kandidāts nākošā sesijā iztur mutisko pārbaudījumu galvenos aroda priekšmetos (§ 4.) pilnā apmērā.

Pretējā gadījumā zinātniski-techniskais darbs zaudē savu spēku un nevar tikt no jauna priekšā stādīts.

Studentu-ārzemnieku uzņemšana Latvijas Universitātes mēchanikas fakultātē.

§ 25.

Vajadzības gadījumā fakultāte izspriež vai attiecīgā ārzemes augstskola ir atzīstama kā stāvoša vienādā augstumā ar Latvijas Universitāti. Ja fakultāte atzīst augšā minēto Augstskolu kā vienlīdzīgu, tad reflektants var tikt uzņemts kā students Latvijas Universitātē uz priekšā stādīto neapšaubāmu dokumentu pamata. Pretējā gadījumā reflektantam ir vajadzīgs uzrādīt dokumentus par vidus skolas beigšanu, kuŗi dod tiesību iestāties Latvijas Universitātē.

§ 26.

Pēc uzņemšanas Universitātē uz priekšā stādīto neapšaubāmu dokumentu pamata var atzīt ārzemēs noklausītus priekšmetus, ja pēdējie sakrīt ar mēchanikas fakultātes studiju plāna priekšmetiem, kas tādā gadījumā dekānam atzīmējams studiju priekšmetu grāmatiņā.

§ 27.

Ārzemēs izturētu pārbaudījumu un nobeigtu praktisku darbu atzīšana atkarājas no priekšmetu pasniedzēja saziņā ar dekānu.

Pārbaudījumu un praktisku darbu atzīšanai ir jāstāda priekšā priekšmeta pasniedzējiem apliecības par izturētiem pārbaudījumiem, pabeigtiem praktiskiem darbiem un nobeigtām laborātorijām, kā arī jāuzrāda protokoli un zīmējumi. Par klātpieliktā apliecībām neapšaubāmi jāpie-rāda, ka students tās ieguvis savā studiju laikā ārzemes augstskolā. Ja attiecīgu priekšmetu pasniedzējs atzīst ārzemēs izturētos pārbaudījumus un pabeigtos praktiskos darbus par pietiekošiem, tad viņš to atzīmē studiju priekšmetu grāmatiņā.

Pretējā gadījumā ir vajadzīgs no jauna izturēt pārbaudījumu parastā kārtībā, bet uz praktiskiem darbiem kārtīgi jāpierakstās un viņi jānobeidz.

§ 28.

Pārbaudījumus, kuri ārzemes augstskolās izturēti komisijās, pārbaudīšanas komisija var ieskaitīt par noliktiem kā galveno aroda priekšmetu pārbaudījumus, ja tikai tie sakrīt ar galveniem aroda priekšmetiem.

§ 29.

Uz Latvijas Universitātes uzņemtu ārzemes studentu studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību zīmējās vispārēji noteikumi par studiju gaitu un pārbaudīšanas kārtību.

Eksternu pielaišana pie pārbaudījumiem akadēmiskā grada iegūšanā Latvijas Universitātes mēchanikas fakultātē.

§ 30.

Uz akadēmiskā grada iegūšanas pārbaudījumiem Latvijas Universitātē ka eksterni, pielaižāmi tikai vienlīdzīgu ar Latvijas Universitāti ārzemju Augstskolu absolventi. Fakultāte vajadzības gadījumā izspriež, vai ārzemju augstskolas mēchanikas fakultātes mācības plāns pietiekoši saskan ar Latvijas Universitātes mēchanikas fakultātes mācības plānu.

§ 31.

Lūgumi pielaiest pie akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem eksternam ir ar rakstu jāiesniedz fakultātes dekānam ne vēlāki kā 1 mē-

nesi priekš pārbaudīšanas sesijas sākuma ar šādām apliecībām:

1) Uz lūdzēja vārda izdots diploms par ārzemes Augstskolas beigšanu.

2) Visi reflektanta izvestie darbi pie ārzemes Augstskolas (praktiskie darbi, laboratorijas protokoli, zīmējumi, projekti), kā arī diploma daļi.

3) Apliecība par viengadēju darbnīcas praksi (sk. § 1.).

Par katras apliecības pareizību ir vajadzīgs iesniegt neapšaubāmu pierādījumu, ka reflektants tās ir likumīgi ieguvis savu studiju laikā ārzemes Augstskolā.

§ 32.

Pēc tam, kad eksterns iesniedzis lūgumu atļaut tam likties pārbaudīties, fakultāte uzdod pārbaudīšanas komisijai izskatīt un novērtēt iesniegtās apliecības.

Uz pārbaudīšanas komisijas ziņojuma pamata fakultāte izspriež eksterna pielaišanu pie akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījumiem.

§ 33.

Eksternam akadēmiskā grada iegūšanas pārbaudījums pastāv no mutiskiem galveno aroda priekšmetu pārbaudījumiem un no priekšā stādītā zinātniski-techniskā darba aizstāvēšanas.

§ 34.

Ja fakultāte nospriež pielaist reflektantu kā eksternu pie akadēmiskā grada iegūšanas pārbaudījumiem, tad augšā minēto lēmumu dekāns paziņo reflektantam. Pēdējam tad ir jāiemaksā Universitātes kasē pārbaudīšanas maksa, kuŗa līdzinājas tekoša sēmēstrā mācības maksai ārzemniekiem, un dabūtā kvīte jāuzrāda dekānam, kuŗš pēc tam kandidātu uzņem sarakstā un paziņo pārbaudīšanas termiņus.

§ 35.

Pēc mutiskiem pārbaudījumiem galvenos aroda priekšmetos komisija stāda protokolu priekšā fakultātei apstiprināšanai.

Ja mutisko pārbaudījumu rezultāti fakultātē atzīti par pietiekošiem, tad fakultāte uzaicina kandidātu aizstāvēt savu zinātniski-technisko darbu galvenās pārbaudīšanas komisijas priekšā.

§ 36.

Ja zinātniski-techniskā darba aizstāvēšana atzīta par pietiekošu, tad fakultāte piešķir kandidātam attiecīgo gradu uz nolikto pārbaudījumu un zinātniski-techniskā darba aizstāvēšanas pamata.

Uz augšā minētā fakultātes lēmuma pamata universitāte izdod kandidātam diplomu.

§ 37.

Ja turpretim mutiskie pārbaudījumi, resp. zinātniski-techniskā darba aizstāvēšana atzīti par nepietiekošiem, tad ir pielaižāma tikai vienreizēja akadēmiska grada iegūšanas pārbaudījuma atkārtošana.

Habilitācijas noteikumi pie mēchanikas fakultātes.

A) Kandidātiem uz privātdocentūru jāiesniedz pie atsevišķa lūguma: 1) Diploms par I grada iegūšanu (augstskolu beigšanu) event. jāiesniedz doktora grada diploms, kam tāds būtu. 2) Curriculum vitae. 3) Habilitācijas raksts (patstāvīga rakstura darbs izvēlētā priekšmetā; tehniskos priekšmetos event. pilnīgi izstrādāts projekts). 4) Apliecība par min. 5-gadēju sekmīgu praksi attiecīgā speciālitātē, ieskaitot arī nodarbošanos par mācības spēku pie augstskolas.

B) Fakultāte ievēl sevišķu habilitācijas komisiju, sastāvošu no priekšsēdētāja, 1 referenta un 1 korreferenta.

Šīs komisijas uzdevums ir: a) izskatīt habilitācijas darbu un pārbaudīt, ja viņa to atrod par vajadzīgu, kandidātu kollokviuma veidā, par habilitācijas rakstā apskatīto priekšmetu resp. šim priekšmetam tuvu stāvošām nozarēm; b) dot fakultātei rakstisku atsauksmi par tādu vēlākais 8 nedēļās.

Atsauksmē jāaizrāda kandidāta spējas un zināšanas un darba vērtība dotās zinātnes nozarē.

C) Pēc labvēlīgas atsauksmes fakultāte noliek termiņu mēģinājuma priekšlasījumam, lai noteiktu kandidāta priekšnesuma spēju par tematu, kādu kandidāts ar habilitācijas komisijas piekrišanu var izvēlēties. Priekšlasījuma ilgums apmēram $\frac{1}{2}$ stundas.

D) Pēc habilitācijas komisijas labvēlīga ziņojuma par mēģinājuma priekšlasījumu, fakultāte, aizklāti balsojot, lemj par venia legendi piešķiršanu un stāda tādu lēmumu Universitātes Padomei priekšā apstiprināšanai.

D. Ķīmijas fakultāte.

1. Vēsturisks pārskats par fakultātes rašanos un izveidošanos.

Doma par ķīmijas fakultātes dibināšanu pie Latvijas Universitātes radās pilnīgi dabīgi, jo pie bij. R. P. I. jau pastāvēja zinātniskā un pдагоģiskā ziņā augsti nostādīta ķīmijas fakultāte, no kuŗas jaundibināmā L. U. varēja mantot laboratorijām piemērotu ēku, daļu mācības spēku un bij

cerības atdabūt laikā ēvakuēto ļoti vērtīgo bibliotēku un laborātorijas piederumus. Šīs cerības gan vēlāk izrādījās par veltām. Jaunai valstij vajadzēja ķīmiski izglītotu darbinieku kā valsts iestādēm, tā ķīmijas skolotāju, kā arī ķīmijas tehniķu rūpniecībai. Tāpat bij jāsagatavo farmaceutu kadrs un, ievērojot farmācijas un ķīmijas disciplīnu radniecību, bij racionāli farmācijas nodaļu atvērt pie ķīmijas fakultātes.

Pirmo ķīmijas zinātņu attīstības veicinātāji bij. R. P. I. bija V. Ostvalds, kuram sekoja K. A. Bišofs, M. Glazenaps un Ostvalda skolnieks P. Valdens, kuri šē attīstīja lielisku zinātnisku darbību, tā kā netikai minēto personu vārdi ir pazīstami visai ķīmiķu pasaulei, bet arī Rīgas Pol. Inst. ķīmijas fakultāte ieguva lielu popularitāti Krievijā un V. Europā. Šīs slaveno zinātnieku rindas tuvākie līdzdarbnieki un skolnieki M. Centneršvērs, V. M. Fišers, K. Blāchers un O. Lucs skaitās arī tagadējo ķīmijas fakultātes profesoru sarakstā un turpina viņu priekšteču nozīmētos zinātnes virzienus.

1919. g. augusta beigās ķīmijas fakultātes organizācijas apakškomisija, kurā iegāja 1) no bij. R. P. I. profesors V. M. Fišers, no 2) Tirdzniecības un Rūpniecības ministrijas M. Prīmanis un 3) no Izglītības Biedrības augstskolas sekcijas Sp. Paegle, izstrādāja mācības plānu, studentu uzņemšanas noteikumus un veica citus pirmos organizēšanas darbus. Mācības plānu izstrādājot komisija izgāja no pamata principa, ka augstskola nevar radīt šaurus speciālistus, un tas arī nav viņas uzdevums. Nav arī vēlams aprobežot studējošos viņu zināšanu lietošanā tikai vienā atsevišķā nozarē. Lai fakultātes absolventi varētu ar vajadzīgo veiklību ķerties pie jaunām problēmām un viņas atrisināt, laba pamata disciplīnu pārvaldīšana ir svarīgāka par zināšanām atsevišķās nozarēs. Mācības plānā bija paredzēts mācības laiks 8 sēmestri, brīva priekšmetu noklausīšanās kārtība, latvju mācības valoda. Bij. R. P. I. studentiem dodama iespēja divos gados nobeigt kursu pēc šā institūta programmas.

30. augustā 1919. gadā apakškomisija ievēlēja prof. V. M. Fišeru par fakultātes pagaidu dekānu un 31. VIII 1919. par pirmiem mācības spēkiem prof. Valdenu, prof. M. Centneršvēru, prof. V. M. Fišeru un inž. techn. M. Prīmani. Izglītības Ministrija apstiprināja šīs personas amatos. P. Valdens un M. Centneršvērs toreiz atradās Vācijā un organizācijas darbus 1919. g. septembrī un oktobrī turpināja V. M. Fišers, M. Prīmanis un Sp. Paegle. Fakultātes k o d o l s ievēl 16. IX 1919. P. Daugi un N. Šteinbachu par asistentiem, 19. IX 1919. M. Glazenapu par ķīmijas tehnoloģijas profesoru, inž. R. Sīmani, M. Copiju un P. Kalniņu par asistentiem un 26. IX 1919. Dr. O. Lucu par praktisko darbu vadītāju ķīmijas laborātorijām lauksaimniekiem un mediķiem. 15. IX fakultātes sēdē sadala priekšmetus starp mācības spēkiem, kā arī sadala pēdējos amatu kategorijās un ievēl no jauna par asistentiem A. Kešānu un Dr. Pikartu, no kuriem pēdējais vietā neiestājās. Farmācijas nodaļas organizācijas darbus vadīja prof. E. Zariņš. Farmaceutu izglītības jautājuma nokārtošanai bij ievē-

lēta apakškomisija, sastāvoša no augstskolas pārstāvja E. Zariņa, Veselības departamenta pārstāvja E. Svirlovska un I Latv. farm. kongresa biroja pārstāvja Pusbarnieka. Ņemot vērā, ka farmaceutu izglītība dibinās galvenām kārtām uz ķīmijas disciplīnām, komisija atzina, ka farmācijas nodaļa dibināma pie ķīmijas fakultātes. Komisija izstrādāja mācības plānu, liekot par pamatu kopējus ar ķīmiķiem pamata disciplīnu kursus ar attiecīgiem praktiskiem darbiem un papildinot tos ar bioloģisko zinātņu priekšmetiem un speciālām farmācijas disciplīnām. Absolventiem piešķirams farmācijas kandidāta grads. Mācības plānu Organizācijas Padome apstiprināja un 1919. g. sāka darboties farmācijas nodaļas kurss.

Tālākā mācības spēku pieaicināšana bija saistīta ar grūtībām. Daļa agrāko R. P. I. profesoru, kā arī visi vēlami latviešu kandidāti vakantām vietām atradās Krievijā. Grūti bij ar viņiem sazināties un grūti viņiem izbraukt no Krievijas. Uz šo mācības spēku ierašanos fakultāte tomēr varēja gaidīt, tādēļ ka studentu skaits bij samērā mazs (1919./20. māc. gadā bij 132 ķīmiķi un 24 farmaceuti) un lielākā daļa studentu bija jaunākos kursus.

Ļoti grūtos apstākļos fakultāte sāka savu darbību literatūras un mācības līdzekļu trūkuma dēļ. Bij R. P. I. bibliotēka un mācības līdzekļi bij ēvakuēti uz Krieviju (40 vagonu). Fakultāte griezās jau pašā sākumā pie valdības ar vairākkārtējiem lūgumiem pielikt visas pūles kā bibliotēkas, tā arī citu mācības līdzekļu atpakaļdabūšanai, bet veltīgi.

Ķīmiskie aparāti un reaktīvu krājums bija aizvests uz Krieviju. No bij R. P. I., okupācijas un lielnieku laikiem šo mantu bija palicis ļoti maz pāri. Tās vāca un papildināja ar gadījuma iepirkumiem un izlietoja ar vislielāko taupību, dažreiz izstrādājot pat jaunas oikonomiskākas analīzes metodes parasto vietā. Mācības līdzekļu budžets no 1919. g. 1. IX līdz 1920. g. 1. VIII bija tikai L. Rbl., 65.572,—. Ar šiem niecīgiem līdzekļiem bij grūti apmierināt visnepieciešamās vajadzības.

Ar farmācijas nodaļas nodibināšanos pie ķīmijas fakultātes radās grūtības telpu ziņā, kuŗas vēl līdz šim laikam nav pilnīgi novērstas.

Pirmie fakultātes organizēšanas darbi prasīja no mācības spēkiem gandrīz pārcilvēcīgas pūles. Zinātniska pētīšana laika un līdzekļu trūkuma dēļ bij pirmos gados pilnīgi neiespējama un daudzām katedrām arī tagad vēl saistīta ar lielām grūtībām. Tikai pēdējos 1—2 gados sāk dažas laboratorijas publicēt lielāku skaitu zinātnisku darbu. Pēdējos 2 gados fakultāte ir piešķīrusi, lielu uzmanību tālākai mācības plāna izveidošanai, izstrādādama arī teorētiska virziena programmas, kuŗu ievēšana dzīvē ir tuvākā laika uzdevums šajā ziņā.

2. Mācības spēku sastāvs.

a) Pirmie mācības spēki ir fakultātes organizācijas apakškomisijas pieaicināti un Izglītības Ministrijas apstiprināti. Tie bija 1919./20. māc.

gadā. Prof. V. M. Fišers, M. Glazenaps, M. Centneršvērs, P. Valdens, E. Zariņš, Doc. M. Prīmanis, O. Lucs, E. Svirlovskis, lektors J. Priede, asistenti — P. Dauge, N. Steinbachs, R. Sīmanis, M. Copijs, P. Kalniņš, A. Kešāns, K. Štrenks, palīga asistenti O. Jirgensons, J. Krustiņsons, A. Šiliņš.

Fakultātes mācības spēku skaits pamazām papildinājās. Nākamajos mācības gados pienāca klāt:

1920./21. māc. gadā:

Prof. K. Blāchers, B. Popovs. Docenti: E. Lindemanis, A. Janeks, J. Auškāps. Asistenti: A. Petrikalns, E. Rozenšteins, M. Gūtmanis, E. Iegrīve, I. Kvelberģe, T. Lejiņš, K. Neimanis, P. Nuks, V. Štāls, G. Vagnags, K. Zēberģe. Lektors: D. Blūmentāls. Fakultāti atstāja lektors J. Priede. Miris asistents R. Sīmanis.

1921./22. māc. gadā.

Docenti: E. Dišlēris, A. Liepiņš, J. Maizīte. Asistents: J. Kupcis. Par asistentu ievēlēts agrākais subasistents J. Krustiņsons.

1922./23. māc. gadā.

Ievēlēts asistents J. Kupcis par vecāko docentu. Atstājis darbību f-ē lekt. D. Blūmentāls. Miris vecākais asistents P. Dauge.

1923./24. māc. gadā.

Miris prof. M. Glazenaps. Atstājis vietu asistents M. Copijs. Ievēlēti: asist. E. Rozenšteins par docentu, asist. A. Petrikalns par privātdocentu, par asistentu J. Brammanis.

1924./25. māc. gadā.

Ievēlēts vec. docents E. Svirlovskis par profesoru.

1924. gada 1. septembrī fakultātes mācības spēku sastāvs bij šāds: 6 profesori: K. Blāchers — ķīmijas tehnoloģijā; M. Centneršvērs — neorg. un fizik. ķīmijā; V. M. Fišers — organ. un analit. ķīmijā; B. Popovs — kristallografija, minerāloģijā un ģeoloģijā; E. Svirlovskis — farmakognozija; E. Zariņš — uzturas un baudu vielu ķīm. un farmācijas ķīmijā.

9 vec. docenti: J. Auškāps — ķīm. tehnoloģijā; E. Dišlēris — piemērotā elektrokīmijā; A. Janeks — neorg. ķīm. un dispersoidoloģijā; J. Kupcis — tiesu ķīmijā, kliniskās analizēs un ārstn. vielu pagatavošanā; A. Liepiņš — neorg. un organ. ķīmijā; E. Lindemanis — ķīmijas tehnoloģijā; O. Lucs — neorg., organ. un analit. ķīmijā; J. Maizīte — prakt. farmacijā, ārstn. vielu izmeklēšanā un farmac. ķīmijā; M. Prīmanis — ķīmijas tehnoloģijā.

1 docents — E. Rozenšteins — preču zinātnē un ķīm. techn.

1 privātdocents — A. Petrikalns — fotoķīmijā un radioloģijā.

9 vec. asistenti: E. Iegrīve — kvalit. analīzes laborāt.; P. Kalniņš — sintet. laboratorija; A. Kešāns — kvalit. analīzes laborāt.; T. Lejiņš —

uzturas vielu ķīm. laboratorijā; K. Neimanis — ķīm. laborāt. lauks. un mediķiem; P. Nuks — kvantitāt. analīzes laboratorijā; N. Šteinbachs — kvantitāt. analīzes laboratorijā; V. Štāls — ķīm. laborāt. lauks. un mediķiem; K. Štrenks — neorg. ķīmijas laboratorijā.

5. asistenti: M. Gūtmanis — minerāloģijas kabinetā; J. Krustīņš — fizikal. ķīm. laborāt.; I. Kvelberģe — minerāl. kabinetā; J. Misiņš — ķīm. technol. laboratorijā; G. Vanags — ķīm. laborāt. lauks. un mediķiem.

3 jaun. asistenti: J. Brammanis — ķīm. laborāt. lauks. un mediķiem; A. Šiliņš — sintetisk. laboratorijā; K. Zēberģe — minerāloģ. kabinetā.

Palīga mācības spēki: 21 subasistents. 1 II šķiras laborants.

Administratīvie amati. No fakultātes dibināšanas līdz 1921./22. māc. gadam fakultātes dekāns bij prof. V. M. Fišers un fakultātes sekretārs doc. M. Prīmanis.

No 1922./23.—1923./24. māc. g. fakultātes dekāns bij prof. E. Zariņš un sekretārs doc. J. Auškāps.

3. Fakultātes nodaļu satsāvs, katedru skaits un apzīmējums un pasniedzamo priekšmetu saraksts.

Fakultātē ir divas nodaļas: ķīmijas un farmācijas. Pamata disciplīnas tiek pasniegtas kopējos abām nodaļāmursos. Ķīmijas nodaļā programma ir papildināta ar tehniskiem priekšmetiem un ķīmijas tehnoloģiju. Absolventi iegūst inženiera ķīmiķa gradu. Nākamībā ir paredzēts ieviest arī teorētiska virziena programmu. Kuŗas nobeigšana dos iespēju iegūt ķīmijas kandidāta gradu.

Farmacijas nodaļā vispārējie priekšmeti ir papildināti ar bioloģijas un speciālām farmācijas nozarēm. Šās nodaļas absolventi iegūst farmācijas kandidāta gradu.

Fakultātē ir šādas katedras:

A. Kopējas abām nodaļām: neorganiskās ķīmijas, organiskās ķīmijas, analītiskās ķīmijas, fizikālās un elektroķīmijas, minerāloģijas un kristalografijas.

B. Ķīmijas nodaļā: vispārējās ķīmijas tehnoloģijas, neorganiskās ķīmijas tehnoloģijas, organiskās ķīmijas tehnoloģijas.

C. Farmācijas nodaļā: farmācijas ķīmijas, uzturas un baudu vielu ķīmijas, farmakognozijas bez tam praktiskās farmācijas.

D. Katedras, kuŗas apkalpo citas L. Universitātes fakultātes: vispārējās ķīmijas, preču zinātņu.

Vairāki vispārīzglītojošie priekšmeti, tehniskās un bioloģiskās disciplīnas tiek lasītas ķīmijas fakultātes studentiem citās fakultātēs un atsevišķās nodaļās. Pasniedzamo priekšmetu saraksti sastādās šādi:

Ķīmijas nodaļā. I mācības gads: 1) neorganiskā ķīmija, 2) fizika (mat. f-tē), 3) kristallografija un minerāloģija, 4) mikroskopija, 5) augstākā matemātika (mat. f-tē), 6) projekciju mācība (arch. f-tē), 7) tehniskā mēchanika (arch. f-tē), 8) grāmatvešana (tautsaimn. f-tē), 9) pr. darbi I (neorg. ķīmijas) lāborātorijā. Neobligātoriskie priekšmeti: 10) fizikālā kristallografija, 11) ievads polit. oikonomijā (tauts. f-tē).

II mācības gads: 1) analitiskā ķīmija, 2) organiskā ķīmija, 3) fizikālā un elektrokīmija, 4) ģeoloģija, 5) siltuma un ūdens tehnoloģija, 6) mašīnu mācība (mēch. f-tē), 7) būvmāksla (mēch. f-tē), 8) prakt. darbi II (kval. anal.) lāborāt., 9) prakt. darbi III (kvant. anal.) lāborāt. Neobligāt. priekšmeti: 10) analit. ķīmijas fizik. metodes, 11) petrografija, 12) oikon. un stat. ģeografija (lauks. f-tē).

III mācības gads: 1) ķīmijas vēsture, 2) ievads elektrotehnikā, 3) elektrokīm. rūpniecības (gr. B.), 4) tauku un eļļu tehnoloģija (gr. A.), 5) ķīmijas rūpniec. tehniskie pamati, 6) javu vielas, keramika un stikla rūpniec. (gr. B.), 7) kurināmo vielu tehnoloģija (gr. B.), 8) metallurģija (gr. A.), 9) pr. darbi III lāborātorijā, 10) pr. darbi fizikālā un elektrokīm. lāborātorijā, 11) pr. darbi IV (sint.) lāborātorijā. Neobligātoriskie priekšmeti: 12) dispersoidoloģija, 13) fotoķīmija un fotografija, 14) radioloģija un māterijas uzbūve, 15) uzturas un baudu vielu ķīmija.

IV mācības gads. 1) ķīmijas pamatrūpniecības (gr. A.), 2) ķīm. šķiedrvielu un ādas rūpniecība (gr. A.), 3) lauksaimniec. tehnoloģija (gr. B.), 4) tehniskā mikoloģija (gr. B.), (lauks. f-tē), 5) krāsvielu rūpniecība (gr. A.), 6) ķīmijas literatūra, 7) fabriku projektēšana, 8) pr. darbi IV lāborātorijā, 9) pr. darbi ķīm. technol. lāborātorijā, 10) diploma darbs.

Farmācijas nodaļā. I mācības gads: 1) augstākā matemātika (mat. un dab. zin. f-tē), 2) fizika (mat. un dab. zin. f-tē), 3) neorganiskā ķīmija I un II, 4) botanika (mat. un dab. zin. f-tē), 5) zooloģija (mat. un dab. zin. f-tē), 6) minerāloģija, 7) ģeoloģija, 8) anatomija ar fizioloģiju (med. f-tē), 9) stādu anatomija (mat. u. dab. zin. f-tē), 10) mikroskopija, 11) prakt. darbi I lāborātorijā.

II mācības gads. 1) organiskā ķīmija I un II, 2) analitiskā ķīmija, 3) fizikālā un elektrokīmija, 4) farmaceutiskā ķīmija, 5) farmakognozija un aptiekas stādu kultūra, 6) tiesas ķīmija, 7) farmakoloģija (med. f-tē), 8) ievads praktiskā farmacijā, 9) receptūra, 10) farmakognoziņas un uzt. vielu mikrosk. praktikums, 11) pr. darbi II lāborātorijā, 12) pr. darbi III lāborātorijā.

III mācības gads: 1) uzturas un baudu vielu ķīmija, 2) ārstniecības vielu izmeklēšana, 3) farmakokīmiskā tehnoloģija I un II, 4) baktērioloģija un seroloģija (med. f-tē), 5) dispersoidoloģija, 6) higiaina (med. f-tē), 7) farmācijas vēsture, 8) pirmā palīdzība nelaimes gadījumos (med. f-tē), 9) praktiskie darbi receptūrā, 10) pr. darbi IV lāborātorijā.

IV mācības gads: 1) ārstniecības vielu pagatavošana, 2) kliniskās analīzes, 3) receptūra (aptiekā), 4) diploma darbs.

Neobligātoriskie priekšmeti: 1) fotoķīmija un fotografija, 2) fizikālās ķīmijas analītiskās metodes, 3) ievads politsikā oikonomijā (tauts. f-tē), 4) latv. oikonomiskā un statistiskā ģeografija (lauks. f-tē), 5) ievads tiesību zinātnes (jur. f-tē), 6) fizikālā kristallografija, 7) radioloģija un māterijas uzbūve.

Citām L. Universitātes fakultātēm tiek lasīti šādi kursi: 1) neorganiskā ķīmija mediķiem un veterinārmed., 2) organiskā ķīmija mediķiem un veterinārmed., 3) neorganiskā ķīmija lauksaimn. un dabas zinātn., 4) organiskā ķīmija lauksaimn. un dabaszināt., 5) neorganiskā ķīmija tehniķiem un tautsaimn., 6) organiskā ķīmija tehniķiem un tautsaimn., 7) Analītiskā ķīmija lauksaimniekiem, 8) kristallografija un minerāl. kopā ar ķīm. f-ti, 9) receptūra un farmac. ķīmija mediķiem un veterinārmed. 10) ģeoloģija kopā ar ķīm. f-ti, 11) preču zinātne (tautsaimniekiem), 12) dispersoidoloģija (mediķiem), 13) farmakognozija mediķiem un veterinārmed.

Praktiski darbi: 1) ķīm. lāborāt., lauksaimn. un mediķiem, 2) ķīm. lāborāt. tehniķiem, tautsaimn. un dabaszin., 3) receptūra (med. un veterinārmed.), 4) dispersoidoloģija (mediķiem).

4. Noteikumi par valsts eksāmeniem un zinātnisko gradu iegūšanu.

Līdz 1922./23. m. g. fakultāte piešķir inženiera tehnologa gradu personām, kuŗas beigušas R. P. I. ķīmijas fakultātes pilnu kursu un izturējušas valsts eksāmenus mutes vārdiem, kā arī izstrādājušas un aizstāvējušas eksperimentālo darbu un fabriku projektu sevišķā valsts pārbaudījumu komisijā. Saskaņā ar L. U. satversmi ķīmijas fakultāte piešķir šādus pirmos zinātniskos gradus: 1) inženiera ķīmiķa, 2) ķīmijas kandidāta un 3) farmācijas kandidāta.

Inženiera ķīmiķa gradu var iegūt personas, kuŗas izturējušas pārbaudījumus visos obligātoriskos priekšmetos un nobeigušas visu obligātoriskos praktiskos darbus, izstrādājušas gada fabrikas projektu, izturējušas diploma pārbaudījumus mutes vārdiem 6 priekšmetos, no kuŗiem 4 visiem obligātoriski (neorgan. un fizikālā ķīmija un ķīmijas rūpniec. tehniskie pamati) un 2 izvēles priekšmetos, izstrādājušas eksperimentālu diploma darbu un aizstāvējušas to sevišķā fakultātes pārbaudījumu komisijā.

Ķīmijas kandidāta grada iegūšanai tiek izstrādātas programmas un noteikumi.

Farmācijas kandidāta gradu fakultātes padome piešķir personām, kuŗas pēc visu farmācijas nodaļas obligātorisko priekšmetu un praktisko darbu nobeigšanas izturējušas diploma pārbaudījumos 4 visiem obligāto-

riskos priekšmetos (neorgan., organ. ķīmijā, farmac. ķīmijā un farmakognozijā) un 2 izvēles priekšmetos un izstrādājušas un aizstāvējušas eksperimentālu diploma darbu fakultātes pārbaudījumu komisijā.

Personām, kuŗas ieguvušas L. U. pirmo zinātnisko gradu, jeb kuŗu citā augstskolā iegūto zinātnisko gradu fakultātes padome, katrā atsevišķā gadījumā lemjot, atzīst par līdzvērtīgu L. U. ķīmijas fak. pirmam zinātniskam gradam, fakultātes padome piešķir šādus otros zinātniskos gradus: 1) ķīmijas tehnoloģijas doktora gradu un 3) farmācijas doktora gradu, kuŗa iegūšanai jāizsniedz eksperimentāls zinātnisks darbs. Ja šo disertāciju fakultātes padome atzīst par pietiekošu, tad pēc attiecīgu pārbaudījumu izturēšanas; darbs publiski jāaizstāv.

5. Mācības gaita.

a) Neorganiskā ķīmija. Par šīs katedras profesoru pašā sākumā bija ievēlēts R. P. I. profesors P. Valdens, kuŗš 1919. g. atrodās Vācijā. Tāpēc 1919./20. m. gadā šo kursu fakultāte pagaidām uzdeva prof. M. Centneršvēram, kuŗš nolasīja pamata kursu ķīmiķiem un farmaceutiem (5 st. nedēļā 2 sēmēstros) un paralleli saīsinātu kursu citām fakultātēm.

1920./21. m. gadā pamata kursu lasīja arī prof. Centneršvērs, bet reizā ar to nodibinājās divi paralleli neorganiskās ķīmijas kursi, kurus lasīja vec. docents A. Janeks (4. st. nedēļā 1. sēm.) arhitektiem, inženieriem, mēchaniķiem un tautsaimniekiem) un vec. docents O. Lucs (4 st. ned. 1 sēm. dabaszinātn., lauksaimn., mediķiem un veterinārmediķiem). 1921. gadā noskaidrojās, ka P. Valdens uz Rīgu neatgriezīsies, un fakultāte neorganiskās ķīmijas katedru galīgi uzticēja prof. Centneršvēram, kuŗš no 1921./22. māc. gada lasa ķīmiķiem un farmaceutiem 6 st. ned. I sēm. un 4 st. ned. II sēm. Pie šā kuŗsa pastāv seminārs, 1 st. nedēļā, kuŗu no 1920. g. vada vec. asistents K. Štrenks. Ar šo kursu ir saistīti prakt. darbi lāborātorijā (sk. lāborātorijas). Pie katedras darbojas 1 lekciju subasistents. 1922./23. māc. gadā doc. O. Luca lasītais kurss sadalījās divos paralelos, no kuŗiem vienu — 5 st. nedēļā I sēm. lasa vec. doc. A. Liepiņš lauksaimn. un dabas zinātniekiem, otru 4 st. nedēļā I sēm. lasa doc. O. Lucs mediķiem un veterinārmediķiem.

b) Analitiskā ķīmija. Pastāv pamata kurss ķīmiķiem un farmaceutiem, kuŗu lasa no pašā sākuma profesors V. M. Fišers 2 st. nedēļā I un II sēm., otrā mācības gadā. Ar kursu ir saistīts seminārs, kuŗu vada prof. Fišers, vec. asist. P. Nuks un vec. asistents A. Kešāns 1 st. nedēļā. Kvalitatīvās un kvantitatīvās lāborātorijas — sk. lāborātorijas. Parallelu analitiskās ķīmijas kursu lauksaimniekiem lasa vec. doc. O. Lucs 2 st. ned. II sēm. Kursu lasa sākot ar 1920./21. māc. gadu. Ar kursu ir saistīts seminārs 1 st. ned. II sēm. to vada doc. Lucs. Lāborātorija lauksaimn. un mediķiem — sk. lāborātorijas.

Kā neobligātorisku priekšmetu prof. V. M. Fišers nolasīja 1922./23. māc. gadā kursu analistiskās ķīmijas fizikālās metodes 2 st. II sēm.

c) **O r g a n i s k ā ķ ī m i j a.** Pirmā fakultātes pastāvēšanas gadā (1919./20.) tika lasīti divi kursi: pamata kurss ķīmiķiem un farmaceutiem 5 st. nedēļā. To lasīja prof. V. M. Fišers, kurš lasīja arī paralelu kursu 4 st. I sēm. lauksaimniekiem, mediķiem un dabaszinātniekiem. Pamata kursu tādā pat apmērā turpina lasīt prof. Fišers līdz šim laikam 6 st. ned. I sēm., 4 st. ned. II sēm.), bet ar 1920./21. māc. gadu paralelais kurss (4 st. ned. II sēm.), mediķiem un lauksaimniekiem un dabaszinātniekiem tika uzticēts vec. doc. L u c a m un bez tam II sēm. vec. doc. J. A u š k ā p s nolasīja saīsinātu kursu 2 st. nedēļā II sēm. techniķiem un tautaimniekiem. Šo pēdējo kursu 1921./22. māc. gadā fakultāte uzdeva vec. doc. A. L i e p i ņ a m. No 1922./23. māc. gada pastāv 3 paralleli saīsināti kursi, kurus lasa: 1) lauksaimniekiem un dabaszinātniekiem 4 st. ned. II sēm. doc. A. L i e p i ņ š. Pie kursa pastāv seminārs 1 st. ned. II sēm., kursu vada doc. A. L i e p i ņ š, 2) mediķiem un veterinārmediķiem 4 st. ned. II sēm. — doc. O. L u c s. Pie šā kursa seminārs 1 st. nedēļā. To vada doc. O. L u c s, vec. asistents V. Š t ā l s un asist. G. V a n a g s; 3) architektiem, inženieriem, mēchanikā un tautsaimniekiem 2 st. nedēļā II sēm. — doc. A. L i e p i ņ š.

d) **F i z i k ā l ā u n ē l e k t r o ķ ī m i j a.** Šo kursu bij sākumā domāts uzdot prof. P. V a l d e n a m. Kad noskaidrojās, ka Valdens uz Rīgu neatgriezīsies, kursu uzdeva prof. M. C e n t n e r š v ē r a m. 1919./20. māc. gadā tika nolasīts pamata kurss ķīmiķiem un farmaceutiem 4 st. ned. I un II sēm. Tādu pat kursu nolasīja arī 1920./21. māc. gadā, bet ar šo māc. gadu ieveda neobligātoriskus priekšmetus: dispersoidoloģiju, kurū lasa vec. doc. A. J a n e k s un fotoķīmiju un fotogrāfiju (2 st. ned. I un II sēm.), kurū lasa privātdocents A. P e t r i k a l n s. No 1921./22. māc. gada ar elektroķīm. rūpniecības kursa uzdošanu vec. doc. E. D i š l ē r i m, pamata kurss tiek lasīts (2 st. ned. I sēm. un 4 st. ned. II sēm.) 1923./24. māc. gadā fakultāte ieveda radioloģijas un māterijas uzbūves kursu (2 st. I un II sēm.), kā neobligātorisku priekšmetu, kurš uzticēts privātdocentam A. P e t r i k a l n a m. 1923./24. māc. gadā pie pamata kursa ieveda semināru 1 st. ned., kurū vada asistents J. K r u s t i ņ s o n s. Fizikālās ķīmijas laboratorija — sk. laboratorijas.

e) **M i n e r ā l o ģ i j a u n k r i s t a l l o g r ā f i j a.** Šai katedrai bija grūti atrast docentu un pirmajā 1919./20. māc. g. kursu pagaidām lasīja lektors J. P r i e d e. No 1920./21. māc. gada par šīs katedras profesoru ievēlēja B. P o p o v u. Kursu lasīja 4 st. ned. I un II sēm. ķīmiķiem, farmaceutiem, dabaszinātniekiem, lauksaimniekiem un inženieriem. Kā papildu kursu lasa neobligātoriskus priekšmetus: fizikālo kristallografiju 2 st. ned. I sēm. un petrografiju 2 st. ned. I sēm. Ar kursu sai-

stīti praktiski darbi (sk. kabinetī). Pagaidām pie šīs katedras skaitās arī ģeoloģija 2 st. nedēļā I un II sēm. To lasa prof. B. P o p o v s.

f) V i s p ā r ē j ā ķ ī m i j a. Še ietilpst saīsinātie paralelie neorganiskās un analitiskās ķīmijas kursi, kurus ķīmijas fakultāte pasniedz citu fakultāšu klausītājiem; viņu vēsturiska izveidošanās bija apzīmēta ar 1, 2, 3. No 1922./23. māc. gada pastāv šādi kursi:

1) Neorganiskā ķīmija med. un lauksaimniekiem 4 st. ned. I sēm. lasa doc. O. Lucs. Seminārs 1 stunda nedēļā (doc. Lucs, asist. Štāls).

2) Neorganiskā ķīmija lauksaimniekiem un dabaszinātniekiem, 5 st. ned. I sēm. Lasa doc. A. Liepiņš. Seminārs 1 st. ned. I sēm., vada doc. A. Liepiņš.

3) Neorganiskā ķīmija archit., inženieriem, mēchanikēm un tautsaimniekiem 4 st. ned. I sēm. Lasa doc. A. Janeks.

4) Organiskā ķīmija med. un veterinārmed. 4 st. ned. II sēm. Lasa doc. O. Lucs. Seminārs 1 st. ned. II sēm. Vada doc. O. Lucs, asist. G. Vanags.

5) Organiskā ķīmija lauksaimn. un dabaszinātn. 4 st. ned. II sēm. Lasa doc. A. Liepiņš. Seminārs 1 st. ned. II sēm. Vada doc. A. Liepiņš.

6) Organiskā ķīmija archit., inženieriem, mēchan., un tautsaimn. 2 st. ned. II sēm. Lasa doc. A. Liepiņš.

7) Analitiskā ķīmija lauksaimn. un mežkopjiem 2 st. nedēļā II sēm. Lasa doc. O. Lucs. Seminārs 1 st. ned. Vada doc. Lucs.

g) V i s p ā r ē j ā ķ ī m i j a s t e c h n o ģ i j a. Pamata kursu: ķīmiskās rūpniecības tehniskie un oikonomiskie pamati 4 st. ned. I sēm. un 2 st. ned. II sēm. Lasa prof. K. B l ā c h e r s. Ķīmijas nodaļas klausītājiem kā obligātorisku kursu no 1920./21. māc. gada. Ar kursu saistīti grafiski praktiskie darbi. Papildu kursu — siltuma un ūdens tehnoloģiju 4 st. ned. II sēm. lasa ķ. n. no 1920./21. māc. gada vec. doc. M. P r ī m a n i s.

h) N e o r g a n i s k ā ķ ī m i j a s t e c h n o ģ i j a aptver vairākas speciālas nozares, kurās lasa atsevišķi mācības spēki. Pirmajos gados vecāko kursu studentu bija maz, tāpat trūka vajadzīgo mācības spēku. Kursi atsevišķās nozarēs tika izvesti pakāpeniski. 1920./21. māc. gadā prof. M. G l a z e n a p s lasīja 1) javu vielu, stikla un keramikas tehnoloģiju 2 st. ned. I un II sēm.; 2) Metallurģiju 2 st. ned. I sēm. ķīmiķiem un mēchanikēm. Doc. M. P r ī m a n i s lasīja ķīmijas pamatrūpniecības 4 st. ned. I un II sēm. 1921./22. m. gadā javu vielu, stikla un keramikas tehnoloģiju fakultāte uzdeva asist. E. R o z e n š t e i n a m un atvēra jaunu kursu — elektroķīmijas rūpniecības 4 st. ned. II sēm., kurā lasa ķīmiķiem vec. doc. E. D i š l ē r i s. 1922./23. māc. gadā pārmaiņu nebija. 1923./24. māc. gadā metallurģijas kurss uzticēts doc. E. Dišlērī, un visas atse-

višķas tehnoloģijas kā neorganiskās tā organiskās sadalījās divās grupās A un B, no kurām viena grupa (5 priekšmeti) pēc izvēles ir obligātoriska katram ķīmijas nodaļas studentam. Katra grupa aptver svarīgākās ķīmiskās ražošanas metodes, bet atsevišķas tehnoloģijas lasa speciālisti savā nozarē.

Ar tehnoloģijas pasniegšanu ir saistīta fabriku projektēšana, prakt. darbi ķīm. tehnoloģijas laborātorijā (sk. laborātorijas) un eksperimentāli diploma darbi. Fabriku projektus izstrādā kā gada projektus, kuri ir obligātoriski katram ķīmijas nodaļas studentam vienā no tehnoloģijām pēc izvēles. Pēc bij. R. P. I. programmas bez tam bij obligātorisks diploma projekts. Pēc L. U. ķīmijas fakultātes programmas inženiera ķīmiķa grada iegūšanai vajadzīga vai nu fabrikas projekta, vai eksperimentāla darba izstrādāšana un aizstāvēšana.

Pirmos piecos gados ir izstrādāti šādi projekti: Prof. M. Glazepa vadībā 4 ķieģelniecību projekti. Doc. E. Dišlēra vadībā 10 fabriku projekti (nātrija hidroksīda un hlora, kalcija karbīda, kalcija nitrāta, nātrija, alumīnija, ferrosilīcija, kālija chlorāta). Doc. M. Prīmaņa vadībā: 10 fabriku projekti (sērskābes, slāpekļa skābes, superfosfāta, denitrācijas, sērskābes koncentrācijas ietaises, amonija, nitrāta, kālija, nitrāta, kālija alauna). Doc. E. Rozenšteina vadībā 5 fabriku projekti: (stikla, ķieģelniecību, šlaka, cementa, krāsns podiņu, portlandcimenta).

i) Organiskās ķīmijas tehnoloģija. 1920./21. māc. gadā lasīja šādus kursus: 1) Rūgšanas tehnoloģiju 3 st. I un II sēm. prof. M. Glazepas; kurināmo vielu tehnoloģiju 3 st. ned. I un II sēm. prof. K. Blāchers; 3) tauku un eļļu tehnoloģiju 2 st. ned. vec. doc. E. Lindemanis; 4) cukura rūpniecību 2 st. ned. II sēm. — doc. E. Lindemanis un 5) ķīm. šķiedrvielu, krāsvielu un ādas rūpniecību 3 st. ned. I un II sēm. (kā neobligātorisku kursu) vec. doc. J. Auškāps.

1921./22. m. g. ķīm. šķiedrvielu un ādas rūpniecību ieveda kā obligātorisku kursu ar 2 st. ned. I sēm. un 4 st. ned. II sēm., bet krāsvielu rūpniecību (2 st. ned. I sēm.), cukura rūpniecību (2 st. ned. I sēm.), metallurģiju (2 st. ned. I sēm.) un speciālās ķīmijas rūpniecības (2 st. ned. II sēm.) atzītas par fakultātīviem priekšmetiem, no kuriem viens pēc izvēles ir obligātorisks visiem studentiem.

1922./23. m. g. tauku un eļļu tehnoloģijas kursu palielināja līdz 3 st. ned. I un II sēm. 1923./24. m. gadā rūgšanas tehnoloģijas kursu un cukura rūpniecības kursu savienoja vienā kopējā lauksaimniecības tehnoloģijas kursā 3 st. ned. I un II sēm., kurš uzdots doc. E. Lindemanim. Reizā ar to arī organiskās tehnoloģijas sadalītas grupās A un B, no kurām viena pēc izvēles ir obligātoriska. Speciālo ķīmijas rūpniecību kurss, kurā bij paredzēts lasīt par spridzināmām vielām, strīpots no priekšmetu saraksta.

Par pieciem gadiem ir izstrādāti šādi fabriku projekti: Prof. M. Glazenapa vadībā: 6 fabr. projekti (stērķeļu, alus brūži). Prof. K. Blāchera vadībā: 8 fabrikas projekti (sausās dēstillācijas, gāzes, salicilskābes). Doc. J. Auškāpa vadībā: 13 fabriku projekti (krāsvielu, krāsotavu un balinātavu, linu mērcētavu, akmeņogļu darvas dēstillācijas, vilnas fabriku un linu balinātavu). Doc. E. Lindemaņa vadībā: 7 fabriku projekti (eļļas spiestuves, minerāleļļas dēstillētavas, stērķeļu).

Preču zinība. Šo priekšmetu lasīja tautsaimniecības fakultātes studentiem no 1920./21. m. g. M. Glazenaps 4 st. nedēļā I un II sēm. No 1923./24. m. g. šis priekšmets uzticēts doc. E. Rozenšteinam. Pie katedras preču mūzējs (sk. mūzējs).

a) Farmācijas ķīmija. 1919./20. m. g. prof. E. Zariņš nolasija saīsinātu farmācijas ķīmijas kursu mediķiem un veterinārmediķiem 2 st. ned. II sēm. Sākot ar 1920./21. m. g. prof. E. Zariņš lasīja farmaceutiem pamata kursu farmācijas ķīmijā 4 st. ned. I un II sēm. un šajā māc. g. lasīja arī paralelo kursu mediķiem un veterinārmediķiem 2 st. ned. II sēm. 1921./22. māc. gadā arī nolasa abus minētos kursus. Sākot ar 1922./23. m. g. farmācijas ķīmijas kursu mediķiem un veterinārmediķiem lasa vec. doc. J. Maizīte.

b) Farmakognozija. 1919./20. m. g. prof. E. Zariņš nolasa farmakognoziju mediķiem un veterinārmediķiem 2 st. ned. I un II sēm. 1920./21. m. g. farmakognozijas katedra uzticēta vec. doc. E. Svirlovskam, kurš šajā gadā lasa farmakognoziju un ārstniecības stādu kultūru farmaceutiem 4 st. ned. I un II sēm. un farmakognoziju mediķiem 2 st. ned. I un II sēm. 1922./23. m. g. pārmaiņu nav. Ar 1922./23. m. gadu farmakognozijas kursu mediķiem saīsina uz 2 st. nedēļā I sēm. Ar farmakognozijas kursu saistīti prakt. darbi (sk. laboratorijas).

c) Uzturas un baudu vielu ķīmija. Šis priekšmets ir obligātorisks farmaceutiem, neobligātorisks ķīmiķiem. Sākot ar 1921./22. m. gadu to lasa prof. E. Zariņš, 3 st. ned. I un II sēm. 1923./24. m. g. kursa apmērs paplašināts līdz 4 st. nedēļā I un II sēm. Ar priekšmetu saistīti praktiskie darbi laboratorijā (sk. laboratorijas).

d) Praktiskā farmācija un papildu priekšmeti. 1919./20. m. gadā prof. E. Zariņš lasa receptūru mediķiem un veterinārmediķiem 3 st. ned. I sēm. Ar kursu saistīti prakt. darbi. 1920./21. m. gadā prof. E. Zariņš lasa receptūru mediķiem un veterinārmediķiem un vada attiecīgos prakt. darbus. Tai pašā gadā lasa tiesu ķīmiju 2 st. II sēm. un vada prakt. darbus. Lektors D. Blumentāls lasa II sēm. farmācijas vēsturi 1 st. nedēļā. 1921./22. m. g. prof. E. Zariņš lasa receptūru mediķiem un veterinārmediķiem un vada prakt. darbus. Doc. J. Maizīte lasa 1) tiesu ķīmiju 2 st. II sēm. ar prakt. darbiem, 2) far-

macijas propedeutiku 1 st. I sēm.; 3) farmācijas praktikumu ar receptūru 2 st. II sēm. (ar prakt. darbiem) un 4) farmakopējas metodes 2 st. II sēm. ar prakt. darbiem. 1922./23. m. g. vec. doc. J. Maizīte lasa arī receptūru medīkiem un veterinārmedīkiem. Vec. doc. J. Kupcis lasa 1) tiesu ķīmiju farmaceutiem 2 st. II sēm.; 2) ķīmiski-mikroskopiskās analīzes 1 st. I sēm.; 3) aptiekas laborātorijas praksi 2 st. I sēm.; 5) ārstniecības vielu pagatavošanu 2 st. II sēm. kā arī vada ar kursiem saistītos prakt. darbus. 1923./24. m. g. doc. J. Maizīte lasa 1) receptūru medīkiem un veterinārmedīkiem, 2) ievadu praktiskā farmācijā 2 st. I sēm. (seminārs 1 st. ned.), 3) receptūru, farmaceutiem 1 st. II sēm. (seminārs 1 st. un prakt. darbi), 4) ārstn. vielu izmeklēšana 2 st. II sēm. (pr. darbi), 5) farmācijas vēsture 1 st. II sēm. Doc. J. Kupcis lasa 1) tiesu ķīmiju sēm. 1 st., 2) ķīm. mikroskop. kliniskas analīzes un 3) ārstniec. vielu pagatavošanu, kā arī vada attiecīgus praktiskos darbus.

Papildu priekšmeti.

1. Mikroskopija. Līdz 1922./23. m. g. šo kursu lasīja prof. M. Glazenaps 1 st. ned. I sēm. Ar kursu saistīti prakt. darbi. No 1922./23 m. g. šo kursu lasa prof. E. Svirlovskis. Priekšmets obligatorisks ķīmiķiem un farmaceutiem.

Ķīmijas vēsture. Lasa doc. A. Janekss no 1920./21. m. g. 2 st. ned. II sēmestrī.

Ievads elektrotehnikā. Šo kursu lasa no 1921./22. m. g. doc. E. Dišlēris 4 st. ned. I sēm.

Farmakoķīmijas tehnoloģija. Kursu sāka lasīt ar 1921., 1922. m. g. farmaceutiem, pie kam I sēm. lasīja doc. J. Auškāps vispārējo daļu un II sēm. doc. A. Liepiņš speciālo. No 1922./23. m. g. šo kursu lasīja III m. g. doc. J. Auškāps 2 st. ned. un II sēm. un IV m. g. E. Lindemanis 2 st. ned. II sēm. Ar pēdējo kursu saistīti seminārs un prakt. darbi. Kurša uzdevums iepazīstināt farmaceitus ar galveniem ķīmiskās ražošanas tehniskiem pamatiem, piemērojoties ārstniecības vielu pagatavošanai sīkrūpniecības apmēros.

6. Zinātniskas ekskursijas.

Mācības spēki ir sarīkojuši apm. 70 ekskursijas uz dažādām Latvijas rūpniecības iestādēm.

7. Kādi mācības spēki bijuši komandējumā.

Prof. Edvards Svirlovskis 1923. g. vasarā komandēts zinātniskos nolūkos uz Vāciju, kur strādāja Berlīnes farm. institūtā un botaniskā dārzā.

Docents Jānis Kupcis komandēts 1924. gada vasaras brīvlaikā uz Vāciju iepazīties ar jaunākiem panākumiem tiesas ķīmijā, kā arī ar farmac. rūpniecību ārzemēs.

Docents Edwards Lindemāns, 1923. g. jūnijā un jūlijā tika komandēts uz Vāciju un Čehoslovākiju.

Docents Jānis Maizīte, 1922. g. vasaras brīvlaikā un 1923. g. jānvārī tika komandēts uz Vāciju iepazīties ar to zinātnisko literatūru, kas nebija Latvijā dabūjama un ar jaunākiem sasniegumiem farmaceutisku laboratoriju iekārtā. 1923. g. un 1924. g. vasaras brīvlaikā tika komandēts uz Vīni un Šveici tuvāki iepazīties ar bioloģiskām un mikroķīmiskām metodēm ārstniecības vielu izmeklēšanā.

Docents Mārtiņš Prīmanis, 1922. g. tika komandēts uz Vāciju.

Docents Eižens Rozešteins 1924. g. vasarā tika komandēts uz Austriju un Čehoslovākiju iepazīties ar modernām keramiskām un stikla fabrikām un preču zinātnes nostādīšanu.

8. Kursu beigušo sagatavošana zinātniskam darbam.

No 1924. gada 1. jānvāra līdz 1924. g. 1. aprīlim pie fizikālās ķīmijas katedras bij atstāts sagatavošanai zinātniskam darbam inž. ķīmiķis B. Bruža, kurš strādāja prof. M. Centneršvēra vadībā. B. Bružam Universitātes Padome piešķīra Prinstona universitātes stipendiju, un viņš tagad atrodās Amerikā.

No 1924. g. 1. augusta pie organiskās ķīmijas katedras bij atstāts par stipendiātu inž. ķīm. P. Veģers. Miris 1924. gada 8. septembrī.

9. Ķīmijas fakultātes mācības spēki ir publicējuši, kamēr strādā Latvijas Universitātē, šādus zinātniskus darbus:

a) Profesors Kārlis Blachers. 1) „Rīgas atmosfāras temperatūra beidzamos desmit gados“ Apkurināšanas periods. (Zemkop. m-jas kurināmās komisijas techn. biroja darbi). Ekonomists 1920.; 2) kurināmā apgādāšanas stāvoklis Latvijā, oktobrī 1920. g. (S. M. K. K. T. B. darbi 2). Ekonomists 1920.; 3) kurināmā patēriņa normas Latvijas apstākļos (S. M. K. K. T. B. darbi 3). Ekonomists 1920. 4) Latvijas kurināmā bilance. (S. M. K. K. T. B. darbi 4). Ekonomists 1921.; 5) malka, kā kurināmais centrālai apkurināšanai (S. M. K. K. T. B. darbi 5). Ekonomists 1921.; 6) Die Industrie während des Krieges und die Ziele der Technik. Handels- und Industrie Zeitung 1921 Nr. 47; 7) die Pädagogische Systematisierung der Feuerungstechnischen Einrichtungen. Acta Universitatis Latv. IV 1922. Feuerungstechnik XII, H, 11, 1924; 8) Intuition und Naturforschung. Ein Nachtrag zum Thema „Antroposophie und Chemie“, Naturwissenschaft. Umschau der Chemiker Ztg. 1923,

Nr. 7/8; 9) die rationelle Analytische Klassifizierung der Brennstoffe. Acta Universitatis Latv. IX 1924; Feuerungstechnik. XIII, 1924; 10) Brennstoff analytische Untersuchungen I Bl. u. Girgenson, Die Bestimmung des Wassergehaltes der Kohle für praktische Zwecke. Chemiker Ztg. 1924, Nr. 65; 11) Zur Frage der Bestimmung des Vertorfungsgrades. Acta Univers. Latv. X 1924; 12) die Bestimmung des Vertorfungsgrades der Moorsubstanz. Brennstoff-Chemie 1924; 13) Warschauer Erlebnisse und Eindrücke. Eine Parapsycholog. Studie. Psychische Studien. 1924. H. 1; 14) Materialisation und Schöpfungsproblem. Eine parapsychisch-philosophische Studie, Psychische Studien 1924, Nr. 6; 15) das Wasser in der Feuerungstechnik. Leipzig, Verlag von Otto Spamer. Im Druck. Bez tam prof. Blāchers ir lasījis vairākus referātus par dažādiem tematiem.

b) Prof. Mečeslavs Centneršvērs. A. Grāmatas. 1921. g. 1) Das Radium und die Radioaktivität. II Aufl. 118 S. Leipzīgā; 2) i W. Swietoslawski, Podrecznik do ewezcen z. chemii fizycznej, termochemii i elektrochemii, 206 pl. p. Varšava; 3) un R. Sīmanis. Uzdevumi praktiskiem darbiem neorganiskajā ķīmijā, 52. lpp. Rīgā; 1922. 4) Практикум по химии II изд. 121 стр. Литогр. Рига. 5. Практическое введение в физическую и электрохимию. II изд. 190 стр. Рига. 6) Curso de manipulaciones de quimica, fisica y elektroquimica. Trad. I. J. Brocá. 244. lp p. Barselona; 1923. 7) un J. Krustinsons. Neorgāniskās ķīmijas kurss I. sējums: vispārējā daļa. 399 lp. p. II sēj.: Speciālā daļā 485 lp. p. Rīgā; 1924. 8) Лекции по неорганической химии том I 433 стр. Том II.

B. Darbi. 1921. 1)

1921 1) и Ц. Райхенштейн, О магнитных свойствах растворов. Извест. Физич. Института при Московск. научн. институте 1, 272—281. 1922. 2) Radio, proposition d'une petite unit'e de masse. Recueil des travaux chimiques des Pays-Bas 41, 5800581; 1923. 3) u. J. Krustinson, Über einige elektrolytische Versuche mit freien Elektroden. Acta Universal. Latv. V., 193—201; 4) u. J. Drucker, Elektrolyse in flüssigem Schwefeldioxyd. Zeitschr. für Elektrochemie. 29, 210—214; 5) L'influence de la vitesse de l'agitation sur la dissolusion du magnésium dans les acides. Recueil des travaux chimiques des Pays-Bas 42, 579—584; 6) Die Lösungsgeschwindigkeit des Magnesiums. Auflösung des Magnesiums in anorganischen Säuren ohne Umrührung. Acta Univers. Latv. 6, 239—253; 7) Über einige Folgerungen der Gleichung von van der Waals. Acta Univers. Latv. 6, 254—272. Ztschr. für physik. Chem. 107, 81—96; 8) u. C. Strenk. Über Schwefelfluorür S₂ F₂. Berichte d. deutsch. chem. Ges. 56, 2249—2253; 9) La vitesse de dissolution du magnesium par acides. Recueil des travaux chimiques des Pays-Bas 42, 1065—1073; 10) u. L. Andrusow. Über die Dissoziation des Cadmiumkarbonats und

eine neue Methode zur Bestimmung der Dissociationsspannungen. Ztschr. für physik. Chem. 111, 79—97; 11) u. L. Andrusow. The dissociation of Cadmium Carbonate and a New Method to Determine Dissociation Pressures. Acta Univers. Latv. 10. 29 pag.; 12) u. B. Bruža, The Successive Dissociation of Magnesium Carbonate, Acta univers. Latv. 10. 15 pag.

e) Prof. Voldemars Fišers. 1) Аналитическая химия. Рига. 1921.; 2) Zum Nachweiss des Hydroxylamins. Chem. Ztg. 47, 401 (1923); 3) Über eine neue Bestimmung und Trennung der Alkohole. Latv. Univ. raksti. 9, 163 (1924); 4) Logaritmi un antilogaritmi. Rīgā, 1922.; 5) prof. M. Glasenapp (Nekrolog) Tonindustrie Ztg. 47, 656 (1923). Bez tam prof. Fišers nolasījis 8 referātus Rīgas zinātniskās biedrībās un 5 publiskas lekcijas.

d) Prof. Maximiliams Glazenaps. 1) Kristalloide und Kolloide in der Zementtheorie; 2) Zur Petrographie des neuzeitl. Portland-Zement-Klinkers; 3) Über die Kristallisationsenergie des Calciumsulfatdihydrates und regenerierten Gipstein; 4) Über den Chemismus der Erhärtung dolomitischer Romanzemente, die Kristallisationsformen des Magnesiumhydroxydes u. eine koloidale Form des Kalziumhydroxydes; 5) Zur Mahlfeinheit des Stuckgipses; 6) Über die Kristallisationsenergie des gebranten Gipses.

e) Prof. Edvards Svirlovskis. 1) Semīrečas farmakoflora; 2) Latvijā kultivētās piparmētras eļļa un viņas sastāva atkarība no salas I un II; 3) ārstniecības augu kultūra un viņas panākumi Latvijā. Bez tam stud. pharm. M. Liepiņa apstrādāja tematu: Latvijas ārstniecības augu sastāvs.

f) Prof. Edvards Zariņš. 1) Organisko skābju iespaids uz medus rašanos un nogatavošanos. Latv. Univers. raksti I, 1921.; 1a) Einfluss Organischer Säure auf Bildung und Reifung des Zuckerhonigs. Biochem. Ztschr. Bd. 25, 1921.; 2) Über die Fermente der Verdauungsorgane der Skorpione. Latv. Univers. raksti I un Biochem. Ztschr. Bd. 129, 1922; 3) Beiträge zur Chemie der Bildung und Reifung des Bienenhonigs. Latv. Univ. raksti. I un Biochem. Ztschr. Bd. 120, 1921; 4a) Die Honigweine. Ztschr. für Untersuchung der Nahrungs und Genussmittel; 5) Latvijas augļu vīni. Ekonomists 1922.; 6) Beiträge zur Kenntniss des Russischen Kochsalzes. Ztschr. für Untersuch. d. Nahrungs und Genussmittel. Bd. 64, 1922; 7) and Pavlovsky. On the Structure of the Alimentary Canal and its Fermente in the Bee (*Apis mellifera* L). Quarterly Journal of Microscougs Science Vol. 66 Part III, 1922; 8) piens un piena preparāti. Latviešu Biedr. derīgu grāmatu apgād. nod. 1923.; 9) Über Fermente der Verdauungs Organe der Honigbiene. Latv. Univ. raksti II un Biochem. Ztschr. Bd. 133, 1923; 10) Weitere Studien über Invertase des Darmkanals der Honigbiene. Biochem. Ztschr. Bd. 135,

1923; 11) par medus rašanos un nogatavošanos. Referāts Ķīmiķu savienībā, 1920. g.; 12) par bites fermentiem (referāts Ķīm. savienībā 1921. gadā); 13) Pastērs kā ķīmiķis (referāts Pastēra goda aktā); 14) cukurs kā bišu ziemas barība (referāts II Lat. biškopju kongresā 1922. g.); 15) medus viltošana un kontrole (referāts II Latv. biškopju kongresā 1922. g.); 16) vītāmīni (referāts Ķīmiķu savienībā 1923. g.); 17) uzturas vielu mākslīga pagatavošana (referāts II Latv. farmac. kongresā 1923. g.).

g) Doc. Jūlijs Auškāps. 1) „Linu mērcēšana“. Kopdarbība. 1922.; 2) „Dziju un audeklu balināšana“. Kopdarbība 1922.; 3) „Par nātras šķiedru“. Kopdarbība. 1922.; 4) „Tekstilrūpniecības izredzes un uzdevumi Latvijā“. II Latv. Inž. Kongresa darbi; 5) „Jaunākie panākumi ādmīšanā“. Latv. Ķīmiķu S-bā nolasīts referāts.

h) Doc. Ernests Dišlēris. 1) Ekonomiskie faktori alumīnija iegūšanas rūpniecībā. Inž. un techn. konferenču annāli. 1922.; 2) Elektroķīmiskās rūpniecības kā lielo hidroelektrisko staciju spēka izlīdzinātājas, turpat 1923. g.

i) Doc. Aleksandrs Janeks. 1) Rhythmisch gebänderte Niederschlagshäutchen auf Flüssigkeitsoberflächen I (Kolloid-Ztschr. XXXII 252 (1923)); 2) Rhythmisch gebänderte Niederschlagshäutchen auf Flüssigkeitsoberflächen II (Kolloid-Ztschr. XXXIII, 86, 1924); 3) Ein Überführungsapparat (Kolloid-Zeitschr. XXXIV, 103, 1924); 4) neorganiskā ķīmija III izd. litografēts; 5) Dispersoidoloģijas pamati (iespiešanā); 6) ar Bruno Jürgensonu Einfluss Organischer Beimengungen auf die Koagulation“.

j) Doc. Jānis Kupcis. 1) Ķīmijas sakars ar tiesu senāk un tagad. Latv. farmac. žurnāls 1923.; 2) Farmaceutiskās rūpniecības izredzes Latvijā. Turpat 1924. g. Nr. 3.

k) Doc. Aleksandrs Liepiņš. 1) Par kūpošās sērskābes sastāvu; 2) Par kūpošās sērskābes iedarbību uz oglekļa tetrachlorīdu; 3) Par sērskābes anhidrida polimerizēšanas mēchaniku.

Visi trīs referāti lasīti 1923. g. Latv. ķīmiķu savienībā.

l) Doc. Edvards Lindemānis. Farmako-ķīmiskās tehnoloģijas programma L. Universitātē. Referāts II Latvijas farmaceutu kongresā. 1923. g.

m) Doc. Oskars Lucs. 1) Über die Empfindlichkeit und Verwendbarkeit der qualitativen Reaktion. I Das K. — Jon. Ptschr. für anal. Chemie 59, 145, 1920; 2) Über die Empfindlichkeit und Verwendbarkeit der qualitativen Reaktion II. Das Ba-jon. Turpat. 60, 209, 1921; 3) Über die Empfindlichkeit der Reaktions des Sr-lon. III. Turpat 60, 433, 1921.; 4) Über die Empfindlichkeit und Verwendbarkeit der qualit. Reaktion IV. Das Gr-Kation und das CrO₄-Anion. Latv. Univ. raksti III, 1922.; 5)

Таблицы качественного анализа. I издан. 1920 г. (litografēts); 6) " " " " " II " Рига 1921; 7) ar G. Vanagu. Organiskā ķīmija. Tiek iespiests.

n) Doc. Jānis Maizīte. 1) Über die Bedeutung der Alkaloide im Leben des Menschen und der Pflanze. Pharmacia. 1923, Nr. 1—3; 2) Über das Terpentinoel der Krim. Chemiker Ztg. 1923, Nr. 23; 3) Über die Gewinnung der Coniferennadeloele in Russland. Berichte v. Schimmel & Co. 1923.; 4) Über das Aetherische Oel der Rottane (*Picea excelsa* Lk) Arch. der Pharmazie 1923 H. 2; 5) Über das russische Harzterpentinoel. Turpat. 1923. H. 3; 6) Latvijas opiums. Latv. farmac. žurnāls. 1924. Nr. 5; 7) Par farmakopeju ārstniecības vielu izmeklēšanas metodēm. Turpat 1924. Nr. 6 un 7; 8) par Latvijas priežu skuju eļļām. Turpat 1924. Nr. 6 un 7; 9) Par borniljodidu. Latv. Univers. raksti, 1924. g. Nr. 10; 10) Par starptautisko ārstniecības vielu nomenklātūru. Latv. farm. žurnāls. Tiek iespiests; 11) ar prof. Kondakovu. Sur les haloidhydrates du pinene et leur transformation en hydrocarbures du type santénique et cycénique. Le Caoutchouc & la Gutta-Percha. 1924. Nr. 242, 243; 12) Daži virzieni un mērķi praktiskā farmacijā. II Latv. farmac. kongresā nolasīts referāts; 13) Extr. filicis maris Volmarensis. Tai pašā kongresā lasīts referāts; 14) Par pinena holoidhidratiem. Referāts Latv. ķīmiku biedr. 1924. g.; 15) Inzulins. Referāts Latv. farmac. žurnālā, 1924.; 16) Par santonina falsifikāciju. Referāts turpat. 1924.; 17) Ārstniecības vielu standartizēšana bioloģiskā ceļā. Referāts turpat. 1924. g.

o) Doc. Mārtiņš Prīmanis. 1) SO₂ iznīcināšana un uzķšēšana ķīmisko fabriku dūmgazēs. Referāts. 2) Reakcijas starp amonjaka ūdeni un ģipsu. Referāts. 3) Ģipsa sēra izmantošana.

p) Doc. Eižens Rozenšteins. 1) Svina glazūru piemērošanās likumības parastiem māliem ar dažādu minerāloģisku sastāvu. 2) ar Z. Lancmani „Latvijas avotkalķi“ tiek iespiests. 3) Latvijas avotkalķi, dolomiti, silura un cechšteina kalķakmeņi un viņu izlietošanas iespējamības. Referāts Latv. inž. kongresa biroja minerālvielu un ģeolog. sekcijā.

r) Privātdocents Alfreds Petrikalns. 1) Zur Photokatalyse der Jodreduktion I. Acta Universit. V. 173. (1923). Zur Photokatalyse der Jodreduktion II. Turpat. VII. 343. (1923.). 3) Ueber die Chemilumineszenz und die Energieumwandlungen bei der Oxydation des Phosphors. Zt. f. 22. 119 (1924.). 4) Ueber die Chemilumineszenz des Jodids der Millonsphen Base. Ztschr. für Physik. 25. 292. (1924.).

s) Asistents Gustavs Vanags. 1. Vienkārši mēģinājumi ķīmijā. 1921. 2) Organiskā ķīmija iesācējiem. 1922. 3) Ķīmija pašmācībai („Skola mājā“). 1923. g. Iznākušas 8 burtnīcas. 4) ar doc. O. Lucu Organiskā ķīmija, patlaban iespiešanās. 5) Bez tam tulkojis Dr. Harry Šmidt'a Modernās ķīmijas problēms “patlaban iespiešanās.

š) Vec. asistents A. Kešāns. 1) Fosforskābes atdalīšana kvalitatīvas analīzes gaitā ar bismuta savienojumiem. Latv. Universit. raksti X 1924. 2) Kvalitatīvās ķīmiskās analīzes gaita 1921. (studentu lietošanai). 2. papildu izdevums 1924. g.

t) Vec. asistents K. Neimanis. Kaujas gāzes. Lekc. lasītas virsniekuursos. (Lit.).

10. Kādus blakus amatus ieņem mācības spēki un kādās biedrībās sastāv par biedriem.

a) Prof. M. Centneršvers sastāv par biedru Latvijas ķīmiķu Savienībā, Deutsche Chemische Gesellschaft, Bunsengesellschaft, Société de chimie de France.

b) Prof. V. Fišers. Biedrs: Latvijas ķīmiķu savienībā (priekšsēd. biedrs), Rīgas dabas pētnieku biedrībā, Bioloģijas biedrībā, Deutsche Chemische Gesellschaft, Société de chimie de France, Ķīmijas fak. dekāns no 1919.—1922. g. Reorganizācijas un organizācijas komisijas loceklis no 1919.—1922. g.

c) Prof. M. Glazēns. Biedrs: Latvijas ķīmiķu Savienības goda biedrs, Vācijas portlandcimenta fabrikantu biedrības un Vācijas ģipša ražotāju biedrības referents, līdzstrādnieks pie „Tonindustrie Zeitung“ un „Cement“.

d) Prof. E. Zariņš. 1919./20. māc. g. medicīnas f-tes dekāns. Saimniec. Komisijas loceklis, Polit. instit. pārņemšanas komis. loceklis. No 1919. aug. līdz 1920. g. februārim izpilda Veterinār-medic. f-tes dekāna pienākumus. No 1922.—1924. g. ķīmijas fak. dekāns. Visus piecus gadus organizācijas un Universitātes Padomes loceklis. Biedrs: Latvijas ķīmiķu savienībā, (priekšsēd. biedrs), Latvijas bioloģijas biedrībā, Deutsche Chemische Gesellschaft, Société de chimie de France, Rīgas farmaceutu biedrības godu biedrs. L. Sarkanā Krusta padomes loceklis, Terminoloģijas komisijas loceklis. L. Tuberkulozes apkaŗošanas biedrības loceklis, pārzinis Universitātes aptiekā, Elizabetes ielā, kur farmac. stud. iegūst praktiskas zināšanas.

e) Doc. J. Auškāps. Biedrs: Latv. ķīmiķu savienībā (no 1921. g. Valdes loceklis, 1922. g. sekretārs) Latv. bioloģijas biedrībā Société chimique de France, Deutsche Chemische Gesellschaft 1920./21. m. g. pasniedza ķīmiju Klaustijas ģimnazijā. 1920./21. g. lasīja ķīmiju Tautas Universit. un bija dabas zinātņu nod. dekāns, Terminoloģijas komisijas loceklis 1920. g. nolasīja lekciju ciklu preču zinībā „Konzums“ kooperatoruursos. 1922. g. turēja priekšlasījumus un vadīja prakt. darbus Valsts Technikumā sarīkotos balināšanas un krāsošanasursos.

f) Doc. E. Dišlēris. Pasniedz ķīmiju valsts Technikumā, sastāv par loekli Latvijas elektrotehniskā biedrībā.

g) Doc. A. Janeks. Biedrs: Latvijas ķīmiķu savienībā, Deutsche Gesellschaft, Kolloid-Gesellschaft, Latv. aizsardz. biedrībā.

h) Doc. Jānis Kupcis. Loceklis: Latvijas ķīmiķu savienībā, Latvijas farmakopejas galenisko preparātu apakškomisijas priekšsēdētājs.

i) Doc. E. Lindemānis. Vadīja 1920. g. Apgādības M-*jas* techn. nodaļu, pasniedza 1921.—1922. Valsts tehnikumā III un IV klasēs ķīmisko tehnoloģiju. Lasīja lekcijas tautas augstskolā.

j) Doc. O. Lucs. Biedrs Latvijas ķīmiķu savienībā, Rigasche Naturforscherverein, Deutsche Chemische Gesellschaft, Société Chimique de France, Русское физико-химич. общ.

k) Doc. A. Liepiņš. Biedrs Société chimique de France, Русское физико-химич. общ., Deutsche Chemische Gesellschaft, Latvijas ķīmiķu savienībā.

l) Doc. J. Maizīte. No 1. jūlija 1924. g. Ķīmijas f-tes sekretārs, Fakultātes bibliotēkas komisijas loceklis, Izglīt. M-*jas* grāmatu novērtēšanas komisijas loceklis no ķīmijas f-tes, Pirmās Latvijas farmakopejas komisijas loceklis un viņas redakcijas apakškomisijas priekšsēdētājs. Biedrs: Latvijas ķīmiķu savienībā (arī Valdes loceklis), Latvijas farmaceutu savienībā. (Arī Valdes loceklis), Latvijas bioloģijas biedrībā, Société chimique de France, Deutsche Chem. Gesellschaft, Deutsche Pharmaz. Gesellschaft Общ. естествоиспыт. при Воронежском (прежде Юрьевском) Университ., Tautas Savienības veicināšanas biedrībā, Krišjāņa Varona biedrībā.

m) Doc. M. Prīmanis. Saimniec. komisijas loceklis un priekšsēdētājs no 1919. g. sept. līdz 1920. g. beigām. Ķīmijas f-tes sekretārs no 1919. g. līdz 1922. g. Reorganizācijas un organizācijas komisijas un Organizācijas un Universitātes Padomes loceklis no 1919. g. 1. sept. līdz šim laikam. Terminoloģijas komisijas loceklis, Latvijas ķīmiķu savienības biedrs, Technischer Verein biedrs, Rīgas pilsētas Uzņēmumu Valdes komisijas loceklis no 1920.—1924. No 1924. g. aprīļa Rīgas pilsētas valdes loceklis un Rīgas pilsētas uzņēmumu nodaļas vadītājs, Société chimique de France loceklis, Verein Deutscher Chemiker biedrs.

n) Doc. E. Rozenšteins. Latvijas ķīmiķu savienības valdes loceklis, Latvijas minerālvielu pētīšanas biedrības priekšsēdētājs, Darbojas par ekspertu dažādos silikattechniskos jautājumos.

o) Prīvātdoc. A. Petrikalns. No 1920. g. septembra ķīmiķu Savienības sekretārs.

p) Vec. asistents K. Neimanis. Lasījis par kaujas gazēm un gažu pretlīdzekļiem armijas virsnieku kursus Rīgā un Liepājas garnizonā, bez tam darbojas Kara ministrijas bruņošanās pārvaldē par pārvaldes priekšnieka palīgu.

r) **Asistents G. Vanags.** 1923. g. rudenī nolasījis populāru ķīmijas lekciju ciklu Latv. Lauksaimn. Centrālbiedr. vakara kursos. Piedalījies dažās ķīmijas grāmatu novērtēšanas komisijas sēdēs. Pasniedz ķīmiju Rīgas kultūrtechniskajā skolā (7 st. ned.).

11. Lāborātorijas.

Ķīmijas fakultāte pasniedzamām zinātnes disciplīnām ir eksperimentāls raksturs, tāpēc lāborātorijas spēlē paidagoģiskā un zinātniskā darbā vislielāko lomu. Še pavada mācības spēki un studenti lielāko darba laika daļu. No lāborātoriju labierīcības un apgādāšnaas ar mācības māteriāliem atkarājas kā mācības pasniegšana, tā arī zinātniskās pētīšanas sekmes. Še lāborātoriju organizētājiem bij jāpārvar fakultātes tapšanas laikā neapprakstamās grūtības, kuņas līdz šim laikam nav pilnīgi novērstas.

a) **Neorganiskā ķīmijas lāborātorija (I).** Viņas mērķis iesācējus praktiski ievadīt ķīmijā. Programmā ietelp apm. 30 vispārējās un neorganiskās ķīmijas uzdevumi. Lāborātoriju pārzin prof. M. Centneršvērs. Pirmais lāborātorijas asistents R. Sīmanis († 1921. g.). No 1920. g. lāborātorijas darbus vada vec. asistents K. Štrenks. Lāborātorijā 28 vietas, piecos gados beiguši 309 studenti.

b) **Kvalitatīvā ķīmijas lāborātorija (II).** Lāborātorijas mērķis — studentu vingrināšanās kvalitātīvā analizē. Še strādā II. māc. gada studenti 16 st. nedēļā. Lāborātoriju pārzin prof. V. M. Fišers. Darbus vada vec. asistents E. Iegrīve un A. Kešāns. Lāborātorijā 50 vietu, kas dod iespēju strādāt apm. 100 praktikantiem gadā. Piecos gados lāborātoriju beigušas 360 personas.

c) **Kvantitatīvā ķīmijas lāborātorija (III).** Še studenti vingrinās II un III māc. gadā kvantitatīvā analizē. Pārзина prof. Fišers, darbus vada vec. asistenti P. Nuks un N. Šteinbachs. Lāborātorijā 50 vietu, gadā var strādāt apm. 50 cilvēku, 5 gados beiguši 731 (ķīmiķu un lauksaimnieku).

d) **Sintetiskā lāborātorija.** Šajā lāborātorijā studenti pagatavo neorganiskus un organiskus preparātus, kā arī izved ap 100 reakciju ar organiskiem savienojumiem, kas dod iespēju dziļāki iepazīties ar organisko ķīmiju. Še strādā III un IV māc. gadā. 1919./20. m. g. lāborātoriju pārzināja prof. V. M. Fišers, praktiskos darbus vadīja asistents P. Kalniņš. 1920./21. m. g. prakt. darbus vadīja doc. Auškāps un asistents P. Kalniņš. 1921./22. m. g. darbus vadīja doc. A. Liepiņš un asistents P. Kalniņš. No 1922./23. m. g. vienu sintetiskās lāborātorijas daļu pārzināja doc. A. Liepiņš un tajā prakt. darbus vadīja jaun. asistents A. Siliņš. No 1924. g. lāborātoriju pārzin prof. Fišers un darbus vada asistents

P. Kalniņš un jaunākais asistents A. Siliņš. Vietu 32, gadā var beigt 32. Piecos gados ir strādājušas 144 personas. Prof. Fišera vadītās analītiskās un sintētiskā laborātorijās no 1919.—1924. g. ir izpildīti šādi diploma darbi: 1) Slāpekļa paskābes un viņas esteru savienošānās produkti ar acetilenu. Jauni kobalta komplekssavienojumi. 3) Zaļā mangana sulfida dabūšanas apstākļi. 4) Formaldehida dabūšana no etilena. 5) Pētījumi par ģipsa pārsātināta šķīdumu stabilitāti. 6) 1,3 - diketohidrindena karbonskābes estera kondensācija ar joda palīdzību un trīs - 1,3 - diketohidrindenmetana dabūšanas mēģinājums. 7) Jauna metilalkohola noteikšanas un atšķiršanas metode. 8) Slāpekļa paskābes esteru apmaiņu reakcijas un viņu pielietošana sintezē. 9) Barija, stroncija un kalcija sulfātu ritmiskā nogulsnešanās. 10) Novokaina tehniskā sintezes metode. Laborātorijā strādā divi subasistenti. Laborātorijās izdarīts par pieciem gadiem apm. 3500 analīzes valsts iestādēm un privātpersonām.

e) Fizikālās ķīmijas laborātorija bij R.P.I. bij nostādīta priekšzīmīgi un pilnīgi piemērota zinātniskam darbam. Pēc 1915. gada ēvakuācijas šē bij palikušasniecīgas atliekas. Tomēr L. U. pastāvēšanas laikā ir izdevies laborātoriju tik tālu iekārtot, ka no tās varēja jau izlaist veselu rindu zinātnisku darbu. Laborātorijā izdara vispārēja rakstura visiem ķīmijas un farmācijas studentiem obligātoriskus vingrināšanas darbus fizikālajā un elektrokīmijā. Laborātoriju pārzin prof. M. Centneršvērs. Prakt. darbus vadīja līdz 1922. g. inž. I. Zakss. no 1922. g. asistents J. Krustiņsons. Laborātoriju 5 gados beiguši 148 studenti. Bez tam laborātorijā izdara pētījuma rakstura darbus fizikālās un neorganiskās ķīmijas nozarēs prof. M. Centneršvēra vadībā. Šē 5 gados izpildīti šādi darbi: 1) Pētījumi par kalija permanganata dabūšanas nosacījumiem oksidējot piroluzitu sārma klātbūtnē. 2) Cinka indukcijas periods un pasīvitate. 3) Metālu aizvietņošana ar cinku sāļu šķīdumos. 4) Autoreducēšanas kinētika. 5) Ferrosāļu autooksidēšanās kinētika. 6) Svina oksikarbonati. 7) Par magnezijas un kadmija karbonātu termisko dissociāciju. 8) Kadmija, cinka un vara karbonātu dissociācija. Jauna metode dissociācijas spriegnuma noteikšanai. 9) Par svina karbonātu un oksikarbonātu dissociāciju. 10) Par kalija savienojumu radioaktivitāti. 11) Par cezija sāļu radioaktivitāti. 12) Magnezijas oksikarbonati.

Pie fizikālās ķīmijas katedras pastāv atsevišķas:

a) Dispersoidoloģijas laborātorija. To sāka organizēt 1920. g. doc. Janeks. Laborātorijā izdara zinātniskus darbus un ar 1923. gadu ievests praktikums, kuš obligātorisks farmaceutiem un medīkiem.

b) Fotoķīmijas laborātorija. Praktiskie darbi nav obligātoriski. Laborātoriju ir ierīkojis un vada privātdocents A. Petrikals. Organizācijā bij lielas grūtības, jo laborātorijai vajadzīgi dārgi

optiski aparāti. Par 4 gadiem praktikumu beiguši 52 studenti. Lāborātorijā izstrādāti vairāki zinātniskie darbi.

f) Vispārējās ķīmijas lāborātorijas. Še pieder lāborātorijas, kurās izpilda praktiskos darbus citu universitātes fakultāšu studenti. a) Lāborātorija arhitektiem, mēchanikiem, inženieriem, tautsaimniekiem un dabaszinātniekiem. Praktikumā uzdevums iepazīstināt studentus praktiski ar elementāro lāborātorijas tehniku un dažām ķīmijas pamata reakcijām. Lāborātoriju pārzina doc. A. Janeks, prakt. darbus vada privātdocents A. Petrikalns. Lāborātoriju beiguši no 1920.—1924. g. 849 studenti. b) ķīmijas lāborātorija medīkiem, vet. medīkiem, lauksaimniekiem un dabaszinātniekiem. Lāborātorija darbojas no paša fakultātes dibināšanas sākuma. To pārzin vec. doc. O. Lucs. Prakt. darbus vada vec. asist. K. Neimanis, vec. asist. V. Štāls, asist. G. Vanags un jaun. asist. J. Brammanis. Lāborātorijas uzdevums iepazīstināt praktikantus ar kvalitatīvo analīzi. Lāborātorija palaikam ļoti pārpildīta. Piecos gados lāborātoriju beiguši 395 lauks. fakult. studenti, 801 med. un vet. med. fak. studenti un 41 mat. un dabaszin. f-tes studenti.

Vispārējās ķīmijas pasniedzējiem doc. A. Liepiņam un doc. O. Lucam ir savi kabineti-lāborātorijas, kurās mācības spēki izdara savus eksperimentālos zinātniskos pētījumus.

g) Ķīmijas tehnoloģijas lāborātorija. Lāborātorija darbojas jau no paša fakultātes organizēšanas laika. Lāborātorijā izdara kā obligātoriskus praktiskos darbus, kuŗos studenti iepazīstas ar svarīgākām ķīmiski-techniskām lāborātorijas metodēm, tā arī diploma darbus. Lāborātoriju pārzin tehnoloģiju pasniedzēji, bet darbus un lāborātoriju saimniecību vada asistenti. Pirmie lāborātorijas asistenti bij M. Copijs un no 1921. g. E. Rozenšteins. 1923. g. M. Copijs atstāja vietu, un E. Rozenšteinu fakultāte ievēlēja par docentu. No tā laika lāborātorijas darbus vada asist. J. Misiņš. Lāborātorija ieņem divas atsevišķas telpas, no kuŗām katrā ir 18 vietas. Bet viena no šīm telpām bij pagaidām aizņemta uzturas vielu katedras vajadzībām un atbrīvojās tikai 1924. gada pavasarī, tā ka acumirkli asais vietu trūkums lāborātorijā ir novērsts. Ar šo lāborātoriju ir sistīti mācības spēku tehnoloģiju pasniedzēju kabineti, kuŗos strādā eksperimentāli paši mācības spēki, viņu subasistenti un bieži arī diplomandi telpu trūkuma dēļ vispārējā lāborātorijā. Tādi kabineti ir prof. K. Blācheŗa — kurināmo vielu tehnoloģijas, Doc. J. Auškāpa — šķiedrvielu un krāsvielu tehnoloģ.. Doc. E. Dišlēŗa — elektroķīm. technol. un metallurģijas. Doc. E. Lindemaņa — tauku un eļļu un lauksaimn. techn. Doc. M. Prīmaņa — ķīmijas pamatvielu technol. Doc. E. Rozenšteina — silikatu tehnoloģijas. Šajos kabinetos ir izdarīta no pašiem mācības spēkiem jeb viņu vadībā rinda zinātnisku un zinātniski-technisku pētījumu, pa daļai diploma darbu veidā. Vairāki noslēgti darbi jau ir publicēti. Bez tam šajās lāborātorijās ir izdarīts liels skaits izmēģinājumu un analīžu

dažādām valsts iestādēm un privātpersonām, kā arī atrisināti vairāki ķīmiski-techniski jautājumi vietējās rūpniecības vajadzībām.

Izpildīti šādi diploma darbi:

Prof. K. Blāčera vadībā: 1) Kaloritmetriskas bumbas ūdens ekvivalenta noteikšanai. 2) Pārkūdrošanās pakāpes noteikšana — 3 darbi. 3) Ātra sēra noteikšana akmeņoglēs — 2 darbi. 4) Ātra oglekļa noteikšana akmeņoglēs — 2 darbi. 5) Mēģinājums tieši noteikt skābekli organiskās vielās un it īpaši akmeņoglēs — 2 darbi. 6) Sveķu dabūšana ar ekstrakciju.

Doc. J. Auškāpa vadībā: 1) Pētījumi par linu mērcēšanas ķīmiskiem procesiem. 2) Sērskābes iespaids uz ādas izturību. 3) Kodināmo krāsvielu iespiešana bez sutināšanas. 4) Kublu krāsvielu iespiešana bez sutināšanas. 5) Linu mērcēšanas procesa pētišanas metodes. 6) Aromatisko ogļūdeņražu iespaids linu mērcēšanā.

Doc. M. Prīmaņa vadībā: 1) sērskābā alumīnija iegūšana no vietējiem māliem ar sērskābes palīdzību. 2) sērskābes iegūšana no tehniskā bisulfāta. 3) Centrālās Krievijas fosforitu pārvēršana mākslīgos mēslos ar sālsskābes palīdzību. 4) Šķīstošā nātrija stikla silikata šķīstamības noteikumu atkarība no jēlmateriāliem un šķīdināšanas metodēm. 5) Mēģinājumi pārvērst fosforita trikalcija fosfātu par tetrakalcija fosfātu. 6) Sēra izdalīšana un sēra savienojumu iegūšanai no ģipša. 7) Igaunijas fosforita analīze un viņa pārvēršana superfosfātā.

Prof. M. Glazenapa vadībā: 1) Stērķeļu hidrolīze ar hlora palīdzību. 2) Portlandcements ar augstu hidraulisko moduli. 3) Sintētiskās jūras putas.

Doc. E. Rozenšteina vadībā: 1) Svina glazūru piemērošana podnieka māliem ar dažādu minerāloģisku sastāvu. 2) Krāsainu glazūru pielietošana podnieku māliem ar dažādu minerāloģisku sastāvu. 3) Mālu drumstalas porainības iespaids uz svina glazūru piestāvēšanu. 4) Devona formācijas mālu uzslēgšana ar dažādiem kaļķu daudzumiem pie dažādām temperatūrām. 5) Rutila un kriolīta ieviešana necaurspīdīgās glazūrās.

F a r m a c i j a s n o d a ļ a s l ā b o r ā t o r i j a s.

Šo laboratoriju organizācija bij sevišķi grūta telpu trūkuma dēļ, jo agrākajā R. P. I laboratorijas ēkā bij paredzētas telpas tikai ķīmijas nodaļai, bez tam daudz mazākām studentu skaitam. Jaunām fakultātēm (medicīnas, veterinār-medicīnas, dabaszinātņu) atveroties bij jāierāda lielas telpas šo fakultāšu studentu praktikumam. Bez tam daļa telpu līdz 1924. g. sākumam bij aizņemta ar lauksaimniecības fakultātes laboratorijām un vēl tagad pagaidām ķīmijas fakultātes telpās atrodas botanikas kabinets. Tikai 1923./24. m. g. izdevās dažas farmācijas nodaļas laboratorijas novietot pastāvīgās telpās, kamēr farmakognozijas katedrai un farmācijas ķīmijas mediķu vajadzībām un ārstniecības izmeklēšanas laboratorijām vēl nav pastāvīgu telpu.

a) Uzturas un baudu vielu ķīmijas laboratorija. Tās uzdevums praktiski iepazīstināt studentus ar uzturas un baudu vielu izmeklēšanas un pētīšanas metodēm. Praktikumus obligātorisks farmaceutiem. Bez tam šē izdara arī zinātniskos pētījumus. Laboratoriju pārziņ prof. E. Zariņš. Praktiskos darbus vada vec. asistents T. Lejiņš. Laboratorija darbojas no 1921./22. māc. gada. Tajā 18 vietu. 4 gados strādājis 91 students.

Prof. E. Zariņa vadībā izpildīts diploma darbs „Stērķeļu daudzuma noteikšana dažādās uzturas vielās“.

b) Farmakognozijas laboratorija. Laboratorija pastāv no 1920./21. m. gada. Šē notiek kā praktikums farmakognozijā un mikroskopijā, tā arī zinātniski pētījumi. Laboratoriju pārziņ un vada prof. E. Svirlovskis. Ar laboratoriju ir saistīts neliels ārstniecības augu kultūras mēģinājumu lauks Dreiliņos.

c) Ārstniecības vielu izmeklēšanas laboratorija. Šī laboratorija sāka darboties 1921./22. māc. gadā, lai gan vēl līdz šim laboratorijai nav pastāvīgu telpu. Laboratoriju pārziņ un vada doc. J. Maizīte. Tās mērķis praktiski iepazīstināt studentus farmaceutus ar ārstniecības vielu izmeklēšanas metodēm. 3 pēdējos gados laboratorijā ir strādājuši 29 studenti.

d) Praktiskās farmācijas laboratorija. Šai laboratorijai arī nav pastāvīgu telpu. Pārziņ un vada doc. J. Maizīte. Laboratorijā izdara praktiskos darbus receptūrā bez farmācijas arī medicīnas un veterinār-medicīnas fakultāšu studenti. 3 gados laboratoriju beiguši 63 studenti farmaceuti un 328 studenti mediķi un veterinār-mediķi. Bez tam doc. J. Maizītes vadītās laboratorijas ir izdarīti vairāki zinātniski pētījumi.

e) Tiesu ķīmijas laboratorija. Šī laboratorija sāka darboties 1921./22. māc. gadā doc. J. Maizītes vadībā pagaidu telpās. No 1923./24. m. g. laboratoriju pārziņ un vada doc. J. Kupcis. Laboratorijai tikai 1924. gadā varēja ierādīt pastāvīgas telpas, kuŗas tagad tikai ir pa daļai jau iekārtotas. Laboratoriju beiguši 26 studenti.

f) Ārstniecības vielu pagatvošanas laboratorija. Laboratorija iekārtota 1923. g. un sāka darboties 1923./24. māc. g. Laboratorijas mērķis iepazīstināt studentus farmaceutus praktiski ar ārstniecības vielu pagatavošanas metodēm. To vada un pārziņ doc. J. Kupcis. Gada laikā laboratoriju beiguši 12 studenti. Laboratorijā izdara arī zinātniskus pētījumus. Doc. J. Kupča vadībā šē izstrādāts diploma darbs: „Melno rudzu sterilizācija dažādu ķimikāliju garaiņos un ūdens šķīdumos“.

g) Ķīmiski-mikroskopiskās kliniskās analīzes ir farmaceutiem obligātorisks praktikums, kuŗu vada doc. J. Kupcis. Praktikumumu nobeiguši 3 gados 42 studenti.

h) Farmakokīmijas tehnoloģijas laborātorijā izpilda praktiskus tehniska rakstura darbus farmācijas nodaļas studenti doc. E. Lindemaņa vadībā. Darbu mērķis iepazīstināt studentus ar ķīmiskās rūpniecības nozarēm, kurām var būt sīkrūpniecisks raksturs un kuras savienojamas ar farmaceutu darbību dzīvē. Laborātorijā sāka darboties 1922./23. māc. gadā. Strādājuši laborātorijā apm. 30 studenti.

i) Minerāloģijas kabinets. Organizēšana iesākta 1920./21. māc. gadā. Tā ir prasījusi ļoti daudz līdzekļu un lielas pūles, jo bij. R. P. I. kolekcijas un laborātorijas piederumi ir aizvesti uz Ivanovo-Vozņesensku. Kabinetu pārziņ prof. B. Popovs. Praktiskos darbus vada asistenti M. Gūtmanis un I. Kvelberģe un jaun. asistente K. Zēberģe. Še izpilda praktiskos darbus kristallografijā un minerāloģijā ķīmijas, dabaszinātņu, lauksaimniecības un inženierzinātņu fakultāšu studenti. 4 gadus darbus ir nobeiguši 1360 ķīmijas, dabaszinātņu, lauksaimniecības, inženierzinātņu studenti.

Ķīmijas fakultātes izmēģinājumu un pētījumu laborātorijas. Priekš pasaules kara pastāvēja pie bij. Rīgas Pol. Inst. izmēģinājumu laborātorija (Versuchsstation). Reizē ar R. P. I. ēvakuāciju uz Krieviju arī šī iestāde izbeidza savu darbību. Lielinieku laikā, 1919. gada sākumā, atvēra uz prof. Valdena ierosinājumu un viņa vadībā izmēģinājumu un pētījumu laborātoriju pie Latvijas Augstskolas (lielinieku). Šo laborātoriju pārņēma 1919. g. Latvijas valdības Tirdzniecības un Rūpniecības ministrija. Ar Augstskolas piekrišanu laborātorija palika fakultātes telpās fakultātes dekāna vadībā un darbojās ar Tirdzn. un Rūpniec. M-ja līdzekļiem. Studentu skaitam pieaugot, fakultātei radās telpu trūkums un viņa griezās 1921. gada sākumā pie Tirdzn. un Rūpn. Ministra ar lūgumu atbrīvot no izmēģinājumu laborātorijas ieņemtās fakultātes telpas, pārvedot laborātoriju uz citu vietu. — Ar to radās izmēģinājumu laborātorijas tālākai pastāvēšanai lielas grūtības. Kamēr laborātorija atradās fakultātes telpās, viņas uzturēšana bija samērā lēta: atkrita telpu īre, nepieciešamās ķīmikalijas fakultāte izsniedza par puscenu no saviem krājumiem, speciālus izmēģinājumus laborātorija izdarīja pa daļai ar fakultātes aparātiem attiecīgu speciālistu — mācības spēku vadībā.

Labas izmēģinājumu laborātorijas iekārtošanai citā vietā radās nopietni materiāli šķēšļi. No otras puses vajadzība pēc autoritātivas neatkarīgas laborātorijas zemē bija liela. Tādēļ 1921. g. maijā Tirdzn. un Rūpn. M-ja likvidējot savu izmēģinājumu un pētījumu laborātoriju, griezās pie Latv. Augstskolas ar uzaicinājumu pārņemt savā rīcībā likvidēto laborātoriju. Ķīmijas fakultāte atteicās no laborātorijas pārņemšanas telpu un līdzekļu trūkuma dēļ. Pēc Tirdzn. un Rūpniec. M-ja laborātorijas likvidēšanas, ieinteresētās iestādes un personas griezās pie fakultātes attiecīgiem speciālistiem izmēģinājumu izdarīšanas dēļ, lai izmēģinājumu izdarīšanu ar atsevišķiem mācības spēkiem galīgi nokārtotu, tad L. U.

padome nolēma savā 1923. g. 7. novembra sēdē radīt ķīmisku izmēģinājumu un pētījumu laboratoriju pie ķīmijas fakultātes, ka L. U. praktisku uzņēmumu uz L. U. Satversmes § 102. pamata. No 1924. g. 1. aprīļa tad arī darbojas pie fakultātes uz sevišķu instrukciju pamata šāda laboratorija. Laboratorijas atbildīgā vadīšana nodota uz vienu gadu fakultātes izvēlētai un Universitātes padomes apstiprinātai personai, kuŗa par to saņem atsevišķu atalgojumu no laboratorijas ieņēmumiem. No 1924. gada 1. aprīļa par laboratorijas vadītāju apstiprināja doc. M. Prīmani.

Laboratorijas vadītājs norēķinas par laboratorijas darbību un naudas summām ar Saimniecības Padomi ik mēnešus, kā arī iemaksā laboratorijas ienākumu summas Saimniecības Padomē. No š. g. 1. aprīļa līdz 1. augustam laboratorija izdarījusi pavisam 367 analizes par Ls 9137. No šīs summas laboratorija saņēmusi Ls 8026 un vēl pienākās no dažādām valsts iestādēm Ls 111. No saņemtiem Ls 8026.— atmaksāts L. U. Saimniecības Padomei Ls 768,10 par patērēto gāzi un ūdeni un ķīmikālijām un Ls 1605,20 Universitātes speciāliem līdzekļiem, Ls 5652,70 izmaksāts kā atli dzība analizes izdarītājiem, laboratorijas vadītājam un darbvedei.

12. Ķīmijas fakultātes bibliotēka.

Bagātā ar svarīgiem ķīmijas žurnālu komplektiem no paša viņu sākuma Rīgas Pol. inst. ķīmiskā bibliotēka tika 1915. g. kopā ar citu bij. Pol. Inst. inventāru ēvakuēta uz Maskavu un atrodas patlaban Ivanovas-Voznesenska Polit. Institutā. *) Cerība atdabūt šo vērtīgo zinātniskā darba ieroci bija par iemeslu, ka fakultāte nepapildināja šo žurnālu serijas tad.

*) Lai būtu redzams cik vērtīga ir šo grāmatu kolekcija, pievedīsim vārdu pa vārdam izvilckumu no oficiāla argana: Известия Иваново-Вознесенского Политехнического Инст. том VIII. Часть официальная. Юбилейный вып. 1918—1923 г. стр. 50 III. Fundamentāla I. V. P. I. bibliotēka. Grāmatu sastāvs. Galvenais I. V. P. I. bibliotēkas fonds ir bij. Rīgas Pol. Inst. bibliotēka, kuŗa ir izcēlusies reizā ar pēdējā dibināšanu 1862. g. Kopā ar visām rokas bibliotēkām un patentu nodaļu Rīgas bibliotēkā bija ap 120.000 sējumu. Ja viņa sējumu skaita ziņā arī bija mazāka, kā citās Krievijas lielākās zinātniskas bibliotēkas, tad dažā ziņā pārsniedza tas savā zinātniskā vērtībā, gandrīz nemaz nesaturot tā saukto grāmatu balastu. Galvenais, kas bibliotēku izceļ ir lielais daudzums veselu seriju periodisku izdevumu visās galvenās valodās un pie tam gandrīz vienādi no pirmā izdevuma gada. Liela daļa šo komplektu nav pilnā veidā nevienā no Krievijas republikas bibliotēkām.

Piemēra dēļ lai ir pievestas dažas no bibliotēkas žurnālu serijām, kuŗas tiek izdotas līdz šim laikam: Annales de chimie, Paris no 1789. g. (sēj. I.) Philosophical Magazine, London no 1790. g., (vol. 1). Annalen der Physik. Leipzig no 1824. g. (Bd. 1), Justus Liebigs Annalen der Chimie no 1832. g. līdz 1914. g. (Bd. 1—405), Comptes rendus hebdom. des seances de l'Academie des sciences. Paris 1835—1913 (vol. 1—135) Chemisches Zentralblatt. Berlin 1930—1913 (Jahrg. 1—84), Crelle's Journal für reine u. angew. Mathematik 1926—1913 (Bd. 1—143), Dinglers Polytechnisches Journal no 1822—1913 (Bd. 9—328), Acta Mathematica a St. 1—33.

Šo sarakstu varētu vēl tālāk pagarināt. Pavisam periodisku izdevumu bibliotēkā vairāk kā 800 nosaukumu. Par nožēlošanu pasaules kaŗš pārtrauca 1914. g. ārzemju žurnālu piesūtišanu Krievijā un tā tad visas esošās serijas nobeidzās 1913.—1914. gadu.

kad viņu iegādāšana bija vēl samērā vieglāk iespējama. Tikai no 1921. g. sākot fakultāte pamazām paaugstina no sava nelielā budžeta summas pilnīgu ārzemes ķīmijas un farmācijas periodisku izdevumu iegādāšanai. Patlaban bibliotēkā ir pavisam 5680 sējumi no tiem periodisku izdevumu 1658 sējumi. No lielākiem dāvinājumiem bibliotēkai varētu atzīmēt Bulletin de la Société chimique de France 1905.—1922. Annales de chimie et de Physique 1841.—1922. Annales de Falsifications 1908.—1922. (No Francijas vald.). Journal of the Chemical Society 1914.—1921. (no Londonas ķīmiku biedrības valdes).

13. Mūzējs.

Pie preču zinības katedras pastāv preču mūzējs, kurš pa daļai ir sastādīts atsevišķi šīs katedras vajadzībām, pa daļai sastāv no jēlvielu, starpproduktu un gatavu ķīmiskās rūpniecības ražojumu kolekcijām, savāktām lekciju demonstrācijām, ķīmijas tehnoloģijām. Mūzējs vēl ir ļoti nepilnīgs. Viņa tālākai izveidošanai trūkst līdzekļu un telpu.

14. Studentu pulciņi.

Pie bij. Rīgas Pol. Inst. ķīmijas fakultātes pastāvēja studentu pulciņš, kuram bija sava bibliotēka un kurš ievērojami veicināja studentu ķīmiskās izglītības piesavināšanos pašdarbības ceļā. Šis apstāklis ierosināja arī L. U. ķīmijas fakultātes studējošos dibināt tādu pulciņu. Tāds nodibinājās 1920. g. februārī. Viņa satūtus parakstīja G. Ūdris, J. Pogulis, M. Zeire. Prezidijā ievēlēja A. Ozolu, H. Lāci un M. Goldštiku. Pirmā pastāvēšanas laikā pulciņš apvienoja 39 studējošos. 1920./21. m. g. valdē ievēlēja par priekšsēdētāju J. Brammani, viņa biedri E. Jansonu un sekretāru A. Ozolu. Biedru skaits pieauga līdz 80 un pulciņu 1920. g. 22. decembrī pārreģistrēja par „L. U. ķīm. fakultātes studējošo savienību“. 1921./22. m. g. par valdes priekšsēdētāju ievēlēja K. Dīriki, par viņa biedri A. Ernestu, par sekretāru M. Skuju. 1922./23. m. g. priekšsēdētājs bij J. Brammanis, viņa biedrs E. Jansons. sekr. Ž. Jirgensone. 1923./24. m. g. priekšsēdētājs K. Kalniņš, viņa biedrs R. Spodris, sekretārs M. Skuja. Šajā mācības gadā notika prezidija pārvēlēšana un par priekšsēdētāju ievēlēja A. Maizīti, priekšs. biedri K. Kalniņu, sekretāru J. Sprinģi. 1924. g. 10. septembrī organizācija pārdēvēta par „L. U. ķīmijas fak. studējošo biedrību“, kuŗa tagad apvieno 106 studējošos.

Biedrība ir organizējusi savā pastāvēšanas laikā lielu skaitu ekskursiju uz fabrikām, rūpniecības uzņēmumiem, starp tām viena sarīkota uz Vāciju. Visas ekskursijas notikušas mācības spēku vadībā. Nolasīti vairāki referāti par ķīmijas un ķīmijas tehnoloģijas jautājumiem. Katrā sēmestrī sarīkots slēgts biedru vakars ar zinātniskiem referātiem un muzikāliem priekšnesumiem. Šo vakaru mērķis tuvināt studējošos savā starpā un ar mācības spēkiem.

Viens no organizācijas lielākiem ieguvumiem ir bibliotēka, kurā patlaban ap 700 sējumu zinātnisku grāmatu. Tās ziedotas no biedriem, mācības spēkiem, iegūtas par izrīkojumu atlikumiem u. t. t.

Biedrība uztur tējas galdu un lasamgaldu, kurā ir gandrīz visi vietējie laikraksti un žurnāli, bet no speciāliem „Zeitschrift für angew. Chemie“ un „Die Chemische Industrie“.

E. Lauksaimniecības fakultāte.

1. Vēsturisks pārskats par fakultātes rašanos un izveidošanos.

1919. g. vasarā Izglītības Ministris Dr. Kasparsons griezās pie Zemkopības Ministra biedra Aug. Kalniņa ar lūgumu uzsākt lauksaimniecības fakultātes organizēšanas darbu. 3., 7. un 11. augustā Zemkopības Ministrijā notika plašas lauksaimniecības darbinieku apspriedes, kuŗas ne tikai vispārējos vilcienos izstrādāja Latvijas īpatnējiem apstākļiem piemērotu fakultātes plānu.

Zemkopības Ministrijas atsevišķo apspriežu atzinumi formulēti 1919. gada 11. augusta sēdes protokolā. Tanī starp citu pastrīpotas sekošas pamatdomas:

Lauksaimniecības fakultātei jābūt par augstāko Latvijas mācības iestādi lauksaimniecības teorētisko un praktisko jautājumu atrisināšanā; tai jāveic attiecīgi zinātniski pētījumi un novērojumi. Teorētiskie priekšlasījumi pavadami demonstrācijām, tiešiem dabas novērojumiem, pētījumiem, ekskursijām dabā un praktiskās saimniecībās. No cieša kontakta teorijas un prakses starpā tīra zinātne ne tikai necieš, bet taisni otrādi, top dzīvāka un pievilcīgāka. Studijās ievērojami Latvijas īpatnējie apstākļi, piegriežama vislielākā vērība sīksaimniecību vajadzībām. Studentiem ilgāku laiku jānodarbojas Augstskolas fermā. Mācību valodai jābūt latviešu, un sagatavojami zinātniski darbinieki pašas Latvijas vajadzībām. Izņēmumi taisāmi tikai ar bij. R. P. I. zinātnisku nopelnu bagātiem profesoriem, latviešu valodas nepratējiem.

Studiju ilgumam jābūt 4 gadi, no kuŗiem 3 gadus ziedo teorētiski-praktiskiem darbiem augstskolā, bet pēdējo gadu — darbiem fermā un zinātnisko diplomdarbu izstrādāšanai. Praktisko darbu izvešanai vajadzīgi: 1) neliels zemes gabals ar attiecīgām ēkām pilsētas tuvumā — mācības līdzekļu ierīkošanai un 2) plašāka mācības ferma ārpus pilsētas. Mācības fakultātē sadalāmas atsevišķos priekšmetos pēc mācības gadiem. Lekciju nauda paturama, bet no viņas maksāšanas atsvabināmi mazzurīgie, kuŗi izrāda studijās sekmes.

Bijušie R. P. I. lauksaimniecības nodaļas dabas- un speciālo zinātņu profesori, izņemot tos, kuŗi veduši un ved Latvijas valstij naidīgu politiku, uzaicināmi par tādiem arī pie Latvijas Augstskolas.

Priekšmetiem, kuriem bij. R. P. I. lauksaimniecības nodaļā trūkst profesoru un viņu vietas ieņem docenti, latviešu valodas nepratēji, pēdējo vietā un arī vakantiem mācību krēsliem uzaicināmi docenti — latviešu valodas pratēji un Latvijas apstākļu pazinēji. Docentiem jābūt ar noapaļotu augstskolas izglītību, praktiski-zinātnisku pagātni, paidagoģiskām dāvēnām, un tiem jāuzņemās noteiktā laikā izstrādāt zinātniskus darbus attiecīgos priekšmetos uz profesora amatu. Docentu izglītība sekmējama valdības līdzekļiem, stipendiju un ārzemju komandējumu veidā. Jaunāko mācības spēku (asistentu un lāborāntu) izvēlē priekšroka dodama latviešu valodas pratējiem un vietējās dzīves pazinējiem. Profesoru, docentu un un asistentu algām jābūt pietiekošām, lai nodrošinātu viņiem zināmu dzīves ērtību minimumu un dotu iespēju pilnīgi nodoties saviem tiešiem uzdevumiem.

Zemkopības ministrijas atsevišķo apspriežu protokolu Latvijas Augstskolas lauksaimniecības fakultātes organizēšanas lietās agr. P. Lejiņš 1919. gada 12. augusta sēdē nolasa un iesniedz bij. R. P. I. reorganizācijas komisijai. Izteiktās domas reorganizācijas komisija atzīst par tik svarīgām, ka nolemj protokolu piesūtīt visām atsevišķu fakultāšu veidošanai paredzētām komisijām. Vēlākā Augstskolas organizācijas komisija šos principus liek visas augstskolas organizācijas pamatā.

Ar 19. augusta lēmumu R. P. I. reorganizācijas komisija pieņem zemkopības ministrijas apspriedes izvirzīto komisiju, kā lauksaimniecības fakultātes organizēšanas subkomisiju. Pēdējā izstrādā lauksaimniecības fakultātes izbūves projektu un mācības plānu, kurus 26. augustā 1919. g. R. P. I. reorganizācijas subkomisiju plēnārsēdē ceļ priekšā Zemkopības Ministrijas priekšstāvis P. Nomalis. Par pirmiem lauksaimniecības fakultātes mācības spēkiem ievēl J. Bergu, P. Lejiņu, P. Nomali, P. Kulītānu, A. Kirchenšteinu, A. Lepiku, J. Bicki, J. Vārsbergu, A. Bušmani un K. Polu, Pirmais fakultātes dekāns — J. Bergs. Priekšlasījumus uzsāk 1919. g. 29. septembrī.

Drosmi jaunajai fakultātei viņas darbā deva sākumā izrādītais sabiedrības dzīvais atbalsts. Fakultāti veidojot, nevarēja ņemt gatavus paraugus, sastingušas programmas, bet viss bija jāpielāgo dzīves prasībām, Latvijas īpatnībām. Savā izbūves darbā fakultāte vienmēr turējusies tais robežās, kuŗas tai vilkuši Latvijas zemes darbā rūdītie spēki. Pie mācības spēku izvēles fakultāte ņem vērā kandidāta nopelnus sava aroda praktiskā darbā, viņa paidagoģiskās spējas, zinātniskos darbus un Latvijas īpatnējo apstākļu pazīšanu. No paša sākuma lauksaimniecības fakultāte aizstāv apvienotu, latvisku un demokrātisku augstskolu.

Darbības sākumā fakultāte apmierinās ar šaurām telpām lāboratorijas ēkā. Idejiskam organizācijas darbam ritot, telpu jautājums likās niecīgs un kā tāds, kuŗš, ja rasies vajadzība, izšķirsies pats no sevis. Telpu šaurumu fakultāte sākumā arī nejuta, jo studentu vēl nebija daudz un pirmie kursi izdalās pa visu augstskolu. Tomēr, pirmam augstskolas radī-

šanas vilnim plokot, sākumā viegli atrisināmais telpu jautājums uzvēlās fakultātei kā milzu slogs.

1920. gada 30. jūnijā fakultāte lūdz Augstskolas Padomi izšķirt telpu jautājumu līdz 10. jūlijam; pretējā gadījumā jāpārtrauc jaunu studentu uzņemšana. Augstskolas Padome 2. jūlijā lūdz Izglītības Ministriju piešķirt fakultātei viņas vajadzībām piemērotu bij. Nikolāja ģimnāzijas ēku. Panākuma nav. Izglītības Ministrija izvirza jaunu domu: pirkt kādu ēku un pārbūvēt lauksaimniecības fakultātes vajadzībām. Iestājas visklūmīgākais laiks: telpu meklēšana, plānu uzņemšana, pirkšanas sarunu vešana; bet panākuma tomēr nav. Stāvoklis top vēl kritiskāks ar to, ka fakultātei nākusi klāt mežkopības nodaļa. Fakultāte lūdz mākslas akadēmiju atļaut izlietot mežkopības nodaļas vajadzībām akadēmijai pašreiz nevajadzīgās 4 istabas. Lūgumu akadēmija laipni ievēro. Pēc tam Augstskolas Padome izrauga komisiju, kurai lauksaimniecības fakultātes telpu lietā jāspēr visnoteiktāki soļi pie Izglītības Ministrijas.

Komisija 21. septembrī nodod Izglītības Ministriem ļoti noteiktu iesniegumu, kurā norāda uz grūtībām un sekām, kādas rodas telpu negādāšanas dēļ. Lai fakultātei izlīdzētu darba sastrēgumā, tad Zemkopības Ministrija un dažas biedrības, laipni nākdamas pretim, atļauj studentu praktiskos darbus iekārtot savās telpās. Tā fakultātes darbs izdalās pa visu pilsētu.

Izglītības Ministra 24. oktobra lēmums nodod lauksaimniecības fakultātes rīcībā līdzšinējās teknikuma telpas, kur fakultātei atļauj ieņemt skolnieku smēķētāvu un vienu klasi. Klūmīgais telpu meklēšanas laiks ar visām ļaunajām sekām velkas garumā, un tikai ar Ministru Kabineta 1922. gada 23. februāra lēmumu lauksaimniecības fakultātei piešķir telpas Kronvalda bulv. Nr. 1. — bij. Pēterā reālskolā. Tomēr telpu pārņemšanai rodas šķēršļi, un tikai 1922. gada rudenī fakultāte var sākt rīkoties savās telpās.

Pārbūves un iekārtas darbi prasa daudz pūļu un laika; tie beidzas 1924. gada sākumā. Sīkākie katedras izbūves darbi turpinās līdz šim. Telpu trūkums bija viens no galveniem šķēršļiem fakultātes sekmīgam darbam un attīstībai.

Izmēģinājumu sarīkošanai un praktiskas saimniekošanas apmācībai fakultāte 1920. g. izrauga Rānavas un Lielplatones muižas. 1921. gada pavasarī no Lielplatones pāriet uz Vecauci. Vajadzēja pielikt daudz darba, lai karā nopostītās saimniecības pamazām atjaunotu, izbūvētu, ierīkotu, un pielāgotu fakultātes vajadzībām. 1921. g. rudenī fakultāte lūdz mācības nolūkiem arī Vecauces mežniecību.

Fakultātes radīšanas un organizācijas pirmais posms nobeigts. Galvenos vilcienos izveidota fakultāte, noorganizēti vajadzīgie institūti tiktāl, ka iespējams zinātniski strādāt.

Fakultāte turas pie tā uzskata, ka viņai jāaug pakāpeniski un pašai arī jāizaudzē nākošie mācības spēki.

Pirmo doktora disertāciju pie Latvijas Augstskolas aizstāv 1923. gada maijā lauksaimniecības fakultātes mikrobioloģijas docents A. Kirchenšteins.

Studentu skaita pakāpenisko pieaugumu, viņa sastāvu, tautību un pavalstniecību raksturo sekošie skaitļi:

Sastāvs:

	1919. g.	1920. g.	1921. g.	1922. g.	1923. g.	1924. g.
vīrieši . . .	67	314	433	463	577	
sievieši . . .	65	109	116	118	137	
kopā . . .	132	422	549	581	714	763
studenti . . .	82	344	533	578	711	760
hospitanti . . .	45	69	15	1	—	—
brīvklausīt.	5	9	1	2	3	3

Tautība:

latvieši . . .	126	408	533	560	694	
krievi . . .	2	4	2	2	2	
vācieši . . .	3	6	7	10	9	
poļi . . .	—	2	1	—	—	
igauņi . . .	—	—	—	1	2	
lietuvji . . .	—	—	—	1	3	
čeķi . . .	—	—	1	1	—	
žīdi . . .	1	2	5	6	4	

Pavalstniecība:

Latvijas . . .	132	419	548	580	710	
Krievijas . . .	—	—	1	—	—	
Lietuvas . . .	—	1	—	1	3	
Igaunijas . . .	—	1	—	—	1	
Nenoskaidr. . .	—	1	—	—	—	

Kursu beiguši: 1920. g. — 4 stud. pēc bij. R. P. I. programmas, 1921. gadā — 9 stud. pēc bij. R. P. I. progr., 1922. g. — 12 stud. pēc bij. R.P.I. progr. un 1 pēc Latvijas Augstskolas progr., 1923. g. — 4 pēc bij. R.P.I. pr. un 13 pēc Latv. Augstskolas pr., 1924. g. — (līdz 1. jūlijam) 12 pēc Latv. Augstskolas programmas.

Tā tad pavisam kursu beiguši 54 studenti — 42 lauksaimnieki un 12 mežkopji. Pēc bij. R.P.I. programmas kā I šķiras mācīti agronomi — 26, kā II šķ. mācīti agronomi — 3. Pēc Latvijas Augstskolas programmas ar atzīmi „ļoti sekmīgi“ — 17 un ar atzīmi „sekmīgi“ — 8.

Fakultāte ir augusi līdzī dzīvei, līdzī valstij. Viņa neuzskata savu līdzšinējo 5 gadu organizēšanās darbu par nobeigtu un noslēgtu.

2. Fakultātes mācības spēku sastāvs.

Fakultātes mācības spēku un palīga mācības spēku pakāpenisku sastādīšanos un viņa sastāva veidošanos raksturo sekošas ziņas par atsevišķiem gadiem:

	1919. g.	1920. g.	1921. g.	1922. g.	1923. g.	1924. g.
Amtmanis, Jānis	—	—	—	1./XI	asist.	asist.
Apsīte, Jānis	—	—	—	—	1./XI doc.	doc.
Bambergis, Kārlis	—	—	—	—	1./X asist.	asist.
Bārs, Alberts	—	—	1./I asist.	asist.	asist.	asist.
Bergs, Jānis	1./XII prof.	prof.	prof.	prof.	prof.	prof.
Bickis, Jānis	—	24./I doc.	ārst. doc.	ārst. doc.	ārst. doc.	ārst. doc.
Bokalderis, Jānis	—	—	1./IV doc.	ārst. doc.	ārst. doc.	ārst. doc.
Bušmanis, Arnolds	—	1./I prof.	prof.	prof.	prof.	prof.
Delle, Pēteris	—	1./V doc.	doc.	doc.	doc.	doc.
Dermanis, Pauls	—	—	—	—	—	1./IX asist.
Eglīte, Maksis	—	—	—	1./VII asist.	asist.	asist.
Frizendorfs, Edgars	—	—	8./IV asist.	—	—	—
Gailītis, Laimonis	—	1./XII instr.	instr.	instr.	instr.	lektors
Grigorjevs, Sergejs	—	—	5./X lekt.	lekt.	lekt. līdz 1./VII	—
Jaunzemis, Feliks	—	—	—	—	—	1./IX asist.
Jurevics, Bruno	—	1./VII lekt.	lekt.	—	—	—
Kalniņš, Alfrēds	10./VII subas.	subasist.	subasist.	subasist.	asist.	asist.
Kalniņš, Arvīds	—	1./XI doc.	doc.	doc.	doc.	doc.
Kīgleris, Fridrihs	—	1./XII lekt.	lekt.	lekt.	—	—
Kirchenšteins, Augusts	22./IX doc.	doc.	doc.	doc.	prof.	prof.
Krievs, Kārlis	15./II asist.	asist.	—	—	—	—
Krūmiņš, Kārlis	—	—	5./I asist.	asist.	asist.	asist.
Kulītāns, Pēteris	15./XII doc.	doc.	doc.	doc.	doc.	doc.

	1919. g.	1920. g.	1921. g.	1922. g.	1923. g.	1924. g.
Kundziņš, Arvēds	—	1./VIII asist.	asist.	—	—	—
Ledus, Jānis	—	1./II lekt.	—	—	—	—
Lejiņš, Paulis	5./IX doc.	doc.	doc.	doc.	doc.	doc.
Liepiņš, Roberts	—	1./I asist.	asist.	asist.	asist.	asist.
Lepiks, Arvīds	29./IX doc.	doc.	doc.	doc.	doc.	doc.
Linīna, Marija	—	—	—	1./IV sub.	asist.	asist.
Markus, Rudolfs	—	—	—	—	1./II subas	asist.
Melderis, Krišs	—	—	1./VII	—	—	—
Nēderis, Jānis	—	—	doc.	doc.	doc.	doc.
Neilands, Fridrihs	—	1./VII asist.	—	subasist.	asist.	—
Niedra, Dagmara	—	—	asist. 10./IX	asist.	doc.	doc.
Nomalis, Pēteris	1./IX doc.	—	subasist.	subasist.	subasist.	asist.
Ostvalds, Eižens	—	doc.	doc.	doc.	doc.	doc.
Pauliņa, Anna	—	1/X doc.	doc.	prof.	prof.	prof.
Pols, Kārlis	—	—	1./VI	—	—	—
Raisteris, Augusts	22./IX asist.	asist.	asist.	asist.	asist.	asist.
Rizga, Pēteris	10./XII doc.	doc.	doc.	doc.	doc.	doc.
Rudbārdis, Jānis	—	—	—	1./V asist.	asist.	asist.
Stankevičs, Jēkabs	15./XII subas.	—	—	1./VII	instr.	instr.
Starcis, Pēteris	—	subasist.	asist.	instr.	instr.	lektors
Sudrabs, Jānis	—	—	1./II lekt.	asist.	asist.	asist.
Sudrabs, Jānis	—	—	1./VII inst.	lekt.	lekt.	lektors
Zēbergs, Jānis	—	—	1./VII inst.	instr.	instr.	lektors
Zemīte, Nikolājs	—	6./II asist.	asist.	asist.	asist.	asist.
Teikmanis, Andrējs	—	—	—	—	1./I asist	asist.
Vārsbergs, Jānis	5./IX doc.	doc.	doc.	1./VIII lekt.	ārst. doc.	doc.
Vīgants, Jūlijs	—	—	1/X asist.	doc.	doc.	doc.
				asist.	—	—

3. Fakultātes nodaļu sastāvs, katedru skaits, apzīmējums un pasniedzamie priekšmeti.

Pasniedzamie speciālie priekšmeti sadalīti divi grupās, attiecīgi kurām izveidojušās fakultātes divi nodaļas: 1) lauksaimniecības, kas dod kursu beigušiem „agronoma“ akadēmisko gradu un 2) mežkopības, kas piešķir beigušiem „inženiera-mežkopja“ gradu.

Fakultāte pastāv, un tālākai izveidošanai domātas šādas katedras: 1) Augkopības un laukkopības, 2) Lopkopības, 3) Zemes mācības un lauksaimniecības ķīmijas, 4) Mikrobioloģijas, 5) Lauksaimniecības tehnoloģijas, 6) Purvu izmantošanas, 7) Piensaimniecības, 8) Saimniekošanas mācības, 9) Zivkopības, 10) Dārzkopības un biškopības, 11) Lauksaim-

niecības būvniecības, 12) Lauksaimniecības mašīnu, 13) Augu kaitēkļu un kaišu, 14) Vispārējās mežkopības, 15) Īpatnējas mežkopības, 16) Mežu ierīcības taksācijas, 17) Mežu tehnoloģijas un 18) Mežu pārvaldīšanas un aizsardzības.

Fakultātē pasniedzamo priekšmetu saraksts:

A. Lauksaimniecības nodaļā — I gads — 1) fizika, 2) ķīmija neorganiskā, 3) minerāloģija, 4) botanika, 5) zooloģija, 6) lauksaimniecības būvniecība, 7) mērniecība, 8) tautsaimniecība, 9) meteoroloģija, 10) ķīmija analītiskā, 11) ķīmija organiskā, 12) māļlopu anatomija, 13) ievads lauks. zinātnē un mežkopībā; II gads — 14) ģeoloģija un petrografija, 15) zemes mācība, 16) vispārējā lopkopība, 17) augu fizioloģija, 18) lauks. mašīnas, 19) ievads tehnoloģijā, 20) saimniekošanas mācība I, 21) lauks. ķīmija un mēslošanas līdzekļi, 22) mikrobioloģija, 23) augu slimības, 24) entomoloģija, 25) māļlopu fizioloģija un ēdināšana, 26) lauks. tehnoloģija, 27) purvi un kūdras izmantošana; III gads — 28) laukkopība, 29) visp. augkopība, 30) īpatnēja lopkopība, 31) lopārstniecība, 32) zemes ielabojumi un zālāju saimniecība, 33) piena ķīmija un tehnoloģija, 34) piensaimniecības bakterioloģija, 35) mežkopība, 36) īpatnējā augkopība, 37) selekcija un sēklkopība, 38) lauksaimniecības grāmatvēšana, 39) lauksaimniecības prakse, 40) augļu un sakņu dārzkopība, 41) zivkopība, 42) biškopība; IV gads — 43) saimniekošanas mācība II, 44) augļu un sakņu pārstrādāšana, 45) sabiedriskā lauksaimniecība, 46) agrarpolitika.

B. Mežkopības nodaļā — I gads — 1) fizika, 2) ķīmija neorganiskā, 3) minerāloģija, 4) botanika, 5) zooloģija, 6) mērniecība I, 7) Ievads augstākā matēmatikā un mežsaimniecības matēmatika, 8) būvniecība, 9) tautsaimniecība, 10) ķīmija organiskā, 11) ķīmija analītiskā, 12) meteoroloģija, 13) ievads lauks. zinātnē un mežkopībā; II gads — 14) ģeoloģija un petrografija, 15) zemes mācība, 16) ornitoloģija un mammalioloģija, 17) mežu inženieru zinības, 18) mērniecība II, 19) saimniekošanas mācība I, Latvijas saimnieciskā ģeografija un statistika, 20) augu fizioloģija, 21) augu slimības, 22) mikrobioloģija, 23) purvi un kūdras izmantošana; III gads — 24) mežzinība un mežu botanika I, 25) mežkopība I, 26) taksācija un meža statika I, 27) entomoloģija, 28) mežu tehnoloģija I, 29) mežu izmantošana, 30) mežu aizsardzība, 31) lauksaimniecības enkiklopaideija, 32) medniecība; IV gads — 33) mežzinība II, 34) mežkopība II, 35) mežierīcība, 36) mežu tehnoloģija II, 37) mežu pārvaldīšana, 38) mežu politika un oikonomija.

4. Noteikumi par valsts eksāmeniem un zinātnisku gradu iegūšanu.

a) Noteikumi pārbaudījumiem akadēmiskā grada iegūšanai.

1. Pielaišanai pie pārbaudīšanas akadēmiskā grada iegūšanai attiecīgais kandidāts pienes šādus pierādījumus: 1) pierādījumu, ka sekmīgi

nobeigti visi obligātoriskie priekšmeti, izņemot diploma priekšmetus, kā pabeigtas visas laboratorijas, zīmējumi; semināri un visas vingrināšanās (praktiskie darbi); 2) pierādījumi par fakultātes fermā sekmīgi pavadītu vismaz 1 noslēgtu veģetācijas laiku (20./III—20./XII).

2. Studentiem, kuŗi vēlas nolikt pārbaudījumus akadēmiskā grada iegūšanai, ne vēlāki kā 8 dienas iepriekš pārbaudīšanas sesijas sākuma ar rakstu par to jāpaziņo dekanam, lai varētu viņus uzņemt kandidātu sarakstā. Augšējam ziņojumam ir jāpievieno klāt 1.Š minētie pierādījumi.

3. Atteikšanās no pārbaudījumiem diploma priekšmetos ar rakstu jāpaziņo dekanam vismaz 24 stundas iepriekš pārbaudīšanas termiņa.

4. Diploma priekšmeti ir sekoši: Augkopība (vispārējā, ieskaitot selekciju, un īpatnējā, ieskaitot pļavkopību). Lopkopība (vispārējā un īpatnējā). Saimniekošanas mācība.

5. Pārbaudīšana diploma priekšmetos mutes vārdiem notiek sevišķā fakultātes izvēlētā komisijā ar dekanu par priekšsēdētāju.

P i e z ī m e: Sesiju pārbaudījumiem mutes vārdiem diploma priekšmetos saaicina 4 reizes gadā: katrā sēmeštra sākumā un beigās.

6. Diploma priekšmeti sadalāmi tā, kā starp pārbaudījumiem tanīs kandidātam ik reizes iznāk vismaz viena svabada diena.

Diploma priekšmeta mutes vārdiem izdarītā pārbaudījuma sekmes.

7. Ja mutes vārdiem izdarītie pārbaudījumi visos diploma priekšmetos sekmīgi veikti, tad kandidātam, skatoties pēc viņa tieksmēm, pārbaudīšanas komisija ar rakstu uzdod abus diploma darbus: zinātniski-eksperimentālo darbu un organizācijas plānu, atzīmējot iesniegšanas laiku.

P i e z ī m e: Ja zin.-eksperimentālais darbs, kā tas lauksaimniecības fakultātē pa lielākai daļai mēdz būt, prasa gaŗākus novērojumus, tad, to diplomandam vienojoties ar attiecīgu mācības spēku, uzdod jau fermā, tādā gadījumā kandidātam jāveic pie attiecīgā mācības spēka iepriekšējs pārbaudījums tanī priekšmetā, kādā viņš grib strādāt diploma darbu.

8. Ja kandidāts 1 diploma priekšmeta pārbaudījumu neveic, vai no tā attiecas, tad viņu vairs tāļāk nepārbauda un pārbaudījumu atzīst par neveiktu. Ja diploma priekšmetu pārbaudījumu kandidāts nav veicis, tad vienreizēja pārbaudījuma atkāŗtošana ir atļauta, tikai pārbaudījums jāiztur pilnā apmērā; no pirmo reizi veiktiem pārbaudījumiem neviens nav ieskaitams.

9. Ja kandidāts slimības, vai kāda cita iemesla dēļ, kuŗu pārbaudījuma komisija atzīst par ievēŗības cienīgu, tiek kavēts ierasties uz pār-

baudījumu 1 priekšmetā noliktā termiņā, tad tādā gadījumā kandidātam uz viņa motivēta lūguma pamata fakultātē no savas puses var atļaut iztrūkstošā priekšmetā, bet tikai tādā, veikt pārbaudījumu nākošā sesijā. Pirmo reiz veiktie 2 diploma priekšmetu pārbaudījumi šinī reizā ieskaitāmi tādā gadījumā, ja kandidāts otrreiz sekmīgi veic pārbaudījumu iztrūkstošā priekšmetā.

Diploma darbi.

10. Diploma darbi sastāv no 2 atsevišķiem darbiem: zinātniski-eksperimentālā darba un organizācijas plāna ar attiecīgām tezēm. Zinātniski-eksperimentālais darbs pastāv no zinātniskiem kandidāta paša izdarītiem izmēģinājumiem vai pētījumiem, apstrādājot tos sakarā ar attiecīgu aroda literatūru.

P i e z ī m e: Izņēmuma gadījumos ar fakultātes piekrišanu kandidāts zin.-eksper. darba vietā var izstrādāt zinātniski-kritisku no vienas lauksaimniecības vai tai radnieciskās nozarēs apcerējumu. Organizācijas plāns sastāv no kādas saimniecības iekārtas aprakstīšanas, tās kritizēšanas un reorganizēšanas projekta izstrādāšanas vai jaunsaimniecības ierīkošanas projekta.

11. Diploma darba izstrādāšanai dod 6 mēnešu laiku, kuŗš atsevišķos gadījumos, sakarā ar ūzdevumu un ar pārbaudīšanas komisijas lēmumu, pagarināms.

12. Par lāborātorijas lietošanu un lāborātorijas darbā vajadzīgiem piederumiem jāmaksā. Maksas lielums katrreiz atkarājas no attiecīga darba plašuma un to noteic lāborātorijas pārzinis ar fakultātes piekrišanu.

13. Pēc diploma darbu iesniegšanas dekānam, kandidātam ar rakstu jāapliecina, ka viņš šo darbu strādājis patstāvīgi un lietojis tikai uzrādītos līdzekļus.

14. Iesniegtie diploma darbi nospiežami ar fakultātes ziņogu un iesniegtās dienas datumu un ievedami sevišķā žurnālā. Attiecīgi raksti iesniedzami iesieti.

15. Par iesniegto diploma darbu atziņu nodod pārbaudīšanas komisija, kuŗa savu atsauksmi uzraksta sevišķā protokolā.

16. Mutes vārdiem izdarīto pārbaudījumu protokolus, kā arī atsauksmi par diploma darbiem, pārbaudīšanas komisija iesniedz fakultātes apstiprināšanai.

b) Agronomijas- un mežzinātņu doktora grada piešķiršanas kārtība.

1. Uz Latvijas Universitātes satversmes 46. un 52. panta pamata lauksaimniecības fakultātei ir tiesība piešķirt agronomijas- un mežzinātņu doktora gradu.

2. Personas, kas vēlas iegūt agronomijas vai mežzinātņu doktora gradu, iesniedz fakultātes padomei rakstisku lūgumu. Lūgumam jāpie-
liek: a) diploms par L. U. lauksaimniecības fakultātes pirmā zinātniskā
grada iegūšanu;

P i e z ī m e: Ārzemju augstskolu diplomus arī var pieņemt, ja fa-
kultātes padome, katrā atsevišķā gadījumā par to lemjot, at-
zīst tos par pielaižamiem.

b) disertācija, kurai vajaga būt patstāvīgam pētījumam un kurai jāpie-
rāda, ka autors spēj patstāvīgi strādāt zinātnes laukā. Disertācijā jā-
apstrādā jautājumi, kuri ietilpst lauksaimniecības fakultātes (viņas nodaļu
un nozaru) speciālos priekšmetos. Disertācija jāiesniedz 3 eksemplāros;
rakstam jābūt iespiestam vai ar mašīnu rakstītam, zīmējumiem jābūt
skaidri reproducētiem;

P i e z ī m e: Ja disertācija nav sarakstīta valsts valodā, tad fakul-
tātes padomei ir tiesība pieprasīt no doktoranda viņas tulko-
jumu. Diploma darbu nevar izlietot par disertāciju.

c) svinīgs solījums, ka disertācija ir doktoranda patstāvīgs darbs un pie
tās izstrādāšanas izlietoti tikai disertācijā minētie palīga līdzekļi; d) dzī-
ves apraksts; e) kvīte par universitātes Saimniecības Padomes kasē ie-
maksātu pārbaudījumu maksu, kuŗas lielumu nosaka Universitātes Pa-
dome.

3. Pēc iesnieguma saņemšanas fakultātes padome savā tuvākā
sēdē ievēl komisiju no 3 pilntiesīgiem fakultātes locekļiem disertācijas
novērtēšanai. Sevišķos gadījumos fakultātes padomei ir tiesība pieai-
cināt komisijā citu L. U. fakultāšu locekļus, vai arī citu augstskolu mā-
cības spēkus, kā arī ievākt rakstītas atsauksmes par disertāciju no citu
augstskolu mācības spēkiem.

4. Tiklīdz komisija disertāciju pārbaudījusi, bet ne vēlāk kā pēc
sešiem mēnešiem, viņa iesniedz fakultātes padomei rakstītu ziņojumu,
pieliekot klāt disertāciju ar attiecīgām atsauksmēm. Disertācijai ar at-
sauksmēm jābūt vismaz 1 mēnesi pieejamai visiem pilntiesīgiem fakultā-
tes locekļiem iepazīšanās dēļ. Pēc tam fakultātes padome vienā no tu-
vākām sēdēm izšķir jautājumu par disertācijas pieņemšanu un pieņemša-
nas gadījumā nosaka pārbaudīšanas laiku.

5. Pārbaudīšana notiek pilnā fakultātes padomes sēdē. Dokto-
randam uzdod jautājumus tanīs fakultātes disciplīnās, kuŗas saistītas ar
disertācijas saturu. Pārbaudījums notiek pēc doktoranda iesniegtas
un fakultātes padome pieņemtās programmas. Latvijas Universitātes
profesori un docenti atsvabināti no pārbaudījuma tanīs disciplīnās, kuŗas
tie ne mazāk, kā 3 gadus pasnieguši. Pārbaudījumi mutes vārdiem jā-
iztur viena gada laikā.

6. Uz disertācijas publisko aizstāvēšanu fakultātes padome uzaiņina visus universitātes mācības spēkus. Studenti un ārpus universitātes stāvošas personas var dabūt, cik tālu telpas to atļauj, fakultātes kanceļijā ieejas kartes uz disertācijas aizstāvēšanu. Pie aizstāvēšanas doktorandam uzdod jautājumus fakultātes padomes ievēlēti oponenti; tāpat to var darīt arī ikviens no klātesošiem ar priekšsēdētāja atļauju.

7. Tieši pēc disertācijas publiskas aizstāvēšanas fakultātes padome izlemj, vai doktorandam ir piešķirams doktora grāds. Savu lēmumu fakultāte tūlīt paziņo.

Doktora grāda piešķiršanu apstiprina Universitātes Padome, pēc kam doktorandam izsniedz attiecīgu doktora diplomu ar rektora, lauksaimniecības fakultātes dekāna un Universitātes Padomes sekretāra parakstiem (L. U. satv. § 54.).

8. Ja fakultātes padome disertāciju nav pieņēmusi, vai disertācijas aizstāvēšana nav notikusi sekmīgi, tad jaunu disertāciju var iesniegt ne agrāk, kā pēc viena gada. Ja pārbaudījums mutes vārdiem nav bijis sekmīgs, tad var to pašu disertāciju iesniegt otrreiz ne agrāk, kā pēc viena gada.

5. Mācības gaita.

a) **T e o r ē t i s k i e k u r s i**, (sk. § 3. priekšmetu sarakstu).

b) **S e m i n ā r i**. Semināros plašāki pārrunā teorētiskā kursa svarīgākās vietas: noklausās studējošo referātus viņiem izstrādāšanai uzdotos jautājumos un pēc tam referātu saturu sīkāk pārrunā. Vispārīgi seminārs cenšas ierosināt studējošo domas pašdarbību priekšmetu programmas robežās ietilpstošo jautājumu atrisināšanā.

No studējošo nolasītiem semināros referātiem minami:

Z e m e s m ā c ī b ā (doc. P. Kulitāns): 1) Fizikālā (enerģētiskā) iežu sadēdēšana; 2) silikatu ķīmiskā sadēdēšana; 3) zemi radošo iežu klasifikācija; 4) trūds, viņa rašanās, pārveidošanās un īpašības; 5) vielu koloidālais stāvoklis un viņa galvenās likumības; 6) zemes spējas saistīt (absorbēt) vielas un attiecīgās likumības; 7) klimatiskie zemes tipi; 8) sadēdēšanas produktu pārveidošana; 9) purvu zemes; 10) zemes ķīmija; 11) zemes klasifikācija.

L a u k s. ķ ī m i j ā (doc. P. Kulitāns): 1) Asimilācijas enerģijas atkarība no chlorofila satura augu lapās; 2) sēra un chlora riņķošana dabā; 3) lauku izmēģinājumi mēslošanas vajadzības noteikšanai; 4) mākslīgo mēsļu patēriņš Latvijā; 5) augu attīstības konstruktīvais un destruktīvais process.

L a u k k o p ī b ā (doc. J. Apsīte): 1) Strādāšana un citi zemes labvēlīgu sakārtu rodošie apstākļi; 2) mitruma nokārtošana zemē; 3) melnā papuves strādāšana.

Lopkopībā (doc. P. Lejiņš): 1) Latviešu lopkopība muižnieku laikmetā un zemnieku pašdarbības laikmetā; 2) angļu lopkopības raksturīgās iezīmes; 3) senlatviešu lopkopība; 4) iegūto īpašību iedzemdēšanas jautājums lopkopībā; 5) iedzemdēšanas mācību nozīme praktiskā lopkopībā; 6) kas jāievēro vaislas lopu izlasē.

c) Prosemināri un praktiski darbi.

Vispārējās augkopības (doc. J. Vārsbergs): Praktiskie darbi pastāv sēklu pārbaudīšanā un iepazīšanās ar nezāļu un zālāju augu sēklām.

Zālāju saimniecības (pr. doc. J. Vārsbergs): Iepazīšanās ar zālāju augiem, pēdējo sabiedrībām un siena un zālāju botanisko analīzi.

Biškopības pr. darbus (as. P. Rizga) — veic tehnoloģijas laborātorijā. Studējošie nodarbojas ar medus un vaska analizēšanu un viņu viltojumu noteikšanu. Sarīkotās ekskursijas uz pētīšanas saimniecību Rāmavā un biškopības skolu Vecbebrs.

Būvniecības pr. darbi (doc. A. Raisteris): pastāv rasēšanā: katram studējošam jāpilda divi būvkonstrukciju uzdevumi un trīs ēku projektu uzdevumi.

Entomoloģijas un fitopatoloģijas pr. darbi (doc. J. Bickis): Pirmajos 4 universitātes pastāvēšanas gados pr. darbus telpu trūkuma dēļ nevarēja izvest augstskolā. Entomoloģijā studējošie nodarbojas pa vakariem mežu dēpartamenta telpās un augu slimības — Priekuļu bioentoloģiskā stacijā (vēlāki augu aizsardzības institūtā). Kārtēji pr. darbus varēja uzsākt 1923./24. māc. gadā, kad fakultāte pārgāja savās telpās. Tagad praktiskos darbos nodarbojas ar herbāriju un kolekciju vākšanu pa vasaras brīvlaiku un viņu apstrādāšanu (sekojošā pusgadā) fitopatoloģijas un entomoloģijas kabinetā.

Laukkopības pr. darbus (doc. J. Apsīte) studējošie veic Vecauces izmēģ. un prakt. darbu saimniecībā pa prakses laiku (no aprīļa līdz oktobra beigām).

Lauks. mašīnu kursa praktiskos darbos (doc. A. Lepiks): Studējošie iepazīstas ar mašīnu uzbūvi, nostādīšanu. 1920.—22. gadu vasarās prakt. darbi norisinājās Priekuļu lauksaimn. mašīnu izmēģināšanas stacijā, kur studējošie pavadīja 10—12 dienas un iepazīs ar mašīnām arī darbā uz lauka. Sākot ar 1923. gadu praktiskie darbi norisinās fakultātes ēkā — lauks. mašīnu kabinetā. Ar rindu sējmašīnām darbi izvesti Pracnera firmas noliktavā. Par nostrādātiem darbiem studējošie iesniedz protokolus, kuŗos jābūt arī mašīnu aprakstam. Sarīkotas ekskursijas uz lielākām lauks. mašīnu noliktavām un iestādēm.

Lauks. ķīmijas un zemes mācības prakt. darbi (doc. P. Kulītāns). Praktiskie darbi lauks. ķīmijā līdz šim norisinājušies tikai laboratorijā, iepazīstinot studējošos darbā ar mākslīgo mēsļu un augu (lopbarības līdzekļu) analīzes metodēm. Praktiskos darbus laboratorijās papildina ekskursijas uz fakultātes fermām. — **Zemes mācības prakt. darbi** norisinās uz lauka un laboratorijā. Uz lauka iepazīstas ar dažādu zemju profiliem, tipiem un paraugu ņemšanu analizēm. Laboratorijā analizē vai nu pašu ņemtus, vai arī laboratorijas izsniegtos paraugus. Katram studējošam jāiztasa vismaz viena analīze.

Lopkopības prakt. darbi. Visp. un daļa īpatn. lopkopības prakt. darbi (doc. P. Lejiņš). izvesti Rāmavā, kur studējošie vingrinās vispārējā un īpatnējā eksterjerā mācībā, sugu raksturojumā, dzīvnieku mērīšanā, dzīvsvara noteikšanā, izlases, barības, audzēšanas un kopšanas šķirošanā un novērtēšanā.

Īpatnējā lopkopībā, kustoņu fizioloģijā un ēdināšanas mācībā (prof. A. Bušmanis) prakt. darbus un izmēģinājumus studentiem sarīko pa daļai Rīgā ar lopkopības kabineta un zootehniskās ķīmiskās laboratorijas mācības līdzekļu palīdzību, pa daļai pētīšanas, izmēģinājumu un prakt. darbu saimniecībās Rāmavā un Vecaucē.

Kūdras un lauks. tehnoloģijas prakt. darbi (doc. P. Nomalis) norisinās laboratorijā, kur studējošiem uzdod purvu zemes, ūdeņu un kūdras pētīšanas darbus. Laboratorijas prakt. darbus paplašina ar ekskursijām uz purviem un purvu izmantošanas vietām.

Mikrobioloģijas un piensaimniecības baktērioloģijas prakt. darbi (prof. A. Kirchenšteins). Mikrobioloģijas prakt. darbos iepazīstina ar mikrobu morfoloģiju un dzīvības parādībām; kursu nobeidz ar ūdens bakterioloģisku analīzi. Piensaimniecības baktērioloģijas prakt. darbos iepazīstina ar pienā un piena produktos sastopamām baktērijām; kursu nobeidz ar piena un sviesta baktērioloģisku analīzi.

Mežzinības un mežu botanikas prakt. darbi (doc. K. Melderis) pastāv koku un krūmu sugu noteikšanā.

Mežtakācijas un mežierīcības prakt. darbi (prof. E. Ostvalds). Veikti vienkāršāki un komplicētāki uzdevumi koku mērīšanā, meža vērtības aprēķināšanā, mežu statikā, mežierīcībā un saimniecības grāmatvedībā. Pirmos gados sarīkotas ekskursijas, savienotas ar praktiskiem darbiem mežos. Pēdējos gados sarīko 3—4 nedēļu garus prakt. darbus Vecauces mācības mežniecībā.

Mežu izmantošanas prakt. darbi (doc. A. Teikmanis) norisinās darbnīcā un papildinās ar ekskursijām uz Kokneses apstrādāšanas fabrikām un noliktavām,

Mežu tehnoloģijas prakt. darbi (doc. A. Kalniņš) norisinās attiecīgā laborātorijā un papildinās ar ekskursijām uz rūpniecības uzņēmumiem.

Piensaimniecības prakt. darbus (doc. Fr. Neilands) izved piensaimniecības laborātorijā.

Rūgšanas un lauks. tehnoloģijas prakt. darbi (doc. P. Delle) notiek attiecīgā laborātorijā un darbnīcās. Studējošie iepazīstas ar jēlvielu, gatavu produktu un atkritumu novērtēšanu, pārstrādāšanas gaitu un kontroli.

Zivkopības prakt. darbi (lekt. J. Rudbārdis) notiek Vecauces fermā pie zivju dīķiem. Sarīkotas arī ekskursijas uz Kazdangas zivkopības saimniecību.

Bez minētiem notiek praktiskie darbi fizikā, ķīmijā, minerāloģijā, botanikā, zooloģijā, mērnīcībā, meteoroloģijā, mājlopu anatomijā, ģeoloģijā un petrografijā, lopārstniecībā un dārzkopībā.

6. Mācības spēku zinātniskie komandējumi.

Prof. E. Ostvalds — ikgadus uz paša lūgumu, bez valsts pabalsta, par vasaras brīvlaiku braucis uz ārzemēm zinātniskos nolūkos. Strādājis Ēbersvaldes un Tāranda mežkopības akadēmiju bibliotēkās. Turpat turējis priekšnesumus par meža nodokļiem un meža tīrās rasmus teorijas pamatiem, kā arī vadījis mežierīcības darbus, izmēģinājuma nolūkos, pēc savas metodes daļā no Tarandas māc. mežniecības. Apmeklējis dažādas sevišķu interesi modinošus mežu novadus dažādos Vācijas apgabalos.

Prof. A. Kirchenšteins bijis četros ārzemju komandējumos: 2 reizes uz Franciju (uz Pastēra 100 gadu jubilēju no universitātes un zinātniskā komandējumā no armijas veterinārās daļas), uz Lietuvu (pretmēra kongresā no Iekšlietu Ministrijas veterinārās valdes) un uz Igauniju (Zemkopības Ministrijas uzdevumā).

Doc. A. Raisteris ar saviem līdzekļiem brauca 1921. g. uz Vāciju un 1923. g. uz Somiju iepazīties ar lauku būvniecību.

Doc. A. Lepiks zināšanu papildināšanas nolūkā izbraucis 1921. gadā un 1922. gadā uz Vāciju, 1923. gadā uz Vāciju un Dāniju, kur apmeklēja izstādes, lauks. mašīnu institūtus un izmēģinājumu iestādes, kā arī mašīnu nozarei tuvu stāvošus uzņēmumus. Braucieni izdarīti ar personiskiem līdzekļiem.

Doc. J. Bokalderis komandēts no Valsts statistiskās pārvaldes uz Starptautisko statistikas institūta kārtējo sesiju Briselē 1923. g. Braucis 1921. g. ar personīgiem līdzekļiem uz Vāciju, Šveici un Itāliju iepazīties ar statistikas iestāžu darbību.

Lekt. P. Starcis — no Zemkopības Ministrijas 1922. g. vasarā komandēts uz Vāciju, Holandi, Šveici, Dāniju un Zviedriju — iepazīties ar agronomiskās palīdzības sniegšanu un lauks. kooperācijas jautājumiem. No tās pašas ministrijas 1923. g. vasarā — uz Vāciju, Čehoslovākiju, Austriju un Šveici — iepazīties ar laukstrādnieku jautājumu, lauksaimnieku profesionālo kustību un agrarreformu. 1924. gadā piedalījies Baltijas valšņu lauksaimniecības speciālistu ekskursijā pa Somiju.

Doc. J. Vārsbergs 1923. g. apmeklēja Skandināvijas zemes, lai iepazītos ar selekcijas un sēklkopības darbiem un sēkļu kontroles iestāžu iekārtu.

Doc. A. Teikmanis 1923. g. komandēts uz Šveici un Franciju iepazīties ar šo zemju mežsaimniecību.

Doc. P. Kulitāns 1923. g. komandēts uz Vāciju iepazīties ar pētījumu nostādīšanu agrikultūrķīmijā. 1924. gadā tanī pat nolūkā komandēts uz Angliju, Dāniju un Vāciju asistents K. Krūmiņš.

Asist. M. Eglīte no Augu aizsardzības Institūta caur lauksaimniecības dep-tu 1923. g. komandēts uz vispasaules augu aizsardzības kongresu Holandē.

Prof. J. Bergs 1924. komandēts uz Vāciju, Šveici un Čehoslovākiju iepazīties ar lauks. pētīšanas un izmēģināšanas iestādēm.

Doc. P. Nomalis 1924. g. komandēts uz Somiju, Zviedriju, Norvēģiju un Dāniju iepazīties ar purvu izmantošanas darbiem un purvu institūtiem.

7. Kursu beigušo sagatavošana zinātniskam darbam. Nav bijusi.

8. Mācības spēku universitātes pastāvēšanas laikā publicēti zinātniski darbi.

a) Mācības spēki universitātes pastāvēšanas laikā publicējuši sekošus zinātniskus un zinātniski-techniskus darbus:

1) Agronomiskā palīdzības sistēmas un organizācijas principi. Lekt. P. Starcis. 2) Aklimatizācijas jautājums lopkopībā. Doc. P. Lejiņš (Zemgales lauks. kongress 1923. g.). 3) Arklū konkurss. Doc. A. Lepiks, 4) Baktēriju iekšējā uzbūve un attīstības paņēmieni. Prof. A. Kirchenšteins (Latv. Augstskolas Raksti III, 1922. g.), 5) Baktēriju izvīrtu formu morfoloģija, attīstība un nozīme. Prof. A. Kirchenšteins (Latv. Augstskolas Raksti V 1923. g.), 6) Būvkoku izsniegšana zemkopjiem un 21./XII 20. g. likums. Doc. A. Teikmanis (Mežsaimniecības rakstu krājums I), 7) Dažādu olbaltumvielu bioloģiska vērtība. Prof. A. Bušmanis (Latv. Lauksaimnieks 1924. g.), 8) Fosforskābes mēsli. Doc. P. Kulitāns, 9) Iedzemdēšanās mācības un tās nozīme lopkopībā. Doc. p. Lejiņš (I. Latv. Agron. biedrības kongress 1922.), 10) Īpatnējā augkopība (3 metienos — 1920., 1921., 1923.

g.) prof. J. Bergs, 11) Izredzes uz kūdru, kā kurināmo. Doc. P. Nomalis (Ekonomists 1920.), 12) Jaunākās teorijas zemes auglības pacelšanā. Doc. J. Apsīte (Zemkopis 1924. g.), 13) Kādas konsekvences var vilkt, pieņemot, ka anormālais īstenības mežs uzskatāms par slēgtu vienību. Prof. E. Ostvalds (Allgemeine Forst- und Jagdzeitung 1924.), 14) Kā saimnieko Šveices mežkopji. Doc. A. Teikmanis (Mežsaimn. rakstu krājums II) Kalija iespaids uz augu attīstību un ražojumu īpašībām. Pr. J. Bergs Latv. Lauks. Kal. 1924., 15) Kavēkļi mūsu kūdras rūpniecībā. Doc. P. Nomalis (II Latv. inž. kongr. 1922.), 16) Kūdras rūpniecība Latvijā. Doc. P. Nomalis (I Latv. inž. kongr. 1921.), 17) Latvijas saimnieciskās ģeografijas vidusskolu kurss (grāmata) Doc. J. Bokalderis, 18) Latvijas I tautas skatītīšanas rezultāti (Lauksaimniecība) doc. J. Bokalderis, 19) Latvijas agrarproblēms (Starpt. žurn. „Metro“) doc. J. Bokalderis, 20) Laukkopība (I. d. 1924.) prof. J. Bergs, 21) Lauku saimniecību izbūve doc. A. Raišters, 22) Lopu sugu izkopšana Latvijā. Doc. P. Lejiņš (I. Latvijas lopkopju kongress 1922.), 23) Meža materiālu takses pārbaudīšana. Prof. E. Ostvalds (Ekonomists 1922.), 24) Meža rasma. Prof. E. Ostvalds (Ekonomists 1923.), 25) Meža tipi, augtenes bonitāte un augstuma klase. Prof. E. Ostvalds (Ekonomists 1921.), 26) Mežsaimniecības mērķi. Prof. E. Ostvalds (Ekonomists 1921.), 27) Par meža aplikšanu ar nodokļiem. Prof. E. Ostvalds (Forstl. Wochenschrift Sylva, 1922.), 28) Par meža rentes jautājumu. Prof. E. Ostvalds (Forstl. Wochenschr. Sylva 1922.), 29) Par meža rentes teorijas jautājumu noskaidrošanu. Prof. E. Ostvalds (Tharandter Forstl. Jahrbuch 1922.), 30) Par meža ienesības teorijas un praktikas regulēšanu. Prof. E. Ostvalds (Tharandter forstl. Jahrbuch 1924.), 31) Pārskats par graudu šķidrojamu mašīnu izmēģinājumu. Doc. A. Lepiks, 32) Pārskats par Latvijas lauksaimniecību un finansēm. Doc. J. Bokalderis, 33) Par trījeriem. Doc. A. Lepiks, 34) Piena govīm vajadzīgās barības vielas. Prof. A. Bušmanis (Zemkopis 1923.), 35) Piensaimniecības ķīmija. Doc. Fr. Neilands, 36) Pētījumi par piena govju olbaltuma prasībām un par olbaltuma bagātas un nabagas ēdināšanas iespaidu uz piena daudzumu un sastāvu. Prof. A. Bušmanis (Die Landwirtschaftl. Versuchstationen 1923. 1—216, 37) Sfagni kā pakaiši P. Nomalis (I. Latv. agronomu kongress 1923.), 38) Sur la structure et le mode de Développement du bacille Tuberculeux. Annales de l'Institut Pasteurs. Mai 1922. p. 416, A. Kirchenstein, 39) Sur la structure et le mode de Développement des Bactéries. Comptes rendus de la Société de Biologie. 10. sept. 1921. A. Kirchenstein, 40) Sur la morphologie et le mode de Développement des formes a typiques des Bactéries. Comptes rendus de la Société de Biologie 23. sept. 1922., A. Kirchenstein, 41) Sveķu tecināšana un to pārstrādāšana. Doc. A. Kalniņš, 42) Tuberkulozes bacilļa uzbūve un attīstības paņēmieni. Pr. A. Kirchenšteins, (Annales de l'Institut Pasteurs. T. XXXVI, 1922.), 43) Zālāju augi (12 tabeles) Doc. J. Vārsbergs, 44) Zemes auglība un mēslošanas vajadzība. Doc. P. Kulītāns, 45) Zemes

skābums un viņa novēršana. Doc. P. Kulītāns. Bez tam Prof. J. Bergs publicējis a/u 20 dažādu rakstu, „Latvijas Lauksaimnieka“ no 1921.—1922. g.

Bez tam īsāki zinātniski un populāri-zinātniski raksti ievietoti periodiskos izdevumos (Economistā, Zemkopī, Latv. Lauksaimniekā, Francijas bioloģijas biedrības biļetenos u. c.) no prof. J. Berga — augkopībā, prof. A. Kirchenšteina — mikroloģijā, doc. A. Apsītes — laukopībā, doc. J. Bokaldera — tautsaimniecībā, doc. A. Kalniņa — mežu tehnoloģijā, doc. P. Lejiņa — lopkopībā, doc. A. Lepika — lauks. mašīnu jautājumos, doc. Fr. Neilanda — piensaimniecībā, doc. P. Nomaļa — kūdras izmantošanas jautājumos, doc. A. Raistera — lauku būvniecībā, doc. J. Vārsberga — sēklu kontroles jautājumos, lekt. P. Starča — sabiedriskā un saimnieciskā agronomijā, as. P. Rizgas — biškopībā.

b) Atstātu pie universitātes — nav bijis un tāpēc attiecīgu darbu nav.

c) Studenti — mācības spēku vadībā.

Publicēti un Fakultātes godalgas izpelnījušies mikrobioloģijas laboratorijas subasistentu darbi: 1) Proteinterāpijas fizikāli-ķīmiskie pamati. E. Dārziņš. 2) Praktiskām vajadzībām piemērotas piena kontroles metodes. D. Niedra.

9. Mācības spēku blakus amati un darbi universitātē un ārpus tās.

a) Universitāte.

Bez tiešiem katedru uzdevumiem fakultātes mācības spēki ir veikuši vēl citus uzdevumus, kā atsevišķās fakultātēs, tā vispārējās universitātes iestādēs.

Fakultātes dekāni bijuši: no 1919. g. līdz 1./VII 20. g. Bergs, no 1./VII 20. g. līdz 1./VII 21. g. — Lejiņš, no 1./VII 21. g. līdz 1./VII 22. g. — Delle, no 1./VII 22. g. līdz 1./VII 24. g. — Nomālis un no 1./VII 24. — tagadējais f-tes dekāns — Lepiks.

Fakultātes sekretāri bijuši: no 1919. g. līdz 20./I 20. g. — Lepiks, no 20./I 20. g. līdz 1./VII 23. g. — Kulītāns, no 1./VII 23. — 1./VII 24. g. — Vārsbergs no 1./VII 24. g. tagadējais fakultātes sekretārs — Apsīte.

Fakultātes locekļi darbojušies Latvijas Augstskolas organizācijas (Kirchenšteins, Nomālis, Raisteris) un bij. R.P.I. pārņemšanas komisijā (Vārsbergs); izpildījuši universitātes prorektora pienākumus (Nomālis, Lejiņš), Universitātes padomes (Kirchenšteins, Nomālis, Delle, Vārsbergs) un Saimniecības padomes (Vārsbergs) locekļu pienākumus, strādājuši Terminoloģijas komisijā (Bergs, Kirchenšteins, Nomālis); veikuši fak. revīzijas komisijas darbus (Vārsbergs, Bokalderis), vadījuši mācības, pētīšanas, iz-

mēģinājumu un praktisko darbu saimniecības (Bergs, Lejiņš, Melderis), izmēģinājumu, kontroles un tīrkultūru staciju (Delle, Kulītāns, Neilands) un serumu ražošanas institūtu (Kirchenšteins).

b) Ā r p u s u n i v e r s i t ā t e s.

Fakultātes mācības spēki strādājuši izglītības laukā arī ārpus augstskolas. Viņi lasījuši lekcijas un snieguši mācības Tautas universitātē (Bokalderis, Liepiņš, Gailītis, Melderis, Zemīte, Teikmanis), lauksaimniecības skolā (Bickis), Mājturības seminārā (Kirchenšteins), Armijas virsniekuursos (Apsīte), pilsētas vidusskolā (Liepiņš), kultūrtechniskā skolā (Starcis) un dažādos speciālosursos (Kirchenšteins, Neilands, Kulītāns, Starcis u. c.). Lielākais skaits profesoru un docentu ir uzstājušies ar priekšnesumiem savu arodu zinātniskos un tehniskos kongresos. Lasītas lekcijas arī ārzemes zinātniskās iestādēs (Ostvalds).

Valsts iestādēs fakultātes mācības spēki ieņēmuši atbildīgus amatus un darbojušies līdz pie svarīgu jautājumu atrisināšanas. Strādājuši par Tautas Padomes un Satversmes Sapulces locekļiem (Vārsbergs), Saimes deputāts (A. Kalniņš), Zemkopības ministris (A. Kalniņš), Statistiskās pārvaldes vicedirektors (Bokalderis), dēpartamenta direktors (Melderis), nodaļu vadītāji (Raisteris, Sudrabs un dēpartamentu speciālisti attiecīgās nozarēs (A. Kalniņš, Gailītis, Neilands). Veikuši ministrijā lauksaimniecības padomes (Bergs, Apsīte, Bokalderis) un attiecīgā ministrijā Finanšu padomes (Bokalderis) locekļu pienākumus. Darbojušies koppienīcu sanitārā pārraudzībā (Kirchenšteins), obligātorisko noteikumu izstrādāšanā par gaļas eksportu (Kirchenšteins); izstrādājuši dzīvē ievesto piensaimniecības skolas projektu (Neilands), likumu noteikumus un instrukcijas par piena kontroli (Neilands) un par tirgošanos ar mākslīgiem mēsliem (Kulītāns): noorganizējuši lauksaimniecības skaitīšanu un brīvprātīgo lauks. korespondentu tīklu (Bokalderis); ņēmuši dalību likumdošanas iestāžu un ministriju komisiju sēdēs (Starcis, Nomalis).

Bez izglītības un valsts iestādēm fakultātes mācības spēki strādājuši sabiedriskās organizācijās par iestāžu vadītājiem (Lepiks, Bickis, Eglīte) un par nodaļu (sekciju) vadītājiem (Lejiņš, Starcis). Par biedriem, valžu locekļiem, priekšniekiem un aroda biedriem fakultātes mācības spēki bijuši savu arodu zinātniskās biedrībās: Latvijas Agronomu biedrībā (Bergs, Vārsbergs, Apsīte, Lejiņš, Bokalderis, Neilands, Kulītāns, Nomalis; Delle; Stankevičs) Latvijas mežkopju savienībā (Teikmanis), Latv. ģeografijas biedrībā (Bokalderis), Latv. inženieru savienība (Nomalis, Lepiks,) Latv. bioloģijas biedrībā (Kirchenšteins), studējošo mežkopju sab. „Šalkone“ (Ostvalds, Melderis, Arv. Kalniņš un Teikmanis — goda biedri). Divi fakultātes locekļi izpilda redaktoru pienākumus (Neilands — „Latv. Lauksaimnieks“ un Bokalderis — „Pašvaldības Balss“).

Prof. E. Ostvalds ievēlēts par Leipcīgas universitātes goda doktoru un prof. Kirchenšteins apbalvots ar Francijas Valdības „Officier de l'instruction publique“ ordeni.

c) Fakultātes mācības spēku pētījumi un jaunatradumi.

Lauksaimniecības pētījumi un izmēģinājumi prasa vairākgadēju atkārtošānu, lai par viņiem varētu taisīt neapšaubamus, atklātībā laižamus atzinumus. Tāpēc 5 gadu garais fakultātes mūžs, kuŗa lielākā daļa upurēta telpu un līdzekļu rašanai, iekšējai ierīcībai, saimniecību uzlabošanai un vispārēji vienkāršam organizācijas darbam, — neļāva strādāt zinātnisku darbu un nevar uzrādīt daudz noslēgtu pētījumu un atradumu. Lāboratorijas un iestādes ir zinātniskus darbus uzsākušas, ievēdušas un vairāk vai mazāk veikušas, bet viņu turpināšana un noslēgšana prasa labvēlīgākus darbības apstākļus, nekā tie, kādi bija fakultātes tapšanas pirmos gados.

A. Kirchenšteins savos pētījumos par baktēriju iekšējo uzbūvi atrod, ka agrākie ieskatī par baktērijām, kā bezkodolu šūnīnām, nav pareizi. Visās baktērijās atrodams kodols, kuŗš baktērijām vairojoties dalās. Dalīšanās ir samērā sarežģīta un atgādina augstāko augu un dzīvnieku šūniņu dalīšanos. Pētījumos par baktēriju iekšējo uzbūvi A. Kirchenšteins lieto vairākas jaunas baktēriju krāsošanas metodes. Pēdējās rāda, ka parastās, t. s. klasiskās baktēriju krāsošanas metodes pārkrāso šūniņas, tādēļ tās neļauj ieskatīties baktēriju iekšienē.

Savos turpmākos darbos par baktēriju izvirtības formu uzbūvi un izveidošanos prof. A. Kirchenšteins atrod, ka t. s. izvirtības formas uzskatāmas par kārtējām baktēriju attīstības formām; par izvirtības sekām tās nevar atzīt. Izvirtības formas drīzāk uzskatāmas par baktēriju slimīgiem stāvokļiem, baktēriju avītīminozēm, kuŗas uzlabojot baktēriju uzturu, tūliņ izzūd. No pētījumiem par baktēriju izvirtību prof. A. Kirchenšteins izved, ka baktērijas uzskatāmas par atšķeltiem zariem no augstākās attīstības sīkaugiem (pelējuma sēnītēm).

Prof. J. Bergs vairākgadējos izmēģinājumos pierādījis, ka vairāki vietējiem apstākļiem svarīgi *Trifolium* veidi var augt uz lauka ne tikai 2—3 gadi, bet, pie attiecīgas mēslošanas, daudz ilgāki. Vairākus atradumus izdarījis kartupeļu un kāpostu audzēšanas paņēmiēnos; noskaidrojis pļavu kaļķa un trūdzesmes iespaidu glīzdas uzlabošanā u. c. Zinātniski jautājumi atrisināti daudzu diplomandu diplomdarbu izstrādāšanas vadiēšanā.

Doc. P. Delle veicis pētīšanas darbus lauksaimniecības tehnoloģijā: ražošanas tehnisko paņēmiēnu noskaidrošanā, izejviēlu raksturošanā māteriālu krāšanā falsifikātu raksturošanai un likumprojektu izstrādāšanai attiecīgām ražošanas nozarēm.

Doc. P. Kulītāns apceļojis vairākus Latvijas apgabalus, krājot ziņas par Latvijas zemēm, pētīt viņas uz viētas, ievācot paraugus viņu tuvākai pētīšanai lāboratorijā; sastādījis zemes plānu pusei no Vec-

Auces mācības mežniecības; turpina iesāktos zemes pētīšanas darbus un strādā pie Latvijas zemju skābuma un kaļķošanas jautājuma noskaidrošanas.

Doc. Kulītāns savā lauks. ķīmijas laborātorijā veic ar likumu ievesto mākslīgo mēslu kontroli.

Doc. P. Nomalis veicis vairākus Latvijas un kūdras pētīšanas darbus; noskaidrojis un papildinājis purvu pētīšanas darba un kūdras analīzes paņēmienus; pārveidojis un labāki piemērojis dažus purvu pētīšanas darba rīkus; ievēdis jaunus paņēmienus kūdras īpatnējai svāra noteikšanai un kūdras sablīvēšanas raksturošanai. — Turpina Latvijas kūdras pētīšanas darbus, paturot izredzē purvu izmantošanas iespējamības plašākā nozīmē.

10. Fakultātes palīga iestādes.

a) Mūzēji:

Zemes un lauks. ķīmijas mūzējs (doc. P. Kulītāns) sāks rīkot 1923. gada rudenī.

Purvu mūzējs (doc. P. Nomalis) pamazām veidojas un grib rādīt purvu vēsturi, dažādas kūdras un viņu īpašības, purvu pētīšanu un izmantošanu, kūdras pārstrādāšanu un izlietošanu.

Ievākti Latvijas purvu augi, purvu zeme, kūdras paraugi, purvu apakšējā minerālzeme. Pagatavotas purvu rašanās schematu, purvu griezumī un urbūmī dabīgos paraugos un diagrammās, līdz ar ķīmisko un botanisko raksturojumu.

b) Bibliotēka.

Fakultātes bibliotēka sastāv no apm. 4500 sējumiem.

c) Kabineti un institūti.

a) Augkopības kabinets (doc. J. Vārsbergs) sastādījis no bij. R. P. I. pārņemtām kolekcijām. Kabinets iekārtots un papildināts 1923. g., kad fakultāte pārgāja uz savām telpām. Viņa uzdevums — izvest sēklu kontroles darbu. Sēklu paraugus kontrolēšanai un atsauksmes došanai par viņu labuma piesūta tiesas un policijas iestādes, valsts kontrole un citas valsts iestādes, kā arī privāti uzņēmēji un tirgotāji. Izvesto pārbaudījumu skaits ir: 1921. g. — 174, 1922. g. — 246, 1923. g. — 210.

β) Biškopības kabinets (as. P. Rizga) atklāts 1922. gadā. Pirmo gadu viņš darbojas bez sava budžeta, izmantodams tehnoloģijas laborātorijas telpas, reaktīvus un piederumus un segdams citus izdevumus no vispārējiem universitātes līdzekļiem. Ari tagad kabinetam savu telpu

nav un viņš atrodas tehnoloģijas lāborātorijā. Kabinets stāties pie biškopības bibliotēkas sastādīšanas; iegādāties ap 600 diapozitīvus, tabeles un biškopības piederumus; iesācis plašāku Latvijas medus pētīšanu. Kabineta zināšanā nodota Vec-Auces fermas drava, kurai vajadzīgos līdzekļus dod izmēģinājumu saimniecība.

γ) Fitopatoloģiskais un entomoloģiskais kabinets (doc. J. Bickis) darbojas ar 3 asistentiem un subasistentiem. Viņā vāc mācības līdzekļus un izved studējošo praktiskos darbus.

δ) Lauks. mašīnu kabinets (doc. A. Lepiks) iekārtots 1923. g., kad fakultāte pārgāja uz savām tagadējām telpām. Vajadzīgās saņēma lietošanā no lauks. mašīnu noliktavām. Kabinetā norisinās studentu prakt. darbi ar arkliem, graudu šķirojamām mašīnām u. c.

ε) Lauku būvniecības kabinets (doc. A. Raisteris). Kabinets iesācis vākt materiālus par lauku būvniecību un ievirzījis izmēģinājumus ugunsdrošā lauku būvniecībā.

ς) Lopkopības kabinets (prof. A. Bušmanis) aptver attiecīgos mācības līdzekļus, bet aiz līdzekļu trūkuma tas nav vēl pilnīgi iekārtots.

η) Zivkopības kabinets-lāborātorija (lekt. J. Rudbārdis) atvērta 1923. g. rudenī.

Vispārīgi, — kabinetu ierīkošanu pēc katedrām un viņu apgādāšanu ar piederumiem traucē budžetu ierobežošana. Kabineti atvēlētās summas ļauj veikt tikai niecīgu daļu no vēlamā darba.

d) Lāborātorijas.

α) Lauks. ķīmijas lāborātorija (doc. P. Kulitāns) noder pētīšanai zemesmācībā un agrikultūrķīmijā un studentu apmācībai zemes mākslīgo mēsļu un augu analīzes metodēm. Viņa ir daļa no fakultātes izmēģinājumu un kontroles stacijas un nodarbojas ar no ārienes iesūtīto mākslīgo mēsļu, lopbarības līdzekļu kontroli un zemes paraugu analīzi. Nodarbina 2 asistentus un 1 subasistentu.

β) Mežu tehnoloģijas lāborātorija (doc. A. Kalniņš) sāka darboties 1921. gada martā, ķīmijas fakultātes lāborātorijas ēkas mazā istabiņā 1922. g. vasarā, mežu tehnoloģijas lāborātorija galīgi iekārtojās tagadējās telpās. Lāborātorijā darbojas 1 asistents; izdara novērojumus par mūsu koku ķīmiskām un tehniskām īpašībām saskaņā ar rūpniecības prasībām. Konstruēti vairāki jauni aparāti ķīmiskas koku apstrādāšanas fabriku vajadzībām.

γ) Mikrobioloģijas lāborātorijā (pr. A. Kirchenšteins) darbojas 8 subasistenti un volontieri. Lāborātorija pagatavo pienskābes

baktēriju tīrkultūras piennīcām. Ar 1924. gadu mikrobioloģijas laboratorijas darbība paplašinājusies ar serumu ražošanas nodaļu (serumu institūts), kuŗa ražo serumu pagaidām tikai cūku sarkanguļas apkarošānai. Nodaļas rīcībā ir 2 zirgi. Laboratorijas telpas stipri šauras un neļauj darbību paplašināt. Seruma institūta celšanai vajadzīgie līdzekļi pieprasīti valsts saimniecības 5 gadējā plānā.

Mikrobioloģijas laboratorijai Francijas Izglītības Ministrija piesūta par brīvu kopš 1923. g. Pastēra institūta annāļus un Bioloģijas biedrības biļetenus.

δ) P i e n s a i m n i e c ī b a s l ā b o r ā t o r i j a (doc. Fr. Neilands) sāka organizēt 1919. gada decembrī, bet darbība sākumā bija stipri ierobežota šauro telpu dēļ. Pie pastāvīgām telpām un savas iekārtas laboratorija tika 1923./24. māc. gadā. Laboratorijā studējošie strādā piensaimniecības praktiskos darbus. Ar 1920./21. gadu laboratorija pieņem no ārienes pienu un viņa ražojumus analīzei — kā no iestādēm, tā privātām personām. Šo analīžu skaits spēji pieauga 1922. gadā, kad lauks. fakultāte noslēdza līgumu ar Zemkopības Ministriju par sviesta kontroles analīžu izpildīšanu. Analīžu izvests: 1920. g. — 48, 1921. g. — 151, 1922. g. — 2549, 1923. g. — 19.635, 1924. g. līdz 1. sept. — 15.291. Laboratorijā veikti studējošo diplomdarbi — 3 un turpinās — 2. Viņā bez docenta darbojas viens asistents un viena subasistente. 1923./24. m. gadā sāka ierīkot i z m ē ģ i n ā j u m u p i e n n ī c a, kuŗā studējošie izpildīs praktiskus darbus piena tehnoloģijā.

ε) K ū d r a s u n l a u k s. t e c h n o l o ģ i j a s l ā b o r ā t o r i j a (doc. P. Nomalis). Laboratorija ierīkota kūdras, purvu zemes ūdeņu pētīšanai. Laboratorijā veic praktiskos darbus lauksaimniecības f-tes un inženierzinātņu f-tes kultūrtechniskās nodaļas studenti. Kūdras botaniskā analīze, kūdras un purvu zemes ķīmiska analīze, fizikālo īpašību noteikšana, ūdeņu analīze un vispār kūdras un purvu zemes novērtēšana.

Laboratorijā veikti 3 studējošo diplomdarbi. Lai zinātnisko darbu cieši saistītu ar dzīvi, laboratorija meklē atrisinājumus arī praktiskā darbā uzstādītiem jautājumiem. Laboratorija sniedz norādījumus purvu izmantošanas jautājumos vispār, izdara viņai piesūtīto purvu zemes, kūdras un pārstrādājumu, kā arī ūdeņu analīzes un novērtējumus (sk. lauks. fakultātes izmēģ. un kontr. stac.). Laboratorijas darbinieki, bez tiešiem laboratorijas darbiem, vada ar studentiem darbus purvu pētīšanas tehnikā purvā, kā arī ekskursijas uz purviem un purvu izmantošanas vietām.

ς) R ū ģ š a n a s u n l a u k s. t e c h n o l o ģ i j a s l ā b o r ā t o r i j a (doc. P. Delle). Pārejot uz savām tagadējām telpām, laboratorija ierīkoja 2 pētījumu un izmēģinājumu darbnīcas: vienu — augļu un sakņu tehniskai pārstrādādšanai, otru — līnu mērcēšanai. Laboratorija un darbnīcas noder studējošiem praktisko darbu veikšanai.

Lāborātorija veic viņai piesūtamo lauks. ražojumu, to pārstrādājumu un pārstrādāšanas palīglīdzekļu kontroli; apgādā rūgšanas rūpniecību ar raugu tīrkultūrām; sniedz apmeklētājiem praktiskus aizrādījumus. Lāborātorijas darbinieki piedalāsursos un priekšnesumos.

e) Izmēģinājumu un pārbaudījumu iestādes.

a) Izmēģinājumu un praktisku darbu saimniecība Vecaucē. Saimniecības uzdevumi, pārvaldīšana u. t. t. sīkāk formulēti Universitātes Padomes apstiprinātos noteikumos. Saimniecībā un pie viņas ierīkotas kabinetos un lāborātorijā mācības spēki izved zinātniskus pētīšanas un izmēģinājumu darbus, studējošie vingrinās saimniekošanā, dažādu nozaļu praktiskos darbos, izved izmēģinājumu un pētījumus saviem diplomdarbiem. Ari studijas beigušiem pret zināmu atlīdzību atļauts speciālizēties un izdarīt pētījumus Vecauces saimniecībā. Bez tam, saimniecība noder lauksaimniekiem par paraugu un ierosinātāju. Viņa audzē un izplata lauksaimnieku starpā sēklas, vaislas lopus, augļkoku un ogkrūmu stādus. Ja rodas vajadzība un līdzekļi, fakultāte pie saimniecības sarīko kursus, priekšlasījumus un demonstrācijas lauksaimniecības sabiedriskiem darbiniekiem, lauks. skolotājiem un lauksaimniekiem. Saimniecība uzņemas valsts un sabiedriskām iestādēm vajadzīgu izmēģinājumu un pētīšanu izdarīšanu.

Fakultāte saimniecības faktisko vadīšanu uzdod vienam no pilntiesīgiem fakultātes locekļiem, kuŗu apstiprina Universitātes Padome. No saimniecības organizācijas sākuma līdz šim laikam viņu vada prof. J. Bergs.

Pie izmēģinājumu un praktisku darbu saimniecības ierīkošanas fakultāte stājās 1920. g. rudenī. Bij. Rīgas Politehnikā Institutā Pētermuižas saimniecību kara postījumu dēļ atjaunot nevarēja. Izraudzīt citu muižu bij grūts uzdevums (1920. gadā vēl nebija agrārlikuma, un universitāte varēja pieprasīt tikai kādu no sekvestrētām vai agrākām kroņa muižām). Izraudzīja pagaidām Lielplatones muižu — stipri nolaiestu, sabojātām un pat nolaiestām ēkām, sliktu lauku nosausināšanu un mazstrādātas zemes. Kad 1921. g. radās plašāka muižu izvēle, fakultātes saimniecību pārcēla uz Vecauci. Tomēr ari tai ir trūkumi. Vieta lauku izmēģinājumiem nav diezgan līdzena un zeme nav viendabīga. Lielākā daļa ēku kara laikā bojātas vai nolaiestas. Kalpu mājas no muižas atdalītas. Tāpēc bez jaunbūvēm nav iespējams turēt pilnu skaitu gadstrādnieku. Mācības spēku, ierēdņu un studentu-praktikantu novietošanai telpas jau tagad sāk atrūkt. Lai iestāde varētu savus uzdevumus veikt, vajadzīgi vairāki dzīvokļi mācības spēku novietošanai, kā ari kabinetu, lāborātoriju un citu pētīšanai un apmācībai nepieciešamo telpu iekārtošanai.

Līdzekļi saimniecības uzlabošanai līdz šim atvēlēti ļoti nepilnīgos apmēros. Vēl vairāk: saimniecība spiesta dot līdzekļus studentu apmācībai

un zinātniskai darbībai. Lai studējošo apmācību un zinātnisko darbību kaut cik apmierinātu, vajadzīgs ievērojamu daļu saimniecības ienākumu nodot šo uzdevumu veikšanai. 1923./24. g. saimniecība bija spiesta, no sava Ls 14.805,93 lielā atlikuma Ls 10.902,06 ieguldīt ķīmiskās laboratorijas ierīkošanā.

Saimniecības vadībā, studējošo apmācībā un zinātniskā darbā bez vadītāja darbojušies: 1920. g. — rīkotājs; tā vietā vēlāk palīgasistents un grāmatvedis; 1921./22. g. — rīkotājs un grāmatvedis, 1922./23. g. — palīgasistenti lopkopībā un augkopībā (pēdējais tikai vasaras laikā), 1923./24. g. — asistenti lopkopībā un laukkopībā, palīgasistents īpatnējā augkopībā un grāmatvedis. 1924./25. g. pie iestādes blakus vadītājiem, strādā laukkopības docents, īpatnējas augkopības un saimniekošanas mācības asistenti, lopkopības asistents (viņa vietā vēlāk palīgasistente), rīkotājs un galvenais grāmatvedis ar noteiktam laikam pieņemtu palīgu. Augļu dārzā nodarbināts dārznieks dārzkopības lektora virspārziņā. Plašāka pēdējā gadā attīstījusies biškopība, kuŗu vada biškopības lektors un uz vietas pārzin (pa prakses laiku, vasarā) students-biškopības speciālists.

Plašāki izmēģinājumi, kas saistīti ar studējošo diploma darbiem izdarīti: 1921. g. — 3 (1 augkopība, 2 lopkopībā), 1922. g. — 4 (3 īpatn. augkopībā, 1 lopkopībā), 1923. g. — 12 (6 īpatn. augkopībā, 4 pļavkopībā, 2 lopkopībā), 1924. g. — 10 (īpatn. augkopībā un lopkopībā 8, pļavkopībā 1, lopkopībā 1).

Patī saimniecība izdarījusi: 1920. g. — 3 izmēģinājumus augkopībā un ziemas kviešu, ziemas rudzu, kartupeļu un pļavu sarkanābola izlasē.

1921. g. — 2 šķirņu salīdzinājumus, 1 izmēģinājumu īpatnējā augkopībā, 2 mēslošanas izmēģinājumus; turpināti kviešu, rudzu, kartupeļu un pļavu ābola izlasē: veikta izlases pavairošana.

1922. g. — 5 mēslošanas izmēģinājumus, 5 šķirņu salīdzinājumus, 1 dēstīšanas paņēmienu salīdzinājumu, sēklaudzināšana papildināta ar auzu un miežu izlasi; pļavkopībā: 3 mēslošanas izmēģinājumus; lopkopībā: 1 izmēģinājumu.

1923. g. — 9 mēslošanas izmēģinājumus, 6 šķirņu salīdzinājumus, 1 potēšanas izmēģinājumu, pļavu masu un individuālizlasi un izlašu pavairošana. Pārdošanā laisti „Vecauces sarkanie“ un „Vecauces baltie“ kartupeļi, kuŗu sēklenieku krājums viss izpārdots. Pļavkopībā: 14 mēslošanas izmēģinājumus, 2 siena ievākšanas, 2 apstrādāšanas izmēģinājumi; lopkopībā 2 izmēģinājumi: mežkopībā 15 mēslošanas izmēģinājumi.

1924. g. — 5 mēslošanas izmēģinājumus, 12 šķirņu salīdzinājumus, 1 apstrādāšanas izmēģinājums, 1 potēšanas izmēģinājums, masu- un individuālizlasi pie labībām, kartupeļiem un tauriņziežiem. Pārdošanā pirmo reiz laisti „Vecauces rudzi Nr. 1“ un „Vecauces vienpusauzas“; pļavkopībā: 1 apstrādāšanas izmēģinājumu un 8 mēslošanas izmēģinājumus; mežkopībā: 14 mēslošanas izmēģinājumus.

No 1921. g. sākot pārdoti lielāki daudzumi dižaudzinātu šķirņu rudzu, miežu un auzu sēklu. Pieprasījumi parasti bij lielāki, nekā pārdodamie krājumi. Tāpat izpirkti „Silezijas“ kartupeļu visi izlasīto sēklenieku krājumi.

No lielākiem un dārgākiem saimniecībā izvestiem uzlabošanas darbiem mināmi: uzlabotas 23 pūrvietas un nosausinātas 80 pūrv. pļavu. No pēdējām apm. 35 pūrv. nodrenētas, pa daļai uzplēstas un maza daļa jau atjaunota. Prāvi nosausināšnas darbi pastrādāti saimniecībai piedalītā mežā.

Galvenais zivjudiķis 2 gadi turēts sauss, apstrādāts un mēsrots, bet 1924. gada pavasarī atkal pildīts ar ūdeni, pēc kam ielaistas šķaunaces (karpas).

Dārzkopībā pastrādāti sekoši lielāki darbi: Vecā dārzā no jauna apstādītas brīvās vietas ar augļkokiem un upenēm (ap $\frac{3}{4}$ pūrv.) par starpkultūru. Izrikota kokskola ar 3000 ābeliņu no 1922. g. (tās pēc gada sāks pārdot) un 3000 ābeliņu no 1924. g. pavasara. No jauna apstādīts vairāk par 1 pūrv. upeņu (zeme dārzam pievienota no tīruma), kuŗas 1924. g. jau deva ogas. Upeņu pašaudzētos stādus (no durtekļiem) sāka pārdot 1924. g. pavasarī. Augļu kokiem ievesta pārraudzība, t. i. katru gadu atzīmēts, cik kuŗš ražojis, lai būtu droša potszaru izvēle un aizrādījumi pārdošanai.

Saimniecībai pieder un 2 ziemas darbojas zāģugaters, kuŗš strādā pašu vajadzībām un pa iespējai apkalpo apkārtējos lauksaimniekus, it īpaši jaunsaimniekus. Ir arī savas rupji malējas tvaika dzirnavas, kuŗas strādā gandrīz vienīgi saimniecības vajadzībām.

Kopš 2 gadiem ievesta ēlektriska apgaismošana.

Lauksaimniecības praksi fakultātes izmēģinājumu un praktisku darbu saimniecībā Lielplatonē vai Vecaucē beiguši:

1920. g. (Lielplatonē) — 5, 1921. g. — 6, 1922. g. — 10, 1923. g. — 24, 1924. g. — 21.

Studējošie Vecauces fermā strādājuši sekošos diplomdarbus: I Augkopībā un laukkopībā: 1) Dažādi paņēmieni kartupeļu apstrādāšanā; 2) apstrādāšanas un novākšanas iespaids dažādos laikos pie cukurbietēm uz cukura ražu; 3) Kāpostu sēšanas un dēstīšanas salīdzinājumi; 4) laistīšanas un rušināšanas iespaids uz kāpostu ražu; 5) Neubauera mēslošanas metodes pētīšana; 6) kodinātāju iespaids uz biešu ražu; 7) Kalija mēsļu iespaids uz kartupeļiem; 8) kaplēšanas pamatīguma iespaids uz sakņaugu ražu un īpašībām. II Lopkopībā: 1) Dažādos laikos novākta siena un āboliņa sagremojamība. III Pļavkopībā: Novākšanas laika iespaids un spiediēns uz siena iznākumu un ķīmisko sastāvu.

Izmēģinājumu un praktisko darbu saimniecības attīstības gaitu par laiku no 1920. g. 1. aprīļa līdz 1924. g. 1. aprīlim raksturo sekošie no grā-

matvedības ņemtie dati: No valsts pārņemtās Lielplatones muižas matvedības ņemtie dati:

No valsts pārņemtās Lielplatones muižas saimniecību uzsākot, fakultātes izmēģinājumu un praktisko darbu saimniecībā skaitījās uz 1. aprīli 1920. g.: dzīvs inventārs (7 zirgi) Ls 1955,50 vērtībā, nedzīvs inventārs Ls 2,41, dažādi materiāli Ls 25,41 — kopā: Ls 2023,32. Šis gads (galvenā kārtā no lopkopības) nesa zaudējumu Ls 1526,10.

1921. gadā izmēģinājumu saimniecība pāriet uz Vecauces muižas centru. Saimniecības zemes platība ir: tīruma zemes 212,92 ha, pļavu — 90,11 ha, ganību — 4,83 ha, dārza zemes 2,97 ha, meža zemes — 47,92, parks — 15,05, nederīga zeme — 15,00 — kopā: 388,80 ha. 1. aprīlī 1921. g. saimniecībā skaitījās dzīvs inventārs: 11 zirgi 25 liellopi, 9 cūkas un sivēni, 2 bišu saimes — Ls 5409,90, nedzīvs inventārs — Ls 2108,53, materiāli un krājumi Ls 4571,06 — kopā 12.089,49. Tīra peļņa — Ls 1097,41.

Sākot ar 1922./23. gadu saimniecība ir autonoma. Rīcības kapitāla paplašināšanai no valsts saņēma Ls 2200.—. Studentu apmācībai un izmēģinājumiem izsniegts Ls 6000.—. Uz 1. aprīli 1922. g. skaitījās dzīvs inventārs (23 zirgi, 51 govslōps, 19 aitas un jēri, 36 cūkas un sivēni, 2 bišu saimes) Ls 15.888.—; nedzīvs inventārs (studentu un māc. spēku un saimniecības lietošanā) Ls 9196,08; materiāli un krājumi — Ls 25.321,77. Kopā: Ls 50.405,85. Tīra peļņa — Ls 5896,72. Šai gadā studentu apmācībai un izmēģinājumiem saimniecībā izdevusi vairāk, nekā saņēmusi no valsts — Ls 835,61. Pieskaitot šo sumu pie Ls 5896,72, dabū saimniecības patieso peļņu Ls 6732,33.

1923./24. saimniecības gadā studentu apmācībai no valsts saņemts Ls 6000. Uz 1. aprīli 1923. g. skaitījās: dzīvs inventārs (17 zirgi, 72 govslōpi, 11 cūkas, 3 bišu saimes) Ls 16.253,25, nedzīvs inventārs — (studentu, mācības spēku un saimniecības lietošanā) Ls 14.542,98, materiāli un krājumi — Ls 25.875,99. Kopā: Ls 56.672,22. Peļņa — Ls 3903,87. Izmēģinājumiem un studentu apmācībai saimniecība vairāk izdevusi, nekā saņēmusi no valsts Ls 10.902,06. Tā tad saimniecības patiesā peļņa ir Ls 14.805,93.

Uz 1. aprīlī 1924. g. saimniecībā skaitījās: dzīvs inventārs (23 zirgi, 82 govslōpi, 18 cūkas, 5 bišu saimes) Ls 21.513,25, nedzīvs inventārs Ls 18.304,76, materiāli un krājumi — Ls 39.465,01. Kopā: 79.283,02.

β) Pētīšanas saimniecība Rāmavā.

Rāmava sāka darboties 1920. gada pavasarī. Rāmavas mērķi un uzdevumi: a) sekmēt speciālo priekšmetu pasniegšanu studējošiem, demonstrējot uz vietas pirmos 3 un pus gados Rīgā lasītos speciālos priekšmetus; b) dot studējošiem iespēju krāt materiālus ilgstošiem diploma darbiem un izdarīt pētījumus; c) dot iespēju mācības spēkiem izdarīt sava aroda pētīšanas darbus; d) noderēt lauksaimniekiem par paraugu un iero-

sinājumu vietu un e) gādāt lauksaimniekiem labu vaislas un sēklas materiālu.

Pētīšanas saimniecība Rāmavā sastāv no 2 Rīgas pilsētas muižām— Ramas (Rāmavas) un Depkina (Merķeļa), no kurām lauksaimniecības fakultātes lietošanā līdz šim atrodas ap 50 ha aramas zemes, ap 22 ha nosusinātas purva zemes, ap 50 ha pļavu un 8 ha zem ēkām un dārziem.

Saimniecību saņēma stipri sapostītu: vairākas ēkas galīgi nojauktas, citas sašautas; laukos un pļavās granātas un granātu bedres. Pirmos 2 gadus saimniecība saņēma no valsts nelielus pabalstus visnepieciešamākai atjaunošanai, pie kam visi ienākumi bija jāiemaksā valsts kasē. 1922./23. un 1923./24. gados, saimniecība ieguva zināmu autonomiju, saņēma Ls 12.000 rīcības kapitāla un 1923./24. g. Ls 9000 pamata kapitāla papildināšanai. Šinīs divi gados pilnīgi atjaunotas (jaunas grīdas, krāsnis, viens jauns jumts etc.) 2 dzīvojamās ēkas; 2 galīgi sabrukušās ēkas pārvērstas pietiekoši labās cūku un putnu kūtīs; uzbūvētas jaunas kalpu cūku kūts un klēts, pirts, 2 vircas un 1 mēslu krātuves; nodrenētas ar māla caurulēm ap 12 ha avotaiņu pļavu. Dzīvā inventāra šinīs 2 gados pieaugusi no Ls 10.205 — uz Ls 15.557; nedzīvā inventāra — no Ls 6151 — uz Ls 11.308; ēku vērtība no Ls 38.094 uz 62.046. Visos 4 notecējušos gados vērtību pieaugumi ir šādi: dzīvā inventāra no Ls 6738 uz Ls 15.557; nedzīvā inventārā no Ls 2409 uz Ls 11.308; ēku no Ls 35.300 uz 62.046.

Rāmavas saimniecība katru gadu devusi mazāku vai lielāku peļņu, kura ieguldīta dažādās saimniecības vērtībās. Pētīšanas un studentu apmācīšanas vajadzībām, sākot ar 1922./23. saimn. gadu valsts izsniegusi ik gadus Ls. 6000 pabalsta.

Rāmavā izdarīti pētīšanas un dēmonstrēšanas darbi šādās nozarēs: I **L a u k k o p ī b ā**: 1) Dažādu šķirņu salīdzināšana viņu izturības un ienesības ziņā. Pārbaudītas auzu — 47, miežu — 47, zirņu — 12, ziemas rudzu 10 un ziemas kviešu 12 šķirnes, tiklab vietējās, kā arī ārzemju (no Dānijas, Zviedrijas un Vācijas sēklu audzētavām). 2) Zemes strādāšanā un mēslošanā. 3) Iesākti un turpinas selekcijas darbi ar rudziem, kviešiem, auzām, zirņiem un kartupeļiem. II **P ļ a v k o p ī b ā**: 1) Nosusināšanas darbi. 2) Apstrādāšanas, mēslošanas un izmantošanas mēģinājumi. 3) Pļavu atjaunošana un jaunradīšana. III **L o p k o p ī b ā**: 1) Dažādu šķirņu (sugu) salīdzināšana un pārbaudīšana (3 zirgu tipi, 6 govslōpu, 3 cūku un 3 vistu šķirnes jeb sugas). 2) Dažādu lopu uzlabošana ar izlasi, jaunlopu audzēšana un pieaugušo lopu kopšanu un ēdināšanu. 3) Sugas un barības iespaids uz eksterjeru. 4) Dažādu barības līdzekļu un to sastāvdaļu iespaids uz dzīvnieku ražošanas spējām (vītamīnu bagāta un nabaga barība, dažādi olbaltumi, minimālais olbaltumu devums u. t. t.) 5) Piena lopu nodarbināšanas iespaids uz piena ražu. IV **D z i e d n i e c ī b a s a u g u k u l t i v ē š a n a**: 1) Dažādu dziedniecības augu kultivēšanas iespējamības pārbaudīšana. 2) Pārbaudīto augu kultivēšana propagandas

nolūkiem. 3) Mēslošanas un apstrādāšanas mēģinājumi ar dziedniecības augiem.

Rāmavas pastāvīgais mācību un pārvaldes personāls: saimniecības vadītājs — doc. P. Lejiņš. Viņa tuvākie palīgi paidagoģiski-zinātniskā darbā: vec. asist. A. Bārs, (lauk- un pļavkopībā), instruktore — J. Kiršteine (dziedniecības augu kultivēšanā), subasistente L. Spandega (lopkopībā). Pārvaldes darbā: K. Apine (grāmatvede-kasiere), P. Gailītis (darbu rīkotājs). Bez pastāvīgiem Rāmavas darbiniekiem, augšminēto pētīšanas darbu izvešanā strādājuši: prof. A. Bušmanis (lopu ēdināšanā un sēklu selekcijā), doc. J. Vārsbergs (pļavkopībā un kartupeļu selekcijā); doc. O. Trebus (zirņu un kviešu selekcijā) un vairāki studenti diplomandi.

Rāmavu 1922./23. g. apmeklējušas 5 ekskursijas ar apmēram 270 dalībniekiem; 1923./24. g. — 23 ekskursijas apm. 950 dalībniekiem un 1924./25. g. pirmos 5 mēnešos 49 dažādu lauksaimniecības biedrību, skolu un apriņķa valžu sarīkotas organizētas ekskursijas ar tuvu pie 1300 cilvēkiem.

γ) Mācības un izmēģinājumu mežniecība Vecaucē.

Studentu-mežkopju praktisko darbu vajadzībām, kā arī mācības un izmēģinājumu nolūkos 1922. g. martā Zemkopības ministrija nodeva universitātei resp. lauksaimniecības fakultātei ap 2000 ha lielu meža platību, izdalot to no Benkavas valsts virsmežniecības. Šī platība 1923. g. palielinājās par apm. 200 ha, kurus apsaimniekošanas ērtības nolūkos piegrieza no Auces valsts virsmežniecības.

Mežniecību pārzin doc. K. Melderis ar asist. N. Zemīti un mežzini Baumu par palīgiem. Mežu apsargā 9 mežsargi, izdarīdami arī sīkākus meža darbus.

Izņemot vienu trūkumu — augstienes apstākļu vienmuļību — mežniecība ļoti piemērota savam uzdevumam. Plašie, jau priekš kara labi koptie meži, kuri pieder pa lielākai daļai vidējām un jaunākām vecuma klasēm, kā arī priekšzīmīgi izbūvēts mežu ceļu tīkls dod iespēju demonstrēt dažādas saimniecības metodes, sākot ar primitīvāku kajlcirti un beidzot ar Wagnera, Möllera un citiem jaunākiem meža kopšanas un ierīces veidiem. Tāpat izdevīgie augstienes apstākļi, kādus atrast citos Latvijas apvidos, ļoti piemēroti aklimatizācijas mēģinājumiem, uz ko aizrāda netikvien lielā muižas parkā, bet arī brīvi mežā augošās ārzemju koku un krūmu sugas.

Ari oikonomiskā ziņā mežniecība atrodas sevišķi labos apstākļos. Apdzīvota centra, koku zāgētavas un dzelzsceļa tuvums dod iespēju pārdot par izdevīgām cenām netikvien rupjākus zortimentus, bet arī mazvērtīgus starpizmantošanas materiālus un izdarīt visas kultūras un mežu kopšanas darbus.

Beidzot, Vecauces muižas ēku līdzšinējā kopējā lietošana ar fakultātes fermu un ērtā satiksme ar Rīgu pārējas laikā stipri atviegļina studentu izmitināšanu, samazina izdevumus un sekmē praktisku darbu gaitu. Par

fakultātes izvēles pareizību liecina arī iestādes straujā attīstība. Divi gados, kuri pagājuši no mežniecības pāriešanas fakultātes rīcībā, atremontētas un piemērotas studentu internātam, kā arī mācības spēku vajadzībām viena Vecauces izmēģinājumu saimniecības ēka un kara laikā stipri izpostītās mežsargu ēkas; iegādāts vajadzīgais inventārs, mācības līdzekļi un meža kopšanas rīki. Ierīkots neliels mūzējs un savākta no 150 sējumiem sastāvošā mežsaimniecības bibliotēka, kuŗa saņēma arī speciālus periodiskus izdevumus latviešu, vācu un franču valodās. Gadu atpakaļ ierīkots ar stādu audzētavu un koku skolu savienots izmēģinājumu dārzs un izvestas plašas meža kultūras kara laikā izcirstās cirsmās.

Praktiskie darbi, kuŗi obligātoriski visiem III un IV kursu studentiem, notiek attiecīgu mācības spēku vadībā un sastāv galvenā kārtā meža atjaunošanā, kopšanā, mežu taksacijā un ierīcībā. Visus darbus izdara paši praktikanti. Praktiskie darbi III kursam turpinās 1 mēnesi, IV kursam 2—4 nedēļas. Bez tam sarīko ekskursijas, kuŗu uzdevums iepazīstināt studentus ar meža dzīvi un koku bioloģiju.

1923. gada vasarā (pirmais prakses gads saimniecībā) mežniecībā strādāja 14 praktikanti, 1924. g. to skaits sasniedz 27.

δ) A g r i k u l t ū r ķ ģ ģ i m i j a s i z m ē ģ i n ā j u m u l a u c i ņ i.

No 1924. g. vasaras lauks. ķīmijas laborātorijas rīcībā (fakultātes ēkas tuvumā — Rīgā) atrodas 600 kv. asis liels zemes gabals, kur no 1925. gada pavasara iesāks izmēģinājumus lauksaimniecības ķīmijā.

ε) K o n t r o l e s, i z m ē ģ i n ā j u m u u n t ģ r k u l t ū r u s t a c i j a.

Ar lauksaimniecības un lauksaimniecisko rūpniecību atdzimšanu un tirdzniecisku sakaru nodibināšanos ar ārvalstīm, lauksaimniecības fakultātei nācās apmierināt tuvākās un tālākās ārienes pieprasījumus, veikt kontroles un izmēģinājumu darbus. Šais darbos piedalījās visas fakultātes laborātorijas, kabineti un izmēģinājumu iestādes, sākumā patstāvīgi, bet ar 1923. gada 1. jūniju zem vienas iestādes — „L a u k s a i m n i e c ģ b a s f a k u l t ā t e s k o n t r o l e s, i z m ē ģ i n ā j u m u u n t ģ r k u l t ū r u s t a c i j a s“ — vārda, uz Universitātes Padomes apstiprinātu instrukciju un tarifu pamata.

Stacijas darbība aptver netāl visu lauksaimniecības ražošanu, pārstrādājumu un ražošanas palīgīdzekļu ķīmisku, botanisku un baktērioloģisku izmeklēšanu un kontroli; tģrkultūru un serumu pagatavošanu praktiskām vajadzībām; izmēģinājumus tehnisku jautājumu atrisināšanā. Darbība pieskaras visai augkopģbai, lopkopģbai, lauku, pļavu, mežu, dārzu, dravu ražojumiem, vietģjiem un ievestiem barģbas un mģslošanas līdzekļiem, dažādām sģklām, lauksaimniecģsku rūpniecģbu jģlvielām, produktiem un atkritumiem, augu slimģbām, kaitģkļiem un to apkaŗošanas līdzekļiem, ūdenim, zemei, kūdrai u. t. t.

Stacija pieņēma darbus no prģvātām personām, sabiedriskām organizācijām un valsts iestādēm; izpilda tos par maksu, par brģvu vai par paze-

minātu samaksu. Lielāki valstiskas nozīmes darbi izpildīti uz īpašu līgumu vai vienošanās pamata.

Stacijas darbības pārzināšana nodota fakultātes izvēlētai personai; ienākumus un izdevumus pārzin Universitātes Saimniecības Padome.

Uz valsts iestāžu, sabiedrisku organizāciju, privātpersonu, iekš- un ārzemju firmu pieprasījumiem stacijā izdarīto kontroles darbu lielākā daļa krīt uz sekošām laboratorijām un kabinetiem (sk. arī laboratoriju darbības atsevišķus pārskatus):

I. Augkopības kabineta — dažādu sēklu un labības paraugi;

II Lauks. ķīmijas laboratorija — mākslīgu mēsļu, zemes un barības līdzekļu paraugi;

III Pienaaimniecības laboratorija — sviesta un citu piena produktu paraugi;

IV Mikrobioloģijas laboratorija — piena un ūdens paraugi. Pagatavoti tīrkultūras moderniecību vajadzībām, un serumi vairumā.

V Kūdras pētīšanas un lauksaimniecības tehnoloģijas laboratorija — kūdras, briketu, purvu zemes, rudas un ūdens paraugi;

VI Rūgšanas un lauks. tehnoloģijas laboratorija — viltotu un dabīgu vīnu, augļu pārstrādājumu, cukurbiešu, kartupeļu, miltu u. c. produktu paraugi. Izsūtītas raugu tīrkultūras.

VII Mežu tehnoloģijas laboratorija — celmu, malkas, darvas, terpentīna u. c. paraugi.

Ne mazumu, skaitļos grūtāk ietērpjamu, kontroles darbu veikts fitopatoloģiskā un entomoloģiskā kabinetos, mežu tehnoloģijas laboratorijā un zootehniskā laboratorijā.

F. Medicīnas fakultāte.

1. Vēsturisks pārskats par fakultātes izveidošanos.

Gadu simteņus Tērbatas universitāte bija vācietības garīgās dzīves centrs Baltijā. Tā apvienoja Igaunijas, Vidzemes un Kurzemes vāciešus, izplatīdama vācu kultūru arī Krievijā. Tamdēļ Baltijas vācieši, kad uzņāca pārkrievošanas laikmets, sargāja un stiprināja savu universitāti ar visiem spēkiem, lai nodrošinātu vācietības hēgemoniju. Daudzi igauņi un latvieši ieguva Tērbatā augstāko izglītību, bet tikai vienam otram pēc lielām pūlēm izdevās ieņemt mācības katedru. Kaut gan latvieši un igauņi strādāja čakli un viņu starpā bija daudz apdāvinātu jaunekļu, tomēr viņu tieksmes uz zinātnisku karjeru sastapa nepārvaramus šķēršļus. To varētu aprādīt ar raksturīgiem piemēriem. Šai ziņā itin labi sapratās krievu administrācija un vācu profesūra arī tad, kad pārkrievošanas politikas dēļ viņu starpā bija nesaskaņas.

Rīgai strauji attīstoties par Baltijas lielāko un skaistāko pilsētu, būtu bijis dabiski, ka Baltijas vienīgā universitāte pārnāk uz Rīgu. Šeit jau bija politehnika, un daži mācības spēki būtu varējuši apkalpot abas augstskolas. Sevišķi medicīnas fakultātes vajadzībām Rīga ar savām lielām un labierīkotām slimnīcām un dažādām sociālas apgādes ietaisēm bija daudz noderīgāka, nekā Tērbata, kur slimnieku pieplūdums nekad nav bijis pārāk liels. Tamdēļ arī 1910. gadā, kad Krievijas valdība bija nolēmusi ar jaunbūvēm paplašināt Tērbatas klinikas, daži krievu tautības Tērbatas medicīnas profesori iekustināja jautājumu par medicīnas fakultātes pārcelšanu uz Rīgu. Šo ideju uztvēra un aizstāvēja arī Rīgas latviešu un krievu ārsti, bet tam pretojas vācu konservatīvās aprindas. Rīga kā plašs rūpniecības un tirdzniecības centrs tām bija par daudz internacionāla pilsēta, un arī latviešu saimnieciskais un garīgais iespaids tur bija laidis pārāk dziļas saknes, lai vācieši varētu tik netraucēti kultivēt savas nacionālās lietas, kā tas notika Tērbatā arī pārkrievošanas laikmetā, jo varēja paredzēt, ka medicīnas fakultātei ar laiku būs jāseko uz Rīgu arī citām fakultātēm. Tamdēļ arī toreiz Rīgas pilsētas pārvalde, kurā pārsvars bija vāciešiem un kurai šai jautājumā bija liels vārds sakams, noraidīja medicīnas fakultātes pārvietošanu uz Rīgu. Parasti visās zemēs pilsētas uzskata par goda lietu un sacenšas savā starpā, lai iegūtu augstskolu, bet šeit notika pretējais. Tagadējai Latvijas universitātes medicīnas fakultātei šis lēmums bija liktenīgs: ja toreiz būtu Rīgā atvērta medicīnas fakultāte, tad mūsu jaunā valsts būtu mantojusi izveidotas laboratorijas un klinikas un mūsu medicīnas fakultātei, kuŗas ierīkošana prasa lielus līdzekļus, nebūtu tagad jāpārcieš lieli trūkumi un lielas grūtības.

Pats par sevi saprotams, ka neatkarīgas Latvijas valsts dibināšanā ietilpa arī Latvijas universitātes jautājums. Ārstnieciskā izglītība ir viens no svarīgākiem tautu labklājības jautājumiem, tamdēļ arī medicīnas fakultāti mēdz uzskatīt par vienu no dzīvei visvajadzīgākām iestādēm. Kad Pagaidu Valdība bija nolēmusi atvērt pie Rīgas politehnikas arī humanitāro zinātņu augstskolu, tad mūsu pirmais Izglītības Ministrijas pārstāvis Dr. K a s p a r s o n s griezās pie vietējiem latviešu ārstiem Dr. med. P. S n i ķ e r a, Dr. med. G. R e i n h a r d a, Dr. A. B u t u ļ a un m a g. p h a r m. E. Z a r i ņ a ar priekšlikumu, stāties pie medicīnas fakultātes organizēšanas. Šie kungi sastādīja Latvijas augstskolā medicīnas fakultātes subkomisiju ar tiesību kooptēt vajadzīgos lietpratējus. Subkomisijas pirmā sēde notika 28. augustā 1919. g. un tur piedalījās Dr. med. G. R e i n h a r d s, Dr. med. P. S n i ķ e r i s, Dr. med. O. V o i t s, Dr. A. B u t u ļ i s, Dr. A. P ē t e r s o n s un m a g. p h a r m. E. Z a r i ņ š. Nolēma, ka par mācības spēkiem pirmā kārtā uzaicināmi latvieši ar vajadzīgo zinātnisko stažu un tikai tiem priekšmetiem, kuŗiem nebūtu latviešu spēku, uzaicināmi sabiedroto un ziemeļkaimiņu tautu zinātnieki, un ka pirmām fakultātes vajadzībām pietiktu ar 150.000 Latv.

rubliem. 5. septembrī 1919. g. subkomisija sastādīja tā saukto medicīnas fakultātes kodolu, kurā ietilpa Dr. med. Voits, Dr. med. Sņiķeris, Dr. med. Reinhardis un Dr. Butulis. I un II kursam vajadzīgi no ārienes anatomi un fiziologi; botaniku, minerāloģiju un zooloģiju studenti var klausīties agronomiskā fakultātē, bet fiziku un ķīmiju ķīmijas fakultātē. III kursam vajadzīgi internās diagnostikas, farmakoloģijas un topografiskās anatomijas pasniedzēji. Tad par pagaidu dekānu ievēlēja mag. pharm. E. Zariņu, Pēterpils universitātes profesoru, par sekretāru Dr. med. Voitu. Nolēma no medicīnas fakultātes deleģēt Latvijas Augstskolas Organizācijas Komisijā dekānu Zariņu un sekretāru Voitu. Bez tam tur piedalījās Dr. med. Reinhardis par Vesības Departamenta pārstāvi un Dr. med. Sņiķeris par latviešu ārstu biedrības pārstāvi. 11. septembrī 1919. g., kad fakultātes prezidijs un sastāvs bija Organizācijas Komisijas un Izglītības Ministrijas apstiprināts, notika fakultātes pirmā oficiālā sēde. 15. septembrī nolēma piedāvāt vispārējās patoloģijas katedru Tērbatas veterin. institūta profesoram E. Paukuli un fizioloģiskās ķīmijas katedru Čaņkovas profesoram Krimberģim. 2. oktobrī 1919. g. uzaicina par anatomijas, embrioloģijas un histoloģijas profesoru Dr. med. Gastonu Bakmani no Upsalas, kas ieradās Rīgā 23. jānvārī 1920. g. un 2. februārī iesāka lasīt lekcijas ķīmijas auditorijā. Līdz 6. oktobrim medic. fakultātē bija pierakstījušās 339 personas: I kursam 261, II — 63, III — 7 un IV — 3. No studentiem bija 190 latvieši, 135 žīdi, 3 vācieši, 3 krievi, 2 lietavieši un 1 polis. Bermonta bandu uzbrukums pārtrauca medic. fakultātes darbību no 6. oktobra līdz 15. novembrim 1919. g.

Fakultātes sēdēs vairākas reizes pārrunāja kliniku jautājumu, kā vienu no vissvarīgākiem. Visi bija vienis prāti, ka vislietderīgāki tās būtu ierīkojamas Rīgas II pilsētas slimnīcā, bet valsts atradās grūtos finanšu apstākļos, un kliniku ierīkošana prasīja lielu kapitālu. Bez tam arī satiksme ar Pārdaugavu vēl nebija nokārtota. Tamdēļ mēģināja iekšējai un ķirurģiskai propaedeutiskai klinikai nopirkt vācu diakonisu māju, speciāli ierīkotu slimnīcas vajadzībām, bet nepanāca vienošanos. Domāja arī par Rīgas I pilsētas slimnīcas izmantošanu studentu apmācībai, kur bija daudzpusīgs slimnieku materiāls; bet šīs slimnīcas nodaļas vadīja pilsētas ārsti, un bija jāšaubas, vai pilsētas ārstu un fakultātes mācības spēku sadarbība norisināsies bez pārpratumiem. Pilsētas valde bija ar mieru nodot fakultātes rīcībā tāpat vienu, kā arī otru slimnīcu, saprotams, zināmos nosacījumos. Rīgas II pilsētas slimnīcas telpas vairākas reizes augstskolas administrācijas, valdības pārstāvjiem un fakultātes mācības spēku pārskatītas, izstrādāti remontu un pārbūvju projekti un aprēķini, sastādīti un pārbaudīti ligumu projekti fakultātes un pilsētas starpā, bet naudas trūkuma dēļ šis nodoms vēl līdz šim nav realizēts. Galu galā neatlika nekas cits, ka pagaidām uz dažiem gadiem,

kamēr nostiprināsies valsts finanses, fakultātes klinikām jāierīkojas I pilsētas slimnīcā, vēl jo vairāk tamdēļ, ka, fakultātes darbībai paplašinājoties, bija paredzams, ka studentu apmācībai būs vajadzīgas abas pilsētas slimnīcas. Atsevišķu kliniku darbības apskatā mēs redzēsīm, ka šis jautājums pakāpeniski nokārtojies.

Pirmās fakultātes sēdēs pārrunāti arī daži jautājumi par farmācijas studijām un veterinārfakultātes organizēšanu, bet drīzumā farmacija saistījās pie ķīmijas fakultātes, un veterinārfakultāte palika patstāvīga. Lielu vērību piegriezta zobārstniecības nodaļas noorganizēšanai. 7. maijā 1920. g. fakultāte pieņēma zobārstniecības studiju programmu, kuŗu bija izstrādājuši Dr. Barons, Dr. Petersons un zobārsti Hibšmanis, Birze, Zintenis un Janaus. Zobārstiem pirmie kursi līdz examen philosophicum jānoklausas kopā ar mediķiem, bet V un VI pusgadā jānodarbojas ar protežu tehniku, plastisku mākslu, vispārējo patoloģiju un patoloģisko anatomiju. Studiju ilgums — 4 gadi, piektais gads praktiskiem darbiem.

Lai papildinātu savus spēkus daudziem organizātoriskiem darbiem, fakultāte jau tagad centās ievēlēt latviešu tautības mācības spēkus arī tādām disciplinām, kuŗas lasamas vecākiem kursiem, kas vēl nestrādāja. Tie piedalījās kā balstiesīgi locekļi bez atlīdzinājuma fakultātes apspriedēs tik ilgi, kamēr tiem pienāca laiks lasīt savu priekšmetu, kad tie sāka saņemt algu. Ar tādu nolūku ievēlēja 23. maijā Dr. med. H. Budulu par docentu psihiatrijā un nervu slimībās un 28. jūnijā 1920. g., pēc konkursa vairāku latviešu ķirurgu starpā, Dr. med. J. Alksni par docentu ķirurgijā. Noskaidroja pagaidu nosacījumus par medicīnas studiju gaitu, sastādīja studiju grāmatīņas studentiem un nolēma par zinātniskiem grādiem un to iegūšanas kārtību. Studiju ilgums — 5 gadi. III kursu katrā ziņā atvērt 1920. g. rudenī, bet IV kursu tikai tad, kad būs iegūtas slimnīcas kliniskai apmācībai. Prof. Krimbergs ieradās Rīgā 13. septembrī 1920. g. un 27. septembrī uzņēmās dekāna pienākumus, jo prof. Zariņš, pāriedams uz ķīmijas fakultāti, no dekāna amata atsacījās. Tai pašā sēdē ievēlēja Dr. Adelheimu par patoloģiskās anatomijas docenta vietas izpildītāju un 4. oktobrī Dr. med. Jankovsku par docentu ķirurgijā. 26. oktobrī Dr. med. Voits atstāja sekretāra vietu, aiziedams par sūtni uz Berlīni, un šos pienākumus uzņēmās doc. Buduls. 6. decembrī 1920. g. arī doc. Buduls atlūdzās no sekretāra amata un viņa vietā ievēlēja doc. Alksni.

Kaut gan tādā kārtā I un II kursa apmācība bija nodrošināta, tomēr III kursam trūka galvenā priekšmeta — iekšējās medicīnas propaedeutikas pasniedzēja. Fakultāte ievēlēja prof. Javeinu no Pēterpils, bet tas neatbraucis nomira. Vēlāku ievēlēja prof. Dehio no Tērbatas, bet to valdība aiz politiskiem iemesliem neapstiprināja. Tad ievēlēja prof. Māzingu no Tērbatas, bet tas no iesākuma gan apsolījās nākt, tad atsacījās. Mēģinājumi sazināties ar docentu Dr. med. Zīli Odesā pa-

lika bez sekmēm, jo pasta satiksme ar Krieviju nebija nokārtota. No Ārlietu Ministrijas uzaicināts, atbrauca no Krakovas prof. O š č a c k i j s, bet apskatījis Rīgu un iepazīties ar apstākļiem, atkal aizbrauca atpakaļ. Labākā stāvoklī atradās ķirurģiskā propaideutika, kuŗas priekšmetus sadalīja doc. A l k š ņ a un doc. J a n k o v s k a starpā. Operatīvās ķirurģijas un topografiskās anatomijas katedrai fakultāte vairākas reizes ievēlēja Dr. m e d. H o l b e k u un mēģināja panākt viņa apstiprināšanu Organizācijas Komisijā, bet bez sekmēm, kamdēļ abu iestāžu starpā attiecības kādu laiku ļoti saasinājās. Fakultāte, pielikdama visu enerģiju klinisku katedru aizvietošanai, pūlējās apmierināt arī vairāku desmitu latviešu, IV un V kursa studentu, lūgumus, lai tiem dotu iespēju nobeigt studijas un iesākt praktisku dzīvi, jo pasaules karš viņu studijas Krievijas universitātēs bija pārtraucis, un tie bija piedalījušies Latvijas atbrīvošanas cīņās ziedodami vispārības labā savus labākos dzīves gadus. Līdz ar 1921. gadu iesākās kliniski darbi Rīgas I pilsētas slimnīcā (ar pilsētas valdi vienošanās bija panākta) vispirms ķirurģiskā propaideutikā. Bet tā kā ķirurģiska diagnoze bez internas izmeklēšanas ļoti bieži neiespējama, tad doc. A l k s n i s pasniedza īsumā arī parastos perkusijas un auskultācijas paņēmienus. 3. oktobrī 1921. g. fakultāte nolēma piedāvāt I pilsētas slimnīcas iekšējo nodaļu vadītājiem Dr. A. S k u j a m un Dr. K. H a c h a m privātdocentūras, lai tie vismaz pagaidām pasniegtu interno diagnostiku un klinisko terapiju. Šo lēmumu Organizācijas Komisija apstiprināja.

Fakultātes organizēšanās laikmetā bieži piedāvātas pirkšanai nomirušu ārstu bibliotēkas, dažreiz vērtīgas, bet diezgan bieži arī mazvērtīgas. Bibliotēku lietu pārzināja Dr. Pētersons.

Lielas grūtības fakultātes mācības spēkiem darīja ārstniecības terminoloģijas trūkums. Pie Izglītības Ministrijas nodibinājās zinātniskas terminoloģijas komisija ar ārstniecisku subkomisiju, kuŗā no fakultātes tikuši sūtīti Dr. med. R e i n h a r d s, doc. B u d u l s, prof. P a u k u l i s, doc. A l k s n i s, asistenti Dr. P r i m a n i s un Dr. M u c e n i e k s. Bet izrādījās, ka terminu radīšana oficiālās komisiju sēdēs neveicās, ka šai ziņā daudz sekmīgāki var darboties atsevišķi darbinieki savos kabinetos, izstrādādami savas lekcijas un meklēdami pēc vārdiem tautas gara mantās un ikdienišķā dzīvē. Lieli nopelni ārstnieciskā terminoloģijā ir Dr. med. K a s p a r s o n a m.

Lai sekmētu organizēšanās darbus, fakultāte neatlaidīgi, pārvarēdama lielas grūtības, turpināja docentu un profesoru ievēlēšanu arī vecāku kursu katedrām, vispirms apskatīdamās pēc latviešiem, bet ja to nebija — tad pēc cittautiešiem. Ievēlēja: 6. decembrī 1920. g. Dr. E. P u t n i ņ u par docenta vietas izpildītāju sieviešu slimībās un dzemdniecībā, 14. martā 1921. g. Dr. med. P. S n i k e r i par docentu ādas un veneriskās slimībās, 23. maijā 1921. g. Dr. med. E. K a l n i ņ u par privātdocentu nervu slimībās, 15. augustā 1921. g. prof. Dr. med. V. K l i m e n k u (no Saratovas) par profesoru iekšējās un lipīgās slimībās un Dr. med. E. F ē r m a n i (no

Tērbatas) par docentu higiainā, 2. septembrī 1921. g. prof. Dr. med. E. Gartjēju (no Pēterpils) par profesoru bērnu slimībās, 19. septembrī 1921. g. Dr. K. Baronu par docentu zobārstniecībā, 5. novembrī 1921. g. prof. Dr. med. C. Amsleru (no Vīnes) par profesoru farmakoloģijā (līdz šim šo priekšmetu pasniedza prof. Paukulis), 27. februārī 1922. g. Dr. med. J. Šironu par privātdocentu ādas un veneriskās slimībās, 11. aprīlī 1922. g. docentu Dr. med. M. Zīli (no Odesas) par profesoru iekšējo slimību fakultātes klinikai un prof. Dr. med. Rubertu (no Kijevas) par profesoru acu slimībās (līdz šim oftalmoloģiju pasniedz Dr. med. Reinharde), 18. septembrī 1922. Amerikas Savienoto Valšņu Dr. med. M. Kazāku par privātdocentu neuropsichiatrijā, 9. oktobrī 1922. g. Dr. med. F. Neureiteri (no Vīnes) par docentu tieslietu medicīnā, 15. jānvārī 1923. g. Dr. med. E. Jansonu par privātdocentu acu slimībās un 2. jūnijā 1924. g. Dr. med. V. Trofimovu par privātdocentu operatīvā ķirurģijā. Visi šie mācības spēki ieradās un uzsāka savu darbību. No viņiem 15 lasīja lekcijas latviešu, 6 vācu un 3 krievu valodā. Fakultātes dekāna pienākumus izpildīja no 5. septembra 1919. g. līdz 27. septembrim 1920. g. prof. Zariņš, no 27. septembra 1920. g. līdz 23. aprīlim 1923. g. prof. Krimbergs, no 23. aprīļa 1923. g. līdz 1. jūnijam 1923. g. prof. Ruberts (atsacījās, kad uzņēmās rektora pienākumus) un no 1. jūnija 1923. g. nākamos 2 gadus prof. Zīle. Fakultātes sekretāra funkcijas izpildīja Dr. med. Voīts no 5. septembra 1919. g. līdz 26. oktobrim 1920. g., doc. Buduls no 26. oktobra 1920. g. līdz 6. decembrim 1920. g., doc. Alksnis no 6. decembra 1920. g. līdz 27. februārim 1922. g., doc. Sņikeris no 27. februāra 1922. g. līdz 23. aprīlim 1923. g. un prof. Paukulis no 23. aprīļa 1923. g. līdz šim laikam.

Universitātes Organizācijas Komisijā un vēlāku Universitātes Padomē no fakultātes piedalījās, neieskaitot dekānus, kas jau pēc nosacījumiem ietilpst augstskolas augstākā iestādē: Dr. med. Voīts no 5. septembra 1919. g. līdz 26. oktobrim 1920. g., doc. Alksnis no 5. marta 1921. g. līdz 4. aprīlim 1922. g. un vēlreiz no 30. aprīļa 1923. g. līdz šim laikam, doc. Sņikeris no 4. aprīļa 1922. g. līdz 30. aprīlim 1923. g. un prof. Ruberts no 15. jūnija 1922. g. līdz 1. jūnijam 1923. g., kad tas uzņēmās rektora pienākumus.

Latviešu valodas eksaminācijas komisijās visu laiku no fakultātes piedalījušies prof. Paukulis un doc. Alksnis.

Avansējuši par profesoriem: doc. Sņikeris — ievēlēts 19. februārī 1923. g., doc. Alksnis un doc. Jankovskis — 10. martā 1924. g. un doc. Buduls — 28. aprīlī 1924. g.

Ieguvis Dr. med. gradu, aizstāvēdams disertāciju, Dr. Adelheims 30. septembrī 1923. g.

Dabūjuši ārzemes komandējumus ar saviem un Kultūras fonda līdzekļiem: prof. Alksnis, prof. Jankovskis, prof. Bakmanis,

prof. K r i m b e r g s, doc. F ē r m a n i s, doc. A d e l h e i m s, privātdoc. K a l n i ņ š, privātdoc. K a z ā k s un asistents G a l ē j s.

Lai veicinātu latviešu ārstnieciskas zinātnes un terminoloģijas attīstību, prof. A l k s n i s ierosināja fakultātē Latvijas ārstu žurnāla izdošanu, kas vēlāku arī Latvijas ārstu biedrības realizēts. Uz Latvijas Universitātes 5 gadu svētkiem ievēlēti par D r. m e d. h o n o r i s c a u s a D r. K a s p a r s o n s, pirmais Latvijas izglītības ministris un pamatlicējs latviešu terminoloģijai, Vīnes universitātes farmakologs prof. Dr. med. H. M e i j e r i s un Stokholmas farmakologs prof. Dr. med. L. B a k m a n i s (anatora brālis), kas dāvinājis fakultātei bagātīgas kolekcijas histoloģisku un embrioloģisku preparātu. Bez tam fakultātei ieteikts un Universitātes Padomes apstiprināts Dr. K a s p a r s o n s par universitātes goda biedri.

Pārskatāmā laikmetā beiguši studijas: 1920. gadā: zobārsti — ļoti sekmīgi 1 persona un sekmīgi 11 personas (eksterni); 1921. g. ārsti — sekmīgi 25 personas (eksterni pēc 3 mēnešu ilga pārbaudījuma klinikās un eksāmena) un tai pašā gadā zobārsti sekmīgi 22 personas (eksterni); 1922. gadā ārsti — sekmīgi 3 personas (eksterni ar 3 mēnešu pārbaudījumu klinikās); 1923. gadā ārsti — ļoti sekmīgi 13 personas un sekmīgi 53 personas (iesākuši studēt citās universitātēs, bet studijas nobeiguši mūsu universitātē); 1924. gadā ārsti — ļoti sekmīgi 39 personas un sekmīgi 64 personas (iesākuši studēt citās universitātēs, bet studijas nobeiguši mūsu universitātē).

Dr. med. pārbaudījumus šai laikā izturējušas 8 personas.

Fakultāte ierosinājusi un pabalstījusi Dr. J. R o m a ņ a komandēšanu uz Vīni ar Kultūras Fonda pabalstu izglītoties rentgenoloģijā.

2. Atsevišķu institūtu un katedru darbība.

a) Anatomijas un histoloģijas institūts.

Šo institūtu ierīkoja un vadīja ar apbrīnojamu enerģiju un darba spēju prof. Dr. med. G a s t o n s B a k m a n i s. Jau dažas dienas pēc savas atbraukšanas no Zviedrijas — 3. februārī 1920. g. — viņš iesāka lekcijas anatomijā, jo bija atvedis līdz demonstrācijām lielākas osteoloģiskas kolekcijas. Pagaidām lekcijas bija jālasa ķīmijas auditorijā. Ari histoloģijā tas iesāka priekšlasījumus 13. februārī, izlietodams apmācībai apmēram 5000 no Zviedrijas atvestos histoloģiskos preparātus, kurus viņam bija dāvinājuši Zviedrijas kollēģi. Šo abu katedru institūtus bija nodomāts ievietot bijušā krievu garīgā semināra ēkā, kuŗa atsvabinājās no kara spēka dāļām tikai 1920. g. jānvāra vidū. Pēc ēkas iztīrīšanas un dažiem remontiem jau marta sākumā stājās pie institūta iekārtošanas. Histoloģisko institūtu nobeidza aprīļa vidū, izveidojot un apgādājot ar inventāru vasaras mēnešos. Anatomijas institūtu nobeidza 1920. g. septembra sākumā un

rudens sēmestrī jau varēja strādāt praktiskos darbus anatomijā. Saprotais, ka institūta vadītājam bija jāpārvar visādas finanšu grūtības, kamēr veica pārbūves, remontus un iegādāja visnepieciešamāko inventāru. Jau pašā sākumā izdevās nopirkt 14 mikroskopus praktiskiem darbiem histoloģijā. Ari miroņu balzamēšana bija tiktāl nokārtota, ka martā studenti varēja uzsākt praktiskos darbus pie tiem. Anatomijā no iesākuma strādāja apmēram 100, histoloģijā apmēram 50 studentu. Pa vasaras brīvlaiku ierīkoja anatomijas mūzēju, izlietojot materiālus, iegūtus senlatviešu kapenu izrakumos, kuŗos profesora vadībā piedalījās anatomijas asistenti un daži studenti.

a) Anatomijas institūta sastāvdaļas:

1) Klausītava apm. 150 studentiem, kuŗu lieto ari fizioloģijas un fizioloģiskās ķīmijas pasniegšanai. Beidzamā laikā ierīkots ari universālprojekcijas aparāts.

2) Miroņu preparēšanas zāle ar 23 preparējamiem galdiem apm. 200 studentiem.

3) Anatomijas mūzējs, kuŗā atrodas apm. 700 galvas kausu, 1500 mīksto audumu preparātu, daži simti pašizgatavotu mulažu un modeļu, apm. 200 korrozijas preparātu, bez tam vēl apm. 150.000 dažādu kaulu zinātniskiem darbiem.

4) Laboratorija, kuŗā izgatavo mulažas, modeļus un kur uzglabājās kāds 1000 anatomisku zīmējumu, izliekamu pie sienām lekciju paskaidrošanai.

5) Zīmētava ar fotografējamām ietaisēm. Šeit novietota ari institūta bibliotēka ar apm. 400 laikrakstu sējumiem un apm. 1000 grāmatām.

6) Profesora kabinets, kur notiek speciāli zināniski darbi.

7) Prozektora kabinets.

8) Preparatora istaba, kur izstrādā anatomiskus preparātus.

9) Osteoloģijas kabinets.

10) Miroņu pagrabs, moderni ierīkots, ar 8 betona cisternām, no kuŗām katrā var paglabāt 30 miroņus. Pagrabā vēl atrodas miroņu balzamēšanas, macerācijas un kaulu attaukošanas rīki.

β) Histoloģijas institūta iekārta:

1) Klausītava 100 cilvēkiem, kur uzglabājās apmēram 1000 histoloģisku un embrioloģisku zīmējumu.

2) Laboratorija, kur izgatavo preparātus un histoloģiskus zīmējumus. Tur atrodas apm. 15.000 histoloģisku un embrioloģisku mikroskopisku preparātu demonstrācijām un neliela bibliotēka.

1921. g. lasīja anatomiju 12 stundas un histoloģiju 3 stundas nedēļā. Bet sākot ar 1922. g. anatomiju lasīja 6 stundas un histoloģiju 3 stundas nedēļā (abus priekšmetus divus sēmēstrus no vietas), topografisko anatomiju 4 stundas nedēļā rudens sēmēstrī un embrioloģiju 4 stundas nedēļā pavasara sēmēstrī. 1921. un 1922. gadā praktiskie darbi anatomijā bija iedalīti diviem gadiem, bet vēlāku pusotram gadam. Pēc katra nostrādāta darba studentam jāiztur kollokvijs. Praktiskie darbi histoloģijā iekārtoti tā, ka studenti divnedēļu kursā iepazīstas ar histoloģisko un embrioloģisko tehniku un viena gada laikā iestudē un nozīmē apmēram 150 dažādu organu un audu preparātus. Lekcijas lasītas vācu valodā.

Institūtu iekārtošanu lielā mērā veicinājuši: prof. H u l t k r a n c s, prof. H a m m a r s un prof. L u i j s B a k m a n i s (anatoms brālis), dāvinādami zinātniskas kolekcijas, kā arī U p s a l a s ā r s t u b i e d r ī b a, dāvinādama sava žurnāla seriju.

No abiem institūtiem publicēti šādi zinātniski darbi:

Prof. G a s t o n B a c k m a n :

1) „La taille des Lettons“. Comptes rendus des Séances de la Soc. Biol. Séance du Nr. 3. Sept. 1922. 2) „Couleur des cheveux et genre de la chevelure chez les Lettons“. Ibidem Séances de Novembre 1923 et Janvier 1924. 3) „Longeur du corps au cours de la Journée“. Ibidem. 4) et Lucija Krastin — „Méthode pour la préparation des moulages et des moulages en série“. Ibidem. 5) „Sur le mode de division des bronches“. Ibidem. 6) „Die Körperlänge der Letten“. Upsala Läkareförenings Förhard. N. F. Bd. XXIX. H. 1/2. 7) „Haarfarbe und Haarform der Letten“. Ibidem. 8) Septum pellucidum und Verga's Ventrikel. Ibidem. 9) „Über die möglichen Ursachen der Caudalwanderung des Herzens“. Ibidem. 10) „Über einen Fall vom Halbwirbel der menschlichen Wirbelsäule“. Ibidem. 11) „Körperlänge und Tageszeit“. Ibidem. 12) „Über die Möglichkeit einer atavistischen Deutung der Bathro — und Clinoccephalie beim Menschen“. Ibidem. 13) „Gefäße der Lungen und Modus der Abzweigung der Bronchen“. Ibidem. H. 5/6. 14) „Über falsche Korrelationen“. Acta Univ. Latv. X. 15) „Zwillingsbildungen im Muskelsystem des Menschen“. Ibidem.

Dr. J. P r i m a n :

16) „Uretère double et loi de Weigert—Meyer“. C. r. des Séances de la Soc. de Biol. Séances de Novembre 1923 et Janvier 1924. 17) „Dystopia renis congenita als atavatische. Erscheinung“. Acta Univ. Latv. X.

Stud. J. V i l d e :

18) „Lobus azygos — reta labās plaušas anomālija“. Ibidem IX.
19) „Māteriāli par libiešu antropoloģiju“. Ibidem XI.

Stud. L u c i j a K r a s t i ņ a :

20) „Musculus sternalis“. Ibidem X.

Stud. A. Bebris:

21) „Eine neue Methode zur elektiven Färbung der gatten Muskulatur“. Ibidem XI.

Stud. J. Kārļsons:

22) „Eozins un hematoksilins kā ēlektīvas krāsu vielas“. Ibidem X.
23) „Sur une méthode élective de coloration du tissu conjonctif des muscles“. C. r. des Séances de la Société de Biol. Séance du Novembre 1923 et Janvier 1924.

Pie institūtiem strādājuši šādi palīgspēki: kā asistents un vēlāku kā prozektors Dr. J. Prīmanis, (no 27. marta 1919.), kā subasistenti: studenti: J. Kaugars, J. Vilde, K. Apinis, J. Kārļsons, A. Bebris, L. Krastiņa, M. Jērums, A. Kalniņa, O. Feders.

Dr. J. Prīmanis 1923./1924. g. nolika doktoranda eksāmeņus.

b) Fizioloģijas un fizioloģiskās ķīmijas institūts.

Šis institūts ierīkots bijušā krievu garīgā semināra ēkas apakšējā stāvā un ieņem 10 istabas. Lai tas pēc iespējas apmierinātu modernas fizioloģiskas laboratorijas prasījumus, bija jāizdara lielāki remontu un arī pārbūves.

Ierīkota plašāka zāle ar 48 darba vietām studentu praktiskiem darbiem un kāda mazāka istaba ar 18 darba vietām speciāliem zinātniskiem darbiem. Profesoram ir atsevišķs kabinets. Operācijas pie dzīvniekiem izdara sevišķā operāciju istabā. Laboratorijas vajadzībām kārtīgi ierīkotas pagraba telpas (rupjākiem ķīmiskiem darbiem, darbiem ar smirdošām gāzēm); turpat arī nolikta va s ķīmiskiem reaktīviem un laboratorijas traukiem, kā arī animālijs — viena lielāka apkurināma telpa suņiem ar speciālu ietaisi to peldināšanai un otra mazāka (vardēm). Klau s ī t a v a kopēja ar anatomijas institūtu.

Institūtam iegādāts jau ievērojams daudzums mācības līdzekļu, instrumentu un aparātu, bet šai ziņā vēl daudz kas vēlams.

Institūtu vada prof. Dr. med. et cand. rer. nat. R. Krimbergs (bij. Čaņkovas universitātes profesors), kurš no fakultātes ievēlēts 24. augustā 1920. g. un pirmo reizi fakultātes sēdē piedalījās 13. septembrī 1920. g.

Laboratorijas iekārtošana prasīja apmēram 1¹/₂ gadus, kas ļoti traucēja fizioloģijas pasniegšanu, jo nevarēja izdarīt eksperimentus un praktiskos darbus, kaut gan priekšlasījumus iesāka jau tā paša gada oktobrī. Tagad apmācība fizioloģijā un fizioloģiskā ķīmijā pilnīgi nokārtota: II kursa studentiem lasa pilnu fizioloģijas kursu ar vajadzīgām demonstrācijām, un tie izdara visus vajadzīgos praktiskos darbus fizioloģiskā ķīmijā. Ari zinātniskie pētījumi norit sekmīgi. Laboratorijā izpēta muskuļu un citu ekstraktīvo vielu fizioloģisko iespaidu uz gremojamā kanāla dziedzera darbību. Lekcijas tur latviešu valodā.

Institūta palīgspēki: asistente Dr. E. Krimberģe (no fakultātes ievēlēta 21. septembrī 1920. g.), asistents Dr. et cand. rer. natur. J. Skuja (no fakultāt. ievēlēts 14. februārī 1921. g.), prozektora vietas izpildītājs Dr. S. Komarovs (no fakultātes ievēlēts 27. martā 1922. g.), subasistente stud. M. Kuršene un subasistents Dr. chem. Budkevics.

Prof. Krimberģis bija komandēts 1923. gada vasarā uz 11. starptautisko fiziologu kongresu Edinburgā.

No institūta publicēti zinātniski darbi:

Dr. S. Komarov. — „Zur Frage nach dem Mechanismus der Darmsekretion“, I. u. II. Teil, Biochemische Zeitschrift, 1924.

c) Vispārējās patoloģijas institūts.

Ievietots šis institūts bijušā krievu semināra ēkā, kur aizņem divas palielas istabas. Mācības līdzekļi vēl ļoti nepilnīgi: 9 mikroskopi, 1 celoidina resp. parafina mikrotoms, 1 mikrotoms saldējumu griezieniem, 1 hemocitometrs, 1 polārizācijas aparāts un 1 chronometrs. Nav vēl grafisku aparātu dažādu organu patoloģiskas darbības novērošanai. Sevišķi sāpīgs ir aseptiskas operāciju istabas un instrumentārija trūkums, bez kurš moderns eksperimentālas patoloģijas institūts nav domājams. Apmācībai iegādātas kādas 100 tabeles un kādi 300 mikroskopiski patoloģiski preparāti. Bibliotēkā atrodas kādi 70 sējumi, t. i. nepieciešamākās grāmatas.

Institūtu vada prof. Dr. med. veter. E. Paukulis (no fak. ievēlēts 15. septembrī 1919. g., bet varēja stāties darbā tikai 1920. gada 5. septembrī), kurš pārnāca no Tērbatas igauņu universitātes. Viņš lasīja šādas lekcijas: 4 stundas nedēļā vispārējo patoloģiju mediķiem un veterināriem (viena gada kurss), 2 stundas nedēļā patoloģiju zobārstniecības studentiem (pusgada kurss), 2 stundas nedēļā farmakoloģiju farmācijas studentiem (pusgada kurss) un 2 stundas nedēļā anatomiju ar fizioloģiju farmācijas studentiem (pusgada kurss). No 5. septembra 1920. g. līdz 1. jūlijam 1922. g. lasīja arī medicīnas studentiem farmakoloģiju. Bija komandēts zinātniskā nolūkā uz internacionālo salīdzināmās patoloģijas kongresu Romā, oktobrī 1923. g. No 15. jūlija 1920. g. līdz oktobrim 1922. g. bija veterinārārstnieciskas fakultātes dekāns.

Pie institūta atstāts uz 6 mēnešiem doktoraands Baidiņš par fakultātes stipendiātu, kas tur strādāja par ureteru transplantāciju žultspūslī un olvados. Lekcijas lasa latviešu valodā.

Prof. Paukulis sarakstījis šādus darbus, kurus nolasījis Latvijas ārstu biedrības gada sapulcē 1921. g. un veterinārārstniecības kursos 1924.:

1) „Eksperimentālās patoloģijas panākumi drudža kliniskas nozīmes novērtēšanā“.

- 2) „Jaunākie panākumi tumoru aitoloģijas pētīšanā“.
- 3) „Vai drudzim ir piešķirama lietderības nozīme?“

d) Patoloģiskās anatomijas institūts.

Par institūta ierīkotāju un vadītāju fakultāte 27. septembrī 1919. g. ievēlēja Dr. R. Adelheimu, Rīgas I pilsētas slimnīcas Pastēra institūta vadītāju. No iesākuma viņš strādāja par docenta vietas izpildītāju, kamēr tas 31. septembrī 1923. g. tika promovēts par Dr. med. 12. decembrī 1923. g. ievēlēts par vecāko docentu. Jānvārī 1921. g. komandēts uz Igaunijas ārstu kongresu, kur uzstājās ar priekšlasījumu. 1922. g. jūnijā un jūlija mēnešos dabūja komandējumu uz ārzemēm, strādāja Tībingas patoloģiskā institūtā un piedalījās mikrobioloģijas kongresā Vircburgā.

Institūts pagaidām ierīkots Rīgas I pilsētas slimnīcas telpās. No paša sākuma institūta rīcībā tika nodota veca maza mājiņa ar 3 istabām, kur varēja izdarīt tikai visnepieciešamākos priekšdarbus lekcijām un prakt. darbiem. 1921. g. rudenī institūts dabūja pusi no 11. barakas Rīgas I pilsētas slimnīcā, kur varēja jau ērtāki strādāt — liela istaba auditorijai un studentu praktiskiem darbiem, mazākas istabas laborātorijai, patoloģiskam mūzējam un bibliotēkai. Samērā ar atvēlētiem naudas līdzekļiem pamazām iegādājās mikroskopus (tagad institūtam ir 20 mikroskopi), mikrotomus, zīmējumus, tabeles, grāmatas, žurnālus, makroskopisku un mikroskopisku preparātu kolekcijas. Patoloģiskā mūzēja papildināšana virzījās diezgan lēni uz priekšu, jo nepietiek naudas līdzekļu stikla trauku un konservējamo šķidrumu iegādāšanai. Vislielākās grūtības ir miroņu sekcijām studentu apmācībai. Vispirms sekciju telpas tik mazas, ka tur vietas tikai 5—6 studentiem. Otrām kārtām — slimnīcā sekcijas nenotiek piespiedu kārtā, kamdēļ daudzi miroņi nemaz netiek patoloģiski izmeklēti, un bez tam slimnīcā vēl darbojas pilsētas patoloģiskais anatoms. Tamdēļ iznāk galveno vērību piegriezt nevis sekcijām, bet patoloģisko organu — svaigu un konservētu — demonstrācijām, saņemot tos no I pilsētas slimnīcas, no Armisteta bērnu slimnīcas un no Sarkanā Krusta slimnīcas. Bez tam institūtam piesūta patoloģiskus preparātus, strutas un dažādus patoloģiskus šķidrumus mikroskopiskai (patoloģiski anatomiskai un bakterioloģiskai) izmeklēšanai no I pilsētas slimnīcas nodaļām (sevišķi no ķirurģiskām), kas arī noder apmācības nolūkiem.

Lekcijas notiek vācu valodā. Apmācības gaita šāda: 1) Lekcijas speciālā patoloģiskā anatomijā 5 stundas nedēļā (viena gada kurss) ar demonstrācijām. 2) Praktiski darbi studentiem mikropatoloģijā, sadalot studentus grupās 20—40 cilvēkiem. Katra grupa iepazīstas ar 100—120 mikroskopiskiem preparātiem. Tamdēļ ka uz katru studentu neiznāk pa vienam mikroskopam, apmācība ļoti traucēta. 3) Miroņu sekcijas, kur studenti iepazīstas ar sekcijas tehniku

un patoloģiskām pārmaiņām organos, strādādami pa 4 uz 1 mironi. 4) Darbi laboratorijā, kur histoloģiski izmeklē no slimnīcas nodalām piesūtītos preparātus. Izdara arī baktērioloģiskus izmeklējumus.

No janvāra 1921. g. līdz decembrim 1922. g. doc. A. Adelheims lasīja lekcijas arī mikrobioloģijā, kamēr šo priekšmetu pārņēma prof. Klimentka. 1920. g. jūlijā noturēja priekšlasījumus skolotājiem par vispārējiem medicīnas jautājumiem un septembrī 1923. g. lekcijas arī priekšu ārstiem.

Liels trūkums, ka nav projekcijas aparāta. Bibliotēkā apmēram 200 sējumi grāmatu un žurnālu.

Institūta palīgspēki: asistents Dr. M. Brants (fakultāt. ievēlēts 31. janvārī 1921. g.), kas 1923./24. gadā izturēja doktoranda eksāmenus; asistents Dr. A. Kaktiņš (no 1. oktobra 1921. g. līdz 1. februārim 1923. g. subasistents un no 1. februāra 1923. g. asistents); subasistente stud. med. M. Līgere (no 1. aprīļa 1920. g. līdz 1. aprīlim 1921. g.); preparatore E. Paulija (no 1. aprīļa 1921. g.). Bez tam vēl kā volontieri strādājuši daži ārsti un studenti.

Institūta publicēti ir šādi darbi:

1) Doc. Dr. Adelheim — Zur Bakteriologie und pathologischen Anatomie der Influenzapandemie in Riga 1918.—1919. Iestāju lekcija fakultātē. 2) „Смерть и ея причины“. Журналь Русскаго Врача. 1921. Iestāšanās lekcija. 3) „Beiträge zur patholog. Anatomie der Kampfgasvergiftung.“ Virchows Archiv 1922. u. 1923. Disertācija. 4) „Zur Technik des Gefrierschneidens“ Zentralblatt für Pathologie, 1922. 5) „Über die nichteitrige Enzephalitis“. Eesti Arst 1922. 6) „Über die Lehre Steinachs“. Priekšlasījums Rīgā 1923. 7) „Zur Frühdiagnose des Uterus karzinoms,“ Medizin. Klinik 8) „Über die Tollwut in Lettland,“ Eesti Arst 1923. 9) „Über Leischmaniosis infantum et canina in Riga,“ Archiv f. Schiffs- und Tropenhygiene 1924.

Doc. Dr. R. Adelheim und Dr. A. Kaktin 10) „Über experimentelle Bakteriologie des Milzbrandes.“ Klin. Wochenschrift, 1924. Dr. Brandt 11) „Новые методы серодиагноза сифилиса“. Журналь Русскаго Врача, 1921. 12) „Par pirmatnējiem ļaundabīgiem plaušu audzējumiem,“ Latvijas ārstu žurnāls, 1924.

Dr. Kaktiņš 13) „Pārskats par Rīgas pilsētas Pastēra institūta darbību“ 1922. un 1923. g., Latvijas ārstu žurnāls, 1924. 14) Ādas vakcinoterapija un imunitāte dažās infekciju slimībās, Latvijas ārstu žurnāls, 1924.

e) Farmakoloģijas institūts.

Patiesību sakot, tāda institūta fakultātei līdz šim vēl nemaz nav, kaut gan farmakoloģija viens no galveniem medicīnas pamatiem un par mācības spēku jau no 5. novembra 1921. g. ievēlēts prof. Dr. med. C. Amslers (no Vīnes, prof. H. Meijera skolēns), jo šim institūtam

paredzētās telpas krievu semināra ēkā ieņem cita fakultāte, pretim medicīnas fakultātes vairākkārtējiem lūgumiem. Prof. Amslera rīcībā nesen vēl bija viena vienīga maza istabiņa, kur knapi ievietoja galds un pāris krēslu. Pašā beidzamā laikā viņš dabūja klāt pagaidām vēl 6 nelielas istabas veterinārfakultātes telpās. Tamdēļ arī no sistematiskas darbības, no lekciju paskaidrošanas ar eksperimentiem un studentu praktiskiem darbiem nevarēja būt nedz runas. Gribot negribot bija jāapmierinājas tikai ar teorētiskām lekcijām — 4 stundas nedēļā, kuŗas lasa vācu valodā anatomijas klausītāvā. Kā palīga spēks pagaidām strādā subasistente stud. med. A. Kalniņa.

Prof. Amslers pārskata laikmetā publicējis šādus darbus: 1) „Was ist die unmittelbare Ursache der Herzhemmung durch Schmerzreize?“ Archiv für experim. Pathologie und Pharmakologie, 1923. 2) „Über einige Wirkungen des Apomorphins.“ Archiv für experim. Pathologie u. Pharmakologie, 1923. 3) „Über die temperaturherabsetzende Wirkung des Schmerzes.“ Wiener med. Wochenschrift 1924. Nr. 7 4) „Schmerz und Pupille“. Archiv f. experim. Pathologie und Pharmakologie.

f) Hiģiainas institūts.

Ari šis institūts atrodas pavisam neapskaužamos apstākļos, kaut gan doc. Dr. med. E. Fērmānis, kas no fakultātes tika ievēlēts 15. augustā 1921. g. un līdz tam bija privātdocents un asistents Tērbatā, pielicis lielas pūles, lai to ierīkotu. Galvenā vaina arī šeit ir tā, ka institūtam paredzētās telpas bijušā krievu semināra ēkā dabas zinātņu fakultātes aizņemtas, un tamdēļ hiģiainas katedrai bija jāapmierinājas ar 3 istabām zobārstniecības institūtā, Stabu ielā, Nr. 9. Saprotams, ka bija jāapmierinājas visvairāk ar teoretiskām lekcijām, kuŗas lasa vācu valodā vispārējā, personīgā un kolektīvā hiģiaina IV kursa studentiem 4 stundas nedēļā (iesāka 22. jānvārī 1922. gadā) vienu gadu. Bez tam lekcijas sociālā un rasu hiģiainā IV kursam 2 stundas nedēļā vienu pusgadu. Praktiskos darbus hiģiainas metodikā izpilda IV kursa studenti, ciktāl to atļauj ļoti šaurās telpas un ļoti aprobežotie mācības līdzekļi. No hiģiainas katedras dibināšanas laika institūts pavisam saņēmis tikai 11.000 latu, kaut gan sabiedriskas un valsts iestādes visādos sanitāros un hiģiainas jautājumos arvien jo biežāki griezās pie katedras vadītāja pēc padoma un aizrādījumiem, tādā kārtā atzīdamas tās lielo nozīmi jaundibinātā valstī. Tikai diemžēl institūts vēl nevar izpildīt dažādas ķīmiskas un baktērioloģiskas ekspertīzes telpu un instrumentu trūkuma dēļ. Institūta bibliotēkā 750 grāmatas un žurnāli. Blakus savai pādagogiskai darbībai institūta vadītājs izpildījis daudzus citus uzdevumus valsts un sabiedrības labā: no 24.—27. februārim 1922. ģenerālsekretārs starptautiskā sanitārā konferencē Rīgā, no 22. marta līdz 1. aprilim 1922. g. piedalās par eks-

pertu higiainas jautājumos starptautiskā sanitārā konferencē Varšavā; no 3.—6. jūlijam 1922. g. kopā ar Tautu Savienības epidemioloģiskās Komisijas priekšsēdētāju Dr. Normanu Uaitu (White) apskatīja Daugavpils, Rēzeknes un Kalkūņu Karantīnu stacijas; no 14.—17. okt. 1922. g. piedalījās Tautu Savienības pārstāvju apspriedē Varšavā par Liepājas karantīnas uzbūves finansēšanu; no 1. oktobra līdz 15. novembrim 1923. g. lasīja lekcijas vispārējā un sociālā higiainā aprūpā ārstiem; no 28.—29. februārim 1924. g. kopā ar Tautu Savienības higiainiskās sekcijas pārstāvi Cilliakus kgu apskatīja Daugavpils un Rēzeknes karantīnu stacijas; 16. maijā 1924. noskaidroja veselības departamenta uzdevumā vēdera tīfa cēloņus Valmierā; 28. maijā 1924. veselības departamenta uzdevumā izšķīra kā eksperts jautājumu par Daugavpils psihiatriskās slimnīcas kanalizāciju; 27. jūnijā 1924. g. apskatīja Liepājas ostas karantīnas staciju un emigrantu mājas. Doc. Fērmanis bijis šādos zinātniskos komandējumos: 1923. g. maijā Štrāsburgas starptautiskā higiainas izstādē Pastēra 100 gadu piemiņas jubilejai, kur sarīkoja nelielu izstādi par Latvijas sociālo higiainu; no 1. februāra līdz 1. maijam 1924. g. komandējumā uz Angliju ar Rokfelleru fonda līdzekļiem, Tautu Savienības sarīkotās higiainas sekcijās.

Doc. Fērmanis uzstājies atklātībā ar šādiem zinātniskiem darbiem: 1) „Par higiainas uzdevumiem Latvijā „iestāju lekcija“ (vācu valodā) 2) „Par Pastēra nozīmi higiainā“, runa Pastēra 100 gadu piemiņas dienā (franču valodā) 3) „Tuberkuloze Latvijas skolās“, Izglītības Ministrijas Mēnešraksts 1922. g. (latviešu valodā). 4) „Die gesetzlichen Grundlagen der Bekämpfung des Kurpfuschertums,“ Latvijas ārstu žurnāls, 1924.

Institūta palīgspēki: subasistents stud. med. J. Knostenbergs un subasistents Dr. chem. E. Budkevics.

g) Medicīnas mikrobioloģijas institūts.

Institūtam nav savu telpu un tas pagaidām ievietojies 2 mazās istabiņās pie Rīgas I pilsētas slimnīcas XII barakas. Ari inventārs un mācības līdzekļi ļoti aprobežotā daudzumā: tikai tie visvajadzīgākie priekšmeti. Bibliotēkā tikai 26 sējumi un kādi 4 žurnāli vācu un franču valodā. Tamdēļ studentu praktiskie darbi, kur tie iepazīstas ar mikroorganismu morfoloģiju un mikrobioloģisko un seroloģisko metodiku, ir ļoti aprobežoti un apgrūtināti.

Lekcijas mikrobioloģijā uzsāka doc. vietas izpildītājs Dr. Adelheims 1921. g. pirmā pusē un turpināja līdz 1922. g. beigām, kad šo katedru pārņēma prof. Dr. med. Kļimenka. Lekcijās piegriez

sevišķu vērību epidemioloģijai un visam tam, kas vajadzīgs akūto un chronisko slimību klinikai. Pie praktiskiem darbiem subasistenti un asistenti. Mikrobioloģijas kursu klausās nevien mediķi, bet arī zobārstniecības un farmācijas studenti. Lai varētu šaurās telpās veikt praktiskos darbus, tad studenti sadalīti un strādā grupās. Likts pamats mikrobioloģiskam mūzējam, mikrobioloģisku preparātu un zīmējumu kolekcijai. Lekcijas lasa krievu valodā.

Institūts paspējis strādāt arī zinātniski. 1) Institūta subasistents stud. med. N. Stoļigva publicējis darbu — „Par E. Merka firmas jaunām baktēriju barības vielām „standard I“ un „standard II“, Latvijas ārstu žurnālā, 1924. g. 2) Viņš strādā patlaban pie jautājumiem „par elpas ceļu floru“ un „par streptokoku diferencēšanas iespējamībām, vērojot to, kādas tie rada pārmaiņas asins barības vielās.“

2) Asistents Dr. N. Vētra (fakultātes ievēlēts 11. februārī 1924. g.) pārbauda jautājumus: „Cik cilvēku, kas pārcietuši typhus abdominalis, iznes šīs slimības dīglus sevīm līdz no slimnīcas?“ un „pie ozaenas sastopamie mikrobi, to nozīme patoloģisku procesu radīšanā un mēģinājumi šo slimību specifiski ārstēt.“

h) Iekšējo slimību propaedeutiskā klinika.

Klinika ierīkota Rīgas I pilsētas slimnīcas 23. barakā, kuŗu pilsētas valde nodeva fakultātes rīcībā 21. martā 1922. g. Baraka ir no koka, atrodas atsevišķi no citām barakām. Klinikā pavisam 28 gultas: 16 vīriešiem un 12 sievietēm. Pārskata laikmetā ārstēti 651 slimnieks. Nevar sacīt, ka telpas būtu labi piemērotas klinikas vajadzībām. Laboratorija pārāk maza, kamdēļ studenti var strādāt tikai grupās un arī tad ar traucējumiem. Iegādāti visi galvenie diagnostiskie aparāti, kā arī kliniskas un baktērioloģiskas laboratorijas piederumi. Klinikas bibliotēka sastāv no 53 grāmatām un 6 žurnāliem latviešu, vācu franču un krievu valodās. Klinikas darbība pastāv profesora kliniskās lekcijās un praktiskos darbos, piedaloties asistentiem. Klinikas auditorijai noder 11. baraka, diezgan plašā un ērtā telpā; tikai diemžēl studentu sēdekļi nav pakāpeniski ierīkoti, kamdēļ pakājsēdošiem grūti saredzēt demonstrējamus slimniekus. Studenti apmeklē slimniekus kā kūratori un raksta slimību aprakstus. Vislielāko vērību piegriež diagnostiskiem paņēmieniem, sevišķi palpācijai, perkusijai un auskultācijai, kā arī kliniskas laboratorijas metodikai. Asistenti piedalās arī slimnīcas ambulatorijā.

Kliniku vada prof. Dr. med. V. Klimenka (bij. Saratovas univ. prof.), fakultātes ievēlēts 15. augustā 1921. g. Bez propaedeutiskās klinikas viņš vēl vada Rīgas I pilsētas slimnīcas lipīgo slimību nodaļu, izlietodams slimniekus arī studentu apmācībai. Lasa lekcijas krievu valodā.

Klinikas palīgspēki: Dr. J. Miķelsons ievēlēts par asistentu 5. novembrī 1921., Dr. J. Princis ievēlēts par asistentu jānvārī 1922. g., Dr. F. Biežais ievēlēts par vecāko asistentu 20. novembrī 1922. g. Dr. J. Miķelsons izturējies 1923./1924. gadā Dr. med. eksāmenus.

No klinikas nodoti atklātībai šādi zinātniski darbi: Prof. V. Klimenka 1) „Epidemiskas influences aitioloģija“, referāts Latv. ārstu biedrības kongresā; 2) Aknu slimību aitioloģija“, referāts Latv. ārstu biedrības kongresā; 3) „Pneumonijas no gaŗā kāsus“, referāts Latv. bioloģijas biedrībā.

Referāti lasīti krievu valodā.

Dr. J. Miķelsons, 4) „Par žults akmeņu slimības ārstēšanu, sevišķi ar olīvu eļļu un tās sastāvdaļām“, Latvijas ārstu žurnālā, 1923.; 5) „Par kuņģa sulas sekrēcijas traucējumiem“, Latvijas ārstu žurnālā, 1923.; 6) „Par helminthiasis“, Latvijas ārstu žurnālā 1924.

Bez tam Dr. Miķelsons referējis Latv. ārstu biedrībā „par kuņģa sekrēcijas traucējumiem pie exclusio pylori ar gastroenterostoniju.“

Dr. Miķelsons ir studentu ārsts.

i) Ķirurģiskā propaedeutiskā klinika.

Klinika ierīkota Rīgas I pilsētas slimnīcā ar pilsētas valdes atļauju. Tās rīcībā ir 105 gultas, bet ļoti bieži bija 120—140 slimnieku, ieliekot papildu gultas. Slimnieku materiāls, kā redzams, liels un arī daudzpusīgs, ja ievērojam, ka Krievijā bija klinikas tikai ar 40—80 gultām. No februāŗa 1921. g. līdz septembrim 1924. g. Klinikā ārstējušies 5097 slimnieki ar 116,365 kopējām slimnieku dienām un izdarītas 3406 operācijas. Studentiem dēmonstrēts kāds 1000 dažādu slimnieku. Bez tam klinikas asistenti izdarīja pa šo laiku slimnīcas ambulātorijā konsultācijas, pārsējumus un mazākas operācijas kādos 13.000 gadījumos, pieņemdami slimniekus 3 reizes nedēļā. Slimnieku telpas ļoti apmierinošas, tāpat arī apgādība ar veļu, ēdieniem un pārsienamiem materiāliem. Tikai 3 asistentiem pārāk grūti veikt un zinātniski apstrādāt šo lielo slimnieku materiālu. Laborātorija pārāk maza studentu vajadzībām. Laborātorijā var izdarīt visus klinikai vajadzīgos ķīmiskos un daļai arī baktērioloģiskos izmeklējumus. Likti pamati arī pataloģiski anatomiskai laborātorijai. Labs Rentģena kabinets, kalna saule, diatermija. Izdarīti arī vairāki eksperimenti un operācijas ar dzīvniekiem. Kā mācības līdzekļi mināmi: 3 mikroskopi, mikrotoms, termostats, dažādi diagnostiskie aparāti, ķirurģisku pataloģisku preparātu krājums (kādi 250 gabali), mikroskopisku preparātu kolekcija (kādi 300 preparāti), kādi 80 zīmējumi, bibliotēka ar 160 sējumiem, 4 ķirurģiski žurnāli. Lielākais trūkums — pilnīgi nepietiekoša adītorija, improvizētā slimnīcas pagrabu telpās: maza, šaura, ļoti zema. Tur var ar lielām grūtībām ievietoties 100—120 studentu, bet

kursā studentu apmēram 180. Telpu šaurums neatļauj tās tā ierīkot, ka visiem klausītājiem būtu labi saredzami slimnieki un zīmējumi uz tāfeles. Blakus „audītorijai“ atrodas centrālapkurināmā ietaise un tur apkurināmā laikā mēdz būt tāds karstums, ka jāatveŗ logi un arī tad vēl lektors nonāk no sava paaugstinājuma (kurš ierīkots, lai studenti varētu redzēt slimniekus) pilnīgi nosvīdis. Bijuši gadījumi, ka studenti lekciju laikā noģibuši. Lasa latviešu valodā.

Šī klinika nodibinājās septembrī 1922. g. Galveno vērību lekcijās un dēmonstrācijas piegriež patoloģisku procesu noskaidrošanai un diagnostikai. Pie tās pasniedz kā teorētisku priekšmetu vispārējo ķirurģijas patoloģiju un terapiju, paskaidrojot lekcijas ar slimnieku dēmonstrācijām un vispārīm saskaņojot klinisko propaedeutiku ar lekcijām.

Vispārējo ķirurģijas patoloģiju un terapiju, kā pirmo klinisko priekšmetu fakultātes darbībā, iesāka pasniegt decembrī 1920. g. doc. Alksnis (fakultātes uz konkursa pamata ievēlēts 28. jūnijā 1920. g.) ar saviem paša aparātiem, instrumentiem, preparātiem un grāmatām, lasīdams lekcijas anatomijas audītorijā. No februāra 1921. g. izdevās izlietot lekcijām Rīgas I pilsētas slimniekus. Trīs stundas nedēļā lasīja teorētiskas lekcijas vispārējā ķirurģiskā patoloģijā un terapijā un 3 stundas nedēļā pasniedza klinisku propaedeutiku. Lekams nebija ķirurģiskas nodaļas, lasīja 6 reizes nedēļā teorētiski. Vienu reizi nedēļā notika vakara vizitācija ar 20 studentu grupu, kur klinikas vadītājs dēmonstrēja interesantākos slimniekus. Bez tam grupas ar 6—8 studentiem piedalījās pie operācijām, kuŗas izdarīja divas dienas nedēļā (vienā dienā 15—25 operācijas) klinikas vadītājs un asistenti, operēdami uz 2—3 galdiem. Pie operācijām asistēja arī subasistenti, t. i. vecāko kursu studenti, kas izdarīja arī dažas vieglākas operācijas, klinikas vadītāja vai asistentu vadībā. Steidzamos gadījumos bez tam operēja pēc vajadzības katru dienu un katrā laikā. Studenti iesniedza katra mācības gada beigās 2 slimnieku aprakstus no slimniekiem, kuŗus tie bija klinikā novērojuši.

10. martā 1924. g. doc. Alksnis fakultātē ievēlēja par profesoru un uz konkursa pamata par ķirurģiskās fakultātes klinikas vadītāju. Bet viņš turpināja darbus propaedeutiskā klinikā līdz pavasara sēmēstra beigām. Rudens sēmēstrī, kad prof. Alksnis bija pārņēmis ķirurģiskās fakultātes klinikas vadīšanu, vispārējo ķirurģiju un ķirurģisko propaedeutiku pasniedza prof. Jankovskis. Patlaban šīs klinikas katedra vakanta.

Klinikas palīgspēki: Dr. A. Mežciems, fakultātes ievēlēts par jaunāko asistentu 29. novembrī 1920. g. un 1924. maijā paaugstināts par asistentu, nolicis Dr. med. eksāmenus; Dr. P. Mucenieks, fakultātes ievēlēts par jaunāko asistentu 29. novembrī 1920. g. un 1924. g. maijā

paaugstināts par asistentu, nolīcis Dr. med. eksāmenus; Dr. P. Stradiņš, fakultātes ievēlēts par jaunāko asistentu 29. janvārī 1924. g., nolīcis Dr. med. eksāmenus.

Laikā, kamēr prof. Jankovskis vada ķirurģisko propaedeutisko kliniku, par asistentu ievēlēts vēl Dr. Jēģermanis (2. jūnijā 1924. g.), jo tad asistenti Dr. Mežciems, Dr. Mucenieks un Dr. Stradiņš līdz ar prof. Alksni pārgāja uz ķirurģisko fakultātes kliniku. Par subasistentiem ar pusatalgojumu vai arī ar pilnu atalgojumu strādājuši studenti A. Bormane, A. Mīlbergs, E. Anšmits, P. Lūlaks un bez atalgojuma A. Meijs, P. Grišāns, R. Pavasaris, P. Berlaus, K. Gangnus, A. Zariņa un M. Baumane.

Klinika devusi atklātībai šādus zinātniskus darbus:

Prof. J. Alksnis 1) „Pasaules kara iespaids uz ķirurģijas attīstību,“ iestāju lekcija. 2) „Über Kriegsverletzungen des peripheren Nervensystems,“ Eesti Arst, 1922., Nr. 8/9; 3) „Urogenitāla tuberkuloze,“ Latvijas ārstu žurnālā, 1923., Nr. 1; 4) „Operative Heilung eines Halsrückenmarkstumors,“ Deutsche Zeitschrift f. Chirurgie, Bd. 177., H 5 und 6; 5) „Akromegalijas pataloģija un terapija,“ Latvija ārstu žurnālā, 1923., Nr. 2; 6) „Brückenbildung in der Harnblase,“ Zeitschrift für Urologie, 1924., Bd. XVIII; 7) Kuņģa brūces (ulcus ventriculi) aitioloģija, patoloģija un simptomatoloģija,“ Latvijas ārstu žurnālā, 1924., Nr. 1/2.

Prof. Alksnis kopā ar Dr. med. Kasparsonu rediģē „Latvijas ārstu žurnālu“.

Viņš bez tam uzstājies Latv. ārstn. biedrības sapulcēs un kongresos ar referātiem: „Par prostatas hipertrofiju,“ „par akromegaliu,“ „par periferas nervu sistēmas ķirurģiju,“ „par netuberkulozo nieru iekaisumu ķirurģisko terapiju,“ „par žultsakmeņu ķirurģijas tagadējo stāvokli.“

Dr. P. Mucenieks publicējis: 1) „Barības vada apdegumu terapija,“ Latv ārstu žurnālā, 1923., Nr. 2; 2) („Sirds ievainojuma gadījums,“ Latv. ārstu žurnālā, 1924., Nr. 3. Bez tam viņš nobeidzis savu disertācijas darbu: „Par žultsvadu plastiku.“

Dr. P. Stradiņš, publicējis, kamēr strādā klinikā: 1) „Über vasokonstriktorisches Substanzen im Blute bei claudicatio intermittens und gangraena spontanea,“ Deutsche Zeitschrift für Chirurgie, Bd. 189. H. 4—6.

Dr. A. Bormane publicējusi: „Mandeles vēža gadījums,“ Latvijas ārstu žurnālā, Nr. 8/9.

Prof. Alksnis bijis šādos zinātniskos komandējumos: 1) 1921. g. decembrī kā fakultātes dēlēgāts Igaunijas ārstu biedrības sarakotā Baltijas valšķu kongresā Tērbatā; 2) 1923. g. vasarā 6 nedēļas Berlīnē, Vīnē, Insbrukā; 3) 1924. g. vasarā 6 nedēļas Minchenē, Leipciģā, Rostokā, Kopenhagenā un Lundā.

Kā blakus priekšmets pie propaedeutiskās klinikas pastāv desmurgijas, luksāciju un fraktūru kurss ar 1 stundu nedēļā. No februāra 1921. g. līdz septembrim 1922. g. šo priekšmetu pasniedza doc. Jankovskis, bet no septembra 1922. g. līdz jūnijam 1924. g. doc. Alksnis. Kurša iekārta: teorētiski paskaidrojumi, pārsējumi un demonstrācijas pie slimniekiem. Tamdēļ ka slimnīcā nav tādas lielas pārsiešanas istabas, kur lielākas studentu grupas varētu pie slimniekiem ievingrināties dažādos komplicētos pārsējumos, bija jāapmierinājas ar vienkāršiem pārsējumiem veselīgiem cilvēkiem auditorijā, bet komplicētos varēja demonstrēt tikai dažiem slimniekiem.

Prof. Alksnis bijis Latv. Univ. studentu ārstniecības komisijas priekšnieks, Latv. Univ. latviešu valodas pārbaudīšanas komisijas loceklis, Rīgas pilsētas valdes loceklis, Rīgas pilsētas veselības nodaļas priekšnieka palīgs un nodibinājis Liepājas Sarkanā Krusta Kaŗa slimnīcu, kuŗa kā pirmā latviešu ārstnieciskā iestāde 1918. g. uzņēma Kalpaka un Baloŗa brigades ievainotos.

j) Ķirurgiskā fakultātes klinika.

No septembra 1921. g. līdz jūnijam 1922. g. šo kliniku vadīja doc. J. Alksnis, no septembra 1922. g. līdz 10. martam 1924. g. doc. J. Jankovskis, kad uz konkursa pamata par pastāvīgu klinikas vadītāju fakultāte ievēlēja Dr. med. J. Alksni, paaugstinot viņu par profesoru. Līdz ar to uz šo kliniku pārgāja arī ķirurgiskās propaedeutiskās klinikas asistenti Dr. P. Mucenieks, Dr. A. Meŗciems un Dr. P. Stradiņš, bet Dr. Jēģermanis pārgāja uz propaedeutisko kliniku. Klinika ierīkota Rīgas I pilsētas slimnīcā un tai gluŗi tāda pat iekārta, kāda ķirurgiskai propaedeutikas klinikai. Tamdēļ viss, kas rakstīts par propaedeutisko kliniku, attiecināms arī uz šo kliniku, t. i. lāborātorijas un auditorijas iekārta un trūkumi.

Darbi pastāv kliniskās lekcijās ar slimnieku demonstrācijām 6 stundas nedēļā, operācijās studentu klātbūtnē un studentiem subasistentiem piedaloties otrdienās un piektdienās no 9—2 (steidzamas operācijas katru brīdi pēc vajadzības; operējamās dienās notiek 15—25 operācijas uz 3 galdiem) un slimnieku demonstrācijās studentu grupām vienu reizi nedēļā pie vakarvizitācijas. Katram studentam mācības gadā jāsaraksta vismaz 2 slimību apraksti. Studenti piedalās ķirurgiskā ambulancē, izdarīdami pārsējumus un mazākas operācijas. Pagaidām ķirurgiskai fakultātei un ķirurgiskai propaedeutiskai klinikai pa daļu kopējs inventārs un mācības līdzekļi.

Lekcijas lasa latviešu valodā.

Kā subasistenti strādājuŗi ar un bez algas studenti: E. Anŗmits, P. Lūļaks, R. Pavasaris, P. Griŗāns, A. Zariņa, M. Baumanis, P. Grīnbergs, E. Strazdiņš, J. Kraukle.

k) Operatīvās ķirurģijas un reģionāras anatomijas katedra.

Šo priekšmetu sāka pasniegt tikai 1922. g. rudens pusgadā, kaut gan tas ietilpst III kursā un bija iesākams 1921. g. Vaina tā, ka Organ. Padome neatrada par iespējamu apstiprināt fakultātes šai katedrai ievēlētos kandidātus. Lai sasteigtu nokavētos darbus studentiem, kas tuvojas gala pārbaudījumam, iznāca priekšmetu pasniegt 6 stundas nedēļā un strādāt ļoti grūtos apstākļos: liels studentu skaits, šauras telpas, nepilnīgs instrumentārijs un galvenākais — nepietiekošs miroņu materiāls. Kursu pasniedza vakariem anatomiskā institūta telpās. No septembra 1922. g. līdz septembrim 1923. g. kursu vadīja doc. Alksnis, no 1923. g. septembra līdz decembra vidum doc. Jankovskis, no 1924. g. februāra līdz jūnijam atkal doc. Alksnis. 1924. g. rudens pusgadā kursu vadīja Dr. med. V. Trofimovs, kuŗu fakultāte 2. jūnijā 1924. g. ievēlēja par prievātdocentu. Par šīs katedras asistenti ievēlēta Dr. A. Bormane 1924. gada maijā.

Studentu apmācība notiek tādā kārtā, ka vispirms paskaidro operējamās vietas anatomiju un operācijas gaitu, un tad studenti izdara operācijas miroņiem. Piegriež galveno vērību ikdienišķām operācijām un dažādiem tehniskiem paņēmieniem. Studenti sadalīti grupās. Prievātdoc. Trofimovs lasa krievu valodā. Katedra vakanta.

l) Ķirurģiskā hospitālā klinika.

Latvijas Sarkanā Krusta valde nodeva 1. decembrī 1920. g. savas slimnīcas telpas (Ērgļu ielā Nr. 3) ķirurģiskas klinikas ierīkošanai. Tamdēļ ka pašā fakultātes darbības sākumā vēl nebija vecāko kursu studentu, kam paredzēta hospitāla klinika, tad to izlietoja ķirurģiskai propaideutikai. Klinikai ir labas telpas, plašas operējamās istabas, Rentģena kabinets ar fizikāli terapeitisku nodaļu un laboratorija. Pie slimnīcas darbojas arī ķirurģiska ambulātorija. Hospitālās klinikas vajadzībām pa daļai izlietoja arī Rīgas J pilsētas slimnīcas II ķirurģiskās nodaļas slimniekus. Līdz šim Sarkanais Krusts sedzis visus izdevumus par slimnīcas iekārtu un uzturēšanu. Ar fakultātes līdzekļiem maksātas dažas asistentu algas un segti tiešie izdevumi par mācības līdzekļiem, piemēram iegādāti laboratorijas piederumi. Diemžēl, arī šai klinikai nav piemērotas auditorijas: tā ir pārāk maza lielam studentu skaitam. Arī operācijas telpas nav iekārtotas klīniskām vajadzībām. Nav pienācīgi iekārtotas bibliotēkas un lasītavas. Zinātniskas literatūras trūkums traucē zinātnisku darbību.

Ārstētas 1963 personas ar kopējām 48.473 dienām un izdarītas 2043 operācijas.

Apmācība klinikā notika parastā kārtā: klīniskas lekcijas un slimnieku demonstrācijas. Mācības gada beigās kollokvijis. Lekcijas lasa latviešu valodā.

Klinikas vadītājs Dr. med. J. Jankovskis, fakultātes ievēlēts par docentu 4. oktobrī 1920. g. un 10. martā 1924. g. paaugstināts par profesoru. Pa fakultātes pastāvēšanas laiku viņš piedalījies vairākos ķirurģiskos kongresos.

Klinikas palīgspēki: Dr. A. Neubergs (Bernes universitātes Dr. med.) fakultātes ievēlēts par asistentu 21. decembrī 1920. g.; Dr. J. Šulcs, ievēlēts par asistentu 27. jūnijā 1921. g.; Dr. A. Mednis, ievēlēts par asistentu 24. martā 1924. g. Par subasistentiem strādājuši studenti Jēģermanis, Salmiņš, Tiesnieks un Jēģeris (bez atalgojuma).

Fakultātes pastāvēšanas laikā prof. Jankovskis publicējis zinātniskus darbus:

1) „Par transplantāciju“; 2) „L'oesophagoplastique et ses resultats fonctionelles“, „Révue de chirurgie“.

Latvijas ārstu biedrības kongresā un sapulcē viņš referējis „par kaulu un locītavu tuberkulozes operatīvo un konservatīvo ārstēšanu“ un „par dabiskās un māksliskās apstarošanas iespaidu uz kaulu tuberkulozi“.

Prof. Jankovskis ir Latvijas Sarkanā Krusta valdes priekšnieks un Tautu Savienības Veicināšanas Biedrības padomes loceklis.

m) Fakultātes terapeutiskā klinika.

Klinika ievietota Rīgas I pilsētas slimnīcas 1. un 2. barakā, kas no pilsētas valdes nodotas fakultātes rīcībā uz vispārēja līguma pamata par slimnīcas izlietošanu fakultātes vajadzībām. Telpas gaišas un labi ventilējas. Veļa un uzturs pietiekoši. Abās barakās kopā 70 slimnieku. Liels trūkums, ka nav blakus telpu ārstnieciskiem speciālkabinetiem. Arī laboratorija studentu vajadzībām pārāk šaura. Lekcijas lasa tai pašā šaurā un zemā pagraba auditorijā, kas minēta pie ķirurģiskās propaideutiskās klinikas.

Klinika iesāka darboties, kad augšminēto pilsētas slimnīcas baraku vadītāju Dr. K. Hachu fakultāte ievēlēja par privātdocentu, t. i. 3. oktobrī 1921. g. Dr. Hachs lasīja lekcijas vācu valodā un vadīja kliniku līdz 28. augustam 1922. g., kad tas atsacījās. No tā laika kliniku vada prof. Dr. med. M. Zīle, kas pārnāca no Odesas un kuŗu fakultāte ievēlēja par klinikas vadītāju 11. aprīlī 1922. g. Viņš lasa latviešu valodā. Par asistentiem strādājuši un vēl strādā: Dr. A. Eicēns, ievēlēts 21. novembrī 1921. g., atstāja kliniku slimības dēļ 12. novembrī 1923. g.; Dr. K. Šiliņš, ievēlēts 25. septembrī 1922. g.; Dr. Lūsis no 26. novembra 1923. g. Par subasistentiem darbojušies studenti: Kr. Rudzītis, A. Brūveris, Rozenberģe-Zelmeņe, par volontieriem: Dr. Muškata, Dr. Kūmuška, Dr. Jansone un Dr. Mīlenbachs.

Klinikā ārstējušies 1156 slimnieki, un demonstrācijām izlietoti 136 slimnieki.

Apmācības darbība iekārtota šādi: 3 reizes nedēļā pa 2 stundām kliniskas lekcijas ar slimnieku demonstrācijām, katru nedēļu 3 reizes kliniskas vizitācijas ar studentiem.

Ir diatermijas un kalna saules kabinets. Laboratorija vēl nav pietiekoši apgādāta; pagaidām 3 mikroskopi, pletismografs (pēc Vēbera), cistoskops. Bibliotēkā pagaidām tikai 25 zinātniskas grāmatas un 5 žurnāli.

No klinikas nodoti atklātībai šādi zinātniski darbi:

Prof. M. Zīle — 1) „Par klinisko slimības jēdzienu“, Latvijas ārstu žurnālā, 1923. Nr. 1. 2) „Par granuloma malignum gadījumu“ (technisko darba daļu pastrādājis Dr. Rudzītis), referāts Latv. ārstu biedr.

Dr. Brūveris — 3) „Par sarkano asinsķermenīšu nosēšanās reakcijas diagnostisko un prognostisko nozīmi“, referāts Latv. ārstu biedrībā.

Dr. Rudzītis — 4) „Dažas asins morfoloģiskās pārmaiņas sakarā ar mākslīgo kalna saules apstarošanu“ — Latv. ārstu žurnālā. 1924.

Prof. Zīle ir Latv. ārstu biedrības priekšnieks un Latvijas Tuberkulozes Apkaŗošanas Biedrības prezidents.

n) Sieviešu slimību un dzemdniecības klinika.

Klinika atvērta Rīgas I pilsētas slimnīcas 21. barakā, kuŗu vadīja šīs slimnīcas direktors Dr. E. Putniņš. Līdz ar viņa ievēlēšanu par ginekoloģiskas un dzemdniecības klinikas vadītāju 29. novembrī 1920. g. baraka, piekrītot Rīgas pilsētas valdei, pārgāja fakultātes rīcībā. Klinika atrodas atsevišķā ēkā, kuŗa pilsētas vēlāku būvēta, nekā citas barakas, kamdēļ arī labāki ierīkota. Tās iekārta arī tamdēļ vairāk pielāgota apmācības uzdevumiem un tai bija vairāk mācības līdzekļu, nekā citām slimnīcas nodaļām, ka šeit jau priekš kara pastāvēja vecmāšu skola.

Ēka ir divu stāvu: vienā ginekoloģiskā nodaļa, otrā dzemdniecības nodaļa. Operējamā istaba studentu apmācībai pārāk maza. Pietiekoši iekārtotas ir laboratorijas ķīmiskiem un patoloģiski anatomiskiem izmeklējumiem. Klinikai savs labi ierīkots Rentģena kabinets un mezotorijs. Pagrabos jau no agrākiem laikiem ir audītorija, kuŗa gan tagadējam studentu skaitam pārāk maza. Ir savs projekcijas aparāts un lielāka kolekcija zīmējumu. Ir arī neliela bibliotēka un speciāli žurnāli. Kliniku uztur pilsēta saviem līdzekļiem pēc vispārējā līguma pilsētas un fakultātes starpā; tikai ārstus atalgo fakultāte. Apgādība ar veļu, instrumentiem pilnīgi pietiekoša. Klinikā oficiāli skaitās 70 gultas, bet patiesībā slimnieču arvien vairāk. Triju gadu pastāvēšanas laikā klinikā uzņemtas pavisam 6360 sievietes, izdarītas 3228 dažādas operācijas un piedzimuši 3493 bērni, no kuŗiem 42 gadījumos ir bijuši dvīņi un 3 gadījumos trīņi.

Studentu apmācība: teorētiskas lekcijas dzemdniecībā un piedalīšanās dzemdēšanu vadīšanā, lekcijas ginekoloģijā, fantomu kurss. Klinikā, kā jau sacīts, vada Dr. Putniņš, kurš 29. novembrī 1920. g. ievēlēts par docenta vietas izpildītāju un 19. decembrī 1921. g. paaugstināts par vecāko docentu. Par asistentiem bija Dr. Kr. Melnalksnis no 1. decembra 1921. g. līdz 1. novembrim 1922. g. un Dr. A. Baidiņš no 1. decembra 1921. g. līdz 20. jūnijam 1924. g. Tagad klinikā strādā par asistentiem Dr. P. Ābele no 15. maija 1922. g., Dr. A. Meijs no 19. maija 1924. g. un par subasistentiem studenti K. Bergs un K. Briedis.

o) Oftalmoloģijas klinikā.

Oftalmoloģiju pasniedz V kursam, kas sāka darboties 1922. g. septembrī. Oftalmoloģijas priekšstāvis prof. Ruberts ieradās no Kijevas Rīgā 11. aprīlī 1922. g., tā kā tas rudenī varēja stāties pie priekšmeta pasniegšanas. Priekšdarbus oftalmoloģijas katedras nodibināšanai bija jau uzsācis rudenī 1921. g. Dr. med. Reinharde, tagadējais oftalmoloģijas privātdocents, gādājot par telpām nākamai acu klinikai Rīgas I pilsētas slimnīcā. Tā kā acu slimību nodaļa pilsētas slimnīcā agrāk nebija bijusi, tad arī nebija šai disciplīnai piemērotas telpas. Ambulātorijai ierādīja tās pašas telpas, kurās pieņēma slimniekus arī citās speciālitātēs. Stacionāro nodaļu ievietoja 11. barakas bēniņu istabās: trīs istabiņās ar divām slimnieku gultām katrā, ceturtā operējamas telpas un piekto istabu nodeva māsas rīcībā. Audītorija bija kopēja ar citām speciālitātēm tai pašā 11. barakā un netālu no tās vēl viena maza istabiņa klinikas vadītāja kabinetam. Šais pilnīgi nepiemērotās un neērtās telpās un pavisam nelabvēlīgos apstākļos bija lemts norisināties turpmākai kliniskai darbībai, un līdz šai baltai dienai apstākļi nebūt nav labojušies: acu klinikai jānīt tai pašā vecā pereklī, visi administrācijas solījumi nav piepildījušies un klinikas vadītāja priekšlikumi nav tikuši pietiekošā mērā ievēroti.

No 15. aprīļa 1922. g. līdz 30. jūnijam 1924. g. ambulancē pieņemti 3829 acu slimnieki, kuri apmeklējuši ambulanci vēl 9985 reizes, tā kā pavisam atzīmēti 13.814 apmeklējumi. Stacionāri ārstējušies 140 slimnieki. Ambulātoriski izdarītas 93 operācijas, stacionāri 125. Sumas, piešķirtas mācību līdzekļu iegādāšanai, vienmēr bijušas pietiekošas. Ir iegādāti vajadzīgie aparāti un instrumenti, vajadzīgā laboratorijas iekārta, bibliotēka. Diemžēl, dažus aparātus nav iespējams nedz lietot, nedz pat uzstādīt telpu trūkuma dēļ.

Klinikas vadītājs ir profesors Dr. med. J. Ruberts (ievēlēts 11. aprīlī 1922. g.), asistenti Dr. J. Spulģerāns (ievēlēts 5. decembrī 1921. g.) un Dr. K. Apinis (ievēlēts 14. janvarī 1924. g.). Par klinikas pastāvēšanas laiku prof. Ruberts laidis klajā šādus darbus:

1) Recherches sur les restes de la membrane pupillaire adhérents á la cornee. Acta Universitatis Latv. 8. 1923.; 2) Par oftalmoloģiju, viņas nodibināšanos un attīstīšanos sakarā ar pārējo medicīnu. Izglīt. Ministr. Mēnešr. 8. 1923.; 3) Acis kā dvēseles un miesas spogulis. Turpat. 11. 1923.; 4) Par acu slimību ārstēšanu ar tuberkulinu pēc Ponn-dorfa Latv. Ārstu Žurnāls. 1. 1923.

Pie klinikas skaitās par privātdocentiem Dr. med. G. R e i n h a r d s un Dr. med. E. J a n s o n s. Pirmais pasniedz savā privātklīnikā neobli-gātorisku kursu par trachomu, bet otrais Sarkanā Krusta ambulātorijā ne-obligātorisku kursu par oftalmoskopiju.

p) Ādas un venerisko slimību klinika.

Tā ierīkota Rīgas I pilsētas slimnīcas 24. barakā, saskaņā ar pilsē-tas valdes atļauju no 3. februāra 1922. g. Telpas apmierinošas. Ierīkota arī lāborātorija klinikas vajadzībām: 3 mikroskopi (no tiem 2 ar tumša laukuma apgaismotājiem), 1 polārizācijas aparāts, 1 ādas mikro-skops u. t. t. Iegādāti arī visvajadzīgākie mācības līdzekļi — burvju lukturi ar ekranu, 114 diapozitīvi un 216 uvachromdiapozitīvi, 30 ādas slimību zīmējumi, 73 mulažas, izgatavotas Rīgā, un 48 mulažas no Berlīnes, 131 lepras slimnieku uzņēmums ar 141 negatīvu, 107 grāmatas. Žurnālu abonēšanu pārtrauca dārdzības dēļ. Pilsētas valde nodeva fa-kultātes rīcībā arī savu ambulātoriju, kur bagātīgs slimnieku mā-teriāls, bet studentu apmācībai telpas diemžēl pārāk šauras

No 16. marta 1922. g. līdz 31. jūlijam 1924. g. klīnikā ārstējušās 173 personas ar sifilisu, 97 — ar gonoreju un 305 — ar ādas slimībām. Am-bulancē šai laikā ārstējušies 3286 vīrieši un 3006 sievietes ar 17.484 kon-sultācijām. Lekcija notiek slimnīcas 11. barakā un iesākās 15. ok-tobrī 1922. g., caurmēram 6 lekcijas nedēļā. Lekcijām lieto klinikas, am-bulances un dažreiz arī kara slimnīcas slimniekus. Ambulancē nodar-bojas 2 reizes nedēļā IV kursa un 1 reizi nedēļā V kursa studenti. Katrs V kursa students novēro un apraksta klīnikā vienu ādas un vienu vene-risku slimnieku. Lekcijas un slimnieku dēmonstrācijas papildina ar mikro-skopiskiem preparātiem, mulažām un zīmējumiem.

Kliniku vada prof. Dr. med. Sniķeris, kas fakultātes ievēlēts 14. martā 1921. g. par docentu un 19. februārī 1923. g. promovēts par pro-fesoru. Par asistentiem ievēlēti: Dr. J. Galējs, 6. jūnijā 1921. g. un Dr. M. Zušmāne-Mazkalniņa, 8. maijā 1922. g. Par subasisten-tiem darbojas Dr. H. Ķiršentāls (no iesākuma kā students). Par vo-lontieriem strādā Dr. P. Apine un Dr. E. Kumuška.

Zinātniskā komandējumā ir bijis Dr. J. Galējs no 1. augusta līdz 15. septembrim 1922. g. Hamburgā, Ķīlē un Vīnē un no 1. maija 15. jūnijam 1923. g. Berlīne un Minchenē.

No klinikas nodoti atklātībai šādi darbi:

Prof. P. Sņiķeris — Dzimumu slimību nozīme un to iespaids uz Latvijas nākotni. Acta Universit. Latv. 1922. 22) Kā izsargāties no veneriskām slimībām, populāra brošūra 1923. g. 3) Alkohols un veneriskas slimības, populārs raksts „Sievietē“, 1924. g.

Dr. J. Galējs — Zelta „sol“ reakcija smadzeņu sifilisa diferenciāldiagnozē, referāts Latv. ārstu biedrībā, 1923.

Pie klinikas skaitās par privātdocentu Dr. med. J. Širons (ievēlēts 27. februārī 1923. g.), kas lasa neobligatorisku priekšmetu par lepru ar slimnieku, fotogrāfiju, rentģenogrammu un preparātu demonstrācijām valsts leprozorijā Biķerniekos. Lepras slimnīca labi ierīkota un sniedz ar savu bagāto materiālu studentiem pilnīgas ziņas par šo briesmīgo slimību, kuŗai priekš Latvijas liela nozīme.

Prof. Sņiķeris ir Baltā Krusta priekšnieks un Latvijas dermatologu un venerologu biedrības priekšnieks.

r) Bērnu slimību klinika.

Bērnu klinika atvērta 10. jānvārī 1922. g. Rīgas pilsētas Armistēta bērnu slimnīcas telpās (pilsētas valdes atļauja no 16. decembra 1921. g.), sākumā 1 nodaļa (B II) zīdaiņiem un bērniem līdz 3 gadiem, vēlāk (pavasārī 1922. g.) pie klinikas pievienota pilsētas zīdaiņu sile (R) t. i. nodaļa zīdaiņu mākslīgai barošanai. Rudenī 1922. g., kad ievēlēja otro asistentu klinikai pievienoja trešo nodaļu (D II) bērniem, vecākiem par 3 gadiem, dažām infekcijām (izņemot masalas, vēja bakas un šarlachu) un vispār kā klinikas izolācijas nodaļu. Pateicoties nepietiekošam gultu skaitam slimnīcā, šī trešā klinikas nodaļa (D II) pakāpeniski piepildījās ar slimiem bērniem, kuŗiem priekš klinikas nebija nozīmes, kamdēļ klinika vēlāk no šīs nodaļas atteicās. Šī gada pavasarī klinikai pievienoja E I nodaļu, kuŗa izpilda bijušās D II nodaļas vietu. Bet augšminēto apstākļu dēļ arī šī nodaļa ļoti mazā mērā var apmierināt klinikas vajadzības.

Klinikas telpas gaišas, labi apgaisināmas un diezgan pietiekoši apgādātas ar inventāru. Veļas varētu būt vairāk. Klinika uztur un maksā algas apkalpotājām un māsām no pilsētas kases, pēc līguma ar pilsētu. Ārstus algo universitāte, tāpat kā tas ir citās klinikās. Vērtīgākais inventārs, ko klinika pati iegādājusies: 1 Ceisa mikroskops, pantostats, elektriska centrifuga, karsējamā plāksne (Heizplatte); bez tam vēl iegādātas sīkākas lietas.

Kliniku vada prof. Dr. med. Gartjējs, fakultātes ievēlēts 2. septembrī 1921. g.; lasa lekcijas krievu valodā. Asistenti: Dr. A. Feders, no 21. septembra 1921. g. un Dr. J. Nīmanis, no rudens pusgada 1922. g.

Studentu apmācība notiek šādā kārtībā. Lekciju skaits — 6 stundas nedēļā: 2 stundas IV kursam teorētiski par bērnu slimībām un 4 stundas V kursam — kliniskas lekcijas. Bez tam V kursam ir obligā-

toriska lipīgo slimību nodaļas apmeklēšana, klinikas slimnieku ārstēšana (sekot viņu ārstēšanai) un inkubācijas praktiskie darbi.

Gultu skaits nodaļās: B II — 34, R — 25, D II — 30, E I — 50.

Pa visu apskatāmo laiku klinikā ārstējušies 1181 slimnieks: B II — 594, R — 258, D II — 224 un E I — 105.

Klinikas budžets 1922. gadam — 1500 latu, 1923. g. — 1500 latu un 1924. g. — 2500 latu.

Klinikas bibliotēkā ir 100 sējumi par paidiatriju un tai tuvām zinātnēm un 6 ārstnieciski žurnāli par bērnu slimībām, tikai līdzekļu trūkuma dēļ nepilnīgi komplekti.

No klinikas publicēti darbi:

Prof. E. G artje — „Ueber Ueberempfindlichkeit bei konstitutionellem Ekzem“, Monatsschrift f. Kinderheilkunde., 1923.

s) Psichiatrijas klinika.

Fakultātes dibināšanas sākumā bija paredzēta kopēja psichiatrijas un nervu slimību katedra. 23. maijā 1920. g. šai katedrai par docentu ievēlēja Sarkankalna psichiatriskās slimnīcas direktoru Dr. med. H. Budulu. Sakarā ar to paredzēja, ka šī slimnīca noderēs fakultātes klinikai. Bet tamdēļ, ka slimnīca atrodas pilsētas nomalē un tā ierīkota tikai garīgiem slimniekiem, tad fakultāte vēlāku atdalīja psichiatrijas katedru no nervu katedras. Pilsētas valdes paziņojums par atļauju slimnīcu izlietot psichiatrijas katedras vajadzībām rakstīts 17. novembrī 1921. g.

Lekcijas iesākās tikai 1922. g. sākumā IV kursa studentiem. Tās notiek latviešu valodā un iekārtotas tā, ka pirmā pusgadā lasa 2 stundas nedēļā teorētiski vispārējo psichiatriju, bet nākamos 2 pusgados 4 stundas nedēļā klinisko psichiatriju. Ar dažādiem psichiatrijas praktiskiem jautājumiem studentus iepazīstinā pa grupām. Katrs students apraksta pusgadā vienu slimības gadījumu.

Līdzekļu trūkuma dēļ klinikas noorganizēšanās un mācības līdzekļu iegādāšana iet diezgan lēnam uz priekšu. Tomēr klinikai ir jau sava bibliotēka ar pāris simtu grāmatām un žurnāliem, ir maza laboratorija, kur var izdarīt mikrohistolōģiskus nervu sistēmas izmeklējumus.

28. aprīlī 1924. doc. Buduls tika paaugstināts par profesoru. Par palīgspēkiem klinikā strādājuši: 16. jānvārī 1922. g. Amerikas Savienoto Valšņu Dr. M. Kazāks, tika ievēlēts par vecāko asistentu pie psichiatrijas klinikas un 18. septembrī 1922. par privātdocentu neuropsichiatrijā, bet 17. maijā 1923. viņš pāriet par asistentu pie nervu slimību katedras; 1922. g. rudens pusgadā un 1923. g. pavasara pusgadā viņš bija nervu klinikas oficiālais pārstāvis, kaut gan viņa tiesības uz Dr. med. gradu līdz šim vēl nav noskaidrotas. Dr. A. K arps iesāka 26.

septembrī 1921. g. strādāt kā students subasistents un 14. jānvārī 1923. g. tika atzīts par ārstu un asistentu.

Prof. Budulis pārskata laikmetā sarakstījis darbus: 1) „Par alkoholismu“, populārs raksts; 2) „Par eunuchoidismu“, Latvijas ārstu žurnālā 1924. Nr. 1/2; 3) „Par letargisko epidēmisko encefalitu“, Latvijas ārstu žurnālā, 1924.; 4) „Vispārējā psihiatrija“, Valtera un Rapas izdevumā, 1924. (mācības grāmatā).

t) Nervu slimību katedra.

Šai katedrai vēl līdz šim nav savas klinikas, jo izdevīgo momentu, kur pēc Rīgas I pilsētas slimnīcas nervu nodaļas vadītāja Dr. med. Ed. Švarca nāves fakultāte šo nodaļu varēja dabūt savā rīcībā, palaida garām.

Pēc nervu slimību katedras atdalīšanas no psihiatrijas katedras par privātdocentu nervu slimībās 23. maijā 1921. g. fakultāte ievēlēja Dr. med. Ed. Kalniņu, kurš 1921./1922. g. lasīja kursu par nervu slimībām. Pēc nesaskaņām fakultātē 1922./1923. g. obligātorisko kursu nervu slimībās IV un V kursam lasīja Amerikas Savienoto Valšņu Dr. M. Kazāks, kas no fakultātes bija atzīts par privātdocentu, turpretim pavasara pusgadā 1923. g. privātdoc. Dr. med. Kalniņš lasīja neobligātorisku kursu par tabes dorsalis. 1923./1924. g. obligātorisko kursu IV kursam lasīja M. Kazāks, bet V kursam privātdoc. Kalniņš. 1. jūlijā 1924. g. daži fakultātes locekļi proponēja privātdoc. Ed. Kalniņu par docentu un nervu slimību klinikas vadītāju, par kādu viņš arī tika ievēlēts.

Apmācība pastāv klīniskās lekcijās un slimnieku dēmonstrācijās, kurus ņem no ambulātorijas, kas nodota fakultātes rīcībā, no Rīgas kara slimnīcas un arī no Rīgas I pilsētas slimnīcas nervu nodaļas. IV kursam vairāk teorētisks kurss un propaedeutika, V kursam obligātoriski klīniski darbi: slimnieku izmeklēšana, diagnozes un terapijas nosacīšana un slimību aprakstu iesniegšana.

Privātdoc. Kalniņš bijis šādos zinātniskos komandējumos: 1922. gadā 4 mēnešus Berlīnē, Leipcīgā un Minchenē, studējams nervu sistēmas histopatoloģiju un laboratoriju metodiku, sevišķi Minchenē pie prof. Špīlmeiera (Deutsche Forschungsanstalt für Psychiatrie); 1923. gadā 3 mēnešus Minchenē pie prof. Plauta un prof. Špīlmeiera minētā psihiatrijas pētišanas iestādē, apmeklējams arī dienvidvācu neurologu un psihiatru kongresu Minchenē.

Apskatāmā laikmetā doc. Ed. Kalniņš publicējis šādus darbus: 1) „Der paralytische Prozess und das extrapyramidale motorische System,“ Zeitschr. f. d. gesammte Neurologie u. Psychiatrie, 1924.; 2) „Neuritis rheumatica plexuum sacralium pudendorum coccygeorumque

bilateralis et plexus lumbalis simistri," Latvijas ārstu žurnālā, 1923. Nr. 2; 3) „Par tabes dorsalis patogenezi un terapiju," Latvijas ārstu žurnālā, Nr. 4/5.

Zinātnisku darbu padara gandrīz neiespējamu klinikas un laboratorijas trūkums.

Par asistentu pie nervu slimību katedras no 17. maija 1923. g. skaitījās M. K a z ā k s un par subasistentu strādāja students G. D i m z a.

u) Tieslietu medicīnas institūts.

Institūts pastāv no 1. jānvāra 1923. g. un ierīkots Rīgas pilsētas miroņu sekciju iestādē. Pilsēta priekš kara uzbūvējusi jaunu ēku miroņu paglabāšanai un apskatīšanai ar laboratorijas, mūzēju un sekciju telpām, bet tā nav pabeigta, un nedz pilsēta, nedz valsts nav atradušas naudas līdzekļus būvdarbu nobeigšanai. Tamdēļ remontēja vecās telpas un tur, cik jau iespējams, ierīkojās. Institūtam tagad ir: 1) k a n c l e j a Rīgas I pilsētas slimnīcas telpās, kur ievietoti m ū z ē j s, a r c h i v s un m a z a b i b l i o t ē k a; 2) s e k c i j a s n o d a ļ a ar sekcijas telpām un l ā b o r ā t o r i j u, kas atrodas pilsētas sekciju iestādē, Maskavas priekšpilsētā; centrālcietumā; 4) f o r e n z i s k i p s i c h i a t r i s k a n o d a ļ a valsts 3) k r i m i n a l a n t r o p o l o ģ i s k a s n o d a ļ a s i s t a b a Rīgas vājprātīgo iestāde, Aleksandra Augstumos.

Institūtu vada Dr. med. F. N e u r e i t e r i s (no Vīnes), kas ievēlēts no fakultātes par docentu 9. oktobrī 1922. g. Par palīgspēkiem strādā: Dr. M. V e i d e m a n i s, kas iesāka nodarboties par subasistentu un no 14. jānvāra 1924. g. skaitas par asistentu; par subasistentu strādā students J. K o c e r i s.

Institūts apmāca studentus tiesu medicīnā un forenziskā psihiatrijā teorētiski un praktiski, t. i. divus sēmēstrus pa 3 stundām nedēļā teorētiski un divus sēmēstrus pā 10 stundām nedēļā praktiski. Jurisprudences studentiem lasa teorētiski divas stundas nedēļā. Institūta vadītājs bez tam funkcionē par lietpratēju Rīgas tiesu iestādēs un piedalās Latvijas ārstniecisku likumu izstrādāšanā.

Doc. N e u r e i t e r i s ir sarakstījis šādus darbus: 1) „Aufgaben und Ziele der gerichtlichen Medizin," Wiener med. Wochenschr. 1923. Bd. 37; 2) „Kritische Beiträge zur Praxis und Organisation der Leichenschau in den baltischen Staaten," Eesti Arst, 1923.; 3) Ēlektrības nelaimes gadījumi," Latvijas ārstu žurnālā, 1923. Nr. 2; 4) „Zur Bekämpfung der Gefährdung durch den elektrischen Strom," Deutsche Zeitschr. f. d. gesammte gerichtliche Medizin 1924. Bd. 3; 5) „Zu den biologischen Problemen im Strafvollzuge," Beiträge zur gerichtlichen Medizin, 1924. Bd. 6; 6) „Contribution a l'étude de l'omoplate scaphoïde (tiks iespiests franču žurnālā; 7) „Instrukcijas par tiesmedicīnisku miroņu izmeklēšanu (tiek iespiests Rīgā).

v) Zobārstniecības institūts.

Kaut gan zobārstniecības nodaļa nodibinājās līdz ar fakultāti, tomēr tai nebija speciāla vadītāja; lieta nevirzījās uz priekšu un nebija nekādas kārtības apmācībā, kaut arī studenti jau klausījās teorētiskās lekcijas anatomijā, fizioloģijā, patoloģijā u. t. t. kopā ar mediķiem. 3. oktobrī 1921. g. fakultātē ievēlēja par zobārstniecības docentu Dr. K. Baronu un vēlāku 4. septembrī 1922. gadā par viņa palīgu un asistentu zobārstu Vaivariņu. Šo kungu lielā enerģija drīzumā nostādīja institūtu uz kājām. Izdevās iegūt no Izglītības Ministrijas telpas institūtam Rīgā, Stabu ielā Nr. 9., kur to atklāja pavasarī 1923. g. Kā zināms, zobārstniecisku institūtu inventārs ir ļoti dārgs, kamdēļ vajadzēja ļoti skopoties, lai tikai iegādātos visvajadzīgākos speciālos priekšmetus. Mācības plāns: anatomija, histoloģija, fizioloģija, ķīmija, fizika, zooloģija, botānika, farmakoloģija, receptūra, vispārēja patoloģija, patoloģiska anatomija, bakterioloģija, vispārēja ķirurģija, sifiliss un ādas slimības, higiaina un speciāli priekšmeti: protežu tehnika un dentiatrija. Sevišķu vērību piegriez praktiskiem darbiem: zobu ekstrakcijām miroņiem un fantomiem; zobu dobumu sagatavošana plombām un plombēšana fantomiem; slimnieku izmeklēšana klinikā; asistēšana pie operācijām; asistēšana Rentģena kabinetā; mākslīgu zobu izgatavošana. 1924. gada pavasara sēmeštrī vecākie studenti iknedēļas nodarbojās seminārā, nolasīdami referātus par tematiem, kas stāvēja sakarā ar zobu klinikas slimniekiem. 1923. un 1924. g. asistents Vaivariņš bija Berlīnē, Minchenē, Vīnē, Breslavā un Budapeštā, lai iepazītos ar zobārstniecisku kliniku iekārtu un jaunieguvumiem.

Institūta mūzējs vēl ļoti mazs: tur atrodas vērtīgas galvas muļžas un daži patoloģiski preparāti. No bibliotēkas pagaidām tikai pasākums. Klinikā studenti strādā pie 18 krēsliem pa grupām. Pie klinikas Rentģena kabīnētā. Techniskā laboratorija diezgan plaša, bet vēl nepietiekoši apgādāta ar instrumentiem.

3. Medicīnas fakultātes štati, mācības programma, zinātniskie gradu un pārbaudījumu nosacījumi.

Fakultāte vairākās sēdēs aspriedusi savus štatus, ievērodama mūsu apstākļus un vajadzības. Beidzot no Organizācijas Padomes valsts iestādēm apstiprināšanai nodots šāds mācības spēku sastāvs:

1) Anatomija (deskriptīva un topografiska anatomija, antropoloģija): 1 profesors, 1 prozektors, 2 asistenti; 2) Histoloģija un embrioloģija: 1 profesors, 2 asistenti; 3) Fizioloģija un fizioloģiskā ķīmija: 1 profesors, 1 docents, 1 prozektors un 2 asistenti; 4) Vispārējā patoloģija (vispār. patoloģija un epizootoloģija): 1 profesors un 1 asistents; 5) Farmakoloģija (farmakoloģija un receptūra): 1 profesors un 2 asistenti;

6) Patoloģiska anatomija: 1 profesors, 1 prozektors un 1 asistents; 7) Higjiaina (higjiaina un būvhigjiaina arhitektiem un tehniķiem : 1 profesors un 2 asistenti; 8) Tieslietu medicīna (ari juristiem): 1 profesors, 1 prozektors un 1 asistents; 9) Ķirurģiska fakultātes klinika (speciāla ķirurģija, uroloģiska ķirurģija): 1 profesors un 4 asistenti; 10) Vispārēja ķirurģiska patoloģija un terapija ar propaedeutisku kliniku (vispārēja ķirurģiska patoloģija un terapija un ķirurģiska diagnostika): 1 profesors un 3 asistenti; 11) Operatīva ķirurģija ar regionāru anatomiju: 1 profesors un 1 asistents; 12) Ķirurģiska hospitāla klinika: 1 profesors un 4 asistenti; 13) Dzemniecības un sieviešu slimību klinika: 1 profesors, 1 docents un 4 asistenti; 14) Ādas un venerisko slimību klinika: 1 profesors un 2 asistenti; 15) Acu slimību klinika; 1 profesors un 2 asistenti; 16) Psihiatriska klinika: 1 profesors un 2 asistenti; 17) Nervu slimību klinika: 1 profesors un 2 asistenti; 18) Iekšēju slimību propaedeutiska klinika un mikrobioloģija: 1 profesors, 1 docents (baktēriologs) un 4 asistenti; 19) Iekšēju slimību fakultātes (terapeutiska) klinika: 1 profesors un 4 asistenti; 20) Iekšēju slimību hospitāla klinika: 1 profesors un 4 asistenti; 21) Bērnu slimību klinika; 1 profesors un 2 asistenti; 22) Kakla, deguna un ausu slimību klinika: 1 docents un 1 asistents; 23) Zobu ārstniecība: 1 docents, 1 asistents, 1 tehniķis-asistents; 24) Rentgenoloģija un radioterapija: 1 docents un 2 asistenti; 25) Vispārēja terapija (ieslēdzot balneoterapiju un fizioterapiju): 1 profesors un 1 asistents.

Šis saraksts pagaidām izsaka tikai medicīnas fakultātes vēlēšanos. Kādā veidā to apstiprinās likumdevēja iestāde, to rādīs nākotne.

No iesākuma fakultāte pieņēma krievu universitāšu mācības plānu ar 5 studiju gadiem pēc kursu sistēmas. Bet dzīve jau sen to bija pierādījusi un sevišķi pasaules karš to atkal atgādinājis visām tautām, ka ārstu studijām ar 5 gadiem nepietiek, lai varētu tūlī stāties praksē. Kā zināms, ziemeļnieku tautām — somiem, zviedriem un dāņiem medicīnas studijas nosacītas 6 un vēl vairākiem gadiem. Ārstniecība beidzamos gados tā paplašinājusēs un padziļinājusēs, aptverdama ar katru gadu vairāk un vairāk zinātnes un blakus priekšmetus, ka 5 gados vairs nav iespējams izstudēt nevien daudzās teorētiskas disciplīnas, bet ari pietiekoši iepazīties ar praktiskās medicīnas prasījumiem, lai stājoties praksē varētu uzņemt visu atbildību. Kara laikā un pēc kara gados šis jautājums plaši pārrunāts vācu, angļu un franču ārstnieciskā literatūrā un visur mēģināts studiju laiku pāldzināt, prasot klīniskās prakses padziļināšanu un pagarināšanu. Tamdēļ ari medicīniskā fakultāte nolēma 29. maijā 1922. g. studijas pagarināt līdz 6 gadiem, un šis lēmums tika ari Organizācijas Padomē apstiprināts. Studenti, kas iestājušies agrāk, nobeigs studijas pēc vecā mācības plāna; jaunais mācības plāns obligātorisks studentiem, kas iestājas nākamā mācības gadā. Pēc šī plāna teorētiskie priekšmeti nav paplašināti, bet gan praktiskie darbi visās klīnikās pagari-

nāti. Piemēram klinisku propaideutiku iekšējās un ķirurģiskās slimības iesāk jau IV kursam, tā ka studenti strādā dažādās internās un ķirurģiskās klinikās līdz studiju beigām vismaz 3 gadus no vietas (pēc agrākās sistēmas Krievijā tikai 2—3 sēmeštrus). Tikai diemžēl plašāku auditoriju trūkums un šaurās laboratorijas neatļauj studentiem klinisko apmācību tik plašos apmēros izmantot, kā tas būtu vajadzīgs un pēc tagadējā studiju plāna arī paredzēts. Jādomā, ka pēc dažu gadu novērojumiem fakultāte klinisku darbu iekārtā un priekšmetu sadalījumā pēc kursiem šo to grozīs un izlabos. Tomēr tikdaudz jau tagad var sacīt, kā tas novērots pie gala eksāmeniem, ka čaklākie un spējīgākie studenti ar mācību programmas pagarināšanu iegūst daudz vairāk savai nākamai praktiskai darbībai, nekā tas bija Krievijas un Vācijas augstskolās. Diemžēl līdz šim mums vēl nav pašu spēku kakla, ausu un deguna slimībās, rentģenoloģijā, ortopaidijā un citās mazākās disciplīnās, kamdēļ tās nemaz netiek pasniegtas, bet paredzamā laikā arī šīs lietas nokārtosies.

Pēc vairākām apspriedēm fakultāte līdz šim palikusi pie kursu sistēmas ar eksāmeniem un kollokvijiem pie pārējas no vienu kursu otrā, kā tas bija Krievijā. Studijas pēc priekšmetu sistēmas atļauj studentiem vairāk iedziļināties iemīļotākos priekšmetos un agrāki uzsākt speciālizēšanos; tās var modināt mācību pasniedzējos vairāk sacensības savā starpā, bet no otras puses var šaubīties, vai pēc kara atmosfērā un mūsu jaunās universitātes vēl nepilnīgi nokārtotos apstākļos studentu vairākums atstāts, gandrīz bez kādas kontroles par mācību gaitu un sekmēm vairākus gadus no vietas, nepadosies paviršībai un ar vajadzīgo nopietnību un sistēmu izlietos savu laiku studijām, kā to piespiedu kārtā prasa kursu sistēma. Pēc tagadējās iekārtas fakultāte ievērodama, ka no iesākuma dažu katedru darbība vēl bija un ir dažādu apstākļu ierobežota, mēdz ar atsevišķiem lēmumiem mācības gada sākumā nosacīt, kādos priekšmetos pie pārējas no viena kursa otrā studentiem ir jāiztur kollokviji un eksāmeni. Pie tam fakultāte sevišķu vērību piegriež prasījumam, lai studenti pārnāktu uz klinikām tikai tad, kad tie jau pilnīgi iepazīnušies ar teorētiskiem priekšmetiem, neapejami vajadzīgiem pie slimnieku gultas. Pēc studiju programmas paredzēts, ka studenti visātrākais pēc 2 gadiem pastāv vienā paņēmienā tā saukto *examen philosophicum*, kurā koncentrēti visi galvenie teorētiskie priekšmeti, iekams tie sāk nodarboties ar kliniskiem jautājumiem un ar slimniekiem, jo tādā kārtā tad atkristu nost traucējumi mācības gaitā, kādus rada biežie kollokviji un eksāmeni, sevišķi ja tos vēl pielaiž sēmeštra sākumā, kur jānoklausas lekcijas un jāapmeklē klinikas. Diemžēl vēl līdz šim nav izdevies šo jautājumu galīgi nokārtot, pa daļai aiz pašu studentu vainas. Pēc 6 gadu studijām studentus, kas noklausījušies visas lekcijas un nobeiguši visus praktiskos darbus, apliecinādami to ar pārbaudījumiem pie pārējas no viena kursa otrā, pielaiž pie valsts eksāmena. Šos eksāmenus liek pārbaud-

dījuma komisijās, kurās prezidē fakultātes dekāns. Valsts eksāmens sastāv no 12 teorētiskiem un 7 kliniskiem priekšmetiem, kas sadalāmi 5 grupās un jānoliek 5 nedēļu laikā. Pirmā grupā ietilpst anatomija, histoloģija un operatīva ķirurģija ar reģionāro anatomiju, otrā — fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, vispārējā patoloģija un farmakoloģija ar receptūru, trešā — patoloģiskā anatomija, tiesu medicīna un higiaina, ceturta — iekšējās slimības, ķirurģiskā patoloģija un terapija, nervu slimības, psihiatrija un bērnu slimības, piektā — ķirurģiska klinika, sieviešu slimības un dzemdniecība, oftalmoloģija, ādas un veneriskās slimības. Katrai pārbaudīšanas grupai savs priekšsēdētājs. Ārsta grada diplomu pēc sekmēm divējādi: „sekmīgi“ un „ļoti sekmīgi“.

Otrais zinātniskais grads ir Dr. med. To var iegūt pēc sevišķa pārbaudījuma pastāvēšanas un disertācijas publiskas aizstāvēšanas. Pie šī pārbaudījuma pielaiž personas, kas vismaz priekš viena gada mūsu universitātē ieguvušas ārsta gradu. Pārbaudījumi medicīnas daktera iegūšanai iespējami vienā no šādām 4 grupām: I teorētiskā grupā — anatomija ar salīdzināmo anatomiju, histoloģija ar embrioloģiju, fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, farmakoloģija, vispārējā patoloģija un patoloģiskā anatomija; II iekšējo slimību grupā — iekšējo slimību klinika ar speciālo patoloģiju un terapiju, fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, vispārējā patoloģija, paudiatrija, neuroloģija un psihiatrija, oftalmoloģija, ādas un veneriskās slimības, patoloģiskā anatomija ar mikrobioloģiju; III ķirurģiskā grupā — ķirurģiskā klinika, vispārējā ķirurģija, operatīvā ķirurģija ar reģionāro anatomiju, dēskriptīvā anatomija, fizioloģija, vispārējā patoloģija, iekšējo slimību klinika, oftalmoloģija, ādas un veneriskās slimības, ginaikoloģija ar dzemdniecību, deguna, kakla un ausu slimības; IV higiainas un tiesu medicīnas grupā — tiesu medicīna, higiaina, fizioloģiskā ķīmija ar fizioloģiju, vispārējā patoloģija, patoloģiskā anatomija, farmakoloģija ar toksikoloģiju, mikrobioloģija, infekcijas slimības un psihiatrija. Disertācijai jābūt patstāvīgam zinātniskam pētījumam par kādu ārstniecības jautājumu. Tā publiski aizstāvama disputā ar 3 fakultātes ievēlētiem oponentiem fakultātēs svinīgā sēdē universitātes aulā, kur arī lemj, vai doktorands ir Dr. med. grada cienīgs. Disertācija aizstāvama visvēlākais 5 gadu laikā pēc doktoranda pārbaudījumu pastāvēšanas. Kamēr nav iestājušies normāli saimnieciski apstākļi un disertāciju iespiešana un izdošana sevišķās grāmatās izmaksā pārāk dārgi, fakultāte atļāvusi, ka doktorandi tās iesniedz fakultātei 3 litografētos eksemplāros un rakstiski apsolas par to gādāt, ka disertācija visvēlākais 2 gadu laikā tiks publicēta kādā periodiskā žurnālā, varbūt arī saīsinātā veidā un kādā svešā valodā, un 20 separātnovilkumi no tās tiks nodoti fakultātes rīcībā. Izņēmumu gadījumos fakultāte pielaiž disertācijas un to aizstāvēšanu svešās valodās. Fakultāte nolēmusi, ka personas, kas fakultātes organizē-

šanās laikmetā pielaistas par mācības spēkiem bez Dr. med., pielaidīs pie disertāciju aizstāvēšanas bez iepriekšējiem pārbaudījumiem.

Fakultātes organizēšanās laikmetā, kad bija latviešu mācības spēku trūkums, ievēlēja dažas personas par privātdocentiem un docentiem, kam nebija Dr. med. grada. Tagad par docentiem var ievēlēt tikai tādas personas, kas nevien ir Dr. med., bet arī kādā augstskolā jau docējušas. Personām, kas vēlas iegūt privātdocenta tiesības, jābūt Latvijas Universitātes Dr. med. grads un tām citu dokumentu starpā fakultātei jāiesniedz savi zinātniskie darbi recenzēšanai. Pēc darbu recenzijas reflektantiem jānolasa divas lekcijas fakultātē: viena par pašizvēlētu tematu un otra par fakultātes uzdotu tematu. Pēc tam lemj, vai reflektantam privātdocenta tiesības piešķiramas, vai ne. Privātdocenti skaitas pie atsevišķām katedrām un lasa vai nu fakultātes uzdotos obligātoriskos kursus par atalgojumu, vai arī privātus, nesamaksātus un neobligātoriskus kursus. Privātdocents, kas gada laikā nav nolasījis zināmu skaitu lekciju, zaudē savas tiesības.

Personas, kas ievēlētas par docentiem bez Dr. med. grada, nevar avansēt par profesoriem.

Asistenti sadalās jaunākos asistentos, asistentos un vecākos asistentos, pie kam prozektori pielīdzināti algas ziņā vecākiem asistentiem. Par subasistentiem ievēlē vecāku kursu studentus. Medicīnas fakultāte nolēmusi, ka subasistentu algas var arī sadalīt daļās vairāku subasistentu starpā. Šo paņēmieni praktizē sevišķi praktisko disciplīnu katedras, kam darba spēku trūkums un kur studenti var labi iestrādāties savām dzīves vajadzībām. Kliniku katedrām, kurām pēc budžeta mēdz būt tikai viens subasistents, nākas nevien sadalīt šo algu divu subasistentu starpā, bet tur mēdz strādāt par volontieriem daudz lielāks skaits neatalgoto subasistentu, nekā atalgoto.

G. Veterinār-medicīnas fakultāte.

1. Vesturisks pārskats par fakultātes rašanos un izveidošanos.

Kad sāka organizēt Latvijas Augstskolu, radās doma arī par veterinār-medicīnas fakultātes dibināšanu pie tās. Niecīgais veterinārārstu skaits Latvijā, kuri nekādā ziņā nevarēja pienācīgi apkalpot nedz valsts, nedz iedzīvotāju vajadzības, lika domāt par veterināro darbinieku pavairošanu nākotnē, vēl vairāk tamdēļ, ka Latvijai no agrākiem gadiem bija izredzes palikt galvenām kārtām par lopkopības zemi. Gandrīz visi latviešu daļas veterinārārsti pirms kara izglītojās Tērbatā. Nodibinoties neatkarīgai Igaunijai, Tērbatas Veterinār-Institūtu pārvērta par fakultāti pie Universitātes, galvenā kārtā ar igauņu mācības valodu. Šī iemesla dēļ latviešiem Tērbatā studēt vairs nebija iespējams un bija jāmeklē

cita izeja. Nenokārtotās attiecības ar Vāciju un turienes mainīgie dzīves apstākļi padarīja studijas Vācijas augstskolās par neiespējamām. Ari citu Eiropas valšņu augstskolas valūtas un valodas grūtību dēļ bija nepieejamas. Vienīgā izeja bija organizēt tepat Latvijā pie jaundibinātās augstskolas veterinār-medicīnas fakultāti. Fakultātes pastāvēšanu atvieglāja tas apstākļi, ka I un II kursa priekšmeti ietilpst arī medicīnas, lauksaimniecības un dabas zinātņu fakultātēs, kuŗas dibinājās, resp. jau pastāvēja, tā kā veterinār-medicīnas fakultātei vajadzēja rūpēties tikai par zootomijas katedru. Ari vecākosursos ar medicīnas un lauksaimniecības fakultāti ir daudzi kopēji priekšmeti, kamdēļ veterinār-medicīnas fakultātei vajadzēja rast mācības spēkus tikai šo kursu speciāliem priekšmetiem. Tā tad, neprasot lielus līdzekļus no valsts, varēja pastāvēt veterinār-medicīnas fakultāte, kuŗas klinika, kā vienīgā valstī, bez studentu apmācības apkalpotu arī iedzīvotāju vajadzības. 3. un 8. septembrī 1919. gadā notiek apspriede pie Iekšlietu Ministrijas veterinār valdes, kuŗā piedalās no Tērbatas iebraukušais prof. E. Paukulis, t. l. armijas vet. pārvaldes priekšnieks A. Kirchenšteins un Iekšlietu Ministrijas veterinār valdes priekšnieks Frišmanis. Šinī apspriedē galīgi nolemj dibināt pie augstskolas veterinār-medicīnas fakultāti. Uzmet arī programmu un nozīmē dažus kandidātus, kuŗi būtu aicināmi par fakultātes mācības spēkiem. Tā tad šinī sēdē kāra šūpoli fakultātei. Vēlāki nodibinās fakultātes „kodols“, kuŗa uzdevums ir virzīt tālāk fakultātes organizēšanas darbus. Kodolā ieiet jau minētie A. Kirchenšteins un Frišmanis, bez tam arī veterinārārsts V. Brencēns. Pēdējo ievēl par „kodola“ priekšsēdētāju. „Kodols“ notur sēdes 1—2 reizes mēnesī; nokārto visas uz fakultātes organizēšanu attiecināmās lietas. Par mācības spēkiem caur Organizācijas Padomi uzaicina no Tērbatas pārnākt prof. L. Kundziņu un prof. E. Paukuli, bez tam, rūpējoties par citiem mācību pasniedzējiem, nolemj aicināt pie fakultātes J. Lūsi no Kaukaza, vet. ārstus R. Grapmani un A. Pētersonu. Ar augstskolas atklāšanu sāk darboties arī fakultātes I kurss, lai gan pagaidām bez zootomijas katedras. Fakultātes studentu lietu vadīšanu uztic medicīnas fakultātes dekānam prof. Zariņam, kamēr veterinār-med. fakultātei vēl nav sava dekāna. Uz „kodola“ priekšlikumu, Organizācijas padome 28. jānvārī 1920. g. ievēl veterinārārstu V. Brencēnu par fakultātes mācības spēku un par pag. dekāna v. i., kuŗš tad pārņem savā zināšanā no prof. Zariņa fakultātes studentu lietas. Lai nākošie jaunie mācības spēki iepazītos ar mācības gaitu cittautu augstskolās un papildinātos zinātnēs, Organizācijas Padome uz „kodola“ ierosinājumu nolemj komandēt uz ārzemēm Grapmani un Brencēnu. Aiz dažādiem iemesliem komandējumu varēja izmantot tikai Grapmanis; strādājot pie patologa prof. Josta Drezdenē. Vasaras beigās no Tērbatas pārnāk uz Rīgu prof. L. Kundziņš un E. Paukulis. Pirmais ievēlēts par zootomijas profesoru, bet prof. E. Paukulis saistīts pie medicīnas fakultātes par vispārējas patol. profesoru. Par fakultātes dekānu, prof. Kundziņam atteicoties, ievēl prof. E. Paukuli,

kā vienu no pirmajiem fakultātes dibināšanas ierosinātājiem. Telpu jau tājums bija viens no grūtākiem. Zootomijas katedras vajadzībām pārbūvē nelielo 3 stāvu ēku bij. pareiztic. semināra sētā, turpat atrodošos veļas mazgātavu — dissekcijas darbu vajadzībām. Šīs telpas gan pilnīgi nepiemērotas katedras vajadzībām, bet pagaidām jāapmierinās. Mājas otrā stāvā ievietoja arī mikrobioloģiskā laboratorija, III stāvu pagaidām ieņēma patoloģijas anatomijas katedra. Jau „kodols“ bija lēmis ar 1920./21. mācības gadu atvērt arī vecākos kursus, lai tie bij. Tērbatas veterinār-institūta studenti, kuri visi dienēja Latvijas armijā, varētu turpināt savu izglītību tepat Latvijā. Tam nolūkam vajadzēja klinikas, kuŗas ierīkošana fakultātei darija visvairāk galvas sāpes, jo trūka attiecīgu telpu un vajadzīgo naudas līdzekļu. Fakultāte nāca uz domām izmantot armijas vet. lazareti studentu apmācībai. Godam jāmin virspavēlnieks ģen. Balodis, kuŗš 6. maijā 1920. g. augstskolas delegācijai dod principiālu piekrišanu minētās lazaretes izmantošanai fakultātes vajadzībām. Uz šī pamata 18. decembrī 1920. g. fakultāte un armijas veterinārā pārvalde noslēdz vienošanās aktu, pēc kuŗa armijas veterinārā lazaretē ārstnieciskās funkcijas nodod fakultātei, bet administrātīvo un saimniecisko pusi patur armijas veterinārā pārvalde. Šāds darbības veids, lai gan ne visai ērts, bija tomēr ciešams, jo citādas izejas nevarēja atrast. 1921. g. vasarā fakultāte pilnīgi pārņēma armijas vet. lazareti ar visu inventāru savās rokās un par armijas zirgu ārstēšanu noslēdz ar kuŗa resoru līgumu uz 1 gadu. Ar šo beidzas klinikas svešniecības gaitas, un viņa sāk patstāvīgi attīstīt savu darbību. Lai nodrošinātu sev arī turpmākam telpas, fakultāte 1921. gada oktobrī noslēdz ar Rīgas pilsētas valdi līgumu uz 6 gadiem par minēto, pilsētai piederīgo, telpu lietošanu. Tā, pateicoties armijas vadības un pilsētas valdes pretimnākšanai, fakultāte tika pie savām telpām, saprotams, apņēmdamās arī no savas puses nest zināmus pienākumus kā pret armiju, tā arī pilsētu. 1921. gada jānvārī iekšējo slimību katedrai ievēl par docentu maģistri Kangro. 1922./23. mācības gadam par dekānu izvēl prof. L. Kundziņu, jo prof. Paukulis ar universitātes satversmes spēkā stāšanos, kā pie citas fakultātes piederīgs, vairs šo amatu ieņemt nevar. 28. oktobrī 1921. g. pirmie fakultāti beidz K. Dzenītis un S. Brenģulis. Jau caur „kodola“ gādību augstskola aicināja pārnākt no Kaukaza uz Latviju pie fakultātes Jāni Lūsi, kuŗš strādāja Zurnabadas pretmēra stacijā un bija pazīstams kā serologs un haomo-parazitologs. Viņu fakultāte ievēl par lipīgo slimību docentu. Pēc lielām grūtībām Lūsis pārbrauc Latvijā 1922. g. jānvārī, lai tūlīn stātos pie darba. Te fakultāti ķeŗ smags sitiens. Lūsis pa ceļam inficējies ar izsituma tīfu un mirst Cēsīs, kur aizbraucis apmeklēt savējos. Viņš atstāj daudz savāktu zinātnisku manuskriptu un materiālu, galvenām kārtām par Aizkaukaza dzīvnieku asins parazītiem, kuŗi gan, par nožēlošanu, nav galīgi sakārtoti un tamdēļ viņiem jāiet zudumā. Nelaiķa Lūša vietā fakultāte izrauga pazīstamo Vācijas prof. Pfeileri, kuŗu apstiprina, bet pēc tam viņš dažādu iemeslu

dēļ atteicas. Ar Kultūras fonda līdzekļiem komandē pa 2 vasaras mēnešiem uz Vāciju, Šveici, Dāniju un Zviedriju docentu Brencēnu iepazīties ar turienes augstskolu kliniku darbību un iekārtu. 1923./24. mācības gadam par dekānu atkal ievēl prof. Kundziņu. 4. maijā 1923. gadā galīgi pieņem noteikumus par fakultātes gala eksāmeniem, Dr. med. vet. grada iegūšanu un izstrādā fakultātes štatus. Tā kā studiju laiks izrādas par īsu, aiz ko studenti III un IVursos ir ārkārtīgi apkrauti ar darbiem, fakultāte nolēmj to pagarināt, ievēdot 9. sēmeštri, pārgrupējot pie tam priekšmetus pa sēmeštriem. Atteikušos prof. Pfeilera vietā fakultāte uz kāda pazīstama vācu profesora ieteikšanu uzaicina un ievēl par docentu lipīgo slimību un higiāinas katedrai Dr. med. vet. Lūtjē. Atbraucis un iepazīties ar dienesta un dzīves apstākļiem, kuŗi ārzemniekiem nav visai labvēlīgi. Lūtjē atsakās. Vēlot aprīlī 1924. g. dekānu 1924./25. mācības gadam, par tādu izrauga docentu Brencēnu. Doc. Pētersonam ar Kultūras fonda līdzekļiem dod komandējumu uz ārzemēm (Šveici un Austriju) no 1. jūnija līdz 1. septembrim 1924. g., lai papildinātos lopkopības, spec. zirgkopības jautājumos. Jau pavasarī doc. Pētersons slimo ar sirds kaiti, tomēr veselība bija tiktāl uzlabojusies, ka varēja doties ceļā. Negaidot 24. jūlijā tēlegrafs nesa ziņu, ka Pētersons ceļā uz dzimteni—Berlīnē miris. Tas bija otrs smagais sitiens fakultātei. Ar Pētersona nāvi fakultāte nonāk grūtā stāvoklī, jo eksterjera mācības un zirgkopības priekšmetam atrast kandidātu Latvijā nākas grūti. Priekšmets prasa ilggadējus piedzīvojumus un iedziļināšanos.

2. Veterinār-medicīnas fakultātes mācības spēki

sastādījušies sekošā kārtībā: Organizācijas Padome savā sēdē no 28. jānvāra 1920. g. ievēl vet. ārstu Brencēnu par fakultātes mācības spēku un pagaidu dekāna v. i., kuŗu Izglītības Ministrija apstiprina 19. februārī 1920. gadā. Organizācijas Padomē ievēlēti: Prof. L. Kundziņš no Tērbatas par zootomijas profesoru; viņu apstiprina 16. jūn. 1920. g. skaitot no 1. maija; vet. ārsts maģistrands R. Grapmanis ievēlēts 28. aprīlī 1920. g. apstiprināts par jaunāko docentu, skaitot no 1. jūlija 1920. g.; vet. ārsts A. Pētersons, ievēlēts no 15. sept. 1920. g., apstiprināts par jaunāko docentu, skaitot no 1. jūlija 1920. g., miris 24. jūlijā 1924. g.; Žurnabades pretmēŗa stacijas priekšnieks vet. ārsts J. Lūsis, ievēlēts no 23. okt. 1921. g., miris jānvārī 1922. g.; vet. ārsts maģistris Kangro, ievēlēts no 16. februāŗa 1921. g., apstiprināts par vecāko docentu no 16. febr. 1921. g.; Jenas profesors doc. med. vet. W. Pfeileris, ievēlēts no Universitātes Padomes 20. decembrī 1922. g., skaitot par fakultātes profesoru no 1. decembra 1922. g., atteicies. Pfeilerim atteicoties, tā vietā ievēl Dr. med. vet. Lūtjē 14. okt. 1923. g., kas apstiprināts par fakultātes vecāko docentu no 1. augusta 1923. g., ierodas, bet vēlāk atteicas.

Par palīgmācības spēkiem, subasistentiem fakultāte pieaicinājusi pa lielākai daļai studentus-graduālistus, jo kursu beigušu kandidātu asistentu amatiem nebija

Ķirurgģ. klinikas asistenta vietu izpilda subasistents-graduālists stud. K. Dzenģtis no 8. decembra 1920. g., viņam aizejot viņa vietģ pieņem stud. J. Pģtersonu, skaitot no 1. nov. 1921. g. Pie anatomģjas katedras par subasistentu stud. Pģvīlu Ozoliņu, skaitot no 8. dec. 1920. g. Asist. v. i. Mariju Kundziņu.

Pie iekģģejo slimģbu katedras par subasist. stud. Sergeju Brenguli, skaitot no 30. marta 1921. g., vģlģk viņa vietģ Konstantīnu Saprģģu, skaitot no 1. nov. 1921. g.

Pie patoloģiskģs anatomģjas katedras par subasistentu stud. Gustavu Ādmini, skaitot no 1. aprģļa 1922. g. Viņam atteicoties tģ vietģ pieņem stud. Mildu Salmiņu, skaitot no 1. jģlija 1923. g.

Pie mazo kustoņu klinikas ievģl par jaunģko asistentu vet. ārstu Kģrli Kaņepu, skaitot no 1. decembra 1922. g. un no 1. aprģļa 1924. g. viņu ievģl par asistentu.

Jaunģkos docentus Brencģnu, Grapmani un Pģtersonu ievģl par vecģkiem docentiem, skaitot no 1. aprģļa 1922. g.

Par fakultģtes dekģniem bijuģi sekoģi mģcģbas spģki: docents Brencģns par pagaidu v. i. no 28. jģnv. 1920. g. lģdz 15. jģl. 1920. g.; prof. E. Paukulis no 15. jģl. 1920. g. lģdz 1. jģl. 1922. g.; prof. L. Kundziņģ no 1. jģlija 1922. g. lģdz 1. jģlijam 1924. g.; docents V. Brencģns no 1. jģlija 1924. g.

Par fakultģtes sekretģru docents Pģtersons no 30. sept. 1920. g. lģdz 24. jģl. 1924. g.

Fakultģtes delegģti Universģtģtes Padomģ bijuģi docents Pģtersons no 6. jģnģja 1922. g. lģdz 1. jģl. 1924. g. un prof. Kundziņģ sģkot no 1. jģlija 1924. g.

Par klinikas atbildģgo vadģtģju ir docents Brencģns no 27. oktobra 1921. g. lģdz ņim laikam.

Fakultģte sastģv no 7 katedrģm: anatomģjas, patoloģiskģs anatomģjas, ķirurgģjas, iekģģejo slimģbu, lipģgo un invazģjas slimģbu, hipoloģģjas un mazo kustoņu slimģbu katedrģm. Mazo kustoņu slimģbu un lipģgo slimģbu katedras pagaidģm ir vakantas.

Priekģmetu saraksts:

Anatomģjas katedra: zootomģja ar praktģskģm darbiem un normģlo histoloģģju ar seminģru.

Patoloģiskģs anatomģjas katedra: patol. anatomģja, patol. histoloģģja, tiesu veterinģr-medģcģna, animģlo uzturvielu hiģģaina un sekģģjas.

Ķirurgģjas katedra: vispģrģjģ un speciģlģ ķirurgģja ar ķirurgģsko diagnostģku, operģcģju mģcģba, acu slimģbas ar oftalmoskopģju, ķirurgģsko slimģbu klinģka. Bez tam attiecģgo mģcģbas spģku trģkuma dģļ, pagaidģm lasa arī dzemdģģanas mģcģbu.

Iekšējo slimību katedra: speciāla patoloģija un terapija, vispārējā terapija ar klinisko farmakoloģiju, kliniskā diagnostika, veterinār-medicīnas vēsture, iekšējo slimību klinika. Pie šīs katedras pastāv kliniskas izmeklēšanas laboratorija

Infekciozo un invaziju slimību katedra: lipīgas un invazijas slimības, seroloģija ar praktiskiem darbiem, parazitoloģija un zoohiģiaina.

Hipoloģijas katedra: zirgkopība, eksterjers, mācība par nagu un apkalšanu.

Mazo kustoņu slimību katedra: sīko mājlopu un putnu slimības, komunālā veterinārija, mazo kustoņu klinika.

Lipīgo slimību un mazo kustoņu slimību katedru priekšmetus lasa lauksaimniecības fakultātes mikrobioloģijas katedras un veterinār-medicīnas fakultātes ķirurģijas un iekšējo slimību katedru mācības spēki.

3. Veterinārārstu gala eksāmeni

sastāv no teorētiskiem un praktiskiem komisijas pārbaudījumiem sekošos priekšmetos: anatomijā, fizioloģijā ar fizioloģisko ķīmiju, patoloģiskā anatomijā, speciālā patoloģijā un terapijā, infekcijas un invazijas slimībās, vispārējā ķirurģijā, speciālā ķirurģijā, operācijas mācībā, dzemdēšanas mācībā un zirgkopībā.

Veterinārārstu pārbaudījumi notiek divas reizes gadā, termiņos pēc fakultātes lēmuma. Noteikumi zinātniskā grada iegūšanai ir sekoši: Teorētiskie pārbaudījuma priekšmeti sadalīti 4 grupās, no kurām doktorands izvēlas, saskaņā ar savu speciālitāti, vienu un to paziņo fakultātei iesniedzamā lūgumā.

I grupā ietilpst: Anatomija, salīdzināmā anatomija, histoloģija, embrioloģija, fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, vispārējā patoloģija, patoloģiskā anatomija ar histoloģiju, farmakoloģija.

II grupā: Anatomija fizioloģija, vispārējā patoloģija, spec. patoloģija un terapija ar kliniku, vispārējā terapija, vispārējā ķirurģija, speciālā ķirurģija ar kliniku, dzemdēšanas mācība, infekcijas slimības.

III grupā: Anatomija, fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, vispārējā patoloģija, speciālā patoloģija un terapija, infekcijas slimības ar veterināro policiju, dzemdēšanas mācība, vispārējā lopkopība, zirgkopība, ēdināšanas mācība un tiesu veterinārmedicīna.

IV grupā: Anatomijā, fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, vispārējā patoloģija, patoloģiskā anatomija, bakterioloģija, infekcijas slimības ar seroloģiju, vispārējā hiģiaina, gaļas hiģiaina, piena hiģiaina, tiesu veterinārmedicīna.

Doktorandu pārbaudīšana notiek dekāna vadībā un vismaz 2 fakultātes locekļiem asistējot. Doktorandi pielaižami pie pārbaudī-

šanas arī pirms disertācijas iesniegšanas fakultātei. Pārbaudījumi jānoliek 1 gada laikā.

Mācības gaita sadalīta divos galvenos posmos. Pirmais kurss, galvenā kārtā, aptver t. s. palīga priekšmetus un otrs — speciāli izglītojošos. Lai pārietu uz speciāli izglītojošo, studējošiem jānoliek t. s. philosophicum ar visiem uz šiem priekšmetiem attiecināmiem praktiskiem darbiem. Philosophicum's aptver 4 sēmēstrus, bet speciālie priekšmeti 5 sēmēstrus. 9 sēmēstru garā mācības laikā obligātoriski ir sekoši priekšmeti:

I māc. g. anatomija, fizika, anorganiskā ķīmija, organiskā ķīmija, analītiskā ķīmija, zooloģija, salīdzināmā anatomija, botanika un ģeoloģija.

II m. g. fizioloģija ar fizioloģisko ķīmiju, histoloģija, embrioloģija, praktiskie darbi anatomijā, dispersoidoloģija, farmaceutiskā ķīmija, receptūra, farmakognozija, ēdināšanas mācība, vispārējā lopkopība, mācība par barības līdzekļiem, eksterjers, piena tehnoloģija.

III m. g. Vispārējā patoloģija, farmakoloģija, vispārējā ķirurģija, speciālā ķirurģija, patoloģiskā anatomija ar semināru, sekcijas, kliniskā diagnostika, speciālā patoloģija un terapija, vispārējā mikrobioloģija, topografiskā anatomija, ķirurģiskā diagnostika, īpatnējā lopkopība, mācība par nagu un apkalšanu, klinikas.

IV m. g. Speciālā patoloģija un terapija, speciālā ķirurģija, acu slimības ar oftalmoskopiju, patoloģiskā anatomija ar semināru, patoloģiskā histoloģija, sekcijas operāciju mācība, dzemdēšanas mācība, infekcijas un invāzijas slimības, vispārējā terapija, kliniskā farmakoloģija, zirgkopība, piensaimniecības baktērioloģija, speciālā baktērioloģija, gaļas un citu animālo vielu higiēna, klinikas.

IX sēmēstris. Tiesu veterinārmedicīna, mājlopu veselības kopšana, veterinārmedicīnas vēsture, zirgkopībā seminārs, sīko mājlopu un putnu slimības, infekcijas un invāzijas slimības, komunālā veterinārmedicīna, klinikas, praktiskie darbi gaļas apskatīšanā kautuvē un gaļas pievedstacijās. Bez tam vēl praktiskie darbi operāciju mācībā, dzemdēšanas mācībā un seminārs zirgkopībā.

4. Zinātniskos nolūkos uz ārzemēm ir komandēti

sekoši mācības spēki: Docents Grapmanis 1920. g. uz Drezdeni pie prof. Jösta; docents Kangro 15. jūnijā 1922. g. ar paša līdzekļiem uz Vāciju; docents Pētersons uz Holandi un Vāciju ar paša līdzekļiem uz vienu mēnesi 4. maijā 1923. g.; docents Brencēns 26. martā 1923. g. ar Kultūras fonda līdzekļiem komandēts uz Vāciju, Šveici, Zviedriju un Dāniju; docents Pētersons 14. martā 1924. g. ar Kultūras fonda līdzekļiem uz 3 mēnešiem uz Austriju un Šveici.

5. No zinātniskiem darbiem

būtu pieminams ar II godalgu godalgotais studentu darbs ar motto „Opus primum“, „Proteinterapijas fizikāli-ķīmiskie pamati“.

Bez jau augšā minētiem administratīviem amatiem ir jāpiemin, ka fakultātes mācības spēki darbojušies sekošās zinātniskās biedrībās: Prof. L. Kundziņš ir zinātņu komitejas loceklis pie Izglītības Ministrijas. Bioloģiskās biedrības biedri ir prof. Kundziņš, doc. Kangro, Grapmanis un Pētersons. Docents Pētersons bijis lopkopības kongresa organizācijas padomes priekšsēdētājs un dēlēgāts Latv. Lauksaimniec. Centrālbiedrības lopkopības sekcijā. Latvijas vet. ārstu biedrībā: Prof. Kundziņš ievēlēts par goda biedri, docents Pētersons šīs biedrības priekšsēdētājs un par biedriem arī pārējie mācības spēki. Rīgas dabas pētnieku biedrībā: prof. Kundziņš un doc. Kangro.

Uz Iekšlietu Ministrijas veterinārās valdes priekšlikumu docents Grapmanis piedalījies eksportgaļas sanitāro likumu izstrādāšanā un pie tiesu veterinārmedicīnas likumu projekta izstrādāšanas Latvijā. Doc. Brencēns piedalījies projektētās Veselības Ministrijas satversmes izstrādāšanā un Latvijas farmakopijas komisijā.

6. Pārskats par atsevišķu kabinetu darbību.

a) Anatomijas kabinets.

Pirmajā laikā (līdz 1921. gada rudenim) veterinār-medicīnas anatomijas katedra mitinājās medicīnas fakultātes histoloģijas zālē. Inventārs un mācības līdzekļi sastāvēja no dažiem skapjiem un nedaudziem, uz ātru roku pagatavotiem, preparātiem. Veterinārā valde aizdeva 4 mikroskopus. Kabinetu sāka ierīkot 1921. g. rudenī remontētā bijušā garīgā semināra sētas ēkas apakšējā stāvā, kuŗa ietelp 4 istabas. Praktiskiem darbiem pārbūvēja bijušā semināra mazgātavu, un studenti varēja dissekcijas darbus iesākt 1921. gada pavasarī. Praktiskos darbus histoloģijā ierīkoja mūzēja istabā, kuŗu studenti izlieto arī kā studiju istabu. Pamazām iegādāti visvajadzīgākie mācības līdzekļi. Anatomisko preparātu pagatavošanu kavēja palīga spēka (prozektora) trūkums. Tagadējais kabineta inventārs ir 260 num. apmēram 7600 latu vērtībā, neieskaitot mēbeles. Izdevumi inventāra iegādāšanai segti no budžeta summām. Pilsētas valde dāvāja mūzējam ziloņa skeleta kaulus; dažus objektus iedāvājuši studenti. Jāatzīmē, ka ēka, kuŗā atronas anatomijas kabinets, būvēta bez pamata; apakšstāva istabas ziemā pārāk aukstas un arī skaita un apmēra ziņā nepiemērotas kabineta vajadzībām.

b) Patoloģiskās anatomijas kabinets.

Telpu trūkums bija attiecināms arī uz patoloģiskās anatomijas katedru. Patoloģiskās anatomijas kabinets tika novietots bijušā garīgā semināra sētas ēkā III stāvā, divās istabās. Patoloģiskās histoloģijas laborātorijai, mikroskopisko preparātu pagatavošanai, mūzējam, sekciju telpām vietas nebija. Arī mēbeļu nebija. Tā kā katedras uzdevums ir izdarīt klinikā nobeigušos dzīvnieku sekcijas, tad piemērotu sekciju telpu

trūkuma dēļ, nobeigušos dzīvniekus nogādāja uz pilsētas lopkautuves ūtilizācijas iestādi sekcijām. Docentam un studentiem bija jādodas katreiz uz minēto iestādi. Katra šāda sekcijas izvešana prasīja apmēram 5—6 stundas laika. Tā kā ziemu ūtilizācijas iestādes telpas netika apkurinātas, tad sekcijas tika izdarītas aukstumā, kas ļoti kaitīgi atsaucās uz dalībnieku veselību. Tā tas gāja līdz 1922. gada rudens sēmēstrim, kad kabinets pārgāja fakultātes klinikās, kur bija ierīkotas kabinetam sekcijas, kā arī citas daudz maz piemērotas telpas. Sevišķi tas bija arī vajadzīgo instrumentu, aparātu un mēbeļu jautājums, kurus,niecīgi mazā budžeta dēļ, nācās grūti iegādāties. Bija nepieciešami mikroskopi, mikrotomi un citi piederumi, sekcijām galdi un instrumenti, mūzējam skapji, stikla trauki, konservējamie līdzekļi u. t. t., kas viss prasīja lielus izdevumus. Iekšlietu Ministrijas veterinārā valde nāca katedras vajadzībām palīgā un pagaidu lietošanā nodeva dažus mikroskopus un sekcijas instrumentus. Patiecoties klinikas iekšējā budžeta pieņemšanai, kabinets tika pie visnepieciešamākām mēbelēm. Kaut gan pūles ir bijušas lielas, tomēr, patoloģiskās anatomijas kabineta noorganizēšanu vēl nevar uzskatīt par nobeigtu, bet tā gan ir tik tālu, ka daudz maz iespējams kārtīgi strādāt un mācības spēkiem veikt savus pienākumus.

No patoloģ. anatomijas katedras sekcijas nodaļas izdarītas no 1921. g. līdz 1. aprīlim 1924. g. pavisam 553 sekcijas, no kurām: pienesti iznīcināšanai 216 dzīv., nogalināti, kā neārstējami 80 dzīv., nobeigušies klinikā 217 dzīv., pienesti slimības noskaidr. 40 dzīv. Kopā 553 dzīv.

Pēc dzīvnieku sugām sekcijas sadalās sekoši: zirgu 197, suņu un kaķu 336, citu mājkustoņu 14, putnu 6. Kopā 553.

Histoloģiskās laborātorijas darbība sastāvēja no patoloģiskā materiāla histoloģiskās izmeklēšanas, kurš tika ņemts no sekcijām, iesūtīts no klinikām, atsevišķiem vet. ārstiem, Iekšl. Ministrijas veterinārās valdes u. t. t.

Pavisam iesūtītas 346 izmeklēšanas ar 1052 atsevišķiem preparātiem, kuri pēc gadiem sadalās sekoši:

1921. g. — 59 preparāti; 1922. g. — 168 preparāti; 1923. g. — 665 prep.; 1924. g. — 160 prep. Bez tam vēl mūzējam ir pagatavoti un konservēti preparāti. Pavisam mūzējā skaitās 311 konservētu, pagatavotu un uzstādītu preparātu. Šis materiāls ņemts no sekcijām, no vet. ārstiem iesūtītā materiāla, kā arī pienests no atsevišķiem kollēģiem — mūzēja pabalstītājiem.

No sākuma katedras darbību veica attiecīgs docents, bet darbībai pieaugot, katedra dabūja no 1. aprīļa 1922. g. subasistentu stud. G. Ādmini, kuram 1. jūnijā 1923. g. aizejot, viņa vietā stājās un strādā līdz šim laikam stud. Milda Salmiņa.

Kabineta inventāra vērtība Ls. 4930. Mūzēja vērtība Ls. 748.

7. Klinikas pārskats.

Atverot ar 1920. gadu rudens sēmēstri III un IV kursu, studentiem vajadzēja nodarboties arī klinikās, bet tādu nebija. III un IV kursa studenti bija strādājuši kara veterinārās lazaretēs un pie vet. ārstiem, daži arī jau Tērbatas veterinār-institūtā apmeklējuši klinikas. Šis apstāklis pa daļai atsvēra kliniskas nodarbošanās trūkumu. Pirmā izdevība nodarboties ar studentiem bija lauksaimniecības departamenta stallos Torģeles ielā. Še bija ļoti daudz zirgu, ievestu izpostīto zemkopju vajadzībām no Dānijas un Holandes. Starp citu bija ievazāta arī tā saucamā Briseles slimība (Broncho pneumoniae cont.), tā kā slimnieku materiāls bija diezgan plašs. 1921. g. sākumā uz vienošanās pamata darbību pārnesa uz armijas veterināro lazareti Pērnavas ielā 19. Jūnijā 1921. g. armijas veterināro lazareti pilnīgi nodod fakultātes rīcībā, pēc kam fakultātes klinika sāk veikt pastāvīgu saimniecību. Iesniedz papildu budžetu klinikas saimnieciskiem izdevumiem un personālam, kurš sastāv no 22 darbiniekiem. Telpas neērtas un nav nemaz piemērotas klinikas vajadzībām, jo ir parasti kazarmju stalli. 1922. gadā armijas ēku un būvju valde saskaņā ar līgumu starp fakultāti un kara resoru taisa piebūvi operācijas telpām un izdara citus visnepieciešamākos remontus un pārbūves, sakarā ar ko mācības darbs klinikā jau var sākt labāki attīstīties. Par 1921./22. budžeta gadu fakultātes klinika saņem no kara resora par armijas zirgu ārstēšanu saskaņā ar līgumu paušalsummu 14.937 lati, kuŗa ieplūst valsts kasē. No privātām personām kustoņi ienāk vēl tikai ambulancē, stacionārā klinikā tos pieņem maz, jo telpas aizņemtas no kara resora zirgiem. Vēlāki armijas zirgu paliek arvien mazāk, tad arī sāk ieplūst privātie zirgi un citi mājkustoņi vairāk. Telpu ziņā stipri neapmierinātas vēl bija iekšējo slimību un mazo mājkustoņu nodaļas, trūkst telpu ambulancēm. Papildu budžeta kārtībā izdabū summas piebūvei, kuŗu uzceļ 1923. gadā. Ari izolācijas stallim atvēl kreditu un to uzceļ ar 2 nodaļām — 5 zirgiem 1924. g. vasarā. Kā jau aizrādīts, iesāka klinika pastāvīgi darboties ar kara resoram piederīgo iekārtu. Pēc tam katru gadu ar budžeta līdzekļiem ir iegādāts nepieciešamais inventārs, instrumenti un aparāti. 1924./25. budžeta gadā tiek izstrādātas un pieņemtas klinikas instrukcijas, saskaņā ar kuŗu lielākā daļa klinikas ienākumu nāk par labu viņas vajadzībām. Ar to ir dota iespēja iegādāties arī nepieciešamus dārgākus aparātus un instrumentus.

Klinikas inventāra un mācības līdzekļu vērtība uz 1. septembri 1924. gadu ir Ls 12.917.

Pie klinikas pastāv arī aptieka klinikas iekšējām vajadzībām. Aptieka bagātīgi apgādāta ar medikamentiem, iegādāta arī solida aptiekas iekārta. Aptiekas inventāra un medikamentu vērtība ir Ls. 12.210.

Klinikai ir arī sava laboratorija ķīmiskām un mikroskopiskām asins, urina, ekskrementu u. t. t. izmeklēšanām. Šī laboratorija vēl tiek papildināta.

Kā attīstījusies klinikas darbība, to redzam no sekošiem skaitļu datiem:

No 1921. g. 2. marta līdz 1924. g. 1. jūlijam klinikā ārstēti:

Kustotņu šķira	No 2. marta 1921. g. līdz 1. jūl. 1922. g.				No 1. jūlija 1922. g. līdz 1. jūl. 1923. g.				No 1. jūlija 1923. g. līdz 1. jūl. 1924. g.				Pavisam kopā
	Ambulātoriski	Stacionāri	Polikliniski	Kopā	Ambulātoriski	Stacionāri	Polikliniski	Kopā	Ambulātoriski	Stacionāri	Polikliniski	Kopā	Pavisam kopā
Zirgi	771	562	6	1339	1450	538	12	2001	2577	707	43	3327	6667
Liellopi	20	3	15	38	42	3	23	68	90	4	50	144	250
Suņi	59	1	—	60	324	70	2	396	584	175	—	759	1215
Citi mājlopi	21	—	—	21	120	3	6	129	336	27	11	374	524
Putni	1	—	—	1	4	2	—	6	31	1	—	32	39
Kopā	872	566	21	1459	1940	617	43	2600	3618	914	104	4636	8695
Atkārtotumi	258				552				798				1608

No 1921. g. 2. marta līdz 1924. g. 1. jūlijam klinikā izdarītas operācijas:

No 1921. g. 2. marta līdz 1922. g. 1. jūl.	No 1922. g. 1. jūlija līdz 1923. g. 1. jūl.	No 1923. g. 1. jūlija līdz 1924. g. 1. jūl.	Pavisam kopā
275	670	1205	2150

Klinikas ienākumi.

No 1921. g. 1. jūnija līdz 1922. g. 1. apr.	No 1922. g. 1. aprīļa līdz 1923. g. 1. apr.	No 1923. g. 1. aprīļa līdz 1924. g. 1. apr.	No 1923. g. 1. aprīļa līdz 1924. g. 1. sept.	Kopā
Ls 16817.61	Ls 12778.83	Ls 17532.79	Ls 9553.81	Ls 56683.04

Fakultātes bibliotēkā atrodas 780 numurētu vietu, pa lielākai daļai rokas grāmatas un žurnāli — vērtība apm. Ls. 4165.

Fakultātes sāpīgie jautājumi ir dažu mācības spēku trūkums un telpu jautājums. Pārņemot armijas veterināro lazareti, kuŗa ievietota pilsētā piederošās kazarmu telpās, fakultāte bija pārliecināta, ka šīs telpas būs tikai pagaidu lietošanā, bet, uzlabojoties valsts saimnieciskai dzīvei, pamazām jāsāk izbūvēt jaunas, klinikas vajadzībām piemērotas telpas. Izvedot dažas piebūves un remontus klinikas acumirkli var darboties kaut cik apmierinoši. Turpretim visgrūtāki telpu trūkums ir sajūtams patoloģijas anatomijas, normālās anatomijas un zoohiģiainas katedrām. Ievērojot šo, fakultātē pastāv doma atrast pilsētā zemes gabalu, kur pakāpeniski varētu izbūvēt visas fakultātes ēkas. Kā pirmie paredzēti būvēt patologo-anatomijas un hiģiainiskais institūti — vienā ēkā. Šai būvei plānu jau uzmeta un budžetu Ls. 120.000 apm. iesniedza 1924./25. budžeta gadā, bet nelabvēlīgo finansiēlo apstākļu dēļ uzņemtā summa strīpota. Šī summa uzņemta atkal 1925./26. gada budžetā. Ievērojot abu minēto institūtu nozīmi un vajadzību ne tikai fakultātei, bet visai valstij, jācer, ka valdība līdzekļus būvei neliegs.

8. Mācības kultuves pārskats.

Līdz ar nodarbošanos iesākšanu kuŗa veterinārā lazaretē hipoloģijas katedras docents pārņēma arī lazaretē kultuves vadīšanu. Še tika apkalti visi Rīgas garnizona zirgi — materiāls bija plašs, bet maz pamācošs — apkalt nācās galvenām kārtām normālus nagus. Līdz ar armijas veterināras lazaretē pārņemšanu fakultātes tiešā zināšanā, pārņēma arī kultuvi. Bez armijas zirgiem sāka pievest arī privātus zirgus, galvenām kārtām tādus, kuŗiem vajadzīga speciāla apkalšana. Ar 1922. g. 1. jūniju izbeidzās līgums ar kuŗa resoru par garnizona zirgu apkalšanu, palika kultuves apkalšanā tikai klinikā ievietotie slimie garnizona zirgi. Privātos zirgus apkalšanai pieved, kā tas redzams no apakšā pievestās tabeles, arvienu vairāk. Mācības kultuve apgādāta ļoti trūcīgi. Bez studējošo apmācības kultuvē instruēti pareizā zirgu apkalšanā arī virsnieku kursu kursanti, kādu laiku arī kadeti, bez tam noturēti uz lauksaimniecības departamenta ierosinājuma kursi pareizā zirgu apkalšanā praktiskiem kalējiem.

No 1921. g. 1. jūnija līdz 1922. g. 31. martam apkalti 2577 armijas zirgi, 129 privāti zirgi; ieņemts Ls 69.20 (par priv. zirgiem). No 1922. g. 1. aprīļa līdz 1923. g. 31. martam 536 armijas zirgi, 432 privāti zirgi; ieņemts Ls 2466.32. No 1923. g. 1. aprīļa līdz 1924. g. 31. martam apkalti 86 armijas zirgi, 727 privāti zirgi; ieņemts Ls 2574.50. No 1924. g. 1. aprīļa līdz 1924. g. 1. septembrim apkalti 26 armijas zirgi, 400 privāti zirgi; ieņemts Ls 1355.34.

H. Matēmatikas un dabas zinātņu fakultāte.

1. Matēmatikas un dabas zinātņu fakultāte ir viena no jaunajām Latvijas Universitātes fakultātēm.

Centieni, kuri iezvanīja tautas atmodas laikmetu un ar brīvības cīņām noveda pie Latvijas neatkarības, ir bijuši galvenokārt humanitāro zinātņu ideju iedvesmoti un apgaroti. Dabas zinātniskajā pētīšanas laukā mēs esam palikuši drusku atpakaļ, esam par vienu paaudzi, varētu teikt, jaunāki. Tāds virziens ir atzīmēts ne tikai pie mums: „papriekšu tauta, tad daba“. Tāds stāvoklis nevarēja ilgāki turpināties.

Latviešu tauta pēc savas būtības ir smalka dabas novērotāja un dziļa dabas parādību pazinēja, kā to neskaitāmos variantos rāda latvju dainas. Savā 700 gadus ilgajā klaušu naktī tauta pie dzimtenes dabas krūts ir smēlusi apmierinājumu, paļāvību uz saviem spēkiem un ticību labākai nākotnei.

Jau pirmie tautas darbinieki izprata dabas zinātņu lielo nozīmi. Bet aizņemti ar tautas gara mantu cildināšanu, nodevušies akūtai oikonomiskajai cīņai un neatliekamām kulturāliem, sociāliem problēmiem, viņi nevarēja dabas pētīšanas darbam atlicināt pietiekoši laika. Ari pati dzimtenes zeme vēl atradās svešu varu rokās.

Pa to laiku zinātnē bij vērojama strauja dabas zinātnisko disciplīnu attīstība, un ne viens vien latvietis bij izvēlējis šīs disciplīnas savām studijām. Spilgti izcēlās matēmatikas un dabas zinātņu lielā nozīme arī tautas un jaunatnes vispārējā izglītībā. Var sacīt, ka latvju labāko censonu galvās matēmatikas un dabas zinātņu fakultāte tapa par tādu pat skaistu sapņu tēlu, kāda bij pati Latvijas Augstskolas ideja. Šī doma izpaudās ar neatturamu spēku visos legālos un nelegālos latvju izglītības kongresos un sapulcēs.

Tā arī bēgļu laikmetā svarīgajā latviešu skolotāju kongresā 1917. gada jūnijā Tērbatā pieņemtā rezolūcija saka, ka Latvijas Augstskolā jābūt arī fizikas-matēmatikas fakultātei ar ģeografijas nodaļu.

Šīs idejas realizēšanai pie Latvijas Augstskolas ir likuši pamatus pirmie augstskolas darbinieki un organizācijas komiteja. Šo pašu ideju tagad nes tālāk pati matēmatikas un dabas zinātņu fakultāte.

Fakultates attīstība iet lēniem, bet drošiem soļiem uz priekšu. Piecu gadu pastāvēšanas laikā ir bijis jāpārvar daudz šķēršļu, kuri ir tādi paši, kā citās fakultātēs, tikai jaunajai matēmatikas un dabas zinātņu fakultātei sagādājuši vēl vairāk grūtību, tie ir vispirmā kārtā: līdzekļu un telpu trūkums.

Tagadējo nepilnību novēršanai fakultāte ir izstrādājusi darbības plāna projektu nākošajiem 5—10 valsts saimnieciskajiem gadiem, kurā par galvenākiem punktiem būtu atzīmējami: matēmatikas zinātņu nodaļai: fizikas institūta celšana Rīgā un centrālās observātorijas celšana Ogrē; dabas zinātņu nodaļai: botaniskais dārzs un mūzējs, kā arī zooloģiskie mūzēji. Tālākai fakultātes nostiprināšanai ir ļoti vēlama kaut pakāpeniska minēto projektu izpildīšana.

2. Vispārējs pārskats par fakultātes izveidošanos un darbību.

1919. gada augusta beigās nodibinās mag. math. E. Lejnieka vadībā projektējamās matēmatikas un dabas zinātņu fakultātes subkomisija. Tā paša gada 16. septembrī par matēmatikas un dabas zinātņu fakultātes pagaidu dekānu izvēlēja magd. E. Lejnieku. 19. septembrī izvēlēja šās fakultātes pirmo k o d o l u — prof. A. Mēderu, Dr. K. Kasparsonu, doc. O. Trebū un doc. Fr. Gulbi.

Iesākdama savu zinātniski-pedagoģisko darbību pirmajā mācības gadā ar nelielu mācības spēku personāla sastāvu no 2 profesoriem, 4 docentiem, 2 lektoriem, 2 asistentiem un dažiem papildu mācības spēkiem un 114 studējošiem, fakultāte 5 gadu pastāvēšanas laikā ir pakāpeniski augusi un papildinājusies, tā kā 1924. gada pavasara sēmeštra beigās mācības spēku personāls sastādījās no 5 profesoriem, 6 docentiem, 2 ārštata un privātdocentiem un 11 asistentiem, neieskaitot subasistentus un papildu spēkus, un studējošo skaits aizsniedza 456: 196 matēmatikas zinātņu nodaļā un 260 dabas zinātņu nodaļā.

No mācības spēkiem ar nāvi fakultāte ir zaudējusi 1923. g. 28. aprīlī mirušo privātdocentu mag. math. P. Kadiķi, kurš 1922. g. abos sēmeštros un 1923. g. pavasara sēmeštrī lasīja matēmatikāiem lekcijas par rēķinaparātiem. No pārējiem mācības spēkiem zoologs prof. Gv. Šneiders 1921. g. 1. jānvārī atstāja dienestu pie Latvijas Universitātes, sekodams aicinājumam uz Tērbatas (Tartu) Universitāti Igaunijā. Lektori: minerālogs J. Priede un matēmatikāis A. Šteins atstājuši darbu fakultātē uz pašu vēlēšanos — pirmais 1920. g. 20. augustā, otrais 1921. g. 1. jūlijā.

Lai noapaļotu fakultātes apņemamo disciplīnu sastāvu un piepildītu jūtāmākos robus mācības spēku sastāvā, fakultāte 1924. g. pavasara sēmeštrī nolēma izsludināt 2 konkursus: 1) teorētiskās astronomijas un teorētiskās mēchanikas un 2) ģeoloģijas un palaiontoģijas katedru aizvietošanai.

Mācības spēku sastāvs 1919./20. un nākošos gados, kā arī sastāva pārmaiņas redzamas no sekojošās tabulas:

	1919. g.	1920. g.	1921. g.	1922. g.	1923. g.	1924. g.
a) darbojas fakultātē:						
1. Ļebedjinsks Naums		1./VII docents	15./X profesors			
2. Lejnieks Edgārs	16./IX docents	17./V profesors				
3. Mēders Alfrēds	22./IX profesors					
4. Meijeris Rudolfs	1./XI docents	19./V profesors				
5. Strands Embriks				15./X prof.		
6. Gulbis Fricis	22./IX do- centa v. i.	4./II docents				
7. Liberts Arnolds			1./VII doc.			
8. Malta Nikolājs	1./X lekt.	4./II doc.				
9. Putniņš Reinholds		1./VII doc.				
10. Trebūs Oktāvs	22./IX do- centa v. i.	4./II docents				
11. Žagars Alfrēds		1./XI lekt.			1./I doc.	
12. Treijs Fridrihs	1./X asistents		5./X vec. asistents		1./VII ār- štata doc.	
13. Ābele Karlis		1./I sub- asist. v. i.	3./VI sub- asistents	1./I jaun. asistents		1./IV asist. 21./X priv. docents
14. Āboliņš Leons		11./IX subas. v. i.	3./VI sub- asistents	1./I jaun. asistents	12./XII priv. doc.	1./IV asistents
15. Tilmane Marija		1./XI asistente		1./I vec. asistente		11./IX priv. doc.
16. Baumanis Ģeorgs					1./III jaun. asistents	1./IV asistents
17. Bumbieris Andrējs		4./II asist.				
18. Galenieks Pauls			15./X asistents			
19. Gēliņš Edvards	1./X asist.			1./I vec. asistents		
20. Putniņa Tajisa		1./X asist.				
21. Tranzējs Nikolājs		23./IV asistents			1./VII vec. asistents	
22. Zāmelis Aleksandrs		1./I sub- asist. v. i.	3./VI sub- asistents	1./I jaun. asistents		1./IV asistents
b) ir darbojušies fak-tē:						
1. Šneiders Guido	15./XII profesors		1./I atsv. uz paša l.			
2. Kadiķis Pēteris				1./I priv. docents	28./IV miris	
3. Priede Jānis	1./X lektors	20./VIII atsv. uz p. lūg.				
4. Šteins Augusts		24./I lektors	līdz 1./VII			

Dekāna amatu izpildījuši: 1919./20.—1922./23. māc. gados prof. E. Lejnīeks, 1923./24. māc. g. — doc. Malta; sekretāra amatu: 1920./21. m. g. doc. R. Putniņš, 1921./22. — 1922./23. m. g. — doc. N. Malta, 1923./24. māc. g. — doc. R. Putniņš.

Matēmatikas un dabas zinātņu fakultāte sastādās no divām nodaļām: 1) matēmatikas zinātņu nodaļas un 2) dabas zinātņu nodaļas. Matēmatikas zinātņu nodaļā ietilpst šādas galvenās priekšmetu grupas: a) matēmatika, b) fizika, c) astronomija un d) fiziskā ģeografija un meteoroloģija; dabas zinātņu nodaļā ir grupas: a) sistēmatiskā botanika, b) augu fizioloģija, c) sistēmatiskā zooloģija un d) salīdzināmā anatomija un eksperimentālā zooloģija. Fakultātes sastāvā ir darbojušās šādas katedras un iestādes: tīrās matēmatikas 2 katedras, eksperimentālās un teorētiskās fizikas katedra ar vispārējo un speciālo fizikas laboratorijām un mēchanisko darbnīcu, praktiskās astronomijas katedra ar astronomisko kabinetu un observatoriju, fiziskās ģeografijas un ģeonomijas katedra ar fiziskās ģeografijas un ģeonomijas institūtu, meteoroloģijas un klimatoloģijas katedra ar meteoroloģisko institūtu un observatoriju, sistēmatiskā botanikas katedra ar laboratoriju un botanisko dārzu, augu fizioloģijas katedra ar laboratoriju, sistēmatiskā zooloģijas katedra ar institūtu un mūzēju, salīdzināmās anatomijas un eksperimentālās zooloģijas katedra ar institūtu. — Ķīmijas disciplīnas, kuŗas citās universitātēs parasti sastāda pāreju no matēmatikas zinātņu nodaļas uz dabas zinātņu nodaļu un saista tā sauktās eksaktās zinātnes ar bioloģiskajām zinātnēm, ir reprezentētās atsevišķā ķīmijas fakultātē. Tāpat ķīmijas fakultātē atrodas arī minerāloģijas un kristallografijas katedra līdz ar dinamisko ģeoloģiju, kuŗu ir nodomāts turpmāk pievienot matēmatikas un dabas zinātņu fakultātei. — Līdzīgā stāvoklī ir atradusies ģeografija plašā nozīmē, no kuŗas atsevišķas nodaļas ir lasītas citās fakultātēs: oikonomiskā ģeografija — tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē, Latvijas oikonomiskā ģeografija — lauksaimniecības fakultātē, Latvijas ģeografija, ģeografijas metodika, vēsturiskā ģeografija un kartografija, Strabona ģeografija — filoloģijas un filozofijas fakultātē.

No 1919. g. līdz 1924. g. nolasīti matēmatikas un dabas zinātņu fakultātē sekoši kursi:

Prof. E. Lejnīeks: Analitiskā ģeometrija, tēlojošā ģeometrija, determinantu teorija, vispārējo nolīdzinājumu teorija, diferenciālnolīdzinājumu teorija un variāciju rēķinu elementi, skaitļu teorija, algebraisko nolīdzinājumu atrisināšana, ievads grupu teorijā, integrālrēķini.

Prof. N. Lebedjinskis: Mugurkaulaino embrioloģija, bezmugurkaulaino embrioloģija, mugurkaulaino bioloģija, reģenerācija un transplantācija, dzimumu dimorfisms, augu izcelšanās un darvinisms, vispārējā un bezmugurkaulaino zooloģija.

Prof. A. Mēders: Ievads analizē un diferenciālrēķini, funkciju teorija ar eliptisko funkciju teoriju, diferenciālģeometrija, varbūtības teorija, ievads augstākajā matēmatikā.

Prof. R. Meijeris: Meteoroloģija (matēmatikiem), meteoroloģija (inženieriem, lauksaimniekiem, mežkopjiem), atmosfairas dinamika, meteoroloģijas akūstika un optika, klimatoloģija, sinoptika, atmosfairas ēlektrība.

Prof. E. Strands: Zooloģija, izvēlētas nodaļas no vispārējās zooloģijas, vispārējā un bezmugurkaulaino zooloģija.

Prof. G. Šneiders: Vispārējā zooloģija.

Doc. Fr. Gulbis: Ēlektrība gazēs; izraudzītas nodaļas optikā, ēlektromagnetiskā lauka teorija, ēlektronu teorija, augstākā optika.

Doc. A. Liberts: Termodinamika, kinētiskā gažu teorija, relātivitāte, radioaktivitāte, statistiskā mehanika.

Doc. N. Malta: Augu morfoloģija, ziedaugu sistēmatika, sporaugu sistēmatika, augu ģeografija, vispārējā botanika.

Doc. R. Putniņš: Fiziskā ģeografija, jūras hidroloģija, seismo-
loģija, zemes magnētisms.

Doc. O. Trebūšs: Augu fizioloģija, augu anatomija.

Doc. A. Žagars: Ievads astronomijā, sfairiskā trigonometrija, praktiskā astronomija.

Āršt. doc. Fr. Treijs: Ēlektrodinamika, ēlektriskās mērīšanas metodes.

Prīv. doc. L. Āboliņš: Zooloģija (lauksaimniekiem), ievads zoomikrotehnikā, ādas chromatiskās funkcijas.

Prīv. doc. P. Kadiķis: Rēķināšanas mašinas.

Lekt. J. Priede: Kristallografija, minerāloģija.

Lekt. A. Šteins: Ievads vektoranalizē.

Kā paskaidrojumi pie praktiskajiem darbiem nolasīti sekojoši kursi:

Aisist. P. Galeniekss: Purvu botanika.

Asist. E. Gēliņš: Saules fizika un radiacija.

Asist. N. Tranzējs: Ornitoloģija un mammālioloģija.

Asist. A. Zāmelis: Augu sistēmatikas metodes.

3. Fakultātes studējošo skaits.

Vispārējais studējošo skaits ik katra mācības gada beigās fakultātē ir bijis šāds: 1920. g. — 114, 1921. — 204, 1922. — 306, 1923. — 355, 1924. — 456.

Pievestie skaitļi uzrāda fakultātes pakāpenisku, noteiktu pieaugšanu ik gadus par 50—100 studentu. Šis pieaugums, cik paredzams, tālāk neies vairs tādā proporcijā, vai varbūt pat apstāsies, kad turpmākajos mācības gados, pēc kursa iziešanas, studenti sāks savas studijas normāli beigt

4. Matēmatikas un dabas zinātņu fakultātes noteikumi mācības gaitai, pārbaudījumiem un I akadēmiskā grada iegūšanai.

a) Mācības gaita.

1. Matēmatikas un dabas zinātņu fakultātes mācības gaita sadalīta 4 gados jeb 8 sēmēstros, bet studiju maksimālais ilgums var būt 6 gadi jeb 12 sēmēstri līdz valsts eksāmeniem un 3 gadi valsts eksāmeniem un kandidāta darbam kopā, t. i. pavisam 9 gadi jeb 18 sēmēstri.

2. Fakultāte pieturās pie priekšmetu sistēmas, atstājot studentiem brīvību izvēlēties, kādā kārtībā tie grib iziet mācības plānos paredzētos priekšmetus.

Piezīme: Studiju sekmīgai veikšanai ieteicams priekšmetus klausīties zināmā, ar viņu dabisko savstarpējo sakaru, noteiktā kārtībā.

3. Tiesību apmeklēt priekšlasījumus un piedalīties praktiskos darbos studenti iegūst pierakstoties pie lekciju sarakstā atzīmētiem priekšmetiem. Lekciju un praktisko darbu sarakstu sastāda un apstiprina fakultāte iepriekš, katra sēmēstra sākumā.

Piezīme: Tiesību pierakstīties pie matēmatikas un dabas zinātņu fakultātes priekšmetiem bauda arī citu fakultāšu studenti, ja attiecīgais mācības spēks dod savu piekrišanu.

4. Studiju priekšmeti sadalīti iepriekšējos, kas jānobeidz pirms gala eksāmena, un galvenos, kuŗos jāiztur pārbaudījums studijas beidzot gala eksāmenā.

b) Pārbaudījumi.

5. Studenta zināšanas studiju priekšmetos pārbauda pa viņa studijas laiku tā saucamos kursa vai gada priekšmetos un pēc tam — ne agrāk kā pēc astoņiem sēmēstriem — gala pārbaudījumos.

6. Kārtēja pierakstīšanās uz studiju priekšmetiem un viņu noklausīšanās dod studentam tiesību pēc kursa beigām pieteikties pie pārbaudījumiem noklausītos priekšmetos.

7. Pārbaudījumus izdara attiecīgā priekšmeta pasniedzējs. Pārbaudījuma laiku noteic eksāminātors. Pirms pārbaudījuma studentam jāpieteicas pie eksāminātorā.

8. Sekmīgi izturētos pārbaudījumus atzīmē studiju grāmatiņā ar vārdiem „sekmīgi“ vai „loti sekmīgi“ un eksāminātorā parakstu, atzīmējot pie tam pārbaudījuma laiku. Ja students pārbaudījumu neiztur, tad eksāminātoram ir tiesība to atzīmēt lekciju grāmatiņā ar vārdu „nesekmīgi“.

9. Ja students neiztur pārbaudījumus gada priekšmetā divas reizes un par to ir atzīmes lekciju grāmatiņā, tad viņš var ar fakultātes atļauju likties pārbaudīties vēl trešo reizi sevišķā no fakultātes izvēlēta

komisijā no 3 mācības spēkiem, kurā attiecīgā priekšmeta pasniedzējs ieiet par eksāminātoru. Lai iegūtu tiesību pārbaudīties vēl trešo reizi, studentam jāiesniedz fakultātei attiecīgs rakstisks lūgums.

10. Ja students šinī trešā gadījumā pārbaudījuma neiztur, tad viņš tiek no fakultātes studentu skaita izslēgts.

11. Neizturētie pārbaudījumi un atteikšanās no pārbaudījuma dod studentam tiesību pārbaudīties tikai nākošā sēmeštrī.

12. Pieteikšanās uz gala pārbaudījumu jāiesniedz rakstiski fakultātes dekānam un lūgumam jāpievieno klāt pierādījumi par to, ka noklausīti un sekmīgi nobeigti visi vajadzīgie priekšmeti un pastrādāti visi, fakultātes mācības plānā paredzētie, praktiskie darbi.

P i e z ī m e: Pierādījumi līdz ar pieteikšanās rakstu jāiesniedz fakultātes dekānam ne vēlāk kā 2 nedēļas pirms noliktās eksāmenu sesijas sākšanās.

13. Pārbaudījumu izdara fakultātes ievēlēta komisija ar dekānu par priekšsēdētāju.

14. Par pārbaudījumiem ved protokolu, kurā rezultātus atzīmē ar „sekmīgi“ un „ļoti sekmīgi“, vai „nesekmīgi“. Protokolu paraksta visi komisijas locekļi.

15. Gala pārbaudījumi sastāv no mutiskiem un rakstiskiem — galvenā priekšmetā. Papriekšu jāiztur rakstiskais pārbaudījums, kuram seko mutiskie.

16. Gala pārbaudījums notiek katra pavasara sēmeštra beigās — termiņā pēc fakultātes lēmuma. Vajadzības gadījumā fakultāte var nolikt papildu sesiju. Pārbaudījumu sesijai sākoties, fakultāte noteic termiņus pārbaudījumiem katrā atsevišķā priekšmetā.

17. Ja eksāminands kādu no pārbaudījumiem neiztur, vai atsakās no kāda pārbaudījuma, vai arī neierodas uz kādu pārbaudījumu, tad gala pārbaudījums skaitās par neizturētu, bet eksāminandam ir tiesība vēl reiz atkārtot pārbaudījumu pilnā apmērā vienā no nākošām sesijām.

18. Ja slimība vai cits kāds iemesls, kurū komisija atzīst par svarīgu, aizkavē eksāminandu ierasties uz pārbaudījumu noteiktā termiņā, tad fakultāte var dot eksāminandam tiesības, ja viņš iesniedz attiecīgu lūgumu, pārbaudīties nākamā sesijā, bet noliktos priekšmetus ieskaita.

19. Personām, kas savas studijas un gala pārbaudījumus nobeigušas sekmīgi, tiek izsniegta attiecīga apliecība.

c) A k a d ē m i s k ā g r a d a i e g ū š a n a.

20. Ja 19. paragrafā minētās personas ne vēlāk kā 3 gadu laikā pēc studiju beigšanas iesniedz rakstu par tematu, kurū viņas izvēlējušas un apstrādājušas saziņā ar kādu no fakultātes obligātorisko priekšmetu pasniedzējiem, un ja fakultāte darbu atzīst par pieņemamu, tad minētās personas iegūst I zinātnisko gradu.

Piezīme: Darbs jānodod fakultātei vismaz vienā eksemplārā, iespiests vai ar mašīnu rakstīts, vai glīti pārrakstīts.

21. Par iegūto gradu universitāte izsniedz attiecīgu diplomu, atzīmējot studiju sekmīgumu un darba vērtību.

d) Ārzemju studentu pārbaudījumi.

22. Bijušiem ārzemju universitāšu studentiem, kas uzņēmi matemātikas un dabas zinātņu fakultātē, var ieskaitīt ārzemju universitātes noklausītos priekšmetus, kā arī šinīs priekšmetos izturētos pārbaudījumus.

5. Matēmatikas un dabas zinātņu doktora grada piešķiršanas kārtība.

1. Pēc Latvijas Universitātes satversmes matemātikas un dabas zinātņu fakultātei ir tiesība piešķirt matemātikas zinātņu un dabas zinātņu doktora gradu.

2. Personas, kuŗas vēlas iegūt minēto gradu, iesniedz fakultātes padomei rakstisku lūgumu, kuŗam pievieno: 1) Diplomu par Latvijas Universitātes matemātikas un dabas zinātņu fakultātes pirmā zinātniskā grada ieguvumu.

Piezīme: Fakultātē var arī pieņemt ārzemju augstskolu diplomus, katrā atsevišķā gadījumā lemjot par to.

2) Disertāciju ar patstāvīga pētījuma raksturu. Disertācija iesniedzama vismaz 3 eksemplāros; viņai jābūt iespiestai vai ar mašīnu rakstītai.

Piezīme: Fakultātei ir tiesība prasīt disertācijas tulkojumu valsts valodā tai gadījumā, ja viņa būtu sarakstīta kādā svešā valodā.

3) Dzīves aprakstu. 4) Kvīti par Universitātes Saimniecības Padomes kasē iemaksātu pārbaudījumu maksu, kuŗas lielumu noteic Universitātes Padome.

3. Pēc iesnieguma saņemšanas fakultātes padome ievēl vienā no nākamām sēdēm 3 pilntiesīgu fakultātes locekļu komisiju disertācijas novērtēšanai.

Piezīme: Fakultātei ir tiesība uzaicināt komisijā citu Latvijas Universitātes fakultāšu locekļus, vai arī ārzemju augstskolu mācības spēkus, kā arī ievākt rakstiskas atsauksmes par disertāciju no ārzemju augstskolu mācības spēkiem.

4. Ievēlētai komisijai pusgada laikā jāiesniedz fakultātei rakstisks ziņojums par novērtējamo disertāciju. Disertācijai līdz ar atsauksmēm jābūt vismaz vienu mēnesi pieejamai visiem fakultātes locekļiem. Pēc tam vienā no tuvākām sēdēm fakultāte galīgi izšķir jautājumu par disertācijas pieņemšanu un pieņemšanas gadījumā nosaka pārbaudīšanas laiku.

5. Pārbaudījumi doktora grada iegūšanai notiek pilnā fakultātes padomes sēdē pēc fakultātes izstrādātas un Dekānu Padomes pieņemtas programmas. Pārbaudījumi jāiztur viena gada laikā.

6. Disertācijas aizstāvēšana notiek publiski.

7. Tieši pēc disertācijas aizstāvēšanas fakultātes padome lemj par doktora grada piešķiršanu un paziņo savu lēmumu.

8. Ja fakultātes padome disertāciju nav pieņēmusi vai disertācijas aizstāvēšana nav notikusi sekmīgi, tad jaunu disertāciju var iesniegt ne agrāk kā pēc viena gada. Ja pārbaudījums mutes vārdiem nav bijis sekmīgs, tad doktorands var stāties pie tā atkal ne agrāk kā pēc viena gada.

6. Eksāmenu programmas matemātikas zinātņu un dabas zinātņu doktora grada iegūšanai.

a) Doktora eksāmenu programma matemātikā.

I Aritmētika un algebra: 1) skaitļu teorija; 2) nolīdzinājumu teorija; 3) grupas; 4) invarianti.

II Analīze: 1) funkciju teorija; 2) diferenciālvienādojumi; 3) integrālvienādojumi; 4) variāciju rēķini.

III Ģeometrija: 1) diferenciālģeometrija; 2) projektīvā ģeometrija; 3) Neeuklīda ģeometrija; 4) algebraiskās līkās līnijas un virsmas.

IV Mēchanika: 1) cietu ķermeņu dinamika; 2) hidrodinamika; 3) potenciāla teorija; 4) mēchanikas diferenciālvienādojumi.

Doktorands izvēlas no pievestām 4 grupām 2 grupas par savām galvenām disciplīnām, un 1 grupu par blakus disciplīnu, un ņem no katras no šīm grupām 1—2 priekšmetus, kā to noteic fakultāte. Ar fakultātes piekrišanu eksāminands var izvēlēties arī citādus priekšmetus.

b) Doktora eksāmenu programma fizikā.

I Teorētiskā un eksperimentālā fizika: 1) eksperimentālā fizika, aparātūra; 2) klasiskā mēchanika; 3) relatīvitāte; 4) statistiskā mēchanika un termodinamika; 5) elektromagnētiskā lauka teorija, teorētiskā optika; 6) elektronu teorija, atombūve.

II Palīga priekšmeti: 1) diferenciālvienādojumu teorija; 2) ķīmija.

Doktoranda eksāmenu skaitā ietilpst: disertācijas priekšmets, viens fakultātes uzdots priekšmets no I grupas un 2 priekšmeti pēc paša izvēles. Starp priekšmetiem obligātoriski jābūt I grupas 5. vai 6. priekšmetam.

c) Doktora eksāmenu programma astronomijā.

I Praktiskā astronomija: 1) praktiskā astronomija; 2) instrumentu un ācība; 3) sfairiskā astronomija.

II Teorētiskā astronomija: 1) teorētiskā astronomija un debess mēchanika; 2) sfairiskā astronomija.

III Astrofizika: 1) astrofizika; 2) fotografija ar fotoķīmiju un astrofizisko instrumentu mācību.

IV Palīga priekšmeti: 1) matēmatika; 2) ģeodaizija; 2) fizika; 4) ķīmija; 5) meteoroloģija; 6) ģeofizika.

Pirmajās 3 grupās ar 1 apzīmētais priekšmets ir galvenais un pārējie ir blakus priekšmeti. Doktorandam jāeksāminējas visos priekšmetos vienā no pirmajām 3 grupām, skatoties pēc disertācijas temata, un bez tam vienā priekšmetā, pēc izvēles, no IV grupas. Pie II un III grupas eksāmeniem jāņem vēl viens priekšmets no citas astronomiskas nozares pēc eksāminanda izvēles.

d) Doktora eksāmenu programma fiziskajā ģeografijā un meteoroloģijā.

I Fiziskā ģeografija un ģeonomija: 1) Gravitācija, zemes figūra, paisums un bēgums; 2) Matēmatiskā ģeografija, zemes uzņemšana, kartogrāfija; 3) Zemes magnētisms; 4) Seismoloģija; 5) Orografija un morfoloģija; 6) Hidroloģija.

II Meteoroloģija un klimatoloģija: 1) Dinamiskā meteoroloģija; 2) Meteoroloģiskā optika un akustika; 3) Atmosfairas ēlektriba; 4) Praktiskā meteoroloģija; 5) Klimatoloģija.

III Palīga priekšmeti: 1) Mēchanika; 2) Termodinamika; 3) Astrofizika; 4) Praktiskā astronomija un ģeodaizija; 5) Dinamiskā ģeoloģija; 6) Lauksaimniecības meteoroloģija; 7) Ģeografijas vēsture.

Doktorands izvēlas, raugoties pēc viņa disertācijas, no savas galvenās grupas 2 priekšmetus, no otras galvenās grupas 1 priekšmetu un no palīga grupas 1 priekšmetu.

e) Doktora eksāmenu programma augu morfoloģijā un augu sistēmatikā.

I Galvenie priekšmeti: 1) Augu morfoloģija; 2) Ziedaugu sistēmatika; 3) Sporaugu sistēmatika; 4) Augu ģeografija; 5) Augu bioloģija; 6) Eksperimentālā morfoloģija, evolūcijas teorija.

II Blakus priekšmeti: 1) Augu fizioloģija; 2) Augu anatomija; 3) Citoloģija; 4) Iedzimtības mācība.

III Palīga priekšmeti: 1) Ģeoloģija; 2) Palaiontoloģija; 3) Sistēmatiskā zooloģija; 4) Fiziskā ģeografija.

Doktorandu eksāminē visos I grupas priekšmetos, 1. priekšmetā, pēc viņa izvēles, no II grupas un 1. priekšmetā, pēc izvēles, no palīga priekšmetiem.

f) Doktora eksāmenu programma augu anatomijā un fizioloģijā.

I Galvenie priekšmeti: 1) Augu fizioloģija; 2) Augu anatomija; 3) Citoloģija; 4) Iedzimtības mācībā.

II Blakus priekšmeti: 1) Augu morfoloģija; 2) Ziedaugu sistematika; 3) Sporaugu sistematika; 4) Augu bioloģija; 5) Eksperimentālā morfoloģija; 6) Augu ģeografija.

III Palīga priekšmeti: 1) Matēmatika; 2) Fizika; 3) Organiskā ķīmija; 4) Vispārējā zooloģija.

Doktorandam jāeksāminējas visos I grupas priekšmetos, bez tam, pēc paša izvēles, vienā no II grupas priekšmetiem un vienā no palīga priekšmetiem.

g) Doktoranda eksāmenu programma sistematiskajā zooloģijā.

I Galvenie priekšmeti: 1) Bezmugurkaulainu sistematika, izņemot insektus; 2) Insektu sistematika; 3) Mugurkaulaino sistematika; 4) Zooģeografija ar faunistiku; 5) Zooloģiskā hidrobioloģija ar ekoloģiju.

Katrā nodaļā var aplūkot arī attiecīgā priekšmeta vēsturi.

II Blakus priekšmeti: 1) Salīdzināmā anatomija; 2) Salīdzināmā histoloģija; 3) Mugurkaulaino un bezmugurkaulaino embrioloģija; 4) Reģenerācija un transplantācija; 5) Dzimuma dimorfisms; 6) Iedzimtība; 7) Ēvolūcijas mācība.

III Palīga priekšmeti: 1) Palaiontoģija; 2) Botanika (sistematika vai anatomija ar fizioloģiju); 3) Ģeoloģija; 4) Fiziskā ģeografija; 5) Meteoroloģija.

Doktorandam jāeksāminējas visos I grupas priekšmetos, tālāk pēc paša izvēles vienā vai divos no II grupas priekšmetiem, kā to noteic fakultāte, un, pēc izvēles, vienā no palīga priekšmetiem.

h) Doktora eksāmenu programma salīdzināmā anatomijā un eksperimentālajā zooloģijā.

I Salīdzināmā anatomija: 1) Salīdzināmā anatomija; 2) Salīdzināmā histoloģija; 3) Mugurkaulaino un bezmugurkaulaino embrioloģija.

II Eksperimentālā zooloģija: 1) Reģenerācija un transplantācija; 2) Dzimuma dimorfisms; 3) Iedzimtība; 4) Ēvolūcijas mācība.

III Blakus priekšmeti: 1) Bezmugurkaulaino sistematika, izņemot insektus; 2) Insektu sistematika; 3) Mugurkaulaino sistematika; 4) Zooloģiskā hidrobioloģija ar ekoloģiju; 5) Zooģeografija ar faunistiku.

IV Palīga priekšmeti: 1) Fizika; 2) Ķīmija; 3) Meteoroloģija; 4) Fiziskā ģeografija; 5) Ģeoloģija; 6) Palaiontoģija; 7) Botanika (sistematika vai anatomija ar fizioloģiju); 8) Cilvēka anatomija; 9) Cilvēka fizioloģija.

Doktorandam jāeksāminējas visos viņa disertācijas norādītās galvenās grupās (I vai II) priekšmetos, bez tam, pēc paša izvēles, 1 priekšmetā no otras galvenās grupas, 1 vai 2 priekšmetos no III grupas, kā to noteic fakultāte, un 1 priekšmetā no IV grupas.

Piezīme 1. Pārbaudījumi notiek galvenajos disertācijas priekšmetos pilnīgas rokas grāmatas apmērā, ietverot monografijas un jaunāko literatūru, pārējos galvenajos un blakus priekšmetos — parastās mācības grāmatas apmērā.

Piezīme 2. Izvēlēto eksāmenu galīgu sarakstu apstiprina fakultāte. Jautājumi par apzīmēto priekšmetu apjomu, apvienošanu, sadalīšanu pa nodaļām u. t. t. tiek izlemti vajadzības gadījumā pēc vienošanās ar fakultāti resp. ar eksāminātoru.

7. Matēmatikas un dabas zinātņu fakultātes habilitācijas noteikumi.

I Pie habilitācijas matēmatikas un dabas zinātņu fakultātē var tikt pielaistas personas, kuŗas ir ieguvušas Latvijas Universitātes pirmo zinātnisko gradu un ir publicējušas zinātniskus darbus.

Piezīmes: a) Ja persona ir beigusi ārzemju augstskolu, fakultāte lemj katrā atsevišķā gadījumā par personas pielīdzināšanu Latvijas Universitātes absolventiem attiecībā uz habilitāciju; b) fakultāte var habilitācijas lūgumu noraidīt, ja jau esošais privātdocentūru skaits pie attiecīgās katedras tehniski neatļautu vēl jaunu privātdocentūru radīšanu.

II Habilitandam ir jāiesniedz fakultātei zinātnisks darbs.

Piezīme: No habilitācijas darba iesniegšanas tiek atsvabinātas personas ar Latvijas Universitātes doktora gradu. Personas, kuŗas ir jau habilitējušās pie kādas ārzemju augstskolas, var tikt atsvabinātas no habilitācijas darba iesniegšanas.

III Habilitācijas darbam ir jāapmierina sekošas prasības:

1) darbam jābūt ar patstāvīgu pētījuma raksturu (vēlams būtu, lai darba temats būtu paša autora izvēlēts); 2) darbam ir jāuzrāda vai jaunu pētījumu rezultāti, vai arī jaunu metožu pielietošana.

Piezīme: Darbi ar referējošu vai kritisku raksturu, to starpā arī mācības grāmatas, ja darbos nav oriģinālu autora rezultātu, nevar tikt iesniegti kā habilitācijas darbi.

IV Habilitācijas darbam ir jāpievieno habilitācijas lūgums, kuŗā jāaizrāda, pie kuŗas katedras habilitands vēlas habilitēties, curriculum vitae un 2 temati parauga lekcijām.

V Habilitācijas darba novērtēšanai fakultāte ievēl komisiju, sastāvošu no 3 locekļiem, kuŗai ne vēlāk kā pēc 3 mēnešiem ir jāiesniedz fakultātei rakstiska atsauksme.

VI Ja habilitands jau darbojas pie kādas fakultātes katedras, šīs katedras pārstāvim uz fakultātes vēlēšanos ir jāpaziņo fakultātei rakstiski savi uzskati par habilitanda zinātniskām un paidagoģiskām spējām.

VII Ja fakultāte uz komisijas paziņojuma pamata ir atzinusi darbu par pietiekošu habilitācijai, habilitands vienā no tuvākām fakultātes sēdēm nolasa parauga lekciju uz vienu no habilitanda diviem fakultātei iesniegtiem tematiem. Tematu izvēl dekāns un paziņo habilitandam 15 minutes pirms sēdes sākuma. Pēc nolasītās lekcijas fakultātes padomes locekļi var uzstādīt habilitandam jautājumus, kuri attiecas uz lekcijas tematu. Pēc tam fakultāte izdara vēlēšanas.

VIII Ja fakultāte habilitācijas darbu ir atzinusi par nepietiekošu, habilitandam ir tiesība iesniegt fakultātei jaunu darbu, bet ne agrāk kā pēc viena gada.

IX Ja parauga lekcija ir atzīta par nesekmīgu, habilitands var parauga lekcijas lasīšanu vienreiz atkārtot, iesniedzot fakultātei pēc savas izvēles 2 jaunus tematus.

X Pēc privātdocenta rakstiska paziņojuma par kursiem, kurus viņš vēlētos studentiem lasīt, fakultāte lemj par kursu uzticēšanu privātdocentam. Fakultāte lemj arī par telpām un mācības līdzekļiem, kuri vajadzīgi kursa pasniegšanai un privātdocenta zinātniskai darbībai.

XI Fakultāte var uzdot privātdocentam arī citu obligātorisku vai neobligātorisku kursu lasīšanu.

8. Mācības spēku komandējumi zinātniskā nolūkā uz ārzemēm.

1920. g. rudenī doc. Fr. Gulbis atradās zinātniskā komandējumā.

1921. g. doc. N. Malta no jūlija līdz septembra vidum strādāja botaniskajā mūzejā Dālemā pie Berlīnes; prof. R. Meijeris bij komandēts oktobrī uz Baltijas valšņu hidrografisko konferenci Tallinā.

1922. g. martā doc. R. Putniņš bij komandēts uz Berlīni pieņemt, pārbaudīt un pārvest uz Latviju 2 normālos dzīvsudraba barometrus Valsts Meteoroloģiskā Biroja vajadzībām; asist. K. Ābele strādāja no aprīļa līdz septembrim Marburgas Universitātes botaniskā institūtā; prof. R. Meijeris apmeklēja vasaras brīvlaikā zinātniskā komandējumā Vāciju un Šveici; doc. R. Putniņš bija komandēts pa vasaras brīvlaiku uz Dāniju, Holandi un Vāciju, kur strādāja Starptautiskajā Hidrografiskajā laboratorijā Kopenhagenā, Holandes meteoroloģijas institūtā un Berlīnes jūras mūzejā. Lektors Žagars un asist. Tranzējs vasarā atradās komandējumā Vācijā.

1923. g. asist. K. Ābele strādāja no aprīļa līdz septembrim Marburgas Universitātes botaniskajā institūtā; asist. A. Zāmelis strādāja vasaras brīvlaikā botaniskajā mūzejā Dālemā pie Berlīnes un rudenī apmeklēja zinātniskā nolūkā Viļņu un apkārtni; asist. P. Galenieks bij komandēts pa vasaras brīvlaiku uz Vāciju, Austriju un Šveici, lai iepazītos ar botanisko dārzu iekārtu un organizāciju; asist. M. Tilmane strādāja vasaras brīvlaikā Berlīnes Universitātes augu fizioloģijas institūtā; vec. asist. Dr. phil. N. Tranzējs strādāja vasarā Helgolandes bioloģiskajā stacijā.

1924. g. prof. N. Lebedjinskis bija komandēts jūnijā un jūlijā uz Bāzeli; priv. doc. L. Āboliņš bija vasarā komandēts uz Vīni un Neapoles zooloģisko staciju; doc. A. Žagars bija vasarā zinātniskā komandējumā Helzingforsā; prof. E. Strands atradās zinātniskā komandējumā Norveģijā.

9. Kursu beigušie studenti.

Kā jau jaunai, tikko nodibinātai, fakultātei pirmajos darbības gados nevarēja būt visi četri studentu kursi jeb gadi, bet bija jāiesāk ar zemākiem kursiem, kuri tik pēc pilniem 4, bet — nenormālo apstākļu dēļ — 5 studiju gadiem varēja nonākt līdz akadēmiskajiem gala eksāmeniem.

Pirmajos 3 gados fakultāti beidza tikai tādi studenti, kuri studiju turpināšanai pārnāca no citām augstskolām, vai arī eksterni.

Šinī periodā nolikuši gala eksāmenu matēmatikas zinātņu nodaļā: Kārlis Bergmanis, Pauls Elers un Erichs Svensons; dabas zinātņu nodaļā: Kārlis Ābele, Leons Āboliņš, Marija Liniņa, Aleksandrs Zāmelis, Anna Šķipsna, Žanis Šterns.

Līdz pārskata pēdējā gada beigām bij izturējuši gala eksāmenus vēl šādi fakultātes matēmatikas zinātņu nodaļas studenti: Arveds Lūsis, Elvīra Ozole-Zālīte, Hermanis Valters, kuriem, pēc zinātniska darba iesniegšanas tiek piespriests kandidāta grāds.

10. Kursu beigušo sagatavošana zinātniskam darbam.

Fakultātes dabas zinātņu nodaļas studenti subasistenti Leons Āboliņš, Kārlis Ābele un Aleksandrs Zāmelis pēc kursa beigšanas un dabas zinātņu kandidāta grāda iegūšanas tika tūlīt ievēlēti par jaunākiem asistentiem — pirmais pie salīdzināmās anatomijas un eksperimentālās zooloģijas katedras, otrais pie augu fizioloģijas katedras un trešais pie augu sistēmatikas katedras un sagatavojās uz tālāku zinātnisku darbību. Asistenti L. Āboliņš un K. Ābele ir habilitējušies un ievēlēti par privātdocentiem.

11. Fakultātes pastāvēšanas laikā mācības spēku publicētie zinātniskie darbi.

Prof. N. Lebedjinskis: 1) Eksperimentālās zooloģijas jaunākie ieguvumi. Izglīt. Min. Mēnešraksts, 1921. Nr. 1., lpp. 84—87; 2) Der Unterkiefer der Vögel. Ein Beitrag zur Kenntnis des Einflusses der Aussenwelt auf den Organismus. Latv. Univers. Raksti. 1921. I. lpp. 33; 3) Zur Syndesmologie der Vögel. Anat. Anz. 54, 1921. Nr. 1/2, lpp. 8—15; 4) Sur un tétard de Rana temporaria bicephale C. R. Soc. Biol. 1921. LXXXV, lpp. 2; 5) Sur une nouvelle méthode pour étudier l'autodifférentiation des extrémités chez les Amphibiens. C. R. Soc. Biol. 1922. LXXXVIII, lpp. 3; 6) Über eine Duplicitas anterior von Rana fusca und über die teratogenetische Terminationsperiode der symmetrischen Doppelbildungen der Placentarier. Anat. Anz. 56, 1923. Nr. 11/12, lpp. 257—

266; 7) Die Isopotenz allgemein homologer Körperteile des Metazoenorganismus. Latv. Univers. Raksti, 1924. IX; 8) Entwicklungsmechanische Untersuchungen an Amphibien. I. Eine neue Methode zum Erzielen nervenloser Extremitätentransplantate. Archiv für mikroskop. Anatomie und Entwicklungsmech. 1924. Bd. 102. H. 1/3.

Prof. A. Mēders: Über den sogenannten moralischen Wert einer Vermögensänderung. Latv. Univers. Raksti. 1921. I. lpp.

Prof. R. Meijeris: 1) Latvijas nokrišņi. Satiksmes Min. Vēstnesis. 1920. II., lpp. 824—827; 2) Die Häufigkeit der Niederschläge im Ostbaltischen Gebiet nach Stufenwerten der Niederschlagsmenge. Meteorol. Zeitschrift, 1922. XXXIX. lpp. 181—184; 3) Der tägliche Gang der Niederschläge in Riga. Das Wetter, 1922. XXXIX, lpp. 2; 4) Beobachtungen über das Verhalten der Schneedecke. Das Wetter, 1922. XXXIX, lpp. 4; 5) Bemerkenswerte Regenbogenerscheinungen. Meteor. Zeitschrift, 1922. XXXIX, lpp. 325—326; 6) Über die Beziehungen zwischen Luftdruckdifferenz und Windgeschwindigkeit, Meteorol. Zeitschrift, 1922. XXXIX, lpp. 389—391; 7) Die vom Foucaultschen Pendeln beschriebenen Kurven. Latv. Augstsk. Raksti, 1923. VIII., lpp. 345—367; 8) Eine neue Herleitung des Ausdrucks für die ablenkende Kraft bei der Bewegung eines Körpers auf der rotierenden Erde Latv. Augstsk. Raksti, 1923. VIII., lpp. 368—370; 9) Arbeiten des III. Kongresses der Russ. Association von Physikern in Nischni-Nowgorod vom 17. bis 22. Sept. 1922. Meteorol. Zeitschrift, 1924. XLI, lpp. 88—90; 10) Meteorologische Beobachtungen in Riga und Dünamünde. Korresp. Blatt d. Naturf.-Vereins zu Riga, 1924. LVIII.

Prof. E. Strands: 1) „Lepidopterorum Catalogus“ rediģēšana, partes 27-30, kopā lpp. 379; 2) Lepidarhelidae. l. c. 28, lpp. 1—10, 1923. (Kopā ar Dalla Torre); 3) Heterogynididae. l. c. 28, lpp. 11—14; 4) „Archiv für Naturgeschichte“ rediģēšana. (24 burtnīcas gadā, katra pa 200 lpp., bez izņēmuma zooloģiska satura); 5) „Der Schmetterlingsschieper“ ist ein Fabeltier. (Troppau 1924, lpp. 2.); 6) Uzsaukums lielāka entomoloģiska izdevuma interesēs, kurš iznāks (Stranda apstrādāšanā) vairākos sējumos. Uzsaukums publicēts 25 dažādos zool. žurnālos, 5 dažādās valodās; 7) Über die larvenfangende Vespenn. Internat. Entomologische Zeitschrift, 1924, 18, lpp. 104.

Doc. N. Maltā: 1) Ekskursiju atmiņas. Izglīt. Min. Mēnešraksts, 1921. Nr. 1, lpp. 50—60; 2) Okologische und floristische Studien über Granitblockmoose in Lettland. Latv. Univers. Raksti, 1921. lpp. 108—124; 3) Versuche über die Widerstandsfähigkeit der Moose gegen Austrocknung. Latv. Univers. Raksti, 1921. I. lpp. 125—129; 4) Über die Lebensdauer der Laubmoossporen. Latv. Univers. Raksti 1922, IV., lpp. 235—246; 5) Über die vegetative Vermehrung einiger Laubmoose. Latv. Univ. Raksti, 1923. VII, lpp. 319—325; 6) Studien über die Laubmoosgattung Zygodon. Latv. Univ. Raksti. 1922, II, lpp. 97—102; 1923. V, lpp.

187—192; 1923., VI., lpp. 273—285; 1924, IX, lpp. 111—153; 1924., X, lpp. 303—335.

Doc. R. Putniņš: Vladivostoka—Rīga. Ceļa piezīmes. Balt. Vēstn. 1920. g. Nr.Nr. 133—159; 2) Par Latvijas ģeofizisko pētīšanu. Latv. Vēstn. pielik. 1920., Nr. 40; 3) Augsto gaisa slāņu starptautiska pētīšana. Latv. Vēstn. pielik. 1920., Nr. 297; 4) Aizmirstā Latgale — sakarā ar jauniem dzelzsceļiem. Latv. Vēstn. pielik. 1923., Nr. 217, un vairāki īsāki populāri zinātniski raksti vietējos laikrakstos.

Doc. O. Trebūšs: 1) Spontane Fremdbestäubung bei der Erbse. Zeitschrift f. Pflanzenzüchtung. Bd. 9. lpp. 378—380.

Ārst. doc. Fr. Treijs: 1) Die Bedeutung des elektrischen Windes für den Induktionsfunken. Phys. Zeitschrift, 1921, 22, lpp. 406; 2) Anwendung von Korrelationsberechnungen in der Aerologie. Latv. Univers. Raksti, 1921, 1, lpp. 63; 3) Über Büschellichtschlieren. Phys. Zeitschrift, 1922, 23, lpp. 193; 4) Nīls Bōrs. Izglīt. Min. Mēnešraksts, 1923., lpp. 520; 5) Par lodes zibeni. Izglīt. Min. Mēnešraksts, 1924., lpp. 159.

Prīv. doc. K. Ābele: 1) Entwicklungsgeschichtliche Untersuchungen über die Piperaceen etc. Latv. Univers. Raksti, 1923., VIII, lpp. 371—398; 2) Untersuchungen an Makrogametophyten Peperomia. Bot. Archiv.

Prīv. doc. L. Āboliņš: 1) Beeinflussung des Fischfarbwechsels durch Chemikalien. I Infundin- und Adrenalwirkung auf die Melano- und Xantophoren der Elritze (*Phoxinus laevis* Ag.). Sitzungsber. der Ak. der Wissensch. in Wien. 1924., Nr. 20 lpp. 2; II. Annahme männlicher Erythrophorenfärbung durch das infundinisierte Weibchen der Elritze. Sitzungsber. der Ak. der Wissensch. in Wien, 1924., Nr. 20 lpp. 2) Dzīvnieku ķermeņa krāsas problems. Daba 1924. Nr. 2, lpp. 7—13.

Prīv. doc. M. Tīlmanis: 1) Über den Einfluss des Lichtes verschiedener Wellenlänge auf die Transpiration der Pflanzen. Flora, 1923.

Vec. asist. N. Tranzējs: 1) Kā uzlabot mūsu medību saimniecību. Mednieks un makšķernieks, 1923, Nr. 4, lpp. 3; 2) Vēl daži vārdi par mūsu medību putnu un zvēru saudzēšanu. Mednieks un Makšķernieks, 1923., Nr. 5, lpp. 3; 3) Domas par dabas aizsardzību Latvijā. Mednieks un Makšķernieks, 1924., Nr. 2, lpp. 3.

Vēc. asist. E. Gēliņš: 1) Maiņu zvaigznes. Daba, 1924. Nr. 1, lpp. 25—29.

Asist. A. Bumbieris: 1) Kas ir elektrība. Daba, 1924. Nr. 1, lpp. 14—16.

Asist. P. Galenieks: 1) Latvijas floras ģeoloģiskā pagātne. Daba, 1924. Nr. 3.

Asist. A. Zāmelis: 1) Trīs Latvijā jaunatrastas ziedaugu sugas. Latv. Univers. Raksti, 1924. X, lpp. 393—402.

Fakultātes locekļi sarakstījuši sekošas mācības grāmatas, sastādījuši tabulas u. t. t.

Priv. doc. L. Āboliņš: 1) Bioloģiskas kolekcijas. Vadonis kolekciju vākšanā; 2) Vasaras darbi dzīvā dabā. Elementārs ievads bioloģijā (pārstrādāts pēc K. Zagodovska).

Asist. A. Bumbieris: 1) Fizika. Vidusskolu kurss.

Asist. P. Galenieks: 1) Botanika. Vidusskolu kurss.

Asist. E. Ģēliņš: 1) Kosmografija. Vidusskolu kurss; 2) Nedzīvā daba II Pamatskolu kurss.

Doc. Fr. Gulbis: 1) Fizika (I un II). Augstskolas kurss.

Prof. N. Lebedjinskis: 1) Zooloģijas un salīdzināmās anatomijas pamati. I d.

Doc. A. Līberts. 1) Kosmografija. Vidusskolu kurss; 2) Analītiskā ģeometrija. Vidusskolu kurss; 3) Trigonometrija. Vidusskolu kurss.

Prof. R. Meijeris: 1) Meteoroloģija dā aģronomov.

Asist. A. Zāmelis: 1) Ziedaugu, paparžaugu un sūnaugu ciltkoks pēc prof. C. Meca darbiem.

Bez tam asistentu A. Zāmeļa un P. Galenieka redakcijā iznākušas lauksaimniecības dēpartamenta izdotas augu morfoloģijas tabeles. Asist. P. Galenieks 1924. g. rediģēja žurnālu „Daba“, kurū izdod Latvijas dabas zinātņu biedrība. Doc. R. Putniņš piedalījies O. Ošiņa un P. Mantnieka kartografiskās iestādes izdotās kartes „Latvija 1:800.000; 2. izdevums“ sastādīšanā un rediģēšanā.

12. Temati studentu godalgojamiem darbiem.

Fakultāte bij uzdevusi šādus tematus studentu sacensības darbiem:

1920./21. māc. gadā: 1) Meteoroloģijā: Ar korrelācijas metodes palīdzību izpētīt temperatūras nakts minimuma atkarību no gaisa mitruma stāvokļa vakaros Latvijas robežās; 2) Eksperimentālajā zooloģijā: Eksperimentu ceļā pie kādas dzīvnieku sugas izpētīt sakarus starp organisma veselības vispārējo stāvokli un viņa otrējo dzimuma pazīmju attīstību.

1921./22. māc. gadā: 1) Meteoroloģijā: Ar korrelācijas metodes palīdzību izpētīt temperatūras nakts minimuma atkarību no gaisa mitruma stāvokļa vakaros Latvijas robežās; 2) Sistēmatisķājā botanikā: Izpētīt jūras krasta, kāda ezera vai upes veģetāciju Latvijā, piegriežot sevišķu vērību fizikāli-ķīmiskem un bioloģiskiem faktoriem.

1922./23. māc. gadā: 1) Matēmatikā: Vienādojuma $x^n = y^m + k$ teorija; 2) Fiziskajā ģeografijā: Baltijas jūras ledi un miglas un to radītie traucēkļi jūrniecībai austrumu piekrastē; 3) Sistēmatisķājā botanikā: Monografiski apstrādāt kādu Latvijas augu sugu, ģinti jeb dzimtu; 4) Sistēmatisķājā zooloģijā: Monografiski apstrādāt kādu Latvijas bezmugurkaulu dzīvnieku grupu faunistiskā ziņā.

1923./24. māc. gadā: 1) Matēmatikā: Vienādojuma $x^n = y^m + k$ teorija; 2) Sistēmatisķājā botanikā: Monografiski apstrādāt kādu Latvijas augu sugu, ģinti jeb dzimtu.

13. Godalgas piespriestas:

1920./21. māc. gadā: 1) Stud. rer. nat. E. Bīlchenam I godalga par darbu eksperimentālajā zooloģijā: Eksperimentu ceļā pie kādas dzīvnieku sugas izpētīt sakarus starp organisma veselības vispārējo stāvokli un viņa otrējo dzimuma pazīmju attīstību; 2) Subasistentam stud. rer. nat. V. Meldērim II godalga par to pašu tematu eksperimentālajā zooloģijā.

1921./22. māc. gadā: Stud. math. H. Valterim II godalga par darbu meteoroloģijā: Ar korrelācijas metodes palīdz. izpētīt temperatūras nakts minimuma atkarību no gaisa mitruma stāvokļa vakaros Latvijas robežās; 2) Subasistentam brīvklaušitājam H. Skujam I godalga par darbu sistēmatisķajā botanikā: Izpētīt jūras krasta, kāda ezera vai upes veģetāciju Latvijā, piegriežot sevišķu vērību fizikāli-ķīmiskiem un bioloģiskiem faktoriem.

1922./23 māc. gadā: 1) Subasistentam stud. math. L. Slaucītājam I godalga par darbu fiziskajā ģeografijā: Baltijas jūras ledi un miglas un to radītie trauceķļi jūrniecībai austrumu piekrastē; 2) Stud. rer. nat. V. Ozoliņam I godalga par darbu sistēmatisķajā zooloģijā: Monografiski apstrādāt kādu Latvijas bezmugurķaulu dzīvnieku grupu faunistiskā ziņā.

1923./24. māc. gadā: Premiju darbi nebij iesniegti.

14. Mācības spēķu blakus amati un pienāķumi.

Neskaitot savus tiešos pienāķumus, fakultātes mācības spēķi pagājušajos 5 gados ir izpildīķusi daķāķadus blakus amatus un pienāķumus gan universitātē, gan arī ārpus tās, darbodamies kā locekļi un dalībnieķi daķāķādās zinātniskās iestādēs, komisijās, biedrībās u. t. t.

Prof. E. Lejnieķs ir bijis fakultātes galvenais organizētāķis un deķāns pirmajos 4 gados. Bez tam prof. Lejnieķs ir par locekli Latvijas zinātņķu komitejā pie Izglītības Ministrijas, kur izpilda arī sekretāra vietu. Prof. Lejnieķs ir bijis galvenais pārzinis un bibliotēķārs Latvijas Universitātes centrālajā bibliotēķā visus pieķus gadus. Ir biedrs matēmatisko zinātņķu darbinieķķu biedrībā, kur izpilda priekšnieķa amatu no biedrības dibināšanas (1923. g.), un vairāķās citās biedrībās. Piedalīķies vairāķos kongresos, komisijās, apspriedēs u. t. t. Ir vairāķķārtīgi ņēmis dalību ar leķķijām vasaras ķursos skolotāķiem.

Prof. N. Lebedķjinsķs, kopā ar citiem fakultātes un resoru pārstāvjķiem, ir strādāķjis pie Latvijas ūdeņķu pēķišanas organizāķķijas darķiem pēķ starptautiskās programmas un līdķ zooloģijas sistēmatīķķ prof. E. Stranda atbraukšanai Rīģā, ir bijis locekļis Latvijas ūdeņķu pēķišanas zinātniskajā komitejā. Piedalīķies ar leķķijām vasaras ķursos skolotāķiem. Prof. N. Lebedķjinsķs ir biedrs šādās zinātniskās biedrībās: Latvijas bioloģijas biedrībā, Helvēķķijas dabas zinātņķu biedrībā, Bāzeles dabas pēķ-

nieku biedrībā, Šveices zooloģiskajā biedrībā un Vācijas zooloģiskajā biedrībā.

Prof. A. Mēders ir biedrs Rīgas vācu dabas pētītāju biedrībā, kur izpildījis sekretāra pienākumus, un bez tam vairākās ārzemju zinātniskās biedrībās.

Prof. Meijeris ir bijis 1920.—21. g. Latvijas ūdens ceļu direkcijas pētīšanas nodaļas konsultants, piedalījies vairākās apspriedēs par meteoroloģiskā dienesta ierīkošanu un, kopā ar dažiem citiem fakultātes locekļiem, ieiet Latvijas ūdeņu pētīšanas zinātniskajā komitejā no 1920. gada. 1920.—21. ir bijis vācu augstākās izglītības kursu mācības spēks un 1922. g. Rīgas Herdera institūta mācības spēks. Ir biedrs Rīgas vācu dabas pētītāju biedrībā, kur izpildījis priekšsēdētāja biedra amatu, Rīgas Herdera biedrībā, un bez tam šādās ārzemju biedrībās: Vācu meteoroloģijas biedrībā (Berlīnē), Austrijas meteoroloģijas biedrībā (Vīnē), vācu fizikas biedrībā (Berlīnē) un dabas pētnieku biedrībā (Tartu).

Prof. E. Strands ir loceklis Latvijas ūdeņu pētīšanas zinātniskajā komitejā un biedrs un goda biedrs daudzās ārzemju zinātniskās biedrībās, kā par piemēru: Vācu Leopolda-Karolinas dabas pētnieku akadēmijā, goda loceklis starptautiskajā entomoloģiskajā biedrībā, korrespondējošs biedrs dabas zinātniskajā biedrībā Görlitz'ā, Wiesbadē u. t. t.

Doc. Fr. Gulbis ir vairākkārt vadījis speciālus fizikas kursus skolotājiem un piedalījies ar lekcijām vasaras kursus skolotājiem. Latvijas radiokluba priekšnieks un biedrs Vācijas fizikas biedrībā (Berlīnē).

Doc. A. Līberts — biedrs Latvijas ģeografijas biedrībā un vairākās citās.

Doc. N. Malta ir izpildījis fakultātes sekretāra amatu 1921./22.—1922./23. māc. g. un dekāna amatu 1923./24. māc. g. Ir piedalījies Latvijas ūdeņu pētīšanas organizācijas darbos un ir par locekli ūdeņu pētīšanas zinātniskajā komitejā. Ir biedrs starp citu Latvijas ģeografijas biedrībā, kur piedalījies I ģeografijas izstādes organizācijas komitejā. Vairākkārt piedalījies vasaras skolotājuursos. Biedrs Latvijas bioloģijas biedrībā.

Doc. R. Putniņš ir izpildījis fakultātes sekretāra amatu 1920./21. un 1923./24. m. gados. Ir vadījis no paša sākuma Valsts Meteoroloģiskā Biroja organizācijas darbus un 1920.—1923. g. bijis biroja konsultants. Piedalījies Latvijas ūdeņu pētīšanas organizācijas darbos un ir loceklis ūdeņu pētīšanas zinātniskajā komitejā. Doc. R. Putniņš ir biedrs Latvijas ģeografijas biedrībā no dibināšanas (1923. g.), Latvijas matemātisko zinātņu biedrībā, Latvijas dabas zinātņu biedrībā un Uralu dabas zinātņu biedrībā (Jekaterinburgā). Bija izstādes organizācijas komitejas priekšsēdētājs Latvijas ģeografijas biedrībā, kuŗa sarīkoja 1924. g. aprīlī I Latvijas ģeografijas izstādi. Ņēmis dalību ar lekcijām vasarasursos skolotājiem.

Doc. O. T r e b ū s ir biedrs Rīgas vācu dabas pētnieku biedrībā un ārzemju biedrībās. Doc. A. Ž a g a r s ir biedrs vairākās iekš- un ārzemju zinātniskās biedrībās.

Bez tam jau augšā minētājiem blakus pienākumiem fakultātes locekļi, kā arī nereti jaunākie mācības spēki, pēc savas speciālītātes, ir piedalījušies daudzās citās apspriedēs un komisijās gan fakultātē, kur pirmajā organizēšanas posmā visiem ir bijušas darba pilnas rokas, gan vispāri universitātes dažādās starpfakultāšu komisijās, gan beidzot ārpus universitātes, piem. Izglītības Ministrijas mācības grāmatu novērtēšanas komisijā, terminoloģijas komisijā u. c.

15. Matēmatikas kabinets.

Matēmatikas kabinets pastāv pie fakultātes no viņas dibināšanas. Profesori E. L e j n i e k s un A. M ē d e r s ir lasījuši tīras matēmatikas disciplīnas. Analitiskā mēchanika jeb tā sauktā pielietojamā matēmatika pirmajos 5 fakultātes pastāvēšanas gados nav lasīta. Matēmatikas nodaļas studenti, lai nepaliktu pavisam bez teorētiskās mēchanikas zināšanām, ir klausījušies dažas mēchanikas nodaļas tehniskajās fakultātēs kopā ar mēchanikas un citu tehnisko fakultāšu studentiem. Pie visiem matēmatikas nodaļā lasītājiem teorētiskajiem kursiem ir vesti arī attiecīgi praktiski darbi prof. E. L e j n i e k a un A. M ē d e r a vadībā, kuri bij obligātoriski visiem matēmatikas nodaļas studentiem. 1921./22. un 1922./23. māc. gados privātdocents mag. math. P. K a d i ķ i s lasīja fakultātes studentiem neobligātorisku kursu „Rēķinaparāti“, kuru pārtrauca viņa nāve 1923. g. pavasara sēmeštrī.

Matēmatikas kabineta bibliotēkā ir savākti ap 2000 matēmatiska satura grāmatas un žurnālu sējumi, to starpā šādu autoru kopoti raksti:

Beltrami, Cremona, Brioschi, Lagrange, Cayley, Klein, Möbius, Steiner, Abel, Galois, Jacobi, Schwarz, Weierstrass, Fuchs, Riemann, Hill.

Bibliotēka atradās prof. E. L e j n i e k a pārziņā. Par palīga spēkiem bibliotēkā strādāja 1920.—1922. g. stud. math. E. O z o l e un 1922.—1924. g. stud. math. M. A u m e i s t e r e.

16. Fizikas lāborātorija.

Fizikas lāborātorijas organizēšana iesākās līdz ar augstskolas resp. universitātes nodibināšanos. Viņu visu laiku vadījis doc. Fr. Gulbis (no 22. septembra 1919. g.). No 1921. g. februāra pieaicināts doc. A. Līberts, līdz kuram laikam lāborātorijā par fiziķi nodarbojies prof. R. Meijeris. Fizika pa šo laiku apkalpojusi sekošas fakultātes: Matēmatikas un dabas zinātņu, ķīmijas, mēchanikas, inženierzinātņu, arhitektūras, medicīnas, veterinār-medicīnas un lauksaimniecības.

Jau no pašas lāborātorijas dibināšanas bija noorganizēti praktiskie darbi ar studentiem, kaut gan aparātu un telpu trūkums bija ļoti liels. Praktisko darbu vadīšanā kā asistenti darbojās: E. Ģēliņš, Fr. Treijs, A. Bumbieris, T. Putniņa.

Praktisko darbu gaita redzama no sekojošām tabelēm:
1919./20. m. g.:

F a k u l t.	Mat.-d. z.	Mēch.	Ķīm.	Inž.	Lauks.	Med.	Arch.	Kopā
pieteik.	23	18	30	15	15	60	2	190
nobeidza	16	16	22	14	15	51	—	163
nenobeidza	7	2	8	1	0	9	2	27
%	12%	11%	20%	10%	10%	35%	1%	100%

1920./21. m. g. (telpu trūkuma dēļ mediķi vairs netika uzņemti):

F a k u l t.	Mat.-d. z.	Mēch.	Ķīm.	Inž.	Lauks.	Kopā
pieteik.	40	62	65	77	49	293
nobeidza	32	58	55	72	41	258
nenobeidza	8	4	10	5	8	35
%	14%	21%	22%	26%	17%	100%

1921./22. m. g. Lāborātorija sadalīta 2 daļās: lab. A un lab. B:

A. F a k u l t.	Mat.-d. z.	Mēch.	Ķīm.	Inž.	Lauks.	Kopā
pieteik.	45	101	78	88	75	387
nobeidza	38	80	56	71	61	306
nenobeidza	7	21	22	17	14	81
%	12%	27%	21%	23%	17%	100%

B. F a k u l t.	Mat.-d. z.	Ķīm.	Mēch.	Kopā
pieteik.	12	40	105	157
nobeidza	12	40	105	157
nenobeidza	—	—	—	—
%	7%	26%	67%	100%

1922./23. m. g.

A. F a k u l t.	Mat.-d. z.	Mēch.	Ķīm.	Inž.	Lauks.	Kopā
pieteik.	67	94	98	75	100	434
nobeidza	55	84	84	68	90	381
nenobeidza	12	10	14	7	10	53
%	15%	22%	23%	18%	23%	100%

B. F a k u l t.	Mat.-d. z.	Mēch.	Ķīm.	Kopā
pieteik.	25	82	53	160
nobeidza	25	82	53	160
nenobeidza	—	—	—	—
%	16%	50%	34%	—

1923./24. m. g. Lāborātorija iedalās vispārējā un speciālajā (fizikājiem):

Visp. fakult.	Mat.-d. z.	Mēch.	Ķīm.	Inž.	Vet.-m.	Arch.	Lauks.	Kopā
pieteik. . . .	121	96	142	68	2	1	168	598
nobeidza . . .	95	74	95	59	2	1	156	482
nenobeidza . .	26	22	47	9	2	1	12	116
%	20%	16%	24%	11%		1%	28%	100%

Speciālajā lāborātorijā pieteikušies 12 fizikā.

Piezīme 1. Atzīmējams tas mazais %, kurš krīt lāborātorijā uz matēmatikas un dabas zinātņu fakultātes studentiem.

Piezīme 2. No 1923. g. lāborātorija sadalās vispārējā un speciālajā (fizikājiem).

No 1922. g. februāra doc. Fr. Gulbja vadībā ir bijuši semināri fizikā: Nolasīti referāti (chronoloģiskā kārtībā): 1) Hall-efekts (A. Lūsis); 2) X-stari un kristallu struktūra (M. Plauciņa); 3) X-staru absorpcija (O. Garute); 4) ķīmiskās valences jautājums (S. Magnus); 5) e/m atrašanas metodes (Jansons); 6) fotoelektriskais efekts (Anus); 7) metālliskās vadīšanas elektronu teorija (Lūsis); 8) Bohr'a atomteorija (C. Serģis); 9) X-staru fotoefekts (O. Garute); 10) Izotopisms (Anus); 11) Termionu (elektronu) efekts (R. Siksnā); 12) pozitīvie termioni (S. Magnus); elektronu refleksija no metāliem (M. Plauciņa); 14) jonizācijas potenciāls (A. Bēre); 15) kvantu teorija (Siliņš); 16) X-staru spektroskopija (O. Garute); 17) kontakta potenciāls (J. Belorags).

Lāborātorijas dibināšanas sākumā bija telpas ar laukumu 350 kv. mtr. Lauksaimniekiem no lāborātoriju ēkas aizejot iegūts 165 kv. mtr. Telpu trūkuma dēļ nav vēl bijis iespējams uzņemt lāborātorijā medikus, kas atzīmējams kā nenormālība.

No iegādātās aparātūras par svarīgāko atzīmējams: Šķidra gaisa mašīna (British Oxygen Co., Londonā); R. Fues'a spektrografs; Gaedes pumpju agregāts; Pfeiffer'a difūzijas pumpis; augsta spraiguma baterija (1600 Volt.) Virpa mēchaniskajai darbnīcai.

Bibliotēkai iegādāti: 1) žurnālu komplekti: Physikalische Zeitschrift; Jahrbuch d. Radioaktivität; Annalen der Physik Wiedemann'a un Drudes serijas no 1877.—1924. g.; Physical Review, II. serija no 1913. gada; Philosophical Magazine no 1913. g.; Journal de Physique 9. serija; Annales de Physique (no ķīmijas fakultātes) un 2) grāmatas. — Kopā ap 850 sējumu.

Bibliotēkā pienāk 11 fizikas žurnāli.

Pie fizikas lāborātorijas pastāv mēchanikas darbnīca, kurās uzdevumā ietilpst vispirms aparātu uzturēšana kārtībā, remonts un jaunu

instrumentu izgatavošana, kā lekciju eksperimentu demonstrācijām un studentu praktiskajiem darbiem, tāpat arī fizikalās pētīšanas nolūkiem. — Nemot vērā, ka arī citiem fakultātes institūtiem ir bieži vien vajadzīga mēchaniskās darbnīcas palīdzība, ļoti vēlams dabūt kreditus speciālista mēchanika algošanai.

17. Astronomiskā Observātorija.

1920. gada rudens sēmēstrī par lektoru sfairiskajā trigonometrijā un praktiskajā astronomijā Augstskolas Organizācijas Padome ievēlēja Alfredu Žagaru. Mācības līdzekļu, it sevišķi instrumentu, kā arī atsevišķu telpu astronomijas pasniegšanai nav. Praktiskie darbi ievadā praktiskajā astronomijā rudens sēmēstrī notiek tāpēc jūrskolas pagaidu telpās Valdemāra ielā 1-a, kur lieto jūrskolai piederošos mācības līdzekļus. 1921. gada pavasara sēmēstrī praktiskie darbi notiek turpat — jo universitātei vēl nav savu instrumentu. Lektors Žagars lasa 1920./1921. mācības gadā sfairisko trigonometriju un ievadu praktiskajā astronomijā.

Uz 1921. g. rudens sēmēstri izdodās iegūt atsevišķas telpas: audītoriju, divas blakus telpas, tālskata torni, kurās agrāk Rīgas Politehnikuma laikā bija uzstādīti daži astronomiski instrumenti, kas kara laikā aizvesti uz Krieviju.

Lai varētu iekārtot mācības nolūkiem un arī valsts vajadzībām nepieciešamo laika dienestu, 1921. gada sākumā tiek pieņemts par chronometristu E. Lips, un vasarā sūtīts uz Vāciju pie G. Rīflera pārtaisīt astronomiskos pulksteņus Denkera 34 un Knoblich 2004, kā arī atvest pasūtīto laika dienestam un ierīkojamā astronomiskā kabineta vajadzībām Rīflera tipa A_2 astronomisko pulksteņi ar vajadzīgiem kontaktiem un blakus aparātiem laika signāļu došanai.

1921. gada rudens sēmēstrī tiek nodibināts astronomiskais kabinets. Kabineta pārzināšana uzdota A. Žagaram. Par subasistentu pie astronomijas katedras ievēlē Leonidu Slaucītāju. Firmai G. Heyde Dresdenā pasūta lielāku pasažu instrumentu. Iegādājās grāmatas, vairākus mazus papildinstrumentus, nopērk firmas Heyde 110 mm parallaktisko refraktoru ar pulksteņa mēchanismu un uzstāda torni.

Tālāk iegādā mazu pasažu instrumentu; praktiskiem darbiem patapina no dažādām iestādēm universālinstrumentu, teodolitu un dažus sīkākus mācības līdzekļus. Praktiskie darbi notiek jau universitātes telpās. Uz vecās ēkas jumta no jauna uzbūvē stabu instrumentu uzstādīšanai praktiskiem darbiem tanī pašā vietā, kur priekš kara laika atradās Rīgas „Null-punkts“.

1921./1922. mācības gadā A. Žagars lasa ievadu astronomijā, praktisko astronomiju un sfairisko trigonometriju ar praktiskiem darbiem minētos priekšmetos. Astronomiskos pulksteņus pagaidām uzstāda audītorijas blakus telpās un iekārto laika dienestu, 1922. gada sākumā no Ap-

sardzības Ministrijas patapina mazu radio aparātu pareizo laika signālu uztvēršanai, un no tā laika sākot astron. pulksteņus salīdzina ar Parīzes un Nauenas bezdrāts laika signāliem. Vasaras sākumā astronomiskos pulksteņus, kuŗi līdz šim atradās neapkurināmā un stiprām temperatūras iespaidam padotā istabā, pārvieto pārziņa kabinetā. Tālāk iegādāti daži mazāki instrumenti, kā sekstanti, prismu riņķis, chronometri, līmeņu pārbaudītājs, Repsolda spoguļa instruments, atlasi, grāmatas un citi mācības līdzekļi.

Uzstāda un ēlektriski savieno ar pulksteņiem Fuesa firmas chronografu laika atzīmēšanai.

1922. gada vasarā lektors A. Žagars tiek komandēts zinātniskā nolūkā uz Vāciju. Oktobrī uzstāda laika signālu uztvēršanai firmas „Telefunken“ audonuztvērēju ar semperioda pastiprinātāju. Decembrī saņem un pagaidām uzstāda kabinetā galveno vidējā laika astronomisko pulksteni.

Uz mat.-dabas zinātņu fakultātes priekšlikumu Latvijas Universitātes Padome 18. oktobrī 1922. g. nolemj pārdēvēt Latvijas Universitātes astronomisko kabinetu par Latvijas Universitātes astronomisko observatoriju, atstājot par pārzini līdzšinējo kabineta pārzini A. Žagaru. Mat.-dab. zinātņu fakultāte ievēl lektoru A. Žagaru par praktiskās astronomijas docentu, par kādu tas skaitot no 1. janvāra 1923. g. tiek no Izglītības Ministra apstiprināts.

1923. g. februāra mēnesī saņem lielo H e y d e s firmas pasažu instrumentu ar objektīvu 110 mm caurmera.

Līdzekļu trūkuma dēļ instrumentu pagaidām uzstāda uz atsevišķa pamata universitātes vecās ēkas pagalmā. PAGRABA telpās uzbūvē atsevišķu izolētu no grīdas lielu pamatu galveno astronomisko pulksteņu pastiprināšanai. Minētais pamats ieslēgts ar slikti siltumu vadošām sienām atsevišķā istabā.

1923. g. pavasarī laika dienestā vajadzībām uzstāda slēgtafeles, akumulātoru batarejas, strāvas izlīdzinātāju un izdara plašāku ēlektrisko vadu montažu, kuŗu ierīko J. Grīnbaums.

1923. gada vasaras sākumā ievēlē par subasistentu pie astronomijas katedras Leonu Kokli. Jūnija mēnesī saņem H i l d e b r a n t a firmas lielo universālinstrumentu un uzstāda uz atsevišķa pamata.

1923. g. vasarā ar viņu nepārtraukti izdara mērojumus observatorijas platuma noteikšanai.

Pēc tam iegādā azimutāli uzstādītu tālskatu ar 100 mm objektīvu caurmēru.

Galvenos astronomiskos pulksteņu novieto pulksteņu telpās pagrabā.

Septembrī saņemtas Kopenhagenas firmas „Radiofon“ Utzona Bucha observatorijai dāvātais radio uztvērēja aparāts.

1923. g. novembra beigās atstāj dienastu Leons Kokle, viņa vietā par subasistentu tiek ievēlēts decembra sākumā Rostislavs Līkais.

1924. g. iesākta sarakstīšanās ar visām ievērojamākām pasaules astronomiskām observātorijām publikāciju apmaiņai. 1924. g. aprīlī pāriet uz fiziskās ģeografijas un ģeonomijas institūtu subasistents Leonīds Slaucītājs. Viņa vietā ievēl aprīlī par subasistentu Sergēju Slaucītāju.

1924. g. pavasarī tiek izdarīti mēģinājumi automatiski atzīmēt Parīzes zinātniskos bezdrāts laika signāļus uz chronografa lentes blakus vietējā astronomiskā pulksteņu sekundu atzīmēm, lai pie signālu uztveršanas atsvabinātos no personīgām kļūdām. Radio uztvērēja iekārta tiek attiecīgi papildināta. Vasarā tālākus mēģinājumus stipri kavē atmosfēriskie elektriskie traucējumi, tā kā tālākie darbi jāatliek uz rudeni.

Tad observātorijai izdodās praktiskiem darbiem iegādāties Kerna firmas lielāku universālinstrumentu (fig. 20) un Sartorius firmas vidēju augstumu riņķi, kā arī vēlāk tās pašas firmas pasažu instrumentu ar 50 mm. objektīvu. Ar minētiem instrumentiem tūlīt izdara mērojumus.

Vasarā observātorijas pārzini docentu A. Žagaru komandē uz astronomisko-ģeodaitisko konferenci Helsinkos, kurā tiek lemts par saskaņotu Skandināvijas un Baltijas valšņu astronomisku un ģeodaitisku darbu izvešanu turpmākos gados. Rudens sākumā tiek pabeigti pulksteņu telpu izolēšanas darbi pret mitrumu. Observātorija saņem galveno Rīflera firmas astronomisko zvaigžņu laika pulksteņi un uzstāda pagrabā pulksteņu telpās.

Laika dienests stipri paplašinājās. Pieprasījumi par pareizu laiku lielā mērā pieaug. Bez kārtējiem, katrā pilnā stundā automatiski dodamiem observātorijas signāļiem, kurus caur tālruna centrāli ir iespējams ne tik vien Rīgā katrā tālruna aparātā noklausīties, bet arī ar tālrunatīkmes palīdzību, katrā tālruna stacijā visā Latvijā; bieži jādod uz pieprasījumiem jūrniecības vajadzībām, kā arī citiem mērķiem, atsevišķi pareiza laika ziņojumi. Uz Universitātes Padomes lēmumu atļaut Jūrniecības departamentam savienot ar elektriskiem vadiem pulksteņu subcentrāli jūrskolas telpās Pārdaugavā ar universitātes astronomiskās observātorijas pulksteņiem pirmo regulēšanai, tiek izdarīti mēģinājumi sinhronizēt minētos pulksteņus.

Observātorijas bibliotēka manāmi pieaug ar lielāku skaitu ārzemju observātoriju piesūtītām publikācijām. Lai gan instrumentu skaits samērā ar studējošo skaitu, kuri piedalās praktiskos darbos, ir vēl stipri nepietiekošs — tomēr šī gadā izdodās jau plašāki nostādīt praktiskos darbus.

Pateicoties matemātikas un dabas zinātņu fakultātes dekānu prof. E. Lejnieka un doc. N. Maltas enerģiskai rīcībai sagādāt observātorijai nepieciešamos kreditus, astronomiskai observātorijai ir izdevies nedaudz gados, kuos viņa pastāv, iegādāties pie izdevīgiem cenu apstākļiem instrumentu un mācības līdzekļu skaitu, kušu, ja arī nevar skaitīt par pietiekošu, tomēr tas jāuzskata par tādu, ar kušu palīdzību ir iespējams jau daudz maz strādāt.

18. Meteoroloģijas institūts.

Pusotra gada pēc universitātes nodibināšanās meteoroloģijas institūts tika atdalīts no fizikas institūta un atkal pēc gada, 1922. g. pavasarī, nodalījās no viņa fiziskās ģeografijas un ģeonomijas institūts.

Viens no meteoroloģijas institūta galvenajiem uzdevumiem ir iemācīt studējošos izdarīt pareizus meteoroloģiskus novērojumus, kā arī vākt un apstrādāt klimatoloģiskus datus priekšzīmīgā novērošanas stacijā.

Šim nolūkam fakultāte ierīko meteoroloģisko observatoriju, kurai saprotams, būtu labāki atrasties ārpus pilsētas. Tomēr arī lielpilsētai ar pāri par 300.000 iedzīvotāju ir vajadzīga pareizi funkcionējoša novērošanas stacija; tāpat pašas stacijas labā, kā arī studentu un mācības spēku ērtības labad, ir vēlams, lai meteoroloģiskā observatorija atrastos institūta tuvumā.

Sākot ar 1921. g. vasaru varēja izdarīt dažus novērojumus uz šim nolūkam celtas junta platformas, un sākot ar 1923. g. jūliju pilnīgākus novērojumus uz institūta rīcībā no pilsētas dārzu pārvaldes nodotā laukuma apstādījumos pie laboratoriju ēkas.

Institūta vadītājs no tā dibināšanas līdz šim laikam ir prof. R. Meijeris. Par subasistentu darbojas stud. V. Heinrichsens jau no tā laika, kad meteoroloģija bija apvienota ar fiziku. No 1. marta 1923. g. ir pieņemts par novērotāju agr. G. Baumanis.

Sākumā meteoroloģijas praktiskie darbi bija kopēji ar fizikas prakt. darbiem un viņos piedalījās lauksaimnieki, mežkopji, kultūrtechniskās nodaļas inženieri un matemātiķi.

Praktikantu skaits bija:

	Lauksaimn. un inž.	Matēm.
1921. g. pavasara sēm.	37	—
1921. g. rudens sēm.	102	—
1922. g. pavasara sēm.	101	14
1922. g. rudens sēm.	104	—
1923. g. pavasara sēm.	49	27
1923. g. rudens sēm.	49	—
1924. g. pavasara sēm.	47	24

Institūta bibliotēkā trūkst vēl daudz nepieciešamu darbu un laikrakstu. Ari daudz instrumentu trūkst: izstarojumu mērīšana, gaisa ēlektības mērīšana, atmosfairas pētīšana nevar tikt izdarīta un trūkst arī vēju reģistrēšanas aparāts.

19. Fiziskās ģeografijas un ģeonomijas institūts.

Kaut gan pirmie teorētiskie kursi pie fiziskās ģeografijas un ģeonomijas katedras tika lasīti jau 1920. g. rudenī, tomēr pašu institūtu varēja sākt organizēt tikai 1922./23. mācības gadā, kad pirmo reiz fakultātes

budžetā tika atvēlētas institūtam zināmas summas mācības līdzekļu un inventāra iegādāšanai. Tā kā taisni šinī laikā sāka strauji celties mācības līdzekļu (instrumentu, grāmatu u. c.) cenas, tad atļautie līdzekļi izrādījās par ļoti nepilnīgiem. Še jāatzīmē, ka fiziskās ģeografijas institūts nav saņēmis itin nekādu mantojumu no iepriekšējo augstskolu materiāliem, ne grāmatu, ne karšu, ne aparātu veidā. Nereti pat nepieciešamās mēbeles un institūta ārējo iekārtu, aiz fakultātes vispārējo summu trūkuma, vajadzēja likt iegādāties no institūta speciālajām summām, kādas bij atvēlētas mācības līdzekļiem.

Telpas institūtam izdevās atrast tikai 1923. g. rudenī, kad lauksaimniecības fakultāte, pāriedama no laboratoriju ēkas savā jaunajā ēkā, Kronvalda bulv. Nr. 1, atbrīvoja starp citu bij. lauksaimniecības fakultātes istabu virs IV audītorijas, kur tad arī pagaidām novietojās institūts. Institūta telpas sastāv no 1 lielākas istabas, kur notiek studentu praktiskie darbi un semināri un nodarbojas asistenti, un 1 mazākas istabas, institūta direktora kabineta, kur atrodas arī daļa no bibliotēkas. Telpas ir pārāk šauras, sevišķi kas attiecas uz praktisko darbu, zīmēšanas un mūzēja vajadzībām. Pavisam trūkst brīvu sienu ģeografisko karšu uzskāršanai.

Pirmos divus gadus institūts ir darbojies šādā sastāvā: direktors — doc. R. Putniņš un 1 subasistents — G. Ramānis. Lai labāk iegūtu pašu pirmo un nepieciešamo mācības inventāru, doc. R. Putniņš 1922. g. vasarā personīgi apmeklēja ārzemju institūtus, iestādes un firmas. Puslīdz apmierinoši izdevās apgādāt grāmatas un visnepieciešamāko literatūru, bet institūta bibliotēkā trūkst vēl daudz svarīgu speciālu žurnālu un periodisku izdevumu, kuŗus aiz līdzekļu trūkuma pēdējos gados nevarēja iegādāties arī caur centrālo universitātes bibliotēku. Nepilnīgi ir vēl atlasu un sevišķi ģeografisko karšu komplekti. Ļoti lieli robi sajūtami instrumentārijā un aparātūrā, kas stipri kavē institūta darbību un neļauj izdarīt sistematiskus pētīšanas darbus Latvijas teritorijā. Uz izsludināto sacensības tematu studentiem par „Baltijas jūras lediem un miglām un to radītiem traucēkļiem jūrniecībai austrumu piekrastē“ 1923. g. tika iesniegts 1 darbs, kuŗu fakultāte apbalvoja ar I godalgu. Darba autors L. Slaucītājs 1923./24. mācības gada beigās tika pieņemts par otro subasistentu pie institūta.

Vispārējie praktiskie darbi fiziskajā ģeografijā abu fakultātes nodaļu studentiem turpinās 2 sēmēstrus. Lielais praktikums speciālistiem — vairākus sēmēstrus (instrumentu trūkuma dēļ vēl nav galīgi noorganizēts).

Pirmajā institūta darbības gadā (1922./23. māc. g.), kad tas, būdams vēl bez telpām, varēja ieņemt uz dažām stundām dienā, ar lauksaimniecības fakultātes laipnu atļauju, lauksaimniecības mūzēja telpas, piedalījās praktiskajos darbos rudens sēmēstrī 38, pavasara sēmēstrī 60 studentu. Nākošajā 1923./24. gadā, kad telpas institūtam no bij. lauksaimniecības mūzēja bij atbrīvotas, rudens sēmēstrī vajadzēja papriekš

izdarīt institūta visnepieciešamākos remontus un nelielu pārbūvi, kas aizkavēja studentu darbu iesākumu. 1923./24. g. vispārīgajos praktiskajos darbos ņēma dalību rudens sēmeštrī 40, pavasara sēmeštrī 50 praktikanti, bet speciālajā praktikumā 4 studenti.

Seminārs tika noorganizts 1923./24. māc. gadā. Fiziskās ģeografijas un meteoroloģijas institūtu semināros (kopīgi) nolasīti un iztirzāti šādi referāti:

1923. g. rudens sēmeštrī: Par gaisa daļiņu kustībām viesulī — R. Meijeris; Baltijas jūras ledi — L. Slaucītājs; Baltijas jūras miglas — L. Slaucītājs; Jūras dziļumu aprēķināšana — R. Putniņš; Par Sachalinu — N. Delle; Latgales morfoloģija un hidrografija — G. Ramānis; Par lodveidīgo zibeni — F. Treijs; Par zodiakālo gaismu — A. Veisbergs. 1924. g. pavasara sēmeštrī: Par fotometriskiem novērojumiem — G. Baumanis; Par gaisa caurspīdību — V. Heinrichsens; Par zemes iebrukumiem Šenbergas un Baldones apkārtnē — G. Ramānis; Vegenera kontinentu slīdēšanas teorija — A. Veisbergs; Par jūras dziļumu mērīšanu ar skaņas palīdzību — V. Heinrichsens.

Pie institūta pastāv bibliotēka ar vairāk par 1000 eksemplāru grāmatu, žurnālu, atlasu un karšu. No bibliotēkas svarīgākiem ieguvumiem būtu mināmi: 3 lieli ģeografiski atlasi: André, Stielersa, Times; dažu žurnālu serijas, kā Penck, Geographische Abhandlungen; Aus dem Archiv der deutschen Seewarte; Gerland, Beiträge zur Geophysik un citi; bez tam vēl 3 speciāli žurnāli tiek saņemti no Centrālās Bibliotēkas. Institūta vajadzībām tiek lietoti daži atlasi un žurnālu serijas no institūta direktora personīgās bibliotēkas, kā: Berghaus, Physikalischer Atlas; Zapiski po hidrografii u. c., kuri kā izpārdoti pie izdevējiem nav vairs dabūjami.

No pārējiem institūta mācības līdzekļiem un aparātiem atzīmējami: 1 fizikālais globs, 1 reljefa globs, 2 debess globi; 3 moderni reljefi — kartes, 4 planimetri, 1 Šmalkaldera busole, 1 De Kolonga deflektors, 1 projekcijas aparāts, 2 jūras ūdens krāsu skalas, 1 Seki disks, vairāki kompasi, busoles, ekeri, termometri, areometri u. c. Par nožēlošanu, līdz šim nav izdevies iegādāties lielākus ģeografiskās uzņemšanas aparātus, tāpat kā magnētiskos, seismiskos u. c. nepieciešamos instrumentus; trūkst arī fotoaparāta.

No institūta speciālās bibliotēkas 1922./23. gadā ņēmuši grāmatas un kartes lietošanai uz māju 24 studenti 75 reizes, 1923./24. gadā 47 studenti 167 reizes. Kartes un grāmatas sagatavošanai uz pārbaudījumiem un lasīšanai turpat institūta telpās (vairāki izdevumi uz māju netop izsniegti) ņemtas daudz lielākā skaitā.

Institūta budžets bij 1922./23. gadam 2200 latu, 1923./24. gadam 2300 latu, pavisam kopā 4500 latu.

Institūtā iesākti priekšdarbi Latvijas reljefa pētīšanai, tiek vākti dati par agrāk izdarītajiem Latvijas robežās un kaimiņu zemēs magnē-

tiskajiem novērojumiem, par jūras un ezeru mērījumiem, par visām Latvijas ģeografiskajām kartēm u. c.

Institūts pakāpeniski ievada zinātniskus sakarus ar ārzemju augstskolu institūtiem un radnieciskām iestādēm tuvākajās valstīs: Lietuvā, Igaunijā, Somijā u. c.

No ārzemju ievērojamākiem ģeografijas darbiniekiem institūtu apmeklējuši 1922. gada rudenī Berlīnes Universitātes ģeografijas profesors Albrechts Penks un 1924. gada vasarā, kopā ar lielāku studentu ekskursiju, Ungārijas augstskolu ģeografijas profesori Karolis Kogutovičs (Šegedā) un grafs Pauls Teleki (Budapestā), kuriem sniegti dati un materiāli par Latvijas ģeografiju un kartogrāfiju. No minētiem apmeklētājiem — ģeografiem, kā arī no citām personām un iestādēm Latvijā un ārzemēs institūta bibliotēka ar pateicību saņēmusi dažus vērtīgus izdevumus, kurus tai pirkšanas ceļā nebūtu bijis iespējams iegādāties.

Galvenajam Štabam, jūrniekiem un citiem interesentiem institūts arvien sniedzis viņam pieejamās ziņas par zemes magnētismu un citiem fiziskās ģeografijas elementiem.

Fiziskās ģeografijas un ģeonomijas institūta subasistenti sarakstījuši:

1) Stud. rer. nat. G. Ramānis: Latgales kalni un ezeri. A. un Ed. Tomasu chrestomatija „Latvija“, 1924. lpp. 6—70; 2) Stud. math. L. Slaucītājs: Par lediem un miglām Latvijas jūras ūdeņos. A. un Ed. Tomasu chrestomatija „Latvija“, 1924. lpp. 8—13.

20. Botanikas laboratorija.

Botanikas laboratorijā ietelp augu fizioloģijas un anatomijas katedra un augu sistēmatikas un morfoloģijas katedra. Abas katedras savā zinātniskajā darbībā kā apstrādājamo tematu, tā darba metožu ziņā, stipri atšķiras viena no otras. Neskatoties uz dažādām neērtībām, kuŗas ir saistītas ar abu katedru darbību kopējās telpās, citu telpu trūkuma dēļ nav bijis iespējams abām katedrām nodalīties. Patreizējie apstākļi sevišķi smagi gulstas uz fizioloģijas katedru, kuŗa sekmīgai darbībai ir nepieciešamas piemēroti ierīkotas laboratorijas telpas. Bet arī sistematiskās botanikas katedra bez vispārējā telpu trūkuma sāpīgi sajūt speciāla mūzēja resp. herbarija telpu trūkumu. Sākot ar aprīli 1924. g. abu katedru jauniegādājumi tiek atsevišķi reģistrēti un abas katedras pāriet uz šķirtu saimniecību.

Botanikas laboratorija apkalpo bez savas vēl sekošas fakultātes: 1) ķīmijas fakultātes farmācijas nodaļu; 2) lauksaimniecības fakultāti ar mežkopības nodaļu; 3) inženierzinātņu fakultātes kultūrtechnisko nodaļu; 4) veterinār-medicīnas fakultāti. Izņemot veterinār-medicīnas fakultātes studējošos, kuriem telpu trūkuma dēļ nav bijis iespējams iekārtot prak-

tiskos darbus, pārējo fakultāšu studentiem ir obligātoriski praktiskie darbi. Botanikas laborātorijā pārskata gados strādāja:

	Anat. un fiziol.	Morfol. un sistēm	Kopā
1919./20. m. g.	48 prakt.	275 prakt.	323 prakt.
1920./21. m. g.	160 „	370 „	530 „
1921./22. m. g.	295 „	390 „	685 „
1922./23. m. g.	188 „	373 „	561 „
1923./24. m. g.	211 „	318 „	529 „
	Pavisam 902 prakt.	1726 prakt.	2628 prakt.

Bez praktiskiem darbiem augu noteikšanā, augu anatomijā, augu fizioloģijā, sporaugu sistēmatikā un speciāliem praktiskiem darbiem botaniķiem, pie botanikas laborātorijas pastāv seminārs, kurā studējošie referē par ievērojamākiem darbiem, kuŗi parādījušies jaunākajā literatūrā.

Botanikas laborātorijā pārskata laikā ir nodibināts herbārijs, kuŗš sastādās no:

1) *Herbarium Latvicum* (Latvijas herbārijs). Šā herbārija pamatā atrodas apmēram 1000 eksemplāru aptverošs ziedaugu herbārijs, nodots botanikas laborātorijai no doc. N. Maltas, un agrākā Politehniskā Institūta stud. Groses herbārijs, kuŗš botanikas laborātorijai bija palicis pāri no Rīgas Politehniskā Institūta. Eksemplāru skaits *Herbarium Latvicum* 1924. g. rudenī bija pieaudzis līdz ca 5000 eksemplāru.

2) *Herbarium universale* (vispārējais ziedaugu herbārijs). Herbārijs sastādās no pirktiem Eiropas augu herbārijiem un eksemplāriem, kuŗi iegūti apmaiņas ceļā. Aptvēra 1924. gada septembrī ap 4000 sugu.

3) Vispārējais sporaugu herbārijs sastādās no pteridofītu, sūnu, algu un ķērpju herbārijiem. Satur ap 3000 eksemplāru, starp tiem *Migula, Cryptogamae Germaniae, Austriae, et Helvitiae exsiccatae* und *Schade, Stolle & Riehmer Lichenes Saxonicae exsiccatae*.

4) *Brutana Baltijas ķērpju herbārijs*, iegūts no bibliotēkāra J. Mikutoviča, ir lielākā Baltijas ķērpju kolekcija.

Lai iegūtu svešzemju herbārija materiālu un izlietotu sava materiāla dubletus, botanikas laborātorija ir nodibinjusi apmaiņu ar vairākiem ārzemju botanikas institūtiem un personām: *Botanisches Museum Dahlem* Berlīnē, *Kew Botanic Garden* pie Londonas, *Menčesteres Universitātes* botanikas institūtu, botaniķi H. Andres Bonā un citiem. Botanikas laborātorija darbojas par līdzstrādnieku pie Dr. Bauera (Pragā) izdodamā „*Musci europaei exsiccati*“, saņemdama par katrām 2 sugām, 100 eksemplāros iesūtītam, vienu izdevuma seriju, sastāvošu no 100 Nr.

Pateicoties Kultūras Fonda pabalstam botanikas laborātorija 1923. un 1924. gadu vasarās ir varējusi uzsākt plašākus sistematiskus darbus Latvijas floras pētīšanā. Ievāktais materiāls ir ievietots botanikas laborātorijas herbārijos.

Bez jau agrāk minētiem botanikas laboratorijas mācības spēku darbiem laboratorijā studējošie ir nobeiguši sekošus plašākus darbus: 1) A. Zāmelis. Kaņiera ezera augu sabiedrības; 2) H. Skuja. Mērsraga-Ragaciema rajona algas. Latv. Univers. Raksti, X 1924.; 3) E. Ozoliņa. Tetramerija *Rubus Chamaemorus* ziedos. Kandidāta darbs, tiks iespiests 1925. g.

Botanikas laboratorijas bibliotēkas sastāvs bija sekošs: 1919. gada beigās bija pavisam 10 grām. 1920. gadā pienāca klāt 152 grām., gada beigās bija pavisam 162 grām. 1921. gadā pienāca klāt 140 grām., gada beigās bija pavisam 302 grām. 1922. gadā pienāca klāt 332 grām. gada beigās bija pavisam 634 grām. 1923. gadā pienāca klāt 323 grām., gada beigās bija pavisam 957 grām. 1924. gadā pienāca klāt 80 grām., gada beigās bija pavisam 1037 grām.

No retām grāmatām, lielākām serijām un žurnālu komplektiem, kas atradās 1924. gadā botanikas laboratorijas mūžējā, mināmi: Theophrasti Eresii, De Historia Plantarum, 1644; Jacobi Breynii, Prodromi Plantarum, 1739; Joanni Georgii, Gmelini Flora Sibirica, 1747; Caroli à Linné, Termini Botanici, 1781; De-Candolle, Géographie botanique raisonnée, 1855, 2 sējumi; Engler Pflanzenreich, 1900—1924. 88 grāmatas; Engler-Prantl, Die natürliche Pflanzenfamilien, 1897—1914. 16 sējumi; Engler, Die Vegetation der Erde, 1896.—1923. 14 sējumi; Rabenhorst, Kryptogammenflora von Deutschland, Oesterreich und der Schweiz, 1884.—1916. 16 sējumi; Karsten-Schenk, Vegetationsbilder, 1903.—1924. 16 fasciķeļi, Thèses, Paris, 1913.—1921. 45 grāmatas, Abderhalden, Handbuch der biologischen Arbeitsmethoden, 1920.—1924. 152 grāmatas; Just, Botanischer Jahresbericht, 1873.—1924. 47 sējumi; Beihefte zum Botanischen Zentralblatt, 1891.—1924. 41 sējums; Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft, 1883.—1924.; 42 sējumi; Hedwigia, 1887.—1924. 38 sējumi; American Journal of Botany, 1914.—1924. 11 sējumi; The Journal of Ecology, 1913.—1924. 12 sējumi; Repertorium specierum novarum regni vegetabilis, 1911.—1923. 19 sējumi;

Botanikas laboratorijas bibliotēkā bez augšā minētiem pienāca vēl sekojoši plašāki žurnāli: Engler'a Botanische Jahrbücher, sākot ar 1920. gadu; Beiträge zur allgem. Botanik, s. a. 1916. g.; Biologisches Zentralblatt, s. a. 1922. g.; Botanisches Archiv, s. a. 1922. g.; Angewandte Botanik, s. a. 1919. g.; Flora, s. a. 1910. g.; Jahrbuch f. wissenschaftliche Botanik, s. a. 1922. g.; Zeitschrift für Botanik, s. a. 1920. g.; Zeitschrift f. Pilzkunde, s. a. 1923. g.; Ecology, s. a. 1922. g.; The Journal of Botany, s. a. 1920. g.; The new Phytologist, s. a. 1922. g.; Annales des sciences naturelles, Botanique, s. a. 1919. g.; Bulletin trimestriel de la Société Mycologique de France, s. a. 1920. g.; Revue générale de Botanique, s. a. 1919. g.; Acta Societatis Botanicorum Poloniae, s. a. 1923. g.; Naturae novitates, s. a. 1922. g.; Žurnal ruskogo botaničeskogo Obščestva, s. a. 1916. g.; Ruskij gidrobiologičeskij žurnal, s. a. 1921. g.

21. Botanikas dārzs.

Pie botanikas laboratorijas pastāv botaniskais dārzs, kurš tika nodibināts 1922. gada pavasarī. Tā kā universitātei nebija pašai savas zemes, tad dārzu nācās pagaidām novietot pilsētas dārzniecībā Dreiliņmuižā. Dārza ierīkošanas darbi un pagaidu vadišana tika uzdoti asistentam P. Galeniekam.

Pirmā pavasarī dārzā tika iesētas apm. 500 sugas sēklu, kas bija ievāktas gan Latvijā, gan ārpus Latvijas, (Altajos). Pie zemes sagatavošanas un sēšanas darbiem brīvprātīgi piedalījās vairāki desmiti studentu, kas pirmos darbus atļāva nobeigt nedaudz dienās. Drusku vēlāk dārza apkopšanai vasaras laikā tika pieņemts pastāvīgs strādnieks. Rudenī dārzs publicēja pirmo sēklu katalogu (Index seminum), kurš tika piesūtīts ārzemju universitāšu botaniskiem dārziem, lai apmaiņas kārtā iegūtu vajadzīgo tālāko sēklu materiālu.

1923. gada pavasarī dārzam tika pieņemts pastāvīgs dārznieks. šinī gadā dārzā kultivējamo augu skaits pieauga līdz 1500, jo ap 70 ārzemju botaniskie dārzi apmaiņas kārtā piesūtīja no viņiem lūgtas sēklas. Rudenī dārzs tika atvērts arī skolu ekskursijām un pa trim rudens mēnešiem to apmeklēja skolotāju pavadībā ap 1000 skolnieku. Šinī rudenī iespiestais sēklu katalogs, starp citu, tika piesūtīts arī vairākām Latvijas vidusskolām, pie kurām bija radusies ideja nodibināt skolu dārzus. Piesūtot pieprasītās sēklas šiem jaundibināmiem dārziem, kā arī ārzemju universitātēm, fakultātes botaniskais dārzs šī gada ziemā izsūtīja 78 pasta sūtījumus vairāk kā 2500 sēklu paciņu, pats saņemdam ap 2000 sugu jaunu sēklu.

1924. gadā augu skaits dārzā sasniedza 2500. Pieaugušais augu skaits atļāva ķerties arī pie dārza iekārtas tālākās izveidošanas. Pirmos gados dārzā tika iekopts tikai augu sistematiskais sagrupējums; blakus tam pastāvēja vēl tikai farmakoloģijas katedras ierīkotā ārstniecības augu grupa. 1924. gada pavasarī tika ierīkots arī vesels cikls morfoloģisku un bioloģisku sagrupējumu, kā arī vairākas nelielas ģeografiskas grupas. Ekskursantu skaits šinī gadā pārsniedz 2000 cilvēkus.

Rudenī tika publicēts trešais sēklu katalogs.

Dārza tālāku attīstību stipri kavē zemes trūkums. Ierādītais zemes gabals, nepilna hektara lielumā, jau viss aizņemts, un 1924. g. nācās pat atstāt neiesētas vairāku simtu sugu sēklas. Tāpat nav iespējama dendroloģiska dārza ieaudzēšana, kamēr nav nokārtots jau gadiem ilgstošais un ļoti gausi uz priekšu virzamais jautājums par pastāvīga zemes gabala iegūšanu botaniskā dārza vajadzībām.

22. Sistematiskās zooloģijas institūts.

Tagadējais Latvijas Universitātes sistematiskās zooloģijas institūts ir cēlies no bij. Rīgas Politehnikuma zooloģijas kabineta, pie kam zooloģijas institūts pārņēma zooloģijas kabineta kolekcijas un preparātus, kuri

sastāda tagadējo kolekciju galveno daļu, piem.: izbāzti putni, konchiliju krājumi, echinodermas un coelenterati.

Pirmais institūta direktors bij prof. G. Šneiders (no 1920. gada marta mēneša), bij. Politehnikuma zooloģijas profesors. Tagadējais institūta asistents Dr. N. Tranzējs darbojas no 1920. g. marta līdz aprīļa beigām kā ārpusštata, no 23. aprīļa 1920. g. kā štata mācības spēks. 1920. gada vasaras brīvlaikā zooloģijas institūts pārgāja uz bij. semināra ēku (tag. medicīnas fakult.) un un prof. G. Šneidera prombūtnē to vadīja asist. Tranzējs. 1920. g. rudens sēmestrī tika daudz strādāts pie institūta iekārtošanas: tika lūktas cauri kolekcijas, grupēti materiāli u. t. t. Bez priekšlasījumiem katram klausītājam bija jāņem dalība praktiskajos darbos, kurus apmeklēja apm. 150 studentu, profesora un asistenta vadībā. Šinī sēmestrī jaunievēlētais docents N. G. Lebedjinskis (salīdz. anat. un embrioloģijas katedrai) pārņēma mugurkaulaino dzīv. salīdzināmās anatomijas un attīstības vēstures un eksperimentālās zooloģijas kursus un līdz ar to pastāvošo zooloģijas institūtu sadalīja divos institūtos, no kuriem sistēmatisks zooloģijas institūts paturēja pagaidām savu veco nosaukumu „Zooloģijas Kabinets“ un palika prof. G. Šneidera vadībā. 1920. gada ziemas svētkos prof. G. Šneiders atstāja Latvijas Universitāti, lai sekotu uzaicinājumam darboties Tērbatas Universitātē. Līdz jauna institūta vadītāja ievēlēšanai prof. N. G. Lebedjinskis pārņēma zooloģijas kabineta darbu vadību kā direktora v. i. Nākošajos sēmēstros darbi turpinājās normālā gaitā, un bez priekšlasījumiem tika iekārtoti obligātoriski praktiskie darbi iesācējiem, kurus vadīja asistents Tranzējs un asist. L. Āboliņš (no salīdzināmās anatomijas un eksper. zooloģijas institūta). Šais praktiskajos darbos, kuri sākumā bija kopēji abiem zooloģijas institūtiem, piedalījās:

1921. g. rudens sēmestrī	386 stud.
1922. g. pavasara sēmestrī	406 „
1922. g. rudens sēmestrī	365 „
1923. g. rudens sēmestrī	382 „
1924. g. rudens sēmestrī	178 „

(tikai sistēmatisks zooloģijas institūta stud.)

Tā saucamajā „pilnpraktikumā“ (dzīvnieku noteikšanas darbi) studentiem, kuri speciālizējas sistēmatisksajā zooloģijā, piedalījās: 1921./22. g. — 2; 1922./23. g. — 12; 1923./24. g. — 8 studenti. 1922. g. vasarā ievēlēja par subasistenti studenti O. Trauberģes jkdzi. Viņa bij nodarbināta ar tā saukto „dzīvnieku noteikšanas mazo kursu“, kurā parasti notur pavasara sēmēstros visiem dabas zinātņu nodaļas studentiem. Šinī kursā 1924. gada pavasarī piedalījās 59 studenti.

Pa to laiku kolekciju krājumi bija papildināti ar dažu labu vērtīgu kolekciju, pa daļai ar dāvinājumiem (piem. Valsts Prezidenta Čakstes kunga dāvinātā izbāztā meža cūka), pa daļai ar pirkšanu, starp citu vērtīgas putnu ādiņas no barona Laudona kolekcijas. Tāpat iegādāti vairāki

labi mikroskopi un ievērojams skaits sienas tabulu. Sākot ar 1923. g. maiju „Zooloģijas kabinetu“, kuŗu tagad pārdēvē par „Sistematiskās zooloģijas institūtu“, vada institūtu direktors prof. Embriks S t r a n d s. No tā laika institūta bibliotēka uzrāda ievērojamu pieaugumu, piem. 1923./24. māc. gadā — par 151 sējumiem. Pēc tam tā palielinās vel par vairākiem sējumiem, kuŗu starpā atrodami daži sevišķi dārgi darbi. Kolekcijas ari stipri pieaugušas, lai gan lielāku ievērojamu dāvinājumu nav bijis. Pirkta starp citu viena insektu kolekcija, daudz savākts ekskursijās ar un bez studentu piedalīšanās. Ari daudzi studenti vasaras brīvlaikos cītīgi vākuši materiālus, saņemdami no institūta vajadzīgo formalīnu. Daudz savāktā materiāla izlietots iesācēju praktiskajiem darbiem, un tā tad no tā nevarēja institūta kolekcijas palielināties. — No instrumentiem, starp citu, iegādāti: mikroskopi, zīmējamie aparāti, uzliekamā stereo-ierīce (mikroskopam). No institūta līdzekļiem iegādāti institūta telpām darba galdi koridoram, pa vienam galdam lāboratorijai un karšu istabai un 4 lieli kolekciju skapji. Iegādāts viens desinfekcijas aparāts un daudzas sienas tabulas. Bez lasāmiem kursiem ik pāris nedēļas 2 st. notika seminārs. Laikā no 1. maija 1923. g. līdz 1. jūlijam 1924. g. nolasīti 27 referāti. Diplomdarbiem doti temati: 1922. g. — 2; 1923. g. — 10; 1924. g. — 7.

Šeit būtu vēl mināms, ka prof. E. S t r a n d s 1923. g. un 1924. g. rudens sēmestros bez dabas zinātniekiem lasījis vēl ari medicīnas un veterinār-medicīnas fakultāšu studentiem, kamēr asist. N. T r a n z ē j s sākot no 1921. g. lasījis kursu ornitoloģijā un mamalioloģijā lauksaimniecības fakultātes studentiem.

Institūta kolekciju, instrumentu u. c. vērtība līdz 1. jūlijam 1922. g. bija noteikta uz Ls. 47.000, pēc līdz 1923. g. decembrim pienākuši klāt materiāli par apm. Ls. 830. (+103 Ls.).

Pašulaik institūta rīcībā atrodošās telpas ir, par nožēlošanu tik šauras, ka darbi un mūzēja kolekciju paplašināšana un papildināšana ar to tiek ļoti kavēta.

23. Salīdzināmās anatomijas un eksperimentālās zooloģijas institūts.

Latvijas Universitāte saņēma no Rīgas Politehniskā Institūta kā mantojumu mazu zooloģijas un zivkopības kabinetu, kuŗš Politehnikuma agronomiskās nodaļas vajadzību apmēros bij pietiekoši labi apgādāts ar mācības un pētīšanas rīkiem. Šinīs apstākļos pilnīgi pietika ari viena profesora ar vienu asistentu, lai veiktu visus katedras uzdevumus.

Nodibinot universitāti, atveŗot vienā laikā trīs jaunas fakultātes: 1) matemātikas un dabas zinātņu; 2) medicīnas un 3) veterinār-medicīnas, izrādījās, ka zooloģijas mācības priekšmeta stāvoklis Latvijā ir maināms pašos pamatos. Tādēļ universitātes vadība nolēma pieaicināt 1920. g. jaunu mācības spēku no ārzemēm, kuŗam uzdot salīdzināmās anatomijas institūta nodibināšanu. Tādā ceļā, sekojot ārzemju uni-

versitāšu lielās daļas paraugam, mugurkaulaino salīdzināmā anatomija tika atdalīta no sistēmatisks zooloģijas (speciāli bezmugurkaulaino) un pārvērsta par patstāvīgu katedru.

Jaunremontētā medicīnas fakultātes ēkā (Kronvalda bulv. 9) tika ierādītas 3 istabas jaunatveramā institūta pagaidu novietošanai. Apskatot agrāko zooloģijas kabinetu, izrādījās, ka tikai nedaudz lietu no viņa varēja tikt pārskaitītas nākamajā salīdzināmās anatomijas institūtā, tā radot viņa kodolu. No šīm lietām ir mināmas: daži dzīvnieku skeleti, krokodīla skelets, neliels skaits putnu un zīdītāju galvkausu, daži injekcijas preparāti. Grāmatas, anatomiskas sienas tabulas, mikroskopi, laboratorijas aparāti un instrumenti trūka pavisam, jo visi tie bij kaŗa laikā uz Krieviju ēvakuēti.

Salīdzināmās anatomijas pasniegšana un institūta darbība bij jāuzsāk ar pavisam maziem līdzekļiem, kuŗus budžeta gada vidū kaut kā vēl izdevās sameklēt, pie tam trūkstot pat kārtīgai pasta satiksmei ar ārzemēm. Tomēr pieaicinātam zooloģam likās nepieciešami, sekojot zinātnes laika garam, jaunā institūta darbības programmu uztvert jau no paša sākuma plašos vilcienos un padarīt jauno institūtu netikvien par salīdzināmās anatomijas, bet arī eksperimentālās zooloģijas pētniecības vietu Latvijā.

Pēc tam, kad izdevās viena subasistenta un viena zīmētāja personās saistīt divus labus palīgspēkus, varēja stāties pie šī uzdevuma izvešanas pēc zināma jau iepriekš pārdomāta plāna. Pirmā laikā vienīgā literatūra bij svarīgākās attiecīgo priekšmetu rokas grāmatas un separātu krājums, ko nākamā institūta direktors bij kā savu privātīpašumu no Šveices līdzpaņēmis.

I Vispirms vajadzēja gādāt par priekšmeta ilustrēšanu lekcijās, pagatavojot zīmējumus. Vēlāk tika dažas sienas tabulu serijas arī no ārzemēm pasūtītas. Tā izcēlās mūsu bagātīgais sienas tabulu krājums, kas tagad ir pieaudzis uz 285 (no tām 235 paša institūta pagatavotas) tabulām. Viņas kalpo salīdzināmās anatomijas, embrioloģijas, iedzimtības mācības un eksperimentālās zooloģijas pasniegšanai. Pamazām tika likts pamats arī salīdzināmi-anatomisko spirta un formalina preparātu krājumam. Tagad, četru darbības gadu beigās, šis krājums sastāv no apm. 100 preparātiem, no kuŗiem 85 pašu pagatavoti. Ari skeletu preparātu mūsu institūtam tagad ir jau 160, no tiem 90 institūta pagatavoti. No tiem sevišķi mināms ziloņa skelets, Bosurus galvaskauss, lauvas un skudru lāča kāju skeleti u. c. — Ar trešā palīgspēka (subasistentes) iegūšanu 1922. gadā rudenī varēja stāties pie mikroskopisko preparātu krājuma ierīkošanas demonstrācijas vajadzībām un šo preparātu skaits drīz sasniedza 600.

II Pēc tam kad priekšmeta pasniegšana lekciju veidā bij pieklājīgās robežās nodrošināta, dibinātāja enerģija tika vērsta uz otru uzdevumu. Vajadzēja ievest un iekārtot priekšmeta praktisku pasniegšanu

lāborātorijā kā iesācējiem, tā speciāliem darbiem sagatavotiem dabas zinātniekiem: 1) dzīvnieku preparēšanā; 2) dzīvnieku mikroskopiskajā anatomijā. Pirmais praktiskais ievads dzīvnieku preparēšanā ir abu zooloģisko institūtu uzdevums. Bet tā kā jau no 1921. gada ziemas sistematiskās zooloģijas katedra ar prof. G. Šneidera aiziešanu uz Tērbatu bija palikusi neaizņemta un no šī laika sākot līdz 1923. g. rudenim sistematiskās zooloģijas institūta vadība pagaidām bij nodota salīdzinošam anatomam, visu praktisko darbu iekārtošana atradās vienās rokās. Tika ievesti:

1. Zootomijas kurss (iesācējiem dabaszinātniekiem, mediķiem, veterinārmed. un lauksaimniekiem) 1 sēmēstri, grupās (pa 40 cilv.) 2—3 stundas nedēļā. Katrs students dabū izpreparēšanai ar nazi 10—12 dažādu dzīvnieku šķiru priekšstāvjus, kuŗi pēc tam jānozīmē. Šinīs darbos piedalījās: 1921. g. rudens sēmēstri — 386 praktikanti, 1922. g. pavasara sēmēstri — 406 praktikanti, 1922. g. rudens sēmēstri — 365 praktikanti, 1923. g. rudens sēmēstri — 382 praktikanti, 1924. g. rudens sēmēstri — 371 praktikanti.

2. Mikroskopiskās anatomijas kurss iesācējiem (dabas zinātniekiem) 1. sēmēstri grupās (pa 25—30 cilv.) iknedēļas pa 3 stundām, pavasara sēmēstri. Šinīs darbos piedalījās: 1921. g. pavasara sēmēstri — 35 praktikanti, 1922. g. pavasara sēmēstri — 59 praktikanti, 1923. g. pavasara sēmēstri — 68 praktikanti, 1924. g. pavasara sēmēstri — 82 praktikanti.

Šos praktiskos darbos katram studentam tiek izsniegts institūta lāborātorijā sagatavots māteriāls apm. 30 mikroskopiskiem preparātiem no dažādām dzīvnieku grupām un organu sistēmām. Preparāti praktikantam jāpagatavo pašam, jāizstudē un precīzi jānozīmē. Šo darbu dalībnieki nelielās grupās tiek lāborātorijā iepazīstināti arī ar vispārējo mikrotehniku.

3. Lielais praktikums salīdzināmā anatomijā, embrioloģijā un eksperimentālajā zooloģijā zooloģijas speciālistiem, divus sēmēstrus cauru nedēļu ikdienas. Katrs students pēc aizrādījumiem patstāvīgi preparē apm. 25 dažādu dzīvnieku grupu priekšstāvjus, pagatavojot no tiem kā makroskopiskus, tā mikroskopiskus preparātus. Visas preparātu pagatavošanai nepieciešamās manipulācijas studenti izdara paši, tā iemācīdamies mikrotehniku līdz ar mikroskopiskās reprodukcijas un rekonstrukcijas paņēmieniem. Tāpat praktikanti iepazīstas arī ar dažām galvenām eksperimentālās zooloģijas metodēm.

1921./22. mācības gadā piedalījās 16 praktikanti, no kuŗiem tagad 9 pabeiguši komisijas pārbaudījumus un daļa jau iesniegusi arī diplomdarbus (no tiem 4 jau nodrukāti).

1922./23. mācības gadā telpu trūkuma dēļ praktikanti uzņemti netika.

1923./24. mācības gadā piedalījās 6 praktikanti.

1924./25. mācības gadā piedalījās 6 praktikanti.

4. Diplomdarbi, 2—3 sēmēstrus.

Katram diplomandam uzdotais temats jāizstrādā kā zinātnisks pētījums, kas pēc tam ir publicējams. Tādi temati tika uzdoti: 1921. g. rudenī — 1 (darbs pabeigts un publicēts), 1922. g. rudenī — 14 (vairāki pabeigti, 3 jau publicēti), 1924. g. pavasarī — 6.

Visu šo praktisko darbu pareizai nostādīšanai tika pamazām iegādātas vajadzīgās mēbeles (daļa no viņām ir no veciem Politehniskā Institūta krājumiem) laboratorijas aparāti un instrumenti, kā arī akvariji (pa daļai lielāku apmēru un ar tekošu ūdeni), terariji un krātiņi dzīvnieku turēšanai. Institūta 4 gadu pastāvēšanas laika beigās viņš varēja uzrādīt jau sekošus svarīgākos aparātus un instrumentus: 2 termostatus, 4 mikrotomus, 2 Sartorius perētavas, 2 Edingera zīmējamus aparātus, 21 vienkāršo un binokulāro mikroskopus, 1 episkopu, 1 projekcijas aparātu, 2 Abbé zīmējamus aparātus, 1 ķīmiskos svarus un 1 komplektu rekonstrukcijas piederumu. Mūsu embrionu krājums zinātniskiem darbiem sasniedz 200 eksemplārus no 30 dažādām dzīvnieku sugām.

Bez visiem jau minētiem praktiskiem darbiem katru sēmēstri pie institūta tiek noturēts arī seminārs. Pirmo četrus gadus laikā šinī seminārā studenti nolasījuši ap 90 referātu. Daļa referātu saīsinātā veidā publicēta krājumā „Bioloģiskie referāti no Latv. Universitātes bioloģiskajiem semināriem“, I 1922. g. A. Gulbja izdevumā.

Sevišķas rūpes, sakarā ar pastāvošo dārdzību, radīja institūta bibliotēkas iegādāšana un paplašināšana. Bez literatūras nav iespējams diplomdarbu izvešana. Mācības grāmatas un rokas grāmatas varēja iegādāt no katedras tekošiem kredītiem, kamēr zinātnisko žurnālu seriju iepirkšanas nolūkā mums bij jāgriežas pie universitātes bibliotēkas. Pēdējās vadība nāca mūsu speciālajam vēlēšanām visaugstākā mērā pretim. Tā pamazām mūsu mazajā institūta bibliotēkā sakrājās 440 grāmatas un 17 žurnālu serijas (no tām 6 pilnīgas) 445 sējumos. Jau pašā sākumā ierīkotais institūta atsevišķo novilkumu krājums tika pastāvīgi paplašināts gan šo separātu iepirkšanas un dāvājumu ceļā, gan apmaiņā pret paša institūta publikācijām. Krājums satur tagad 615 NN. Bez institūta personāla un citām atsevišķām personām lielu separātu skaitu dāvāja Bāzeles Universitāte. Apmaiņā līdz šim mēs esam saņēmuši separātus no sekošu universitāšu salīdzināmi-anatomiskiem un zooloģiskiem institūtiem: Amsterdamas, Bruno, Berlīnes-Dālemas, Kazanas, Kopenhagenas, Ļeningradas, Maskavas, Oksfordas, Romas, Parīzes, Upsalas, Utrechtas, Voronežas un Viļņas.

1924. g. rudenī mūsu institūts izsūtīja visiem svarīgākiem ārzemju zooloģiskiem institūtiem pa 9 NN. savu publikāciju.

Institūta budžets apskatāmā periodā attīstījās sekošu diezgan nelielu summu robežās.

Pie institūta dibināšanas 1920. g. oktobrī Ls 600.—, 1921./22. m. g. Ls 2.600.—, 1922./23. m. g. Ls 3.000.—, 1923./24. m. g. Ls 4.000.—. Pa visam Ls 10.200.—.

III Institūta izbūves trešo uzdevumu — vidēji liela salīdzināmās anatomijas mūzēja nodibināšanu — līdz šim nav bijis iespējams realizēt. Šī nolūka izvešanai ir vajadzīgi 2 apstākļi: 1) valsts saimniecības plānā paredzēto līdzekļu atvēlēšana un 2) jaunu pastāvīgu un krietni lielāku telpu ierādīšana institūtam. Bet arī nerunājot nemaz par mūzēju institūta paplašināšana ir neatliekama. No trim institūta rīcībā esošām istabām direktora istaba ir tanī pašā laikā arī akvāriju istaba, bibliotēka un tumšā kamera projekcijas un zīmēšanas nolūkiem. Mazajā asistentu istabā jāmitinās 3 asistentiem, jāatrod vieta ķīmikalijām, optikai un studentu bibliotēkai. Lāboratorijas istabā pie 3 logiem strādā vienā laikā cauru dienu 10 praktikanti ļoti saspiestos apstākļos. Katru rudenī, neskatoties uz vislabāko gribu, telpu trūkuma dēļ ir jāatteic apm. 15 studentiem, kas ir izteikuši vēlēšanos specializēties mūsu institūtā.

Šis pārskats tiek slēgts ar lūgumu pie visām noteicošām iestādēm nākt pretim institūta nobriedušām prasībām pēc paplašināšanas.

Salīdzināmās anatomijas un eksperimentālās zooloģijas institūta personālais sastāvs: 1) Institūta direktors prof. Dr. phil. N. G. Lebedjinsks; 2) Asistents prīv. doc. cand. rer. nat. Leons Āboliņš; 3) Subasistenti: a) Stud. rer. nat. Valters Melderis, b) stud. rer. nat. Anna Dauvarte.

24. Institūta studentu zinātniskie darbi mācības spēku vadībā.

1922. g.

1. E. O. Bīlchens. Über den Einfluss krankhafter Zustände auf die Entwicklung sekundärer Geschlechtscharaktere bei Vögeln. Zool. Anz. Bd. LV. N. 7/8, lpp. 167—176.

1923. g.

1. L. Āboliņš. Anomālas putnu olas. Ovum in ovo. Latv. Univers. Raksti, V., 1923. lpp. 163—172; 2) V. Melderis. Rana esculenta barības kanāla priekšējās daļas izliekums. (Sur quelques cas de la devagination de l'oesophage et de l'estomac chez Rana esculenta, Résumé). Latv. Univers. Raksti, 1923. VI. lpp. 231—238.

1924. g.

1) L. Āboliņš. Maksimālās zarnelpošanas iespaids uz *Misgurnus fossilis* zarnas anatomijas. Eksperimentāls gala zarnas respiratoriskās funkcijas pierādījums. (The influence of the maximae bowee-respiration on the anatomy of the bowee of *Misgurnus fossilis*, Summary.) Latv. Univers. Raksti, 1924. IX. lpp. 81—110; 2) A. Dauvarte. Beznervu akcesoriska pakāļkāja, iegūta *Pelobates fuscus* ekstremitātu transplantācijā. (Eine nervenlose akzessorische Hinterextremität von *Pelobates fuscus*,

Zusammenfassung). Latv. Univers. Raksti, 1924. IX. lpp. 157—162; 3) L. Āboliņš. Über den Einfluss der maximalen Darmatmung auf den histologischen Bau des Enddarms des Schlammpeizgers (*Misgurnus fossilis*). Eine experimentelle Studie über die respiratorische Tätigkeit des Enddarms. Biol. Zentralbl. 1924, Bd. 44, H. 8, lpp. 433—458; 4) M. Neimane. Gliemežu kurkuļu izturība pret izžūšanu. Eksperimenti sakarā ar dzīvnieku pasīvo izplatīšanos. Latv. Univers. Raksti, 1924, XI. lpp. 447—459; 5) A. Dauvarte. Ein bis jetzt unbekanntes zyklisches Geschlechtsmerkmal der Batrachier. Saisonvariation des Vorderextremitätenskelettes des Frosches. Arch. f. mikr., Anatomie u. Entwicklungsmech., 1924, Bd. 103, lpp. 504—516; 6) A. Dauvarte. Kāda līdz šim nepazīta amfibiju dzimumpazīme. Vardes priekškāju skeleta sezonu variācijas. Latv. Univers. Raksti, 1924. XI. lpp. 423—446.

25. Studentu zinātniski pulciņi.

a) Latvijas Universitātes Dabas Zinātņu Studentu Biedrība.

L. U. dabas zinātņu studentu biedrība ir akadēmiska organizācija, kas apvieno dabas zinātņu nodaļas studējošos un spraudusi par mērķi sekmēt Latvijas dabas izpētīšanas darbu, savu biedru kultūrēlo attīstību un dabas zinātņu populārizēšanu.

Biedrība nodibinājās 1920. gada februārī. — Statuti apstiprināti 1921. g. 20. aprīlī.

Savā īsajā pastāvēšanas laikā biedrība sarīkojusi vairākas ekskursijas, priekšlasījumu un referātu vakarus, biedru vakarus un tml.

No 1922. gada aprīļa pie biedrības pastāv mācības līdzekļu pagatavošanas darbnīca, kurā tiek pagatavoti mikroskopiskie preparāti botanikā un zooloģijā skolu vajadzībām. Pagatavotos preparātus vairākās seriās biedrība nodevusi komisijā Latvijas Universitātes studentu padomes grāmatnīcai. Pie preparātu seriju pagatavošanas biedrībai materiālu pabalstu sniedzis Kultūras fonds.

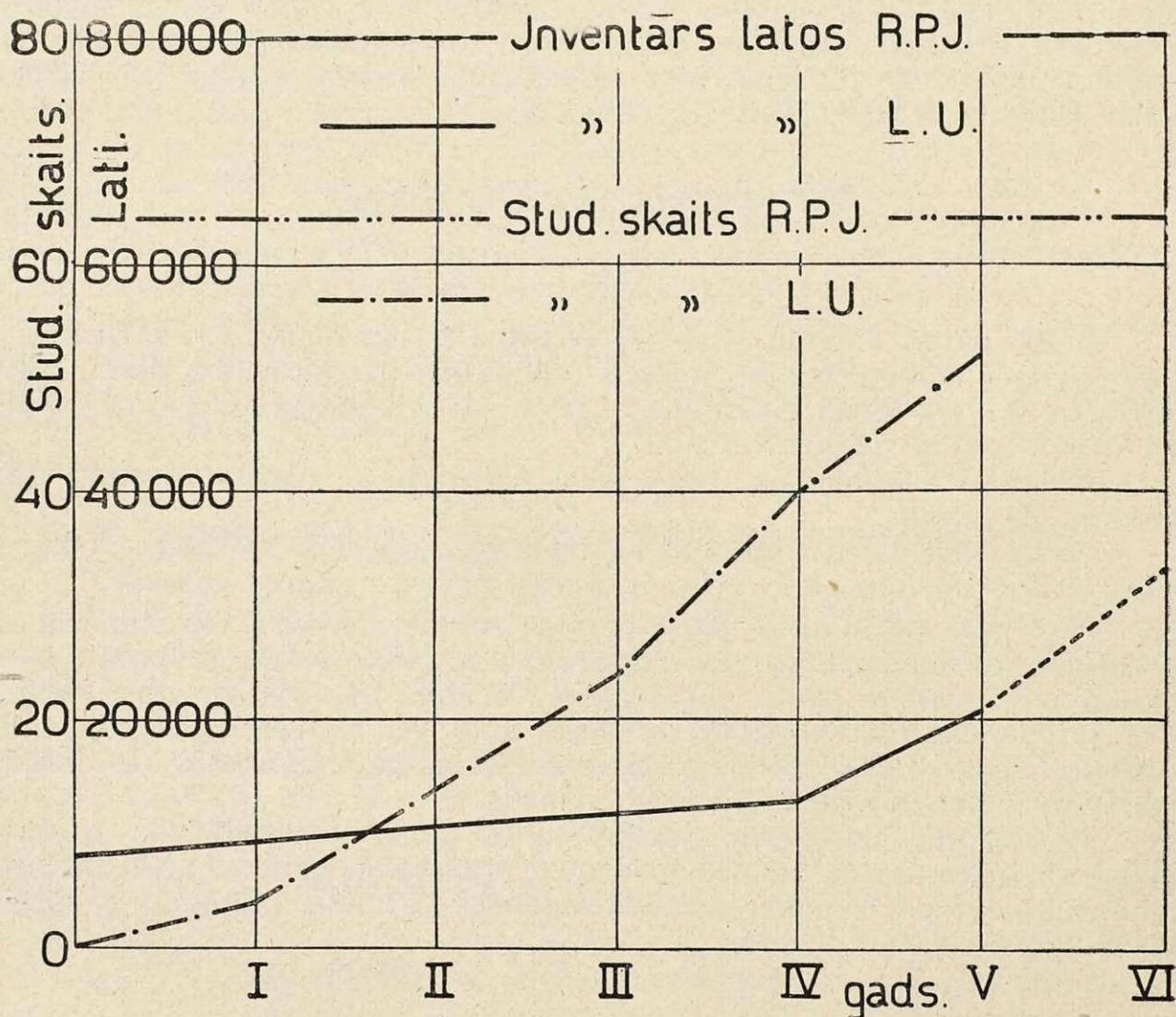
Neraugoties uz pirmo pastāvēšanas gadu nenormālajiem apstākļiem, biedrība tomēr paspējusi iegādāt samērā lielu un vērtīgu bibliotēku, kurā ietilpst nepieciešamākās mācības un rokas grāmatas gandrīz visās dabas zinātņu nozarēs.

1923./24. akad. gada beigās biedrībā bija 45 biedri.

b) Matēmatisko zinātņu studentu pulciņš.

Matēmatisko zinātņu studentu pulciņš spraudis par mērķi: 1) paplašināt savu biedru matēmatisko izglītību ārpus lekcijām, kopdarbībā ierosināt biedrus uz pašdarbību un 2) populārizēt matēmatisko zinātņu idejas ārpus Universitātes.

1922. gada septembrī nodibinājās pulciņš uz pašu studentu ierosinājumu, pie kam tūlī viņā iestājās 29 biedri. Jau no paša sākuma pulciņš attīsta rosīgu darbību. Gandrīz ik nedēļas nolasa pa referātam no dažādām matēmatisko zinātņu nozarēm: tīrās matēmatikas, fizikas, astronomijas, ģeofizikas. Daži referāti ir bijuši veltīti arī paidagoģiskiem jautājumiem: matēmatikas pasniegšanai skolās. Ir noturēti arī tā sauktie jautājumu vakari, kuŗos kopēji apskatītas un atrisinātas interesantākās uzdošanas no dažādām matēmatikas disciplīnām.

Neskatoties uz pulciņa vispārēji dzīvo darbību, lielākais biedru vairums ir bijuši tikai pasīvi dalībnieki. Referātus ir gatavojuši tikai daži enerģiskākie un brīvākie biedri. Pārējos no aktīvas dalības visvairāk atturējuši grūtie oikonomiskie apstākļi, kuŗi atstāj zinātniskam darbam ļoti maz laika.

Lai populārizētu matēmatiskās zinātnes arī ārpus fakultātes studentiem, pulciņš dara savus referātus pieejamus visiem interesentiem. Ar šo pašu nolūku pulciņš ar mācības spēku laipnu piedalīšanos ir sarīkojis savus atklāšanas un gada svētkus ar zinātniskiem priekšlasījumiem.

Pulciņa bibliotēka pastāv no 42 sējumiem, no kuriem daļa ir paša pulciņa iegādāta, daļa „Europas Studentu Palīdzības“ un daļa dažu mācības spēku dāvināta.

Pulciņa biedru skaits nemitīgi pieaug. Tagad viņā skaitās jau 72 biedri un 7 biedri-veicinātāji.

I. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāte.

1. Tautsaimniecības nodaļa.

a) Domas un motīvi par mācības iekārtas veidu un viņas organizēšana.

Tautsaimniecības nodaļa nodibinājās kā bij. Rīgas Politehniskā Institūta komercnodaļas turpinājums. Nodaļas uzbūves pirmos pamatus lika plašāka sapulce, kuŗu iniciatoru grupa sasauca no latviešiem ar augstāko tirdzniecisko un tautsaimniecisko izglītību 30. jūlijā 1919. g. Sapulces dalībnieku lielā daļa bija ļaudis, kas garā darba praksē bija iepazinušies ar Latvijas saimnieciskās dzīves apstākļiem un tādēļ varēja spriest par to, kā jāizveido dibināmā tautsaimniecības nodaļa, lai viņa sekmīgi varētu izpildīt valsts un pilsoņu prasības pret vienīgo augstākās saimnieciskās izglītības iestādi. Debatēs galvenā kārtā tika pārrunātas divas domas. Vienkārt, izcēla tautsaimniecības nodaļas praktiskos uzdevumus, kādēļ atzina par vēlamu, lai nodaļa piegriež pēc iespējas daudz vērības dažāda veida praktiskiem darbiem pie visiem svarīgākiem teorētiskiem priekšmetiem. Otrkārt, pārrunā nāca jauājums par to, vai tautsaimniecības nodaļa būtu izveidojama kā vienota mācības iestāde, kuŗa vienā programmā aptvers dažādas tautsaimniecības nozares, piem. teorētisko tautsaimniecību, tirdzniecību, bankas, apdrošināšanu, satiksmi u. c., vai arī tautsaimniecības nodaļas divi beidzami kursi sadalāmi apakšnodaļās, ciklos, kur minētās tautsaimniecības nozares, vai vismaz galvenā no viņām, tiktu speciālizētas.

Apspriedes divi galvenie pārrunas punkti tādēļ šie tiek pieminēti, ka viņu svarīguma dēļ nodaļas piecu gadu darbības laikā viņi ir vairākkārt bijuši par domu apmaiņas priekšmetiem fakultātes padomes sēdēs.

Par praktisko darbu ierīkošanu nodaļā nav bijis divu domu. Tik, cik ir atļāvuši līdzekļi un fakultātes piešķirtās telpas, ievesti praktiskie darbi pie svarīgākiem priekšmetiem. Padarītais tomēr jāatzīst tikai par pirmiem soļiem šinī ziņā, jo liels ir bijis līdzekļu, kā arī telpu trūkums. Varētu tikai aizrādīt, ka preču zinātnē praktisko darbu gandrīz nemaz nav,

kurpretim, ārzemju tautsaimnieciskās augstskolās un fakultātēs pastāv uzskats, kā teorija šinī priekšmetā nekādā ziņā nedrīkst būt pārsvarā par praktiskiem darbiem.

Ir vispār atzīts, ka saimnieciskā izglītība ir viens no svarīgākiem politikas faktoriem, ar kura palīdzību šis politikas noteicēji var atstāt iespaidu uz saimnieciskās attīstības gaitu; un tālāk attīstamas pirmā kārtā tās saimniecības nozares, kurām valstī ir dabīgi pamati. Latvijā, kā zināms, galvenie eksporttirdzniecības objekti ir koka materiāli, lini un daži citi lauksaimniecības ražojumi. Kaut gan fakultāte par to agrāki rūpējās, bet viņai tikai 1924./25. mācības gada I sēmeštrī izdevās noorganizēt praktiskos darbus linu un koku šķirošanā un tirdzniecībā. Bet cik svarīga loma tirdznieciskā izglītībā ir praktiskiem darbiem, varam redzēt no tā, kādus līdzekļus Vācijas tautsaimn. augstskolas un fakultātes upurē šiem mērķiem. Vācijas pirms pasaules kara sasniegumi pasaules tirdzniecībā un rūpniecībā pa daļai balstās, bez šaubām, uz izglītību. Un tomēr, kāds vācu saimnieciskās dzīves pazinējs izsakās, ka salīdzinot ar amerikāņiem, vācu inženieri esot par maz tirgotāji, bet vācu tirgotāji — par maz tehniķi.

Par tautsaimniecības nodaļas beidzamo kursu sadalīšanu ciklos, jā-saka, ka viņas izšķiršana nav viegla. Parasti tautsaimnieciskās izglītības galējo speciālizāciju izved divējādi. Vienkārt, nodarbina atsevišķus mācības un pētīšanas institūtus atsevišķām saimniecības nozarēm. Tā Vakar-Europā pastāv atsevišķi institūti, universitāšu fakultātes vai arī augstskolas: tautsaimniecībai vispārīgi tirdzniecībai, apdrošināšanai, eksportam, pasaules tirdzniecībai u. c. Šis speciālizācijas veids iespējams lielās un saimnieciski attīstītās zemēs, kur mazāk jārēķinas ar līdzekļu trūkumu.

Pēc otra speciālizācijas veida tautsaimnieciskās fakultātēs vai arī tirdznieciskās augstskolās mācības laika pirmo pusi atstāj tautsaimnieciskai priekšizglītībai, bet otru pusi sadala apakšnodaļās, ciklos. Visskaidrāki šī doma bij izcelta Maskavas Komercinstitūtā, kur pastāvēja 7 dažādas apakšnodaļas.

Apstājoties speciālizācijas jautājumā pie Latvijas apstākļiem, nevar pāriet garām iebildumiem pret šauru speciālizāciju vispārīgi. Aizrāda, citu starpā, ka Latvijas saimnieciskie apstākļi esot par šauriem, lai uz ilgāku laiku garantētu nodarbošanos šauri sagatavotiem speciālistiem; kā pēdējiem bieži būtu jāstrādā darbs, kurš nesaskan ar sagatavošanos augstskolā. Šī virziena piekritēji ieteic dot vispārēju augstāko tautsaimnieciski-tirdzniecisko izglītību, atstājot tālāko speciālizēšanos pēc vajadzības darba praksē.

Iebildumi pret speciālizāciju tomēr neiztur kritiku. Ir zināms, cik liela ir tirdznieciskā konkurence Latvijā un nav nekāda pamata domāt, ka viņa varētu mazināties nākotnē. Pastāvēt un attīstīties varēs tikai tādi uzņēmumi, kuriem blakus pietiekošiem kapitāliem būs labi sagatavots darbinieku sastāvs. Tādēļ pienācīgi nostādīta saimnieciskā izglītība krīt

svarā tiklab darba devējiem, ka arī ņēmējiem. No otras puses, mums jākonstatē novērojums, ka vispasaules saimniecības attīstībai ir tendence virzīties uz priekšu pa augstākās speciālizācijas ceļu. Darba dalīšanu, piem., lieto ne tikai atsevišķā tirdznieciskā vai rūpnieciskā uzņēmumā, bet viņa konstatējama veselu apgabalu, pat tautu starpā. Ja nu ņem vērā to, ka nepastāv un nekad nepastāvēs saimnieciski izolētas valstis, tad jāatzīst, ka pamazām zūdot pasaules kara sekām uz tautu saimnieciskiem sakariem, mūs gribot negribot ievilks pasaules saimniecībā un attiecībās. Šinī darbībā mēs varam izvēlēties divus stāvokļus. Mēs varam atļaut sevi apkalpot tirdzniecības ziņā citām tautām, samaksājot viņām par to, protams, atlīdzību tirdzniecības peļņas veidā, vai arī varam atteikties no citu tautu pakalpojumiem. Vēl vairāk, mūsu ģeografiskais stāvoklis ir tāds, ka mēs ar pilnu pamatu varam domāt par to, lai ņemtu aktīvu daļu pasaules tirdzniecībā, t. i. tirdzniecībā, kuŗa norisinās ārpus mūsu pašu saimnieciskām vajadzībām. Bet viens no šo perspektīvu galveniem priekšnoteikumiem ir — laika prasībām pilnīgi piemērots tirgotāju sastāvs.

Minētie vispārējie novērojumi un Latvijas saimnieciskie apstākļi ir fakultātē apstiprinājuši domu par to, ka viņas galīga izveidošana būtu virzama pa pastiprinātas speciālizācijas ceļu.

Kas zīmētos uz tautsaimn. nodaļas izveidošanu, tad ļoti lielas grūtības, pat nepārvarami šķēršļi ir radušies aiz māteriālu līdzekļu, kā telpu, naudas u. c. trūkumu. Bet tie ir faktori un apstākļi, kas atrodas ārpus to augstskolas iestāžu iespaida sfairas, kuŗām uzticēta augstskolas noorganizēšana. Šinī ziņā atliekas tikai konstatēt faktus... Šeit būtu vietā apstāties tikai īsumā pie L. U. mācību iekārtas noorganizēšanas. Ir augstākās izglītības nozares, kuŗām, var teikt, ir pilnīgi internacionāls raksturs. Dažādās valstīs viņas atšķirās viena no otras tikai ar savu lielāku vai mazāku dziļumu un plašumu. Bet ir arī tādas augstākās izglītības nozares, kuŗām ir noteikti īpatnējs nacionāls raksturs. Viņas organizējot nevar kopēt kādas vienas, kaut arī labākās, ārzemju augstskolas iekārtu, jo tad visdrīzāk izrādīsies, ka ievesti lieki mācības priekšmeti, bet iztrūkst taisni vajadzīgais, īpatnējais.

Tautsaimniecības izglītība pieder nešaubami pie izglītības nozarēm ar nacionālu nokrāsu. Ka tas tā, to pierāda, starp citu, tās dažādās saimnieciskās politikas, no kuŗām vadas valstis. Bieži sakrīt citas politikas divu valšķu starpā, bet saimnieciskā politika izrādās viņām par nesaskaņojamu. Bet tā kā saimnieciskā izglītība ir viens no saimnieciskās politikas faktoriem, tad saprotams, ka viņa var būt tikai īpatnēja.

Aiz šiem iemesliem Latvijas Universitātes tautsaimniecības nodaļas pirmorganizāciju, kuŗu pieņēma pirms pieciem gadiem, nevar uzskatīt par laikam piemērotu. Toreiz varēja taisīt tikai vispārējus slēdzienus par nākošo Latvijas tautsaimniecību, lai viņas vajadzībām piemērotu vienīgo augstāko saimnieciskās izglītības iestādi. Tagad, pēc pieciem gadiem, mēs

atrodami labvēlīgākos spriedumam apstākļos. Mēs varam jau vērot tās galvenās līnijas, pa kurām, domājams, virzīsies mūsu tautas saimnieciskā attīstība un varam domāt par tautsaimnieciskās nodaļas izveidošanu pēc Latvijas saimnieciskās dzīves prasībām.

Latvijas saimnieciskā dzīvē mēs redzam divas lielas saimniecību grupas: privātās ar savām daudzām nozarēm un sabiedriskās saimniecības, kuŗas ved valsts un komunālietādes. Izšķirība viņu starpā ir liela. Prīvātās saimniecības vienīgais motīvs — pēc iespējas augstāks ienesīgums; sabiedriskās saimniecības uzdevumi — veikt vislietderīgāki zināmas iestādes sprauostos mērķus doto līdzekļu robežās, pie kam šis mērķis tikai retākos gadījumos ir ienesīgums, peļņa. Gatavojoties uz darbību ienesīguma vai peļņas saimniecībā piegriež galveno vērību faktoriem un principiem, kuŗi nodrošina uzņēmējiem augstu ilgstošu peļņu. Prīvātsaimniecības teorija, mācība par pasaules tirdzniecību, saimnieciskā ģeografija, uzņēmuma organizācija, preču zinātne, satiksme ar bankām, lēsvedība, tirdznieciskie rēķini, tirdznieciskā korrespondence ir tie galvenie priekšmeti, kuŗus vajag pārvaldīt katram, kas grib sekmīgi nodarboties peļņas uzņēmumā. Tālākā speciālizācija jau iet pa atsevišķu peļņas nozaŗu pētīšanas ceļu. Preču tirdzniecība, bankas, transports un apdrošināšanas uzņēmumi u. c. ir prīvātās saimniecības nopietni pētīšanas objekti.

Sabiedrisko saimniecību struktūra ir citādāka. Viņu darbība uz kaut kādu peļņas ieguvumu neiziet. Viņu rīcība ir vairāk vai mazāk noteikti ienākumi, ar kuŗiem jāsasniedz zināmi mērķi. Saimnieciskais elements ir racionāla līdzekļu iegūšana un viņu tāda izlietošana. Šo saimniecību pētīšana notiek divos virzienos: no vienas puses kā objekts pašas valsts un komunālietādes ar viņu uzdevumiem, organizāciju un vajadzībām un no otras objekts — līdzekļu lietderīga iegūšana un izlietošana. Šos pētījumus izved galvenā kārtā socioloģija, valsts un administratīvās tiesībās, tautsaimniecības teorijā un politikā, finansu zinātnē, statistikā, sociālā likumdošanā u. c.

Prīvātām un sabiedriskām saimnieciskām zinātnēm, protams, ir daudz kas kopējs. Šķiŗ viņas pilnīgi dažādi mērķi un no tiem izrietošie praktiskie darba paņēmieni.

Noorganizējot mācību pasniegšanu, tautsaimniecības nodaļa nevarēja paiet garām šo divu grupu vajadzībām. Kā jau minēts, tautsaimniecības nodaļa nodibinājās dažā ziņā kā bij. Rīgas Politehniskā Institūta komercnodaļas turpinājums un tādēļ neliedzami zem viņas iespaيدا. Šo komercnodaļu pašu savā laikā nodibināja galvenā kārtā Rīgas lieltirgotāji, savām vajadzībām, pēc saviem uzskatiem. Raksturīgs viņas programmā ir prīvātsaimniecisko zinātņu dominējošais stāvoklis. Nav viņā domāts ne par kooperāciju, ne ari par valsts un komunālietāžu organizāciju un saimniecību. Šādas zināmas izglītības nozares iekārta saskanēja pilnīgi ar tā laika politisko stāvokli. Toreizējā Baltijā pilsonības rīcībā atradās

prīvātā saimniecība, turpretim valsts un komunāliestāžu pārvalde un saimniecība atradās muižniecības un viņai tuvu šauru aprindu rokās. Tā tad nebija vajadzība, pat nenāca prātā ievest komercnodalās programmā kaut ko tādu, ko viņas studenti, kuri nāca galvenā kārtā no pilsoņiem un zemniekiem, nevarēja cerēt izlietot vēlāk praktiskā dzīvē.

Šāda programma nevarēja palikt nepapildināta L. U. tautsaimniecības nodaļā, kurai bija jādod augstākā saimnieciskā izglītība ne kaut kādas vienas saimnieciskas grupas, bet gan valsts mērogā. Programmā tika ievestas vispārējas un Latvijas valsts tiesības, administratīvās tiesības, civiltiesības, kooperācija, sociālā likumdošana u. d. c.

Doma, ka Latvija var sekmīgi piedalīties starptautiskā tirdzniecībā, liekas, ir vispār atzīta un tādēļ fakultāte ievada obligātoriskas valodas: angļu un vācu, bet krievu valodā tikai korrespondenci, jo pēdējo līdz šim studējošie pietiekoši pārvalda. Ievērojot šo valodu lielo nozīmi starptautiskā satiksmē, fakultāte prasa kā minimumu pie kursa beigšanas — iespēju vest vienkāršu sarunu angļu un vācu valodās, galvenā kārtā par tautsaimniecības un tirdzniecības tematiem un iespēju korrespondēt.

Saņemot kopā dabūjam plašu programmu, kura sastādās no trim valodām, prīvātsaimnieciskās priekšmetu grupas un tautsaimnieciskās priekšmetu grupas. Lai viņu piesavinātos, izrādās, ka nepietiek paredzēto četru gadu, bet studijas velkas pilnus piecus gadus.

Uz studiju sekmēm ļoti nelabvēlīgu iespaidu atstāj apstākļi, ka tikai mazai studentu daļai ir pietiekoši daudz līdzekļu, lai nodotos studijām. Līdzekļu trūkums un dzīves dārdzība Rīgā spiež studējošos meklēt šāda vai tāda veida nodarbošanos. No tautsaimniecības nodaļas studējošiem 75%—80% atrodas darbā dažādos uzņēmumos un iestādēs, bet vecākosursos pat līdz 90%. Sekas ir tās, ka studējošie vakara lekcijās ir noguruši un tādēļ arī mazāk spējīgi piedalīties darbā. Bez šaubām, šāda dubulta darba sekas ir pārpūlēšanās un slimības. Bez tam strādāšana divās vietās, — augstskolā un kādā citā vietā, kuras katra prasa cilvēka pilnu darbu, stipri pagarina studiju laiku. Tādēļ fakultātei ir stādīti jautājumi gan ne no viņas locekļiem, vai nebūtu pareizāki pielaist pie studijām tikai tādus, kuri viņās var piedalīties netraucēti no rūpēm par vajadzīgo līdzekļu sagādāšanu. Bet šādas domas fakultāte ir noraidījusi. Kā citos latviešu dzīves apstākļos, tā arī studiju ziņā nevar nerēķināties ar vispārējo līdzekļu trūkumu. Atņemt iespēju studēt tai studējošo daļai, kura pati gādā sev dzīves līdzekļus, būtu nepareizi, neattaisnojami.

b) Nodaļas mācības spēku un administrācijas sastāvs.

Nodaļas organizēšanas darbus veica t. s. Tautsaimn. un tiesību zinātņu fakultātes „kodols“, kurā iegāja prof. J. Čakste, doc. A. Hēdenstrēms, doc. A. Lōbers un doc. K. Puriņš. Minētais „kodols“ sāka darboties 1919. g. 4. septembrī.

Par pagaidu dekānu ievēl doc. K. Puriņu un par sekretāru doc. J. Kārkliņu.

1919./20. m ā c. g a d ā sāk lasīt kursus sekoši mācības spēki:

Prof. K. Balodis — tautsaimniecību un finanses, Doc. A. Hēdenstrēms — saimniecisko ģeografiju un 19. un 20. g. s. politikas vēsturi, Prof. B. Frēse — tirdzniecības tiesības, Doc. Fr. Henzelis — statistikas un saimnieciskās attīstības vēsturi, Doc. J. Kārkliņš — mācību par tirdzniecību un grāmatvedību, lektors T. Zeiferts — latviešu valodu, lektors R. Māzings — vācu valodu un vācu tirdzniecības korespondenci, lektors R. Cimmermanis un Maršals — angļu valodu un angļu tirdzniecības korespondenci.

1920./21. m ā c. g a d ā: Dekāns doc. E. Birkhans, sekretārs doc. J. Kārkliņš.

Nāk klāt sekoši mācības spēki: Doc. E. Birkhāns — speciālo grāmatvedību un krievu tirdzniecības korespondenci, Doc. J. Vītols — tirdzniecības rēķināšanu, banku politiku un kooperāciju.

1921./22. m ā c. g a d ā:

Dekāns doc. J. Kārkliņš, sekretārs doc. V. Vītols.

Nāk klāt mācības spēki: Doc. L. Ausējs — politisko aritmētiku, Doc. R. Akmentiņš — sociālo likumdošanu, Doc. K. Puriņš — sāk lasīt finansu zinātnei, Doc. A. Būmanis — civiltiesības. Doc. A. Löbers — lasa prof. Frēzes vietā tirdzniecības tiesības.

1922./23. m ā c. g a d ā:

Dekāns doc. J. Kārkliņš, sekretārs K. Dišlēris.

Nāk klāt mācības spēki: Lektors J. Stiprais — latviešu un vācu tirdzniecības korespondenci, lektrīse Karlsonē — vācu valodu, lektors R. Māzings — (lasīja vācu valodu un tirdz. koresp.), izstājās no vietas aiz neievēlēšanas.

1923./24. m ā c. g a d ā:

Dekāns doc. Dišlēris, sekretārs un tautsaimniecības nodaļas vadītājs doc. J. Kārkliņš.

Lektors E. Krieviņš — vācu tirdzniecisko korespondenci, lektors J. Velme — vācu valodu, priv.-doc. N. Kochanovskis — tautsaimniecības teoriju un vēsturi.

1924./25. m ā c. g a d ā:

Dekāns doc. J. Kārkliņš, sekretārs un juridiskās nodaļas vadītājs doc. K. Dišlēris.

I šķiras instruktors inž. R. Rutkis — vada praktiskos darbus koku tirdzniecībā, I šķiras instruktors E. Vunderlichs — praktiskos darbus linu tirdzniecībā I šķiras instruktors K. Liepiņš — praktiskos darbus linu

tirdzniecībā, II šķiras instruktors J. Roze — praktiskos darbus stenografijā.

Bez iepriekš minētiem priekšmetiem nodaļas studenti klausās juridiskos priekšmetus pie attiecīgiem juridiskās nodaļas mācības spēkiem. Šie priekšmeti ir: Ievads tiesību zinātnē — lasa doc. R. Akmentiņš, Valsts tiesības — doc. K. Dišlēris un doc. R. Akmentiņš, Latvijas valsts tiesības — doc. K. Dišlēris, Administratīvās tiesības — doc. K. Dišlēris.

Preču zinātni un ķīmiju tautsaimniecības nodaļas studējošie klausās pie ķīmijas fakultātes mācības spēkiem doc. E. Rozenšteina, A. Janeka un A. Liepiņa.

c) Tautsaimniecības nodaļas kursu saraksts.

1. Tautsaimniecībā: a) ievads tautsaimniecībā, b) tautsaimniecības teorija ar prosemināru, c) tautsaimniecības politika ar prosemināru, d) tautsaimniecības mācību vēsture, e) saimnieciskās attīstības vēsture, f) seminārs pie tautsaimniecības teorijas un politikas.

2. Finanšu zinātne ar semināru un prosemināru.

3. Saimniecības ģeografija.

4. Statistika.

5. Mācība par tirdzniecību (kā mācība par privātsaimniecību) ar semināru. Kā atsevišķs priekšmets pie šīs katedras: a) praktiski darbi linu tirdzniecībā, b) praktiski darbi koku tirdzniecībā.

6. Preču zinātne.

7. Grāmatvedība: a) teorija (klausās arī techn. fak. studenti) ar prosemināru, b) praktika, c) speciālā grāmatvedība.

8. Tirdznieciskā rēķināšana.

9. Politiskā aritmētika.

10. Tirdznieciskā korespondence: a) latviešu valodā, b) angļu valodā, c) vācu valodā, d) krievu valodā.

11. Kooperācija

12. Juridiskie priekšmeti: a) ievads tiesību zinātnē, b) civiltiesības, c) valsts tiesības, d) Latvijas valsts tiesības, e) tirdzniecības tiesības, f) sociālā likumdošana, g) administratīvās tiesības.

13. Valodas: a) latviešu, b) angļu, c) vācu.

14. XIX un XX gadu simtņa politikas vēsture.

15. Ķīmija un preču zinātne.

16. Stenografija.

d) Mācības gaita.

Tautsaimniecības priekšmeti sadalās, no vienas puses, tīri teorētiskos priekšmetos, piem., tautsaimniecība, statistika u. c., no otras puses, praktiskas dabas priekšmetos, kā tirdznieciskā rēķināšana, grāmatvedī-

bas praktika, korrespondences u. c. Praktiskās dabas priekšmeti ir pa lielāki daļai kāda atsevišķa teorētiska priekšmeta vai priekšmetu grupas turpinājums. Viņu pasniegšanā attiecīgā teorija tiek atgādināta vai arī iznesta no jauna un paskaidrota dažāda veida piemēros. Šo priekšmetu nolūks ir dot studējošiem rokās paņēmienus un metodes, kuŗas izlietojamas praktisku uzdevumu atrisināšanai.

Teorētisko priekšmetu pasniegšanas veids ir lekcija, kuŗā paskaidrojumiem ar piemēriem un ilustrācijām ir tikai gadījuma raksturs. Teorētisko priekšmetu labākai un vieglākai saprašanai ierīkoti paralleli šiem priekšmetiem praktiski darbi — prosemināros. Prosemināru vadība var būt ļoti dažāda; parasti viņu darbība norisinās tā, ka pēc noslēgtas nodaļas teorētiska kursa nolasīšanas, priekšmeta pasniedzējs raksturīgākas, tipiskākas parādības izceļ un apgaismo piemēros un ar jautājumiem pārbauda, cik tāļu studējošie sapratuši teorētisko vielu. Kā redzams, darbs proseminārā iet līdzteku teorētiskam kursam, un viņi domāti tikai tiem studējošiem, kuŗš kursu tikko klausās. Prosemināram seko praktiskie darbi semināros. Viņos studējošie tiek iepazīstināti ar noteiktas disciplīnas pētīšanas paņēmieniem, ka arī praktiski vingrinās noteiktu tematu iztīrībā un apstrādāšanā, vispirms apcerējumus uzrakstot, tad tos kritizējot.

Tautsaimniecības nodaļā prosemināri ierīkoti — tautsaimniecības teorijā un politikā, finansu zinātnē, civiltiesības, Latvijas valsts tiesībās un grāmatvedības teorijā. Semināri ierīkoti tautsaimniecības teorijā un politikā, tiesību zinātņu ievadā, sociālā, administratīvās tiesībās, mācībā par tirdzniecību, tirdzniecības, finansu zinātnē, banku politikā un kooperācijā.

Līdzdarbība seminārā, apstrādājot patstāvīgi kādu jautājumu, parasti prasa vairāk mēneša intensīva darba, jo studējošiem jāveic tanī pat laikā kārtējie mācības uzdevumi. Fakultātē ir noteikusi minimumā sešus seminārus vai proseminārus, no kuŗiem obligātoriski sekoši četri: tautsaimniecības teorijā vai politikā, finansu zinātnē, mācībā par tirdzniecību un tirdzniecības tiesībās. Pārējos divus seminārus var proseminārus studējošais var izvēlēties no pārēja skaita.

Semināros un prosemināros nolasīti referāti un iztīrāti referāti: prīv. doc. Kochanovska vadībā: tautsaimniecības teorijā — „Individa un sabiedrības loma saimnieciskā darbībā“, „Saimnieciski ražīgā darba jēdziena attīstība.“ „A. Smita attiecības pret fiziokrātu mācību,“ „Darba alga pēc A. Smita un G. Šmollera uzskatiem,“ „Darba dalīšanas formas un nozīme pēc A. Smita mācības“ u. c.

Tirdzniecības tiesībās — doc. A. Lōbera vadībā iztīrāti ap 160 referāti par atrisināšanai uzdotiem praktiskiem kursiem.

Mācībā par tirdzniecību — J. Kārkliņa vadībā: „Kādus produktus importējam un kuŗus no viņiem spējam paši ražot,“ „Kontrabanda vispārēji un viņas iespaids uz prīvāttirdzniecību,“ „Kā izmantojamas mūsu kūdras

bagātības, „Kuģu makleri“, „Ienesīguma aprēķināšanas pamati saimnieciskā izņēmumā“, „Latvijas iedzīvotāju galvenā nodarbošanās pēc kara skaitļos“, „Uzņēmumu rezerves“, „Rūpniecības attīstība Latvijā pēc kara,“ „Zemākā un vidējā tirdznieciskā izglītība Latvijā“ (iespiests „Latvijas tirgotājā“) „Kā Rīgas osta ierikota tirdzniecības vajadzībām“, „Kuģniecības nozīme Latvijas tirdzniecībā“, „Latvijas tirdzniecība pirms kara un tagad“.

Finansu zinātnē — doc. K. Puriņa vadībā: „Latvijas muitas politika,“ „Finansu zinātnes uzdevumi,“ „Domeņu loma finansu saimniecībā,“ „Valsts izdevumu sadalīšana“, „Kāpēc valsts pārņem dzelzsceļus savā rīcībā?“ „Domeņu izmantošanas veids,“ „Domeņu politikas galvenie virzieni“, „Zemes nodokļa loma nodokļu sistēmā“, „Vienīgais zemes nodoklis,“ „Tirdzniecības un rūpniecības aplūkošanas veids,“ „Nodokļu pārceļšana“, „Ienākuma nodoklis“, „Pasta kulturālā un saimnieciskā nozīme,“ „Latvijas politiskās partijas un ienākuma nodoklis.“

V. M a r k a u s: „Latvijas valsts muižu apsaimniekošana (iespiests „Economistā“), „Valsts zemju eksploatācija,“ „Prūsijas ienākuma nodoklis,“ „Anglijas ienākuma nodoklis,“ „Zemes nodoklis,“ „Anglijas mantojuma nodoklis,“ „Rikardo mācība par nodokļiem,“ „Progresīvas aplikšanas pamati“.

A. Z a l t i s: „Latvijas ienākuma nodoklis“ (iespiests „Economistā“). „Klaušas Latvijā pirms kara un kara laikā,“ „Francijas budžeta tiesības,“ „Prūsijas dzelzsceļu politika,“ „Budžeta tiesības,“ „Alkoholisku dzērienu nodokļi Šveicē,“ „Dzelzsceļu tarifi,“ „Dzelzsceļu politika jaunākos laikos“, „Kooperatīvu aplikšana ar nodokļiem“, „Vērtības pieauguma nodoklis Vācijā,“ „Zemesrente kā nodokļa objekts,“ „Tiešie un netiešie nodokļi,“ „Tabakas aplikšana ar nodokļiem,“ „A. Smita mācība par nodokļiem“, „Personu nodoklis“, „Nodokļu pacelšana“, „Latvijas ienākuma nodoklis,“ „Degvīna aplikšana Krievijā,“ „Latvijas pasts, tēlegrafs un telefons,“ „Anglijas budžeta tiesības,“ „Latvijas zemes nodoklis,“ „Klaušas Latvijā,“ „Latvijas tabakas rūpniecība un tās aplikšanas veids,“ „Latvijas valsts budžeta tiesības,“ „Latvijas tranzits,“ „Latvijas pilsētu budžets“, „Ienākuma nodoklis“, „Krievijas nodokļu sistēma“.

Tautsaimniecības politikā — prof. K. Baloža vadībā: „Europa pēc kara,“ „Zemkopības attīstība,“ „Ēlevatoru jautājums Latvijā,“ „Somijas koku apstrādāšanas rūpniecība,“ „Latvijas meži,“ „Latvijas koku tirdzniecība,“ „Liel-, vidējās-, sīksaimniecības lauksaimniecībā,“ „Latvijas mežu saimniecība“, „Vērtības teorijas“.

V. M a r k a u s: „Latvijas valsts muižas“ (iespiests „Economistā“), „Pasaules kara saimnieciskās sekas“.

Civiltiesībās — doc. A. B ū m a ņ a vadībā — atkārtots ar piemēriem teorētiskais kurss, tulkoti vietējo civillikumu panti, nolasīti referāti par īres likumiem dažādās valstīs un par pirkšanas līgumiem.

Banku politikā — doc. V. Vītola vadībā: „Naudas problēma at-
risināšana pēc Kaseļa,“ „Valstiskā naudas teorija pēc Fr. Knapa,“ „Naudas
pirkšanas spējas pēc Sivniga Fišera,“ „Papīra nauda un tās vērtība,“
„Banku saimnieciskā nozīme,“ „Latvijas naudas reforma,“ „Naudas
iestādes Latvijā,“ „Latvijas bankas funkcijas un iekārta,“ „Anglijas
banka,“ „Naudas teorijas pēc Valrasa,“ „Inflācija un dēflācija,“ „Latvijas
banku sistēma,“ „Kredits“, „Vai var iztikt bez naudas,“ „Lauksaimniecības
kredits.“

Kooperācijā — doc. V. Vītola vadībā: „Valsts līdzdarbība koope-
rācijā,“ „Kooperācijas sistēma pēc prof. Vigodzinska,“ „Kooperācijas
attīstības kara laikā un tās nozīme dzīves atjaunošanā,“ „Būvkooperatīvi,“
„Kooperācijas teorija pēc prof. Š. Živa“, „Šulce-Deliča un Raiffaisena
sistēmas“, „Lauku kooperatīvu attīstība V. Europa“, „Kooperatīvu
finansēšana“, „Ročdeles kooperācijas princips“, „Ražotāju kooperatīvs, to
veids, eksistences iespējas un nākotnes izredze,“ „Patērētāju biedrības
Anglijā, Francijā un Beļģijā,“ „Koppartneisipa tipa uzņēmums,“ „Mašīnu
koplietošanas kooperatīvi“, „Neitrālā un sociālistiskā kooperācija“,
„Kopmoderniecības un lopu pārraudzības biedrības Latvijā,“ „Patērētāju
kooperācijas attīstība Latvijā un tās izredzes nākotnē“, „Kooperatīvais
kredits un kredita kooperatīvs“, „Kooperācija Latvijā pirms kara, pa
kara laiku un pēc kara,“ „Kooperācija lauksaimniecībā,“ „Starptautiskās
kooperācijas kustība.“

e) Mācības spēku zinātniskie komandējumi.

Prof. K. Balodis 1920. g., 1921. un 1922. g. pavasara brīvlaikā
uz Vāciju; 1923. un 1924. g. vasarā uz Londonu, Parīzi, Ženevu un Romu.

Doc. K. Puriņš — 1921. g. vasarā uz Vāciju,

Doc. V. Vītols — 1922. g. vasarā uz Vāciju,

Doc. Fr. Henzelis — 1923. g. vasarā uz Vāciju.

f) Kursu beigušo sagatavošana pie universitātes
zinātniskam darbam.

1924. g. 31. jānvārī ar fakultātes padomes lēmumu atstāts pie
universitātes pie tautsaimniecības katedras Alfrēds Ceichners, kurš
beidzis tautsaimniecības nodaļas kursu ar atzīmi „loti sekmīgi“. Viņam
piešķirta arī stipendija.

g) Publicētie zinātniski darbi.

Prof. K. Balodis — „La Latvie“ — 1920. g. (iespiests V. U.
rakstos), „Les forces hydrauliques de Latvie“ 1921. g. „Quel maximum de
population notre terre est-elle en état d'alimentes“ — 1923. g., „Garden
citiés“ — 1923. g., „Die Wiedergutmachungsfrage“ — 1923. g., „Der

Bankerott der freien Wirtschaft“. „Par Latvijas saimnieciskām izredzēm“ — 1922. g. „Par pilsētu mirstības jautājumu — 1924. g. (iespiesti Latvijas Inženieru un Techniķu Žurnālā). „Rīgas pilsēta un agrārreforma“ un raksti par Rīgas apbūves politikas jautājumiem, — iespiesti T. Līventāla izdotā rakstu krājumā. Raksti par Doles spēka stacijas finansēšanas problēmu, mežu tīrienēmumu paaugstināšanas un atjaunošanas jautājumiem, mūsu muitas jautājumu, linu ražošanu un izstrādāšanu, tabakas monopolu — iespiesti „Economistā“.

Bez tam izdoti priekšlasījumi par ievadu tautsaimniecībā, tautsaimniecības teoriju un oikonomisko politiku.

Doc. K. Puriņš — Kooperatīvais un tirdznieciskais kredīts Latvijā — 1920. g.

Doc. A. Hēdenštrēms — „Geschichte Russlands 1878.—1922. g. „Rigaer Kriegschronik 1914.—1917.—1922. g.

h) Vispārējās ziņas.

Runājot par tautsaimniecības nodaļu, nevar piemirst tos galvenos šķēršļus, kuri kavējuši nodaļas darbību. Tie ir vispirms pietiekošas bibliotēkas un telpu trūkums.

Humanitārām fakultātēm bibliotēka ir tas pats, kas citām — laboratorijas, klinikas, fermas u. t. t. Ja nav pietiekošas literatūras par teorētiskiem jautājumiem un vispusīgas statistikas materiāla par vispasaules saimniecisko dzīvi, tad zinātniskā pētīšana tiklab mācības spēkiem, kā studējošiem stipri grūta un daudzos jautājumos pat neiespējama. Līdzšinējie krediti bibliotēkai ļauj iegādāties jaunāko speciālo literatūru, bet nedod iespēju iegādāties visus klasiskus. Šo trūkumu varētu novērst ar vienreizēju lielāku kreditu. Šāds kredīts būtu attaisnojams arī no valsts saimniecības redzes viedokļa — atkristu daļa izbraukumu uz ārzemēm.

Launu iespaidu uz studējošo ievadišanu zinātniskā darbā ir atstājis telpu trūkums. Fakultātei piešķirtas telpas, atskaitot administrācijas telpas, sastāv no 4 klausītavām, 1 bibliotēkas istabas un nelielas istabiņas mācības spēkiem. Un tas viss ir fakultātei ar 2 nodaļām, kurās katrā 4 kursi un kopā ap 1500 studējošo.

Tālākais svarīgs trūkums ir, kā jau iepriekš aizrādīts, lielākās studējošo daļas mazturība. Sekas no tām — studiju laika izstiepšana, iespējas trūkums nodoties zinātniskam darbam. Līdzēt šeit varētu kaut ar lielāka skaitu stipendiju piešķiršanu, ja ne citādi, tad uz lekciju atsvabināšanas summu rēķina. Tad fakultāte varētu izvēlēties spējīgākos studējošos un pēdējie, atsvabināti no rūpēm par līdzekļu sagatavošanu, varētu pilnīgi nodoties studijām un zinātniskam darbam.

i) Noteikumi par studiju gaitu tauts. un ties. zin. fakultātē.

1. Fakultātes mācības gaita ir sadalīta 4 gados vai 8 sēmēstros, bet studenti var skaitīties fakultātē 16 sēmēstros.

2. Mācības priekšmetus pa dienām un stundām sadala no fakultātes apstiprināts lekciju saraksts.

3. Tiesību apmeklēt priekšlasījumus un piedalīties pie praktiskiem darbiem studenti iegūst pierakstoties pie lekciju sarakstā apzīmētiem priekšmetiem.

4. Pierakstīšanās pie priekšmetiem notiek sekošā kārtā: katra sēmēstra sākumā studenti dekānam iesniedz to priekšmetu un praktisko darbu sarakstu, pie kuriem tie vēlas pierakstīties. Pēc pielaišanas pie šiem priekšmetiem (ar dekāna atzīmi lekciju grāmatiņā), studējošie grāmatiņas personīgi stāda priekšā attiecīgiem māc. spēk. un ievāc to parakstus. I sēmēstrī — līdz 10. oktobrim, II sēmēstrī — līdz 20. februārim. Pēc tam grāmatiņas jāiesniedz dekānam ne vēlāk, kā 20. oktobrī resp. 1. martā.

Piezīme: Pierakstīšanās pie vieniem un tiem pašiem praktiskiem darbiem pielaižama ne vairāk par trim reizēm.

5. Studentiem ir brīvība izvēlēties, kādā kārtībā tie grib iziet mācības plānos paredzētos priekšmetus, ievērojot: 1) 6. § paredzēto pakāpenību pie priekšmetu klausīšanās un 2) ka pierakstīties var tikai uz tādiem priekšmetiem, kuri pēc lekciju saraksta nesakrīt vienā laikā.

Piezīme: Šī panta 2. p. noteikumu neievērošana anullē pretēji viņiem aplikto priekšmetu noklausīšanos.

6. Fakultātē pastāv eksāmenu minimums; noteiktā laikā eksāmenus neizturējošos izslēdz no studentu skaita, ja fakultāte nav devusi pagarinājumu.

Pierakstoties uz priekšmetiem, jāievēro pakāpenība; nevar, piem., pierakstīties uz II kursa valodām, ja nav izturēti eksāmeni par I kursu attiecīgās valodās.

Diploma priekšmetos var eksāminēties tikai pēc visa kursa nobeigšanas.

Lekcijas lasa latviešu, vācu un krievu valodās.

7. Studentu zināšanas studiju priekšmetos vispirms pārbauda tā saucamos kursu vai gada priekšm. un pēc tam tā saucamos dipl. priekšm.

Pārbaudījumi gada priekšmetos.

8. Kārtēja pierakstīšanās pie studiju priekšmeta dod studentiem tiesību pēc priekšlasījuma beigām un sekmīgas praktisku darbu nobeigšanas pieteikties uz attiecīgiem pārbaudījumiem. Pārbaudījumi notiek

atsevišķās eksāmenu sesijās: mācības gada sākumā, vidū un beigās, kuŗu termiņus noteic fakultātes padome. Pie pārbaudījuma jāpieteicas personīgi pie priekšmetu pasniedzēja trīs dienas pirms noteiktās sesijas sākšanās, pie kam priekšmeta pasniedzējs noliek pārbaudījuma laiku.

9. Sekmīgi izturētos pārbaudījumus atzīmē lekciju grāmatiņā ar izteicienu „sekmīgi“ vai „ļoti sekmīgi“, ar eksāminatora parakstu, atzīmējot pie pārbaudīšanas laiku. Ja students pārbaudījumu neiztur, tad eksāminatoram ir tiesība to atzīmēt lekciju grāmatiņā ar vārdu „nesekmīgi“.

10. Ja students neiztur pārbaudījumu gada priekšmetā divas reizes un par to ir atzīmes lekciju grāmatiņā, tad viņam ir tiesība likties pārbaudīties trešo reizi, bet tikai sevišķā, no dekāna izvēlētā komisijā, sastāvošā no 3 mācības spēkiem, kuŗā attiecīgā priekšmeta pasniedzējs ieiet par eksāminatoru. Atļaujai likties pārbaudīties trešo reizi, studentam jāiesniedz fakultātes padomei attiecīgs rakstisks lūgums. Par pārbaudīšanos trešo reizi jāved protokols un rezultāts jāieraksta lekciju grāmatiņā ar komisijas locekļu parakstiem. Ja šinī trešā gadījumā students pārbaudījumu neiztur, tad viņu izslēdz no fakultātes studentu skaita.

11. Neizturēti pārbaudījumi un atteikšanās no pārbaudījuma dod studentam tiesību likties pārbaudīties tikai nākošā sesijā.

Pārbaudījumi diploma iegūšanai.

12. Pieteikšanos pie pārbaudījuma diploma iegūšanai diplomands iesniedz rakstiski dekānam un lūgumam pievieno: 1) Pierādījumus par visiem sekmīgi nobeigtiem gada priekšmetiem un praktiskiem darbiem tanī nodaļā, kuŗu diplomands nobeidz un kuŗi ir paredzēti normālā studiju priekšmetu plānā. Piezīme: Beidzamā gada studentiem resp. diplomandiem nav jāpierakstās un nav jāliek pārbaudīties tādos priekšmetos, kuŗus ieved no jauna viņu studiju beidzamā gadā: 2) Kvīti par universitātes kasē iemaksātu pārbaudīšanas maksu. Pieteikšanās uz diploma eksāmenu jāiesniedz ne vēlāk kā 8 dienas pirms noliktās eksāmenu sesijas. Iemaksātā pārbaudīšanas maksa nekādā ziņā netiek maksāta atpakaļ.

13. Diploma pārbaudījumi sastāv: 1) no mutes vārdu un rakstiskiem pārbaudījumiem un 2) no diploma darba un viņa aizstāvēšanas komisijas priekšā. Sesija pārbaudījumiem mutes vārdiem notiek divas reizes gadā: no 15. decembra līdz 31. jānv. un no 1. maija līdz 31. maijam.

14. Fakultātes juridiskā nodaļā ir sekoši diploma priekšmeti: 1) civiltiesības, 2) civilprocess, 3) krimināltiesības, 4) kriminālprocess, 5) starptautiskās tiesības. Oikonomiskā nodaļā ir sekoši diploma priekšmeti: 1) politiskā oikonomija, 2) oikonomiskā politika, 3) finansu zinātne, 4) mācība par tirdzniecību, 5) tirdzniecības tiesības.

15. Pārbaudījumus izdara fakultātes izvēlētā komisija ar dekānu par priekšsēdētāju. Par pārbaudījumiem ved protokolu, kuŗā rezultātus

atzīmē ar „sekmīgi“, „ļoti sekmīgi“, vai „nesekmīgi“. Protokolu paraksta visi komisijas locekļi.

16. Ja diplomands kādu no pārbaudījumiem neiztur, vai atsakās no kāda pārbaudījuma, vai arī neierodas uz kādu no pārbaudījumiem, diploma pārbaudījums skaitās par neizturētu. Vienreizēja pārbaudījuma atkārtošana ir atļauta, bet pārbaudīšana jāiztur pilnā apmērā: pirmo reizi noliktos pārbaudījumus neieskaita. Piezīme: Pārbaudīšanas maksa šinī gadījumā jāmaksā no jauna pilnā mērā.

17. Ja diplomands slimības vai citu kādu gravējošu iemeslu dēļ kuŗi no pārbaudīšanas komisijas atzīti par pamatotiem, nevar pārbaudīties jurid. nod. visos priekšmetos un oikonomiskā nod. visos priekšmetos, tādā gadījumā diplomandam uz viņa motīvēta lūguma pamata fakultāte var atļaut iztrūkstošos priekšmetos pārbaudīties nākošā sesijā, bet noliktos priekšmetus ieskaita. Pie šī papildu pārbaudījuma paliek spēkā visi 16. § paredzētie noteikumi.

18. Kad pārbaudījumi visos diploma priekšmetos sekmīgi izturēti, pārbaudīšanas komisija dod diplomandam tematu diploma rakstu darbam. Ja temats jau nav izvēlēts agrāk. Diploma darba izstrādāšanai komisija var dot laiku līdz 6 mēnešiem, skaitot no mutes vārdu eksāmenu beigām. Izņēmuma gadījumā, uz eksāminanda lūguma, kuŗu pabalsta komisija, fakultāte var pagarināt darba nodošanu vēl uz 6 mēnešiem.

19. Diploma darbam jāsaturs sevī tāda jautājuma apstrādājums, kuŗš ietilpst fakultātes nodaļās pasniedzamo galveno priekšmetu aplokā. Jāaizrāda literatūra un neapstrādātie materiāli, kuŗus autors izlietojis, darbu sastādot. Citāti, fakti, slēdzieni un pierādījumi, kuŗi ņemti no citiem autoriem, noteikti jāatzīmē, pievedot autorus un lapas puses. Ja darbs sastādīts kāda no fakultātes docentu vadībā, šis apstāklis jāuzrāda. Diploma darbs jāiesniedz drukātā veidā, vai uz mašīnas pārrakstīts, vai arī pārrakstīts ar glītu, labi salasāmu rokrakstu. Darbā jāatzīmē autora vārds un uzvārds, adrese un mātrikulas Nr.; eksterniem — izlaiduma iestādes nosaukums, izlaiduma liecības laiks un Nr.

20. Diploma darbs nevar būt mazāks kā divas drukas loksnes.

21. Kopā ar diploma darbu diplomandam jāiesniedz dekānam rakstīts apliecinājums, ka viņš šo darbu ir patstāvīgi sarakstījis un lietojis tikai pievestos līdzekļus.

22. Iesniegtos diploma darbus apzīmē ar fakultātes zīmogu un iesnieguma dienas datumu un ieved atsevišķā žurnālā, uzrādot autora vārdu, darba tematu, iesniegto eksemplāru un pielikumu skaitu un viņu lapu daudzumu.

23. Pārbaudīšanas komisija nodod iesniegto diploma darbu viena no savu locekļu atsauksmei, atzīmējot to diploma darbu žurnālā. Ja komisija uz referenta priekšlikumu, kuŗš sastāv no īsas atsauksmes, atzīst di-

ploma darbu par apmierinošu, viņa uzaicina diplomandu to aizstāvēt komisijas priekšā.

24. Pārbaudīšanas komisija var novērtēt diploma darbu ar atzīmēm „sekmīgi“, vai „ļoti sekmīgi“, vai arī „nesekmīgi“.

25. Mutes vārdu pārbaudījumu protokolus, kā arī atsauksmi par diploma darbu, pārbaudīšanas komisija stāda priekšā fakultātei. Uz šo datu pamata fakultāte var piešķirt diplomantiem-juristiem — tiesību-zinātņu kandidātu gradu un diplomantiem-oikonomistiem — oikonomisko zinātņu kandidāta gradu.

26. Ja pārbaudījumos diplomands ir dabūjis: 1) atzīmi „ļoti sekmīgi“ par ne mazāk kā pusi no gada priekšmetiem un par pārējiem „sekmīgi“; 2) diploma priekšmetos: diplomanti-juristi par 4 priekšmetiem „ļoti sekmīgi“, un pārējiem „sekmīgi“ un diplomanti-oikonomisti par 5 priekšmetiem „ļoti sekmīgi“ un par pārējiem „sekmīgi“; 3) par diploma darbu atzīmi „ļoti sekmīgi“, — viņš bez profesionālām tiesībām iegūst vēl akadēmiskās.

27. Ja pārbaudīšanas komisija atzīst diploma darbu par nepietiekošu vai arī diplomands bez svarīgu iemeslu pievešanas nokavē iesniegšanas termiņu, komisijai ir tiesība ne vairāk kā vienu reizi dot jaunu diploma darba uzdevumu, kurš jāizstrādā un jāiesniedz nākošā pārbaudīšanas sesijā. Piezīme: Ja diploma darbs atzīts par pietiekošu, bet diplomands vēlas dabūt augstāku atzīmi, viņam ir tiesība iesniegt jaunu darbu vai arī pārstrādāt iesniegto 6 mēnešu laikā.

Ārzemju studentu uzņemš. Latv. Univ.

28. Ja fakultātē ienāk lūgums uzņemt viņā ārzemju studentus, fakultāte katrā atsevišķā gadījumā izšķir jautājumu par to, vai ārzemju augstskolas attiecīgā fakultāte stāv vienādā augstumā ar Latvijas Universitātes jurid.-oikonomisko fakultāti un sakarā ar šo lēmumu lūgumu pabalsta vai arī atraida.

29. Pēc uzņemšanas universitātē uz priekšā stādītu neapšaubāmu dokumentu pamata, fakultāte var atzīt ārzemēs noklausītos priekšmetus, ja pēdējie sakrīt ar fakultātes studiju plāna priekšmetiem, ko tādā gadījumā attiecīgā priekšmeta pasniedzējs atzīmē lekciju grāmatiņā.

30. Ārzemēs izturētu pārbaudījumu un nobeigtu prakt. darbu atzīšana atkarājas no attiecīgo priekšmetu pasniedzēju personiskiem uzskatiem. Pārbaudījumu un nobeigtu praktisku darbu atzīšanai ir jāstāda priekšā priekšmetu pasniedzējiem apliecības par izturētiem pārbaudījumiem un nobeigtiem praktiskiem darbiem. Apliecībām neapšaubāmi jāpierāda, ka students viņas likumīgi ieguvis ar studijām ārzemju augstskolā. Ja priekšmeta pasniedzējs atzīst izturētos pārbaudījumus un nobeigtos praktiskos darbus par pietiekošiem, viņš tos atzīmē lekciju grā-

matiņā. Pretējā gadījumā pārbaudījumi jātur no jauna, bet uz praktiskiem darbiem kārtīgi jāpierakstās un viņi jānobeidz.

Eksternu piel. pie pārbaud. par dipl. ieg. jurid.-oik. fak.

31. Pie diploma iegūšanas pārbaudījumiem jurid.-oikonomiskā fakultātē kā eksternu var pielaist tikai vienlīdzīgus ar Latv. Univers. beigušus ārzemju augstskolu absolventus. Fakultāte vajadzības gadījumā izspriež, vai attiecīgā augstskola stāv vienā augstumā ar Latvijas Universitāti. Izņēmuma gadījumos, ar dekānu padomes piekrišanu, fakultāte var pielaist par eksterniem likt eksāmenu par pilnu fakultātes kursu personas, kuras beigušas pilnu vidusskolas kursu.

32. Lūgums par pielaišanu pie diploma iegūšanas pārbaudījumiem eksterniem jāiesniedz rakstiski fakultātes dekānam ne vēlāk kā 1 mēnesi priekš pārbaudīšanas sesijas sākšanās ar vajadzīgām apliecībām. Fakultāte uzdod pārbaudīšanas komisijai skatīt cauri un novērtēt iesniegtos dokumentus un uz komisijas ziņojuma pamata fakultāte izšķir, vai eksterns pielaižams vai nav pielaižams pie diploma iegūšanas pārbaudījumiem.

33. Pārbaudījumi uz diploma iegūšanu eksterniem jātur tādā pašā kārtībā, kā fakultātes kursu beigušiem.

k) Tautsaimniecības (resp. tiesību zinātņu) doktora grada piešķiršanas kārtība.

1. Uz Latvijas Universitātes Satversmes 46. un 52. pantu pamata tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātei ir tiesība piešķirt tautsaimniecības (resp. tiesību zinātņu) doktora gradu.

2. Personas, kas vēlas iegūt tautsaimniecības (resp. — tiesību zinātņu) doktora gradu, iesniedz fakultātes padomei rakstītu lūgumu. Lūgumam jāpieliek: a) diploms par Latvijas Universitātes tauts. un tiesību zinātņu fakultātes pirmā zinātniskā grada iegūšanu. Piezīme: ārzemju augstskolu diplomus arī var pieņemt, ja fakultātes padome, katrā atsevišķā gadījumā par to lemjot, atzīst tos par pielaižamiem; b) disertācija, kurai vajaga būt patstāvīgam pētījumam un kurai jāpierāda, ka autors spēj patstāvīgi strādāt zinātnes laukā. Disertācijā jāapstrādā jautājumi, kuri ietilpst tauts. un tiesību zinātņu fakultātes, viņas nodaļu un nozaļu speciālos priekšmetos.

Disertācija jāiesniedz 3 eksemplāros; rakstam jābūt iespiestam vai ar mašīnu rakstītam. Piezīme: ja disertācija nav sarakstīta valsts valodā, tad fakultātes padomei ir tiesība pieprasīt no doktoranda viņas tulkojumu; c) dzīves apraksts; d) kvīte par Universitātes Saimniecības Padomes kasē iemaksātu pārbaudījumu maksu, kuras lielumu nosaka Universitātes Padome.

3. Pēc iesnieguma saņemšanas, fakultātes padome savā tuvākā sēdē uzdod ne mazāk kā 2 pilntiesīgiem fakultātes locekļiem novērtēt disertāciju. Sevišķos gadījumos fakultātes padomei ir tiesība pieaicināt komisijā citu L. Univ. fakultātu locekļus vai arī citu augstskolu mācības

spēkus, vai arī ievākt rakstītas atsauksmes par disertāciju no citu augstskolu mācības spēkiem.

4. Tiklīdz izvēlētie 2 locekļi disertāciju pārbaudījuši, bet ne vēlāk, kā pēc 6 mēnešiem, viņi iesniedz fakultātes padomei rakstītu ziņojumu, pieliekot klāt disertāciju ar attiecīgām atsauksmēm. Disertācijai jābūt vismaz 1 mēnesi pieejamai visiem pilntiesīgiem fakultātes locekļiem iepazīšanas dēļ. Pēc tam fakultātes padome vienā no tuvākām sēdēm izšķir jautājumus par disertācijas pieņemšanu un pieņemšanas gadījumā nosaka pārbaudīšanas laiku.

5. Pārbaudīšana notiek pilnā fakultātes padomes sēdē. Doktorandam uzdod jautājumus tanīs fakultātes disciplinās, kuŗas saistītas ar disertācijas saturu. Pārbaudījums notiek pēc doktoranda iesniegtas un fakultātes padomes pieņemtās programmas. Pārbaudījums mutes vārdiem jāiztura viena gada laikā.

6. Disertācija aizstāvama publiski. Pie aizstāvēšanas doktorandam oponē fakultātes padomes ievēlētie—ne mazāk kā divi oponenti. Par oponentiem var uzstāties ar priekšsēdētāja atļauju arī personas, kuŗas nav fakultātes mācības spēki.

7. Tieši pēc disertācijas publiskas aizstāvēšanas fakultātes padome izlemj, ka doktorandam ir piešķirams tautsaimniecības (resp. — tiesību zinātņu) doktora grāds. Savu lēmumu fakultāte tūlīt paziņo. Tautsaimniecības (resp. — tiesību zinātņu) doktora grāda piešķiršanu apstiprinā Universitātes Padome, pēc kam doktorandam izsniedz attiecīgu doktora diplomu ar rektora, tauts. un ties. zin. fakultātes dekāna un universitātes sekretāra parakstiem. (L. U. satv. § 54).

8. Ja fakultātes padome disertāciju nav pieņēmusi, vai disertācijas aizstāvēšana nav notikusi sekmīgi, tad jaunu disertāciju var iesniegt ne agrāk, kā pēc viena gada. Ja pārbaudījums mutes vārdiem nav bijis sekmīgs, tad var to pašu disertāciju iesniegt otrreiz un pārbaudījumu turēt ne agrāk kā pēc 1 gada.

2. Tiesību zinātņu nodaļa.

a) Vēsturisks pārskats.

Pirmie meti tiesību zinātņu nodaļas darbībai nosprausti vēl pirms augstskolas oficiālas atklāšanas: 1919. g. 8. augustā. Reorganizācijas komisija, kuŗas uzdevums bij atrisināt jautājumu par Rīgas Politehniskā Instituta pārveidošanu universitātē, atzina, ka „jāsavieno tirdzniecības nodaļa ar jaundibināmo tiesību un tieslietu zinātņu nodaļu vienā ekonomiski-juridiskā fakultātē.“¹⁾ Ņemot vērā tālaika mācības spēku ārkārtējo trūkumu (jo ievērojama daļa tagadējo fakultātes darbinieku nemaz vēl nebij atgriezušies Latvijā), tāds lēmums pilnīgi saprotams. Par

1) Doc. P. Dāle. „Vēsturisks pārskats par Latvijas Augstskolas nodibināšanu un viņas darbību“. Rīgā, 1921. g., 20. lpp.

atsevišķas juridiskas nodaļas dibināšanu, tā tad, nevarēja domāt vispirms jau aiz tīri tehniskiem iemeslem vien. (1919./20. m. g. juridiskajā nodaļā bij tikai 5 mācības spēki.)

Nodaļas organizēšanas darbus izveda t. s. „fakultātes kodols“, kuŗu sastādīja prof. J. Čakste, doc. K. Puriņš, doc. Dr. A. Löbers un doc. A. Hēdenštrēms. Šis kodols izstrādāja mācības plānu nodaļām un uzaicināja mācības spēkus (oikonomiski-juridiskās fakultātes 1919. g. 4. sept. sēdes protokols). Administratīvā ziņā juridiskā nodaļa tika nodalīta tikai 1922. g., no kuŗa laika sākot par tās pārzini nepārtraukti bijis doc. K. Dišlēris.

Fakultātes pirmajā pastāvēšanas gadā tiesību zinātnes disciplīnas viņā pasniedza sekoši mācības spēki:

1) doc. Dr. A. L ö b e r s — ievadu tiesību zinātnē; piedalījās organ. komisijā no 1919. g. jūlija mēn.;

2) prof. romiešu tiesību maģistrs Dr. B. F r ē z e, uzaicināts par mācības spēku 1919. g. 18. septembrī. Lasīja civiltiesības un romiešu tiesības;

3) prof. cand. iur. J. Č a k s t e;

4) bij. Maskavas universitātes privātdocents P a u l s M i n c s, uzaicināts jaundibināmā Latvijas Augstskolā par mācības spēku ar organizācijas komisijas 1919. g. 25. septembra lēmumu un Izglītības Ministra apstiprināts amatā 1919. g. 27. septembrī; sāka lasīt lekcijas krimināltiesībās un kriminālprocesā no 1920. g. 25. jānvāŗa;

5) Dr. M i ķ e l i s V a l t e r s.

Bez šiem studenti-juristi klausījās 1919./20. m. g. vēl sekošus t a u t s a i m n i e c i s k u s p r i e k š m e t u s:

pie prof. K. Baloŗa — tautsaimniecību;

doc. Henzeļa — statistiku;

doc. K. Puriņa — finansu zinātņi;

Dr. phil. Māzinga — vācu valodu.

Kā no pievestā uzskaitījuma redzams, pirmajā pastāvēšanas gadā fakultātes tiesību zinātņņu nodaļā tika lasīta tikai ļoti niecīga daļa no vecāko kursu priekšmetiem. Vesela rinda ļoti svarīgu priekšmetu nāca klāt tikai vēlākos gados, ar fakultātes izveidošanos. Notika arī dažas pārmaiņas jau lasītos priekšmetos.

1) Doc. P. Dāles „Vēsturiskais pārskats par Latvijas Augstskolas nodibināšanu un viņas darbību“. Rīgā, 1921. g., 20 lapp.

1920./21. m. g. sāka lasīt:

1) prof. B. F r ē z e — vispārējo tiesību vēsturi un tirdzniecības tiesības;

2) prof. J. Č a k s t e — starptautiskās publiskās tiesības;

3) doc. K. Dišlēris — administratīvās tiesības;

4) doc. P. L e j i ņ š — tiesību filosofiju;

5) prof. V. G r i b o v s k s — valsts tiesības.

1921./22. m. g. savus kursus sāk:

- 1) doc. H. Albāts — internacionālās civiltiesības;
- 2) doc. R. Akmentiņš — sociālo likumdošanu;
- 3) doc. V. Bukovskis — civīlprocesu;
- 4) doc. P. Lejiņš — kriminālpsicholoģiju;
- 5) doc. K. Dišlēris — baznīcas tiesības;
- 6) civīltiesības: docents A. Būmanis (saistības un lietiskās tiesības) un doc. Dr. A. Lōbers (ģimenes un mantošanas ties.).

1922./23. m. g. atzīmējamas sekošas pārmaiņas:

- 1) doc. R. Akmentiņš sāk lasīt ievadu tiesību zinātnē;
- 2) doc. H. Albāts — internacionālās publiskās tiesības;
- 3) prof. V. Sinaisks — civīltiesības;
- 4) doc. K. Dišlēris — Latvijas valsts tiesības;
- 5) doc. Dr. A. Lōbers — tirdzniecības tiesības.

1923./24. m. g. nāk klāt militārās krimināltiesības, kuŗas lasa prīv.-doc. A. Ugrumovs.

1924./25. m. g. ievesti trīs jauni priekšmeti:

- 1) tiesu medicīna — lasa doc. F. Neureiteris;
- 2) kriminālpolitika — lasa prīv. doc. A. Krugļevskis;
- 3) dikcija — instruktors Kr. Linde.

Tā kā valsts tiesību katedra pēc prof. V. Gribovska nāves (1924. g. februārī), palika neaizņemta, fakultāte par prīvātdocentu pie šīs katedras ievēlēja Dr. M. Valteri. Viņa neatbraukšanas dēļ valsts-tiesību kursu 1924./25 m. g. lasa: vispārējo daļu — doc. K. Dišlēris, konstitucionālās tiesības — doc. R. Akmentiņš.

Nākotnē paredzams ievest fakultātes kursā vēl Latvijas tiesību vēsturi un socioloģiju.

Par nodaļas administratīvajiem amatiem jāsap, ka faktiskais nodaļas vadītājs bijis visu laiku ar 1922. g. sākot doc. Dišlēris, kuŗš 1922./23. m. g. bija fakultātes sekretārs, 1923./24. m. g. dekāns, 1924./25. — sekretārs.

Augstāk norādītās attīstības rezultātā tiesību zinātņu nodaļas

b) tagadējais stāvoklis

pasniedzamo priekšmetu ziņā būtu šāds. Visi juridiskajā nodaļā lasāmie priekšmeti sadalīti 4ursos.

I kursā

tiek lasīti sekoši juridiski priekšmeti:

- 1) ievads tiesību zinātnē — 2 st.;
- 2) romiešu tiesību vēsture — 3 st.;
- 3) vispārējā tiesību vēsture — 2 st.; bez tam sekoši tautsaimnieciski priekšmeti un valodas;
- 4) ievads politiskā oikonomijā — 2 st.;

- 5) statistika — 4 st.;
- 6) latviešu valoda — 2 st.;
- 7) vācu valoda — 3 st.

II kursā:

- 1) tiesību filozofija — 2 st.;
- 2) romiešu tiesības — 5 st.;
- 3) krimināltiesības — 4 st.;
- 4) politiskā oikonomija — 4 st.;
- 5) latviešu valoda II — 2 st.;
- 6) vācu valoda II — 2 st.;
- 7) valsts tiesības — 4 st.

III kursā:

- 1) finansu zinātne — 4 st.;
- 2) civiltiesības — 4 st.;
- 3) tirdzniecības tiesības — 4 st.;
- 4) oikonomiskā politika — 4 st.;
- 5) civīlprocess — 4 st.;
- 6) administratīvās tiesības — 4 st.;
- 7) Latvijas valsts tiesības — 2 st.

IV kursā:

- 1) kriminālprocess — 3 st.;
- 2) starptautiskās privātās tiesības (I sēm.) — 4 st.;
- 3) starptautiskās publiskās tiesības (II sēm.) — 4 st.;
- 4) baznīcas tiesības — 2 st.;
- 5) tiesu medicīna — 2 st.;
- 6) kriminālpolitika — 2 st.;
- 7) sociālā likumdošana — 2 st.;
- 8) militārās krimināltiesības — 4 st.;
- 9) kriminālpsiholoģija — 2 st.;
- 10) dikcija — 2 st.

Praktiskie darbi.

Teorētisko priekšmetu sagrupējums juridiskajā nodaļā apmēram tāds pat, kā cariskās Krievijas universitātēs; praktisko darbu puse, kuŗas vecās universitātēs tikpat kā nemaz nebij, izveidota pēc Vācijas universitāšu parauga. Jau no pašas fakultātes nodibināšanas ievesti praktiskie darbi semināru un prosemināru veidā, bet viņi tika vesti tikai ļoti nedaudzos priekšmetos (1920/21. m. g. — doc. Dišlēra — administratīvajās tiesībās un prof. P. Minca — krimināltiesībās un kriminālprocesā). Ari prasības šai ziņā studentiem bij zemas: lai tiktu pielaists pie valsts eksāmena, bij vajadzīgi ieskaitījumi divi semināros, no kuŗiem viens — tiesībās.

Ar 1922. g. rudeni, saskaņā ar fakultātes padomes lēmumu, praktisko darbu nozare tika reformēta, to ļoti ievērojami paplašinot un paugstinot arī prasības studentiem šai ziņā. No 1922. g. rudenā praktiskos darbus ved jau visos priekšmetos, pie kam līdz pielaišanai pie valsts-eksāmena studentam jānostrādā vismaz seši semināri, no kuriem trīs studenti var paši izvēlēties, bet otrs trīs — civiltiesībās, krimināltiesībās un civilprocesā — obligātoriski jānostrādā visiem studentiem.

Prof. Frēzes seminārā tiek atkārtots romiešu tiesību dogmats:

prof. Mincam divi semināri: krimināltiesībās — 2 st. nedēļā un kriminālprocesā — 2 st. Semināra darbi teit pastāv rakstiskos referātos par uzdotiem tematiem, mutiskā casus iztirzāšanā, improvizētos disputos, rakstiskās klauzūrās un tiesu sēžu inscenējumos, kuri tiek izdarīti klausītavā, ņemot par vienu kādu krimināllietu; ikgadus tiek sarīkotas ekskursijas, lai iepazīstinātu studentus ar vietējo cietumu iekārtu;

prof. V. Sinaiska, civiltiesību seminārā darbība izpaužas vairākos veidos:

A) referātu nolasīšanā. Pēdējos gados citu starpā nolasījuši referātus sekoši studējošie: 1) J. Sūna — a) dēlu un meitu mantošanas tiesības pēc Latvju Dainām — iespiests Tieslietu Ministrijas Vēstnesī, 1923. g., Nr. 1; — b) atraitnes un atraitņu mantošanas tiesības pēc Latvju Dainām — iespiests T. M. V., 1923. g., Nr. 7 un c) senlatvju blakus radu un kungu tiesības mantošanā pēc Latvju Dainām — iespiests T. M. V., 1924. g. Nr. 2; 2) M. Kilevics — Latvju kāzu ierašas no tiesiskā viedokļa pēc Latvju Dainām; 3) A. Kurmis — „Goda tiesība“; 4) V. Bušs — par pārvadāšanās līgumiem; 5) J. Griķis — „Vārda tiesība Latvijā“; 6) A. Frīdenbergs — par konkubinātu; 7) A. Švābe — „Romiešu peculium un latviešu «bandas» salīdzinājums“; 8) A. Malkins — par vis maior.

B) ārzemju juridiskās literatūras jaunākos periodiskos izdevumos ievietoto vērtīgāko rakstu atreferējumos. No pēdējā gadā izdarītiem iztirzājumiem atzīmējami: „prof. Tala mācība par saimnieciskajām tiesībām“, „Austriešu jaunākās juristu skolas uzskati par civiltiesību turpmāko attīstības gaitu“, „Duguit teorija civiltiesībās“ un citi.

C) likumu iztulkošanā, tos komentējot (galvenām kārtām — proseminārā).

D) civiltiesisku likumprojektu iztirzāšanā.

Doc. H. Albāts no 1921. g. vada praktiskos darbus internacionālās civiltiesībās un no 1922. g. arī praktiskos darbus internacionālās publiskās tiesībās. Šajos semināros nolasīta virkne referātu par dažādiem internacionālo tiesību jautājumiem, citu starpā vairāki stud. Švābes referāti par senās Livonijas līgumiem ar Novgorodu un citām Krievijas kņazistēm, referāti par Kurzemes pievienošanas aktiem pie Krievijas, tāpat dažādu citu starptautisku līgumu analīze, piem., Latvijas li-

gumi ar Krieviju, Vāciju, tirdzniecības līgumu pamata principi un t. l., tāpat arī serija referātu par starptautiskās tiesas praksi.

Doc. R. Akmentiņa 1) tiesību zinātņu ievada proseminārā galvenā vērība piegriezta tam, lai I kursa studenti iepazītos ar Latvijā spēkā esošiem kodeksiem un svarīgākiem likumiem, prastu tos lietot, ievērojot bijušo Krievijas likumu sakarību ar Latvijas likumiem. Atrisināti vienkārši casus. Prosemināra darbus stipri traucē tas, ka daži izdevumi, kuri nepieciešami vairākos eksemplāros, nav dabūjami universitātē pietiekošā vairumā. Seminārā nolasīti referāti: „Rīkojumi un likumi“, „Latviešu tiesiskā sajūta (pēc Dainām)“, „Latviešu tiesisko uzskatu attīstība literatūrā un dzīvē“.

2) Sociālās likumdošanas proseminārā apskatīti un tuvāk iztīrāti ar dažādu casus mutisku un rakstisku iztīrājumu: apdrošināšanas likumi, likums par darba laiku un c. Seminārā sagatavoti referāti: „Par slimu kasēm“, „Tarifa līgumu juridiskā daba“, „Sociālā apgāde Jelgavā“, „Darba inspektori un viņu kompetence“, „Šķīrējtiesas un samierināšanas kameras“.

Doc. V. Bukovskis, pasniedzot civilprocesu studentiem-juristiem, uzstādīja sev par mērķi pēc iespējas plašāk savienot procesa teorētisko pusi ar viņa praktisko apgaismojumu. Nevienā tiesību zinātņu disciplīnā nav tik labi piemērojams pazīstamais prof. Citelmaņa izteiciens, kā teit, un, protiet, ka mācīties civilprocesu bez iepazīstināšanas ar viņu praksē ir tas pats, ka mācīties peldēt tikai uz peldēšanas paņēmienu teorētiska apraksta pamata.

Lai sekmīgāki iepazīstinātu ar priekšmeta praksi, studējošiem tika dota plaša iespēja iepazīties ar archīvā atrodošamies Rīgas Apgabaltiesas lietām, izsniedzot tās studentiem. Tas deva iespēju ieskatīties pilnīgā lietas gaitas ainā no procesa sākuma — iesūdzības raksta (lūguma) iesniegšanas līdz tiesas sprieduma izpildīšanas momentam.

Pēc attiecīga teorētiska kursa daļas noklausīšanās, kad studējošie tādā kārtā iepazīnušies ar oriģinālaktiem un papīriem, tiem jāiesniedz zināms skaits (4—10 un vairāk) procesa rakstu darbu (iesūdzības lūgumi, paskaidrojumi, trešās personas aicināšana, pretlūgumi, spriedumi, apellācijas un kasācijas lūgumi un t. t.).

Šo rakstu darbu negatīvās un pozitīvās puses, kā arī tajos ieviesušies pārpratumi, tika caurskatīti praktisko darbu stundās un deva bagātīgu materiālu domu apmaiņai.

Lai iepazīstinātu studējošos ar materiālo un hipotēku sistēmām, — lekcija par zemesgrāmatām tika noturēta zemesgrāmatu nodaļā, uz vietas iepazīstoties arī ar notariālo aktu reģistriem.

Liels šķērslis sekmīgam studējošo darbam šinī priekšmetā bija civilprocesa likumu trūkums grāmatu tirgū. Tos studenti varēja dabūt tikai ar lielām grūtībām un arī tad tikai atsevišķus novecojušus eksemplārus. Šī šķēršļa novēršanai doc. Bukovskis 1924. g. izdeva procesa likumu

kodificētu izdevumu ar visiem pārgrozījumiem un papildinājumiem, kas nākuši klāt pēdējos gados, kā arī ar visiem attiecīgiem materiāllikumu nosacījumiem. Šī izdevuma publicēšana studējošiem ievērojami atvieglināja civilprocesa studijas.

Doc. K. Dišlērīšs vada seminārus: administratīvajās tiesībās (no 1921. g.) un Latvijas valsts tiesībās (no 1922. g.). Semināros tiek celti priekšā referāti no studējošiem, par kuriem pēc tam notiek debates. Tiek iztirzāti arī Latvijas Senāta administratīvā departamenta spriedumi.

No šinī seminārā nolasītajiem referātiem par divi pēdējiem gadiem atzīmējami:

1) A. Petrevica — par satversmes funkciju, un tā paša autora — „Ministru kabineta organizācija pēc Latvijas Republikas Satversmes un konstitucionālās prakses“. 2) P. Mucenieka — par 1789. g. cilvēka un pilsoņa tiesību deklārāciju; 3) G. Grīnberga — referāts „Valsts dēfensīvā funkcija“; 4) J. Prevalds lasīja „Par vietējo pašvaldību līdz 1917. g. revolūcijai“; 5) A. Švābe — „Pagasta satversme līdz krievu laikiem“; 6) P. Ulpe — „Aprinķu pašvaldība“; 7) J. Griķis — „Ministru Kabineta likumdošanas darbība Latvijas praksē“ (iespiests Tieslietu Ministrijas Vēstnesī, 1924. g. Nr. Nr. 8. un 9); 8) A. Bērziņš — „Pagastu pašvaldība“; 9) M. Sams — „Jauno valšķu nodibināšanās“; 10) A. Kroderis — „Minoritāšu autonomija“; 11) P. Rozīte — „Valsts administratīvā funkcija mākslas un kultūras laukā“; 12) R. Veidemanis — „Civildienests Vakareuropā un Latvijā“; 13) K. Tīfentāls-Dziļleja — „Parlamenta vēlēšanu likumi Latvijā un citās jaunajās valstīs“ (iespiests Tieslietu Ministrijas Vēstnesī, 1922. g., Nr. 8; 14) Melnbārdis — „Ideja par Latvijas valsts nodibināšanu un Tautas Padome kā pirmais suverēnais valsts varas orgāns“; 15) V. Ignāts — „Latvijas patstāvības idejas izveidošanās“; 16) K. Velme — „Administratīvā kulturālā funkcija“; 17) Strēlerts — „Valsts Prezidenta noziedznieku apžēlošanas tiesības“; 18) K. Munkevics — „Latvijas ministru kabinets un Šveices fēderālā padome“; 19) A. Iviņš — „Valsts kontrole“; 20) A. Šveics — „Administratīvi-policejiskā funkcija“ un citi.

Doc. P. Lejiņa semināri: a) tiesību filosofijā pastāv referātu nolasīšanās; pēdējos 2 gados lasīti: „Kanta uzskati par tiesībām“, „Aristoteļa domas par valsti“, „Petražicka tiesību teorija“ un c.; b) kriminālpsiholoģijā — tiek iztirzāti kriminālpsiholoģiskā ziņā interesanti gadījumi no tiesu prakses pēdējos gados. Materiālus šim nolūkam saņem no Rīgas Apgabaltiesas.

Prīv. doc. A. Ugrumova militāro krimināltiesību praktiskajos darbos tiek iztirzāti tipiskākie piemēri no karātiesu prakses, pieradinot studējošos dot teorētisku izskaidrojumu tiem.

Prīv. doc. Krugļevskis ved semināru kriminālpolitikā ar IV kursa studentiem. Tiek salīdzinātas dažādu kodeksu normas, tādā kārtā gūstot apstiprinājumu teorētiskajā kursā izrietinātiem slēdzieniem.

Doc. Neureiteris savas lekcijas pirmā pusgadā apvieno ar praktiskiem darbiem: iknedēļas 2 stundas studējošie salasās Aleksandra Augstuma vājprātīgo slimnīcā, kur tiek dēmonstrēti tur novietotie vājprātīgie, kuŗu psiches bojājumi vedami sakarā ar noziedzību vispār. Otrā pusgadā (tiesu medicīnas zinātnisko daļu) doc. Neureiteris lasa I Pils. slimnīcā; tiek sarīkotas arī stud.-juristu grupu ekskursijas uz pilsētas sekcijas nodaļu, kur studenti novēro liķu obdukcijas.

Instruktors Kr. Linde praktisku vingrinājumu ceļā cenšas izkopt dīkciju pie studentiem. Vingrinājumi notiek 2 st. nedēļā.

Sīkāk par praktisko darbu nostādīšanu L. U. tiesību zinātņu nodaļā — sk. J. Griķa rakstu „Tieslietministrijas vēstneša“, 1925. g., Nr. 4, lapp. 726—732.

Juridiskās izglītības praktiskā puse, tādā kārtā, nodaļā tagad ir nostādīta pilnīgi apmierinoši; tā stāv nesalīdzināmi augstāk par carisma Krievijas universitātēm arī pēdējos gados priekš pasaules kara un viņā iemiesotas visas tās tendences, ko praktisko darbu nostādīšanas ziņā pēdējos gadu desmitos devusi Vācija.

Teorētiskā puse pa 5 fakultātes pastāvēšanas gadiem strauji augusi, bet tam vēl — viens otrs robs. Kā tādi atzīmējami tas, ka līdz šim nav lasīts tāds priekšmets, kā Latvijas tiesību vēsture — attiecīga mācības spēka trūkuma dēļ. Fakultāte cer šo robu tuvākā nākotnē novērst. Analogisks stāvoklis ar socioloģijas katedru, kur fakultāte gan kandidātu atrada, bet tas netika Ministru Kabinetā apstiprināts, kāpēc šis abām — juridiskajai un oikomiskajai — nodaļām vajadzīgais kurss netiek lasīts. Tomēr jāatzīst, ka arī teorētiskā priekšmetu pasniegšanā fakultātes juridiskā nodaļa sasniegusi daudz; kā maza ilustrācija tam var noderēt kaut vai tas, ka to 5 juridisko priekšmetu vietā, ar kuriem bij jāiztiek jaunorganizētajai fakultātei viņas pirmajā pastāvēšanas gadā, tagad juridiskā nodaļa var uzrādīt veselus 22 teorētiskus kursus tiesību zinātnē.

c) Mācības spēku zinātniskie komandējumi.

Prof. P. Mincš komandēts 1923. g. uz Vāciju — iepazīties ar semināru un prosemināru darbu nostādīšanu Vācijas universitātēs;

doc. R. Akmentiņš tika 1923. g. vasarā komandēts uz Vāciju zinātniskos nolūkos, kur strādāja Heidelbergas universitātēs bibliotēkā un apmeklēja semināru pie prof. Anšica, Toma, Gotheima un citiem.

d) Mācības spēku sagatavošana.

Ar fakultātes padomes 1923. g. 1. jūnija lēmumu, kuŗš apstiprināts Universitātes Padomē tā paša gada 6. jūnijā tiesību zinātņu nodaļu ar I šķiras cand. jur. gradu nobeigušais Pēteris Mucenieks atstāts pie fakultātes sagatavoties zinātniskai darbībai pie valsts tiesību katedras un viņam piespriesta stipendija. 1925. g. 18. martā Pēteris Mucenieks no

Universitātes Padomes apstiprināts par jaunāko asistentu pie Latvijas valsts tiesību katedras.

Par subasistentu juridiskā nodaļā bija 1923./24. m. g. Fr. R o z e. 1924. g. 30. aprīlī par subasistentu pie tiesību teorijas katedras ievēlēts J. Griķis — uz vienu gadu. 1925. g. 2. aprīlī tas atkal ievēlēts uz vienu gadu pie tās pašas katedras.

e) Publicētie zinātniskie darbi.

Prof. B. Frēze, iespiests darbs — *Viva vox iuris civilis* — žurnālā „Zeitschrift der Savigny“ — Stiftung, Bd. 43, 1922. g.

Prof. P. Mincs publicējis sekošus darbus (T. M. V. = „Tieslietu Ministrijas Vēstnesī“): 1) Senāta izskaidrojošā darbība — T. M. V., 1920. g., Nr. 1; 2) Baltijas valšķu konvencija par savstarpēju palīdzību krimināllietās — T. M. V., 1920. g., Nr. 2/3; 3) Valsts kontroles pārveidošana — T. M. V. 1920. g., Nr. 2/3; 4) Vēl par 259¹. pantu — T. M. V., 1921. g., Nr. 1; 5) Sodū likumu 149 panta iztulkošana — T. M. V., 1922. g., Nr. 4/6; 6) Nepilngadējie un mūsu kriminaltiesību viedoklis — T. M. V., 1922., Nr. 1; 7) Pārlabojumi pie mūsu sodu likumu 51. panta, T. M. V., 1922. g., Nr. 2; 8) Tiesību ierobežošanas reforma, T. M. V., 1922. g., Nr. 4; 9) Amatpersonu kriminālā atbildība, 1922. g., Nr. 6; 10) Vēl par sodu likumu 51. p. reformu, T. M. V., 1923. g., Nr. 1; 11) Latvijas krimināltiesību reforma, T. M. V., 1924. g., Nr. 1; 12) Spekulācija, T. M. V., 1924. g., Nr. 5; 13) Das Strafrecht der Republik Lettland — Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft, 1924, Bd. XVIV; 14) sagatavo iespiešanai grāmatu „Курс Латвийского уголовного права“.

Prof. V. Sinaiskš publicējis pēc 1. jūlija 1922. g. sekošus darbus:

1) La cité quiritaire. De l'origine de l'histoire agraire de l'histoire du droit de la Rome ancienne et de ses institutions religieuses et guerrières — Latvijas Universitātes rakstu VII sējumā, 1923. g.

2) La cité populaire considérée au point de vue de la cité quiritaire — Latvijas Universitātes rakstu X sējumā, 1924. g.

3) grāmatu „Основы гражданского права в связи с ч. III свода узаконений, действующих в Латвии и Эстонии.“ Вып. I. Рига, 1924.

4) Vīra tiesības vai vara? — Tieslietu Min. Vēstn., 1923. g. Nr. 1; 5) Juridisku darījumu interpretēšana. Piespiesti un normatīvi līgumi — T. M. V., 1923. g., Nr. 3/4; 6) Profesors Eižens Huberts par civiltiesību kodifikācijas uzdevumiem — T. M. V., 1925. g., Nr. 4.

Doc. H. Albāts. Nolasījis Rīgas Juristu biedrībā referātus:

1) Ārvalšķu tiesas spriedumu izpildīšana; 2) Kanta „civitas gentum“ (Kanta domas par tautu savienību); 3) Starptautiskās tiesas kompetence un prakse.

Doc. V. Bukovskš iespiedis „Tieslietu Ministrijas Vēstnesī“:

1) Piezīmes pie jautājuma par kārtu atcelšanu Latvijā — 1920. g. Nr. 1; 2) Jaunā civīlkodeksa izstrādāšanas komisijas darbība — 1920. g. Nr. 2/3 un 1921. g. Nr. 1—3, 1921. g. Nr. 4—6, 1922. g. Nr. 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9/10;

1923. g.: Nr. 3/4, 5/6, 7; 3) Pie jautājuma par vietējo civillikumu kopo-
juma attiecināšanu uz Latgali — 1922. g., Nr. 4; 4) Pie jautājuma par
jaunas formas zemes grāmatu ieviešanu Latgalē — 1922. g., Nr. 5 un 6;
5) Vietējo prīvātlikumu kopojuma ieviešana Latgalē — 1922. g., Nr. 3;
6) Vekselu morātorijī 1914.—1920. gados — 1923. g., Nr. 5/6; 7) Pie
jautājuma par tirdzniecības ustava piemērošanu Latvijā — 1924. g., Nr. 8;
8) Civillikumu pārstrādāšanas komisijā izstrādātie likumprojekti — 1924.
g. — Nr. Nr. 3, 10, 11, 12; 1925. g. — 2, 3, 4. Izlaidis grāmatu 9) Устав
Гражданского Судопроизводства с дополнениями до 1 июля 1924 г.
Рига, 1924 г.

Doc. K. Dišlēris publicējis, sākot ar 1920. g., sekošus darbus:
grāmatas — 1) Demokratiskas valsts iekārtas pamati. Rīgā, 1921. g.
2) Latvijas valsts varas organi un viņu funkcijas (iespiešanā) rakstus —
3) Latvijas pagaidu konstitūcija — Tiesl. Min. Vēstn., 1920. g. Nr. 2/3;
4) Konstitūcija un satversmes vara — T. M. V., 1921. g., Nr. 1/3; 5) Iz-
pildu varas ēvolūcija — T. M. V., 1921. g., Nr. 4/6; 6) Dante kā politisks
domātājs. Grāmatā „Dante: Rakstu krājums 600 gadu nāves dienas pie-
miņai.“ 1921. g., Izglītības Ministrijas apgādībā; 7) Permanenta likum-
došanas iestāde un deputātu immunitāte — T. M. V., 1921. g. Nr. 1; 8)
Latvijas Republikas Prezidenta politiskā atbildība, T. M. V., 1922. g., Nr. 2;
9) Latvijas Valsts Prezidenta kompetence. T. M. V., 1922. g., Nr. 3;
10) Valsts jēdziens dēmokratijā — T. M. V., 1922. g., Nr. 6; 11) Ministru
kontrasignācija monarhijā un republikā. T. M. V., 1923. g. Nr. 3/4; 12)
Likumu ierosināšana pēc Latvijas Republikas Satversmes un pēc Saei-
mas kārtības ruļļa. T. M. V., 1923. g., Nr. 3/4; 13) Deputātu tiesība at-
teikties no liecības došanas. T. M. V., 1923. g., Nr. 8; 14) Aristokratiska
republika. Pie jautājuma par valsts formām. T. M. V., Nr. 8/9, 1923. g.;
15) Imanuela Kanta piemiņai: 1) Biografiski dati; 2) Kanta mācība par
tiesībām un valsti. T. M. V., 1924. g., Nr. 4; 16) Francijas Prezidenta
Miljerana atkāpšanās valststiesiskā nozīmē. T. M. V., 1924. g. Nr. 6/7;
17) Referāti Juristu Biedrībā: a) Kvorums tautas nobalsošanā; b) Saei-
mas kārtības rullis.

Doc. Dr. A. Lōbers iespiedis sekošus darbus „Tieslietu Ministri-
jas Vēstnesī“: 1) Juridiskās personas gribas spēja — 1920. g. Nr. 2/3;
2) Tiesas iekārtas likumu 259¹ pants — 1921. g. Nr. 1—3; 3) Senāta dar-
bība prakses apvienošanā — 1921. g., Nr. 4/6; 4) Liku sadedzināšanas
tiesības — 1921. g., Nr. 4/6; 5) Indosamenta funkciju norobežojumi,
1922. g., Nr. 4; 6) Tirdzniecības tiesību literatūra — 1922. g., Nr. 7; 7)
Par preklūzīviem termiņiem — 1924. g., Nr. Nr. 1, 4, 5.

Doc. P. Lejiņš: 1) iespiests raksts: „Liecinieku liecības no psi-
choloģiskā viedokļa“ — T. M. V., 1922. g., Nr. 9/10; 2) nolasījis referātu
L. U. Kanta jubilējas svētkos par tematu „Kants kā tiesību filozofs“.

Prīv.-doc. Ugrumovs: iespiedis sekošus rakstus „Tieslietu
Ministrijas Vēstnesī“: 1) Jauni apvāršņi tiesu darbībā — 1922. g., Nr. 3;

2) Nenoteiktie spriedumi — 1922. g., Nr. 5; 3) Noziedzības cēloņi un apkaŗošanas līdzekļi — 1922. g., Nr. 6; 4) Nosacīta notiesāšana pēc teorijas un likuma — 1922. g., Nr. 2; 5) Par soda mērķi no dēterminisma viedokļa — 1922. g., Nr. 4; 6) Prīvātpersonu līdzdalība dienestā noziegumos pēc Sodu likumu projekta — 1922. g., Nr. 9/10; 7) Sociāli bīstams noziedznieks — 1922. g., Nr. 8; 8) Zvērests tiesā — 1922. g., Nr. 1; 9) Jaunāko kriminālkodeksu kopējās idejas. 1923. g., Nr. 7; 10) Līdzdalība un tiesību atņemšana pēc Latvijas sodu likumu projekta — 1923. g., Nr. 3/4; 11) N. S. Taganceva nozīme krimināltiesību zinātnē — 1923. g., Nr. 3/4; 12) Sodu sistēma Latvijas sodu likumu projektā — 1923. g., Nr. 5/6.

Bez tam izlaidis mācības grāmatu: 13) Militārās krimināltiesības, Rīgā, 1924. g.

Asistents P. Mucenieks publicējis sekošus darbus: 1) Budžeta tiesības — Tiesl. Min. Vēstn. 1922. g., Nr. 9/10; 2) Ministŗu atbildības institūts vēsturiskas attīstības gaitā — T. M. V., 1922. g., Nr. 5; 3) Valdības tiesības izdot noteikumus ar likuma spēku — T. M. V., 1924. g., Nr. 5, 11 un 12.

Subasistents J. Griķis publicējis sekošus darbus: 1) Ministŗu kabineta likumdošanas darbība Latvijas praksē — T. M. V., 1924. g., Nr. 8 un 9; 2) Par noziedzības sociāliem cēloņiem Latvijā — T. M. V., 1924. g., Nr. Nr. 10, 11 un 12; 3) Rāsas iespaids uz noziedzību pie latvieŗiem un igauņiem — T. M. V., 1925. g., Nr. 5/6.

f) No studentu darbiem iespiesti „Tieslietu Ministŗijas Vēstnesī“:

Stud. J. Sūnars darbi, izstrādāti prof. V. Sinaiska civiltiesību seminārā: 1) Dēlu un meitu mantošanas tiesības pēc Latvju Dainām — T. M. V., 1923. g., Nr. 1; 2) Atraitnes un atraitņa mantošanas tiesības pēc Latvju Dainām — 1923. g., Nr. 7; 3) Senlatvju blakus radu un kunga tiesības mantošanā pēc Latvju Dainām, 1924. g., Nr. 2.

Stud. Arvēda Švābes: „Pagastu satversme līdz 19 g. s.“ — Tiesl. Min. Vēstn., 1923. g. — Nr. 8/9, 1924. g., — Nr. Nr. 1, 2, 4.

Stud. K. Tīfentāla-Dziļlejas: 1) Parlamentu vēlēšanu likumi Latvijā un citās jaunās republikās — T. M. V., 1922. g., Nr. 8; 2) Jaunie kriminālkodeksi — T. M. V., 1923. g., Nr. 2; 3) Lauļāto ļauŗu personīgās attiecības — T. M. V., 1924. g., Nr. 8; 4) Prevencijas ideju attīstība — T. M. V., 1924. g., Nr. 6/7.

g) Sacensībās godalgotie

tiesību zinātnu nodaļas studentu darbi:

1922. gadā: II godalga — Pēterā Mucenieka darbam „Ministŗu vara demokratiskā republikā.“

1923. gadā: II godalga — Jāņa Griķa darbam „Juridiskā persona kā tiesību subjekts.“

Atzinības atsauksme — Kārļa Tīfentāla darbam „Juridiskā persona kā tiesību subjekts.“

1924. gadā: I godalga — Jāņa Griķa darbam „Sociālās apgādes stāvoklis Latvijā un viņas vēsturiskā gaita priekš Latvijas nodibināšanās.“

II godalga — Kārļa Tīfentāla darbam „Tiesību ierobežošana.“

Atzinības atsauksme — Kārļa Branta darbam „Komisionāra aizturēšanas tiesības.“

h) Mācības spēku blakus amati.

Prof. B. Frēze lasa privātim lekcijas romiešu tiesību vēsturē un tirdzniecības tiesībās Rīgas Herdera institūtā no 1923. g.

Prof. P. Mincis 1919. un 1920. g. g. bija Latvijas valsts kontrolieris, 1920. g. — Latvijas Satversmes Sapulces loceklis. Lasījis lekcijas kriminālprocesā Herdera biedrības augstākos kursus un augstākos krievu kursus Rīgā.

Darbojas par juridiskās fakultātes pārstāvi Tieslietu Ministrijas komisijā Latvijas kriminālkodeksa izstrādāšanai — no 1921. g. 1923. g. 5. februārī ievēlēts par komisijas priekšsēdētāju.

Piedalījies pie konvenciju izstrādāšanas ārlietministrijā par noziedznieku izdošanu un savstarpēju tiesas palīdzību ar Lietuvu, Igauniju, Ziemeļamerikas Savienotajām Valstīm, Somiju, Angliju, Franciju, Beļģiju un citām.

Doc. H. Albāts. 1921. g. martā un aprīlī doc. H. Albāts piedalījās transita satiksmes konferencē Barselonā, kur izstrādāja konvencijas par transita brīvību. Šī konvencija 1922. g. ratificēta Satversmes Sapulcē un stājusies spēkā.

1922. g. septembrī piedalījās par Latvijas delegātu Tautu Savienības pilnā sapulcē, kur ņēma dalību juridiskās komisijas darbībā.

Tā paša gada oktobrī piedalījās starptautisko jūras tiesību konferencē Briselē, kurā izstrādāja konvencijas: 1) par kuģu hipotēkām un privileģijām; 2) par kuģu īpašnieku atbildību; 3) par konosamentiem.

Bez tam ņēms dalību visās Baltijas valšķu konferencēs, kurās izstrādātas vairākas juridiskā rakstura konvencijas, starp citu — 1923. g. novembrī Tallinā, kur izstrādāja muitas unjas un savienības līgumu starp Latviju un Igauniju un 1925. g. jānvārī — Helsingforsā, kur izstrādāja arbitražas līgumu starp Baltijas valstīm.

Ir par korrespondējošu loekli vairākās ārvalšķu juridiskās biedrībās, kurām sniedz ziņojumus par tiem Latvijas likumiem, kuriem piemīt starptautiska nozīme.

Prof. V. Sinaiskis darbojas Latvijas civillikumu pārstrādāšanas komisijā, lasa lekcijas praktisko zinību institūtā.

Doc. H. Albāts darbojas ārlietministrijā par ģenerālsekretāru.

Doc. R. Akmentiņš 1921./22. un 1922./23. mācības gados izpildīja studentu tiesas locekļa pienākumus. 1923./24. m. g. Universitātes Pado-

mes loceklis un Universitātes goda tiesas loceklis. Bez tam piedalījies par loekli bibliotēkas, intelektuālās un pensiju komisijās. Ārpus universitātes darbojies Tautas Universitātē, kur lasījis sistematiskus kursus: valsts tiesībās, sociālā likumdošanā, ievadā tiesību zinātnē. Bez tam sastāvējis Tautas Universitātē visu laiku par padomes loekli, bet no 1922. g. kā Tautas Universitātes valdes priekšsēdētājs. Sastāv par valdes loekli Tautu savienības veicināšanas biedrībā. Nodarbojas ārlietministrijā par vecāko juriskonsultu.

Doc. K. Dišlēris: 1922./23. m. g. — fakultātes sekretārs, 1923./24. m. g. — fakultātes dekāns, 1924./25 m. g. — fakultātes sekretārs.

Darbojies par Universitātes Padomes loekli, stipendiju komisijā, studentu tiesas priekšsēdētāju, „Tieslietu Ministrijas Vēstneša redaktoru“, Latvijas sociālpolitikas biedrības priekšsēdētājs, Rīgas Juristu Biedrības priekšsēdētāja biedrs.

Doc. Dr. A. Lōbers, sākot ar 1919. g. jūlija mēnesi ņēma dalību Latvijas Augstskolas organizācijas darbos, sastāvēdams par organizācijas komisijas loekli līdz 1919. g. septembra mēn. beigām. Iegāja universitātes „oikonomiski-juridiskās fakultātes kodolā“, kuŗa uzdevums, citu starpā, bij — sastādīt mācības plānu un uzaicināt mācības spēkus. 1919. g. septembra mēneša pirmā pusē izpildīja pagaidu dekāna amatu.

Kaŗa pārvaldesursos lasīja 1921./22. g. ievadu tiesību zinātnē, civiltiesības un civīlprocesu.

1923./24. g. lasīja tirdzniecības tiesības Tautas Universitātē.

1918. g. decembra mēnesī tika iecelts par senātoru, kādu amatu ieņēms vēl tagad.

Prīv.-doc. Krugļevskis lasa sistematiskus kursus Praktisko zinību institūtā.

Prīv.-doc. A. Ugrumovs sastādījis Latvijas armijas disciplīnār-reglamenta projektu. Strādā līdz Latvijas kriminālkodeksa izstrādāšanas komisijā.

Jaun. asistents P. Mucenieks lasa Latvijas valsts tiesību kursu Tautas Universitātē.

i) Fakultātes palīgiestādes.

Fakultātes bibliotēka nodibināta 1923. g. pavasarī par palīginstitūtu, kuŗš bija pilnīgi nepieciešams sakarā ar obligātorisko semināru ieviešanu studentiem. Divi gadu laikā tās grāmatu skaits pārsniedzis 7000 sējumu, kuŗi tiek ļoti rosīgi lietoti. Sakarā ar grāmatu skaita ātro pieaugšanu, kā arī lielo apmeklētāju skaitu, kuŗi bibliotēkā strādā pie seminārdarbiem, — bibliotēkas tagadējās telpas kļuvušas par šaurām, ar ko visa viņas turpmākā attīstība lielā mērā nostādīta atkarībā no plašāku telpu jautājuma. Bibliotēka atvērta visu gadu; pa brīvlaikiem — otrdienās un ceturtdienās, plkst. 15—18, pa mācību laiku — ikdienas, plkst. 15—19. Bibliotēku pārzin subasistenti: J. Griķis un E. Šīrons.

Kabineti atrodās patlaban organizēšanas stadijā. Tie varēs uzsākt darbību tikai ar nākamo mācību gadu, kad jaunpirktā universitātes namā, Baznīcas ielā 5, tiks atvērti civiltiesību, administratīvo un starptautisko tiesību kabineti. Viņu mērķis — mazāku studentu grupu patstāvīgs zinātnisks darbs profesora vadībā.

j) Zinātniski pulciņi.

Studentu-juristu orātorikas pulciņš nodibināts 1924. g. jānvārī. Mērķis — runas spēju izkopšana pie pulciņa biedriem. Pulciņā nolasīti 10 referāti, inscenētas 6 tiesas sēdes, izvesti attiecīgi vingrinājumi. Pulciņā 26 biedri.

Latvijas Universitātes juristu biedrība, kuŗas mērķis būs sekmēt patstāvīgas juridisko zinātņu pētīšanas attīstību Latvijā, — sarīkojot diskusijas, izdodot darbus etc. — atrodas patlaban organizēšanās stadijā.

J. Filoloģijas un filozofijas fakultāte.

Filoloģijas un filozofijas fakultāte nodibinājās 1919. g. augustā un savu pirmo konstituēšanās sēdi noturēja 18. augustā 1919. g. Sēdi vadīja pagaidu dekāns docents (tagad profesors) K. Kundziņš, un sēdē piedalījās vēl prof. Lautebachs, doc. (tagad prof.) P. Zālīte, docenti E. Blese un P. Dāle. Fakultātei piešķīŗ nosaukumu valodnieciski-filozofiskā, kāds nosaukums tai pastāvēja līdz viņas 1920. g. 18. septembra sēdei, kad uz fakultātes lēmuma pamata fakultāti pārdēvēja par filoloģijas un filozofijas fakultāti. Šis nosaukums pēc tam nav grozīts.

Pēc savas pirmās konstituēšanās sēdes 18. augustā 1919. g. turpmākās sēdes notika 23. augustā, 1. septembrī, u. t. t. apm. katru nedēļu reizi. Līdz universitātes atklāšanas dienai — 28 sept. — fakultāte bija jau puslīdz noorganizēta un tūlīņ pēc universitātes atklāšanas sākās lekcijas. Pirmās lekcijas lasījuši: 30. septembrī — doc. E. Blese — ievadā valodniecībā, 1. oktobrī — prof. K. Kundziņš — pedagogijā, doc. E. Blese — latviešu valodas propaedeutiskā kursā, 2. oktobrī — doc. K. Straubergs — grieķu valodā, 3. oktobrī — doc. P. Dāle — psiholoģijā.

Fakultātes pirmais pagaidu dekāns bija doc. (tagad prof.) K. Kundziņš, ko par tādu bij iecēlis toreizējais Izglītības Ministris Kasparsons. Viņš sabija par dekānu līdz fakultātes 1920. g. 12. jūnija sēdei, kad par dekānu ievēlēja prof. Endzelīnu. Prof. J. Endzelīns izpildīja dekāna pienākumus līdz 1923. g. 1. jūlijam, pēc kam viņa vietā ievēlēja prof. P. Šmitu, kas ir šinī amatā vēl tagad.

Par sekretāru 18. augusta sēdē tika ievēlēts P. Dāle, kas sabija šinī amatā līdz 1920. g. 8. septembra sēdei, kad viņa vietā par sekretāru

ievēlēja doc. E. B l e s i, kas ikgadus no jauna pārvēlēts, izpilda šo amatu arī vēl tagad.

Mācības spēku, fakultātei nodibinoties, bija maz. Tie bija, kā jau minēts, doc. K. K u n d z i ņ š — paidagoģijai, prof. J. L a u t e n b a c h s — latviešu un vispārējai literatūras vēsturei, doc. (tagad prof.) P. Z ā l ī t e — filozofijas vēsturei, doc. P. D ā l e — filozofijai un psiholoģijai un doc. E . B l e s e — latviešu valodai un salīdzināmai gramatikai. Jau pirmā fakultātes sēdē nolēma uzaicināt cand. hist. Fr. Z ā l ī t i lasīt Latvijas vēsturi; Dr. phil. O. G r o s v a l d u un Dr. phil. M. V a l t e r i nolēma uzaicināt lasīt mākslas vēsturi, bet šos nodomus neizdevās izvest dzīvē. Tāpat jau 18. augusta sēdē nolēma uzaicināt maģistrandu A. S p e ķ i (tagadējo profesoru) lasīt romāņu filoloģiju. Ārkārtēju apstākļu dēļ viņu tomēr galīgi ievēlēja tikai 9. decembrī 1919. g., un apstiprināts tas skaitās no 17. decembra 1919. g. 18. augusta sēdē nolemj uzaicināt rakstnieku Viktoru E g l ī t i lasīt latviešu jaunākās literatūras vēsturi un 11. septembrī viņu ievēl. 18. augusta sēdē nolemj principā pieaicināt pie fakultātes par mācības spēku cand. phil. A. Ā b e l e s jkdzi. 1. septembrī nolemj uzaicināt cand. phil. K. S t r a u b e r g u, ievēlot viņu par docentu un uzaicinot lasīt latīņu un grieķu valodu elementāros kursus (apstiprināts šinī amatā 17. sept. 1919. g.). 1. septembra sēdē paši pieteikušies par lektoru vācu un sanskritu valodai J ā n i s Z a r i ņ š un par pasniedzēju mākslas vēsturē Dr. F i l i p s Š v e i n f u r t s. J. Z a r i ņ u ievēl par lektoru vācu valodai 22. septembrī 1919. g. (apstiprināts no 27. sept. 1919. g.). Dr. F. Š v e i n f u r t u ievēl 29. septembra 1919. g. sēdē uz vienu sēmestri, bet pēc tam katru gadu pārvēl, tā kā viņš darbojas vēl tagad. 9. septembra sēdē nolasa Dr. hist. L. A r b u z o v a pieteikšanās rakstu un nolemj viņu pieņemt (apstiprināts no 17. septembra 1919. g.). Nolemj arī uzaicināt Annu K ē n i ņ a kundzi lasīt lekcijas par jaunāko laiku paidagoģiju. Viņai izdevās tomēr nolasīt I sēmestrī tikai nelielu lekciju ciklu, pēc kam viņas darbība Latvijas Universitātē pārtraucās. 11. septembra 1919. g. sēdē nolasa Dr. phil. Eiženijas T u r k i n a s curriculum vitae. Viņu nolemj uzaicināt par lektriši angļu valodai. 22. septembra sēdē nolemj uzaicināt par lektoru franču valodai L. S ē j a s k u n g u, par lektoru franču literatūrai — F o g t a k u n g u. Tad pat nolemj uzaicināt K. D ē ķ e n u par lektoru mātes valodas metodikai un mācībai par skolu un skol. A. Š t e i n u par lektoru aritmētikas metodikai. 29. septembra sēdē par otro lektoru vācu valodai nolemj uzaicināt M ā z i ņ g a k u n g u un par lektoru latīņu valodai skolotāju Ed. G u l b i. 24. jānvāra 1920. g. sēdē nolemj saistīt pie fakultātes par docentu paidagoģiskai psiholoģijai Dr. Ernstu Š n e i d e r u, kuram 28. februāra sēdē nolemj maksāt docenta algu no 1. februāra 1920. g.*) 24. aprīlī 1920. g. ievēl par docentu Aleksandru D a u g i. 29. maijā 1920. g. ievēl par docentu ģermāņu filoloģijai cand. phil. Ed. K r i e v i ņ u. 1920. g. 8. jūnija sēdē piedalās pirmo reizi prof. J. E n d z e l i n s

*) Pēc tam pārvēl par profesoru, skaitot no 1. jūlija 1920. g.

un prof. (toreiz docents) J. Plāķis. 29. jūnija sēdē piedalās pirmo reizi prof. P. Šmits un 1. septembra 1920. g. sēdē prof. E. Felsbergs. Visi četri šie profesori apstiprināti amatos no 1. aprīļa 1920. g.

Ar to patiesībā bija nobeigta fakultātes noorganizēšana tikai vispārējos vilcienos. Dažos priekšmetos mācības spēku vēl trūka. Tie bija jāpieaicina. Ari esošos pamazām iestājās zināmas pārgrozības, tā kā fakultātei arī visus turpmākos gadus arvien ir bijis jādomā par atsevišķu mācības spēku jaunieaicināšanu, kas dažreiz bija saistīts ar lielām grūtībām. Jau 2. septembra 1920. g. sēdē ievēl par docentu paidagoģijā J. Kauliņu, kuŗu apstiprina no 1. jūlija 1920. g. 8. septembrī ievēl par lektoriem tuvākam sēmēstrim Ellu Rītiņa kdzi dabas zinātņu metodikā, Fr. Adamoviču — ģeografijas metodikā; skol. V. Miezīti ievēl par instruktoru rokdarbu pasniegšanai. 11. septembra sēdē ievēl par stundu docentu Rietum-Europas un reliģijas vēsturē Nikolāju Arsenjevu, kas arī apstiprināts no 1. jūlija 1920. g. un lasījis līdz 1. jūnijam 1921. g. 18. septembrī 1920. g. ievēl par privātdocentu ar atlīdzību pēc profesoru tarifa bij. Helsingforsas Universitātes profesoru Arabažinu krievu literatūrai, kas apstiprināts no 1. jūlija 1920. g. 25. sept. 1920. g. sēdē ievēl par profesoru Bonnas Universitātes profesoru Dr. phil. Valteru Frostu, kas apstiprināts no 1. jūlija 1920. g. no sākuma uz trim gadiem un ar Izglītības Ministra 1922. g. 25. aprīļa rezolūciju Nr. 1612 uz nenoteiktu laiku. 1920. g. 23. decembra sēdē piedalās pirmo reizi prof. (toreiz. doc.) A. Tentelis, kuŗu fakultātē nolemj lūgt apstiprināt no 1. septembra 1920. g. 22. jānvāra 1921. g. sēdē ievēl vienbalsīgi par privātdocentu Latvijas vēsturē J. Krūģeru-Krodznieku. 5. marta 1921. g. sēdē ievēl par privātdocentu latviešu literatūras vēsturē Ludi Bērziņu. 28. maijā 1921. g. piešķir pirmo reizi 4 stundas latviešu valodā juridiskās fakultātes lektoram Teodoram Zeifertam. 3. septembrī 1921. g. ievēl par docentu klasiskā filoloģijā Pēteri Ķīķauku. Tanī pašā sēdē ievēl par profesoru ģermāņu filoloģijā K. Tianderu, kas apstiprināts no 1. jūlija 1921. g. uz 2 gadiem. Prof. Franci Balodi šinī sēdē vienojās uzaicināt par docentu. 10. septembrī 1921. g. ievēl par privātdocentu Loevis of Menāru seno pilskalnu un piļu apskatam. 24. septembra 1921. g. sēdē ievēl par lektoru dziedāšanas metodikā skol. Graubiņu un dzimtenes mācības metodikā skol. Broku, katru uz vienu sēmēstri. 5. martā 1921. g. pārvēl par prof. Dr. phil. P. Zālīti un 17 septembrī arī par profesoriem doc. Tenteli un Plāķi, kas visi apstiprināti par profesoriem no 1. oktobra 1921. g. 10. septembrī 1921. g. ievēl par lektoru angļu valodā Viljamu Vilsonu. 12. septembrī 1921. g. ievēl par lektoru mācībā par skolu Edvardu Medni. 8. aprīlī 1922. g. ievēl par klasisko valodu lektoru Rudolfu Jirģenu, skaitot no 1. jūlija 1922. g. Tanī pašā sēdē ievēl par subasistenti pie mākslas vēstures katedras Olgu Rudovsku, skaitot no 1. aprīļa 1922. g. 29. aprīļa sēdē doc. Arbuzovu pārvēl par pro-

fesoru, skaitot no 1. jūlija 1922. g. Tanī pašā sēdē pārvēl par profesoru A. Speķi, arī skaitot no 1. jūlija 1922. g. Par subasistenti pie fakultātes baltu filoloģijas katedras ievē Edīti Hauzenberģi, skaitot no 1. maija 1922. g. 27. maijā 1922. g., skaitot no 1. jūlija 1922. g., ievēl par vācu valodas lektřisi Karlsones jkdzi. 30. maijā 1922. g. ievēl par lektoru higiainā Dr. Matveju. 2. septembrā 1922. g. sēdē ievēl par privātdocentu klasiskajai filoloģijai Erichu Dīlu, skaitot no 1. jūlija. 16. septembrī 1922. g. ievēl par profesoru archaioloģijā Maksi Ēbertu uz 5 gadiem, skaitot no 1. jūlija 1922. g. Tanī pašā sēdē par franču valodas lektoru ievēl Akermana kgu, arī no 1./VII 1922. g. skaitot. 23. septembrī 1922. g. ievēl par subasistenti pie psiholoģijas katedras Mildu Liepiņas jkdzi, pagaidām uz vienu gadu, skaitot no 1./VII 1922. g. 8. jānvārī 1923. g. ievēl par profesoru ģermāņu filoloģijai M. Nusberģera kgu, skaitot no 1. decembrā 1922. g. 24. februāra 1923. g. sēdē ievēl par profesoru romāņu filoloģijā J. Brūchu, skaitot no 1. jānvāra 1923. g. 24./III 1923. g. ievēl par lektoru vācu valodā J. Velmi, skaitot no 1. jūlija 1923. g. 5. maijā 1923. g. sēdē ievēl par lektřisi italiešu valodai Klāru Koisones jkdzi. 27. oktobra 1923. g. sēdē ievēl par profesoru austrumu filoloģijā Franci Balodi, skaitot no 1. jūlija 1923. g. 17. novembra 1923. g. sēdē ievēl par vēstures metodikas lektoru Jāni Bērziņu, skaitot no 1. jānvāra 1924. g. 8. decembrī 1923. g. lektoru Velmi un lekt. Jirģenu pārvēlē par privātdocentiem. 12. aprīlī 1924. g. ievēl par subasistenti uz vienu gadu Martu Grimmu (subasist. E. Hauzenberģes vietā). 3. maijā 1924. g. skol. Ed. Mēkleri — par lektoru jaunākai krievu literatūrai uz vienu gadu, skaitot no 1. jūlija 1924. g. Tad pat Annu Ābeli — par privātdocenti slavu filoloģijā no 1. jūlija 1924. g. ar 4 stundām nedēļā; 17./V direktoru Ed. Pētersonu par lektoru mācībai par skolu; Andrēju Bumbieri par lektoru dabas zinātņu metodikai, abus uz vienu gadu no 1. jūlija 1924. g. skaitot. 5. septembrī 1924. g. ievēlēja par ārštatu profesoru jaunākajā vēsturē R. Viperu, uz vienu gadu, skaitot no 1. septembra. — Ar Ministru Kabineta š. g. 14. oktobra rezolūciju līdzšinējais štata profesors M. Ēberts apstiprināts par ārštatu profesoru, skaitot no 1./VII 1924. g., bet pagaidām fakultātē nedarbojas.

Acumirkli fakultātē skaitās un arī darbojas šādi mācības spēki:

- 1) Prof. L. Arbuzovs; 2) prof. F. Balodis; 3) prof. J. Brūchs;
- 4) prof. J. Endzelīns; 5) prof. E. Felsbergs; 6) prof. V. Frosts;
- 7) prof. J. Lautenbachs; 8) prof. M. Nusberģers; 9) prof. J. Plāķis;
- 10) prof. A. Speķis; 11) prof. P. Šmits; 12) prof. E. Šneiders;
- 13) prof. A. Tentelis; 14) Ārštata prof. R. Vipers;
- 15) prof. P. Zālīte; 16) doc. E. Blese; 17) doc. P. Dāle; 18) doc. A. Dauge;
- 19) doc. J. Kauliņš; 20) doc. P. Ķīkauka; 21) doc. K. Straubergs;
- 22) prīv. doc. A. Ābele; 23) prīv. doc. E. Dīls;
- 24) prīv. doc. R. Jirģens; 25) prīv. doc. J. Velme; 26) āršt. doc.

L. Bērziņš; 27) āršt. doc. E. Segrests; 28) āršt. doc. F. Šveinfurts; 29) lekt. P. Akermanis; 30) lekt. J. Bērziņš; 31) lekt. A. Bumbieris; 32) lekt. R. Cimmermanis; 33) lekt. V. Čičars; 34) lekt. K. Koisonē; 35) lekt. E. Mēkleris; 36) lekt. E. Pētersons; 37) lekt. V. Vilsons; 38) lekt. J. Zariņš; 39) lekt. T. Zeiferts.

Bez šīm personām dažādā laikā vēl ir bijušas ievēlētas fakultātē par mācības spēkiem, bet nav sākušas darboties šādas personas: 29. jūnijā 1920. g. par profesoru romāņu filoloģijai ievēlēts bij. Pēterpils Universitātes prof. V. F. Šišmarovs; 2. septembrī 1922. g. ievēlēts par profesoru romāņu filoloģijai Leipcigas Universitātes privātdocents Fr. Neuberts. 4./XI 1922. g. ievēlēts par profesoru jaunākai vēsturei bij Pēterpils Universitātes profesors Ervins Grimms un 8./I 1923. g. ievēlēts par prof. romāņu filoloģijā prof. Tallgrens Helzingforsā.

Fakultātes štātos viņas ideālā sastāvā paredzēti pavisam šādi mācības spēki:

	Prof.	Doc.	Asist.	Lekt.
1. Klasiskā filoloģijā	3	—	—	1
2. Romāņu filoloģijā	2	—	—	—
3. Ģermāņu filoloģijā	2	1	—	—
4. Visp. literat. vēsturē	1	—	—	—
5. Slavu filoloģijā	1	1	—	—
6. Baltu filoloģijā	3	1	1	—
7. Salīdzināmā valodniecībā	1	1	1	—
8. Mākslas vēsturē	2	—	1	—
9. Filozofijā	3	2	1	—
10. Vēsturē	3	2	—	—
11. Paidagoģijā	2	1	—	2
12. Austrumu filoloģijā	1	—	—	—
13. Archaioloģijā	1	—	1	—
14. Vācu valodā	—	—	—	2
15. Franču valodā	—	—	—	2
16. Krievu valodā	—	—	—	1
17. Latviešu valodā	—	—	—	1
18. Angļu valodā	—	—	—	2
19. Itāliešu valodā	—	—	—	1
20. Somu un igauņu valodās	—	—	—	1
21. Leišu valodā	—	—	—	1

Pavisam 25 profesori, 9 docenti, 4 asistenti un 14 lektori. Acumirkli filoloģijas un filozofijas fakultātē ir šādas nodaļas: I Baltu filoloģijas nodaļa, II klasiskās filoloģijas nodaļa, III ģermāņu filoloģijas nodaļa, IV romāņu filoloģijas nodaļa, V vēstures nodaļa, VI filozofijas nodaļa, VII paidagoģijas nodaļa.

Attiecīgajās nodaļās pēc fakultātes apstiprinātiem mācības plāniem lasāmi šādi priekšmeti:

I. Baltu filoloģijas nodaļā:

1. Vispārējie priekšmeti:

1. Psiholoģija	2	st. n.,	g. k.
2. Loģika	2	„	„
3. Ievads filozofijā	2	„	„
4. Ievads valodniecībā	2	„	„
5. Ievads fonētikā	1	„	„
6. Latvijas vēsture, I pusg.	2	„	„
II pusg.	3	„	„
7. Vispārējā literatūras vēsture	3	„	„
8. Grieķu valodas element. kurss pa	2	„	2 „
9. Grieķu autors	2	„	„
10. Latīņu autors	2	„	„
11. Latviešu valodas propaedeutiskais kurss	3	„	„
12. Ievads baltu filoloģijā	2	„	„
13. Viens jaunās valodas kurss	2	„	„

2. Galvenie priekšmeti:

1. Leišu valoda	3	st. n.,	g. k.
2. Senslavu valoda	3	„	„
3. Sanskrita valoda	2	„	„
4. Slavvalodu salīdzināmā gramatika	3	„	„
5. Indo-eiropiešu valodu salīdz. gramatika	4	„	„
6. Baltu valodu salīdzināmā gramatika	3	„	„
7. Latviešu valodas zinātniskā gramatika	4	„	„
8. Latviešu literatūra pa	2	st. n., 3 sp.g.k.	
9. Leišu literatūra (fakultātīvi)	2	st. n.,	g. k.
10. Romiešu literatūra	2	„	„
11. Grieķu literatūra	2	„	„

3. Ieteicamākie galvenie priekšmeti:

(katram studentam vismaz viens)

1. Mākslas vēsture	2	st. n.,	g. k.
2. Baltu mītoloģija	2	„	„
3. Latviešu arhaioloģija	2	„	„
4. Aistētika	2	„	„
5. Krievu literatūra	2	„	„

4. Semināri:

1. Baltu valodām pa	2	st. n.,	2 g. k.
2. Latviešu literatūrā	2	„	„

Piezīme: Uz filoloģijas un filozofijas fakultātes 18. marta 1922. g. sēdes lēmuma pamata baltu filoloģijas nodaļas studentiem, kas vairāk interesējas par literatūru, nav jāpie rakstās un jāklausās: 1) sanskrita valoda un 2) indo-europiešu valodu vispārējā salīdzināmā gramatika, bet tanī vietā jāpie rakstās un jāklausās: 1) mākslas vēsture, 2) filozofijas vēsture un 3) etnografija.

II Klasiskās filoloģijas nodaļā:

1. Vispārējie priekšmeti:

1. Psiholoģija	2	st. n.,	g. k.
2. Loģika	2	"	"
3. Ievads valodniecībā	2	"	"
4. Ievads fonētikā	1	"	"
5. Ievads filozofijā	2	"	"
6. Viena jaunā valoda	3	"	"
7. Grieķu valodas element. kurss pa	2	"	2 "
8. Latviešu valodas propaideut. kurss	3	"	"

2. Galvenie priekšmeti

(sašķaņā ar fakultātes 19./I 1924. g. sēdē pieņemtām pārgrozībām):

1. Četri latīņu autori pa	2	st. n.,	g. k.
2. Četri grieķu autori pa	2	"	"
3. Grieķu valodas vēsturiskā gramatika	2	"	"
4. Latīņu valodas vēsturiskā gramatika	2	"	"
5. Grieķu literatūras vēsture	2	"	"
6. Romiešu literatūras vēsture	2	"	"
7. Grieķijas vēsture	2	"	"
8. Romas vēsture	2	"	"
9. Grieķu un romiešu mākslas vēsture	4	"	"
10. Antikvitātes	6	"	"
11. Indo-europiešu val. salīdzināmā gramat.	4	"	"
12. Metrika	1	"	"
13. Ievads klasiskajā filoloģijā	2	"	"
14. Epigrafika — grieķu vai latīņu — pēc izvēles	2	"	"
15. Grieķu dialektoloģija	2	"	"
16. Grieķu vai romiešu palaiografija	2	"	"
17. Grieķu mākslas mītoloģija	2	"	"
18. Grieķu valodas stilistika	2	"	"
19. Latīņu valodas stilistika	2	"	"

3. Ieteicamie priekšmeti:

1. Sanskrita valoda	2	st. n.,	g. k.
2. Vulgāra latīņu valoda	2	"	"

3.	Vidus grieķu valoda	2	„	„
4.	Aistētika	2	„	„

4. Semināri (praktiskie darbi):

1.	Mākslas vēsture	4	st. n.,	g. k.
2.	Grieķu literatūras vēsture	2	„	„
3.	Romiešu literatūras vēsturē	2	„	„

III Ģermāņu filoloģijas nodaļā:

1. Vispārējie priekšmeti:

1.	Psicholoģija	2	st. n.,	g. k.
2.	Loģika	2	„	„
3.	Ievads filozofijā	2	„	„
4.	Ievads valodniecībā	2	„	„
5.	Ievads fonētikā	1	„	„
6.	Grieķu val. elementārais kurss pa	2	„	2 „
7.	Grieķu autors	2	„	„
8.	Latīņu autors	2	„	„
9.	Latviešu valodas propaedeutiskais kurss	3	„	„
10.	Latviešu liriskā un episkā tautas dzeja	2	„	„
11.	Viena jaunā ģermāņu valoda	3	„	„
12.	Viena jaunā romāņu valoda	3	ī	„

2. Pamata kursi:

1.	Vidus laiku literatūras vēsture	2	st. n.,	g. k.
2.	Atdzimšanas laikmeta literatūras vēsture	2	„	„
3.	Grieķu literatūras vēsture	2	„	„
4.	Romiešu literatūras vēsture	2	„	„

3. Speciālie kursi:

1.	Ievads ģermāņu filoloģijā	2	st. n.,	g. k.
2.	Ievads romāņu filoloģijā	2	„	„
3.	Indo-europiešu salīdzināmā gramatika	4	„	„
4.	Ģermāņu pirmvaloda	2	„	„
5.	Divas vecās ģermāņu valodas pa	4	„	„
	vai trīs vecās ģermāņu valodas pa	2	„	„

to starpā:

- a) gotu un vēl vienu resp. divas, vai nu:
- b) sen- un vidus- augš- vācu,
- c) senislandiešu,
- d) sensakšu,
- e) angļu-sakšu.

6.	Viena vecā romāņu valoda	2	„	„
7.	Ģermāņu tautu kultūras vēsture	2	„	„
8.	Divi speciāli kursi no ģermāņu literat.	2	„	„

4. Ieteicamie priekšmeti, no kuriem trīs — obligātoriski:
1. Ģermāņu mītoloģija	2 st. n., g. k.
2. Ģermāņu metrika	2 " "
3. Aistētika	2 " "
4. Krievu literatūra	2 " "
5. Filozofijas vēsture	2 " "

5. Semināri:

1. Divi valodu semināri pa	2 st. n., g. k.
2. Divi literatūras semināri pa	2 " "

IV Romāņu filoloģijas nodaļa:

1. Vispārējie priekšmeti:

1. Psiholoģija	2 st. n., g. k.
2. Loģika	2 " "
3. Ievads filozofijā	2 " "
4. Ievads valodniecībā	2 " "
5. Ievads fonētikā	1 " "
6. Grieķu valodas element. kurss pa	2 " 2 "
7. Grieķu autors	2 " "
8. Latīņu autors	2 " "
9. Latviešu valodas propaideutiskais kurss	3 " "
10. Latviešu liriskā un episkā tautas dzeja	2 " "
11. Viena jaunā ģermāņu valoda	3 " "
12. Viena jaunā romāņu valoda	3 " "
13. Ieteicams klausīties vēl vienu jauno romāņu valodu (italiešu)	3 " "

2. Pamata kursi:

1. Vidus laiku literatūras vēsture	2 st. n., g. k.
2. Atdzimšanas laikmeta literatūras vēsture	2 " "
3. Grieķu literatūras vēsture	2 " "
4. Romiešu literatūras vēsture	2 " "

3. Speciālie kursi:

1. Ievads romāņu filoloģijā	2 st. n., g. k.
2. Ievads ģermāņu filoloģijā	2 " "
3. Trīs vecās romāņu valodas pēc izvēles:	
a) vecfranču	
b) provencaliešu	
c) vecspaniešu	
d) italiešu	
4. Viena vecā ģermāņu valoda	2 " "

5. Vulgārā latīņu valoda 2 „ „
6. Romāņu metrika 2 „ „
7. Divi speciāli kursi no romāņu literat. pa 2 „ „

4. Ieteicamie priekšmeti, no kuriem trīs obligātoriski:

1. Mākslas vēsture 2 st. n., g. k.
2. Romāņu tautu kultūras vēsture 2 „ „
3. Aistētika 2 „ „
4. Krievu literatūra 2 „ „
5. Latīņu valodas vēsturiskā gramatika 3 „ „
6. Filozofijas vēsture 2 „ „

5. Semināri:

1. Divi valodu semināri pa 2 st. n., g. k.
2. Divi literatūras semināri pa 2 „ „
3. Seminārs franču stilistikā 2 „ „

V Vēstures nodaļa:

1. Vispārējie priekšmeti:

1. Ievads filozofijā 2 st. n., g. k.
2. Vispārējā psiholoģija 2 „ „
3. Filozofijas vēsture 3 „ „
4. Ievads valodniecībā 2 „ „
5. Divas jaunās valodas (vācu, franču vai angļu) 2 „ „
6. Latviešu valodas propaedeutiskais kurss 3 „ „
7. Latvijas vēsture (vispārējs kurss) 2 „ „
8. Latviešu literatūras vēsture 2 „ „
9. Vispār. literatūras vēsture 2 „ „
10. Latīņu autors 2 „ „
11. Grieķu valoda, 2 gadus pa 2 „ „

2. Galvenie priekšmeti:

1. Austrumu vēsture 2 st. n., g. k.
2. Grieķu vēsture 3 „ „
3. Romiešu vēsture 3 „ „
4. Vidus laiku vēsture 4 „ „
5. Jaunlaiku vēsture 4 „ „
6. Mākslas vēsture (grieķu vai renesanses) 2 „ „
7. Arhaioloģija:
 - a) par akmens un bronzas laikmetu 2 „ sēm.
 - b) par Baltijas aizvēsturi 2 „ „
8. Trīs speciāli kursi vidus, jaunā un latvijas vēsturē (pēc izvēles) 2 „ no katra

9.	Vispārējā historiografija (Quellenkunde)	2	st. n.,	g. k.
10.	Vēstures metodoloģija	2	„	„
11.	Ievads tautsaimniecībā jeb sabiedriskās zinātnes vai socioloģijas principi	2	„	„

Ieteicamie priekšmeti:

1.	Diplomatika	2	st. n.,	g. k.
2.	Palaiografija	2	„	„
3.	Aistētika	2	„	„

4. Semināri:

1.	Četri gadi praktiskie darbi ik pa	2	st. n.,	g. k.
----	---	---	---------	-------

VI Filozofijas nodaļā:

1. Galvenie priekšmeti:

1.	Ievads filozofijā	2	st.	
2.	Loģika	4	„ (2 st. prop. 2 st. pam. k.)	
3.	Psicholoģija	4	„	
4.	Filozofijas vēsture	6	„	
5.	Atziņas mācība jeb gnoseoloģija	2	„	
6.	Ētika	2	„	
7.	Aistētika	2	„	

2. Obligātoriskie speciālie priekšmeti:

1.	Fizioloģiskā psiholoģija	2	st.	
2.	Eksperimentālā psiholoģija	2	„	
3.	Bioloģijas principi	2	līdz 3 st.	
4.	Vispārējā mēchanika resp. ievads astronomijā	2	st.	
5.	Dabas filozofija	2	„	
6.	Vēstures filozofija resp. socioloģijas principi	2	„	
7.	Tiesību filozofija	2	„	
8.	Reliģijas filozofija	2	„	
9.	Paidagoģijas vēsture	2	„	
10.	Paidagoģiskā psiholoģija	2	„	

3. Vispārējie papildu priekšmeti:

1.	Latvijas vēsture	2	st. n.,	g. k.
2.	Latviešu literatūras vēsture	2	„	„
3.	Ievads valodniecībā	2	„	„
4.	Vispārējās literatūras vēstures 1 kurss	2	„	„
5.	Vispārējā vēsture (jaunā)	2	„	„
6.	Mākslas vēsture	2	„	„
7.	Divi grieķu autori	4	„	„

8.	Viens latīņu autors	2	„	„
9.	Grieķijas vēsture	2	„	„
10.	Latviešu valodas propaedeutiskais kurss	3	„	„

4. Semināri:

1.	Psicholoģijā	2	st. n.,	g. k.
2.	Filozofijas vēsture	2	„	„
3.	Ētikā	2	„	„
4.	Atziņas mācībā	2	„	„
5.	Eksperimentālajā psiholoģijā	2	„	„
6.	Aistētikā	2	„	„
7.	Pēc izvēles	2	„	„

5. Ieteicamie priekšmeti:

1.	Austrumu filozofijas vēsture	2	st. n.,	g. k.
2.	Filozofijas vēsturē	2	„	„
3.	Sociālā paidagoģika	2	„	„
4.	Reliģiskā ētika	2	„	„
5.	Reliģijas psiholoģija	2	„	„
6.	Matēmatikas vēsture	2	„	„
7.	Vēstures zinātņu metodoloģija	2	„	„
8.	Politiskā oikonomija	2	„	„
9.	Ievads augstākā matēmatikā	2	„	„

VI Filozofijas nodaļā ar vēsturisko zinātņu ciklu.

1. Vispārējie priekšmeti:

1.	Ievads valodniecībā	2	st. n.,	g. k.
2.	Vispārējā literatūras vēsture	2	„	„
3.	Latviešu literatūras vēsture	2	„	„
4.	Mākslas vēsture	2	„	„
5.	Latvijas vēsture	2	„	„
6.	Latviešu valodas propaedeutiskais kurss	2	„	„
7.	Latīņu autors	2	„	„
8.	Grieķu autors	2	„	„
9.	Grieķu valoda	2	„	2 gadi.

2. Galvenie filozofijas priekšmeti:

1.	Ievads filozofijā	2	st.
2.	Loģika	2	„ prop., 2 st. pam.
3.	Psicholoģija	4	„
4.	Filozofijas vēsture	6	„
5.	Atziņas mācība jeb gnoseoloģija	2	„
6.	Ētika	2	„
7.	Aistētika	2	„

3. Galvenie vēstures priekšmeti.

1. Austrumu vēsture 2 st.
2. Grieķu vēsture 2—3 st.
3. Vidus laiku vēsture 4 st.
4. Jaunlaiku vēsture 4 „
5. Viens speciāls kurss senā vai Latvijas vēsturē 2 „
6. Historiografija 2 „
7. Vēstures metodoloģija 2 „

4. Speciālie priekšmeti:

1. Fizioloģ. psiholoģija vai eksperimentālā psiholoģija 2 st.
2. Dabas filozofija vai visp. mēchanika vai bioloģijas principi 2 „
3. Vēstures filozofija vai socioloģijas principi vai ievads tautsaimniecībā 2 „
4. Tiesību filozofija 2 „
5. Paudagoģijas vēsture vai paudagoģ. psiholoģija . . . 2 „

5. Semināri:

1. Trīs semināri filozofijā 2 st. no katra.
2. Trīs semināri vēsturē 2 st. no katra.

VII Paudagoģiskā nodaļā.

1. Vispārējie priekšmeti:

1. Ievads filozofijā 2 st.
2. Vispārējā psiholoģija 2 „
3. Loģika ar atziņas teoriju 2 „
4. Latvijas vēsture 2 „
5. Latviešu literatūras vēsture:
 - a) vispārējs kurss 2 „
 - b) speciāls kurss 2 „
6. Vispārējā literatūras vēsture:
 - a) vispārējs kurss 2 „
 - b) speciāls kurss 2 „
7. Mākslas vēsture 2 „
8. Latviešu valodas propaudeutiskais kurss 2 „
9. Socioloģija 2 „
10. Ievads bioloģijā 2 „
11. Viena jaunā valoda 2 „

2. Speciālie priekšmeti:

1. Filozofijas vēsture 2 st., 2 gadi.
2. Ētika 3 „
3. Aistētika 2 „

4.	Vispārējā paidagoģija	2 st., 2 gadi.
5.	Didaktika	2 „
6.	Paidogoģijas vēsture	2 „ 2 gadi.
7.	Paidagoģiskā psiholoģija	2 „ 2 gadi.
8.	Patopsiholoģija	2 „
9.	Diferenciālā psiholoģija ar prakt. darbiem	2 „ 2 gadi.
10.	Eksperimentālā psiholoģija ar praktiskiem darbiem	3 „ 1 gads.
11.	Bērnu fizioloģ. attīstība	2 „
12.	Mācība par skolu	2 „
13.	Reliģijas un morāles mācības	} metodikas, no kurām piecas obligātoriskas.
14.	Dabas zinātņu	
15.	Matēmatikas	
16.	Vēstures	
17.	Latviešu valodas	
18.	Svešu valodu	
19.	Dziedāšanas	} Paidagoģijas semināri.
20.	Zīmēšanas	
21.		
22.		
23.		

Bez tam visu filoloģijas un filozofijas fakultātes nodaļu, kā arī citu fakultāšu absolventiem, kas vēlētos iegūt vidusskolu skolotāju tiesības, jānoklausās paidagoģijas nodaļā šādi priekšmeti:

1. loģika ar atziņas teoriju tiem, kuŗu nodaļās šo priekšmetu ne-lasa; 2. visp. paidagoģija vai paidagoģijas vēsture; 3. paidagoģiskā psiholoģija; 4. sava priekšmeta metodika.

Valsts eksāmeniem fakultāte izstrādājusi šādus noteikumus:

1. Personām, kas grib, lai viņas pārbauda akadēmiskā grada iegūšanai, ir jāiesniedz pierādījumi par to, a) ka ir noklausīti visi vajadzīgie priekšmeti un izturēti tie pārbaudījumi, kas neietelp gala eksāmenos, b) ka iesniegts un pieņemts studiju gaitā paredzētais rakstu darbs un c) ka kandidāts ir piedalījies visos paredzētos semināros un citos praktiskos darbos.

2. Studentiem, kas vēlas izturēt pārbaudījumus akadēmiskā grada iegūšanai, ne vēlāk kā 8 dienas pirms pārbaudījumu sākuma ar rakstu par to jāpaziņo dekānam, lai varētu viņus uzņemt kandidātu sarakstā. Šim ziņojumam jāpievieno § 1. minētie pierādījumi.

3. Komisijas pārbaudījumu priekšmeti ir šādi:

A. Baltu filoloģijas nodaļā — 1) latv. zinātniskā gramatika, 2) latv. literatūras vēsture.

B. Klasiskās filoloģ. nodaļā — 1) viens grieķu un viens latīņu autors, 2) mākslas vēsture vai grieķu literat. vēsture (pēc izvēl.).

C. Germāņu filoloģijas nodaļā — 1) viena senģermāņu valoda, 2) vienas senģermāņu literatūras vēsture.

D. Romāņu filoloģijas nodaļā — 1) senfranču valoda, 2) vidus un jauno laiku literatūras vēsture.

E. Vēstures nodaļā — 1) divi no šādiem trim priekšmetiem: seno laiku vēsture, vidus laiku vēsture un jauno laiku vēsture.

F. Filozofijas nodaļā — 1) psiholoģija, 2) filozofijas vēsture.

G. Pedagoģiskā nodaļā — 1) pedagoģijas vēsture un 2) viens no izvēlētās speciālās nodaļas pārbaudījumu priekšmetiem.

Bez tam ikvienā nodaļā pēc pārbaudījumiem mutes vārdiem katram eksāminandam jāuzraksta komisijas klātbūtnē rakstu darbs par kādu komisijas noteiktu jautājumu savā priekšmetā. Tematu paziņo tikai tad, kad eksāminands tieši stājās pie rakstīšanas. Klasiskās nodaļas absolventi raksta divus iepriekš nesagatavotus tulkojumus: no latīņu valodas grieķiski un no grieķu — latīniski. Romānistiem darbs jāraksta franciski, ģermānistiem — vāciski.

4. Iepriekšējā paragrafā minētos priekšmetos mutes vārdiem pārbauda sevišķa fakultātes izvēlēta komisija ar dekānu par priekšnieku. Sēdes šādiem pārbaudījumiem sasauc 4 reizes gadā: katra pusgada sākumā un beigās.

5. Minēto priekšmetu pārbaudījumiem jānosaka termiņi tā, ka vienā dienā kandidātam jāliek pārbaudīties tikai vienā priekšmetā.

6. Ja kandidāts neiztur pārbaudījumu vienā priekšmetā, jeb ja slimība vai kāds cits iemesls, kuŗu pārbaudījumu komisija atzīst par svarīgu, aizkavē eksāminandu ierasties uz pārbaudījumu noteiktā termiņā, tad fakultāte var dot eksāminandam tiesību, ja viņš to ar rakstu ir lūdzis, nākt uz pārbaudījumu iztrūkstošā priekšmetā nākamā sesijā. Ja kandidāts sekmīgi iztur pārbaudījumu iztrūkstošā priekšmetā, tad viņam ieskaita arī iepriekšējā sesijā izturētos pārbaudījumus. Ja turpretim arī otrreiz kandidāts pārbaudījumu neiztur, tad visi iepriekšējie pārbaudījumi uzskatāmi par neizturētiem. Vienreizēja atkārtošana ir atļauta.

7. Personām, kas savas studijas nobeigušas ļoti sekmīgi un vēlas iegūt kandidāta gradu ar akadēmiskām tiesībām, ir gada laikā pēc pārbaudījuma beigšanas jāiesniedz kandidāta raksts. Termiņa pagarinājums pielaižams tikai izņēmuma gadījumos, ja fakultāte to atzīst par pareizu, pie kam kandidātam par to ar rakstu jāiesniedz fakultātei lūgums.

Apliecību izsniegšana par pabeigtiem pārbaudījumiem, praktiskiem darbiem u. t. t.

8. Studenti, kas nevar vai negrib iegūt kandidāta gradu, var no fakultātes dabūt apliecību par nobeigtiem priekšmetiem un praktiskiem darbiem un izturētiem pārbaudījumiem.

Ārzemju studentu uzņemšana L. U. filoloģijas un filozofijas fakultātē.

9. Vajadzības gadījumā fakultāte izspriež, vai attiecīgā ārzemju augstskola ir pielīdzināma Latvijas Universitātei. Ja fakultāte atzīst viņu par pilntiesīgu, tad reflektants var tikt uzņemts par studentu Latvijas Universitātes filoloģijas un filozofijas fakultātē, iesniedzot neapšaubamus dokumentus. Pretējā gadījumā reflektantam ir jāuzrāda dokumenti par vidusskolas beigšanu, kas dod tiesību iestāties Latvijas Universitātē.

10. Uzņemtam studentam var atzīt ārzemēs noklausītos priekšmetus, ja tie saskan ar L. U. filoloģijas un filozofijas fakultātes studiju plāna priekšmetiem. Tādus priekšmetus dekāns atzīmē uzņemtā studenta L. U. lekciju grāmatiņā.

11. Ārzemēs izturēto pārbaudījumu un nobeigto praktisko darbu atzīmēšana atkarājas no attiecīgā aroda profesora vai docenta. Ja attiecīgā aroda profesors vai docents uz iesniegto dokumentu pamata uzņemtam studentam ieskaita ārzemēs izturēto pārbaudījumu, tad šis profesors vai docents par to ieraksta studenta lekciju grāmatiņā. Pretējā gadījumā ir vajadzīgs no jauna izturēt pārbaudījumu parastā kārtībā, bet uz praktiskiem darbiem kārtīgi jāpierakstās un tie jānobeidz.

12. Pārbaudījumus, kas ārzemju augstskolās izturēti komisijās, šējenes komisija var ieskaitīt kā gala eksāmenus, ja tie atbilst šējenes prasībām.

13. Uz Latvijas Universitātē uzņemto ārzemju studentu studiju gaitu un pārbaudījumiem attiecināmi vispārējie noteikumi par studiju gaitu un pārbaudījumiem.

L. U. filoloģijas un filozofijas fakultātes doktora grada piešķiršanas kārtība.

Personām, kas vēlas filoloģijas un filozofijas fakultātē iegūt doktora gradu, ir šai lietā ar rakstu jāiesniedz fakultātei lūgums un lūgumam jāpievieno: a) dzīves apraksts, b) kvīts par Universitātes Saimniecības Padomes kasē iemaksātu pārbaudījumu maksu, kuŗas lielumu nosaka Universitātes Padome, c) diploms par Latvijas Universitātes filoloģijas un filozofijas fakultātes pirmā zinātniskā grada ieguvumu (šā diploma vietā var arī iesniegt ārzemēs iegūtu diplomu, ja fakultāte, katrā gadījumā sevišķi lemjot, to atrod par pieņemamu.

Disertācijai doktora grada iegūšanai jābūt patstāvīgam pētījumam tai arodā, kuŗā doktorands ieguvis pirmo zinātnisko gradu. Personas, kas beigušas kādu citu nodaļu vai fakultāti, pielaižamas tikai izņēmuma gadījumos, ja viņas jau sekmīgi strādājušas tai arodā, kuŗā vēlas iegūt doktora gradu. Iesniedzama tā iepriekšējai pārbaudīšanai 3 eksemplāros, kas var būt rokrakstā, pie kam var to iesniegt arī pēc pārbaudījuma mu-

tes vārdiem. Fakultātes pienākums ir dot savu atsauksmi par iesniegto disertāciju vēlākais pēc 6 mēnešiem. Kad fakultāte disertāciju pieņēmusi, doktorands to iespiestu iesniedz fakultātei 50 eksemplāros.

Ja fakultātes padome disertāciju nav pieņēmusi, vai disertācija nav sekmīgi aizstāvēta, tad jaunu disertāciju var iesniegt ne agrāk kā pēc viena gada, — tāpat pie otrreizēja pārbaudījuma mutes vārdiem, ja pirmais nav bijis sekmīgs, doktorands var stāties ne agrāk kā pēc viena gada. Pārbaudījums mutes vārdiem jāiztur viena gada laikā.

Doktora eksāmenu programma latviešu literatūrā.

1) Latviešu un leišu literatūras vēsture, 2) Latviešu etnografija un mītoloģija, 3) Izraudzītas nodaļas no vispārējās literatūras vēstures, ieskaitot arī klasisko literatūru, 4) Aistētika un poetika.

Doktora eksāmenu programma baltu filoloģijā.

1) Baltu valodu salīdzināmā gramatika, 2) Indo-europiešu valodu salīdzināmā gramatika, 3) Senslavu valoda, 4) Slavau valodu salīdzināmā gramatika.

Doktoru eksāmenu programma Latvijas un Lietuvas vēsturē.

1) Latvijas un Lietuvas vēsture, 2) Vidus laiku vēsture (speciāla ievēriba piegriežama baznīcas vēsturei), 3) Jauno laiku vēsture, 4) Vispārējā archaioloģija.

Doktora eksāmenu programma Indo-europiešu valodu salīdzināmā gramatikā.

1) Indo-europiešu valodu salīdzināmā gramatika ar speciālu jautājumu, 2) Sanskrits, 3) Grieķu valodas vēsturiskā gramatika līdz ar grieķu dialektoloģiju, 4) Latīņu valodas vēsturiskā gramatika.

Doktora eksāmenu programma klasiskajā filoloģijā.

I Speciālizēšanās grieķu filoloģijā: 1) divi grieķu autori, 2) grieķu literatūras vēsture, 3) grieķu antīkvitātes, 4) grieķu mākslas vēsture vai grieķu valodas vēsturiskā gramatika ar dialektoloģiju.

II Speciālizēšanās romiešu filoloģijā: 1) divi latīņu autori, 2) romiešu literatūras vēsture, 3) Romas valsts antīkvitātes, 4) grieķu literatūras vēsture vai latīņu valodas vēsturiskā gramatika.

Doktora eksāmenu programma ģermāņu filoloģijā.

I Speciālizēšanās lingvistikā: 1) ģermāņu pirmvaloda, gotu valoda, 3) kāda cita senģermāņu valoda, 4) četri speciāli jautājumi no tās ģermāņu tautas literatūras vēstures, kuŗas valodu doktorands izraudzījies pēc 3. punkta.

II Speciālizēšanās literatūras vēsturē: 1) četri speciāli jautājumi no tās ģermāņu tautas literatūras, kuŗas pētīšanu doktorands liek savu interešu centrā, 2) pēc 1. punkta izraudzītās ģermāņu tautas valodas vēsture, 3) četri speciāli jautājumi no citām ģermāņu tautu literatūrām, 4) ģermāņu metrika vai ģermāņu mītoloģija.

Doktora eksāmenu programma romāņu filoloģijā.

I Speciālizēšanās lingvistikā: 1) vulgārā latīņu valoda, 2) Franču valodas vēsture, 3) kādas otras romāņu valodas vēsture, 4) divi speciāli jautājumi franču literatūrā, 5) divi speciāli jautājumi no tās romāņu tautas literatūras, kuŗas valodu doktorands izraudzījis pēc 3. punkta.

II Speciālizēšanās literatūras vēsturē: 1) četri speciāli jautājumi no tās romāņu tautas literatūras, kuŗas pētīšanu doktorands liek savu interešu centrā, 2) pēc 1. punkta izraudzītās romāņu tautas valodas vēsture, 3) četri speciāli jautājumi no citām romāņu tautu literatūrām, 4) palīga disciplīnas: metrika u. t. t.

Doktora eksāmenu programma filozofijā.

I Speciālizēšanās filozofijas vēsturē: galv. priekšmets — filozofijas vēsture, papildu priekšmeti — 1) atziņas teorija, 2) loģika, 3) psiholoģija.

II Speciālizēšanās atziņas teorijā: galv. priekšmets — atziņas teorija, papildu priekšmeti — 1) loģika, 2) filozofijas vēsture, 3) psiholoģija.

III Speciālizēšanās loģikā: galv. priekšmets — loģika; papildu priekšmeti 1) atziņas teorija, 2) filozofijas vēsture, 3) psiholoģija.

IV Speciālizēšanās psiholoģijā: galv. priekšmets — psiholoģija; papildu priekšmeti — 1) filozofijas vēsture, 2) atziņas teorija, 3) loģika.

Doktora eksāmenu programma paidagoģijā.

1) Vispārējā paidagoģija, 2) Vispārējā un speciālā didaktika, 3) paidagoģijas vēsture sakarā ar filozofijas vēsturi, atsevišķi uzsverot kādu paidagoģijas vēstures speciālu nodaļu, 4) psiholoģija: a) eksperimentālā psiholoģija, b) psichoanalīze.

Doktora eksāmenu programma vēsturē.

I Speciālizēšanās seno laiku vēsturē: 1) austrumu vēsture, 2) grieķu vēsture, 3) romiešu vēsture, 4) klasiskā archaioloģija.

II Speciālizēšanās vidus laiku vēsturē: 1) Romas vēsture, 2) vidus laiku vēsture, 3) jauno laiku vēsture, 4) baznīcas vēsture (vai filozofijas vēsture vidus laikos).

III Speciālizēšanās jauno laiku vēsturē: 1) vidus laiku vēsture, 2) jauno laiku vēsture, 3) jaunāko laiku vēsture, 4) politiskā oikonomija.

IV Speciālizēšanās archaioloģijā: 1) seno laiku vēsture, 2) archaioloģija, 3) vidus laiku vēsture, 4) klasiskā archaioloģija, vai baltu filoloģija, vai indo-europiešu valodu salīdzināmā gramatika.

L. U. filoloģijas un filozofijas fakultātē, sākot no 1919. gada rudens un beidzot ar 1924. gada rudeni ieskaitot, lasīti šādi priekšmeti un noturēti šādi semināri (iekavās atzīmēti pasniedzēji):

a) valodnieciskās un filoloģiskās zinātnes: angļu literatūras vēsture — vecākā, vidus un jaunlaiku (lekt. E. Turkina, lekt. V. Vilsons), angļu-sakšu valoda (prof. K. Tianders, doc. E. Blese), atsevišķas nodaļas no franču un provencaliešu vidus laiku literatūras vēstures (prof. A. Speķis), baltu valodu salīdzināmā gramatika (prof. J. Endzelīns), folklorā (prof. P. Šmits), franču literatūra (prof. J. Brūchs, st. doc. E. Segrests), franču valodas morfoloģija (prof. J. Brūchs), franču valodas stilistika (st. doc. E. Segrests), ģermāņu metrika (prof. K. Tianders, prof. M. Nusberģers), ģermāņu pirmvaloda (prof. J. Endzelīns), gotu valoda (doc. E. Blese), grieķu dialektoloģija (doc. P. Ķiķauka), grieķu epigrafika (prīv. doc. E. Dīls), grieķu literatūras vēsture (doc. P. Ķiķauka), grieķu maģiskie papīrusi (doc. K. Straubergs), grieķu metrika (doc. P. Ķiķauka), grieķu palaiogrāfija (doc. K. Straubergs), grieķu stilistika (doc. P. Ķiķauka), grieķu valoda (doc. K. Straubergs, doc. P. Ķiķauka, prīv. doc. R. Jirģens), grieķu sintakse (doc. P. Ķiķauka), grieķu valodas vēsturiskā gramatika (prof. J. Plāķis), Ievads baltu filoloģijā (prof. P. Šmits), indo-europiešu senatne (prof. P. Šmits), indo-europiešu valodu salīdzināmā gramatika (prof. J. Plāķis), ievads fonētikā (prof. J. Plāķis), ievads ģermāņu filoloģijā (doc. E. Blese), ievads ķīniešu filoloģijā (prof. P. Šmits), ievads klasiskā filoloģijā (prof. E. Felsbergs, prīv. doc. E. Dīls), ievads latviešu tautas tradīcijās (prof. P. Šmits), ievads romāņu filoloģijā (prof. A. Speķis), ievads sintaksē (doc. E. Blese), ievads valodniecībā (doc. E. Blese, prof. P. Šmits), italiešu literatūra renesanses laikmetā (prof. A. Speķis), krievu literatūras vēsture (prof. K. Arabažins, lekt. E. Mēkleris), latīņu valoda (lekt. E. Gulbis, prīv. doc. R. Jirģens), latīņu stilistika (prīv. doc. E. Dīls), latīņu valodas vēsturiskā gramatika (doc. E. Blese, prof. J. Plāķis), latviešu-leišu literatūras vēsture (āršt. doc. L. Bērziņš), latviešu literatūras vēsture (prof. J. Lautenbachs, lekt. V. Eglīte, āršt. doc. L. Bērziņš), latviešu mītoloģija (prof. P. Šmits), latviešu valodas propaedeutiskais kurss (prof. J. Endzelīns, doc. E. Blese), leišu valoda (prof. J. Plāķis), literatūras vēstures metodoloģija (prof. K. Arabažins), modernās provencaliešu literatūras vēsture (st. doc. E. Segrests), romiešu literatūras vēsture (doc. K. Straubergs), sakrālās un romiešu valsts antikvitātes (doc. K. Straubergs), sanskrita valoda (prof. J. Plāķis), senaugšvācu valoda (doc. E. Blese), senislandiešu valoda (prof. J. Endzelīns, prof. K. Tianders), seno ziemeļnieku un moderno skandināviešu literatūras vēsture (prof. K. Tianders, prof. M. Nusberģers), senprovencaliešu valoda (prof.

A. Speķis), sensakšu valoda (prof. J. Endzelīns), senslavu valoda (doc. E. Blesse, prīv. doc. A. Ābele), slavu valodu salīdzināmā gramatika (prof. J. Endzelīns, prof. J. Plāķis), spaniešu literatūras vēsture (prof. A. Speķis), spaniešu valodas vēsturiskā gramatika (prof. A. Speķis), vācu literatūras vēsture (lekt. O. Māzings, prof. K. Tianders, prof. M. Nusberģers), vācu valodas zinātniskā gramatika (prīv. doc. J. Velme), vecfranču valoda (prof. J. Brūchs), vidus-augšvācu epika (prof. M. Nusberģers), vidus un jaunfranču valoda (prof. J. Brūchs), vispārējā literatūras vēsture (prof. J. Lautenbachs), vidus-augšvācu valoda (lektr. A. Kārlsone), vulgārā latīņu valoda (prof. A. Speķis, prof. J. Brūchs).

Semināri:

Baltu valodās (prof. J. Endzelīns), fonētikā (prof. J. Plāķis), italiešu literatūrā (prof. A. Speķis), krievu literatūrā (prof. K. Arabažins), latīņu literatūras vēsturē (doc. K. Straubergs), latviešu literatūrā (āršt. doc. L. Bērziņš), latviešu valodas zinātniskā gramatikā (prof. J. Endzelīns), Latvju dainu interpretācijā (prof. J. Lautenbachs), Servantesā (prof. A. Speķis), spaniešu valodā (prof. A. Speķis), vācu literatūrā (prof. K. Tianders, prof. M. Nusberģers), Vakar-Europas literatūras vēsturē (prof. A. Speķis), valodniecībā (doc. E. Blesse), vulgārā latīņu valodā (prof. J. Brūchs).

b) Filozofiskās zinātnes: dabas filozofija (prof. V. Frosts), aistētika (prof. V. Frosts), ētika (prof. V. Frosts), filozofijas vēsture (prof. P. Zālīte), fizioloģiskā un eksperimentālā psiholoģija (prof. V. Frosts), ievads filozofijā (doc. P. Dāle), loģika (prīv. doc. R. Jirģens), loģika un atziņas teorija (prof. V. Frosts), socioloģija (prof. V. Frosts), speciāls kurss psiholoģijā (doc. P. Dāle), vispārējā psiholoģija (doc. P. Dāle), zinātņu mācība (prof. V. Frosts).

Semināri:

Atziņas mācība (doc. P. Dāle), eksperimentālā psiholoģijā (prof. V. Frosts), ētika un aistētika (prof. V. Frosts), ētikā (doc. P. Dāle), ētikā un politiskā filozofijā (prof. V. Frosts), filozofijā (prof. P. Zālīte, doc. P. Dāle), Jūma filozofijā (doc. P. Dāle), Platona dialogos (prof. P. Zālīte), psiholoģijā (doc. P. Dāle).

c) Vēsturiskās, archaioloģiskās un mākslas vēstures zinātnes: agrarjautājuma vēsture Latvijā (st. doc. J. Krügers-Krodznieks), austrumu vēsture (prof. I. Bencinģers), Baltijas archaioloģija (prof. M. Ēberts), Baltijas historiografija (prof. L. Arbuzovs), Baltijas vēsture reformācijas laikmetā (prof. L. Arbuzovs), baroko (st. doc. F. Šveinfurts), Aigiptes vēsture un mākslas archaioloģija (prof. F. Balodis), oikonomiskās attīstības

vēsture (doc. F. H e n z e l i s), feudalisms Latvijā (prīv. doc. J. K r ü ģ e r s-
K r o d z n i e k s), Georgio Vasari (st. doc. Š v e i n f u r t s), Grieķijas
vēsture (prof. E. F e l s b e r g s), grieķu mākslas vēsture (prof. E. F e l s-
b e r g s), ievads Baltijas historiografijā (prof. L. A r b u z o v s), ievads
grafikā (st. doc. F. Š v e i n f u r t s), Itālijas vēsture (prof. A. T e n t e l i s),
Jaunlaiku (XVIII g. s.) vēsture (doc. A. H ē d e n š t r o m s), jaunlaiku
(XIX g. s.) vēsture (prof. R. V i p e r s), Krievijas vēsture (doc. A.
H ē d e n š t r o m s), Latvijas vēsture (st. doc. P. Z ā l i t e, lekt. J.
B ē r z i ņ š), numismatika (prīv. doc. K. L o e v i s o f M e n ā r s), palai-
ografija un diplomatika (prof. L. A r b u z o v s), pārskats par Eiropas
archaioloģiju (prof. M. Ē b e r t s), pilis un baznīcas (prīv. doc. K. L o e v i s
o f M e n ā r s), Rēformācijas vēsture (prof. L. A r b u z o v s), Rīt-Eiropas
archaioloģija (prof. M. Ē b e r t s), Romas vēsture (prof. A. T e n t e l i s),
16. un 17. g. s. vēsture (prof. L. A r b u z o v s), vācu kultūras vēsture
(prof. A. T e n t e l i s), vēstures metodoloģija (prof. A. T e n t e l i s),
vēsturiskā ģeografija un kartografija (prīv. doc. L o e v i s o f M e n ā r s),
viduslaiku vēsture (prof. L. A r b u z o v s, prof. A. T e n t e l i s), vis-
pārējā cilvēces aizvēsture (prof. M. Ē b e r t s), vispārējā histografija (prof.
L. A r b u z o v s), vispārējā, vidus laiku un XIX g. s. mākslas vēsture
(st. doc. F. Š v e i n f u r t s), Ziemeļ-Amerikas brīvvalšķu konstruēšanās
vēsture (prof. A. T e n t e l i s).

S e m i n ā r i:

Archaioloģijā (prof. M. Ē b e r t s), Aiģiptoloģija (prof. F. B a l o d i s),
Latvijas vēsturē (prof. L. A r b u z o v s), palaiografijā un diplomatikā
(prof. L. A r b u z o v s), renesanses un jaunākā laikmeta mākslas vēsturē
(st. doc. F. Š v e i n f u r t s), reformācijas vēsturē (prof. L. A r b u z o v s),
Senā mākslas vēsturē (prof. E. F e l s b e r g s), vispārējā vēsturē (prof.
L. A r b u z o v s, prof. A. T e n t e l i s).

d) Š ā d u s e n o a u t o r u d a r b i: Aischila „Agamemmons“ (doc.
P. Ķ i ģ a u k a), Aristoteļa „Athēnaiōn Politeia“ (prof. E. F e l s b e r g s),
Cicerona „De oratore“ (doc. K. S t r a u b e r g s), Cicerona „Pro Milone“
(doc. K. S t r a u b e r g s), Euripida traģedijas (doc. P. Ķ i ģ a u k a),
Hesioda darbi (prof. E. F e l s b e r g s), Homera dzejas un homeriskie
himni (doc. P. Ķ i ģ a u k a), Horacija odas (prof. E. F e l s b e r g s), Grieķu
izmeklēti dzejnieki (st. doc. E. D ī l s), Ksenofonta „Hellenica“ (prof. E.
F e l s b e r g s), Lukrecija „De rerum natura“ (doc. K. S t r a u b e r g s),
Ovidija „Metamorfozas“ (prīv. doc. E. D ī l s), Plauta „Mostellaria“ (prof.
J. E n d z e l ī n s), Plutarcha „Temistokls“ (prof. E. F e l s b e r g s),
Strabona ģeograija (prīv. doc. E. D ī l s), Svetonija darbi (prof. A. T e n-
t e l i s), Tacita „Annales“ (doc. K. S t r a u b e r g s), Teokrita idiles ar
grieķu komentāru (doc. P. Ķ i ģ a u k a), Tukidida darbi (prof. E. F e l s-
b e r g s), Vergīlija darbi (doc. K. S t r a u b e r g s).

Semināri par:

Aristoteļa „Perī psychēs“ (prīv. doc. R. Jirģens), Seneku (doc. K. Straubergs).

e) **Paidagoģiskās zinātnes:** apkārtnes mācības metodika (lekt. K. Broka), bērnu patopsicholoģijā (prof. E. Šneiders), bērnu psiholoģija un psihopatoloģija (prof. E. Šneiders), bērnu psiholoģija (prīv. doc. R. Jirģens), bērnu un jaunekļu psiholoģija (prof. E. Šneiders), dabas zinātņu metodika (lektr. E. Rītiņa, lekt. A. Bumbieris), darba paidagoģija (doc. J. Kauliņš), didaktika (doc. A. Dauge), dziedāšanas metodika (lekt. J. Graubiņš), ģeografijas metodika (lekt. F. Ādamovičs), higiaina (lekt. P. Matvejs), ievads bioloģijā (doc. J. Bickis), intelīģences pārbaudīšana (prof. E. Šneiders), jauno valodu metodika (doc. J. Kauliņš), karakteroloģija (prof. E. Šneiders), Latvijas ģeografija (lekt. F. Ādamovičs), latviešu valodas metodika (lekt. K. Dēķens, doc. J. Kauliņš), mācība par skolu (lekt. K. Dēķens, lekt. E. Mednis), mākslas paidagoģija (doc. A. Dauge), matēmatikas metodika (lekt. A. Šteins, doc. L. Ausējs), paidagoģiskā kultūra (doc. A. Dauge), paidagoģijas vēsture (doc. J. Kauliņš), praktiskā psiholoģija (prof. E. Šneiders), pubertātes psiholoģija un paidagoģija (prof. E. Šneiders), reliģijas metodika (prof. K. Kundziņš), rokdarbu metodika (lekt. V. Miezītis), Speciāls kurss eksperimentālajā psiholoģijā un paidagoģijā (prof. E. Šneiders), vēstures metodika (lekt. P. Dreimanis, lekt. J. Bērziņš), vispārējā paidagoģija (prof. K. Kundziņš, doc. A. Dauge), zīmēšanas metodika (lekt. R. Šterns, lekt. G. Šķilters).

Semināri:

Bērnu psiholoģijā (prof. E. Šneiders), individuālajā psiholoģijā (prof. E. Šneiders), paidagoģijā (doc. A. Dauge, doc. J. Kauliņš, prof. E. Šneiders), praktiskajā psiholoģijā (prof. E. Šneiders), psihopatoloģijā (prof. E. Šneiders), psihodiagnostikā (prof. E. Šneiders).

f) **Valodas:** Angļu valoda (lektr. E. Turkina, lekt. V. Vilsons, lekt. R. Cimmermanis), čehu valoda (lekt. V. Čichars), franču valoda (lekt. L. Sēja, lekt. A. Fogts, lekt. P. Akermanis, st. doc. E. Segrests), italiešu valoda (lekt. K. Koisonē), latviešu valoda (lekt. T. Zeiferts), vācu valoda (lekt. J. Zariņš, lekt. A. Kārlsonē, prīv. doc. J. Velme).

Fakultātes pastāvēšanas laikā saņēmuši zinātniskus komandējumus uz ārzemēm šādi mācības spēki:

Prof. J. Endzelīns (fak. 5./VI 1920. g. sēdes lēmums) uz 4 nedēļām uz Karalaučiem, ar Izglītības Ministrijas pabalstu 5000 rbl. apmērā.

Prof. A. Tentelis (fak. 17./IX 1921. g. sēdes lēm.) uz 4 nedēļām uz Vāciju ar 75.000 rbļ. lielu pabalstu no Kultūras Fonda.

Prīv. doc. L. Bērziņš — (fak. 17./IX 1921. g. sēdes lēm.) uz 6 mēnešiem uz Vāciju ar Kultūras Fonda pabalstu 75.000 rbļ. apmērā.

Prof. A. Speķis — (fak. 18./II 1922. g. sēdes lēm.) — uz 4 nedēļām uz Itāliju ar Kultūras Fonda pabalstu 25.000 rbļ.

Doc. P. Dāle — (fak. 18./III 1922. g. sēdes lēm.) — skaitot no 10./IV 1922. g. uz 4^{1/2} mēnešiem uz Vāciju (Freiburgu).

Doc. E. Blēse — (fak. 24./II 1923. g. sēdes lēm.) no 1. maija līdz 15. septembrim 1923. g. uz Vāciju (Leipcigu) ar 50.000 rbļ. lielu pabalstu no Kultūras Fonda.

Doc. K. Straubergs — (fak. 24./II 1923. g. sēdes lēmums) no 10. maija līdz 1. oktobrim 1923. g. uz Itāliju ar Kultūras Fonda pabalstu 75.000 rbļ.

Subasist. M. Liepiņa (fak. 24./II 1923. g. sēdes lēmums) no 25. aprīļa līdz 15. septembrim 1923. g. uz Vāciju (Hamburgu).

Prof. A. Speķis — (fak. 19./V 1923. g. sēdes lēmums) līdz 1. oktobrim 1923. g. uz Itāliju, bez pabalsta (par atlikumiem no agrākā komandējuma summām).

Prof. J. Endzelīns — (fak. 1./IX 1923. g. sēdes lēmums) no 24. septembra līdz 4. oktobrim 1923. g. uz Vāciju (Minsteru) ar Izglīt. Ministrijas pabalstu 10.000 rbļ.

Prof. L. Arbužovs — (fak. 1./XII 1923. g. sēdes lēmums) — no 15. decembra 1923. g. līdz 17. janvārim 1924. g. uz Karalaučiem ar Kultūras Fonda pabalstu 15.000 rbļ.

Doc. P. Dāle, prof. V. Frosts un prof. P. Zālīte (fak. 15./III 1924. g. sēdes lēmums) no 13. līdz 29. aprīlim 1924. g. uz Karalaučiem uz Kanta jubilejas svinībām ar ministrijas pabalstu kopā 900 latu.

Doc. P. Ķiķauka — (fak. 1./III 1924. g. sēdes lēmums) no 15. aprīļa līdz 1. augustam 1924. g. uz Grieķiju, Itāliju un Franciju, ar Kultūras Fonda pabalstu 7000 rbļ.

Prof. V. Frosts — (fak. 29./III 1924. g. sēdes lēmums) no 12. aprīļa līdz 1. septembrim 1924. g. uz Ženevu (ari uz Karalaučiem kopā ar doc. P. Dāli un prof. P. Zālīti).

Bez tam saņēmušas zinātniskus komandējumus no fakultātes, bet braukušas uz ārzemēm pašas ar saviem līdzekļiem dažādos laikos šādas personas:

Prof. J. Brūchs, prof. E. Felsbergs, prof. V. Frosts, prof. M. Nusbergers, prof. J. Plāķis, prof. A. Tentelis, prof. P. Zālīte, prīv. doc. E. Dīls, prīv. doc. R. Jirģens, āršt. doc. F. Šveinfurts, lekt. V. Vilsons un lekt. J. Zariņš.

Atstāti pie fakultātes gatavoties zinātniskai darbībai:

1. Valerija Sīle (Seile) — Latvijas resp. Latgales vēsturē — ar fakultātes 8./I 1920. g. sēdes lēmumu uz 2 gadiem, skaitot no 1. jānvāra 1920. g., ar stipendiju 500 rbļ. mēnesī.

2. Lauma Sloka mākslas vēsturē ar fakultātes 27./III 1920. g. sēdes lēmumu uz 2 gadiem, skaitot no 1. aprīļa 1920. g., ar stipendiju 675 rbļ. mēnesī. 23./XII 1920. g. fakultātes sēdē nolemts, skaitot no 1./IV 1921. g. stipendiju palielināt uz 1200 rbļ.

3. Anna Ābele slavu filoloģijā ar 19. jūnija 1920. g. sēdes lēmumu, nenosakot laiku. Ar 23./XII 1920. g. sēdes lēmumu nospriests izsniegt no 1. aprīļa 1921. g. stipendiju 1200 rbļ. mēnesī.

4. Pauls Jurevičs seno laiku filozofijā ar 19./III 1921. g. sēdes lēmumu, bez atstāto stipendijas.

5. Alfreds Bīlmanis Rietum-Europas vēsturē ar 23./IV 1921. g. sēdes lēmumu, nenosakot laiku un bez stipendijas.

6. Alīse Kārlsone ģermāņu filoloģijā ar fakultātes 5. maija 1923. g. sēdes lēmumu uz 2 gadiem, skaitot no 1. jūlija 1923. g., bez stipendijas.

7. Jūlijs Students filozofijā ar fakultātes 20. septembra 1920. gada sēdes lēmumu uz 2 gadiem, skaitot no 1. oktobra 1924. g. ar atstāto stipendiju uz vienu gadu, skaitot no tā paša laika.

No minētām personām dabūjušas zinātniskus komandējumus uz ārzemēm šādas personas:

1. Anna Ābele uz Pragu ar fakultātes 21. oktobra 1922. g. sēdes lēmumu uz 2 gadiem, skaitot no 1. oktobra 1922. g.; saņēmusi arī komandējuma stipendiju, skaitot no tā paša laika līdz 1. aprīlim 1924. g., kurā 1. marta 1924. g. sēdē pagarināta līdz 1. jūlijam 1924. g.

2. Alīse Kārlsone uz Mincheni ar fakultātes 6. oktobra 1923. g. sēdes lēmumu, piešķirot komandējuma stipendiju (fak. raksts Dekānu Padomei Nr. 278, 27. oktobrī 1923. g.) no 1. jūlija 1923. g. līdz 1. aprīlim 1924. g. Ar fakultātes 11. marta 1924. g. sēdes lēmumu stipendija pagarināta līdz 1. jūlijam 1924. g. un pēc tam ar fakultātes 17. maija 1924. g. sēdes lēmumu pagarināta līdz 1. aprīlim 1925. g.

3. Pauls Jurevičs, kurš dabūja pabalstu no Izglītības Ministrijas kā pavadonis latviešu audzēkņiem Turkuenas licejā; no 1. jūlija 1923. g. piešķirta universtātes komandējuma stipendija līdz 1. aprīlim 1924. g., kas pēc tam 1. un 29. marta sēdēs pagarināta līdz 1924. budžeta gada beigām, t. i. līdz 1. aprīlim 1925. g.

No šīm personām savus atstāto pienākumus pret fakultāti ir vai nu izpildījušas, vai arī vēl pilda Anna Ābele, Pauls Jurevičs un Alīse Kārlsone. Stājies pie savu pienākumu izpildīšanas Jū-

lijs Students. Pārējās personas savus atstāto pienākumus izpildījušas nav un tagad vairs par atstātām pie fakultātes neskaitās, un arī neatrodas nekādos citos sakaros ar fakultāti.

Filoloģijas un filozofijas fakultātes pastāvēšanas laikā viņas mācības spēki publicējuši šādus zinātniskus darbus:

Prof. L. Arbužovs: 1) Par 16. g. s. vecākajiem latviešu literatūras pieminekļiem. Visagrākie rokraksti latv. valodā kopš 1558. g. I. M. M. 1920. lpp. 34—48; 2) Latviešu tēvreize senos tekstos. I. M. M. 1920., lpp. 357—362; 3) Pašreizējais pētījumu stāvoklis par Latvijas Indriķi un viņa kroniku. I. M. M. 1921., lpp. 1143—1150; 4) Reformācijas kustība latviešu starpā. I. M. M. 1921., lpp. 829—841; 5) Gadījumu dzejoļi latv. valodā 1645. un 1650. g. I. M. M. 1922., lpp. 1320—1322; 6) Die Einführung der Reformation in Liv-, Est-, Kurland. I. M. M. 1921., lpp. 851; 7) Studien zur Geschichte der Lettischen Bevölkerung Rigas im Mittelalter und 16 Jhdt. Latv. Univ. Raksti, 1921., I. lpp. 76—100; 8) Ein Fragment vom mittelniederländischen „Renout von Montalbaen“ in der Rigaschen Stadtbibliothek. Tijdschrift voor Nederlandsche Taal- u. Letterkunde, 1922. lpp. 41; 9) Zwei lettische Handschriften aus dem 16. u. 17. Jhdt. Latv. Univ. Raksti, 1922. II, lpp. 20—57; 10) Kirchliches Leben der Rigaschen Losträgergilde im 15. Jhdt. Latv. Univ. Raksti, 1924., IV lpp. 185—227; 11) Akten und Rezesse der Livländischen Ständetage, 1923., I, 2, (1405—1417); 12) Lettland in der jüngeren Eisenzeit. Baltische Blätter, 1924., I, lpp. 98—116; 13) Ein Verzeichnis der bäuerlichen Abgaben im Stift Kurland 1582/83. Latv. Univ. Raksti, 1924., X, lpp. 163—286; 14) Die altlivländischen Bauerrechte. Mitteilungen aus der livländischen Geschichte. 1924., 23, lpp. 1—144.

Prof. J. Brūchs: 1) Über Leo Jordan, Altfranzösisches Elementarbuch. Zeitschrift für franz. Sprache u. Literatur. 1923., lpp. 114—124; 2) Zum französischen Etymologischen Wörterbuche Walters von Wartburg. Neuere Sprachen, 1924., lpp. 424—436.

Prof. J. Endzelīns: 1) Lettische Grammatik. 1922., 862 lpp; 2) Lettisches Lesebuch, 1922., 206 lpp.; 3) Latvijas vietu vārdi. 1922., I 117 lpp.; 4) K. Mülenbacha Latviešu valodas vārdnīca. Rediģējis, papildinājis, turpinājis J. Endzelīns, 1923.—1924., I—IX, 1—720; bez tam dažādos žurnālos un zinātniskos izdevumos ievietoti daudzi citi zinātniski raksti.

Prof. E. Felsbergs: 1) Egejas kultura. I. M. M. 1920., XI, lpp. 401—407; 2) Grieķu īpašvārdu pareizrakstība latviešu valodā. 1922., I. M. M. lpp. 1—35.

Prof. V. Frosts: 1) Kanta ētikas būtība. I. M. M. 1921., VII; 2) Īstā un neīstā problems, sevišķi prāta lietošanas jautājumos. I. M. M.

1922., VIII; 2-a) Das Problem von Echt und Unecht besonders in Fragen des Verstandesgebrauchs, Im Jahrbuch „Der Leuchter“, 1921.—22.; 3) Beiträge zur Lehre von den kategorischen Schlüssen. Latv. Univers. Raksti, 1922. III; 4) Das Continuitätsprinzip. Latv. Univers. Raksti, 1923. VIII; 5) Die systembildenden Grundkräfte der Kantischen Philosophie. Latv. Univers. Raksti, 1924. X; 6) Kant über das Lachen. Deutsche Presse-Korrespondenz. 1924. IV; 7) Echt und Unecht. Betrachtungen über das Denken und den Charakter. In Buchform, Verlag von Reinhardt, München, 1923.

Prof. J. L a u t e n b a c h s: 1) Kleine lettische Sprachlehre zum Selbstunterricht. 1920.; 2) Par prof. Dr. J. Osi. Latv. Kar., 1920.; 3) Pārvēšanās pārvēšanu galā. Latv. Kar. 1920., Nr. 50; 4) Radniecīgi motīvi I Latv. Kar. 1920. Nr. 86; 5) Tīra latviska orientācija Latv. Kar. 1920., Nr. 206; 6) Vispārējā literatūras vēsture (Spaniešu tautas dzeja — romanses). 1921.; 7) Itāliešu tautiskās literatūras nodibināšanā. Dantes almanachs, 1921., lpp. 59; 8) Dantes piemiņai. Latv. Kar. 1921., Nr. 207; 9) Radniecīgi motīvi II Latv. Kar. 1921., Nr. 32; 10) Radniecīgi motīvi III Latv. Kar. 1921., Nr. 102; 11) Dažas piezīmes pie raksta „Lappuse no latvju domāšanas vēstures“. Latv. Kar. 1922., Nr. 44; 12) Angļu literatūras vēsture XVI g. s. 1922.; 13) Latviešu literatūras vēsture, I daļa. Aizvēsturiskie laiki un vidus laiku sākums. 1922.; 14) „Rakstnieki, cieniet valodu“. Latv. Kar. 1923. Nr. 6; 15) Par stilu. Latv. Kar. 1923., Nr. 22, 31, 39 un 40; 16) Ēpiskā dzeja pasaules literatūrā. 1924., Nr. 3—14; 17) Āronu Matīsa Vecais Panteniuss, viņa dzīve un darbi. 1924., Nr. 233 un 239.

Prof. J. P l ā ķ i s: 1) Par latviešu grūsta akcenta dabu. LUR. II 1—17; 2) Dažas leišu un latviešu intonāciju paraleles. L. U. R. III, 139—144; 3) Daži attīstības posmi latviešu un leišu intonāciju vēsturē. L. U. R. IV, 179—222, V 39—117; 4) Latviešu dialektu intonāciju attiecības. L. U. R. IX, 3—14; 5) Par latviešu valodas diftongiem, L. U. R. X 159—161; 6) Les dialectes lettons (iespiež Revue des Études slaves); 7) Par vidēji augsto (velāri-palātālo, mid-mixed) mēles vidūča vokāli augšzemnieku dialektā. L. U. R. XI (iespiež), 8) Leišu valodnieka K. Būgas uzskati par latviešu un leišu intonāciju attiecībām. I. M. M. 1924., III 294—302; 9) Par latviešu vārdiem ar īsu patskani o un u (krit. apc.). I. M. M. 1924. VI, 684—685; bez tam 10) a) rakstus par leišu skaņu un formu atdarināšanu latviešu valodā. I. M. M. 1920., VIII, 131—135; 1921., VII, 689—697; b) recenzijas un polemikas rakstus I. M. M. 1921., IV, 425—426; 1921. X, 1103—1105; 1922. III, 314—318; 1923. V. 555 u. v. c.

Prof. A. S p e ķ i s: 1) Vidus laiku vizionāri un Dante. Dantes almanachā; 2) Aizmirsta renesanses poema (J. Sannazaro, De partu Virginis). Ritumā; 3) Itāliešu vienpadsmitzibnieks. I. M. M.; 4) Vecfranču bruņinieku romāni — Chretien de Troyes. Ritumā; 5) Ercoles

Strozzi, Andu nimfas. Filologu biedrības Rakstos, t. IV; 6) Kalderona dramata „Dzīve — sapnis“ kompozīcija un stils. I. M. M.; 7) Lodovico Ariosto. Ritumā; 8) M. de Cervantes Saavedra. Ritumā; 9) Rīgas humanista Bar. Plīnija poema „Par vējiem“. Latvju Grāmatā; bez tam vairākus sīkākus rakstus un tulkojumus no vecfranču (Marie de France), spāņu (Bernal Diaz), latīņu (Rīgas humanisti) valodām.

Prof. P. Šmits: 1) Ievads valodniecībā. Lekciju konspekts; 2) Ievads baltu filoloģijā. Lekciju konspekts; 3) Latviešu mītoloģija; 4) Etnografisku rakstu krājums II un III; 5) Valodas kļūdas un grūtumi; 6) Programma tautas tradīciju krāšanai; bez tam dažādos periodiskos izdevumos iespiesti raksti par latviešu tautas dziesmām (franču valodā), par negiaļu un olču valodu (angļu valodā) u. d. c.

Prof. P. Zālīte: 1) L'âme du peuple Latvien. L. U. R. 1923. VIII un atsev. brošurā, 2 drukas loksnes; 2) Latviešu tautas dvēsele. L. U. R. VIII, un atsevišķā brošurā 3/4 dr. 1; 3) Fridricha Vilhelma Nīčses dzīve un filozofija, īpaši viņa Antikrists un Zaratustra. L. U. R. VII un atsev. grām., 15^{1/2} dr. 1; 4) Rudolfs Blaumanis, viņa darbi un nozīme literatūrā. L. U. R. 1923. VI un atsev. grāmatā, 9^{3/4} dr. 1; 5) Dante kā cilvēks, dzejnieks un filozofs. Dantes rakstu krāj. 600 g. nāves dienas piemiņai. 1921.; 6) Jānis Poruks kā cilvēks, dzejnieks un filozofs. I. M. M. 1921. I, 1 dr. 1; 7) Gribas brīvības jautājums. Determinisms un indeterminisms. I. M. M. 1923. V, 7 lpp; 8) Krišjānis Barons. L. U. R. 1923. V, 5 lpp. franču val.; 9) De l'importance de Kant pour la science et la philosophie en considerant particulièrement ses idées sur l'état et l'idéal de la paix éternelle. L. U. R. 1924. XI, 14 lpp.; 10) Imanuela Kanta nozīme zinātnē un filozofijā. Latv. Kar. literar. pielikums 1924.

Doc. E. Blesse: a) Atsevišķi izdevumi: 1) Ievads valodniecībā, 319 lpp. 1922.; 2) Latīņu gramatika. I 118 lpp. 1923.; b) Žurnālos: A. Izglītības Ministrijas Mēnešrakstā: 1) Modernā angļu valoda. 1920. III 229—240; 2) Recenzija par Jesena kultūras vēsturi. 1920., IV, 367—369; 3) Valodniecības priekšmets, viņas uzdevumi, metodes un nozīme. 1920., IV, 543—556; 4) Iri, viņu vēsture, valoda un literatūra. 1921. VII, 697—712; VIII, 809—828; 5) Nesen mirušie valodnieki. 1922. IV, 407—415; 6) Recenzijas par prof. J. Endzelīna „Lettisches Lesebuch“. 1922. X, 1709—1081; 7) Prof. A. Meije lekciju cikls Latvijas Universitātē. 1922. X, 1203—1212; 8) Recenzija par P. Abula „Skolas Druvu, I un II d.“ 1923. VII, 837—839; 9) Recenzija par V. Ramāna „Latviešu valodas mācību“ I un I d. 1923. X, 1197—1200; 10) Prof. Nīdermaņa raksti par stārķa un kartupeļu nosaukumiem latviešu valodā. 1924. IV, 469—471; VI, 679—684; 11) Mūsu uzvārdu pētīšanas uzdevumi. 1924. VIII, 163—172; 12) Daži novērojumi Latgales skolu dzīvē. 1924. XI, 520—525; B. Latvju Grāmatā; 13) Mūsu valod-

niecība un jaunākie darbi šajā nozarē. 1922. I, 21—27; 14) Recenzija par J. Zēvera „Die deutschen Lehnwörter im Lettischen“. 1922. III, 25—27; 15) Prof. Ad. Becenbergers. 1922. III, 45—47; 16) Prof. J. Endzelīna darbība nodzīvotos 50 mūža gados. 1923. III, 12—22; C. Tautas Audzināšanā; 17) Mūsu valodas nozīme. 1923. I, 100—114.

Doc. P. Dāle: 1) Cilvēka dvēsele un centrālā nervu sistēma (R. Avenariusa psiholoģiskie-filozofiskie uzskati un viņu kritika). 1921.; 2) Vēsturisks pārskats par Latvijas Augstskolas nodibināšanu un viņas darbību pirmā mācības gadā. 1921.; 3) Poruka ideju un izjūtu pasaulē. 1921. Ritumā; 4) Recenzija par P. Birkerta grāmatu „Psiholoģija“. I. M. M. 1921. X burtn; 5) Imanuels Kants. I. M. M. 1924. IV; 6) I. Kanta piemiņas svinības Karaļaučos. I. M. M. 1924. VI; 7) Cēlonība. Konvers. Vārdn. lpp. 96—99; 3) Voluntarisms. Konvers. Vārdn. lpp. 96—99; 9) Pauls Natorps. Latv. Vēstn. 1924.

Doc. A. Dauge: 1) Rakstu virkne Izglīt. Min. Mēnešr. par „Skolotāju izglītību“ (1920.); 2) Laikrakstos mazāki raksti „Par darba skolu“, 1921., „Par skolotāju izglītības problēmu“ u. c. 1921.; 3) Par jaunatnes idejisko audzināšanu. I. M. M. 1920.; 4) Par pārdarboģisko kultūru. I. M. M., 1920.; 5) Periodiskā rakstu krājumā „Jaunā dzīve“ I, 1921. „Par jaunatnes anketām“ un „Par Edvardu Veidenbaumu“; 6) Periodiskā rakstu krājumā „Tautas audzināšana“ „Par Kronvalda Ati“, 1924.; 7) Par Henriku Ibsenu viņa vēstulēs. I. M. M. 1922.; 8) Dažādi sīki raksti laikrakstos par audzināšanu un kultūru, kas sakopoti 1922. g. „Kultūras ceļos“ I; 9) Kopā ar Plūdoni izdotas 4 daļas „Mūsu lasāmā grāmata“.

Doc. J. Kauliņš: 1) Garumu intonācijas sausnējiešu izloksnē. 1923. Filologu Biedrības Raksti III, 49—67; 2) Herbart. 1924. Tautas Audzināšana II, 42—78.

Doc. K. Straubergs: 1) Horācijs un viņa draugi. I. M. M. 1920. I; 2) Ziedotājas. I. M. M. 1920. II; 3) Filozofiskie motīvi Euripīda traģēdijās. I. M. M. 1920. II; 4) Iz grieķu reliģijas. I. M. M. 1920., VIII—IX; 5) Teokrits. I. M. M., 1921. V—VI; 6) Izrakumi Dienvid-Krievijā. I. M. M., 1921. XI—XII; 7) Mīlestības maģija. I. M. M., 1922. II—III; 8) Viņa saule. I. M. M., 1922. VI; 9) Piezīmes pie dažām latv. burvju grāmatām. I. M. M., 1923. VII—X; 10) Jaunie izrakumi Pompejos. I. M. M., 1924. III; 11) Dante. Ritums, 1921. I; 12) Sapfo un Katulls. Ritums, 1922. V—VI; 13) Duččo. Ritums, 1920.; 14) Piezīmes pie Veidenbauma dzejas. Jaunā Dzīve, I; 15) Vergīlijs un Dante. Dantes almanachs; 16) Chludova grieķu miniatūras. L. U. R. V; Bez tam sīkāki raksti. Par archīvu un bibliotēku nodaļas darbību. I. M. M., 1920. VIII; Pārskats par archīvu stāvokli. I. M. M. 1920. IX; Dante Aligjeri. I. M. M., 1921. IX; Recenzija par A. Brača „Rakstniecības teoriju“. I. M. M., 1924. II; un tulkojumi (grieķu un latīņu

dzeja, Petrarka u. c.). Atsevišķās grāmatās tulkojumi; 1) Aischila „Saistītais Prometējs“; 2) Joannes Secundus „Basia“; 3) Grieķu lirika; 4) Horācija dzejas I un rakstu kopoījums „Antīkā pasaule“. Rediģējis dažus tulkojumus: 1) Dafnis un Chloja; 2) Kēniņš Oidips; 3) Dantes „Dievišķo komediju“.

Studentu godalgojamiem darbiem fakultāte bij uzdevusi šādus tematus:

1920./21. māc. gadā: 1) Latviešu valodā: Kādas latviešu izloksnes apraksts; 2) Latvijas vēsturē: Tēlojumi par latvju dzīvi un apstākļiem līdz Hūpeļa krājuma „Topographische Nachrichten“ iznākšanai 1774. g. Jāpieliek avotu apraksts; 3) Filozofijā: Kanta kategoriskais imperatīvs un viņa nozīme etikā.

1921./22. māc. gadā: 1) Baltu valodās: Glūka bibeles tulkojuma valoda; 2) Filozofijā: Vilhelma Vunta mācība par psiholoģisko kauzālītāti; 3) Vēsturē. Tēlojumi par latviešu dzīvi līdz 1774. g. (Hūpeļa krājuma „Topographische Nachrichten“ iznākšanai). Jāpievieno avotu apraksts.

1922./23. māc. gadā: 1) Germāņu filoloģijā: Hansa Sachsa „Fastnachtsspiele“; 2) Filozofijā: a) Vilhelma Vunta mācība par psiholoģisko kauzālītāti; b) domāšanas un tikumiskās darbības attiecības pēc Sokrata, Platona un Aristoteļa mācībām; 3) mākslas vēsturē: Grieķijas kapu pieminekļi; 4) vidus laiku vēsturē: Kardinals Humberts un viņa darbi;

1923./24. māc. gadā: 1) Salīdzināmā valodniecībā: Kādas latviešu izloksnes apraksts; 2) Filozofijā: a) Domāšanas un tikumiskās darbības attiecības pēc Sokrata, Platona un Aristoteļa mācībām; b) Kanta mācība par telpu un laiku; 3) Latvijas vēsturē: a) Livonijas Indriķa kronikas valoda, stils un kompozīcija; b) Attiecības starp Baltiju un Krieviju no 1511. g. līdz 1509. g. pavasarim; 4) Pārdarbojā: Pārbaudīt pie mūsu skolu jaunatnes Narcisa Ach'a pētījumus par jēdzienu veidošanu.

Godalgas piespriestas:

1921. gadā: Stud. phil. Jūlijam Aleks. S t u d e n t a m pirmā godalga filozofijā par darbu ar virsrakstu: „Kanta kategoriskais imperatīvs un viņa nozīme etikā“ zem šifras: „Cilvēkam netrūkst spēka, bet trūkst gribas“.

1922. gadā: Stud. phil. Jūlijam Aleks. S t u d e n t a m pirmā godalga par darbu filozofijā ar virsrakstu: V. Vunta mācība par psihisko kauzālītāti „zem šifras“ Caur psihisko kauzālītāti — pie gara dzīves nedalāmības un gribas brīvības“.

1923. gadā: 1) Stud. phil. Jūlijam Aleks. S t u d e n t a m pirmā godalga par darbu filozofijā ar virsrakstu: „Domāšana un tikumiskās darbības attiecības pēc Sokrata, Platona un Aristoteļa mācībām“; 2) Stud.

hist. Olgai Rudovskai pirmā godalga par darbu klasiskajā mākslas vēsturē ar virsrakstu: „Grieķu kapu pieminekļi“; 3) stud. hist. Pēterim Kalniņam otrā godalga par darbu vidus laiku vēsturē ar virsrakstu: „Kardināla Humberta politiskie un reliģiskie uzskati“;

1924. gadā: 1) stud. phil. Jānim Silīnam pirmā godalga par darbu filozofijā ar virsrakstu: „Domāšana un tikumiskās darbības attiecības pēc Sokrata, Platona un Aristoteļa mācībām; 2) stud. phil. Žanim Kārisonam atzinības raksts par darbu filozofijā ar to pašu virsrakstu; 3) stud. paid. Andr. Elksnītim pirmā godalga par darbu pedagogijā ar virsrakstu: „Parbaudīt pie skolu jaunatnes N. Ach'a pētījumus par jēdzienu veidošanos“.

Kā jau sākumā minēts, par pirmo fakultātes dekānu bija prof. K. Kundziņš līdz 1./VII 1920. g., no 1./VII 1920. g. līdz 1./VI 1923. g. par dekānu bija prof. J. Endzelīns, no 1923. g. 1./VII līdz šim laikam prof. P. Šmits. Par sekretāru no 1919. g. 18./VIII līdz 1920. g. 8./IX bija doc. P. Dāle, no 1920. g. 8./IX līdz šim laikam doc. E. Blesse.

No fakultātes locekļiem ieņēmuši dažādus amatus universitātē šādas personas: 1) prof. E. Felsbergs — Universitātes rektors no 1920. g. 1./VII līdz 1923. g. 1./VII; 2) prof. P. Šmits — prorektors no 1./VII 1921. g. līdz 1./VII 1922. g.; prof. J. Plāķis — prorektors no 1./VII 1922. g. līdz 1./VII 1924. g.; 4) prof. A. Tentels — prorektors no 1./VII 1924. g. līdz šim laikam.

Bez tam bijuši par izglītības ministriem: 1) prof. J. Plāķis no 1920. g. jūnija līdz 1921. g. pavasarim; 2) doc. A. Dauge no 1921. g. vasaras līdz 1923. g. februārim; 3) doc. K. Straubergs no 10./II 1924. gada līdz 20./XII 1924. g.

Zinātniskās biedrībās no fakultātes locekļiem darbojušās šādas personas: 1) prof. J. Endzelīns bijis Latviešu Filologu Biedrības priekšnieks no 9./X 1920. g. līdz 1923. oktobrim; 1924. g. oktobrī ievēlēts šai amatā atkal par jaunu; 2) prof. P. Šmits bijis Filologu Biedrības priekšnieks no 1923. g. oktobra līdz 1924. g. oktobrim; 3) Doc. E. Blesse bijis visu laiku par šīs biedrības sekretāru; 4) Šinī biedrībā piedalījušies arī citi fakultātes locekļi, sākot no 1920. g. 9. okt.; Prof. P. Šmits bijis arī par Latv. Biedr. Zinību komisijas priekšsēdētāju. — Bez tam fakultātes mācības spēki bijuši par locekļiem ļoti dažādās zinātniska rakstura komisijās, kā: terminoloģijas, ortografijas, svešvārdu rakstības, mācības grāmatu cenzēšanas komisijās u. c.

Filoloģijas un filozofijas fakultātes studentu skaits pavasara sēmeštru beigās ir bijis šāds: 1920. g. — 245; 1921. g. — 434; 1922. g. — 545; 1923. g. — 696; 1924. g. — 680.

Piecu gadu laikā fakultātes dažādas nodaļas beigušas pavisam 37 personas:

1920. g. Irma Bachmane dz. Riekstiņa — vēstures nodaļu, Augusts Giezēns — klasiskās filol. nod. (ar kand. gr.).

1921. g. Anna Ērmansone — 2 g. paid. nod., Pauls Jurevičs klasiskās filol. nodaļu (ar kand. gradu), Ida Landava — romāņu filol. sekciju, Edvards Pētersons — 2 g. paid. nodaļu, Helma Sakenfelde dz. Ažiņa — ģermāņu filol. sekciju.

1922. g. Alberts Baueris — vēstures nodaļu (ar kand. gradu), Kurts Kumbergs — klasiskās filoloģ. nod., Jānis Vītiņš — filozofijas nodaļu.

1923. g. Marija Adlerē — 2 g. paid. nod., Alma Biskape — 2 g. paid. nod., Kārlis Druvnesis — 2 g. paid. nod., Anna Dzeguze — 2 g. paid. nod., Lucija Gravelšine — 2 g. paid. nod., Amalija Kilbloka — 2 g. paid. nod., Milda Lepiķe — 2 g. paid. nod., Ernsts Māliņš — 2 g. paid. nod., Pēteris Mežulis — 2 g. paid. nod., Edvards Pētersons — 4 g. paid. nod. (ar kand. gradu).

1924. g. Jēkabs Ansbergs — 2 g. paid. nodaļu, Marta Bērzape — 2 g. paid. nod., Olga Brauere — 2 g. paid. nod., Minna Breče — 2 g. paid. nod., Vladimirs Doļins — klasiskās filoloģ. nodaļu, Emilija Čēčere — vēstures nodaļu (ar kand. gradu), Eizēnija Irbe — 2 g. paid. nodaļu, Kārlis Kristbergs — 2 g. paid. nod., Otto Lācis — 2 g. paid. nodaļu, Voldemārs Miške — 2 g. paid. nod., Aleksandra Ozoliņa — 2 g. paid. nod., Berta Saliņa — 2 g. paid. nod., Jūlijs Students — filozofijas nod. (ar kand. gradu), Marta Šneidere — 2 g. paid. nod., Hermanis Švēde — 2 g. paid. nod., Paulīne Večere — 2 g. paid. nod., Kristīne Vilciņa — 2 g. paid. Marija Vilciņa — 2 g. paid. nodaļu.

Filoloģijas un filozofijas fakultātes bibliotēka.

Fakultātei nodibinoties, tūliņ radās vajadzība pēc bibliotēkas. Fakultātes rīcībā bija arī neliela naudas summa, par kuru sāka iegādāties grāmatas. Par radušās nelielās bibliotēkas pārzini (bez atlīdzības) 1. septembrī 1919. gadā fakultātes sēdē ievēlēja doc. E. Blesi. No sākuma bibliotēka pieauga lēnām, jo summas viņas papildināšanai bija niecīgas. 6. oktobrī 1919. g. fakultātes sēdē daži fakultātes locekļi aizrādīja, ka universitātes telpās atrodās agrākā paidagoģijas mūzēja resp. paidagoģisko kursu bibliotēka, un viņā esot daudz grāmatu valodniecībai, paidagoģijai un filozofijai. Grāmatas skaitās par universitātes īpašumu un viņas būtu iespējams iegūt fakultātes bibliotēkai. Nolemj spert šinī virzienā soļus, un par kandidāti bibliotēkas kārtotājas amatam jau 6. oktobra sēdē tiek minēta cand. philol. Anna Ābeleš jkdze. 18. oktobra 1919. g. sēdē dekāns ziņo, ka paidagoģisko kursu bibliotēku Dekānu Padome nolēmusi nodot filoloģijas un filozofijas (toreiz valodnieciski-filozofiskajai)

fakultātei. Tanī pašā sēdē nolasa *Abel's* jkdzes curriculum vitae, un 7. novembrā 1919. g. sēdē *Abel's* jkdze uzņemas bibliotēkā kārtošanas darbus, strādājot 6 reizes nedēļā pa 3 stundām dienā ar atlīdzību 250 rbļ. mēnesī, kas no 1920. g. oktobra paaugstināta uz 500 rbļ. (9. oktobra 1920. g. sēdes lēmums). Kārtotājai 1919. gada novembrī uzlika par pienākumu bibliotēkas inventāra sarakstā ievest grāmatas, kā arī sastādīt kartīšu katalogu. Nolemj uzaicināt arī no studentiem personas, kas vēlētos bez atlīdzības palīdzēt bibliotēkas kārtošanas darbā. Šādu personu radās 2:— stud. *Helene Butules* jkdze un stud. *Alma Saltupes* jkdze, kuŗas abas sastrādāja bibliotēku kārtojot līdz 1920. g. vasarai.

Jau 18. oktobra 1919. g. sēdē doc. *P. Dāle* ziņo, ka no Valmieras krātuves pārvestas uz fakultāti 5 kastes grāmatu. Vienai daļai īpašnieki zināmi, otrai nē. Grāmatas ar īpašnieku vārdiem nolemj ņemt tikai pagaidu lietošanā, atdodot vēlāk tās viņu īpašniekiem, ja tādi rastos. Valmieras grāmatas pagaidām novietojamas dažos skapjos, kas atrodas dekāna istabā.

1919. g. 25. novembrī dekāns ziņo, ka telpas, kur atrodas pādagogisko kursu bibliotēka, atdodamas ģeodaizijas kabineta vajadzībām. Fakultātes bibliotēka tiks ierīkota centrālās bibliotēkas telpās. Šinī pašā sēdē doc. *K. Straubergs* griež fakultātes vērību uz *Ķimeļa* antikvariātu, kur atrodas daudz vērtīgu izdevumu. Novembra beigās arī notiek bibliotēkas pārvietošana jaunajās telpās. 2. decembra 1919. g. sēdē dekāns ziņo, ka fakultātes rīcībā nodoti krievu bijušā tieslietu ministra grafa *Pālena* materiāli un arhīvs, kur atrodas daži vērtīgi dokumenti.

9. decembrī 1919. g. dekāns ziņo, ka 7. Siguldas pulks gribot nodot fakultātes rīcībā dažas kastes ar grāmatām, kas iegūtas Jelgavā. Nolemj viņas pieņemt, un apm. decembra beigās šīs grāmatas jau atrodas fakultātes rīcībā.

1920. g. sākumā (februārī) filoloģijas un filozofijas fakultāte nopirka mirušā valodnieka *Mülenbacha* bibliotēku, apmēram kādus 300 sējumus par apm. 3000 rbļ. Ar fakultātes 21. februāra 1920. g. sēdes lēmumu atver bibliotēku studentiem lasīšanai, nokārtojot arī speciālu instrukciju jautājumu par studentu piedalīšanos bibliotēkas pārzināšanā, resp. iekārtojot atbildīgu studentu dežūres lasāmās stundās. Bez *Mülenbacha* bibliotēkas 1920. g. pavasarī bibliotēka nopērk mirušā virsskolotāja *Edelberga* bibliotēku. 19. jūnija 1920. g. fakultātes sēdē nolemj pirkt veselu seriju valodniecisku grāmatu no prof. *J. Endzelīna* par 5000 rbļ. 29. jūnija 1920. g. sēdē prof. *P. Šmits* ziņo, ka viņš dāvina fakultātei vienu kastī ar grāmatām, kuŗa 1920. g. rudenī pārgāja fakultātes rīcībā.

A. Abels jkdze izpildīja bibliotēkas kārtotājas pienākumus līdz 1920. g. ziemas svētkiem. Viņa galvenā kārtā sakārtoja bibliotēku pēc satura, pārzināja kartīšu rakstišanu, kuŗu galvenā kārtā veica *H. Butules* un *A. Saltupes* jkdzes un līdz 19. maijam 1920. g. veda arī inven-

tāra grāmatu (beidzamais viņas ierakstītais Nr. 4394). Tad inventāra vešanu uzņēmās atkal doc. E. B l e s e un veda viņu līdz 1922. g. jūlija beigām. Tā kā grāmatu inventārizēšanas veidu nācās pārgrozīt, tad paralleli vecajai inventāra grāmatai tika sastādīta pārstrādātā veidā jauna, ar kuŗu saistītos darbus 1922. g. vasarā veica galvenā kārtā fakultātes darbvede Milija V i t o l e s jkdze, pārrakstīdama no Nr. 2118 līdz Nr. 6056. No 1921. g. 1. aprīļa bibliotēkas kārtotājas pienākumus izpildīja centrālās bibliotēkas darbiniece Erna G r ē v e s jkdze apm. veselu gadu, saņemdama algu no centrālās bibliotēkas. Šinī laikā tika sastādīts savos pamatos bibliotēkas kopējais sistematiskais katalogs.

Ar pateicību jāatzīmē, ka 1921./22. g. daudz laika bibliotēkas kārtšanai un dežūrēm bibliotēkā pa studentu lasīšanas laiku bez kādas atlīdzības veltīja arī studente Edīte H a u z e n b e r ģ e s jkdze. Viņu tad arī 29. aprīļa 1922. g. fakultātes sēdē ievēlēja par subasistenti pie baltu filoloģijas katedras, uzliekot par pienākumu strādāt 6 stundas bibliotēkā, vest inventāra grāmatas, rakstīt bibliotēkas kartiņas un izsniegt grāmatas studentiem. 1922. g. maijā fakultātes bibliotēka pārgāja uz savām jaunajām telpām universitātes ēkā Architektu ielas pusē, kuŗas 1922. g. pavasarī pārtaisīja un ierīkoja pēc doc. K r ū m i ņ a k g a izstrādāta projekta un saskaņā ar toreizējā rektora prof. E. F e l s b e r g a k g a aizrādījumiem apgādāja ar vajadzīgo inventāru. Jaunajās telpās ierīkoja arī speciālu lasāmo zāli. Ar pateicību jāatzīmē toreizēj. rektora E. F e l s b e r g a k g a lielā rūpēšanās par bibliotēku un viņa izpalīdzību fakultātei iegūt šai pārbūvei nepieciešamos līdzekļus no dažādām brīvākām fakultātes un universitātes summām.

E. H a u z e n b e r ģ e s jkdze sabija par subasistenti līdz 1. maijam 1924. g. Viņa speciālizēja bibliotēkas sistematisko katalogu, papildināja un iesāka arī alfabētiskā kataloga kārtšanu. — 12. aprīļa 1924. g. fakultātes sēdē viņas vietā ievēlēja stud. Martu G r i m m u.

Par bibliotēkas sekno pieaugšanu liecina šādi skaitļi:

1919. g. no 3. novembra līdz 24. decembrim ievestas bibliotēkas inventārā grāmatas (Dž. St. Mill Sistema logiki) ar Nr. 1 līdz Nr. 350, 1920. g. no 2. janvāra līdz 23. decembrim ar Nr. 351 līdz Nr. 4804, 1921. g. no 22. janvāra līdz 20. decembrim ar Nr. 4805 līdz Nr. 5286, 1922. g. no 9. janvāra līdz 16. decembrim ar Nr. 5287 līdz Nr. 6938, 1923. g. no 3. janvāra līdz 19. decembrim ar Nr. 6939 līdz Nr. 8553, 1924. g. no 7. janvāra līdz 22. decembrim ar Nr. 8554 līdz Nr. 9288.

Ievērojot to, ka caurmērā var skaitīt katru inventāra Nr. par 2 sējumiem, jānāk pie slēdziena, ka 1924. g. beigās fakultātes bibliotēkā bija ap 20.000 sējumu.

Bibliotēkas vajadzībām pēc kārtēji apstiprinātā budžeta atsevišķos gados, cik to iespējams konstatēt, atvēlētas šādas summas:

1922. g. L. Rbl. 130.000 (Ls 2.600), 1923. g. L. Rbl. 310.000 (Ls 6.200) un 1924. g. Ls 6.800.

Par šīm summām tad arī bibliotēkā esošās grāmatas iegādātas, atskaitot paidagoģisko kursu bibliotēkas grāmatas, kas pārgāja fakultātes īpašumā bez atlīdzības un augšā minētos dāvinājumus. No dāvinājumiem vēlākā laikā vēl jāmin 1923. g. rudenī franču valdības dāvinātās 243 ļoti vērtīgas grāmatas dažādu filoloģisku zinātņu nozarēs, Dr. Hagberg Wright'a Londonā — Revue Hispanique — 89 sējumus, Société de la Linguistique a Paris — 15 grāmatas, prof. Tallgrēna, Helsingforsā — 12 grāmatas, Kultūras Fonda 3 komplektu Latvju Dainu, prof. Baloža — 5 grāmatas. Pārējās saņemtas dāvinātās pa vienai. Bez tam daži sīkāki dāvinājumi ienākuši no dažādām personām un iestādēm, kuŗu vārdi minēti katru rudenī universitātes gada aktam iesūtītos pārskatos.

Lielākā daļa grāmatu ienāca un ienāk joprojām bibliotēkā neiesietas. Tādēļ drīz bija jāsāk rūpēties par grāmatu iesiešanu, kuŗa sākās jau no 1922. g. rudens. Uzglabājušies dati rāda šādu ainu:

1922. g. iesietas 63 grāmatas, 1923. g. — 18 grāmatas, 1924. g. iesietas 249 grāmatas.

Bibliotēkas karšu grāmatā ievestas 77 vēsturiskas kartes un kartes, pēc kuŗām varētu orientēties archaioloģisku izrakumu laikā dažādos Latvijas apvidos. Bez tam bibliotēkā atrodas Langija (1685. g.) vārdnīcas manuskriptu pilns fotografiju komplekts. Bibliotēkas telpas grezno mākslinieka Saknes kokā cirstais Barona tēva tēls. Bibliotēkas telpās atrodas skapis ar dažiem archaioloģiskiem izrakumiem un archaioloģijas pasniegšanai darinātiem diapozitīviem (kādi 1050 gab.). Minētie materiāli domāti kā pamats nākotnē veidojamam archaioloģijas kabinetam.

Pie filoloģijas un filozofijas fakultātes atrodas mazs palaiogrāfijas kabinets, kuŗš tagad aptver apm. 120 viduslaiku latīņu tekstu paraugus fotografijās. Bet tomēr darbība palaiogrāfijā un diplomatikā stipri cieš no mācības līdzekļu trūkuma, tā kā pat parastie paraugu krājumi nebija iegādājami.

Mākslas kabinets nodibinājās pirmajā (1919./20.) mācības gadā. Viņa pamatam noderēja tās mantas, ko universitāte dabūja no bij. Politehnikas un bij. Špora kolekcijas. Te bija daži simti mākslas darbu fotografiju un diapozitīvu, arī dažas grāmatas. Dažas reprodukcijas un diapozitīvi tika iegūti pirmajā mācības gadā mākslas vēstures katedras vajadzībām. 1920./21. māc. gadā mākslas kabinetā noturēja savus praktiskos darbus grafikas vēsturē st. doc. F. Šveinfurts.

Ar 1921./22. māc. gadu prof. E. Felsbergs mākslas kabinetā sāka noturēt savu semināru senās mākslas vēsturē. No šī laika arī sāka attīstīties mākslas kabineta darbība. Šai laikā bija jau iegūtas kādas simts grāmatas par dažādiem mākslas jautājumiem, un viņu skaits arvien pāvairojās. Tā kā līdzekļi neatļauj iegūt daudz, un grāmatas ar ilustrācijām ir ļoti dārgas, tad mākslas kabinets iegūst vispirms grāmatas

par seno grieķu mākslu. Šinī nozarē mākslas kabineta bibliotēka ir visplašākā un visvērtīgākā Latvijā.

Senās mākslas vēstures semināra vajadzībām ir iegūtas arī mākslas darbu reprodukcijas, piem. 700 grieķu un romiešu skulptoru tabulu Brunn-Bruckmann'a izdevumā. Ir arī grieķu vāzu gleznojumu reprodukcijas no Pompeju sienu gleznām, atdzimšanas laikmeta skulpturām u. c. Ir iegūti arī daži antikās mākslas darba ģipsa nolējumi, piem. Partenona joslas jātnieku fragments, Praksiteļa Afrodites galva u. c.

Mākslas kabinetam ir diapozitīvu kolekcija, kuŗu lieto filoloģijas un filozofijas un architektūras fakultāšu mākslas vēstures lekcijās.

Mantas iegūtas galvenā kārtā ar filoloģijas un filozofijas fakultātes atvēlētiem līdzekļiem, bet mākslas kabinets ir saņēmis arī dāvinājumus. Vērtīgākie no dāvinājumiem ir: Londonas bibliotēkas pārziņa H. Wrighta piesūtītie *The Journal of Hellenic Studies* 35 sējumi, Britu Mūzēja direktora Kenyona dāvinātie minētā mūzēja lielā kataloga 8 sējumi un Latvijas Universitātes lektora V. Vilsona dāvinātais grāmatu skapis.

Mākslas kabinets bija novietots sākumā universitātes vecās ēkas 25. klausītavā, pēc tam Valdemāra ielā Nr. 36 un ar 1922. g. februāri sākot universitātes vecās ēkas 46. klausītavā.

Mākslas kabinetu līdz 1920. g. rudenim pārzināja st. doc. F. Šveinfurts. No 1920. g. rudens līdz šim laikam viņu pārzin prof. E. Felsbergs.

Kā kārtotāja no 1. maija 1922. g. mākslas kabinetā darbojās mākslas vēstures katedras subasistente stud. phil. O. Rudovska.

Mākslas kabinetā nodarbojas kā filoloģijas un filozofijas, tā arī architektūras fakultātes studējošie.

Pie fakultātes pastāv arī mazs eksperimentālās psiholoģijas kabinets, par kuŗa pārzini skaitās prof. V. Frosts. Tiešā pārzine ir asistente Milda Liepiņa s jkdze, kuŗas vadībā kabinetā norit studentu nodarbošanās un iepazīšanās ar eksperimentālās psiholoģijas aparātiem un dažādām pētīšanas metodēm.

Filoloģijas un filozofijas fakultātes kanceleja.

Fakultātes kanceļu izdevās organizēt 1920. g. rudenī. Pirmā darbvede kanceļā bija stud. phil. Milija Vītole, kas uzsāka savu darbību 1920. gada 20. septembrī, un kas šinī amatā skaitās arī vēl tagad. Studentu skaitam pieaugot un fakultātes darbībai vispusīgākai kļūstot, paplašinājās arī kanceļas darbība. Izejošo raktsu skaits stipri pieaudzis: 1919. g. — 40; 1920. g. — 225; 1921. g. — 175; 1922. g. — 242; 1923. g. — 319; 1924. g. — 392.

1920. gadā pie fakultātes nodibinājās L. U. filoloģijas un filozofijas fakultātes studentu biedrība, kuŗa darbojas līdz šim laikam.

K. Teoloģijas fakultāte.

1. Fakultātes priekšvēsture.

Teoloģijas fakultātes vajadzību pie Latvijas Augstskolas atzina jau augstskolas sekcija latviešu skolotāju kongresā Tērbatā 1917. g. Sekcija bij pat nolēmusi, ka teoloģijas fakultāte būtu atverama pirmā un uzskatīja to par visdrīzāki saorganizējamu, bet kongresa kopsēdē sekcijas lēmumu grozīja: teoloģijas fakultāti pārcēla fakultāšu saraksta pēdējā galā un jautājumu par viņas atvēršanu agrāk par citām dzēsa no sekcijas rezolūcijas.

Līdzīgu likteni piedzīvoja teoloģijas fakultātes jautājums, kad varēja sākt realizēt Latvijas Augstskolas projektu dzīvē. Ari te nāca zināms pretspiediens pret dzimstošo fakultāti un tikai kā pati pēdējā viņa iestājās universitātes fakultāšu virknē, noslēgdama to, lai pilnīgi attaisnotos augstskolas nosaukums „universitas litterarum“.

Augstskolas Organizācijas Komisijas sēdēs teoloģijas fakultātes lieta dabūja konkrētāku veidu 1919. g. septembrī. Latviešu evaņģēlisko mācītāju apspriede Rīgā 6. un 7. augustā (ap 15 personas) bij izteikusi vienbalsīgi noteiktu prasību pēc teoloģijas fakultātes Latvijas Augstskolā — evaņģēlisko-luterisko tradīciju vārdā, kas turas pie principa, ka par evaņģēlisko draudzes mācītāju var būt tikai akadēmiski izglītots teologs ar plašu vispusīgu redzes aploku. Apspriedes pilnvarotie mācītāji: K. Kundziņš sen. Smiltēnē, K. Beldavs Valmierā un V. Maldonis Cēsīs iesniedza 25. VIII. toreizējās Latvijas Pagaidu Valdības ministru prezidentam motivētu lūgumu, nākt pretim evaņģ. draudžu prasībām un dot nākošiem Latvijas reliģiski tikumiskās kultūras darbiniekiem (mācītājiem un reliģijas skolotājiem, iespēju izglītoties savā arodā Latvijas Augstskolā, lai nespiestu tos meklēt teoloģisko izglītību ārzemju universitātēs. Ar izglītības ministra starpniecību raksts nonāca augstskolas organizācijas komisijā un atrada te vairākus sirsnīgus aizstāvjus. Bet jau pirmā sēdē (12. IX), kur nāca pārrunājama teol. fak. dibināšana, tika izteiktas arī domas, ka teoloģiskās izglītības iekārta būtu jāpārveido un noteikti konfesionāls raksturs fakultātei nebūtu vēlams. Komisijas principiālo lēmumu par fakultātes vajadzību pavada atzinums, ka vajadzīgs „rūpēties par teoloģiskās izglītības vispusīgu veicināšanu, nostādot to uz laika prasībām piemērotiem zinātniskiem pamatiem“. Tā kā fakultātes organizēšanu nevarēja uzņemt mācītāju apspriedes priekšā liktais docents K. Kundziņš jun., kurš bij ievēlēts par filoloģijas un filozofijas fakultātes pagaidu dekānu, tad par fakultātes iniciatoru Izglītības Ministrija izredzēja V. Maldoni, kurš tad kopā ar resora pārstāvi, Iekšlietu Ministrijas garīgā dēpartamenta direktoru Fr. Mīlenbachu un latviešu mācītāju — teologu pārstāvi mācītāju Edg. Bergu sastādīja teoloģijas fakultātes kodolu (Organ. Kom. subkomisiju).

Otrā dienā pēc Latvijas Augstskolas atklāšanas (29./IX 1919.) subkomisija jau uzmet teoloģijas fakultātes mācības plānu un budžeta projektu 1920. g. pirmiem 3 mēnešiem. Saskaņā ar Organizācijas Komisijas atzinumu un ņemot vērā toreizējo nenoteiktību valdības aprindās attiecoties pret baznīcu, nolemj nostādīt projektējamo fakultāti par pāri atsevišķām konfesijām stāvošu kristīgu reliģijas zinātnes pētītāju un dēstītāju, bez konfesionālas dogmatikas un praktiskas teoloģijas priekšmetiem. Atverot fakultāti ar vienu profesoru, 2 docentiem un vienu lektoru, pirmā ceturkšņa budžets pēc komisijas atzinuma būtu tik 14.250 rubļi. — Izstrādāto projektu subkomisija iesniedza Organizācijas Komisijas 30./IX sēdei līdz ar priekšlikumu atvērt pirmo kursu ar 1920. g. jānvāri. Bet jautājuma galīgu izspriešanu pa daļai aiz formāliem iemesliem, pa daļai norādot uz lietas svarīgumu un sociāldemokrātu ierūnām pret teoloģijas fakultātes atvēršanu vispārīgi nolēma ar 10 pret 9 balsīm atlikt uz nākošu sēdi. Bermonda laiki un viņu iespaids augstskolas dzīvē atvirzīja vēl tālāk teoloģijas dibināšanas domas, un tikai oktobra beigās, sakarā ar Augstskolas budžeta uzstādīšanu nākošam gadam, fakultāte atkal nāk Organizācijas Komisijas dienas kārtībā. 29./X vienbalsīgi nolemj „veicināt fakultātes nodibināšanu“ un vēlāk apstiprina arī viņas budžetu pirmajam ceturksnim augšā minētam personālam 27.100 rubļu lielumā.

Bet tagad tikai vēl sākās izšķiršanas cīņa. „Sociāldemokratā“ bij parādījušies raksti, kas apgalvoja, ka teoloģijas fakultātes dibināšana esot evaņģēlisko draudžu lieta: lai viņas pašas, paši ticīgie gādānot par savu mācītāju izglītību. Bij arī aprindas, kas neatzina, ka vispārīgi varētu būt teoloģijas fakultāte ar bezpartējisku un zinātnisku raksturu. Citi atkal gribēja nostādīt reliģiskās dzīves un reliģijas vēstures pētīšanu par pārāk šauru zinātnes nozari, lai veltītu tai atsevišķu fakultāti, — pietiktu, ja iekārtotu pie filoloģijas un filozofijas fakultātes īpašu teoloģijas nodaļu. Šādām domām bij aizstāvji arī Pagaidu Valdības aprindās, arī toreizējais izglītības ministris nepiekrita Organizācijas Komisijas projektam un turējas pie domām, ka teoloģijas fakultāte pievienojama filoloģijas un filozofijas fakultātei. Fakultātes kodolam un Organizācijas Komisijai bij vēl vairākkārt jāuzsver savs lēmums dibināt atsevišķu teoloģijas fakultāti, kā to prasa kristīgās reliģijas zinātnes priekšmetu apmērs un nozīme, un kā tas arī ārzemēs parasts. Jāatzīmē Izglītības Ministrijas pilnvarotā augstskolas lietās un Organizācijas Komisijas (vēlāk Padomes) priekšsēdētāja P. Dāles noteiktā enerģiskā iestāšanās par teoloģijas fakultāti ministra priekšā.

Tikai uz decembra beigām izglītības ministris liek teoloģijas fakultātes lietu priekšā Ministru Kabineta. Viņš pats turas pie uzskata, ka fakultātes uzturēšana uzliekama draudzēm, daži kabineta locekļi atkal aizstāv domas, ka vismaz viena izdevumu daļa jānes draudzēm. Tā beidzot 24./XII. Kabinets pieņem uz izglītības ministra ierosinājumu

lēmumu: „Izdevumus teoloģijas fakultātes atvēršanai pie augstskolas pagaidām uzlikt valsts kasei, kamēr Satversmes Sapulce izšķirs principā jautājumu par valsts un baznīcas savstarpējām attiecībām.“

Ar to teoloģijas fakultāte bij nostādīta izņēmuma stāvoklī, kā tāda, kas tikai it kā pagaidām pielaista. Radās zināms neapmierinājums Organizācijas Komisijas locekļu starpā. Panāca, ka ministris pagaidām savu rīkojumu neizsludinja. Subkomisija savā sēdē 6./I 1920. g. izstrādāja jaunu motīvētu priekšlikumu par atsevišķu teoloģijas fakultāti un lūdza Organizācijas Komisiju, lai tā nekavētos saņemt valdības izsniedzamos līdzekļus teoloģijas fakultātes uzturēšanai un atvērtu to pēc Ziemsvētku brīvlaika. 7./I sēdē Organizācijas Padome iebildumiem pieņem subkomisijas priekšlikumus, pēc kam debatēs vairāki locekļi noteikti atraida domas par fakultātes pagaidu stāvokli.

„Valdības Vēstneša“ 9. numurā (13./I 1920.) galu galā izsludināts izglītības ministra rīkojums Nr. 39: „Pie Latvijas Augstskolas atverama teoloģiskā fakultāte, neuzņemot viņas mācības plānā konfesionāli dogmatiskus un praktiskas teoloģijas priekšmetus. Uzņemšanas papildu noteikumi nosakāmi fakultātei.“ 14. I sēdē Organizācijas Padome iepazīstina ar subkomisijas izredzētiem mācības spēkiem un tūlīt arī ievēlē par docentu baznīcas un reliģijas vēsturē cand. theol. Ludvigu Adamoviču, par stundu docentu Izraēļa tautas vēsturē cand. theol. Maksimiliānu Stefaniju, par stundu docentiem Jēzus un apustuļu laikmeta vēsturē Mag. theol. Erichu F. Šrenku un cand. theol. Kārli Kundziņu (tā kā Kundziņš jau skaitās par docentu filoloģ. un filozof. fakultātē, tad par viņu no jauna vairs nebij jābalso) un par mācības spēku (vēlāk, pēc īpaša zinātniska raksta iesniegšanas, par docentu) reliģijas filozofijā un ētikā mācītāju Valdemāru Maldoni. Uz profesora vietu būtu tiesība maģistram F. Šrenkam, bet viņš paliek uz priekšu kārtējā darbā pilsētas vācu vidusskolā un uzņemas tikai stundu docenta pienākumus. — 28./I izglītības ministris apstiprina četrus jaunizvēlētos mācības spēkus, un tās pašas dienas vakarā Maldonis, uz kura kā subkomisijas priekšsēdētāja pārgājušas fakultātes pagaidu dekāna funkcijas, var ziņot Organizācijas Padomei, ka uz lekcijām teoloģijas fakultātē pieteikušās 14 personas, tā kā padome var lemt: „teoloģijas fakultāte uzsāk mācības februāra sākumā.“

Nobeidzot teoloģijas fakultātes priekšvēsturi, jāatzīmē subkomisijas 14. janvāra sēdes lēmums „ka teoloģijas fakultātes priekšmetus var lasīt dažādu konfesiju piederīgie, ka sarunas par svabadām docentūrām vedamas ar citticībniekiem“. Šāds uzskats atrada toreiz piekrišanu arī pareizticīgo latviešu aprindās un viņu pārstāvji vairākkārt izteicās sarunās ar fakultātes locekļiem, ka būtu ar mieru uzstādīt kāda akadēmiski izglītota pareizticīga latviešu teologa kandidatūru. Viņiem esot arī kāds lēmums sūtīt savus jaunekļus uz teoloģijas studijām Latvijas Augstskolā.

2. Fakultātes izveidošanās.

Fakultāte uzsāka savu darbību 4. februārī 1920. g. ar pagaidu dekāna V. Maldoņa ievada lekciju: „Reliģijas sociālā vajadzība, attaisnojums no psiholoģijas viedokļa un attīstības gaita“. Ceturtais februāris arī uzskatāms par fakultātes darbības atklāšanas dienu un šinī datumā fakultātes mācības spēki kopā ar studentiem svin fakultātes gada svētkus.

Februāra lekcijas ieskaitīja studentiem par īpašu 1919./20. mācības gada I sēmestri un ar martu teoloģijas fakultāte, jau kopā ar citām, iesāka mācības gada otru sēmestri. Vēlāk viņas darbība pastāvīgi ritējusi visas universitātes kopējā darba ritumā.

Fakultātes pastāvēšana un viņas raksturs bija arī vēl turpmāk domu izmaiņas un cīņas priekšmets. Debatēs par Latvijas Universitātes Satversmi Saeimas izglītības komisijā 1923. g. pavasarī sākās atkal pārrunas par teoloģijas fakultātes pastāvēšanas tiesību un konfesionālo raksturu. Priekšlikums pievienot fakultāti filoloģijas un filozofijas fakultātei, pārveidojot to par reliģijas zinātņu nodaļu, tika ar lielu balsu vairākumu atraidīts. Saeimas pieņemtā „L. U. Satversmes likumā“ teoloģijas fakultāte minēta fakultāšu saraksta vienpadsmitā vietā bez jebkāda ierobežojuma. Ar to ir galīgi izbeidzies Ministru Kabineta 24. decembra 1919. g. lēmuma radītais fakultātes pagaidu stāvoklis un zaudējis savu nozīmi Izglītības Ministra 1920. g. rīkojums Nr. 39 par konfesionālas dogmatikas un praktiskas teorijas priekšmetu izslēgšanu no fakultātes mācības plāna. Fakultātei dotas brīvas rokas veidot savu mācības plānu saskaņā ar teoloģijas saturu un apmēru un dzīves prasībām pēc darbiniekiem ar augstāku teoloģijas izglītību. Bet no otras puses fakultātei nav tomēr uzspiests vienpusīgs šaurs konfesionāls raksturs. Fakultātes mācības personāls savā zinātniskā darbā ir neatkarīgs no jebkādas atsevišķas konfesijas pārvaldes organiem, sekodams vienīgi zinātniskas atziņas principiem. Taču pati dzīve nospraudusi fakultātes darbībai zināmas konkrētas robežas. Mācības personāla piederība pie evaņģeliskās luteriskās konfesijas vada viņas darbību evaņģeliskas orientācijas pēdās. Katoļu baznīca ir dabīgi norobežojusies no L. U. teoloģijas fakultātes, jo atzīst teoloģiju tikai ciešā atkarībā no baznīcas — tādēļ dibinājusi savu teoloģisku semināru. Kopš 1921. g. arī Latvijas pareizticīgā baznīca atturējusies no sakariem ar teoloģijas fakultāti, kaut gan atsevišķi viņas locekļi vēl joprojām sastopami fakultātes studentu starpā. *) No mazākām evaņģeliskām ticības šķirām nodalījušies par sevi baptisti, nodibinādami ar ārzemju ticības biedru pabalstu savu īpašu garīdznieku semināru, kamēr episkopālā metodistu baznīca sūta savus Latvijas draudzēm no-

*) Fakultātes studenti dabūja klausīties lekcijas pie pareizticīga docenta 1920./21. māc. gada pavasara sēmestri, apmeklējami ārštādocenta N. Arsenjeva lekcijas visp. reliģiju vēsturē filoloģ. un filozofijas fakultātē.

lemtos darbiniekus L. U. teoloģijas fakultātē. Fakultāte, nākdama no savas puses pretim studentu vajadzībām, jau kopš 1921. g. rudens ievēdusi studentiem lekcijas un seminārus praktiskā evaņģeliskā teoloģijā un iepazīstina tos ar konfesionālo evaņģ. luterisko dogmatiku. Tādā kārtā fakultāte strādā tieši Latvijas evaņģ. lut. baznīcas labā un interesēs un viņas nepieciešamību pierāda pastāvīgi pieaugušais studentu skaits, kas 1920. g. rudens sēmestrī sniedzās pāri 100.

No fakultātes pirmiem mācības spēkiem visu laiku palikuši savās vietās K. Kundziņš, V. Maldonis un L. Adamovičs. Kundziņš jau 1919./20. māc. gadā pārnāca pilnīgi no filoloģ. un filozof. fakultātes uz teoloģijas fakultāti un 9. aprīlī 1921. g. fakultātē un 27. aprīlī 1921. g. Organizācijas Padomē ievēlēts par profesoru pirmkristīgās reliģijas vēsturē un Jaunās Derības eksēģēzē (skaitot no 1. apr. 1921.). V. Maldonis doktorējis filozofijā pie Mārburgas universitātes 1921. g. jānvārī un L. U. teoloģijas fakultātē 1. decembrī 1922. g. un Universitātes Padomē 20. decembrī 1922. g. ievēlēts par profesoru sistēmātiskā reliģijas zinātnē (skaitot no 1. jānvāra 1923. g.). 1924. g. maijā Pragā Husa fakultāte piešķirusi viņam teoloģijas doktora gradu *honoris causa*. L. Adamovičs strādā kā vecākais docents baznīcas vēsturē.

1921. g. 8. aprīlī aizgāja piepēži no fakultātes E. f. Šrenks un M. Stefānijs, atteikdamies no universitātes darbības konflikta dēļ, kas bij radies vācu draudzēm ar Latvijas evaņģeliskās baznīcas sinodi.

No jauna iestājušies fakultātes mācības spēku vidū sekojošie teologi chronoloģiskā kārtībā:

1. Tērbatas universitātes teoloģijas fakultāti beigušais Ludvigs Bērziņš, ievēlēts fakultātē 1920. g. 17. jūnijā, Organizācijas Padomē 8. septembrī par ebreju valodas lektoru (skaitot no 1. jūlija 1920. g.) un pēc raksta iesniegšanas *pro venia legendi* fakultātes padomē 5. jānvārī 1920. un Universitātes Padomē 23. jānvārī 1924. g. par ārštāta docentu (skaitot no 1. jānvāra š. g.). B. lasa arī Vecās Derības eksēģēzi.

2. Lic. theol. un Dr. phil. Imanuels Bencingers, ievēlēts fakultātē 26. augustā 1921. un Organizācijas Padomē 7. septembrī 1921. par profesoru (skaitot no 1. jūlija š. g.). B. lasa vispārējas reliģijas vēstures un Israeļa reliģijas vēstures priekšmetus. 19. sept. 1924. g. fakultātes padome to iecēlusi par teoloģijas doktoru *honoris causa*.

3. Cand. theol. Jānis Sanders ievēlēts fakultātē 26. augustā 1921. un Organizācijas Padomē 7. sept. 1921., par privātdocentu sistēmātiskā reliģijas zinātnē (skaitot no 1. sept. š. g.). S. lasa pagaidām praktiskus priekšmetus un notur seminārus šinī arodā. Pirmo mācības gadu viņam zināmu atlīdzību maksāja no Latvijas evaņģ. baznīcas līdzekļiem, kopš 1922. g. rudens viņš lasa fakultātes uzdevumā.

4. Cand. theol. Jānis Rezevskis ievēlēts fakultātes padomē 9. maijā 1924. un Universitātes Padomē 28. maijā 1924. par pirmās šķiras lektoru

Jaunās Derības grieķu valodai, pagaidām tikai 1924./25. māc. g. pirmam sēmestrim.

Kopš 1923. g. 1. okt. pie fakultātes pastāv subasistenta vieta, kurā ievēlēts cand. theol. Aleksandrs Mitulis.

Fakultātes administratīvos amatos bijuši ievēlēti: par dekānu V. Maldonis 1919./20., 1920./21., 1921./22. un 1922./23. māc. g., K. Kundziņš 1923./24. un 1924./25. m. g.; par sekretāru L. Adamovičs visu laiku, par bibliotēkāru no 1920.—21. g. M. Stefānijs.

3. Fakultātes katedras un mācības priekšmeti.

Fakultātes štātu projekts, kas pieņemts arī jau Saeimas komisijās, paredz piecas katedras:

I Vispārējā reliģiju vēsturē — vienu profesūru.

II Israeļu reliģijas vēsturē un Vecās Derības eksēgēzē — vienu profesūru un vienu lektūru.

III Pirmkristīgā reliģijas vēsturē un Jaunās Derības eksēgēzē — vienu profesūru un vienu docentūru.

IV Baznīcas vēsturē — vienu profesūru.

V Sistēmātiskā reliģijas zinātnē — divas profesūras un vienu docentūru.

Atsevišķi obligātoriski mācības priekšmeti sadalās pa katedrām resp. teoloģijas arodiem sekošā kārtā:

I Vispārējā reliģiju vēsture: vispārējā un salīdzināmā reliģiju vēsture.

II Israeļa reliģijas vēsture: 1) Ebreju valoda un Genešis lasīšana pirmtekstā, 2) Israeļa literatūras vēsture, 3) Israeļa tautas vēsture, 4) Israeļa reliģijas vēsture, 5) Vecās Derības eksēgēze: a) Protojesaja, b) Deuterojesaja, c) mazie pravieši, d) Psalmi vai citi fakultātes ieteikti Vecās Derības raksti.

III Pirmkristīgas reliģijas vēsture: 1) Jaunās Derības grieķu valoda un kursoriska Jaunā Derības lasīšana, 2) Pirmkristīgās literatūras vēsture, 3) Jēzus dzīve, 4) Apustuļu laikmets, 5) Jaunās Derības eksēgēze: a) Mateus ev., b) Jāņa ev., c) Pāvila vēstule romiešiem, d) vēstule korintiešiem, e) gūstniecības vēstules vai katoliskās vēstules.

IV Baznīcas vēsture: Speciālie kursi: 1) senie laiki, 2) viduslaiki, 3) reformācija un pretreformācija, 4) jaunie laiki un 5) kristīgās ticības vēsture Latvijā. Tad 6) dogmatu vēsture un 7) salīdzināmā konfesiju mācība.

V Sistēmātiskā reliģijas zinātne: 1) filozofijas vēstures vispārējais kurss, 2) ievads filozofijā, 3) psiholoģija, 4) ētikas

vēsture, 5) reliģijas filozofijas vēsture, 6) dogmatu sistēmu (dogmatikas) vēsture, 7) reliģijas psiholoģija, 8) reliģijas filozofija I (visp.), 9) reliģijas filozofija II (kristīgā dogmatika).

Pirmos trīs priekšmetus sistēmatikā teoloģijas fakultātes students klausās filozofijas nodaļā.

Katrā teoloģijas nozarē obligātorisks viens seminārs, tā tad pieci pa visu studijas laiku. Fakultātes priekšmetu sarakstā ietilpst arī sekoši fakultātīvi priekšmeti: 1) ievads teoloģijas studijās, 2) bībeles un baznīcas arhaioloģija, 3) reliģiskas mākslas vēsture, 4) baznīcas tiesības, 5) reliģijas mācības un ētikas didaktika un metodika, 6) kulta vēsture un teorija, 7) ārējā misija, 8) iekšējā misija, 9) homilētika, 10) baznīcas iekārta, 11) baznīcas mūzikas vēsture u. t. t.

4. A. Teoloģijas fakultātes noteikumi mācības gaitai, pārbaudīšanai un akadēmiska grada iegūšanai.

Studiju gaita.

Teoloģijas fakultāte pieturas pie priekšmetu sistēmas. Studiju sekmīgākai veikšanai ieteicams teoloģiskos priekšmetus klausīties un nobeigt zināmā, ar viņu dabisko savstarpējo sakaru noteiktā kārtībā.

Studiju priekšmeti sadalīti iepriekšējos, kas jānoklausās un jānobeidz priekš gala eksāmena, un galvenos, kuŗos jāiztur pārbaudījums studijas beidzot gala eksāmenā.

Iepriekšējie priekšmeti:

I **Vispārējie priekšmeti:** Latviešu valoda un literatūra; vācu jeb angļu valoda; latīņu valoda un grieķu valoda — obligātoriski tikai tiem, kas fakultātē uzņemti par studentiem bez atzīmes gatavības apliecībā par šo priekšmetu nobeigšanu. II **Vispārējā reliģijas vēsture.** III **Israeļa reliģijas vēsture:** Ebreju valoda un Genezis lasīšana pirmtekstā; Israeļa literatūras vēsture; Israeļa tautas vēsture un viena eksēģēze (sk. B. I.). IV **Pirmkristīgās reliģijas vēsture:** Jaunās Derības kursorka lasīšana un grieķu valoda; Pirmkristīgās literatūras vēsture; Jēzus dzīve; Apustuļu laikmets un viena eksēģēze (sk. B. II). V **Baznīcas vēsture:** Kristīgās baznīcas vēstures senie laiki; kristīgās baznīcas vēstures vidus laiki; kristīgās baznīcas vēstures reformācijas laikmets; kristīgās baznīcas un reliģijas jaunākie laiki; kristīgās ticības vēsture Latvijā. VI **Sistematiskā reliģijas zinātne:** Filozofijas vēsture, visp. kurss; ievads filozofijā; psiholoģija; reliģijas filozofijas un kristīgo dogmatu sistēmu vēsture; reliģijas psiholoģija un reliģijas filozofija I (vispārējā).

Galvenie priekšmeti.

I Israeļa reliģijas vēsture: Israeļa reliģijas vēsture; protojesajas eksēgēze; deuterocesajas eksēgēze; izvēl. psalmu eksēgēze un izvēl. mazo praviešu eksēgēze. II Pirmkristīgās reliģijas vēsture: Pirmkristīgā reliģija; Mateus ev. eksēgēze; Jāņa ev. eksēgēze; Rom. vēst.eksēgēze un I korint. (resp. gūstniecības vēst. vai katol. vēst.) eksēgēze. III Baznīcas un dogmatu vēsture: Dogmatu vēsture; salīdzināmā konfesiju mācība. IV Sistēmatiskā reliģijas zinātne: Ētika; reliģijas filozofija II (kristīgā dogmatika).

Obligātorisks viens praktisks seminārs vienu sēmestri katrā no sekojošām piecām teoloģiskām nozarēm: 1) Vispārējā reliģiju vēsturē; 2) Israeļa reliģijas vēsturē; 3) Pirmkristīgās reliģijas vēsturē; 4) Baznīcas un dogmatu vēsturē; 5) Sistēmatiskā reliģijas zinātnē, pie kam jānolasa viens par pietiekošu atzīts referāts. Bez tam vēl jāuzraksta pa studiju laiku zinātnisks darbs vienā no teoloģijas nozarēm, kuŗa temats izvēlams saziņā ar attiecīgā priekšmeta pasniedzēju.

Maksimālais studiju ilgums 8 gadi.

II Pārbaudījumi: a) iepriekšējie. Kārtējā pierakstīšanās pie studiju priekšmetiem un viņu noklausīšanās dod studentiem tiesību pieteikties pie pārbaudījumiem šinīs priekšmetos.

Pārbaudījumus izdara attiecīgā priekšmeta pasniedzējs, bet studentiem ir arī tiesības prasīt eksāmenu komisijā, kuŗu tad fakultāte ieceļ. Pārbaudījumu laiku noteic eksāminātors vai fakultāte resp. komisija. Pārbaudījumi notiek mutes vārdiem vai rakstu darbiem.

Ja students trīs reizes pārbaudīts kādā priekšmetā, bet pārbaudījumu nav izturējis, tad viņš zaudē tiesības turpmāk skaitīties par fakultātes studentu.

b) Zinātniskā grada pārbaudījumi (gala eksāmens).

Personām, kas grib, lai viņas pārbauda zinātniskā grada iegūšanai, jāiesniedz pierādījumi par to, ka: a) noklausīti visi vajadzīgie priekšmeti un izturēti tie pārbaudījumi, kas neietilpst gala eksāmenā, b) ka kandidāts piedalījies visos paredzētos semināros un praktiskos darbos un iesniedzis studiju gaitā paredzēto par pietiekošu atzītu zinātnisko darbu. Šie pierādījumi līdz ar pieteikšanās rakstu jāiesniedz fakultātes dekānam ne vēlāk kā 8 dienas priekš noliktā pārbaudījumu laika.

Pārbaudīšanu izdara fakultāte vai fakultātes izvēlētā komisija.

Papriekšu jāiztur pārbaudījumi rakstos: 1) Israeļa reliģijas vēsturē, 2) pirmkristīgā reliģijā, 3) dogmatu vēsturē vai salīdzināmā konfesiju mācībā, 4) ētikā un 5) reliģijas filozofijas otrā daļā (kristīgā dogma-

tikā). Tiem seko pārbaudījumi mutes vārdos pārējos priekšmetos (sk. studiju gaitu).

Piezīme: Ja komisija atzīst par vajadzīgu, pārbaudījumi mutes vārdos noturāmi arī tanīs priekšmetos, kur eksāminands jau pārbaudīts rakstos.

Zinātniskā grada pārbaudījums (gala eksāmens) notiek ne mazāk kā divreiz gadā, katra sēmeštra beigās. Pārbaudījumu sesijai sākoties noteic termiņus pārbaudījumiem visos atsevišķos priekšmetos.

Ja eksāminands neiztur pārbaudījumu vienā vai divos priekšmetos, vai ja slimība, vai cits kāds iemesls, kuŗu komisija atzīst par svarīgu, aizkavē eksāminandu ierasties pārbaudījumā noteiktā termiņā, tad fakultāte var dot eksāminandam tiesības, ja viņš iesniedz attiecīgu lūgumu, nākt uz pārbaudījumu zināmos priekšmetos nākamā sesijā, kur viņam tad ieskaita arī iepriekšējā sesijā izturētos pārbaudījumus.

Personas, kas savas studijas nobeigušas sekmīgi, iegūst teoloģijas kandidāta gradu ar visām likumā paredzētām profesionālām tiesībām (mācītāja, reliģijas skolotāja tiesībām), bet tie, kas beiguši studijas ļoti sekmīgi, var iegūt turklāt arī tiesības sagatavoties uz akadēmisku darbību (akadēmiskas tiesības). Par iegūto gradu izsniedzama apliecība, saskaņā ar vispārējiem universitātes noteikumiem.

Piezīme: Par „ļoti sekmīgi beigušu“ skaitās kandidāts, kas vismaz trīs ceturtdaļās ($\frac{3}{4}$) no obligātoriskiem priekšmetiem izturējis pārbaudījumus ar atzīmēm „ļoti sekmīgi“, bet fakultāte var atzīt par akadēmisko tiesību cienīgu arī kandidātu, kam $\frac{2}{3}$ priekšmetu pārbaudījumu atestētas ar atzīmi „ļoti sekmīgi“.

Kandidātam, kas atzīts par akadēmisko tiesību cienīgu, ja viņš grib šīs tiesības iegūt, ne vēlāk kā gada laikā pēc studiju beigšanas jāiesniedz kandidāta raksts par tematu, ko viņš izvēlējis saziņā ar kādu no fakultātes obligātorisko priekšmetu pasniedzējiem. Iesniedzamam darbam vajaga būt patstāvīgam.

Piezīme: Darbs jānodod fakultātei vismaz vienā eksemplārā iespiests vai ar mašīnu rakstīts.

Par iesniegto kandidāta darbu dod savu atsauksmi attiecīgā priekšmeta pasniedzējs, pēc tam fakultāte lemj par darba pieņemšanu resp. nepieņemšanu. Ja kandidāts savu fakultātes darbu ar sekmēm aizstāvējis fakultātes priekšā, tad fakultāte piešķir viņam galīgi kandidāta gradu ar akadēmiskām tiesībām.

III Noteikumi par ārzemju universitāšu studentiem.

Bijušiem ārzemju universitāšu studentiem, kas uzņēmti teoloģijas fakultātē, fakultāte var ieskaitīt ārzemju universitātēs noklausītos priekšmetus, kā arī iepriekšējos priekšmetos izturētos pārbaudījumus.

4. B. Teoloģijas doktora grada piešķiršanas kārtība.

1. Personām, kas vēlas iegūt teoloģijas doktora gradu Latvijas Universitātes teoloģijas fakultātē, jāiesniedz šai lietā fakultātei rakstisks lūgums, pievienojot viņam: a) curriculum vitae un iespiestos zinātniskos darbus; b) diplomu par L. U. teoloģijas fakultātes pirmā zinātniskā grada ieguvumu.

Piezīme: Ārzemju augstskolu diplomus var pieņemt, ja fakultātes padome, atsevišķi par to katrā gadījumā lemjot, atzīst tos par pieņemamiem.

c) Disertāciju, kurai jābūt pastāvīgam pētījumam vienā no teoloģijas nozarēm.

Piezīme: Disertācija iesniedzama valsts valodā 2 eksemplāros, kas var būt arī rokrakstā.

d) Kvīti par Universitātes Saimniecības Padomes kasē iemaksātu pārbaudījumu maksu, kuŗas lielumu nosaka Universitātes Padome.

Saņēmusi doktoranda iesniegumu, fakultātes padome savā tuvākā sēdē uzdod ne mazāk kā diviem pilntiesīgiem fakultātes locekļiem novērtēt disertāciju. Sevišķos gadījumos fakultātei ir tiesība pieaicināt novērtēšanas komisijā citu L. U. fakultāšu locekļus vai arī citu augstskolu mācības spēkus, kā arī ievākt citu augstskolu mācības spēku rakstītas atsauksmes par disertāciju.

Tiklīdz komisija pārbaudījusi disertāciju, bet ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc disertācijas iesniegšanas, viņa iesniedz fakultātes padomei rakstītu atzinumu, pieliekot klāt disertāciju ar savāktām atsauksmēm. Disertācijai jābūt pēc tam viena mēneša laikā pieejamai pārējiem fakultātes locekļiem, kas vēlās ar viņu iepazīties. Pēc tam fakultātes padome vienā no nākamām sēdēm lemj par disertācijas pieņemšanu. Kad fakultātes padome atzinusi disertāciju par pietiekošu teoloģijas doktora grada iegūšanai, doktorands iesniedz to fakultātei iespiestu 20 eksemplāros un fakultātes padome nosaka viņam pārbaudījuma laiku mutes vārdiem.

Pārbaudījumi mutes vārdiem notiek pilnā fakultātes sēdē tanīs priekšmetos, kas ietilpst doktoranda izvēlētajā teoloģijas nozarē. Pārbaudījumiem liek par pamatu doktoranda iesniegtu un fakultātes padomes apstiprinātu programmu. Pārbaudījums jāiztur viena gada laikā.

Pārbaudījumu programma atsevišķās teoloģijas nozarēs aptver sekošus priekšmetus:

I **Vispārējā reliģiju vēsturē:** vispārēja reliģiju vēsture; semītu reliģiju speciāla vēsture; ariešu reliģiju speciāla vēsture un senlatviešu mitoloģija un reliģija.

II **Israeļa reliģijas vēsture:** Vecās Derības eksēģēze; Israeļa literatūras vēsture; Israeļa vēsture un archaioloģija un Israeļa reliģijas vēsture.

III Pirmkristīgā reliģijas vēsture: Jaunās Derības eksēģēzes; Jaunās Derības kanona un literatūras vēsture; Jaunās Derības laikmeta vēsture un pirmkristīgā reliģijas vēsture.

IV Baznīcas vēsturē: Baznīcas vēstures historiografija; baznīcas vēsture; dogmatu vēsture un kristīgās ticības vēsture Latvijā.

V Sistēmātiskā reliģijas zinātne: dogmatika; ētika; reliģijas filozofija un reliģijas psiholoģija.

Ja fakultātes padome atzinusi pārbaudījumu rezultātus par pietiekošiem, doktorandam disertācija jāaizstāv publiski fakultātes noteiktā laikā. Par kārtējiem oponentiem fakultātes padome ievēlē blakus doktoranda izvēlētās teoloģijas nozares pārstāvjam vēl 2 citus pilntiesīgus fakultātes locekļus.

Piezīme: Fakultātei ir tiesība aicināt par kārtējiem oponentiem arī citu L. U. fakultāšu locekļus. Publiskā disputā var uzstāties ar iebildumiem un jautājumiem doktorandam arī personas, kas nav fakultātes un universitātes mācības spēki.

Tieši pēc disertācijas publiskas aizstāvēšanas fakultātes padome lemj, vai doktorandam piešķirams teoloģijas doktora grāds. Fakultātes lēmumu tūlīt publiski paziņo.

Ja fakultātes padome nav pieņēmusi disertāciju vai nav atzinusi disertācijas aizstāvēšanu par sekmīgu, tad jaunu disertāciju doktorands var iesniegt ne agrāk kā pēc viena gada. Ja pārbaudījums mutes vārdiem nav bijis sekmīgs, tad doktorands var stāties pie tā atkal ne agrāk kā pēc viena gada.

5. Fakultātes līdzšinējā darbība.

Fakultātes mācības gaita iekārtota tā, ka mācības spēki spēj izlasīt visus savus priekšmetus un noturēt obligātoriskos seminārus 5—6 sēmeštru laikā. Līdz šim visi obligātoriskie priekšmeti jau vienu reizi izlasīti un ar tekošo mācības gadu otra reize jau būs pa lielākai daļai paveikta. Semināri ar obligātoriskiem referātiem noturēti pie visām katedrām:

a) Visp. reliģiju vēsturē 1 reiz ar 17 referātiem.

b) Israeļa reliģijas vēsturē, 3 reiz (temati: izvēlēti gabali no Israeļa literatūras un reliģijas vēstures).

c) Pirmkristīgas reliģijas vēsturē 5 reiz (temati: Jēzus līdzības, apustuļu laikmeta problēmi, Jāņa ev. problēmi, katolisko vēstuļu problēmi, kalna sprediķis) ar 60 atsevišķiem referātiem.

d) Baznīcas vēsturē 5 reiz (Augustīns. Reformācijas laikmeta dokumenti. Evaņģeliskas baznīcas apliecības raksti. Latviešu reliģiskā dzeja. Reliģiskas mācības reform. cent. 20 gadsimtenī) ar 30 referātiem.

e) Sistēmātiskā reliģijas zinātnē 6 reiz (James the Varieties of religions experience. Poruka reliģiskie uzskati. Ētikas problēmi Poruka rakstos. Schleiermacher'a „Reden über die Religion“. Reliģijas problēmi latvju dainās. Ētikas problēmi latvju dainās).

Pie otrās un piektās katedras bijuši arī prosemināri, kuŗos studenti iepazinušies kursoriskā lasīšanā ar zinātniskiem avotiem.

Lasīta arī lielākā daļa no fakultātiem priekšmetiem.

6. Zinātniski komandējumi.

Pa visu fakultātes pastāvēšanas laiku mācības spēki ir bijuši sekošos zinātniskos komandējumos:

Profesors **B e n c i n g e r s**: 1) 1924. g. vasarā uz Igauniju, Somiju, Zviedriju, Vāciju un Šveici iepazīties ar zinātnisko bibliotēku jaunlaiku iekārtu (ar Kultūras Fonda līdzekļiem).

Prof. **K. K u n d z i ņ š**: 1) 1921. g. pavasarī uz Helsinkiem (Helzingforsu) noturēt priekšlasījumu par latviešu tautas kultūru. 2) 1923. g. vasarā uz Vāciju un Austriju zinātnisku studiju nolūkā; abas reizes ar Kultūras Fonda līdzekļiem.

Prof. **V. M a l d o n i s**: 1) 1920. g. vasarā uz Šveici sakaru nodibināšanai ar starptaut. baznīcas iestādēm. 2) 1920. g. beigās un 1921. g. sākumā uz Vāciju zinātniskā studiju nolūkā. 3) 1922. g. vasarā uz Vāciju un Dāniju sakaru nodibināšanai ar starptautiskām bazn. organizācijām. 4) 1924. g. pavasarī uz Prāgu doktora promocijas dēļ.

Docents **L. Ā d a m o v i č s**: 1924. g. vasarā uz Poliju, Austriju, Itāliju zinātnisku studiju nolūkā (ar Kultūras Fonda līdzekļiem).

7.

Līdz šim vēl fakultāte nav varējusi atstāt nevienu absolventu pie universitātes sagatavoties zinātniskai darbībai.

8. Mācības spēku publicējumi.

Mācības spēki publicējuši sekojošus zinātniskus darbus:

a) Prof. **J. B e n c i n g e r s**: „Jahvist und Elohist in den Königsbüchern.“ 1921. (R. Kitell'a izdotos Beiträge zur Wissenschaft von Alten Testament). „Erläuterungen zu 108 ausgewählten Lichtbildern für den Religionsunterricht.“ Als Manuskript gedruckt 1921. „Israels un seno austrumu garīgā kultūra“ (iestāju lekcijas tulkojums I. M. M. 1922. 5. numurā).

„Geschichte Israels“. 3. izdevums 1924. (Saml. Göschen). „Beiträge zur Quellenscheidung im Alten Testament“ (Latv. Univ. raksti X). „Hebräische Archäologie“. 3. hebräische Auflage. Berlin 1925. „Zur Quellenscheidung in Genesis 14.“ Giessen. 1925.

b) Prof. **K. K u n d z i ņ š**: Dziņu psiholoģija un viņas nozīme audzināšanā (Izgl. Min. Mēnešr. 1920.); Eine wenig beachtete Überlieferungsschicht im vierten Evangelium (Zeitschr. f. neutestam. Wissenschaft 1923.); Dokumenti par pretreformāciju Baltijā Varmijas biskapijas archīvā (L. U. rakstos 1924.) un vairākus sikākus apcerējumus dažādos

latv. izdevumos un periodiskā presē. Rediģējis Otto Pflēiderera grāmatas „Reliģija un reliģijas“ latviešu tulkojumu (1923.). Gatavo iespiešanai darbu „Topologische Uebringungsstoffe im Johannesevangelium.“ Göttingen 1925.

c) Prof. V. Maldonis: „Poruka reliģija“ (L. U. raktos); „Poruka ētikas problēmi“. 1923.; „Poruka aistētiskā audzināšana,“ I. M. M. 1924.; „Kanta reliģija pēc Kanta „Religion innerhalb der Grenzen der blossen Vernunft“; „Die Socialpädagogik Schleiermachers“. 1923. Daži populāri zinātniski apcerējumi laikraktos.

d) Doc. L. Ādamovičs: „Cīņa par latviešu skolu Valmierā“ 1917.—1918. g. „I. M. M. 1921. 5. un 6. burtnīcās. „Baznīcas likuma pirmais paragrafs.“ Svētdienas rītā 1922. g. Nr. 8—9. „Pravieši“ 1924. g. Brāļu draudzes sākumi Vidzemē 18. g. s. (fragments) Garīgu mantu kopojumā „Miera vēstnesis“. Dažādi raksti par baznīcas skolas dzīves jautājumiem un recenzijas periodiskā presē. Fr. V. Foersterā „Kā man dzīvot?“ latv. tulkojuma redakcija. Garīgas dziesmas skolām un sētām kopā ar L. un R. Bērziņiem.

e) Prīvātdoc. J. Sanders: „Mūsu kulta reforma.“ 1923. g. „Latviešu saimnieciska senkultūra uz valodas un kultūrvēsturisku ziņu pamata.“ 1924. „Baltiešu tautu pirmdzimtene un valoda.“ 1924.

9. Blakus amati.

Mācības spēki ieņēmuši universitātē sekošus amatus:

J. Bencingers — Centrālās bibliotēkas bibliotēkārs kopš 1923. g.

K. Kundziņš — Organizāc. Padomes loceklis visu pastāvēšanas laiku, filol. un filozof. fak. pagaidu dekāns 1919./20. m. g., prorektora biedrs; Organizācijas Padomes sekretārs 1921./22. māc. g., Universitātes Padomes sekretārs 1922./23. māc. g., Universitātes Padomes loceklis teoloģijas fakultātes dekāns 1923./24.—1924./25. māc. g., Universitātes Sātversmes Komisijas priekšsēdētājs.

V. Maldonis: Teoloģijas fakultātes kodolu loceklis, Organizācijas Padomes un Universitātes loceklis (visu laiku) fakultātes pagaidu dekāns 1920.—21. g. un dekāns 1921./22.—1922./23. māc. g., Goda tiesas loceklis, kādu laiku priekšsēdētājs un statutu komisijas loceklis, universitātes sātversmes komisijas loceklis.

L. Ādamovičs: fakultātes sekretārs kopš 1920. g., Stipendiju Komisijas priekšsēdētājs kopš 1921. g. rudens.

Visi fakultātes mācības spēki ir biedri Filozofijas-reliģijas zinātņu biedrībā, kur V. Maldonis bija 1923. g. priekšsēdētājs, K. Kundziņš 1924. g. priekšsēdētāja biedrs, L. Ādamovičs sekretārs. K. Kundziņš — Bērnu Palīdzības Savienības priekšnieks 1924. g. Bez tam vēl piedalās L. Ādamovičs Filologu biedrībā — Latvijas vidusskolu skolotāju biedrībā

(priekšnieks 1923.—1924. g.) J. Sanders — Latv. senatnes pētītāju biedrībā. Prof. J. Bencingers ir biedrs sekošās ārzemju biedrībās: Deutscher Verein zur Erforschung Palāstinas — Leipcigā, Vorderasiatisch-Aegyptische Gesellschaft — Berlīnē u. Deutsche Morgenländische Gesellschaft — Leipcigā.

Blakus nodarbošanās: K. Kundziņš un V. Maldonis pasniedz reliģijas-filozofijas stundas Rīgas pilsētas II vidusskolā. L. Ādamovičs pasniedz reliģijas stundas I valsts vidusskolā, un reliģ. māc. un ētikas metodiku Rīgas skol. Institūtā. J. Bērziņš ir Ropažu-Allažu draudžu mācītājs. J. Sanders ir Rīgas Jēzus draudzes mācītājs, pasniedz stundas Rīgas pilsētas I vidusskolā. J. Rezevskis reliģijas māc. skolotājs I valsts vidusskolā un Dzeņa reālgimnazijā.

10.

Fakultātes bibliotēkā 1925. gada 1. jānvārī — 6100 numuru.

Pie fakultātes pastāvēja kopš viņas nodibināšanas studentu teologu pulciņš, kas 1922. gadā pārveidojās par teoloģijas studentu biedrību. Biedrība sarīko priekšlasījumus, diskusiju vakarus un atklātus izrikojumus.

III. Palīgiestāžu ziņas.

A. Sekretāriāts.

Lai veiktu Latvijas Augstskolas atklāšanai nepieciešamos priekšdarbus, bij vajadzīga kāda centrāle, kuŗa šos darbus kopotu un sistematizētu. Šī centrāle bij tā sauktā „galvenā kanceleja“, kuŗu pēc tam pārdevēja par „sekretāriātu“, sekojot Vakar-Europas augstskolās pieņemtājam nosaukumam. „Galvenā kanceleja“ — vēlākais sekretāriāts — sāka darboties tūlīt pēc okupācijas varas izbeigšanās, saņemot un atbildot uz dažāda veida pieprasījumiem, kuŗi galvenām kārtām zīmējās uz sagaidamās Latvijas Augstskolas atklāšanu, pieņemot jaunreģistrējamo studentu lūgumus u. t. t. Šādu lūgumu tūlīt pašā sākumā ienāca pāri par 3000. Šis lielais skaits izskaidrojās ar to, ka karš bija atstājis daudz jaunatnes — gan bijušus studentus, gan vidusskolas audzēkņus —, kuŗi ar visu sparū devās uz augstskolu turpināt pārtraukto izglītību. Nācās rēķinātes ar tādiem jaunekļiem, kas, stājoties Latvijas brīvības cīnītāju rindās, nebij paguvuši nobeigt pēdējo vidusskolas klasi. Šos tad arī uzņēma par tā sauktiem hospitantiem, ar noteikumu nolikt pāriešanai piln-

tiesīgo studentu skaitā iztrūkstošos vidusskolas kursa priekšmetus zināmā laikā. Tā kā sīku uzņemšanas noteikumu jaunajai augstskolai vēl nebija, un no Krievijas pārnākušo dokumenti pa lielākai daļai bij vai nu gājuši zudumā, vai iznīcināti, tad kļūs saprotams, kāds milzīgs darba daudzums sekretāriātam bij jāpārvār, lai visu šo lielo lūgumu skaitu skatītu cauri, šķirotu un pienācīgi nokārtotu. Jo grūtāki sekretāriātam nācās šo darbu veikt tādēļ, ka viņa ierēdņu skaits bij — un tagad vēl ir — nepietiekošs. Pa laikam sekretāriāta ierēdņiem bij jāstrādā līdz vēlai naktij un pat svētdienās. Jāatzīmē, ka viņi to darījuši labprāt un bez kurnēšanas, apzinoties jaunās Latvijas grūto stāvokli viņas tapšanas stadijā. Pat Bermonta aventūras laikā, kad Rīgu dien un nakti apšaudīja un visas iestādes bij slēgtas, sekretāriāta ierēdņi katru dienu ieradās savā darbā, kaut gan augstskolas ēku bij jau ķērušas vairākas lielgabalu lodes, un tā aiz zināmiem iemesliem atradās zem ienaidnieka sevišķas uguns. Šis sekretāriāta ierēdņu pašai izlēģtais darbs Dekānu Padomes 1919. gada 20. oktobra sēdē tad ari atzīts un tiem izsacīta pateicība. Neraugoties uz darba daudzumu, sekretāriāta ierēdņu skaits kopš 1920. gada nav pavairots, lai gan, kā tas no apakšā pievestiem skaitļiem redzams, augstskolas mācības spēku un studentu skaits un, saprotams, līdz ar to ari sekretāriāta darba daudzums kopš min. laika pavairojies vairākkārtīgi. Ari valodu ziņā, salīdzinot ar pirmajiem gadiem, sekretāriāta darbība pieņēmusi lielākus apmērus: sākās sarakstīšanās ar dažādām ārvalstīm angļu, franču, krievu, vācu valodās. Katru gadu universitāte savā budžetā uzņēmusi sekretāriātam nepieciešamo ierēdņu skaitu un lūgusi šo skaitu atstāt, bet katru gadu tas ticis nostrīpots līdz 1920. gada normai gan starpresoru komisijā, gan vēlāk. Un nav bijusi šī skaita strīpošana vien, bet ir pat daži no tiem pašiem ierēdņiem, kuŗi jau kopš 1920. gada atrodas amatā, savās kategorijās pazemināti bez jeb kādas vainas no viņu puses!

Kas zīmējas uz sekretāriāta darbības apjomu, tad uzskaitīt visus tos darbus, kas sekretāriātam jāveic — novestu par tālu, kādēļ aizrādīsim tikai uz universitātes satversmes 30. pantu, kuŗš vislabāk atspoguļo šī pārvaldes organa darba lauku un skan šā: „Visa universitātes darbveidība apvienojas sekretāriātā...“

Par sekretāriāta darbības plašumu liecina ari viņa lielais akšu skaits: 125 aktis dažāda veida tekošām lietām, ap 700 personālakšu mācības spēkiem un ierēdņiem un pāri par 9000 akšu studentu dokumentu glabāšanai, neskaitot vēl ap 10.000 bij. Rīgas Politehniskā Institūta studentu dokumentus, kuŗu izsniegšana uz daudzkārtējiem pieprasījumiem vēl arvienu turpinājas. Ari minētā institūta arhīvs atrodas sekretāriāta pārziņā.

Še zemāk ievietotas tādas (skaitliskas) ziņas, kuŗas vislabāk rāda mūsu augstskolas augšanu un attīstīšanos.

Latv. Universitātes mācības un zinātniski pedagogiskais papildu personāls.

Fakultātes	M ā c ī b a s p e r s o n ā l s														Pavisam māc. spēku	Zinātniski pedagogiskais papildu personāls			Pavisam papildu pers.	
	A m a t u n o s a u k u m i															Amatu nosaukumi				
	Profesori			D o c e n t i					Priv. doc.	Lektori	Prosektori	Asistenti				Subasistenti	Instruktori	Preparatori		
	Štata	Ārštata	Kopā	Jaun.	Doc.	Vec.	Ārštata	Kopā				Jaun.	Asist.	Vec.						Kopā
1919./20. m. g.																				
Arhitektūras	2	—	2	—	7	—	—	7	—	—	—	3	—	3	12	—	1	—	1	
Filol. un filozofijas	7	—	7	—	11	—	2	13	—	14	—	—	—	—	34	—	—	—	—	
Inženierzinātņu	6	—	6	—	10	—	—	10	—	—	—	—	—	—	16	4	—	—	4	
Ķīmijas	6	—	6	—	5	—	—	5	—	1	—	—	12	—	12	24	13	—	—	13
Lauksaimniecības	2	—	2	—	9	—	2	11	—	2	—	—	6	—	6	21	3	1	—	4
Matēm. un dab. zin.	4	—	4	—	4	—	2	6	—	1	—	—	6	—	6	17	5	—	—	5
Mēchanikas	6	—	6	—	9	—	—	9	—	—	—	—	4	—	4	19	2	—	—	2
Medicīnas	3	—	3	—	5	—	—	5	2	—	—	—	6	—	6	16	4	—	1	5
Tauts. u. ties. zin.	4	—	4	—	8	—	1	9	—	4	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—
Teoloģijas	—	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—
Veter.-medic.	2	—	2	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	5	3	—	—	—	3
Kopā:	42	—	42	—	75	—	7	82	2	22	—	—	37	—	37	185	34	2	1	37
1920./21. m. g.																				
Arhitektūras	3	1	4	—	7	—	—	7	—	—	—	1	4	—	5	16	1	1	—	2
Filol. un filozofijas	8	—	8	1	10	—	2	13	3	13	—	—	—	—	—	37	—	—	—	—
Inženierzinātņu	5	—	5	—	9	2	1	12	1	—	—	—	—	—	—	18	3	—	—	3
Ķīmijas	6	—	6	—	7	3	—	10	—	—	—	5	14	—	19	35	11	—	—	11
Lauksaimniecības	2	—	2	—	10	—	3	13	—	4	—	1	7	—	8	27	8	3	—	11
Matēm. un dab. zin.	4	—	4	—	4	—	1	5	—	1	—	—	8	—	8	18	7	—	—	7
Mēchanikas	6	—	6	—	9	—	—	9	—	—	—	1	3	—	4	19	1	—	—	1

Medicīnas	6	—	6	—	4	4	—	8	4	—	1	3	11	—	14	33	11	—	1	12
Tauts. u. ties. zin.	5	—	5	—	9	1	4	14	1	3	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—
Teoloģijas	2	—	2	—	4	—	—	4	1	1	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—
Veter.-medic.	1	—	1	—	2	3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	6	6	—	—	6
Kopā:	48	1	49	1	75	13	11	100	10	22	1	11	47	—	58	240	48	4	1	53

1921./22. m. g.

Arhitektūras	2	1	3	—	8	—	—	8	—	—	—	—	5	—	5	16	1	1	—	2
Filol. un filozofijas	13	1	14	2	6	—	4	12	1	6	—	—	—	—	—	33	2	—	—	2
Inženierzinātņu	4	—	4	—	7	4	—	11	—	—	—	—	1	—	1	16	4	—	—	4
Ķīmijas	6	—	6	—	1	8	—	9	—	—	—	4	9	6	19	34	12	—	—	12
Lauksaimniecības	3	—	3	—	12	—	—	12	—	3	—	1	7	—	8	26	11	2	—	13
Matēm. un dab. zin.	4	—	4	—	5	—	—	5	1	1	—	3	3	3	9	20	6	—	—	1
Mēchanikas	5	—	5	—	3	6	—	9	—	—	—	1	1	1	3	17	1	—	—	1
Medicīnas	6	—	6	—	4	4	—	8	2	—	—	1	14	—	15	31	14	—	1	15
Tauts. u. ties. zin.	5	—	5	—	12	1	—	13	1	2	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—
Teoloģijas	2	—	2	—	2	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—
Veter.-medic.	1	—	1	—	1	3	—	4	—	—	—	—	—	—	—	5	7	—	—	7
Kopā:	51	2	53	2	61	26	4	103	6	13	—	10	40	10	60	225	58	3	1	62

1922./23. m. g.

Arhitektūras	2	1	3	—	6	2	—	8	—	—	—	1	4	1	6	17	1	2	—	3
Filol. un filozofijas	14	—	14	2	4	1	4	11	3	9	—	—	—	—	—	37	3	—	—	3
Inženierzinātņu	4	—	4	—	7	6	—	13	—	—	—	1	—	2	3	20	6	—	—	6
Ķīmijas	5	—	5	—	2	8	—	10	—	—	—	2	10	6	18	33	17	—	—	17
Lauksaimniecības	3	—	3	—	11	1	1	13	—	2	—	5	8	—	13	31	9	4	—	13
Matēm. un dab. zin.	5	—	5	—	6	—	1	7	—	—	—	3	3	3	9	21	11	1	—	12
Mēchanikas	7	—	7	—	4	5	1	10	—	—	—	1	4	2	7	24	3	—	—	3
Medicīnas	9	—	9	—	4	4	—	8	6	—	2	1	18	2	21	46	22	—	1	23
Tauts. u. ties. zin.	5	—	5	—	10	4	—	14	—	2	—	—	—	—	—	21	2	—	—	2
Teoloģijas	3	—	3	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—
Veter.-medic.	1	—	1	—	1	3	—	4	—	—	—	1	—	—	1	6	5	—	—	5
Kopā:	58	1	59	2	56	34	7	99	10	14	2	15	47	16	78	262	79	7	1	87

Fakultātes	M ā c ī b a s p e r s o n ā l s														Pavisam māc. spēku	Zinātniski paidag. papildu personāls									Pavisam papildu pers.			
	A m a t u n o s a u k u m i															A m a t u n o s a u k u m i												
	Profesori			D o c e n t i					Priv. doc.	Lektori	Prosektori	Asistenti				Subasist.	Preparātori	Lāborānti	Instruktori	Techniķi	Techniķu pa- ligi	Dēmonstrātori	Chronometristi	Meteorologi- novērotāji				
	Štata	Ārštata	Kopā	Jaun.	Doc.	Vec.	Ārštata	Kopā				Jaun.	Asist.	Vec.												Kopā		
Arch.	2	1	3	—	1	6	—	8	—	—	—	2	2	3	7	18	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Filol.-filoz	14	2	16	—	—	6	2	9	5	10	—	1	—	—	1	40	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Inž.	4	—	4	—	—	10	—	13	1	—	—	—	1	2	3	21	13	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Ķīm.	6	—	6	—	2	9	—	10	1	—	—	2	6	9	17	34	24	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Lauks	4	—	4	—	11	1	2	14	—	4	—	1	8	5	14	36	13	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	16
Mat. dab. z.	7	—	7	—	6	—	1	7	—	1	—	—	6	3	9	22	12	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	15
Mēch.	9	—	9	—	4	5	—	9	—	—	—	2	4	3	9	27	3	—	3	—	2	2	—	—	—	—	—	10
Med.	12	—	12	—	2	3	—	6	5	—	2	11	17	2	30	55	19	5	3	—	1	—	2	—	—	—	—	30
Tauts. ties. z.	4	—	4	—	2	12	—	14	3	3	—	—	—	—	—	24	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Teoloģ.	3	—	3	—	1	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vēt.-med.	1	—	1	—	1	2	—	3	—	—	—	—	1	—	1	5	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6

1923./24. m. g.

Arch.	2	1	3	—	1	6	—	8	—	—	—	2	2	3	7	18	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Filol.-filoz	14	2	16	—	—	6	2	9	5	10	—	1	—	—	1	40	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Inž.	4	—	4	—	—	10	—	13	1	—	—	—	1	2	3	21	13	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Ķīm.	6	—	6	—	2	9	—	10	1	—	—	2	6	9	17	34	24	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Lauks	4	—	4	—	11	1	2	14	—	4	—	1	8	5	14	36	13	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	16
Mat. dab. z.	7	—	7	—	6	—	1	7	—	1	—	—	6	3	9	22	12	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	15
Mēch.	9	—	9	—	4	5	—	9	—	—	—	2	4	3	9	27	3	—	3	—	2	2	—	—	—	—	—	10
Med.	12	—	12	—	2	3	—	6	5	—	2	11	17	2	30	55	19	5	3	—	1	—	2	—	—	—	—	30
Tauts. ties. z.	4	—	4	—	2	12	—	14	3	3	—	—	—	—	—	24	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Teoloģ.	3	—	3	—	1	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vēt.-med.	1	—	1	—	1	2	—	3	—	—	—	—	1	—	1	5	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6

Kopā: 66 3 69 — 30 54 6 95 16 19 2 19 45 27 91 289 94 9 9 4 3 2 2 1 1 125

Fakultātes	M ā c ī b a s p e r s o n ā l s														Pavisam māc. spēku	Zinātniski paidag. papildu personāls								Pavisam papildu pers.		
	A m a t u n o s a u k u m i															A m a t u n o s a u k u m i										
	Profesori			D o c e n t i					Prīv. doc.	Lektori	Prosektori	Asistents				Subasist.	Preparātori	Lāborānti	Instruktori	Techniķi	Techniķu palīgi	Demonstrātori	Chronometristi		Meteorologi-novērotāji	
	Štata	Ārštata	Kopā	Jaun.	Doc.	Vec.	Ārštata	Kopā				Jaun.	Asist.	Vec.												Kopā

1924./25. m. g.

Arch.	2	1	3	—	1	7	—	7	1	1	—	—	4	2	6	18	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5
Filol.-filaz. . .	14	1	15	—	—	7	3	9	5	10	—	1	—	—	1	41	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Inž.	4	—	4	—	2	11	4	14	2	—	—	1	1	2	4	24	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Ķīm	6	—	6	—	1	9	—	11	—	—	—	2	5	12	19	36	28	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Lauks.	4	—	4	—	11	1	2	14	2	4	—	6	8	4	18	42	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Mat. dab. zin.	5	—	5	—	6	—	1	7	2	1	—	—	5	2	7	24	12	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	15
Mēch.	9	—	9	—	4	5	—	9	1	—	—	3	4	3	10	29	4	—	8	—	2	1	—	—	—	—	—	15
Med.	12	—	12	—	2	4	—	5	6	—	2	16	15	2	33	58	18	5	3	—	3	—	3	—	—	—	—	32
Tauts. ties. z.	4	—	4	—	3	11	—	14	4	3	—	1	—	—	1	26	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	7
Teoloģ	3	—	3	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vet.-med. . . .	1	—	1	—	1	2	—	3	—	—	—	2	1	—	3	7	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6

Kopā 64 2 66 — 32 57 10 94 24 19 2 32 43 27 102 310 92 10 15 7 5 1 3 1 — 134

Piel. Nr. 2.

Latvijas Universitātes
a) 1919. gada

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospitanti	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		
						Siev.	Vīr.	latv.
Arhitektūras	27	10	3	—	40	21	19	17
Filol. un filozofijas	174	91	11	—	276	63	213	267
filol.	27	39	4	70	—	—	—	—
vēst.	16	38	3	57	—	—	—	—
paidagoģ.	121	—	—	121	—	—	—	—
filoz.	10	14	4	28	—	—	—	—
Inženierzinātņu	52	18	1	—	71	62	9	53
inženierzin.	52	18	1	71	—	—	—	—
kult. techn.	—	—	—	—	—	—	—	—
Kīmijas	102	43	3	—	148	86	62	83
ķīm.	96	19	3	118	—	—	—	—
farm.	6	24	—	30	—	—	—	—
Lauksaimniecības	82	45	5	—	132	67	65	126
Matēm. un dab. zin.	78	25	—	—	103	28	75	65
matēm.	15	2	—	17	—	—	—	—
dab. zin.	63	23	—	86	—	—	—	—
Mēchanikas	76	15	3	—	94	92	2	36
Medicīnas	124	76	—	—	200	44	156	157
Tauts. un ties. zin.	112	53	9	—	174	98	76	141
tauts.	83	35	7	125	—	—	—	—
ties. zin.	29	18	2	49	—	—	—	—
Teoloģijas	7	7	2	—	16	12	4	15
Veter.-medic.	3	5	—	—	8	4	4	5
Kopā	837	388	37	—	1262	577	685	965

studējošo skaits.
rudens sēmeštri.

P ē c t a u t ī b ā m							P ē c p a v a l s t n i e ī b ā m								
liet.	īgauni	poļi	krievi	vāci	žīdi	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Baltkrievu	Ukr.	Austrijas	Pavisam ārzemnieku
—	—	—	4	4	15	23	34	—	—	—	5	1	—	—	6
—	—	—	—	4	5	9	275	—	1	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	3	13	18	64	2	—	1	1	3	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	2	—	4	2	56	65	126	5	1	—	6	10	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	3	1	6	132	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	—	—	36	38	84	7	—	1	3	7	1	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	6	—	50	58	67	8	—	1	6	10	1	1	27
—	—	2	—	1	40	43	196	3	—	—	1	—	—	—	4
—	—	—	2	1	30	33	167	2	—	—	1	2	2	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	1	16	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	3	3	7	1	—	—	—	—	—	—	1
2	3	4	20	19	249	297	1168	28	2	3	23	33	4	1	94

b) 1920. gada

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospitanti	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		latv.
						Siev.	Vir.	
Arhitektūras	38	3	3	—	44	25	19	21
Filol. un filozofijas	175	62	8	—	245	58	187	233
filol.	34	33	1	68	—	—	—	—
vēst.	31	21	1	53	—	—	—	—
paidagoģ.	92	—	3	95	—	—	—	—
filoz.	18	8	3	29	—	—	—	—
Inženierzinātņu	77	15	1	—	93	85	8	67
inženierzin.	77	15	1	93	—	—	—	—
kult. techn.	—	—	—	—	—	—	—	—
Ķīmijas	133	22	1	—	156	101	55	91
ķīm.	120	11	1	132	—	—	—	—
farm.	13	11	—	24	—	—	—	—
Lauksaimniecības	123	19	3	—	145	87	58	133
Matēm. un dab. zin.	98	14	2	—	114	37	77	67
matēm.	14	1	—	15	—	—	—	—
dab. zin.	84	13	2	99	—	—	—	—
Mēchanikas	91	5	1	—	97	95	2	36
Medicīnas	193	36	—	—	229	69	160	174
Tauts. un ties. zin.	144	39	7	—	190	119	71	146
tauts.	104	24	6	134	—	—	—	—
ties. zin.	40	15	1	56	—	—	—	—
Teoloģijas	19	10	2	—	—	22	9	26
Veter.-medic.	4	6	—	—	10	6	4	7
Kopā	1095	231	28	—	1354	704	650	1001

pavasara sēmeštri.

P ē c t a u t ī b ā m							P ē c p a v a l s t n i e c ī b ā m								
liet.	igauni	poļi	krievi	vāci	žīdi	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Baltkrievu	Ukr.	Austrijas	Pavisam ārzemnieku
—	—	—	3	6	14	23	41	—	—	—	1	1	1	—	3
—	—	—	1	5	6	12	244	—	1	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	2	8	16	26	82	5	—	—	1	5	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	1	2	11	50	65	134	4	1	—	5	12	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	3	5	2	12	141	2	—	1	1	—	—	—	4
1	—	—	—	2	44	47	91	12	—	—	2	7	2	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	5	5	50	61	68	9	—	1	10	8	—	1	29
—	—	2	1	—	52	55	226	2	—	—	1	—	—	—	3
—	—	2	3	11	28	44	182	3	—	1	1	1	2	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5	—	5	31	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	3	3	9	1	—	—	—	—	—	—	1
1	1	8	20	58	265	353	1249	38	2	3	22	34	5	1	105

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		P ē c		
						Vīr.	Siev.	latv.	liet.	īgaņi
Arhitektūras	87	8	5	—	100	71	29	64	—	—
Filol. un filozofijas	404	25	21	—	450	127	323	425	—	1
paidaog.	167	—	2	169	—	127	323	425	—	1
vēst.	74	8	5	87	—	—	—	—	—	—
filoz.	55	7	6	68	—	—	—	—	—	—
rom.-ģerm. „	76	6	5	87	—	—	—	—	—	—
klas. fil.	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—
baltu fil.	30	4	3	37	—	—	—	—	—	—
Inženierzinātņu	288	36	1	—	325	307	18	246	—	2
inženierzin.	279	29	1	309	—	—	—	—	—	—
kult. techn.	9	7	—	16	—	—	—	—	—	—
Kīmijas	306	66	2	—	374	263	111	214	2	2
ķīm.	268	12	2	282	—	—	—	—	—	—
farm.	38	54	—	92	—	—	—	—	—	—
Lauksaimniecības	344	70	9	—	423	315	108	409	—	—
lauks.	269	47	9	325	—	—	—	—	—	—
mežkop.	75	23	—	98	—	—	—	—	—	—
Matēm. un dab. zin.	180	13	7	—	200	63	137	144	—	—
matēm.	50	3	2	55	—	—	—	—	—	—
dab. zin.	130	10	5	145	—	—	—	—	—	—
Mēchanikas	312	26	2	—	340	336	4	205	—	3
Medicīnas	562	20	—	—	582	262	320	404	—	—
medic.	544	18	—	562	—	—	—	—	—	—
zobārstn.	18	2	—	20	—	—	—	—	—	—
Tauts. un ties. zin.	482	54	20	—	556	411	145	450	—	1
tauts.	333	31	8	372	—	—	—	—	—	—
ties. zin.	149	23	12	184	—	—	—	—	—	—
Teoloģijas	47	2	8	—	57	39	18	44	—	—
Veter.-medic.	54	11	—	—	65	40	25	46	—	—
Kopā	3066	331	75	—	3472	2234	1238	2651	2	9

d) 1921. g.

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		P ē c	
						Vīr.	Siev.	latv.	liet.
Arhitektūras	102	2	2	—	108	82	26	71	2
Filol. un filozofijas	400	13	21	—	434	126	308	406	—
filol.	57	3	8	68	—	27	41	—	—
vēst.	76	5	5	86	—	24	62	—	—
paidagoģ.	160	—	1	161	—	55	106	—	—
baltu filol.	30	2	2	34	—	9	25	—	—
klas. „	3	—	—	3	—	3	—	—	—
rom.-ģerm. „	11	—	3	14	—	3	11	—	—
rom. „	50	2	1	53	—	2	51	—	—
ģerm. „	13	1	1	15	—	3	12	—	—
Inženierzinātņu	336	10	1	—	347	329	18	259	—
inženierzin.	317	9	1	327	—	309	18	—	—
kult. techn.	19	1	—	20	—	20	—	—	—
Ķīmijas	346	22	2	—	370	267	103	217	2
ķīm.	282	7	2	291	—	212	79	—	—
farm.	64	15	—	79	—	55	24	—	—
Lauksaimniecības	394	16	4	—	414	320	94	400	—
lauks.	296	14	4	314	—	225	89	—	—
mežkop.	98	2	—	100	—	95	5	—	—
Matēm. un dab. zin.	192	3	9	—	204	67	137	138	—
matēm.	56	1	1	58	—	35	23	—	—
dab. zin.	136	2	8	146	—	32	114	—	—
Mēchanikas	345	7	1	—	353	350	3	201	—
Medicīnas	572	10	—	—	582	277	305	406	—
medic.	556	9	—	565	—	277	288	—	—
zobārstn.	16	1	—	17	—	—	17	—	—
Tauts. un ties. zin.	505	25	13	—	543	404	139	439	—
tauts.	324	13	8	345	—	253	92	—	—
ties. zin.	181	12	5	198	—	151	47	—	—
Teoloģijas	47	3	5	—	55	39	16	38	—
Veter.-medic.	60	7	—	—	67	43	24	50	—
Kopā	3299	118	60	—	3477	2304	1173	2625	3

pavasara sēmeštri.

t a u t ī b ā m								P ē c p a v a l s t n i e c ī b ā m												
īgaunī	poļi	krievi	vāci	žīdi	zviedri	franči	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Balkriev.	Ukr.	Nenoskaidr.	Vāc.	Austrijas	Somijas	Pavisam ārzemn.	
—	—	4	15	18	—	—	37	104	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	4
1	—	5	16	5	—	1	28	427	—	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	3	8	21	53	—	—	88	329	3	3	—	4	8	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	3	4	36	106	—	—	153	342	4	2	1	7	13	—	1	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	4	6	3	—	—	14	412	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	10	55	—	—	66	187	4	1	—	7	2	3	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	2	19	33	94	—	—	152	312	11	5	1	14	9	—	—	—	1	—	—	41
—	3	6	23	143	1	—	176	576	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	8	33	61	—	—	104	529	14	—	—	1	1	1	—	1	1	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	17	—	—	—	17	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1	16	—	—	17	66	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
9	14	59	211	554	1	1	852	3339	31	14	5	44	33	5	3	1	1	1	1	138

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		P ē c		
						Vīr.	Siev.	latv.	liet.	igauņi
Arhitektūras	141	3	2	—	146	119	27	102	—	—
Filol. un filozofijas	554	1	11	—	566	166	400	527	1	—
filol.	93	—	3	96	—	48	48	—	—	—
vēst.	110	—	2	112	—	27	85	—	—	—
paidagoģ.	204	—	1	205	—	63	142	—	—	—
baltu filol.	32	1	2	35	—	9	26	—	—	—
klas. „	7	—	—	7	—	7	—	—	—	—
rom.-ģerm. „	35	—	3	38	—	6	32	—	—	—
rom. „	45	—	—	45	—	2	43	—	—	—
ģerm. „	28	—	—	28	—	4	24	—	—	—
Inženierzinātņu	472	5	10	—	487	470	17	377	—	4
inženierzin.	432	5	10	447	—	431	16	—	—	—
kult. techn.	40	—	—	40	—	39	1	—	—	—
Ķīmijas	425	28	18	—	471	338	133	284	2	2
ķīm.	333	4	10	347	—	264	83	—	—	—
farm.	92	24	8	124	—	74	50	—	—	—
Lauksaimniecības	533	15	1	—	549	433	116	533	—	—
lauks.	380	11	1	392	—	278	114	—	—	—
mežkop.	153	4	—	157	—	155	2	—	—	—
Matēm. un dab. zin.	332	2	8	—	342	131	211	230	2	—
matēm.	120	1	6	127	—	80	47	—	—	—
dab. zin.	212	1	2	215	—	51	164	—	—	—
Mēchanikas	489	2	4	—	495	488	7	320	1	5
Medicīnas	730	6	—	—	736	378	358	538	—	1
medic.	693	6	—	699	—	378	321	—	—	—
zobārstn.	37	—	—	37	—	—	37	—	—	—
Tauts. un ties. zin.	755	14	19	—	788	613	175	637	2	1
tauts.	451	10	5	466	—	356	110	—	—	—
ties. zin.	304	4	14	322	—	257	65	—	—	—
Teoloģijas	76	3	6	—	85	68	17	59	—	—
Veter.-medic.	111	1	—	—	112	72	40	94	—	—
Kopā	4618	80	79	—	4777	3276	1501	3701	9	13

rudens sēmeštri.

t a u t ī b ā m										P ē c p a v a l s t n i e c ī b ā m											
poļi	krievi	dāņi	vāci	žīdi	somi	čeči	zviedri	armeņi	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Balkriev.	Ukr.	Vāc.	Austrijas	Gruzijas	Šveices	Pavisam ārzemn.
1	3	2	18	22	—	—	—	—	44	142	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	4
—	6	—	22	10	—	—	—	—	39	562	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	12	—	22	68	—	—	—	—	110	464	2	3	—	12	6	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	5	—	49	125	—	—	—	—	187	436	4	2	1	12	14	—	—	—	—	2	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	2	—	7	5	—	1	—	—	16	548	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	3	—	22	83	1	—	—	—	112	326	6	—	—	6	1	3	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	15	—	45	105	—	—	—	—	175	455	11	6	1	11	10	—	—	1	—	—	5
3	9	—	38	145	—	—	1	1	198	731	3	—	—	1	—	—	—	—	1	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	9	1	49	86	—	—	—	—	151	769	8	1	1	6	2	—	1	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	26	—	—	—	—	—	26	84	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	1	16	—	—	—	—	18	111	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
21	64	1	299	665	1	1	1	1	1076	4628	36	12	4	54	34	4	1	1	1	2	149

f) 1922. g.

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		P ē c		
						Vīr.	Siev.	latv.	liet.	igauņi
Arhitektūras	132	3	2	—	137	110	27	94	—	—
Filol. un filozofijas	536	—	9	—	545	159	386	516	1	—
filol.	88	—	4	92	—	43	49	—	—	—
vēst.	98	—	2	100	—	25	75	—	—	—
paidagoģ.	205	—	2	207	—	65	142	—	—	—
baltu filol.	33	—	1	34	—	8	26	—	—	—
klas. „	7	—	—	7	—	7	—	—	—	—
rom.-ģerm. „	35	—	—	35	—	6	29	—	—	—
rom. „	45	—	—	45	—	2	43	—	—	—
ģerm. „	25	—	—	25	—	3	22	—	—	—
Inženierzinātņu	443	2	5	—	450	434	16	355	—	3
inženierzin.	408	2	5	415	—	400	15	—	—	—
kult. techn.	35	—	—	35	—	34	1	—	—	—
Ķīmijas	434	12	9	—	455	318	137	267	2	1
ķīm.	336	—	2	338	—	252	86	—	—	—
farm.	98	12	7	117	—	66	51	—	—	—
Lauksaimniecības	471	11	1	—	483	376	107	471	1	—
lauks.	333	9	1	343	—	237	106	—	—	—
mežkop.	138	2	—	140	—	139	1	—	—	—
Matēm. un dab. zin.	301	—	5	—	306	111	195	220	2	—
matēm.	103	—	3	106	—	66	40	—	—	—
dab. zin.	198	—	2	200	—	45	155	—	—	—
Mēchanikas	449	2	3	—	454	447	7	301	1	5
Medicīnas	709	2	—	—	711	366	345	521	—	1
medic.	673	2	—	675	—	366	309	—	—	—
zobārstn.	36	—	—	36	—	—	36	—	—	—
Tauts. un ties. zin.	719	7	7	—	733	567	166	600	1	1
tauts.	414	7	2	423	—	319	104	—	—	—
ties. zin.	305	—	5	310	—	248	62	—	—	—
Teoloģijas	68	4	3	—	75	56	19	57	—	—
Veter.-medic.	95	1	—	—	96	61	35	84	—	—
Kopā	4357	44	44	—	4445	3005	1440	3486	8	11

pavasara sēmēstrī.

t a u t ī b ā m										P ē c p a v a l s t n i e c ī b ā m										
poļi	krievi	dāņi	vāci	žīdi	čeči	somi	zviedri	armēņi	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Baltkriev.	Ukr.	Vāc.	Šveices	Gruzijas	Pavisam ārzemn.
1	3	—	20	19	—	—	—	—	43	133	—	—	—	2	1	1	—	—	—	4
—	7	—	14	7	—	—	—	—	29	542	2	—	1	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	12	—	9	67	—	—	—	—	95	432	1	3	—	6	6	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	5	—	47	130	—	—	—	—	188	426	4	2	—	10	11	—	—	2	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	—	5	4	1	—	—	—	12	481	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	4	—	18	61	—	1	—	—	86	294	5	—	—	3	1	3	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	13	—	33	98	—	—	—	—	153	425	7	6	1	7	7	—	1	—	—	29
3	7	—	30	147	—	—	1	1	190	705	3	—	—	2	—	—	—	—	1	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	8	1	38	81	—	—	—	—	133	723	2	1	1	5	1	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	18	—	—	—	—	—	18	72	—	—	—	1	—	—	2	—	—	3
—	—	—	1	11	—	—	—	—	12	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	60	1	233	625	1	1	1	1	959	4329	25	12	3	39	27	4	3	2	1	116

g) 1922. g.

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvk.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		P ē c		
						Vīr.	Siev.	latv.	liet.	igauņi
Arhitektūras	140	—	—	—	140	116	24	100	—	—
Filol. un filozofijas	715	—	26	—	741	198	543	701	1	1
filol.	104	—	7	111	—	53	58	—	—	—
vēst.	129	—	7	136	—	30	106	—	—	—
paidagoģ.	283	—	7	290	—	83	207	—	—	—
baltu filol.	52	—	2	54	—	11	43	—	—	—
klas. "	10	—	—	10	—	10	—	—	—	—
rom.-ģerm.	59	—	3	62	—	4	58	—	—	—
rom. "	45	—	—	45	—	2	43	—	—	—
ģerm. "	33	—	—	33	—	5	28	—	—	—
Inženierzinātņu	494	—	2	—	496	477	19	390	1	2
inženierzin.	458	—	2	460	—	442	18	—	—	—
kult. techn.	36	—	—	36	—	35	1	—	—	—
Ķīmijas	522	—	36	—	558	386	172	339	2	1
ķīm.	361	—	27	388	—	295	93	—	—	—
farm.	161	—	9	170	—	91	79	—	—	—
Lauksaimniecības	578	1	2	—	581	463	118	560	1	1
lauks.	386	1	1	388	—	274	114	—	1	1
mežkop.	192	—	1	193	—	189	4	—	—	—
Matēm. un dab. zin.	367	—	5	—	372	122	250	291	2	—
matēm.	130	—	3	133	—	69	64	—	—	—
dab. zin.	237	—	2	239	—	53	186	—	—	—
Mēchanikas	493	—	6	—	499	493	6	345	2	6
Medicīnas	809	—	5	—	814	429	385	605	1	1
medic.	737	—	4	741	—	418	323	—	—	—
zobārstn.	72	—	1	73	—	11	62	—	—	—
Tauts. un ties. zin.	1024	2	11	—	1036	833	204	873	2	—
tauts.	602	1	2	605	—	478	127	—	—	—
ties. zin.	422	1	9	432	—	355	77	—	—	—
Teoloģijas	82	—	5	—	87	67	20	67	—	—
Veter.-medic.	113	1	1	—	115	76	39	102	—	—
Kopā	5337	4	99	—	5440	3660	1780	4373	12	12

rudens sēmēstri.

t a u t ī b ā m										P ē c p a v a l s t n i e c ī b ā m											
poļi	krievi	vāci	žīdi	dāņi	čeči	zviedri	somi	franči	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Vāc.	Balkriev.	Ukr.	Šveices	Franc.	Čehoslov.	Pavisam ārzemn.
1	4	19	15	—	1	—	—	—	40	135	—	2	—	1	—	—	1	—	—	1	5
—	7	17	14	—	—	—	—	—	40	737	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	18	24	57	—	—	—	—	—	106	485	2	3	—	2	—	4	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	11	52	149	—	—	1	—	—	219	532	4	2	—	9	1	8	—	2	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	10	6	—	1	—	—	—	21	580	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	5	6	67	—	—	—	1	—	81	364	2	—	—	3	—	1	2	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	14	35	93	—	—	—	—	1	154	475	7	5	—	5	1	5	—	—	1	—	24
5	10	39	152	—	—	1	—	—	209	809	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	14	50	94	1	—	—	—	—	164	1029	2	1	1	4	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	19	1	—	—	—	—	—	20	83	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	4
—	—	2	11	—	—	—	—	—	13	114	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
19	85	273	659	1	2	2	1	1	1067	5343	23	13	2	30	4	18	3	2	1	1	97

h) 1923. g.

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		P ē c		
						Vīr.	Siev.	latv.	liet.	igauņi
Arhitektūras	134	—	—	—	134	111	23	99	—	—
Filol. un filozofijas	681	—	15	—	696	185	511	666	1	1
filol.	100	—	6	106	—	53	53	—	—	—
vēst.	124	—	3	127	—	27	100	—	—	—
paidagoģ.	271	—	3	274	—	78	196	—	—	—
baltu filol.	53	—	—	53	—	10	43	—	—	—
klas. „	9	—	—	9	—	9	—	—	—	—
rom.-ģerm. „	54	—	3	57	—	3	54	—	—	—
rom. „	40	—	—	40	—	1	39	—	—	—
ģerm. „	30	—	—	30	—	4	26	—	—	—
Inženierzinātņu	460	—	3	—	463	447	16	363	1	3
inženierzin.	427	—	2	429	—	414	15	—	—	—
kult. techn.	33	—	1	34	—	33	1	—	—	—
Ķīmijas	481	—	11	—	492	342	150	317	2	—
ķīm.	333	—	9	342	—	261	81	—	—	—
farm.	148	—	2	150	—	81	69	—	—	—
Lauksaimniecības	557	1	—	—	558	445	113	541	1	2
lauks.	377	1	—	378	—	267	111	—	—	—
mežkop.	180	—	—	180	—	178	2	—	—	—
Matēm. un dab. zin.	349	—	6	—	355	121	234	280	1	—
matēm.	125	—	3	128	—	68	60	—	—	—
dab. zin.	224	—	3	227	—	53	174	—	—	—
Mēchanikas	463	—	6	—	469	463	6	326	1	7
Medicīnas	795	—	4	—	799	419	380	596	1	1
medic.	726	—	3	729	—	410	319	—	—	—
zobārstn.	69	—	1	70	—	9	61	—	—	—
Tauts. un ties. zin.	966	2	9	—	977	787	190	836	2	1
tauts.	555	1	1	557	—	438	119	—	—	—
ties. zin.	411	1	8	420	—	349	71	—	—	—
Teoloģijas	82	—	2	—	84	67	17	66	—	—
Veter.-medic.	109	—	1	—	110	73	37	99	—	—
Kopā	5077	3	57	—	5137	3460	1677	4189	10	15

pavasara sēmeštri.

t a u t ī b ā m										P ē c p a v a l s t n i e c ī b ā m												
poli	krievi	vāci	žīdi	dāņi	čeči	zviedri	somi	franči	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Vāc.	Balkriev.	Ukr.	Šveices	Franc.	Čehoslov.	Pavisam ārzemn.	
1	4	17	12	—	1	—	—	—	35	129	—	2	—	1	—	—	1	—	—	1	—	5
—	6	12	10	—	—	—	—	—	30	695	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	17	18	57	—	—	—	—	—	100	452	2	4	—	2	—	3	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	9	47	115	—	—	1	—	—	175	473	4	1	—	5	1	7	—	1	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	9	4	—	—	—	—	—	17	556	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	6	7	60	—	—	—	1	—	75	348	2	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	14	34	83	—	—	—	—	1	143	450	6	5	—	3	—	4	—	—	1	—	—	19
4	12	38	146	—	—	1	—	—	203	796	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	12	43	81	1	—	—	—	—	141	970	—	2	1	4	—	—	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	17	1	—	—	—	—	—	18	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2	9	—	—	—	—	—	11	109	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
14	81	244	578	1	1	2	1	1	948	5062	16	15	2	19	2	14	4	1	1	1	1	75

i) 1923. g.

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		P ē c			
						Vir.	Siev.	latv.	liet.	igauņi	poļi
Arhitektūras	152	—	—	—	152	129	23	119	—	—	1
Filol. un filozofijas	656	—	60	—	716	171	545	684	1	1	1
filoz.	97	—	8	105	—	41	64	—	—	—	—
vēst.	134	—	19	153	—	31	122	—	—	—	—
paidagoģ.	238	—	23	261	—	73	188	—	—	—	—
baltu filol.	62	—	3	65	—	11	54	—	—	—	—
klas. „	10	—	—	10	—	7	3	—	—	—	—
rom.-ģerm. „	49	—	7	56	—	1	55	—	—	—	—
rom. „	36	—	—	36	—	2	34	—	—	—	—
ģerm. „	30	—	—	30	—	5	25	—	—	—	—
Inženierzinātņu	491	—	3	—	494	482	12	410	2	2	4
inženierzin.	442	—	3	445	—	433	12	—	—	—	—
kult. techn.	49	—	—	49	—	49	—	—	—	—	—
Kīmijas	542	—	5	—	547	386	161	376	3	—	3
ķīm.	361	—	5	366	—	289	77	—	—	—	—
farm.	181	—	—	181	—	97	84	—	—	—	—
Lauksaimniecības	711	—	3	—	714	577	137	694	3	2	—
lauks.	453	—	2	455	—	322	133	—	—	—	—
mežkop.	258	—	1	259	—	255	4	—	—	—	—
Matēm. un dab. zin.	477	—	6	—	483	185	298	396	3	—	4
matēm.	204	—	5	209	—	118	91	—	—	—	—
dab. zin.	273	—	1	274	—	67	207	—	—	—	—
Mēchanikas	854	—	4	—	858	438	420	668	1	—	3
Medicīnas	491	—	7	—	498	495	3	360	1	6	4
medic.	773	—	4	777	—	431	346	—	—	—	—
zobārstn.	81	—	—	81	—	7	74	—	—	—	—
Tauts. un ties. zin.	1279	2	23	—	1304	1073	231	1147	3	—	2
tauts.	724	1	7	732	—	583	149	—	—	—	—
ties. zin.	555	1	16	572	—	490	82	—	—	—	—
Teoloģijas	90	—	4	—	94	76	18	82	—	—	—
Veter.-medic.	139	—	2	—	141	100	41	125	—	1	1
Kopā	5882	2	117	—	6001	4112	1889	5061	17	12	23

rudens sēmestri.

t a u t ī b ā m										P ē c p a v a l s t n i e c ī b ā m												
krievi	vāci	žīdi	somi	čeči	zviedri	dāņi	armeni	franči	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Vāc.	Balkriev.	Ukr.	Čechoslov.	Sav. Valsts	Šveices	Franc.	Pavisam ārzemn.
	16	11	—	1	—	—	—	—	33	147	1	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	5
7	16	6	—	—	—	—	—	—	32	714	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	14	45	—	—	—	—	—	—	84	484	2	3	—	3	—	2	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	47	105	—	—	1	—	—	—	171	531	3	—	—	5	1	6	—	—	—	1	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	9	4	—	—	—	—	—	—	20	710	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	11	61	1	—	—	—	—	—	87	475	2	1	—	2	—	—	3	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	37	73	—	—	—	—	—	1	138	481	5	3	—	4	—	4	—	—	—	—	1	17
18	37	130	—	—	1	—	—	—	190	852	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	44	92	—	—	—	1	1	—	157	1298	2	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	12	—	—	—	—	—	—	—	12	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	3	11	—	—	—	—	—	—	16	141	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97	246	538	1	1	2	1	1	1	940	5927	20	12	1	18	3	12	4	1	1	1	1	74

j) 1924. g.

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		latv.	liet.	īgauni	poli
						Vīr.	Siev.				
Arhitektūras	148	—	—	—	148	127	21	115	—	1	1
Filol. un filozofijas	646	—	34	—	680	170	510	644	1	2	1
filoz.	91	—	5	96	—	41	55	—	—	—	—
vēst.	138	—	11	149	—	35	114	—	—	—	—
paidagoģ.	226	—	14	240	—	68	172	—	—	—	—
baltu filol.	65	—	—	65	—	10	55	—	—	—	—
klas. „	8	—	1	9	—	7	2	—	—	—	—
rom.-ģerm. „	47	—	2	49	—	1	48	—	—	—	—
rom. „	37	—	—	37	—	2	35	—	—	—	—
ģerm. „	34	—	1	35	—	6	29	—	—	—	—
Inženierzinātņu	460	—	2	—	462	450	12	382	2	2	4
inženierzin.	408	—	2	410	—	399	11	—	—	—	—
kult. techn.	52	—	—	52	—	51	1	—	—	—	—
Ķīmijas	505	—	3	—	508	357	151	353	3	1	3
ķīm.	333	—	3	336	—	265	71	353	—	—	—
farm.	172	—	—	172	—	92	80	—	—	—	—
Lauksaimniecības	679	—	1	—	680	550	130	662	1	2	—
lauks.	434	—	1	435	—	308	127	—	—	—	—
mežkop.	245	—	—	245	—	242	3	—	—	—	—
Matēm. un dab. zin.	456	—	1	—	457	172	285	376	3	—	4
matēm.	195	—	1	196	—	109	87	—	—	—	—
dab. zin.	261	—	—	261	—	63	198	—	—	—	—
Mēchanikas	458	—	3	—	461	458	3	331	1	5	4
Medicīnas	771	—	3	—	774	377	397	603	1	—	3
medic.	691	—	3	694	—	370	324	—	—	—	—
zobārstn.	80	—	—	80	—	7	73	—	—	—	—
Tauts. un ties. zin.	1234	2	20	—	1256	1034	222	1106	3	—	2
tauts.	688	1	4	693	—	545	148	—	—	—	—
ties. zin.	546	1	16	563	—	489	74	—	—	—	—
Teoloģijas	89	—	2	—	91	73	18	81	—	—	—
Veter.-medic.	135	—	—	—	135	95	40	118	—	1	1
Kopā	5581	2	69	—	5652	3863	1789	4771	15	14	23

pavasara sēmestri.

t a u t ī b ā m										Pēc pavalstniecībām												
krievi	vāci	žīdi	somi	čeči	zviedri	dāņi	armeni	franči	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Vāc.	Baltkriev.	Ukr.	Čehoslov.	Sav. Valst.	Šveices	Franc.	Pavisam ārzemn.
4	15	11	—	1	—	—	—	—	33	142	1	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—	6
6	17	9	—	—	—	—	—	—	36	676	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	10	44	—	—	—	—	—	—	80	451	2	4	—	3	—	2	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	42	94	—	—	1	—	—	—	155	495	3	—	—	3	—	6	—	—	—	1	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	9	4	—	—	—	—	—	—	81	450	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	10	57	1	—	—	—	—	—	81	450	2	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	35	71	—	—	—	—	—	1	130	445	5	3	—	3	—	4	—	—	—	—	1	16
18	35	114	—	—	—	—	—	—	171	769	1	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	46	85	—	—	—	—	1	—	150	1250	2	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	10	—	—	—	—	—	—	—	10	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	4	11	—	—	—	—	—	—	17	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91	233	500	1	1	1	—	1	1	881	5582	17	16	1	15	1	12	4	1	1	1	1	70

k) 1924. g.

Fakultātes un nodaļas	Studenti	Hospit.	Brīvkl.	Kopā	Pavisam fakultātē	Dzimums		P ē c		
						Vīr.	Siev.	latv.	liet.	igauņi
Arhitektūras	163	—	—	—	163	144	19	125	—	2
Filol. un filozofijas	640	—	37	—	677	179	498	641	2	1
filoz.	93	—	10	103	—	49	54	—	—	—
vēst.	147	—	6	153	—	36	117	—	—	—
paidagoģ.	187	—	16	203	—	58	145	—	—	—
baltu filol.	75	—	2	77	—	18	59	—	—	—
klas. „	12	—	—	12	—	7	5	—	—	—
rom.-ģerm. „	48	—	3	51	—	2	49	—	—	—
rom. „	37	—	—	37	—	2	35	—	—	—
ģerm. „	41	—	—	41	—	7	34	—	—	—
Inženierzinātņu	447	—	4	—	451	442	9	382	2	2
inženierzin.	398	—	4	402	—	393	9	—	—	—
kult. techn.	49	—	—	49	—	49	—	—	—	—
Ķīmijas	529	—	9	—	538	386	152	373	3	1
ķīm.	356	—	7	363	—	297	66	—	—	—
farm.	173	—	2	175	—	89	86	—	—	—
Lauksaimniecības	789	—	4	—	793	661	132	768	1	2
lauks.	482	—	4	486	—	357	129	—	—	—
mežkop.	307	—	—	307	—	304	3	—	—	—
Matēm. un dab. zin.	585	—	7	—	592	253	339	484	5	—
matēm.	261	—	4	265	—	163	102	—	—	—
dab. zin.	324	—	3	327	—	90	237	—	—	—
Mēchanikas	498	—	10	—	508	505	3	360	1	5
Medicīnas	863	—	—	—	863	426	437	668	1	1
medic.	763	—	—	763	—	420	343	—	—	—
zobārstn.	100	—	—	100	—	6	94	—	—	—
Tauts. un ties. zin.	1491	1	48	—	1540	1281	259	1329	5	1
tauts.	829	—	2	831	—	667	164	—	—	—
ties. zin.	662	1	46	709	—	614	95	—	—	—
Teoloģijas	108	—	6	—	114	92	22	98	—	1
Veter.-medic.	148	—	—	—	148	109	39	127	—	1
Kopā	6261	1	125	—	6387	4478	1909	5355	20	17

rudens sēmeštrī.

t a u t ī b ā m									P ē c p a v a l s t n i e c ī b ā m											
poļi	krievi	vāci	žīdi	čeči	somi	zviedri	franči	Pavisam cittautieši	Latv.	Liet.	Igaun.	Pol.	Kriev.	Vāc.	Čehoslov.	Ukr.	Baltkriev.	Šveices	Franc.	Pavisam ārzemn.
1	7	17	10	1	—	—	—	38	158	—	3	—	—	—	1	1	—	—	—	5
2	5	18	8	—	—	—	—	36	573	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	17	11	34	—	—	—	—	69	439	3	4	—	3	—	—	—	2	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	12	48	97	—	—	1	—	165	527	3	—	—	2	1	—	—	4	1	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	3	12	7	—	—	—	—	25	791	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	11	18	69	—	1	—	—	108	583	3	1	—	2	—	—	3	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	15	40	82	—	—	—	1	148	488	4	4	1	4	2	—	—	4	—	1	20
5	21	46	121	—	—	—	—	195	853	2	2	—	6	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	17	58	124	—	—	—	—	211	1535	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	13	—	—	—	—	—	16	113	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
2	—	5	13	—	—	—	—	21	147	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
31	109	286	565	1	1	1	1	1032	6307	20	17	2	21	3	1	4	10	1	1	80

Piel. Nr. 3.

No mācības maksas atsvabināto studentu skaits.

Fakultātes	Karavīri-kaujas dalībnieki			Trūcības dēļ			L. U. darbinieki un viņu piederīgie			Pavisam studentu		Atsvabināto kopskaits
	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	
1919. gada rudens sēmeštri:												
Architektūras	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
Filol. u. filozofijas	—	—	—	5	—	5	—	—	—	5	—	5
Inženierzinātņu	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
Ķīmijas	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
Lauksaimniecības	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
Matēm. u. dab. zin.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mēchanikas	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
Medicīnas	1	—	1	5	—	5	—	—	—	6	—	6
Tauts. u. ties. zin.	3	—	3	8	—	8	—	—	—	11	—	11
Teoloģijas	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
Veter.-medic.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā	6	—	6	22	—	22	—	—	—	28	—	28
1920. gada pavasara sēmeštri:												
Architektūras	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Filol. u. filozofijas	6	1	7	5	—	5	—	—	—	12	—	12
Inženierzinātņu	18	1	19	3	—	3	—	—	—	22	—	22
Ķīmijas	18	3	21	3	—	3	—	—	—	24	—	24
Lauksaimniecības	22	3	25	3	—	3	—	—	—	28	—	28
Matēm. u. dab. zin.	5	—	5	1	—	1	—	—	—	6	—	6
Mēchanikas	19	1	20	2	—	2	—	—	—	22	—	22
Medicīnas	20	3	23	7	1	8	—	—	—	30	1	31
Tauts. u. ties. zin.	33	—	33	7	—	7	—	—	—	40	—	40
Teoloģijas	4	—	4	1	—	1	—	—	—	5	—	5
Veter.-medic.	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Kopā	149	12	161	32	1	33	—	—	—	193	1	194

Fakultātes	Karavīri-kaujas dalībnieki			Trūcības dēļ			L. U. darbinieki un viņu piederīgie			Pavisam studentu		Atsvabināto kopskaits
	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	

1920 gada rudens sēmeštrī:

Arhitektūras . .	19	2	21	—	—	—	1	—	1	20	2	22
Filol. u. filozofijas	18	8	26	3	—	3	1	—	1	22	8	30
Inženierzinātņu . .	76	12	88	1	1	2	1	—	1	78	13	91
Ķīmijas	48	9	57	7	—	7	1	—	1	56	9	65
Lauksaimniecības .	94	14	108	5	—	5	1	—	1	100	14	114
Matēm. u. dab. zin.	9	1	10	1	—	1	—	—	—	10	1	11
Mēchanikas	86	11	97	1	—	1	1	—	1	88	11	99
Medicīnas	67	17	84	8	2	10	2	—	2	77	19	96
Tauts. u. ties. zin.	114	7	121	5	—	5	2	—	2	121	7	128
Teoloģijas	12	1	13	1	—	1	—	—	—	13	1	14
Veter.-medic. . . .	8	1	9	—	—	—	—	—	—	8	1	9
Kopā	551	83	634	32	3	35	10	—	—	593	86	679

1921. gada pavasara sēmeštrī:

Arhitektūras . .	27	2	29	1	—	1	1	—	1	29	2	31
Filol. u. filozofijas	18	8	26	22	1	23	2	—	2	42	9	51
Inženierzinātņu . .	88	19	107	14	1	15	1	—	1	103	20	123
Ķīmijas	52	13	65	16	1	17	—	1	1	68	15	83
Lauksaimniecības .	100	30	130	18	1	19	2	—	2	120	31	151
Matēm. u. dab. zin.	13	6	19	8	1	9	—	—	—	21	7	28
Mēchanikas	94	26	120	5	—	5	1	—	1	100	26	126
Medicīnas	73	20	93	25	4	29	5	—	5	103	24	127
Tauts. u. ties. zin.	127	14	141	19	4	23	2	—	2	148	18	166
Teoloģijas	9	1	10	5	—	5	—	—	—	14	1	15
Veter.-medic. . . .	12	2	14	5	—	5	—	—	—	17	2	19
Kopā	613	141	754	138	13	151	14	1	15	765	155	920

Fakultātes	Karavīri-kaujas dalībnieki			Trūcības dēļ			I. U. dalībnieki un viņu piederīgie			Pavisam studentu		Atsvabināto kopskaits
	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	

1921. gada rudenis sēmestri:

Architektūras . . .	34	2	36	19	9	28	—	—	—	53	11	64
Filol. u. filozofijas	21	4	25	80	117	197	2	—	2	130	121	224
Inženierzinātņu . .	84	17	101	67	84	154	1	—	1	152	101	253
Ķīmijas	49	10	59	85	48	133	—	—	—	134	58	192
Lauksaimniecības .	67	34	101	77	110	187	3	—	3	147	144	291
Matēm. u. dab. zin.	34	4	38	41	49	90	1	—	1	76	53	129
Mēchanikas	68	29	97	71	73	144	2	—	2	141	102	243
Medicīnas	72	21	93	94	100	194	7	—	7	173	121	294
Tauts. u. ties. zin.	130	29	159	103	96	199	2	—	2	235	125	360
Teoloģijas	17	1	18	13	12	25	—	—	—	30	13	43
Veter.-medic. . . .	15	5	20	25	9	34	—	—	—	40	14	54
Kopā	591	156	747	675	707	1382	10	—	18	1284	863	2147

1922. gada pavasara sēmestri:

Architektūras . . .	27	3	30	25	22	47	—	—	—	52	25	77
Filol. u. filozofijas	22	3	25	98	121	219	3	—	3	123	124	247
Inženierzinātņu . .	51	14	65	81	95	176	1	—	1	133	109	242
Ķīmijas	30	8	38	79	87	166	—	—	—	109	95	204
Lauksaimniecības .	30	27	57	98	104	202	3	—	3	131	131	262
Matēm. u. dab. zin.	22	5	27	55	65	120	1	—	1	78	70	148
Mēchanikas	40	18	58	76	107	183	2	—	2	118	125	243
Medicīnas	46	17	63	135	102	237	8	—	8	189	119	308
Tauts. u. ties. zin.	99	22	121	127	91	218	2	—	2	228	113	341
Teoloģijas	18	1	19	15	11	26	—	—	—	33	12	45
Veter.-medic. . . .	7	7	14	22	20	42	—	—	—	29	27	56
Kopā	392	125	517	811	825	1636	20	—	20	1223	950	2173

Fakultātes	Karavīri-kaujas dalībnieki			Trūcības dēļ			L. U. darbinieki un viņu piederīgie			Pavisam studentu		Atsvabināto kopskaits
	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	

1922. gada rudens sēmeštri:

Arhitektūras . . .	8	4	12	22	33	55	—	—	—	30	37	67
Filol. u. filozofijas	13	6	19	130	132	262	2	—	2	145	138	283
Inženierzinātņu . .	28	8	36	81	96	177	1	—	1	110	104	214
Ķīmijas	23	12	35	92	85	177	—	—	—	115	97	212
Lauksaimniecības .	34	16	50	112	106	218	3	—	3	149	122	271
Matēm. u. dab. zin.	6	4	10	52	85	137	1	—	1	59	89	148
Mēchanikas	23	12	35	83	103	186	3	—	3	109	115	224
Medicīnas	28	7	35	177	113	290	6	—	6	211	120	331
Tauts. u. ties. zin.	59	12	71	180	95	275	3	—	3	242	107	349
Teoloģijas	4	1	5	20	15	35	—	—	—	24	16	40
Veter.-medic. . . .	2	2	4	30	15	45	1	—	1	33	17	50
Kopā	228	84	312	979	878	1857	20	—	20	1227	962	2189

1923. gada pavasara sēmeštri:

Arhitektūras . . .	5	3	8	19	32	51	—	—	—	24	35	59
Filol. u. filozofijas	9	4	13	117	141	258	2	—	2	128	145	273
Inženierzinātņu . .	22	6	28	86	92	178	—	—	—	108	98	206
Ķīmijas	21	10	31	93	92	185	—	—	—	114	102	216
Lauksaimniecības .	26	12	38	84	148	232	4	—	4	114	160	274
Matēm. u. dab. zin.	5	4	9	55	92	147	2	—	2	62	96	158
Mēchanikas	19	11	30	82	91	173	3	—	3	104	102	206
Medicīnas	25	7	32	144	158	302	5	—	5	174	165	339
Tauts. u. ties. zin.	55	9	64	207	95	302	2	—	2	264	104	368
Teoloģijas	4	1	5	20	6	26	1	—	1	25	7	32
Veter.-medic. . . .	1	2	3	22	19	41	1	—	1	24	21	45
Kopā	192	69	261	929	966	1895	20	—	20	1141	1035	2176

Fakultātes	Karavīri-kaujas dalībnieki			Trūcības dēļ			L. U. darbinieki un viņu piederīgie			Pavisam studentu		Atsvabināto kopskaits
	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	

1923. gada rudens sēmeštri:

Arhitektūras . . .	4	1	5	25	17	42	—	—	—	29	18	47
Filol. u. filozofijas	2	—	2	212	24	236	2	—	2	216	24	240
Inženierzinātņu . .	8	12	20	86	55	141	1	—	1	95	67	162
Ķīmijas	8	11	19	124	47	171	—	—	—	132	58	190
Lauksaimniecības .	14	11	25	141	70	211	4	—	4	159	81	240
Matēm. u. dab. zin.	8	4	12	89	50	139	4	—	4	101	54	155
Mēchanikas	12	3	15	92	46	138	3	—	3	107	49	156
Medicīnas	8	2	10	279	18	297	8	—	8	295	20	315
Tauts. u. ties. zin.	30	19	49	227	56	283	6	—	6	263	75	338
Teoloģijas	—	—	—	21	2	23	1	—	1	22	2	24
Veter.-medic. . . .	1	1	2	25	19	44	—	—	—	26	20	46
Kopā	95	64	159	1321	404	1725	29	—	29	1445	468	1913

Bez tam vēl atsvabināti no māc. maksas 7 brīvklaušitāji.

1924. gada pavasara sēmeštri:

Arhitektūras . . .	4	1	5	36	7	43	1	—	1	41	8	49
Filol. u. filozofijas	—	1	1	163	86	249	2	—	2	165	87	252
Inženierzinātņu . .	6	8	14	83	85	168	1	—	1	90	93	183
Ķīmijas	8	10	18	113	59	172	1	—	1	122	69	191
Lauksaimniecības .	12	9	21	149	102	251	6	—	6	167	111	278
Matēm. u. dab. zin.	9	4	13	95	87	182	4	—	4	108	91	199
Mēchanikas	10	3	13	102	69	171	2	—	2	114	72	186
Medicīnas	6	2	8	218	80	298	8	—	8	232	82	314
Tauts. u. ties. zin.	33	15	48	301	58	359	6	—	6	340	73	413
Teoloģijas	—	—	—	23	7	30	1	—	1	24	7	31
Veter.-medic. . . .	1	1	2	31	18	49	—	—	—	32	19	51
Kopā	89	54	143	1314	658	1972	32	—	32	1435	712	2147

Bez tam vēl atsvabināti no māc. maksas 6 brīvklaušitāji.

Fakultātes	Karavīri-kaujas dalībnieki			Trūcības dēļ			I. U. dalībnieki un viņu piederīgie			Pavisam studentu		Atsvabināto kopskaits
	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	Kopā stud.	No 1/1 māc. maks.	No 1/2 māc. maks.	

1924. gada rudens sēmeštri:

Arhitektūras	1	1	2	36	5	41	3	—	3	40	6	46
Filol. u. filozofijas	1	—	1	183	71	254	2	—	2	186	71	257
Inženierzinātņu	2	2	4	99	75	174	1	—	1	102	77	179
Ķīmijas	3	1	4	139	26	165	1	—	1	143	27	170
Lauksaimniecības	15	10	25	157	92	249	5	—	5	177	102	279
Matēm. u. dab. zin.	2	4	6	120	49	169	6	—	6	128	53	181
Mēchanikas	4	2	6	101	51	152	4	—	4	109	53	162
Medicīnas	7	2	9	230	57	287	7	—	7	244	59	303
Tauts. u. ties. zin.	11	7	18	318	66	384	7	—	7	336	73	409
Teoloģijas	3	—	3	26	5	31	1	—	1	30	5	35
Veter.-medic.	1	—	1	40	12	52	—	—	—	41	12	53
Kopā	50	29	79	1449	509	1958	37	—	37	1536	538	2074

Bez tam vēl atsvabināti no māc. maksas 5 brīvklaušitāji.

Piel. Nr. 4. Studentu stipendiātu skaits.

F a k u l t ā t e s	1921./22. māc. gads	1922./23. māc. gads	1923./24. māc. gads	1924./25. māc. gads	K o p ā
Arhitektūras	1	1	1	1	4
Filol. u. filozofijas	6	12	18	18	54
Inženierzinātņu	9	11	12	16	48
Ķīmijas	10	17	12	16	55
Lauksaimniecības	6	10	10	15	41
Matēm. u. dab. zin.	6	6	7	13	32
Mēchanikas	7	6	9	11	33
Medicīnas	13	36	41	44	134
Tauts. u. ties. zin.	5	11	11	19	46
Teoloģijas	1	1	2	2	6
Veter.-medic.	3	5	8	9	25
Kopā	67	116	131	164	478

NB. 1919./20. un 1920./21. māc. g. stipendijas vēl neizdalīja.

B. Saimniecības Padome.

Līdz ar Latvijas Augstskolas noorganizēšanos radās vajadzība pēc atsevišķa organa augstskolas saimnieciskās dzīves regulēšanai. Apspriežot bij. Rīgas Politehnikas reorganizācijas plenārsēdē 2. septembrī 1919. g. algu budžeta jautājumus, pēc garākām debatēm uz doc. K. Puriņa priekšlikumu nolēma, šo jautājumu iztīrīt un izšķirt nodot starpfrakciju komisijai. Tāpēc to nolēma sasaukt trešdien, 3. septembrī 1919. g. un centrālkomisijas sēdi ceturtdien, 4. septembrī 1919. g., paredzot citu starpā jautājumu par saimnieciska organa dibināšanu. Šai centrālkomisijas sēdē, pamatīgi iztīrījot jautājumu par saimniecības komisiju, nāk pie slēdziena, ka tā pagaidām jāievēl no 3 mācības spēkiem ar prorektoru priekšgalā; bet vēlāki, kad visas fakultātes būs nodibinājušās, komisijas sastāvs papildināms līdz 5 mācības spēku priekšstāvjiem. Sēdē vienbalsīgi ievēl docentus K. Rezevsku, M. Prīmani un A. Malvesi. Nākošā Latvijas Augstskolas Organizācijas Komisijas sēdē, 9. septembrī 1919. g. saimniecības komisija vēl ievēl inž. Kulītānu un prof. E. Zariņu.

Sēdē 12. septembrī lauksaimniecības fakultātes dekāns prof. Bergs ziņo, ka inž. Kulītāns nav ieradies un tāpēc fakultāte viņa vietā nolēmusi sūtīt Saimnieciskā Komisijā agronomu Vārsbergu.

Pirmā Saimniecības Komisijas sēde notiek 8. septembrī 1919. g. rektora v. i. prorektora E. Laubes vadībā. Šai sēdē Saimniecības Komisijas locekļi sadala amatus savā starpā sekoši: 1) Saimniecības Komisijas pārzinis (pagaidu prorektors) docents M. Prīmanis.; 2) Augstskolas ēku pārzinis doc. A. Malveysis; 3) Augstskolas mēchanisku ietaišu pārzinis doc. K. Rezevskis; No 16. septembra Saimniecības Komisijas sēdēs ņem dalību docents J. Vārsbergs un skaitās par revidentu.

Profesors E. Zariņš skaitās par Saimniecības Komisijas locekli.

Saimniecības Komisijas sēdē 20. septembrī 1919. g. ievēl doc. M. Prīmani par Saimniecības Komisijas priekšsēdētāju un no šī laika doc. M. Prīmanis vada Saimniecības Komisijas sēdes un faktisko darbību līdz pastāvīga prorektora ievēlēšanai.

Doc. M. Prīmanis skaitījās par Saimniecības Komisijas priekšsēdētāju līdz 1920. g. beigām, bet ņem dalību Saimniecības Komisijas sēdēs līdz 1921. g. marta sākumam.

Doc. M. Prīmana vietā Organizācijas Komisija nov. 1920. gadā ievēlēja par prorektoru saimniecības lietās doc. inž. A. Razumu.

Doc. Razums sastāvēja šai amatā līdz 1. jūlijam 1923. g., kad viņš ievēlēts par Saimniecības Padomes locekli, palika par ēku pārzini un šo vietu izpildīja līdz 1. jūlijam 1924. g.

Doc. A. R a z u m a vietā no 1. jūlija 1923. g. par prorektoru saimniecības lietās ievēlēts prof. M. B ī m a n i s, kas vēl tagad vada Saimniecības Padomes lietas.

Augstskolas ēku pārzināšana atradās doc. A. M a l v e š a vadībā līdz 17. martam 1921. g., kad viņa vietā nāca prof. E. L a u b e no 17. marta līdz 2. jūnijam 1921. g. Pēc prof. E. L a u b e s aiziešanas par ēku pārzini ievēlēja doc. A. K r ū m i ņ u, kurš palika šai amatā līdz 1. jūlijam 1923. g., kad viņa vietā iestājās doc. A. R a z u m s. Šo pēdējo uzdevumu doc. A. R a z u m s izpildīja līdz 1. jūlijam 1924. g. No 1. jūlija 1924. g. par ēku pārzini ir doc. P. Z ā l ī t e.

Par Universitātes mēchanisko ietaišu pārzini docents K. R e z e v s k s sabīja no 8. septembra 1919. g. līdz 17. martam 1921. g. Pēc viņa, no 17. marta 1921. g. līdz 1. jūlijam 1922. gadā šo amatu izpildīja prof. M. B ī m a n i s. Starpbrīdī no 1. jūlija līdz 26. oktobrim 1921. g. augstskolas mēchanikas ietaises pārzināja doc. E. Ā b o l i ņ š, bet no 26. oktobra 1921. g. par universitātes mēchanisko ietaišu pārzini ir doc. G. K l a u s t i ņ š.

Saimniecības Komisijas revidenta amatu no sākuma līdz 1. jūlijam 1922. g. izpildīja doc. J. V ā r s b e r g s. Pēc viņa, no 1. jūlija 1922. g. līdz 1. jūlijam 1923. g. izpildīja doc. K. D i š l ē r i s un no 1. jūlija 1923. g. par revidentu skatījās doc. J. K ā r k l i ņ š.

Prof. E. Z a r i ņ š bija par Saimniecības Komisijas locekli līdz 17. martam 1921. g., pēc kam uz L. Univer. satversmes pamata Saimniecības Padome sastāv no prorektora un trīs locekļiem.

Bez augšā minētām personām pagaidām izpildījušas amatus Latvijas Augstskolas Saimniecības Padomē sekošas personas: 1) prorektora amatu saimniecības lietās: prorektora A. R a z u m a vietā prof. M. B ī m a n i s no 2. augusta līdz 1. septembrim 1921. g., no 8. decembra 1921. g. līdz gada beigām, no 2. februāra līdz 23. martam 1922. g. prof. P. Š m i t s no 11. maija līdz 1. jūnijam 1922. g. prorektora M. B ī m a ņ a vietā Saimn. Pad. loceklis doc. G. K l a u s t i ņ š no 22. jūnija līdz 6. augustam 1924. g. 2) Augstskolas mēchanisko ietaišu pārzina K. R e z e v s k a prombūšanas laikā no 1.—15. oktobrim 1919. g. šo amatu izpildīja asist. L e v ā n s un no 20. febr. līdz 23. aprīlim 1920. g. inž. M ī l e n b a c h s.

Pirmo Saimniecības Komisijas sēdi, 8. septembrī 1919. g. atklāja un vadīja rektora v. i. prorektors E. L a u b e. Prorektors E. L a u b e vada Saimniecības Komisijas sēdes līdz 1. oktobrim 1919. g. un turpina piedalīties sēdēs līdz 30. oktobrim 1919. g.

Pēc Saimniecības Komisijas priekšsēdētāja ievēlēšanas sēžu vadīšana pienākas priekšsēdētājam, un doc. M. P r ī m a n i s vada Saimniecības Komisijas sēdes no 20. septembra 1919. g. līdz 16. decembrim 1920. g., izņemot laiku no 9. oktobra līdz 27. novembrim 1919. g. un no 20. februāra līdz 19. martam 1920. g., kad sēdes vada prorektors agronoms P. L e j i ņ š.

Notecējušos 5 gados Saimniecības Padome resp. Komisija noturējusi sēdes: 1919. g. — 14 sēdes; 1920. g. — 40 sēdes; 1921. g. — 51 sēdi; 1922. — 58 sēdes; 1923. g. — 46 sēdes; 1924. g. līdz 28./IX — 31 sēdi. Kopā: 240 sēdes.

Sēdes parasti notiek ik nedēļas, izņemot vasaras laiku, kad sēdes notiek ik 2 nedēļas reizi, jeb pēc vajadzības.

Pēc Latv. Universitātes satversmes sēdēs ar balsstiesību piedalās rektors un prorektors studentu lietās, kā arī fakultātes dekāni savās lietās.

Latvijas Universitātes Saimniecības Padomes tagadējais nosaukums nav nodibinājies ar reizi.

No paša sākuma līdz 1922. g. Latvijas Augstskolas saimnieciskais orgāns saucās protokolos oficiāli par Latvijas Augstskolas Saimniecības Komisiju; kaut gan dažreiz tiek dēvēts arī par Saimniecības Padomi, bet no 19. jānvāra 1922. g. protokolos sastopams nosaukums Latvijas Augstskolas Saimniecības Padome. Vēlāk sakarā ar Latvijas Augstskolas pārdēvēšanu par Latvijas Universitāti arī Saimniecības Padome no 9. marta 1922. g. tiek saukta par Latvijas Universitātes Saimniecības Padomi.

Pie Saimniecības Padomes pastāv īpaša kanceleja. Viņas vadīšana pieder prorektoram saimniecības lietās. Ierēdņus pieņem un atlaiž Saimniecības Padome. Saimniecības Komisijas priekšsēdētājs doc. M. P r ī m a n i s līdz 20./IX 1920. g. ir arī kancelejas pārzinis.

No 20./IX 1920. g. līdz 14./X 1920. g. par kancelejas vadītāju un vecāko grāmatvedi ir R. J a n s o n s.

Oktobrī 1920. g. vasarā ar priekšsēdētāja doc. M. P r ī m a ņ a atteikšanos un kancelejas vadītāja R. Jansonā aiziešanu, apspriežot jautājumu par kancelejas vadītāju, atzīst, ka nepieciešami dibināt atbildīgu saimniecības pārzini jeb vadītāja posteni.

Sēdē 14. oktobrī 1920. g. uz šo amatu par saimniecības komisijas rīkotāju tika pieņemts cand. r. m. J. A n d e r m a n i s, ar algu pēc docenta kategorijas; viņš sastāvēja dienestā līdz 1. jūnijam 1921. g. Pēc J. Andermaņa aiziešanas uz brīva līguma pamata par Saimniecības Komisijas rīkotāju uz 2 mēnešiem tika pieņemts E. K a l n i ņ š un šo vietu viņš izpildīja līdz 1. novembrim 1921. g. Līdz ar šo arī izbeidzās Saimniecības Padomes rīkotāja postenis. Kancelejas pārzināšana tika uzdota virsgrāmatvedei A. B r ū v e l e i, kurā izpildīja šo amatu līdz 20. novembrim 1922. g. No 21. decembra 1922. g. par kancelejas vadītāju un virsgrāmatvedi ir cand. rer. merc. P. L a z d i ņ š. Saimniecības Padome resp. Komisija no sākuma bija Torņa ielā Nr. 4, no kurienes jūnijā 1921. g. pārgāja uz Izglītības Ministrijas māju Valdemāra ielā Nr. 36-a.

Saimniecības Padomei kā universitātes saimniecisko lietu vadītājai darbība ir ļoti plaša un daudzpusīga.

Universitātes Saimniecības Padomes darbība aptver Universitātes 11 fakultātes ar to nodaļām un atsevišķām katedrām, centrālo bibliotēku, universitātes kliniku, aptieku, zobārstniecības institūtu, Vecauces un Rāmavas fermas un Vecauces mežniecību, ķīmijas fakultātes noliktavu, universitātes fakult. praktiskos uzņēmumus un izmēģinājumu laboratorijas.

Saimniecības Padomes pārziņā atrodas universitātes galvenā ēka Raiņa bulv. Nr. 19, ķīmijas fakultātes ēka Kronvalda bulv. Nr. 4, lauksaimniecības fakultātes ēka Kronvalda bulv. Nr. 1, medicīnas fakultātes ēka Kronvalda bulv. Nr. 9, bij. Mironova komercskola Alberta ielā Nr. 10, māja Baznīcas ielā Nr. 5, veterinār-medic. fakultātes ēka Pērnavas ielā Nr. 19. un neapbūvēts zemes gabals Vladimira un Pēterā ielas stūrī.

No augšā minētiem īpašumiem universitātes galvenā un ķīmijas fakultātes ēkas un neapbūvētais zemes gabals pārvests uz universitātes vārdu; citas ēkas tikai nodotas universitātes rīcībā.

Viens no grūtākiem jautājumiem universitātei vienmēr ir bijis telpu jautājums.

Atklājot savu darbību, universitātei bija jāievietojas trīs ēkās, vecajā. bij. Rīgas Politehnikas ēkā, laboratorijas ēkā un bij. Rīgas garīgā semināra ēkā.

Studentu skaitam stipri pieaugot, studentiem pārejot vecākos kursus, arvienu grūtāki nācās sajst telpu trūkumu. Pēc ilgām pūlēm izdevās dabūt lauksaimniecības fakultātei un ierīkot bij. Pēterā reālskolas ēku, kurā tad arī fakultāte iegāja. Medicīnas fakultātei vēl līdz šim laikam nav izdevies nokārtot kliniku jautājumu. Ne maz pūles fakultāte pielikusi, lai II Rīgas pilsētas slimnīcu dabūtu universitātes rīcībā, lai iekārtotu tur kliniku. Fakultāte griezusies pie Rokfellerā fonda pēc pabalsta, bet visām pūlēm nav bijis reālu panākumu. Veterinārmedicīnas fakultāte dabūjusi no Rīgas Pilsētas Valdes uz 12 gadiem pilsētas kliniku Pērnavas ielā Nr. 19. Šīs telpas nevar apmierināt fakultātes vajadzības un tāpēc sastādīts projekts fakultātes ēku jaunbūvei Pērnavas un Kr. Barona ielas stūrī; bet līdzekļu trūkuma dēļ jautājuma realizēšanu nevar paredzēt.

Matēmatikas un dabaszinātņu fakultātes vajadzībām 1923. g. vasarā Finanšu Ministrija nopirkusi bij. Mironova komercskolu Alberta ielā Nr. 10, bet māja līdz augustam 1925. g. vēl inž. Laudava žīdu komercskolas ieņemta.

Lai apmierinātu tālākas telpu vajadzības Saimniecības Padomes, centrālās bibliotēkas, filoloģijas un filozofijas, teoloģijas un dažādu atsevišķu katedru novietošanai rudenī 1924. g. Finanšu Ministrija nopirka māju Baznīcas ielā Nr. 5.

Lai mazinātu neērtības vecā ēkā mazo garderobju dēļ, uz doc. A. R a z u m a ierosinājuma 1923. g. sastādīts garderobes izbūves projekts vecās ēkas pagrabā un zem sētas.

Daudz pūļu un darba prasījusi Saimniecības Padomei resp. Komisijai ēku savešana kārtībā, jo kara gadi nebija pagājuši garām universitātes ēkām. Lauksaimniecības un medicīnas fakultātes ēkas bija pilnīgi no jauna jāiekārto.

Lai nokārtotu iekšējo dzīvi un attiecības Saimniecības Padomes un dažādu universitātes organu starpā, Saimniecības Padome pieņēmusi un Universitātes Padome apstiprinājusi instrukcijas un pārvaldes noteikumus universitātes praktiskiem uzņēmumiem un izmēģinājumu laboratorijām: mēchanikas fakultātes materiālu izmēģināšanas stacijai, lauksaimniecības fakultātes izmēģinājumu, kontroles un tīrkultūras stacijai, ķīmijas fakultātes izmēģinājumu un pētīšanas laboratorijai, medicīnas fakultātes zobārstniecības institūtam un tās pašas fakultātes ārstniecības analīžu un organoterapeutisku preparāt. laboratorijai, veter.-med. fakultātes klinikas un tās pašas fakultātes patoloģiskas materiālu un anim. uzturu vielu izmeklēšanas laboratorijai, ķīmijas fakultātes aptiekas pārvaldīšanas noteikumus un lauksaimniecības fakultātes Rāmavas un Vecauces fermu un Vecauces mežniecības pārvaldīšanas instrukcijas.

Pielikums Nr. 1.

Latvijas Universitātes izdevumi.

	1919/20. g.	1920/21. g.	1921/22. g.	1922/23. g.	1923/24. g.	Kopā
	Ls	Ls	Ls	Ls	Ls	Ls
Administratīvā personāla algas	6258.72	49743.23	144874.69	206073.57	276479.58	683429.79
Mācības spēku algas	24454.65	183750.76	464392.43	667898.87	1136458.67	2476955.38
Citi pārvaldes izdevumi	8594.26	76826.42	193765.49	170792.86	195286.—	645265.03
Mācības līdzekļi un inventārs	12178.44	182183.39	324148.67	231722.04	261502.06	1011734.60
Zinātnisku darbu izdošana	—	7129.70	12824.71	19899.89	22 000.—	61854.30
Stipendijas un prēmijas	56.85	193.87	20340.—	—	174203.—	194793.72
Izmēģ. saimniecības	6132.92	32445.54	66106.54	—	14000.—	117685.—
Ārkārtējie izdevumi	—	—	—	103468.46	62996.—	166464.46
Kopā	57675.84	531272.91	1226452.53	1399855.69	2142925.31	5358182.28

Pielikums Nr. 2.

Fakultāšu nosaukums	1921./1922. g.			1922./1923. g.			1923./1924. g.		
	Tieši izdev. atskait, māc. līdz., invent. atlikumu u.c.	Studentu skaits	Izdevumi uz katra stud.	Tieši izdev.	Studentu skaits	Izdevumi uz katra stud.	Tieši izdev.	Studentu skaits	Izdevumi uz katra stud.
1. Arhitektūras fak.	43,342.79	136	318.70	64,969.90	134	484.85	81,252.65	148	549.03
2. Inženierzinātņu f.	70,007.26	456	153.53	113,055.34	463	244.18	145,784.56	460	316.92
3. Mēchanikas fak.	76,614.69	468	163.71	118,406.43	469	252.47	159,664.65	458	348.61
4. Ķīmijas fak.	110,805.23	440	251.83	213,729.72	492	434.41	237,068.86	504	470.37
5. Lauksaimniec. fak.	94,648.73	500	189.30	159,069.06	558	285.07	212,233.78	679	312.57
6. Medicīnas fak.	125,331.81	708	177.02	244,697.72	799	306.28	291,077.22	771	377.53
7. Veter.-med. fak.	31,437.58	99	317.55	52,532.70	110	477.57	77,820.51	135	576.45
8. Matēm. un dabaszinātņu fak. . .	72,127.64	321	224.70	133,994.75	355	377.45	147,229.79	456	322.87
9. Tautsaimn. un tieszin. fak. . . .	86,561.99	730	118.59	136,086.33	977	139.29	168,477.83	1233	136.65
10. Filoloģ. un filos. f.	97,284.50	531	183.21	145,721.52	696	209.37	168,465.82	646	260.78
11. Teoloģijas fak.	19,014.46	76	250.19	24,165.08	84	288.87	30,766.63	89	345.69
	827,176.68	4465	185.26	1,406,428.55	5137	273.—	1,719,842.30	5579	308.27

Pielikums Nr. 3.

Latvijas Universitātes ieņēmumi.

	1919/20. g. 1.IX—1.VII		1920/21. g. 1.VII—1.VII		1921/22. g. 1.VII—1.VII		1922/23. g. 1.VII—1.VII		1923/24. g. 1.VII—1.VII		Kopā
	Ls.	Snt.	Ls.	Snt.	Ls.	Snt.	Ls.	Snt.	Ls.	Snt.	
Mācības naudas	7705.—		49,163.10		320,446.70		378,295.20		584,784.50		1,340,394.50
Zinātniski darbi	—		7666.05		2276.25		2184.11		543.31		12,669.72
Dažādi ieņēmumi	290.23		3265.93		53,959.48		33,475.68		8146.30		99,137.62
Kopā	7995.23		60,095.08		376,682.43		413,954.99		593,474.11		1,452,201.84

C. Universitātes Centrālā Bibliotēka.

Gandrīz gadu pēc universitātes nodibināšanas, rodoties arvien jauniem grāmatu krājumiem, kurus jaunā Latvijas Universitāte saņēma no citām ārzemju augstskolām un iestādēm, Organizācijas Padome nolēma noorganizēt pie universitātes vispārējo, jeb Centrālo Bibliotēku. Par bibliotēkas pārzini tika ievēlēts prof. E. Lejnieks, kurš 1920. g. vasarā uzsāka vajadzīgos priekšdarbus.

Neskatoties uz lielām grūtībām, kuŗas izsauca mazā, bibliotēkas ierīkošanai atvēlētā summa un vēl nenokārtotā pasta satiksme ar Vāciju, no kurienes bija visvairāk jāiegādā pieprasītā literatūra, tomēr jau 1920. g. rudenī, pateicoties mūsu sūtniecību laipnai piepalīdzībai, bibliotēka sāka kārtīgi saņemt tekošo žurnāļu literatūru visās galvenās zinātņu nozarēs.

Tā kā katras fakultātes rīcībā bija atvēlēti sevišķi krediti, lai gan arī ļoti nelieli, speciālas literatūras iegādāšanai, tad pirmais, galvenais un svarīgākais bibliotēkas uzdevums bija nokārtot jautājumu par periodiskās literatūras kārtīgu pienākšanu.

No šī uzdevuma atrisināšanas bibliotēkas pārvalde nav atteikusies arī turpmākos gados un tagad saņem ap 400 dažādu žurnāļu visās zinātņu nozarēs.

Bibliotēka ir saņēmusi ļoti daudz dāvinājumu no daudzām ārzemju iestādēm, gan tieši, gan ar mūsu sūtniecību starpniecību. Sevišķi atzīmējami lielie dāvinājumi no Francijas universitātēm, Parīzes pilsētas, Londonas latviešu draugu biedrības, Šveices universitātēm, Somijas zinātniskās biedrības un Modenas zinātņu akadēmijas.

Lielās cerības, kuŗas lika uz agrākā Rīgas Politehniskā Institūta bibliotēkas reēvakuāciju, par nožēlošanu nav piepildījušās. No šīs ļoti vērtīgās bibliotēkas ir saņemti atpakaļ ap 800 sējumi, kuŗu saturs ir mazvērtīgs. Turpretim visas žurnāļu kolekcijas, no kuŗām ļoti daudzas nav vairs dabūjamas, un ja arī vienā otrā gadījumā tas izrādītos par iespējamu, tad to nepielaiž bibliotēkas budžets. Starp neatdabūtām seriļām, kuŗu vērtība iet miljonos, būtu atzīmējamās:

Acta mathematica,
Annalen der Chemie,
Annalen, Mathematische,
Annales de Chimie et de physique,
Annali di matematica,
Bauzeitung, Schweizerische,
Crelles Journal,
Comptes rendus de l'Académie des sciences,
Jahrbuch für Gesetzgebung,

Dinglers Polytechnisches Journal un daudz citas kopā ap 800 nosaukumu.

Tādējādi vēl daudz gadu paies, kamēr bibliotēka būs nodrošināta ar visām nepieciešamām seriļām, bez kuŗām nopietni zinātniski darbi nav iespējami.

Bibliotēkas budžets grāmatu iegādāšanai ir bijis:

1919./20. — Ls. 500; 1920./21. — Ls. 1500; 121./22. — Ls. 16.800; 1922./23. — Ls. 16.000; 1923./24. — Ls. 18.474.

Grāmatu iesiešanai bijis atvēlēts:

1922./23. — Ls 1300; 1923./24. — Ls 1770.

Sevišķas grūtības radās 1923. g. vasarā, kad sāka kāpt Vācijas izdevumu cenas, saķarā ar Vācijas valūtas stabilizēšanos un pie tam, samērā nelielām summām, kuŗas ir bibliotēkas rīcībā, pastāvēs vēl ilgu laiku.

1923./24. mācības gada beigās bibliotēkā atradās ap 40.000 sējumu, no kuŗiem apmēram ceturtā daļa nebija inventārizēta, jo līdzekļu trūkuma dēļ nebija iespējams pieņemt pietiekoši daudz darbinieku, kas minētos darbus varētu veikt. Bija iesākts alfabētiskais katalogs un sagatavoti daži nepieciešamākie priekšdarbi sistēmātikai kataloga sastādīšanai, bet pie paša kataloga, aiz augšā pievestiem iemesliem, nebija iespējams strādāt.

Lielāko un vērtīgāko ieguvumu starpā notecējušos 5 gados būtu atzīmējamas šādas seriļas (chronoloģiskā kārtā, sākot no 1920. gada).

Ostwald's Klassiker der exacten Wissenschaften,
Zeitschrift für Untersuchung der Nahrungsmittel,
Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft
Nieuw Archiew,
Archiv für Protistenkunde,
Verhandlungen der Zoologischen Gesellschaft,
Grand Dictionnaire universel du XIX siècle,
Répertoire général des sources de l'histoire de Paris,
Annales Academiae scientiarum Fennicae,
The Works of Hubert Howe Bancroft,
Самаринъ, Ю. О. Сочиненія,
Сборникъ Императорскаго Историческаго общества,
Corpus inscriptionum latinarum,
L'année scientifique et industrielle,
Muspratt, Chemie,
Marx, Handbuch der Radiologie,
Beilstein, Handbuch der Organischen Chemie,
Hefele, Conciliengeschichte,
Jahresbericht der Geschichtswissenschaft,
Journal de l'Ecole polytechnique,

Giornale di matematiche,
Archiv für Entwicklungsmechanik der Organismen,
Inscriptiones Graecae,
Annales de l'Institut Pasteur,
Science Progress,
Berliner Klinische Wochenschrift,
Archiv für klinische Chirurgie,
Beiträge zur klinischen Chirurgie,
Deutsche Zeitschrift für Chirurgie,
Verhandlungen des Congresses für innere Medicin,
Nature,
Archives de l'Art Français,
Archives of the Royal Society of Medicine,
Denkmäler der Renaissance Sculptur Toscanas,
Helmold, Weltgeschichte,
Skandinavisches Archiv für Physiologie,
Botanischer Jahresbericht,
Repertorium novarum specierum regni vegetabilis,
Zoologischer Anzeiger,
Zeitschrift für wissenschaftliche Zoologie,
The Institution of civil engineers,
Zeitschrift für die gesamte Neurologie und Psychiatrie,
Hanotaux, Histoire de la France,
Glasson, Histoire de la droit,
Schlomann-Oldenbourg, Technische Wörterbücher,
Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen
Litteratur,
Zeitschrift des Vereines Deutscher Ingenieure,
Meddelelser fra det norske Myrselskab,
Buleten des Sciences pharmacologiques,
Daloz, Répertoire méthodique de Législation,
The Journal of Ecolosy,
Perrot et Chipiez, Histoire de l'Art,
Corpus Inskriptionum semiticarum,
Engler-Drude, Die Vegetation der Erde,
Handbuch der biologischen Arbeitsmethoden,
Giornale storico della letteratura italiana,
Archiv für Psychiatrie,
Fortschritte der Teerfarbenfabrikation,
Fortschritte der Psychologie,
Archiv für Ophthalmologie,
Koch, Encyklopädie der Tierheilkunde,
Realenciclopädie für protestantische Theologie,

Du Cange, Glossarium mediae et infimae Latinitatis,
Zeitschrift für neutestamentliche Wissenschaft,
Beiträge zur Geburtshilfe,
Энциклопедія русскаго Сельскаго хозяйства,
Psychologische Arbeiten,
Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik,
Journal de Pharmacie et de Chimie,
Memorie della R. Accademia di Modena,

1922. g. Universitātes Padome nolēma izdot Latvijas Universitātes rakstus, lai varētu stāties publikāciju apmaiņā ar ārzemju zinātniskām iestādēm un savukārt saņemt no viņām attiecīgos izdevumus. Iznākuši ir no šīs serijas 11 sējumi un nosūtīti 130 ārzemju iestādēm, kuŗas piesūta universitātei savas publikācijas.

No Latvijā iespēstām grāmatām un laikrakstiem universitāte saņem pa 1 brīveksemlāram.

Saturs.

	Lpp.
Priekšvārds	3
I. Vispārējās ziņas	5
A. Universitātes goda biedri	5
B. Mācības spēku sastāvs	6
C. Studējošo sastāvs un viņu skaita pieaugums	7
II. Atsevišķu fakultāšu ziņas	10
A. Arhitektūras fakultāte	10
B. Inženierzinātņu fakultāte	28
C. Mēchanikas fakultāte	83
D. Ķīmijas fakultāte	119
E. Lauksaimniecības fakultāte	147
F. Medicīnas fakultāte	176
G. Veterinār-medicīnas fakultāte	209
H. Matēmatikas un dabas zinātņu fakultāte	221
I. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultāte	261
J. Filoloģijas un filozofijas fakultāte	290
K. Teoloģijas fakultāte	325
III. Palīgiestāžu ziņas	337
A. Sekretāriāts	337
B. Saimniecības Padome	372
C. Universitātes Centrālā Bibliotēka	378
